
Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Parteneriat pentru Buna Guvernare (2019-2021)

PROIECT

**Susținere pentru consolidarea în continuare a eficienței și calității sistemului
judiciar din Republica Moldova**

Comentariul Codului de Executare al Republicii Moldova

Cartea I Executarea hotărârilor cu caracter civil

Autori

Elena Belei, Nelea Budăi, Victor Pruteanu, Gheorghe Stratulat

Iunie 2021

Acest document a fost elaborat ca parte a unui proiect cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei. Punctele de vedere exprimate în prezentul document nu pot fi considerate în niciun fel ca reflectând opinia oficială a oricăreia dintre părți.

CUPRINS

CARTEA ÎNTÎI EXECUTAREA HOTĂRĂRILOR CU CARACTER CIVIL	9
T i t l u l I DISPOZIȚII GENERALE.....	9
Capitolul I PRINCIPII GENERALE	9
Articolul 1. Sarcina și scopul procedurii de executare	9
Articolul 2. Principiul legalității	11
Articolul 3. Principiul egalității	12
Articolul 4. Principiul disponibilității.....	14
Articolul 5. Principiul umanismului	15
Articolul 6. Limba procedurii de executare	15
Articolul 7. Independența executorului judecătoresc.....	16
Articolul 8. Caracterul obligatoriu al cerințelor executorului judecătoresc.....	17
Articolul 9. Atacarea actelor executorului judecătoresc	18
T i t l u l II EXECUTAREA SILITĂ A DOCUMENTELOR EXECUTORII.....	18
Capitolul II DISPOZIȚII GENERALE	18
Articolul 10. Executarea silită.....	18
Articolul 11. Documentele executorii.....	20
Articolul 12. Eliberarea titlului executoriu	32
Articolul 13. Eliberarea mai multor titluri executorii în temeiul unei singure hotărâri	36
Articolul 14. Cuprinsul documentului executoriu	39
Articolul 15. Prezentarea documentului executoriu spre executare.....	45
Articolul 16. Termenele de prezentare a documentelor executorii spre executare.....	49
Articolul 17. Întreruperea termenului de prescripție pentru prezentarea documentului executoriu spre executare.....	51
Articolul 18. Repunerea în termen.....	53
Articolul 19. Eliberarea duplicatului titlului executoriu.	54
Articolul 20. Corectarea erorilor și omisiunilor din titlul executoriu	57
Capitolul III EXECUTORUL JUDECĂTORESC	60
Articolul 21. Executorul judecătoresc.....	60
Articolul 22. Drepturile și obligațiile executorului judecătoresc.....	61
Articolul 23. Consecințele neexecutării cerințelor executorului judecătoresc.....	73
Articolul 24. Calcularea dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării.....	75
Articolul 24 ¹ . Vânzarea bunurilor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist	78

Articolul 25. Constatarea faptelor și a stărilor de fapt	80
Articolul 26. Efectuarea înregistrărilor audio, foto și video în procesul de executare	83
Articolul 27. Executarea măsurilor de asigurare a acțiunii și a măsurilor de asigurare a probelor dispuse de instanța de judecată.....	84
Articolul 28. Comunicarea actelor de procedură și altor documente.....	91
Articolul 29. Procesul-verbal privind înmânarea actului de procedură și altor documente.....	93
Articolul 30. Competența teritorială	94
Articolul 31. Conexarea urmăririlor și soluționarea conflictelor de competență.....	101
Articolul 32. Strămutarea documentului executoriu	107
Articolul 34. Recuzarea și abținerea de la executare a executorului judecătoresc	111
Articolul 35. Procedura de soluționare a cererii de recuzare sau de abținere de la executare a executorului judecătoresc.....	113
Capitolul IV CHELTUIELILE DE EXECUTARE	115
Articolul 36. Cheltuielile de executare	115
Articolul 37. Taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare	118
Articolul 38. Onorariul executorului judecătoresc.....	122
Articolul 39. Restituirea cheltuielilor de executare	127
Articolul 40. Depunerea de către executorul judecătoresc a sumelor bănești pe contul curent special	127
Articolul 41. Eliberarea sumelor de pe contul curent special	128
Capitolul V PARTICIPANȚII LA PROCEDURA DE EXECUTARE	129
Articolul 42. Participanții la procedura de executare.....	129
Articolul 43. Părțile în procedura de executare	130
Articolul 44. Drepturile și obligațiile părților	131
Articolul 45. Creditorii intervenienți	136
Articolul 46. Participarea minorilor la procedura de executare	136
Articolul 47. Succesiunea de drepturi în procedura de executare.....	138
Articolul 48. Exercițarea prin reprezentanți a drepturilor în procedura de executare	142
Articolul 49. Formularea împuternicirilor reprezentantului	143
Articolul 50. Împuternicirile reprezentantului	145
Articolul 51. Persoanele care nu pot fi reprezentanți.....	147
Articolul 52. Reprezentanții legali	149
Articolul 53. Participarea interpretului	152
Articolul 54. Participarea martorilor asistenți.....	154

Articolul 55. Drepturile și obligațiile martorilor asistenți	156
Articolul 56. Participarea specialistului.....	157
Articolul 57. Drepturile și obligațiile specialistului.....	159
Articolul 58. Participarea expertului.....	159
Articolul 59. Drepturile și obligațiile expertului.....	161
Capitolul VI PROCEDURA DE EXECUTARE	161
Articolul 60. Intentarea procedurii de executare.....	161
Articolul 61. Refuzul de a intenta procedura de executare.....	165
Articolul 62. Concilierea părților în procedura de executare.....	167
Capitolul VII EXECUTAREA DOCUMENTELOR EXECUTORII PRIVIND APLICAREA MĂSURILOR DE ASIGURARE A ACȚIUNII ȘI APLICAREA MĂSURILOR DE ASIGURARE ÎN PROCEDURA DE EXECUTARE	170
Articolul 63. Măsurile de asigurare a executării documentului executoriu aplicate de către executorul judecătoresc.....	170
Articolul 64. Interdicția de a părăsi țara.....	172
Articolul 64 ¹ . Condițiile aplicării și menținerii măsurilor de asigurare.....	178
Articolul 65. Actele executorului judecătoresc.....	179
Articolul 66. Încheierile executorului judecătoresc	181
Articolul 67. Expedierea și înmânarea actelor executorului judecătoresc	184
Articolul 68. Obligația părților de a comunica schimbarea domiciliului ori a sediului.....	188
Articolul 69. Timpul efectuării actelor de executare	189
Articolul 70. Termenul de executare	190
Articolul 71. Explicarea hotărârii, a ordinii și modului ei de executare	193
Articolul 72. Căutarea debitorului și a bunurilor sale.....	194
Articolul 73. Aducerea forțată a debitorului	196
Articolul 74. Modalitățile de executare silită.....	196
Articolul 75. Procesul-verbal	197
Articolul 76. Amânarea executării.....	200
Articolul 77. Schimbarea modului și a ordinii de executare.....	202
Articolul 78. Obligația de a suspenda executarea și termenele de suspendare a executării ...	204
Articolul 79. Dreptul de a suspenda executarea.....	209
Articolul 80. Reguli cu privire la cauțiune.....	216
Articolul 81. Cuantumul cauțiunii	219
Articolul 82. Efectul cauțiunii.....	219
Articolul 83. Încetarea procedurii de executare	221

Articolul 84. Modul de suspendare sau de încetare a procedurii de executare.....	223
Articolul 85. Consecințele încetării procedurii de executare.....	224
Articolul 86. Restituirea documentului executoriu.....	225
Articolul 87. Reconstituirea dosarului de executare pierdut.....	226
Titlul III OBIECTUL EXECUTĂRII SILITE.....	227
Capitolul VIII OBIECTUL EXECUTĂRII SILITE.....	227
Secțiunea 1 Urmărirea patrimoniului.....	227
Articolul 88. Dispoziții generale cu privire la urmărirea bunurilor.....	227
Articolul 89. Bunurile debitorului care nu pot fi urmărite.....	230
Articolul 90. Consecutivitatea urmăririi bunurilor.....	232
Articolul 91. Urmărirea mijloacelor bănești în numerar.....	233
Articolul 92. Urmărirea mijloacelor bănești de pe conturi.....	235
Articolul 93. Urmărirea valorilor mobiliare.....	241
Articolul 94. Urmărirea bunurilor imobile și a celor mobile.....	243
Articolul 95. Urmărirea bunurilor proprietate comună.....	245
Articolul 96. Urmărirea fructelor și administrarea forțată a bunurilor.....	246
Articolul 97. Urmărirea cotelor-părți din capitalul social.....	248
Articolul 98. Urmărirea bunurilor debitorului care se află la alte persoane.....	248
Articolul 99. Urmărirea creanțelor debitorului.....	249
Articolul 100. Urmărirea bunurilor gajate.....	250
Articolul 101. Urmărirea bunurilor sechestrate de alte organe.....	253
Articolul 102. Urmărirea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală.....	253
Articolul 103. Urmărirea bunurilor debitorului decedat.....	255
Articolul 104. Urmărirea bunurilor persoanelor juridice în caz de reorganizare ori de lichidare sau de declarare a insolvabilității.....	256
Secțiunea a 2-a Urmărirea salariului și a altor venituri.....	258
Articolul 105. Urmărirea salariului și a altor venituri ale debitorului.....	258
Articolul 106. Quantumul reținerilor din salariul și din alte venituri ale debitorului.....	260
Articolul 107. Ordinea de urmărire a salariului și a altor venituri.....	262
Articolul 108. Urmărirea indemnizațiilor de asigurare socială.....	263
Articolul 109. Urmărirea veniturilor debitorului care execută pedeapsa închisorii.....	264
Articolul 110. Veniturile care nu pot fi urmărite.....	265
Articolul 111. Procedura de urmărire a salariului și altor venituri ale debitorului.....	266
Articolul 112. Obligația administrației și a debitorului de a comunica executorului judecătoresc și creditorului schimbarea locului de muncă al debitorului.....	268

Articolul 113. Controlul asupra efectuării reținerilor	268
Articolul 114. Modul de încasare a pensiei de întreținere și a restanțelor la pensie.....	269
Capitolul IX PROCEDURA DE SECHESTRARE ȘI DE VÎNZARE A BUNURILOR	271
Secțiunea 1 Sechestrarea bunurilor	271
Articolul 115. Reguli generale de sechestrare a bunurilor.....	271
Articolul 116. Cercetarea încăperilor și a depozitelor	275
Articolul 117. Evaluarea bunurilor	276
Articolul 118. Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor.....	278
Articolul 119. Înmânarea copiei de pe procesul-verbal	279
Secțiunea a 2-a Păstrarea bunurilor sechestrate	280
Articolul 120. Păstrarea bunurilor sechestrate	280
Articolul 121. Păstrarea obiectelor de valoare ridicate de la debitor	281
Articolul 122. Folosirea bunurilor date spre păstrare	281
Articolul 123. Vânzarea bunului aflat la păstrare în cazul degradării lui	283
Articolul 124. Remunerarea administratorului	284
Secțiunea a 3-a Vânzarea bunurilor sechestrate.....	285
Articolul 125. Modul de vânzare a bunurilor sechestrate	285
Articolul 126. Termenul de vânzare a bunurilor sechestrate	289
Articolul 127. Ridicarea sechestrului.....	290
Articolul 128. Organizarea licitației	293
Articolul 129. Anunțul despre desfășurarea licitației	293
Articolul 130. Condițiile de participare la licitație	295
Articolul 131. Interdicția de a participa la licitație	297
Articolul 132. Prețul inițial al bunurilor scoase la licitație	297
Articolul 133. Acțiunile premergătoare vânzării la licitație	299
Articolul 134. Desfășurarea licitației	300
Articolul 135. Procesul-verbal al licitației	301
Articolul 136. Confirmarea de către instanța de judecată a procesului-verbal al licitației.	302
Articolul 137. Achitarea costului lotului procurat	305
Articolul 138. Transmiterea bunului cumpărat.....	305
Articolul 139. Cazurile când se declară că licitația nu a avut loc	306
Articolul 140. Licitația repetată	308
Articolul 141. Încetarea vânzării bunurilor în legătură cu achitarea totală a datoriei.....	312
Articolul 142. Contestarea rezultatelor licitației	313

Articolul 142 ¹ . Vânzarea prin licitație a drepturilor litigioase.....	314
Articolul 143. Vânzarea bunurilor mobile prin organizații comerciale.....	315
Capitolul X MODUL DE SATISFACERE A CREAMTELOR.....	316
Articolul 144. Distribuirea și eliberarea sumelor realizate în faza de executare	316
Articolul 145. Categoriile de creanțe	320
Articolul 146. Dreptul preferențial	322
Capitolul XI EXECUTAREA DOCUMENTELOR EXECUTORII PRIVIND LITIGIILE LOCATIVE.....	322
Articolul 147. Evacuarea	322
Articolul 148. Executarea hotărârilor privind evacuarea cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi)	324
Articolul 149. Executarea hotărârilor privind evacuarea fără acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi)	326
Articolul 150. Executarea hotărârilor privind instalarea în spațiul locativ (în încăperea).....	327
Articolul 151. Executarea hotărârilor privind strămutarea în alt spațiu locativ (în altă încăpere) sau schimbul forțat al spațiului locativ (încăperii).....	328
Articolul 151 ¹ . Particularități ale executării documentelor executorii privind litigiile locative	329
Capitolul XII EXECUTAREA HOTĂRÎRILOR PRIVIND EFECTUAREA DE CĂTRE DEBITOR A UNOR ACTE OBLIGATORII ȘI REMITEREA CĂTRE CREDITOR A SUMELOR BĂNEȘTI ȘI A BUNURILOR.....	329
Articolul 152. Executarea hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii	330
Articolul 153. Efectele neexecutării hotărârii privind restabilirea salariatului la locul de muncă	331
Articolul 154. Executarea hotărârilor privind stabilirea domiciliului copilului	332
Articolul 155. Remiterea către creditor a sumelor bănești sau a bunurilor	333
Articolul 156. Executarea hotărârilor judecătorești și a hotărârilor arbitrale străine.....	333
Capitolul XIII ÎNTOARCEREA EXECUTĂRII SILITE	339
Articolul 157. Întoarcerea executării	339
Articolul 158. Soluționarea de către prima instanță a întoarcerii executării.....	340
Articolul 159. Soluționarea de către instanța de apel sau instanța de recurs a întoarcerii executării.....	342
Articolul 160. Cazuri de limitare a întoarcerii executării	342
Titlul IV CONTESTAREA ACTELOR EXECUTORULUI JUDECĂTORESC	343
Capitolul XIV PROCEDURA DE CONTESTARE A ACTELOR EXECUTORULUI JUDECĂTORESC	343

Articolul 161. Persoanele care sunt în drept să conteste actele de executare	343
Articolul 162. Termenul de contestare a actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc.....	347
Articolul 163. Procedura de judecare a cererii.....	350
Articolul 164. Apărarea drepturilor unor alte persoane	358

CARTEA ÎNTÎI EXECUTAREA HOTĂRĂRIILOR CU CARACTER CIVIL

Titlul I DISPOZIȚII GENERALE

Capitolul I PRINCIPII GENERALE

Articolul 1. Sarcina și scopul procedurii de executare

(1) Procedura de executare are sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare, în modul stabilit de lege.

(2) În scopul îndeplinirii sarcinii prevăzute la alin. (1), legislația privind executarea stabilește competența executorului judecătoresc, modul și condițiile de executare silită a documentelor executorii.

Articolul de față determină finalitățile procedurii de executare, adică sarcina și scopurile acesteia. După cum indicau autorii Comentariului la Cartea I a Codului de executare al Republicii Moldova¹, aceste 2 noțiuni nu sunt identice. *Pentru a face diferențiere între aceste 2 noțiuni, vom recurge la definițiile date de DEX acestora. Astfel, sarcina este definită ca obligație, îndatorire, misiune. Scopul, conform aceleiași surse, semnifică țintă, obiectiv către care tinde cineva; ceea ce își propune cineva să înfăptuiască; țel.*

Potrivit alin. (1) art. 1 Codul de executare al Republicii Moldova nr.443/2004², sarcina procedurii de executare este de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare, în modul stabilit de lege.

Așadar, specificul procedurii de executare și, implicit, al normelor de drept ce reglementează activitățile de executare silită, rezidă în orientarea procedurii în cauză spre asigurarea realizării drepturilor stabilite prin hotărâri (încheieri, ordonanțe etc.) judecătorești. După cum menționau și autorii lucrării citate *supra*, acest moment demonstrează prompt legătura indisolubilă existentă între procesul civil și procedura

---

¹ Visternicean D., Pascari A., Devderea V., Talmaci R., Novicov O., Furdul I. Comentariul Codului de executare al Republicii Moldova (Cartea 1: Executarea hotărârilor cu caracter civil). Chișinău, Bonnes Offices SRL, 2010, 304 p. - pag.14.

² Codul de executare al Republicii Moldova. Nr.443/2004. În Monitorul Oficial, 05.11.2010, nr.214-220. (*în continuare CE*). https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126029&lang=ro

de executare, ultima fiind faza sa finală, constând în realizarea efectivă a dispozițiilor instanțelor de judecată.

Revenind la prevederile alin. (1), vom menționa că acesta punctează foarte clar că sarcina procedurii de executare este de a asigura realizarea drepturilor creditorului. Astfel, legiuitorul indică într-o manieră explicită care este prioritatea și preocuparea activității de executare silită.

Un alt element, asupra căruia vom insista, este faptul că sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorului poate fi realizată doar în prezența unui document executoriu prezentat spre executare. Acest element este important pentru aprecierea justă a situațiilor când executorului judecătoresc i se solicită aplicarea măsurilor de constrângere în privința debitorilor în temeiul unor documente executorii, executarea cărora nu a fost solicitată de către persoanele interesate (spre exemplu, întocmirea procesului-verbal de constatare a contravenției prevăzute de art. 318 Cod contravențional³). Conținutul art. 1 CE indică fără echivoc că implicarea executorului judecătoresc în realizarea drepturilor creditorului este determinată de prezentarea documentului executoriu spre executare.

Alin. (2) indică sfera de reglementare a legislației privind executarea, ea având drept obiect de reglementare competența executorului judecătoresc, modul și condițiile de executare silită a documentelor executorii. Pornind de la aria de reglementare indicată în acest alineat, vom indica că sintagma ”*legislație privind executarea*” include Codul de executare al Republicii Moldova, Legea nr.113/2010 privind executorii judecătorești⁴, Codul de procedură civilă nr.225/2003⁵, Codul contravențional nr.208/2008, Hotărârea Guvernului nr.886/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare⁶ etc.

Trebuie însă să recunoaștem că ”*legislația privind executarea*” nu poate fi enumerată exhaustiv, ea cuprinzând atât norme de procedură codificate, cât și norme de procedură care se regăsesc în legi materiale, aplicabile pentru realizarea drepturilor creditorului. Hotărârile Curții Europene pentru Drepturile Omului și Hotărârile Curții Constituționale relevante pentru această etapă procedurală sunt parte integrantă a ”*legislației privind executarea*”.

---

³ Codul contravențional al Republicii Moldova. Nr.218/2008. În Monitorul Oficial, 16.01.2009, nr.3-6.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125094&lang=ro#

⁴ Legea nr.113/2010 privind executorii judecătorești.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110342&lang=ro#

⁵ Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Nr.225/2003. Republicat în Monitorul Oficial, 21.06.2013, nr.130-134 (*în continuare CPC*), https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110220&lang=ro

⁶ Hotărârea Guvernului nr.886/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=20772&lang=ro

Articolul 2. Principiul legalității

Executorul judecătoresc asigură executarea silită a documentelor executorii în strictă conformitate cu prezentul cod și cu alte acte normative.

Articolul dat deschide enumerarea principiilor ce guvernează procedura de executare. Astfel, în suta principiilor ce reglementează procedura de executare, principiul legalității este cel cu rol primordial. Or, în situația când executarea silită implică în mod iminent elemente de constrângere, de limitare a unor drepturi și libertăți ale debitorului, respectarea principiului legalității devine crucială.

Vom demara analiza acestui principiu, preluând unele considerente (pe care le împărtășim întrutotul) expuse în lucrarea Comentariul Codului de executare. Cartea I” (ediția 2010) *vom expune unele considerații de ordin general referitoare la noțiunea și rolul principiilor unei ramuri de drept. Dicționarul explicativ definește noțiunea în cauză drept element fundamental, idee, lege de bază pe care se întemeiază o teorie științifică, un sistem politic, juridic.* Așadar, principiile unei ramuri de drept reprezintă fundamentul acesteia, ideile pe care este constituită acesta. De fapt, principiile dreptului reprezintă valori general-umane transpuse și impuse prin prisma normelor juridice. Precum am menționat, principiile au un caracter general, pentru a asigura aplicabilitatea lor, este necesar să fie dezvăluite prin norme concrete în textul actului legislativ sau normativ. Nu mai puțin important este ca toate normele ce se conțin în actul legislativ/normativ să fie conforme acestor principii.

Importanța practică și necesitatea stabilirii principiilor ce reglementează anumite aspecte ale dreptului rezidă în faptul că în cazul existenței unor omisiuni sau norme confuze în legislație, acestea vor fi interpretate și aplicate în conformitate cu principiile ce guvernează ramura de drept respectivă. La fel, principiile de drept trasează vectorul dezvoltării ramurii de drept concrete și de conținutul lor se va ține cont la elaborarea propunerilor de modificare sau completare a legislației.

Așadar, principiile dreptului reprezintă un fundament nu doar pentru activitatea de aplicare a legii, ci și pentru cea de elaborare și ocrotire a normelor de drept. Aplicarea consecventă a acestor principii constituie garanția existenței unui sistem de drept eficient, stabil și unitar.

Dat fiind faptul că procedura de executare prin esența sa implică o serie de acte de constrângere, importanța respectării principiului legalității este evidentă. Acest principiu constituie garanția realizării sarcinilor și scopului procedurii de executare stabilite la art. 1 CE.

Respectarea acestui principiu implică și asigură de fapt respectarea tuturor celorlalte principii și norme enunțate în prezentul cod, cât și în alte acte cu incidență în domeniul executării silite. Astfel, executorii judecătorești vor aduce la îndeplinire

documentele executorii doar în modul prevăzut de prezentul cod și alte acte normative.

Chiar dacă articolul comentat se referă doar la executorul judecătoresc, vom menționa că instanțele de judecată au un rol decisiv în asigurarea aplicării principiului legalității, dat fiind faptul că acestora le revine sarcina de a aprecia legalitatea actelor efectuate/emise de executorul judecătoresc, a confirma corectitudinea procedurilor efectuate de aceștia, de a da curs sau a respinge demersurile înaintate de executorul judecătoresc etc. Așadar, pentru ca principiul dat să nu rămână a fi unul declarativ, legiuitorul a prevăzut mecanisme de protecție contra eventualelor încălcări ale acestuia - prin depunerea contestației sau prin controlul ex-ante al instanței de judecată.

Împărtășim opinia autorilor manualului „Drept procesual-civil. Partea specială”,⁷ care indică *„că în contextul analizei principiului legalității este necesar a ține cont de prezumția legalității actului executorului judecătoresc, instituită de art. 3 al Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești. Acest beneficiu de prezumție a legalității pune în valoare rolul și importanța atribuțiilor delegate de stat executorului judecătoresc. Sub aspect practic, norma respectivă, raportată la prevederile Titlului V al Cărții I a Codului de executare, indică expres asupra faptului că orice act al executorului judecătoresc dacă acesta nu a fost declarat ilegal de instanța de judecată va fi considerat legal. Subsecvent, pentru a întemeia răspunderea disciplinară sau penală pentru acțiuni procesuale ale executorului judecătoresc este necesară constatarea ilegalității actului întocmit de executor – lucru important a fi reținut de participanții la procedura de executare, care consideră că printr-un act al executorului judecătoresc le-a fost încălcat vreun drept.”*

Articolul 3. Principiul egalității

Modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se extind asupra persoanelor cu funcție de răspundere, persoanelor fizice, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială, și asupra persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare.

Principiul egalității afirmat prin acest articol reprezintă preluarea principiului similar din art. 16 al Constituției Republicii Moldova⁸. Conform acestui articol, punerea în executare a documentelor executorii va fi făcută în același mod și condiții

⁷ Belei E., ș.a. Drept procesual civil. Partea specială. Chișinău. Editura Lexon, 2016. – 490 p. – pag.416.

⁸ Constituția Republicii Moldova. Din 29.07.1994. În Monitorul Oficial, 12.08.1994, Nr. 1;
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111918&lang=ro

pentru toate persoanele fizice, indiferent de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială, cât și pentru persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare.

Consfințind acest principiu, legiuitorul a urmărit ideea ca niciuna din calitățile înnăscute ale persoanei – rasa, naționalitatea, sexul, originea socială – să nu determine modul de aplicare a prevederilor ce reglementează procedura de executare. În egală măsură, criteriile care țin de libertatea opiniei, confesiei, apartenenței politice, cât și cele ce derivă din situația materială a persoanei tot au fost stabilite de legiuitor ca inadmisibile pentru a justifica o diferență de tratament în procedura de executare.

Potrivit articolului comentat, modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii sunt identic aplicabile și persoanelor cu funcții de răspundere, cât și persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

Totuși, legislația națională cuprinde norme speciale privind derularea procedurilor de executare în situațiile când în calitate de parte a procedurii apare statul sau autoritățile/instituțiile finanțate din bugetul public național. Acest lucru e valabil atât în cazul când statul apare în calitate de debitor, cât și atunci când acesta este creditor.

Astfel, art. 68 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014⁹ prevede norme derogatorii de la procedura de executare aplicabilă altor persoane juridice sau fizice – atât sub aspect de termen oferit pentru executare benevolă, cât și sub aspectul determinării modului de punere în executare a obligațiilor de plată ale debitorului. Menționăm că anterior anului 2016, prevederile acestei legi erau într-o disonanță evidentă cu Constituția Republicii Moldova, astfel încât redacția lor actuală este rezultatul intervenției Curții Constituționale prin Hotărârea nr.32 din 17.11.2016¹⁰.

Reamintim în acest context că CtEDO a reiterat că statul este un debitor apriori solvabil¹¹ – astfel că normele invocate mai sus par a fi contrare acestei tratări a Înaltei Curți.

---

⁹ Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126152&lang=ro#

¹⁰ Hotărârea Curții Constituționale nr.32 din 17.11.2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi referitoare la executarea creanțelor împotriva statului.

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=597&l=ro>

¹¹ ”o autoritate de stat nu poate invoca lipsa fondurilor ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești.” CtEDO, Prodan c. Moldova, nr. 49806/99, § 53, <http://justice.md> > file > Prodan

De menționat, că întreprinderile de stat/municipale/raionale nu beneficiază de privilegiile instituite prin aceste norme – ele reprezentând agenți economici care participă în relații civile similar altor antreprenori.

O altă situație când legiuitorul a admis devieri de la principiul tratării egale vizează categoriile de creditori vulnerabili sau beneficiari ai unor plăți de importanță majoră – ne referim la creditorii beneficiari ai pensiilor de întreținere, ai plăților compensatorii pentru pierderea întreținătorului, vătămarea sănătății etc. Relevante în acest sens sunt prevederile alin. (7) și (8) art. 37 CE.

În concluzie, statul poate legifera cu prudență maximă derogări justificate de la principiul egalității, fără a-i afecta esența. Adică, scopul legitim al derogărilor legale trebuie să ajute subiecții de drept să beneficieze de șanse egale în apărarea efectivă a drepturilor și intereselor acestora. La etapa executării silite, ”ajutorul” statului pentru anumite categorii de persoane este în deosebi de necesar.

Articolul 4. Principiul disponibilității

(1) Creditorul dispune de dreptul de a cere executarea silită a documentelor executorii, precum și de a renunța la executarea începută sau de a amâna pornirea ei, în limitele prescripției dreptului stabilit.

(2) Părțile în procedura de executare (creditorul și debitorul) pot executa documentul executoriu prin încheierea unei tranzacții în condițiile prezentului cod.

Articolul comentat stabilește un principiu care are la bază ideea liberei exprimări a voinței creditorului vis-a-vis de pornirea, încetarea și amânarea executării silite a documentelor executorii. Legiuitorul indică aspectele procedurii de executare cărora li se aplică principiul disponibilității, acestea fiind cel de intentare, renunțare sau amânare a executării silite. Totuși, acestea nu sunt exhaustiv enumerate, or, precum arată normele Codului de executare, principiul disponibilității se manifestă și la alte momente ale procedurii de executare – determinarea persoanei căreia i se vor transmite bunurile la păstrare, alegerea modalităților în care se va face executarea silită etc.

Existența acestui principiu a determinat definirea procedurii de executare drept procedură prin care creditorul realizează drepturile sale. Așadar, e un principiu care pune în valoare rolul activ și maximal important al creditorului în procedura de executare. Materializarea acestui principiu o putem găsi în art. 60, 76, 83, 86 CE.

Alin. (2) al articolului comentat indică asupra situației când principiul disponibilității poate fi aplicat de ambele părți ale procedurii de executare, prin încheierea unei tranzacții, care, în conformitate cu prevederile art. 83 CE, va servi temei de încetare a procedurii de executare. În acest sens, menționăm că în ceea ce privește debitorul, acesta poate încheia o tranzacție în condițiile CE, poate conveni

cu creditorul asupra modului de executare și mai poate executa benevol documentul executoriu în timpul oferit de lege sau de instanța de judecată.

Articolul 5. Principiul umanismului

(1) Modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se stabilesc pe principiul respectării drepturilor omului și nu pot avea ca scop pricinuirea de suferințe fizice și morale sau de prejudicii materiale.

(2) Principiul umanismului în procedura de executare silită se manifestă prin faptul că modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se stabilesc pe principiul respectării drepturilor omului și nu pot avea ca scop pricinuirea de suferințe fizice și morale sau de prejudicii materiale.

Chiar dacă prin esența sa procedura de executare presupune limitarea sau intervenția în realizarea anumitor drepturi și libertăți fundamentale, principiul dat statuează clar că ele nu pot avea drept scop pricinuirea de suferințe fizice și morale sau de prejudicii materiale. Altfel zis, acestea sunt justificate atât timp, cât duc la executarea silită a documentului executoriu și restabilirea drepturilor altei persoane (a creditorului), dar nu urmăresc umilirea debitorului sau limitarea inutilă a drepturilor sale.

Principiul dat se realizează prin prevederile art. 89, 106, 108, 110 CE.

Articolul 6. Limba procedurii de executare

(1) Procedura de executare se desfășoară în limba de stat.

(2) Dacă nu posedă limba de stat, participanții la procedura de executare au dreptul de a lua cunoștință de actele procedurii de executare și de a vorbi prin interpret.

E de reținut că spre deosebire de reglementările CPC (art. 24), Codul de executare nu prevede opțiuni pentru a desfășura procedura de executare în altă limbă, decât cea de executare.

La fel, atragerea interpretului este un drept al părții în procedura de executare, dar nu și o obligație a executorului judecătoresc.

Conform art. 2 al Legii nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiție¹², *interpretul* este persoana specializată în traducerea orală, mijlocind astfel înțelegerea dintre două sau mai multe persoane care vorbesc limbi diferite. Deducem de aici că traducerea actelor procedurii de executare se va face verbal.

---

¹² Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110617&lang=ro

Totuși dacă partea în procedura de executare (creditor sau debitor) nu înțelege actele perfectate în scris în limba română de către executorul judecătoresc, trebuie ea însăși să se preocupe din cont propriu de traducerea acestora. Executorii judecătorești nu trebuie să traducă nici verbal, nici în scris actele lor procedurale.

Articolul 7. Independența executorului judecătoresc

(1) În executarea documentelor executorii, executorul judecătoresc este independent și se supune numai legii.

(2) Orice imixtiune în activitatea de executare a documentelor executorii este inadmisibilă și atrage răspunderea prevăzută de lege.

Independența executorului judecătoresc este o condiție indispensabilă a eficienței procedurii de executare.

De reținut e că executorul urmează să realizeze toate acțiunile sale ghidându-se în exclusivitate de lege – ceea ce înseamnă pe de o parte, obligația executorului de a nu admite orice influențe sau conflicte de interese, iar pe de altă parte – obligația tuturor celorlalți (terți, părți a procedurii, autorități etc.) de a exclude orice tentative de intervenție, în afara legii, în procedura de executare.

Mecanismele instituite de legiuitor pentru a garanta independența executorului judecătoresc sunt în cea mai mare parte de natură juridică-procesuală – posibilitatea autorecuzării sau a recuzării, norme speciale privind competența pornirii urmării penale în privința executorului judecătoresc și unele limitări privind ridicarea bunurilor sau actelor aferente procedurii de executare (a se vedea în acest sens Legea nr.113/2010 privind executorii judecătorești), posibilitatea aplicării sancțiunilor contravenționale pentru neexecutarea obligațiilor stabilite de Codul de executare și nerespectarea cerințelor executorului judecătoresc.

Considerăm însă, că pe lângă cele enunțate mai sus, mărimea și modul de formare a plăților pentru actele de executare (taxe și speze), cât și a onorariilor executorului judecătoresc sunt factori care contribuie la fortificarea independenței executorului judecătoresc, or, în cazul insuficienței acestora, riscul neglijării acestui principiu crește considerabil. În plus, stabilirea acestora în maniera ce ar asigura independența (inclusiv financiară) a agenților de executare este în concordanță cu prevederile Recomandării nr.(2003)17 privind executarea hotărârilor judecătorești.¹³

---

¹³ Recomandarea nr. (2003)17 privind executarea hotărârilor judecătorești, adoptată de Comitetul Miniștrilor în 9 septembrie 2003, la a 851-a reuniune a delegaților miniștrilor Consiliului Europei.
https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805df135

Articolul 8. Caracterul obligatoriu al cerințelor executorului judecătoresc

(1) Cerințele executorului judecătoresc înaintate în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, persoanele juridice, persoanele cu funcție de răspundere și persoanele fizice.

(2) Persoanele care nu execută cerințele executorului judecătoresc sau care împiedică executarea lor poartă răspunderea prevăzută de lege.

Principiul stabilit la articolul dat derivă în mod coerent din prevederile art. 120 al Constituției Republicii Moldova, care impune respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

Implicit, executorului judecătoresc, care apare ca și exponent al autorității statale, îi revine autoritatea de a înainta cerințe obligatorii întru realizarea în practică a prevederilor constituționale citate *supra*, or, anume executorul judecătoresc asigură aspectul coercitiv al realizării justiției și trebuie să întruchipeze iminența executării actelor de dispoziție a instanței de judecată.

Totuși, obligativitatea cerințelor executorului judecătoresc este condiționată de înaintarea acestora în modul stabilit de Codul de executare și alte acte normative, adică de corespunderea lor cerințelor legale. Pornind de la prezumția legalității actului executorului judecătoresc, consacrată de art. 8 al Legii privind executorii judecătorești nr.113/2010, deducem că atât timp cât instanța nu a declarat ilegale acțiunile și cerințele executorului judecătoresc, acestea vor fi prezumate legale și, deci, executorii.

Un moment important asupra căruia ținem să atragem atenția este faptul că potrivit articolului comentat, obligativitatea cerințelor executorului judecătoresc este opozabilă tuturor, și nu doar părților procedurii de executare.

Eficiența principiului declarat în alin. (1) al articolului comentat, este asigurată prin existența răspunderii pentru neexecutarea cerințelor executorului judecătoresc (prevăzută atât de unele norme ale Codului de executare, cât și de normele Codului contravențional).

Astfel, potrivit articolului 319 Cod contravențional, *acțiunile (inacțiunile) persoanelor care, fără motive întemeiate, nu îndeplinesc cerințele executorului judecătoresc în cadrul procedurii de executare sau împiedică executarea documentului executoriu se sancționează cu amendă de la 18 la 30 de unități convenționale. Neîndeplinirea obligației de către părțile procedurii de executare de a comunica executorului judecătoresc schimbarea domiciliului sau a sediului, precum și necomunicarea în termenele prevăzute de Codul de executare a informațiilor solicitate de executorul judecătoresc în virtutea atribuțiilor sale se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale.*

Articolul 9. Atacarea actelor executorului judecătoresc

Participanții la procedura de executare, alte persoane interesate ale căror drepturi ori interese ocrotite de lege au fost încălcate printr-un act de executare pot ataca actul în conformitate cu legea.

Norma dată instituie mecanismul de protecție a participațiilor la procedura de executare contra eventualelor acțiuni incorecte sau ilegale ale executorului judecătoresc, apelând la instanța de judecată. La fel, articolul dat instituie posibilitatea contestării actelor executorului judecătoresc și de alte persoane, neparticipante la procedura de executare, a căror drepturi sau interese legitime au fost încălcate.

Norma în cauză este în concordanță cu prevederile art. 13 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950¹⁴, care garantează cetățenilor dreptul la un recurs efectiv, înțeles drept posibilitatea oricărei persoane, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de convenție au fost încălcate, să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Procedura și termenii de contestare a actelor executorului judecătoresc sunt detaliat reglementate în capitolul XIV al Codului de executare.

T i t l u l I I

EXECUTAREA SILITĂ A DOCUMENTELOR EXECUTORII

Capitolul II

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 10. Executarea silită

(1) Executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri, prevăzute de prezentul cod, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile.

---

¹⁴ Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Roma, 04.11.1950. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298 din 24.07.1997. În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte (1990-1998). Ediție oficială. Vol. 1, Chișinău: Moldpres, 1998, pag. 341. www.echr.coe.int

(2) Executarea silită începe prin sesizarea executorului judecătoresc în condițiile legii și se efectuează prin orice formă prevăzută de prezentul cod, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin documentul executoriu, până la achitarea dobânzilor, a penalităților sau a altor sume, acordate potrivit legii, precum și a cheltuielilor de executare.

(3) Executarea silită se efectuează în baza unui titlu executoriu sau a unui alt document care, potrivit prezentului cod, este document executoriu.

Legislația națională oferă o definiție a executării silite în art. 10 CE. Deducem din această definiție că prima opțiune oferită debitorului este de a-și îndeplini benevol obligațiile. În cazul în care debitorul nu o face, legiuitorul îi oferă creditorului posibilitatea de a apela la executorul judecătoresc, pentru a iniția executarea silită.

Altfel zis, executarea silită reprezintă o fază facultativă a procesului civil, existența ei fiind dependentă de existența executării voluntare de către debitor și voința creditorului de a declanșa sau nu mecanismele de executare silită.

Un lucru de reținut este și modul în care legiuitorul pune accentul pe factorul activ al executării silite prin această definiție. Remarcăm că potrivit alin. 1 al articolului comentat, executarea silită este un ansamblu de măsuri prin care creditorul își realizează drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu. Altfel zis, rolul activ în executarea silită revine creditorului – căci întreaga executare silită constituie o procedură prin care el, creditorul, își realizează drepturile.

Alin. (2) al aceluiași articol oferă o explicație a conținutului executării silite, marcând începutul acesteia și finalul ei.

Reținem din această definiție câteva momente esențiale:

- din momentul sesizării executorului judecătoresc începe executarea silită – deci nu mai putem vorbi la această etapă despre executare benevolă din partea debitorului – aspect punctat și de Curtea Constituțională în Hotărârea nr.1 din 15.01.2013¹⁵;
- executarea se poate face prin orice formă prevăzută de Codul de executare – simultan sau succesiv – ceea ce înseamnă că pot fi aplicate concomitent mai multe modalități de executare silită – urmărirea salariului și a bunurilor, urmărirea creanțelor și administrarea silită a bunurilor debitorului etc.;
- finalitatea procedurii de executare este atinsă atunci când sunt achitate deplin datoria înseși, dobânzile/penalitățile sau alte sume, precum și cheltuielile de executare.

---

¹⁵ Hotărârea Curții Constituționale nr.1 din 15.01.2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 60 alin. (3) și alin. (31) din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004. <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=439&l=ro>

Alin. (3) indică temeiul demarării unei proceduri de executare silită, care nu poate fi altceva decât un titlu executoriu sau alt document care, potrivit Codului de executare, este document executoriu. Astfel, ținem să punctăm că din acest text legal rezultă că pentru demararea unei proceduri de executare calitatea de document executoriu a unui act trebuie să rezulte din normele Codului de executare. Această normă o considerăm salutară, ea impunând organizarea riguroasă într-un singur act normativ a tuturor prevederilor cu referire la toate documentele executorii.

Articolul 11. Documentele executorii

Sunt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod:

- a) titlurile executorii eliberate de instanța de judecată în condițiile legii;*
- b) hotărârile date de instanțele de judecată în cauzele de contencios administrativ, încheierile, ordonanțele instanțelor de judecată, dacă legea nu prevede altfel;*
- c) deciziile (hotărârile) contravenționale, inclusiv cele emise de agenții constatatori în limitele competenței atribuite lor prin lege, titlurile executorii emise pe cauze penale și sentințele pe cauzele penale, în partea încasării amenzii, precum și în partea acțiunii civile;*
- c¹) încheierile judecătorului de instrucție privind efectuarea anumitor acte obligatorii legate de remiterea/transmiterea/restituirea unor bunuri;*
- d) ordonanțele privind liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională sub formă de amendă;*
- e) titlurile executorii eliberate în temeiul hotărârilor arbitrale;*
- f) titlurile executorii emise în baza hotărârilor instanțelor de judecată străine și hotărârilor arbitrale străine, recunoscute și încuviințate spre executare pe teritoriul Republicii Moldova;*
- g) deciziile Curții Constituționale cu privire la aplicare de amenzi;*
- h) încheierile executorului judecătoresc, procesele-verbale ale executorului judecătoresc în care sunt consemnate condițiile tranzacției în cazul concilierii părților în conformitate cu art.62 al prezentului cod;*
- i) deciziile Colegiului disciplinar al Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și ale Colegiului disciplinar al Uniunii Avocaților cu privire la aplicarea sancțiunilor disciplinare cu caracter pecuniar;*
- j) hotărârile (deciziile) cu privire la aplicarea de sancțiuni eliberate de autoritățile publice și/sau de alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control;*
- k) actele învestite cu formulă executorie, în condițiile în care legea oferă dreptul la executare silită în temeiul acestora;*
- k¹) hotărârile arbitrale prin care se aprobă tranzacțiile;*

l) hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la suma de reparare echitabilă a prejudiciului și de compensare a celorlalte cheltuieli, precum și acordul de soluționare pe cale amiabilă a cauzei, semnat de părți.

l¹) deciziile Ministerului Finanțelor privind încasarea din contul beneficiarilor Programului de stat „Prima casă” a creanțelor rezultate din garanțiile de stat acordate și plătite băncii și neacoperite integral în urma vânzării locuinței ipotecate;

m) deciziile de regularizare întocmite de Serviciul Vamal, în cazurile prevăzute la art.92 și 101 din prezentul cod.

n) contractele de gaj a bunurilor mobile, cu condiția că avizul de executare a gajului a fost înscris în Registrul garanțiilor reale mobile în ordinea prevăzută de lege.

n¹) contractele de leasing, în partea referitoare la dreptul locatorului de a intra în posesia bunului, a documentelor aferente lui și de a obține radierea leasingului din registrul de publicitate, cu condiția că locatorul este o organizație de creditare nebanară sau o societate de leasing, iar leasingul a fost notat sau înregistrat conform dispozițiilor art.929 alin.(3) din Codul civil;

o) deciziile coordonatorilor oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat;

p) actele emise de către Serviciul Fiscal de Stat privind dispunerea încasării sumelor;

q) actele emise de Consiliul Concurenței privind aplicarea sancțiunilor pecuniare.

Documentul executoriu poate fi definit ca unicul act, în temeiul căruia este intentată și desfășurată procedura de executare silită. Prin caracterul său, documentul executoriu constituie un act de executare instantanee, directă și materială, pentru executarea căruia nu este necesară respectarea unor proceduri judiciare sau administrative prealabile, altele decât cele prevăzute de Codul de executare. Natura juridică a documentului executoriu îi stabilește un caracter nominal, ce conferă drepturi doar pentru titularul înscris în conținut și nu purtătorului. Lista actelor, care prin efectul legii, sunt apreciate ca documente executorii, este stabilită expres în articolul 11 CE. De menționat că documentele executorii sunt enumerate exhaustiv, iar norma juridică indicată nu conține dispoziții de blanchetă sau de trimitere la alte legi. Importanța documentului executoriu are o dublă reflecție: procesuală și materială. Din perspectiva procesuală, acesta reprezintă temeiul de declanșare a procedurii de executare, autorizând astfel executorul judecătoresc să purceadă la acțiunile de executare silită. Concomitent, latura materială a utilității documentului executoriu este formată din conținutul drepturilor creditorului, la care acesta este

îndreptătit de a pretinde. Urmează a fi evidențiat că documentul executoriu este un act unic, care reprezintă singurul titlu de executare silită a obligației civile. Caracterul unicității documentului executoriu exclude posibilitatea creditorului de a pretinde executarea silită a aceleași obligații în mod repetat.

Reieșind din interpretarea aplicativă a art. 11 CE, toate raporturile juridice de executare silită, desfășurate în temeiul Codului de executare, pot apărea exclusiv în temeiul unui document executoriu enumerat:

a) titlurile executorii eliberate de instanța de judecată în condițiile legii;

Titlul executoriu este actul de executare eliberat de instanța de judecată, creditorului unei obligații stabilite prin hotărâre judecătorească. Astfel, emitentul titlului executoriu este în toate cazurile instanța de judecată. De menționat că titlul executoriu are un caracter accesoriu actului de dispoziție judecătorească, în temeiul căruia este emis, valabilitatea sa fiind dependentă de actul judecătorească principal. Prin conținutul său, titlul executoriu reprezintă o transpunere exactă a dispozițiilor actului judecătorească referitor la obligațiile ce urmează a fi executate silit.

De menționat că nu întotdeauna executarea unui act judecătorească executoriu prin natura sa, va determina necesitatea eliberării unui titlu executoriu. În acest sens, art. 16 CPC, consacră principiul caracterului obligatoriu al actului judecătorească. Spre exemplu, executarea unei încheieri privind reclamarea probelor, pronunțată în temeiul art. 119 alin. (1) CPC sau executarea încheierii privind solicitarea prezentării personale în fața judecății, emisă conform art. 206 alin. (1) CPC. Cu titlu de concluzie, se atestă că eliberarea titlului executoriu este o acțiune procedurală necesară pentru punerea în executare silită a actului judecătorească, doar atunci când legea prevede expres necesitatea eliberării titlului executoriu, în vederea punerii în executare silită a unei obligații civile.

b) hotărârile date de instanțele de judecată în cauzele de contencios administrativ, încheierile, ordonanțele instanțelor de judecată, dacă legea nu prevede altfel;

Procedura de executare silită a hotărârilor instanțelor de judecată, în cauzele de contencios administrativ este reglementată de Capitolul VI din Codul administrativ, intrat în vigoare la 01 aprilie 2019¹⁶. Potrivit art. 249, alin. (1) Cod administrativ, este stabilit că hotărârile judecătorești și alte titluri executorii se execută conform prevederilor capitolului VI al Codului administrativ. În consecință, reglementarea separată a procedurii de executare silită a actelor judecătorești, în cauzele de contencios administrativ, exclude incidența normelor din Codul de executare. Articolul comentat, rămâne să recunoască calitatea de document

---

¹⁶ Codul administrativ al Republicii Moldova. Nr.116/2018. În Monitorul Oficial, 17.08.2018, nr.309-320.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126027&lang=ro

executoriu pentru hotărârile judecătorești pronunțate în contencios administrativ și care au devenit definitive conform procedurii stabilite până la 31 martie 2019.

Încheierile instanței de judecată constituie documente executorii atunci când executarea acestora reiese din interesul legitim al participantului la proces. Categoria încheierilor, atribuite ca documente executorii, nu se referă la actele judiciare care țin de organizarea și desfășurarea procesului de judecată și care obțin caracter executoriu reieșind din reglementările art. 16 alin. (1) CPC. De altfel, prin rolul diriguitor al instanței de judecată se asigură un mod autonom și coercitiv de executare a dispozițiilor judecătorești. Nu oricare încheiere judecătorească constituie document executoriu și este posibil a fi pusă în executare silită de către partea în proces îndreptățită. Distinct, doar încheierile pronunțate de instanța de judecată, care se execută disociat și în mod exterior de desfășurarea procesului, constituie documente executorii. Un caracter specific doar încheierilor, ce reprezintă documente executorii, se referă la disponibilitatea și interesul exclusiv al creditorului de a pune în executare silită sau nu actul judecătorec. Cu titlu de exemple, pot fi reținute încheierile de asigurare a acțiunii, emise în temeiul art. 174 – 178 CPC sau încheierile de asigurare a probelor, în temeiul art. 127 CPC sau de încetare a procesului urmare a omologării/confirmării tranzacției de împăcare (art. 265 lit. d) CPC).

Calitatea de document executoriu pentru ordonanțele judecătorești, pe lângă dispozițiile Codului de executare, este recunoscută și de art. 344, alin. (2) CPC, în acord cu care, ordonanța judecătorească reprezintă un act executoriu care se îndeplinește în modul stabilit pentru executarea actelor judecătorești. Alin. (1) al aceluiași articol, definește ordonanța judecătorească ca o dispoziție dată unipersonal de judecător, în baza materialelor prezentate de creditor, privind încasarea de sume bănești sau revendicarea de bunuri de la debitor în pretențiile specificate la art. 345 CPC. Conținutul ordonanței judecătorești este stabilit la art. 351 CPC și cuprinde toate elementele esențiale ale cuprinsului documentului executoriu, stabilite la art. 14 CE. În sensul în care legea apreciază ordonanța judecătorească ca o dispoziție dată de judecător, executarea acesteia printr-o altă dispoziție de executare accesorie, denumită titlu executoriu ar suprareglementa procedura de executare și ar constitui o acțiune neprevăzută de lege.

Includerea sintagmei “dacă legea nu prevede altfel” în art. 11 lit. b) CE, recunoaște o autonomie pentru ordonanțele și încheierile judecătorești la executarea silită, calificându-le ca documente executorii individuale. Cu titlu de excepție, legea lasă rezerva unor dispoziții speciale, pentru care încheierea sau ordonanța judecătorească, nu ar fi un document executoriu separat. O atare situație se atestă pentru ordonanța judecătorească, care la art. 354 alin. (3) CPC, stabilește că în cazul încasării la bugetul de stat a taxei de stat de la debitor în temeiul ordonanței judecătorești, instanța eliberează un titlu executoriu, care se certifică cu sigiliul

instanței și se expediază executorului judecătoresc în a cărei competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului. Cu referire la încheierea judecătorească pentru care nu este recunoscută calitatea de document executoriu individual este relevant exemplul din Capitolul IV din Codul de procedură civilă, ce stabilește procedura de confirmare a tranzacției încheiate în scopul prevenirii unui proces și de eliberare a titlului executoriu al acesteia, unde în art. 490 alin. (2), se reține că concomitent cu emiterea încheierii privind confirmarea tranzacției, judecătorul eliberează și titlul executoriu, susceptibil de executare silită.

c)deciziile (hotărârile) contravenționale, inclusiv cele emise de agenții constatatori în limitele competenței atribuite lor prin lege, titlurile executorii emise pe cauze penale și sentințele pe cauzele penale, în partea încasării amenzii, precum și în partea acțiunii civile;

Normele Codului contravențional, având un obiect de reglementare diferit de executarea silită civilă, în mod general nu indică și nu se referă la condițiile de executare a sancțiunii sub formă de amendă. Pentru recunoașterea caracterului de document executoriu unui act contravențional sunt incidente dispozițiile art. 452 alin. (1) Cod contravențional, conform căruia autoritățile competente să soluționeze cauza contravențională sunt: a) instanța de judecată; b) procurorul; c) comisia administrativă; d) agentul constator (organele de specialitate specificate la art. 400-423/¹²). Fiind generalizate prevederile art. 447¹ din Codul contravențional, este determinabil că după examinarea cauzei contravenționale de către agentul constator sau autoritatea competentă (persoana abilitată să examineze cauza) se emite decizie de sancționare, iar în cazul comisiei administrative, actul final poartă denumirea de hotărâre. Atunci când instanța de judecată este competentă să soluționeze cauza contravențională, actul judiciar prin care este apreciată temeinicia incriminării și stabilită sancțiunea, se numește hotărâre.

În cazul titlurilor executorii emise pe cauze penale și sentințe pe cauze penale, sunt incidente dispozițiile art. 220 alin. (3) Cod de procedură penală nr.122/2003¹⁷, în acord cu care, hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept. Totodată, conform art. 467 alin. (1) și (2), Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești definitive și ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întregul teritoriu al Republicii Moldova. Colaborarea solicitată la executarea hotărârilor judecătorești

---

¹⁷ Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Nr.122/2003. Republicat în Monitorul Oficial, 05.11.2013, nr.248-251. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126190&lang=ro

definitive și a ordonanțelor procurorului privind încetarea urmăririi penale este obligatorie pentru toate persoanele fizice și juridice.

d) ordonanțele privind liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională sub formă de amendă;

În corespundere cu prevederile art. 285 alin. (2) pct. 10 Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal nr.985/2002¹⁸ sau dacă se constată că fapta constituie o contravenție sau dacă liberarea de răspundere penală are loc în conformitate cu art. 55 din Codul penal, procurorul, în condițiile legii, aplică sancțiunea contravențională. Dacă aplicarea sancțiunii contravenționale nu ține de competența procurorului, cauza se transmite imediat instanței de judecată spre examinare.

Totodată art. 467 alin. (3) Cod de procedură penală, stabilește că ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt documente executorii.

e) titlurile executorii eliberate în temeiul hotărârilor arbitrale;

În corespundere cu prevederile art. 482 alin. (1) CPC, problema eliberării titlului de executare silită a hotărârii arbitrale se examinează de instanța care ar fi fost competentă să examineze cauza civilă în lipsa clauzei de arbitraj la cererea părții în arbitraj care a avut câștig de cauză.

Conform art. 486 alin. (1) CPC, după ce examinează cererea de eliberare a titlului de executare silită a hotărârii arbitrale, instanța judecătorească pronunță o încheiere privind eliberarea titlului executoriu sau refuzul de a-l elibera. În afară de încheierea privind eliberarea titlului executoriu, instanța trebuie să elibereze și titlul executoriu.

f) titlurile executorii emise în baza hotărârilor instanțelor de judecată străine și hotărârilor arbitrale străine, recunoscute și încuviințate spre executare pe teritoriul Republicii Moldova;

Conform art. 470 alin. (7) CPC, în temeiul hotărârii judecătorești străine și încheierii, rămase irevocabile, de încuviințare a executării ei silite, se eliberează un titlu executoriu, care se expediază executorului judecătoresc desemnat de creditor (...).

Potrivit art. 475³ alin. (4) CPC, în temeiul hotărârii arbitrale străine și a încheierii irevocabile emise în conformitate cu alin. (1) lit. a) din prezentul articol,

---

¹⁸ Codul penal al Republicii Moldova. Nr.985/2002. În Monitorul Oficial, 14.04.2009, nr.72-74.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125325&lang=ro#

instanța judecătorească menționată la art. 475/¹ alin. (1) eliberează titlul executoriu care servește drept temei pentru inițierea procedurii de executare în condițiile Codului de executare.

g) deciziile Curții Constituționale cu privire la aplicare de amenzi;

În conformitate cu art. 82 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale nr.502/1995¹⁹, în vederea asigurării exercitării jurisdicției constituționale, se prevede răspundere administrativă, sub formă de amendă de până la 25 salarii minime, pentru: a) declarații neconstituționale, indiferent de modul lor de exprimare; b) imixtiune la activitatea procedurală a judecătorilor Curții Constituționale, încercare de a exercita influență asupra lor prin metode neprocedurale; c) neîndeplinire nemotivată, în modul și în termenii stabiliți, a cerințelor judecătorilor Curții, neexecutare a hotărârilor și avizelor Curții; d) încălcare a jurământului judiciar; e) manifestare a lipsei de respect față de Curtea Constituțională prin nesocotirea dispozițiilor date de președintele ședinței, prin încălcare a ordinii în ședință, precum și săvârșirea altor fapte care denotă desconsiderare vădită față de Curte, de procedura jurisdicției constituționale.

Potrivit art. 82 alin. (3) al Codului jurisdicției constituționale, amenda se plătește în decursul a 15 zile de la data înștiințării persoanei amendate despre aplicarea ei. Dacă persoana refuză să plătească amenda ori nu o plătește în termen, decizia Curții Constituționale se execută în condițiile legii, în temeiul extrasului din procesul-verbal al ședinței sau al deciziei președintelui ședinței.

h) încheierile executorului judecătoresc, procesele-verbale ale executorului judecătoresc în care sunt consemnate condițiile tranzacției în cazul concilierii părților în conformitate cu art. 62 al prezentului cod;

Potrivit art. 62 alin. (2) CE, în cazul în care părțile convin asupra condițiilor de executare, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care indică aceste condiții, ele devenind obligatorii pentru părți.

Conform art. 62 alin. (3) CE, în cazul în care părțile au convenit asupra încheierii unei tranzacții, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care consemnează condițiile tranzacției, acest proces-verbal servind drept temei pentru încetarea procedurii de executare. Procesul-verbal al executorului judecătoresc prin care se întărește tranzacția este un document executoriu. În baza acestui proces-verbal se poate demara altă procedură de executare.

---

¹⁹ Codul jurisdicției constituționale al Republicii Moldova. Nr.502/1995. În Monitorul Oficial, 28.09.1995, nr.53-54. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122076&lang=ro

i) deciziile Colegiului disciplinar al Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și ale Colegiului disciplinar al Uniunii Avocaților cu privire la aplicarea sancțiunilor disciplinare cu caracter pecuniar;

Conform art. 24 alin. (1) al Legii privind executorii judecătorești nr.113/2010, printre sancțiunile disciplinare care se pot aplica în raport cu gravitatea faptei se regăsește și amenda.

Potrivit art. 24 alin. (1) al Legii privind executorii judecătorești nr.113/2010, mărimea amenzii prevăzută la alin. (1) lit. c) este de la 30 la 600 de unități convenționale. Ea se depune la contul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești. Neachitarea acestei amenzi în termen de 30 de zile atrage suspendarea de drept a activității executorului judecătoresc în condițiile art. 18 Legea nr.113/2010. Decizia definitivă a Colegiului disciplinar este un document executoriu.

În acord cu art. 57 lit. c) a Legii cu privire la avocatură nr.1260/2002²⁰, printre sancțiunile disciplinare de asemenea se regăsește amenda de la 1000 la 3000 de lei, care se face venit la bugetul Uniunii Avocaților. Plata amenzii se face în termen de 30 de zile de la data emiterii deciziei privind aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de amendă. Decizia definitivă este un document executoriu.

j) hotărârile (deciziile) cu privire la aplicarea de sancțiuni eliberate de autoritățile publice și/sau de alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control;

Sunt documente executorii toate hotărârile (deciziile) cu privire la aplicarea de sancțiuni administrative, eliberate de autoritățile publice și/sau de alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control, în virtutea prerogativelor lor de putere publică, cu excepția celor unde autoritatea are calitate de agent constator.

În conformitate cu art. 94 alin. (5) al Legii cu privire la energia electrică nr.107/2016²¹, în cazurile expres prevăzute la art. 95 din prezenta lege, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este în drept să aplice titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice sancțiuni financiare, cu respectarea procedurii stabilite în Legea cu privire la energetică nr.174/2017²².

Conform art. 112 alin. (3) al Legii cu privire la gazele naturale nr.108/2016²³, în cazurile expres prevăzute la art. 113 din prezenta lege, Agenția Națională de

---

²⁰ Legea nr.1260/2002 cu privire la avocatură.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122745&lang=ro#

²¹ Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121988&lang=ro#

²² Legea nr.174/2017 cu privire la energetică.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125228&lang=ro#

²³ Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.

Reglementare în Energetică este în drept să aplice titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice sancțiuni financiare, cu respectarea procedurii stabilite în Legea cu privire la energetică nr.174/2017.

În conformitate cu art. 36 alin. (2) al Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132/2016,²⁴ dacă actul de constatare nu a fost contestat în termenul prevăzut la alin. (1), actul de constatare rămâne definitiv, iar inspectorul de integritate îl expediază, în termen de 15 zile, organelor competente în vederea executării actului de constatare și luării altor măsuri legale care se impun.

Conform art. 75² alin. (10) al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548/1995²⁵, decizia privind aplicarea amenzii este un document executoriu.

k) actele investite cu formulă executorie, în condițiile în care legea oferă dreptul la executare silită în temeiul acestora;

Conform art. 43 alin. (1) al Legii privind procedura notarială nr.246/2018²⁶, la solicitarea părților, concomitent cu autentificarea sa, actul notarial, care constată o creanță certă și lichidă, poate fi investit cu formulă executorie. În cazurile expres prevăzute de lege pot fi investite cu formulă executorie și alte acte juridice.

În conformitate cu art. 43 alin. (9) al Legii privind procedura notarială nr.246/2018, actul notarial investit cu formulă executorie are putere de titlu executoriu la data exigibilității creanței sau la data indicată în contract. Celelalte acte investite de notar cu formulă executorie au putere de titlu executoriu în condițiile legii.

k¹) hotărârile arbitrale prin care se aprobă tranzacțiile;

Conform art. 28 alin. (1) al Legii cu privire la arbitraj nr.23/2008²⁷, (...) dacă părțile au încheiat o tranzacție asupra litigiului, arbitrajul poate, la cererea părților, să o confirme prin hotărâre.

În conformitate cu art. 33 alin. (4) al Legii cu privire la arbitraj nr.23/2008, în cazul în care litigiul a fost soluționat prin mediere în cadrul procesului arbitral, dar tranzacția nu a fost executată benevol, pentru a fi pasibilă de executare silită, la solicitarea părții interesate, tranzacția se aprobă prin hotărâre arbitrală în condițiile legii.

---

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125235&lang=ro#

²⁴ Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125109&lang=ro#

²⁵ Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122846&lang=ro#

²⁶ Legea nr.246/2018 privind procedura notarială.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125223&lang=ro#

²⁷ Legea nr.23/2008 cu privire la arbitraj.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95607&lang=ro#

l) hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la suma de reparare echitabilă a prejudiciului și de compensare a celorlalte cheltuieli, precum și acordul de soluționare pe cale amiabilă a cauzei, semnat de părți;

În conformitate cu art. 17 alin. (1) al Legii cu privire la Agentul guvernamental nr.151/2015²⁸, hotărârile definitive ale Curții Europene cu privire la măsurile de remediere și la compensațiile bănești acordate sunt documente executorii.

Potrivit art. 17 alin. (2) al Legii cu privire la Agentul guvernamental nr.151/2015, acordul de soluționare amiabilă a cauzei sau o declarație unilaterală devine document executoriu după notificarea deciziei Curții Europene privind scoaterea cererii de pe rol, iar clauzele și măsurile de remediere incluse în acestea sunt obligatorii pentru toate autoritățile.

l/1) deciziile Ministerului Finanțelor privind încasarea din contul beneficiarilor Programului de stat „Prima casă” a creanțelor rezultate din garanțiile de stat acordate și plătite băncii și neacoperite integral în urma vânzării locuinței ipotecate;

În conformitate cu art. 84 al Hotărârii de Guvern nr.202/2018 cu privire la unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă”²⁹, în situația prevăzută la pct. 83, precum și în cazul primirii neîntemeiate a compensațiilor bănești din bugetul de stat, Ministerul Finanțelor va emite o decizie privind încasarea din contul beneficiarului a creanțelor respective, care va constitui document executoriu în temeiul art. 11 lit. 1¹) din CE.

Conform art. 85 al Hotărârii de Guvern nr.202/2018³⁰, decizia Ministerului Finanțelor va fi expediată unui executor judecătoresc pentru a fi executată în modul prevăzut de lege.

m) deciziile de regularizare întocmite de Serviciul Vamal, în cazurile prevăzute la art. 92 și 101 din prezentul cod;

Conform art. 127 alin. (7) Cod vamal nr.1149/2000³⁰, declarația vamală și decizia de regularizare sunt titluri executorii ce se onorează de către bancă fără accept, poprire și validare la simpla solicitare a organului vamal. În cazul în care banca nu dă curs solicitării organului vamal în cel mai scurt termen posibil, acesta

---

²⁸ Legea nr.151/2015 cu privire la Agentul guvernamental.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125306&lang=ro#

²⁹ Hotărârea de Guvern nr.202/2018 cu privire la unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă” https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122601&lang=ro#

³⁰ Codul vamal al Republicii Moldova. Nr.1149/2000. Republicat în Monitorul Oficial, Ediție Specială, 01.01.2007, nr.98. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120483&lang=ro

este în drept să nu accepte pe viitor instrumentele de plată sau de garantare emise de această bancă.

În acord cu art. 127¹³ Cod vamal, decizia de regularizare reprezintă un document de o formă stabilită de Serviciul Vamal, întocmit de organele vamale, care servește drept dovadă a apariției și/sau anulării obligației vamale, a restituirii drepturilor de import sau de export, plătite ori percepute în plus și a măsurilor de politică economică și care este executoriu din momentul aducerii acesteia la cunoștință plătitorului vamal.

Potrivit art. 92 alin. (3) CE, în toate cazurile când mijloacele bănești de pe contul debitorului sunt urmărite ori sechestrate de executorul judecătoresc și de alte organe abilitate prin lege, iar mijloacele bănești disponibile în cont nu sunt suficiente, instituția financiară va informa executorul judecătoresc despre existența unor alte secheste și despre organul care le-a aplicat. În acest caz, executorul judecătoresc va propune, în cel mult 3 zile, organelor respective să se alăture urmăririi în termenul indicat la art. 101 alin. (1) CE. După ce toate organele informate au comunicat că se alătură urmăririi, dar nu mai târziu de expirarea termenului stabilit pentru alăturare, executorul judecătoresc emite ordinele *incaso* respective potrivit sumelor indicate în documentele executorii a căror alăturare la executare a fost solicitată, iar după executarea ordinului incaso, va distribui sumele în condițiile CE (...).

n) contractele de gaj a bunurilor mobile, cu condiția că avizul de executare a gajului a fost înscris în Registrul garanțiilor reale mobile în ordinea prevăzută de lege;

Conform art. 757 alin. (1) lit. b) Cod civil nr.1107/2002³¹, creditorul gajist care nu poate intra în posesia bunului corporal gajat conform art. 755 sau, în cazul ipotecii, conform art. 756, are dreptul să obțină posesia bunului fără a recurge la procedură judecătorească, prin intermediul unui executor judecătoresc, conform dispozițiilor prezentului capitol și ale Codului de executare.

În conformitate cu art. 757 alin. (3) lit. b) Cod civil, creditorul gajist poate alege să obțină posesia bunului fără a recurge la procedura judecătorească dacă a transmis avizul de executare a gajului persoanelor indicate la art. 752 alin. (1) și a înregistrat avizul de executare conform art. 752 alin. (9).

n/1) contractele de leasing, în partea referitoare la dreptul locatorului de a intra în posesia bunului, a documentelor aferente lui și de a obține radierea leasingului din registrul de publicitate, cu condiția că locatorul este o organizație de creditare

---

³¹ Codul civil al Republicii Moldova. Nr.1107/2002. Republicat în Monitorul Oficial, 01.03.2019, nr.66-75.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125043&lang=ro#

nebancaară sau o societate de leasing, iar leasingul a fost notat sau înregistrat conform dispozițiilor art. 929 alin. (3) din Codul civil;

Conform art. 1314 alin. (1) Cod civil, prin contractul de leasing, o parte (locator) se obligă să asigure celeilalte părți (locatar), în decursul unui termen convenit care depășește 1 an (termenul de leasing), posesia și folosința unui bun cumpărat de locator, precum și să acorde locatarului opțiunea de a dobândi în proprietate bunul, de a prelungi termenul de leasing ori de a restitui bunul la expirarea termenului de leasing, iar locatarul se obligă să efectueze plățile periodice convenite (rate de leasing).

În conformitate cu art. 1321 alin. (3) Cod civil, leasingul devine opozabil terților: a) prin notare în registrul bunurilor imobile, în cazul bunurilor imobile; b) prin notare în registrul de publicitate prevăzut de lege, în cazul bunurilor mobile asupra cărora dreptul de proprietate se dobândește, conform legii, prin înregistrare în registrul respectiv; c) prin înregistrare în registrul garanțiilor reale mobiliare, în cazul altor bunuri mobile decât cele prevăzute la lit. b).

o) deciziile coordonatorilor oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat;

Conform art. 231 alin. (5) al Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat nr.198/2007³², decizia executorie a coordonatorului oficiului teritorial privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat se execută silit după depunerea acesteia la executorul judecătoresc în conformitate cu prevederile Codului de executare al Republicii Moldova.

p) actele emise de către Serviciul Fiscal de Stat privind dispunerea încasării sumelor;

Conform art. 196 Cod fiscal nr.1163/1997³³, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să aplice una sau mai multe modalități de executare silită a obligației fiscale. Executarea silită a obligației fiscale în modul prevăzut la art. 194 alin. (1) lit. b), c) și d) Cod fiscal se face în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular tipizat aprobat de Serviciul Fiscal de Stat, care are valoare de document executoriu.

Potrivit art. 92 alin. (3) CE, în toate cazurile când mijloacele bănești de pe contul debitorului sunt urmărite ori sechestrate de executorul judecătoresc și de alte organe abilitate prin lege, iar mijloacele bănești disponibile în cont nu sunt

³² Legea nr.198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=123162&lang=ro#

³³ Codul fiscal al Republicii Moldova. Nr.1163/1997. Republicat în Monitorul Oficial, Ediție Specială, 08.02.2007.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=117668&lang=ro#

suficiente, instituția financiară va informa executorul judecătoresc despre existența unor alte sechestre și despre organul care le-a aplicat. În acest caz, executorul judecătoresc va propune, în cel mult 3 zile, organelor respective să se alătore urmării în termenul indicat la art.101 alin. (1) CE. După ce toate organele informate au comunicat că se alătură urmării, dar nu mai târziu de expirarea termenului stabilit pentru alăturare, executorul judecătoresc emite ordinele *incaso* respective potrivit sumelor indicate în documentele executorii a căror alăturare la executare a fost solicitată, iar după executarea ordinului *incaso*, va distribui sumele în condițiile CE (...).

q) actele emise de Consiliul Concurenței privind aplicarea sancțiunilor pecuniare;

Conform art. 66 al Legii concurenței nr.183/2012³⁴, deciziile și prescripțiile Plenului Consiliului Concurenței adoptate în condițiile prezentei legi se execută, în termenul menționat în ele, de către întreprinderile, asociațiile de întreprinderi, autoritățile administrației publice cărora le sunt adresate.

În acord cu alin. (4) art. 66 al Legii concurenței nr.183/2012, *în cazul neexecutării în termen de către întreprinderi și asociații de întreprinderi a deciziilor Plenului Consiliului Concurenței, executarea silită a acestora se efectuează în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Codului de executare.*

Articolul 12. Eliberarea titlului executoriu

(1) Titlul executoriu se eliberează creditorului la cerere de către prima instanță, după rămânerea definitivă a hotărârii.

(2) În cazurile prevăzute la art. 256 din Codul de procedură civilă, titlul executoriu se eliberează imediat.

Dreptul de a solicita eliberarea titlului executoriu este un drept procesual al participantului la proces, care poate fi realizat de îndată ce hotărârea judecătorească a devenit executorie. Eliberarea titlului executoriu este condiționată de cererea scrisă adresată instanței de judecată de către partea în favoarea căreia s-a dat hotărârea, cu excepțiile prevăzute de lege. Deși legea procesuală nu descrie succesiunea acțiunilor instanței de judecată, prealabil înmânării titlului executoriu solicitantului, urmează a fi concretizate anumite aspecte legate de șirul desfășurării evenimentelor. În acest sens, trebuie de menționat că competența în eliberarea titlului executoriu, aparține instanței de judecată ca structură administrativă și nu ca structură constituită în sensul art. 194 CPC. Termenul stabilit la art. 12 alin. (1) CE, “primă instanță”, urmează a fi interpretat în sens larg, fiind înțeles ca instanța de judecată, abilitată să

---

³⁴ Legea concurenței nr.183/2012.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121240&lang=ro

examineze fondul cauzei. Concluzia expusă, este dedusă din interpretarea aplicativă a dispoziției-cadru. Astfel, dacă toate cererile și demersurile adresate instanței de judecată, se soluționează conform regulilor stabilite la art. 26 și art. 203 CPC, în maniera în care participanții la proces să aibă posibilitatea de a se expune asupra chestiunilor puse în discuție, cererea de eliberare a titlului executoriu este o cerere depusă după finalizarea procesului, care nu constituie obiect al polemicilor judiciare. În vederea asigurării posibilității eliberării titlului executoriu de către instanța de judecată ca structură administrativă, concomitent cu transmiterea cauzei pentru cancelarie, judecătorul întocmește titlul executoriu, anexându-l la dosar. În acest context, acțiunea de întocmire va presupune redactarea documentului, în vederea prezentării lui, la momentul când hotărârea judecătorească va deveni definitivă. Atât timp cât titlul executoriu este întocmit, dar nu este eliberat de către instanța de judecată creditorului, acesta nu constituie un act juridic susceptibil de a produce efecte, care să determine drepturi sau să elibereze de obligații. Corespunzător, titlul executoriu capătă forță obligatorie și devine act juridic oficial la momentul eliberării lui. În consecința celor expuse, atât timp cât titlul executoriu a fost întocmit, dar nu a fost eliberat, acesta poate fi retras, înlocuit, corectat, completat în afara procedurilor prevăzute de Codul de executare, pentru înlăturarea deficiențelor constatate.

De menționat că legea nu prevede un termen exact, în interiorul căruia cererea privind eliberarea titlului executoriu se soluționează, totuși reieșind din caracterul imediat executoriu al actului de dispoziție judecătorească, eliberarea titlului executoriu urmează să aibă loc în termeni restrânși, astfel încât să permită realizarea imediată a actelor de executare. Considerând dreptul de a solicita eliberarea titlului executoriu un drept de o natură strict procesuală, urmează a fi remarcat că nu sunt reglementați termeni, în interiorul cărora partea în proces ar putea solicita eliberarea titlului executoriu, prin urmare acest drept poate fi realizat oricând și nu este limitat la perioada de 3 ani pentru prezentarea pentru executare a documentului executoriu, stabilită de art. 16 CE.

Cu referire la executarea imediată (art. 256 CPC), titlul executoriu trebuie perfectat odată cu pronunțarea dispozitivului hotărârii conform art. 236 CPC.

Analizând condițiile pentru eliberarea titlului executoriu stabilite la articolul 12 CE, este sesizabil că aparent legea prevede posibilitatea obținerii titlului executoriu în temeiul tuturor hotărârilor judecătorești definitive și executorii. De esență, articolul comentat, urmează a fi interpretat sistemic cu art. 1 alin. (1) CE, în conformitate cu care sarcina procedurii de executare este de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu [...]. Astfel, în mod sugestiv legiuitorul apreciază procedura de executare ca un mecanism de exercitare coercitivă a drepturilor creditorului, dobândite printr-o hotărâre

judecătorească. Corespunzător, obținerea titlului executoriu va constitui un instrument juridic pentru executarea silită materială a hotărârii judecătorești.

Structurând felurile acțiunilor civile conform conținutului său, în acțiuni de realizare, acțiuni de constatare și acțiuni de constituire³⁵, este sesizabil că nu neapărat fiecare din hotărârile de admitere ale acestora ar putea fi puse în executare silită. În particular, nu în toate cazurile, pentru executarea unei hotărâri judecătorești ar fi necesară constrângerea debitorului de a executa obligațiile stabilite în dispozitivul hotărârii. Cu titlu de exemple sugestive sunt hotărârile judecătorești prin care: s-a constatat nulitatea unui act juridic fără repunerea părților în poziția inițială; s-a constituit un drept de proprietate; s-a constatat încălcarea dreptului la viața privată, s-a desfăcut sau s-a declarat nulitatea căsătoriei, s-a constatat sau anulat paternitatea. Pentru acțiunile evidențiate, eliberarea titlului executoriu și punerea în executare silită este lipsită de rațiune și eficiență juridică, or, executarea se rezumă la efectele produse prin actul de dispoziție judecătorească, fără implicarea debitorului. În concluzie, urmează a fi reținut că întocmirea și eliberarea titlului executoriu este determinată de necesitatea executării silite a unei hotărâri judecătorești și, corespunzător, titlul executoriu va conține doar obligații susceptibile de a fi puse în executare în mod coercitiv.

Revenind la caracterul accesoriu al titlului executoriu urmează a fi specificat că valabilitatea și acțiunea acestuia este aferentă hotărârii judecătorești în temeiul căreia acesta a fost eliberat. Drept consecință, legea nu prevede posibilitatea formulării unei acțiuni de anulare a titlului executoriu, acesta de esență constituind o dispoziție de executare. Corespunzător, în ipoteza în care sunt formulate acțiuni privind anularea titlului executoriu, soluția judiciară care se impune este refuzul în primirea cererii, în temeiul art. 169 alin. (1) lit. a) CPC sau dacă a fost pusă pe rol, potrivit art. 265 lit. a) CPC, cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Aprecierea cererii privind nulitatea documentului executoriu ca fiind improprie cu judecarea în procedură civilă, nu trebuie înțeleasă în sensul existenței unei alte proceduri decât cea civilă, în care poate fi depusă această categorie de acțiune, dar exceptarea de la controlul judecătorească a respectivelor acte. Apărarea judiciară a subiecților care consideră că titlul executoriu este unul defectuos, poate fi realizată printr-o cerere de contestare a eliberării titlului executoriu. De remarcat că Codul de executare în conținutul art. 79 alin. (1) pct.1, în contextul expunerii temeiurilor de suspendare a procedurii de executare, prescrie posibilitatea depunerii unei cereri privind contestarea eliberării titlului executoriu. Fiind un drept de natură procesuală, acesta nu poate fi realizat pe calea unei acțiuni separate, unde reclamantul ar stabili cercul participanților la proces, obiectul sau temeiurile acțiunii.

---

³⁵ Belei E., ș.a. Drept procesual civil. Partea generală. Chișinău. Editura Lexon, 2016. - 461 p. – pag.426.

Corespunzător, dezacordul cu modul de realizare a unei acțiuni procesuale de eliberare a titlului executoriu similar urmează a fi realizat prin dispunerea de un drept procesual inerent doar participanților la proces. În acest context, este explicabilă rațiunea legiuitorului pentru care nu a prevăzut competența jurisdicțională a instanței de judecată pentru soluționarea cererii, or dreptul procesual urmează să fi realizat în cadrul cauzei în care a fost pronunțată hotărârea. Drept consecință, competența jurisdicțională pentru examinarea cererilor privind contestarea eliberării titlului executoriu, aparține instanței care a eliberat titlul executoriu, cu examinarea cererii în cadrul aceluiași dosar.

Art. 255 CPC, definește regula generală potrivit căreia, hotărârea judecătorească se execută, în modul stabilit de lege, după ce rămâne definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată după pronunțare. În continuare, prin dispozițiile speciale de la art. 256 CPC, sunt enumerate exhaustiv cazurile de executare imediată după pronunțare, până ca hotărârea judecătorească să devină definitivă. Rațiunea legiuitorului de a stabili cazuri de executare imediată este de a proteja interesele unor titulari de drepturi constatate prin hotărâre judecătorească ce se află într-o poziție dezavantajată social. În particular, ele se referă la beneficiarii sumelor obținute cu titlu de pensie de întreținere, a salariaților precum și a persoanelor care au suferit o vătămare a sănătății. O executare anticipată momentului devenirii definitive a hotărârii judecătorești este în măsură să accelereze procesul de restabilire efectivă în drepturi a titularilor.

În sensul art. 11 alin. (2) CE, eliberarea imediată a titlului executoriu pentru hotărârile judecătorești prevăzute la art. 256 CPC este o acțiune necondiționată. În acest caz, titlul executoriu eliberat imediat, nu va putea fi pus în executare de îndată, fără respectarea termenului de executare benevolă. Caracterul de executare imediată nu presupune executarea în aceeași zi, dar în condițiile legii, stabilește o executare anticipată momentului devenirii definitive a hotărârii judecătorești. În vederea interpretării conceptului de executare benevolă de până la intentarea procedurii de executare, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.39 din 14.12.2017³⁶, privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin. (2) lit. d) și art. 38 alin. (4) lit. f) CE, în pct. 4 al dispozitivului, s-a statuat *inter alia* că “*până la reglementarea de către Parlament a termenelor de executare benevolă, înainte de transmiterea documentului executoriu pentru executare silită, se va aplica termenul de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii pentru executare benevolă, similar termenului stabilit prevăzut de articolul 60 alin.(3) CE. În cazul hotărârilor cu executare*

---

³⁶ Hotărârea Curții Constituționale nr.39 din 14.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin.(2) lit. d) și 38 alin.(4) lit. f) din Codul de executare al Republicii Moldova.

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=648&l=ro>

imediată prevăzute la art. 256 CPC, acest termen se va calcula de la data pronunțării.” Astfel, deținerea de către creditor a titlului executoriu, emis în temeiul unei hotărâri judecătorești de executare imediată, nu îi va permite punerea în executare silită directă a acesteia, fără expirarea termenului de 15 zile de la data pronunțării, iar în cazul depunerii unei astfel de cereri, executorul judecătoresc urmează să refuze în intentarea procedurii de executare în temeiul art. 61 alin. (1) lit. e) CE, termenul de executare benevolă acordat prin lege nu a expirat.

Articolul 13. Eliberarea mai multor titluri executorii în temeiul unei singure hotărâri

- (1) În temeiul unei hotărâri se eliberează un singur titlu executoriu.*
- (2) Dacă executarea trebuie să se efectueze în diferite locuri sau dacă hotărârea s-a dat în folosul mai multor creditori, instanța de judecată eliberează creditorilor, la cerere, mai multe titluri executorii, cu indicarea exactă a locului de executare.*
- (3) În temeiul hotărârii judecătorești prin care debitorii sunt obligați să achite sume de bani în mod solidar, la cererea creditorului se eliberează mai multe titluri executorii potrivit numărului de debitori solidari.*
- (4) În cazul modificării hotărârii, instanța eliberează un nou titlu executoriu în corespundere cu dispozitivul modificat. Titlul executoriu emis în temeiul unei hotărâri casate sau modificate se restituie instanței emitente spre anulare.*

În temeiul unei hotărâri judecătorești instanța de judecată poate elibera titlu executoriu într-un singur exemplar. Caracterul unic al oricărui document executoriu asigură posibilitatea intentării unei singure proceduri de executare, rezultate din același act judecătoresc. Potrivit regulii generale, urmează a fi eliberat un singur titlu executoriu care va cuprinde tot dispozitivul textual al hotărârii judecătorești. Acest raționament are ca scop asigurarea posibilității executării silite a tuturor obligațiilor materiale stabilite prin hotărâre judecătorească care sunt opozabile între aceiași subiecți. Gruparea mai multor dispoziții judecătorești într-un singur titlu executoriu are loc după regula compatibilității de executare și este în măsură să faciliteze desfășurarea executării silite prin intentarea doar a unei singure proceduri. Indiferent de faptul dacă titlul executoriu conține o obligație unică sau o pluralitate de obligații, atât timp cât acestea sunt opozabile între aceleași părți, vor fi inserate într-un singur titlu executoriu pentru a simplifica executarea. Criteriul de opozabilitate între aceleași părți a obligațiilor nu este însă unul absolut. Dacă o parte a hotărârii judecătorești se execută imediat, iar restul depinde de rămânerea hotărârii definitivă, atunci vor fi eliberate titluri executorii aparte, pentru a permite executarea anticipată momentului devenirii definitive a hotărârii judecătorești.

De menționat, că legea nu sancționează situația eliberării mai multor titluri executorii, individual pentru fiecare dispoziție din conținutul dispozitivului hotărârii

judecătorești, atât timp cât conținutul lor nu se dublează și se exclud multe urmăriri în același temei. În acest sens, dacă se atestă eliberarea mai multor titluri executorii pentru aceeași obligație, în alte cazuri decât cele prescrise în art.13 alin. (2) și (3) CE, acest fapt este în măsură să determine anularea eliberării titlurilor executorii eliberate succesiv.

Distinct de regula generală care prescrie emiterea unui singur titlu executoriu pentru o hotărâre judecătorească, cu titlu de excepție este reglementată posibilitatea eliberării mai multor titluri executorii. Într-un prim aspect, în ipoteza în care executarea silită urmează a fi desfășurată în mai multe locuri, creditorul este îndreptățit să solicite eliberarea mai multor titluri executorii, reieșind din numărul de locuri unde executarea urmează să se desfășoare. De menționat că sintagma *executarea trebuie să se efectueze în diferite locuri*, nu urmează a fi interpretată strict în sens gramatical, raportând-o doar la teritoriul de executare. În acest sens, conceptul de executare în diferite locuri se referă la necesitatea desfășurării acțiunilor de executare, de către alte organe decât cele de executare silită. Nemijlocit, Regulamentul privind suspendarea operațiunilor, sechestrarea și perceperea în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare, aprobat prin Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.375 din 15.12.2005³⁷, prevede în pct. 4.6, cu referire la modalitatea de executare a ordinului incaso că, în cazul prezentării ordinului *incaso* emis în baza documentului executoriu, emitentul este obligat să anexeze originalul acestuia.

O altă situație unde este necesară prezentarea originalului documentului executoriu, se referă la procedura de urmărire a salariului sau a altor venituri ale debitorului salariat, astfel în conformitate cu art. 111 CE, executorul judecătorec expediază documentul executoriu organizației în care lucrează debitorul sau de unde el primește recompensă, pensie, bursă ori un alt venit, cerând să se facă reținerile cuvenite în baza documentului executoriu și să se trimită creditorului sumele reținute. În contextul expus, se atestă că solicitarea privind eliberarea suplimentară a unui titlu executoriu este îndreptățită și atunci când urmează a fi realizate acțiuni de executare silite specifice, pentru care legea prevede necesitatea deținerii titlului executoriu de către organul chemat să le execute.

În cazul în care hotărârea judecătorească stabilește drepturi pentru mai mulți creditori, fiecare dintre aceștia poate solicita individual un titlu executoriu pentru sine. Pornind de la acțiunea principiului disponibilității, consacrată în art. 4 alin. (1) CE, creditorul dispune de dreptul de a cere executarea silită a documentelor

---

³⁷ Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 375 din 15.12.2005 cu privire la aprobarea Regulamentului privind suspendarea operațiunilor, sechestrarea și perceperea în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare. <https://www.bnm.md/ro/content/regulamentul-privind-suspendarea-operatiunilor-sechestrarea-si-perceperea-mod-incontestabil>

executorii, precum și de a renunța la executarea începută sau de a amâna pornirea ei, în limitele prescripției dreptului stabilit. Astfel, fiecare creditor, în beneficiul căruia a fost dată hotărârea, este în drept să dispună individual și nemijlocit de drepturile sale stabilite de Codul de executare. Corespunzător, omisiunea unui creditor de a face uz de drepturile sale stabilite prin hotărârea judecătorească nu poate acționa în detrimentul intereselor altor creditori. Drept consecință, în cazul existenței unei pluralități de creditori, dreptul de a solicita eliberarea titlului executoriu îi aparține fiecăruia dintre ei, indiferent de consimțământul celorlalți creditori.

Disponibilitatea în drepturi a creditorului presupune libera opțiune în determinarea modului de executare a documentului executoriu. Reținând prevederile art. 799 Cod civil, creditorul poate pretinde executarea obligației, la latitudinea sa, de la oricare din debitori, în parte sau în întregime. Ca efect subsecvent, creditorul este în drept să solicite eliberarea titlului executoriu, în ansamblu pentru toți debitorii atunci când obligația este solidară, fie are posibilitatea de a cere eliberarea titlului executoriu doar în coraport cu cel pe care intenționează să-l urmărească. De menționat că, sintagma *mai multe titluri executorii* se referă la caracterul identic al dispozițiilor de conținut, inserate în conținutul documentului executoriu, ultimele fiind diferențiate doar prin identitatea debitorului. În același context, creditorul nu va putea solicita eliberarea unui titlu executoriu, separat în privința unui debitor în ipoteza în care deja a fost eliberat un titlu executoriu în privința la toți debitorii. Situația descrisă ar dubla titlurile în temeiul căreia poate fi pretinsă executarea aceleiași obligații. Corespunzător, dreptul de a solicita eliberarea suplimentară a unui titlu executoriu în privința unui debitor solidar este la latitudinea creditorului, în dependență de proprie apreciere asupra oportunității realizării acțiunilor de executare, cu excepția cazului când cu referire la același debitor, deja a fost eliberat un titlu executoriu.

Natura juridică a titlului executoriu îi conferă un caracter accesoriu în raport cu hotărârea judecătorească pentru care a fost eliberat. Lipsa unei autonomii a titlului executoriu leagă efectele pe care le produce de soarta hotărârii judecătorești. Astfel, în cazul modificării sau casării hotărârii, forța juridică a titlului executoriu deja eliberat, este desființată în același moment. Competența funcțională de a modifica hotărârea judecătorească revine instanței de apel (art. 385 lit. b) CPC) sau instanței de recurs (art. 445 alin. (1) lit. e) CPC). Până a se pronunța instanța de apel, hotărârea judecătorească încă nu este definitivă. De aceea, existența nu doar tehnică, dar și producătoare de efecte a unui titlu executoriu, este posibilă doar în cazurile de executare imediată (art. 256 CPC). De aceea, modificarea unei hotărâri de către instanța de apel sau de către instanța de recurs ar impune respectiva instanță să emită ea însăși titlul executoriu nou. Dar în realitate, instanțele ierarhic superioare (de apel și de recurs) restituie dosarul în instanță de fond pentru eliberarea unui nou titlu executoriu.

Dacă dispune referitor la alte obligații, hotărârea judecătorească nou pronunțată, constituie temei pentru eliberarea unui alt titlu executoriu, conform noii soluții pronunțate. Anularea titlului executoriu vechi nu este un aspect, referitor la care instanța de judecată ar urma să dispună în mod separat prin pronunțarea unei încheieri, or, prin efectul legii, titlul executoriu este lipsit de forță juridică. Pentru aceste raționamente, sensul sintagmei de la alin. (4) al articolului comentat “*restituie instanței de judecată spre anulare*”, nu urmează a fi înțeles prin existența unor proceduri judiciare speciale care ar soluționa problema acțiunii titlului executoriu, or, anularea sa a survenit simultan cu momentul desființării hotărârii judecătorești. Prescrierea de către legiuitor a necesității restituirii titlului executoriu emis în temeiul unei hotărâri casate sau modificate are ca scop asigurarea unei ordini juridice pentru o gestiune ordonată a dispozițiilor de executare, iar în consecință aceste acțiuni se rezumă la anexarea la materialele dosarului a titlului executoriu și aplicarea mențiunii despre anularea acestuia de către judecător.

De notat că în cazul modificării sau casării hotărârii judecătorești, divergențele de conținut dintre vechiul titlu executoriu și hotărârea judecătorească nouă nu pot fi înlăturate pe calea emiterii unei încheieri de corectare a titlului executoriu. Ipoteza unor asemenea acțiuni ar contravine esenței mecanismului de corectare a erorilor și înlăturării omisiunilor, care întotdeauna înlătură divergențele admise retroactiv încă la momentul emiterii titlului executoriu. Concomitent, atare situații ar crea și confuzii referitor la data de la care urmează a fi calculat termenul de prezentare spre executare a titlului executoriu.

Articolul 14. Cuprinsul documentului executoriu

(1) *Documentul executoriu eliberat de instanța de judecată cuprinde:*

- a) *denumirea instanței de judecată care a eliberat documentul executoriu;*
- b) *cauza în a cărei bază a fost eliberat documentul executoriu;*
- c) *data pronunțării hotărârii, dispozitivul (textual);*
- d) *data rămânerii definitive a hotărârii sau mențiunea privind executarea imediată;*
- e) *numele, prenumele și data nașterii sau denumirea debitorului și a creditorului, codul fiscal, domiciliul ori sediul lor, datele bancare de identificare;*
- f) *data eliberării titlului executoriu;*
- g) *mențiuni privind măsurile de asigurare a acțiunii;*
- h) *mențiunea privind autorizarea pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperile aflate în posesia sau în proprietatea debitorului, inclusiv în cele în care se află bunurile debitorului;*
- i) *alte mențiuni, după caz.*

(2) *Titlul executoriu, eliberat în temeiul unei hotărâri judecătorești, se semnează de către judecător și greșier și se certifică cu ștampila instanței de judecată.*

(3) *Alte documente executorii decât cele eliberate de instanța de judecată, cu excepția celor prevăzute la art. 11 lit. k), se semnează de persoana cu funcție de răspundere și se certifică cu ștampila organului respectiv. Ele vor cuprinde toate datele prevăzute la alin. (1), cu excepția prevederilor lit.g) și h).*

(4) *În cazul în care hotărârea instanței de judecată străine sau a arbitrajului internațional a fost recunoscută și încuviințată spre executare pe teritoriul Republicii Moldova, în titlul executoriu se indică atât denumirea instanței de judecată străine sau a arbitrajului internațional, precum și denumirea instanței de judecată din Republica Moldova care a recunoscut și a încuviințat executarea acestei hotărâri.*

Documentul executoriu eliberat de instanța de judecată cuprinde:

a) denumirea instanței de judecată care a eliberat documentul executoriu;

Stabilirea denumirii instanței de judecată, ca element obligatoriu al conținutului titlului executoriu, asigură posibilitatea de verificare dacă titlul executoriu a fost eliberat de instanța competentă. Potrivit regulii stabilite la art. 12 alin. (1) CE, titlul executoriu se eliberează de către prima instanța, după rămânerea definitivă a hotărârii. Astfel, competența în eliberarea titlului executoriu aparține doar primei instanțe care a soluționat fondul cauzei indiferent dacă hotărârea judecătorească pronunțată de către aceasta a fost menținută, casată sau modificată. Prima instanță se identifică ca instanță emitentă a titlului executoriu, inclusiv în privința unor dispoziții emise ca urmare a judecării cauzei în instanța de apel sau instanța de recurs și care sunt diferite de soluția judecătorească adoptată inițial.

b) cauza în a cărei bază a fost eliberat documentul executoriu;

Includerea denumirii cauzei în baza căreia a fost eliberat titlul executoriu reiese din relația subsidiară a titlului executoriu în coraport cu hotărârea judecătorească. Denumirea cauzei urmează să coincidă textual, fiind identică cu cea din partea introductivă a hotărârii judecătorești. Structura denumirii cauzei include numele părților și a celorlalți participanți la proces, precum și obiectul generic al litigiului. Denumirea va cuprinde titlul complet al cererii de chemare în judecată împreună cu acțiunea reconvențională sau acțiunea intervenientului principal. În cazurile în care examinarea cauzei a presupus examinarea mai multor cereri de chemare în judecată care au fost conexe, toate acestea urmează a fi evidențiate.

c) data pronunțării hotărârii, dispozitivul (textual);

Data pronunțării hotărârii judecătorești stabilește momentul în care instanța de judecată a dispus referitor la constituirea de obligații. Concomitent, data pronunțării hotărârii, identifică suplimentar titlul executoriu, în cazul în care anterior de către aceiași instanță, au fost soluționate mai multe acțiuni dintre aceleași părți și

având aceleași obiect, dar pe diferite temeuri. Pentru categoriile hotărârilor judecătorești stabilite la art. 256 CPC, indicarea datei pronunțării, constituie momentul de referință de la care începe să curgă termenul de 15 zile, expirarea căruia dă posibilitate punerii în executare silită a documentului executoriu.

Titlul executoriu fiind calificat ca o dispoziție de executare, urmează să reflecte exact obligațiile din conținutul dispozitivului hotărârii judecătorești. Intervenția în conținutul structural este admisibilă doar atunci când hotărârea judecătorească conține mai multe dispoziții judecătorești de diferită natură, a căror executare simultană nu se conciliază, motiv pentru care urmează a fi separate. Circumstanța separării obligațiilor din dispozitivul hotărârii judecătorești, va determina eliberarea mai multor titluri executorii individuale pentru fiecare categorie de dispoziție. La etapa eliberării titlului executoriu, instanța de judecată nu poate reaprecia întinderea obligațiilor ce urmează a fi executate de către debitor, inclusiv în situația în care după pronunțarea hotărârii ultimul a executat parțial hotărârea judecătorească. Formula în care a fost stabilită obligația judiciară constituie un tot întreg, iar constatarea executării integrale sau parțiale a acesteia ține de competența executorului judecătoresc.

Stabilind utilitatea transpunerii în conținutul titlului executoriu a părții dispozitivului hotărârii judecătorești, urmează a fi remarcat că aceste raționamente reies din necesitatea determinării obiectului executării silită. În acest sens, este relevantă noțiunea de dispozitiv din art. 241 alin. (6) CPC, potrivit căreia, dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii, urmează a fi aplicate doar în partea concluziilor privind admiterea acțiunii, or, pretențiile respinse nu constituie careva obligații.

d) data rămânerii definitive a hotărârii sau mențiunea privind executarea imediată;

Data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești sau mențiunea privind executarea imediată, inclusă în conținutul titlului executoriu, stabilește momentul de referință începând cu care apare dreptul prescriptibil al creditorului de a prezenta spre executare silită documentul executoriu, incluzând cele 15 zile oferite pentru executare benevolă. Conform art. 254 alin. (1) CPC, rămân definitive hotărârile judecătorești emise în primă instanță, supuse apelului, după examinarea cauzei în apel. În acest context, data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești supusă apelului va constitui data pronunțării deciziei instanței de apel.

Mențiunea privind executarea imediată a hotărârii, urmează a fi aplicată la emiterea titlurilor executorii pentru categoriile hotărârilor judecătorești prevăzute la art. 256 CPC. Pentru aceste cazuri art. 241 alin. (7) CPC, instituie condiția specificării exprese despre executarea imediată în conținutul hotărârii. Astfel, în

toate cazurile mențiunea din titlul executoriu despre executarea imediată a hotărârii urmează a fi preluată din conținutul hotărârii judecătorești. În ipoteza în care hotărârea judecătorească pronunțată se încadrează în categoriile stabilite la art. 256 CPC, dar din omisiune textul hotărârii nu specifică despre executarea imediată a acesteia, această mențiune urmează a fi inclusă în titlul executoriu, or, hotărârea judecătorească obține caracter executoriu prin efectul legii și nu grație mențiunii din actul judecătoresc.

e) numele, prenumele și data nașterii sau denumirea debitorului și a creditorului, codul fiscal, domiciliul ori sediul lor, datele bancare de identificare;

Prin specificarea în conținutul titlului executoriu a datelor despre părți, instanța de judecată determină identitatea și statutul acestora în cadrul procedurii de executare. Identificarea creditorului presupune stabilirea persoanei fizice sau juridice în al cărei interes a fost emis documentul executoriu. În mod opus, debitor este persoana fizică sau juridică obligată, prin documentul executoriu să efectueze anumite acțiuni ori să se abțină de la efectuarea lor. Pentru neadmiterea divergențelor referitor la datele de identificare ale părților, la etapa judecării cauzei instanța de judecată urmează să concretizeze datele despre identitatea completă a participanților la proces. Corespunzător, în conținutul titlului executoriu va fi reflectată informația despre părți, care derivă din actele dosarului.

În cazul când obligația stabilită prin hotărâre judecătorească urmează a fi executată în mod solidar de mai mulți debitori, în conținutul titlului executoriu se va indica debitorul sau debitorii, specificați de creditor în cererea de eliberare a titlului executoriu, or, conform art. 799 Cod civil, creditorul poate pretinde executarea obligației, la latitudinea sa, de la oricare din debitori, în parte sau în întregime. Până la executarea întregii prestații, rămân obligați toți debitorii.

Atunci când hotărârea judecătorească este dată în folosul mai multor creditori, iar obligația ce urmează a fi executată este una solidară, prin efectul principiului disponibilității, în conținutul titlului executoriu urmează a fi indicat doar creditorul care a adresat cererea.

f) data eliberării titlului executoriu;

Importanța includerii în conținutul titlului executoriu a datei eliberării se referă la stabilirea momentului când creditorul a obținut titlul executoriu. Eliberarea titlului executoriu presupune acțiunea de înmânare a acestuia către creditor sau reprezentantul său. De menționat că data eliberării nu neapărat coincide cu data întocmirii, ultima referindu-se la momentul redactării titlului executoriu.

g) mențiuni privind măsurile de asigurare a acțiunii;

Scopul aplicării măsurilor de asigurare a acțiunii este de a garanta executarea hotărârii judecătorești. Măsurile de asigurare a acțiunii pot fi calificate ca acțiuni anticipate de inițiere a executării. Desfășurarea procedurii de executare silită va reprezenta continuitatea pentru care au fost instituite măsurile de asigurare a acțiunii, exprimând consecvența creditorului în apărarea efectivă a dreptului său subiectiv. Mențiunile despre asigurarea acțiunii presupun indicarea încheierilor de asigurare și măsurile stabilite prin acestea, care sunt în vigoare la data eliberării titlului executoriu. Utilitatea specificării măsurilor de asigurare a acțiunii în titlul executoriu urmărește neadmiterea unei duble restrângeri a drepturilor debitorului, care, în abstracție, urmare a intentării procedurii de executare, va suporta atât efectele măsurilor de asigurare a acțiunii, cât și efectele măsurilor de asigurare a executării hotărârii. De menționat că potrivit art. 178 alin. (1) CPC încheierea de asigurare a acțiunii se execută imediat, în ordinea stabilită pentru executarea actelor judecătorești. Deci, mențiunea despre măsurile de asigurare a acțiunii, facilitează posibilitatea verificării de către executorul judecătoresc dacă este sau nu deja efectuată executarea integrală sau parțială a hotărârii judecătorești definitive.

h) mențiunea privind autorizarea pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperile aflate în posesia sau în proprietatea debitorului, inclusiv în cele în care se află bunurile debitorului;

Disponerea autorizării pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperile în care se află bunurile debitorului are loc în scopul facilitării executării măsurii de asigurare a acțiunii sub formă de sechestru. Scopul unei autorizări anticipate a pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperi este de a eficientiza procedura de executare a documentului executoriu prin reducerea termenelor de executare și înlăturarea riscurilor de eschivare de la executare. Mențiunea despre autorizarea pătrunderii forțate este aplicată dacă există indici că la punerea în executare a măsurii asiguratorii sub formă de sechestru, executorul judecătoresc s-ar confrunta cu impedimente din partea debitorului sau a altor persoane.

Mențiunea despre autorizarea pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperile unde se află bunurile debitorului, în mod obligatoriu se va referi la indicarea adresei acestor încăperi și perioada determinată în care aceste acțiuni pot fi realizate. Autorizarea pătrunderii forțate, urmează a fi privită că o acțiune accesorie, desprinsă din procesul de executare a încheierilor de asigurare a acțiunii, care după caracterul lor sunt proceduri distincte, ce nu presupun parcurgerea tuturor etapelor procedurii de executare. În consecință, necesitatea autorizării pătrunderii forțate a executorului judecătoresc, atunci când se execută documente executorii rezultate din asigurarea acțiunii, ar reprezenta o situație de apariție a unui incident procedural în contextul desfășurării altui incident procedural.

Prin urmare autorizarea pătrunderii forțate în încăperile aflate în posesia sau proprietatea debitorului va fi necesară în ambele cazuri (...). În interpretarea expusă, se denotă posibilitatea aplicării mențiunii despre autorizarea pătrunderii forțate a executorului judecătoresc în încăperile aflate în posesia sau în proprietatea debitorului, inclusiv în cele în care se află bunurile debitorului și în vederea preîntâmpinării dificultăților procedurale, la etapa executării silite a hotărârii judecătorești. Atare mențiune este justificată atunci când la etapa judecării cauzei, instanța de judecată constată că debitorul intenționează să obstrucționeze procesul de executare silită prin împiedicarea accesului executorului judecătoresc la locul de aflare a bunurilor sale. În consecință, pentru aplicarea mențiunii despre autorizarea pătrunderii forțate, reclamantul urmează să probeze încă la faza examinării cauzei existența riscurilor că debitorul nu va permite accesul la bunurile sale, la potențiala intentare a procedurii de executare. Cu toate acestea, mențiunea despre data exactă a unei eventuale pătrunderi forțate nu este necesară.

i) alte mențiuni, după caz.

Mențiunea în titlul executoriu a altor date specifice despre particularitățile și modul de executare a documentului executoriu este de natură să asigure buna desfășurare a procedurii de executare. Includerea altor mențiuni este un element de natură facultativă și nu impune includerea anumitor informații sau explicații suplimentare expres prevăzute de lege. Reieșind din faptul că doar instanța de judecată este competentă să explice sensul și modul de executare a actului procesual emis, pentru a anticipa potențialele neclarități pot fi incluse anumite concretizări. Cu titlu de concretizări, poate fi inclusă informația despre executarea parțială a hotărârii judecătorești pe parcursul desfășurării procesului, succesiunea executării dispozițiilor judecătorești, informații suplimentare despre identitatea părților.

Eliberarea titlului executoriu este o operațiune juridică desprinsă din desfășurarea unui proces civil. Corespunzător, competența în întocmirea și redactarea titlului executoriu aparține instanței de judecată, care a examinat cauza. Astfel, legea stabilește în calitate de elemente obligatorii pentru valabilitatea titlului executoriu, aplicarea semnăturii olografe de către judecătorul care a pronunțat hotărârea în primă instanță și grefier. În cazul în care din motive obiective, judecătorul care a soluționat cauza este în imposibilitatea de a întocmi titlul executoriu, titlul executoriu poate fi semnat de către oricare alt judecător, al aceleiași instanțe. Aici se impune analogia cu art. 236 alin. (7) CPC.

Dispozițiile alin. (3) al articolului comentat se referă la totalitatea documentelor executorii prevăzute de art. 11 CE care constituie documente executorii, cu excepția celor emise de instanța de judecată. În mod similar titlurilor

executorii, se impune obligativitatea semnării acestora de către persoana cu funcție de răspundere și certificare cu ștampila organului respectiv. În condițiile în care art. 11 prevede un șir de autorități competente să emită documente executorii, legiuitorul a utilizat la art. 16 alin. (3) CE o formulă generală ”*persoana cu funcție de răspundere*”, or acesta poate fi conducătorul autorității sau alte persoane conform atribuțiilor, organ personal sau colegial etc.

În cazul în care hotărârea instanței de judecată străine sau a arbitrajului internațional a fost recunoscută și încuviințată spre executare pe teritoriul Republicii Moldova, în titlul executoriu se indică atât denumirea instanței de judecată străine sau a arbitrajului internațional, precum și denumirea instanței de judecată din Republica Moldova care a recunoscut și a încuviințat executarea acestei hotărâri.

Conținutul titlului executoriu urmează să reflecte în toate cazurile date despre actul judecătoresc primar, în al cărui temei se eliberează. Ordinea juridică prealabilă declanșării procedurii de executare silită a hotărârilor pronunțate de instanțele judecătorești străine sau de arbitraj internațional, presupune parcurgerea procedurii de recunoaștere și încuviințare a executării silită de către instanța de judecată competentă. Încheierea judecătorească emisă în condițiile Capitolului XLII Codul de procedură civilă, constituie temei de eliberare a titlului executoriu. Prin specificarea datelor despre hotărârea judecătorească străină sau arbitrajului internațional în titlul executoriu, încheierea instanței de judecată din Republica Moldova, care a recunoscut și încuviințat executarea respectivei hotărâri este asigurată relaționarea dintre actul judecătoresc principal și titlul executoriu prezentat spre executare.

Articolul 15. Prezentarea documentului executoriu spre executare

(1) Documentul executoriu se prezintă spre executare de către creditor.

(2) Instanța de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu spre executare în cauzele ce țin:

b) de urmărirea sumelor ce urmează a fi făcute venit la stat;

c) urmărirea sumelor încasate din contul statului, din contul

întreprinderilor de stat și al celor municipale, al societăților comerciale cu capital majoritar de stat;

— ~~d) de urmărirea pensiei de întreținere;~~

[Art.15 al.(2), lit.d) declarată neconstituțională prin HCC39 din 14.12.17, MO68-76/02.03.18 art.36; în vigoare 14.12.17]

e) de încasarea sumelor pentru repararea prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă repararea s-a efectuat sub formă de prestații bănești periodice;

e¹) de repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la

judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești;

e²) de repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești;

f) de restabilirea la locul de muncă și de încasarea salariului mediu pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă;

g) încasarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale prevăzute de lege.

h) de încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat.

(2¹) În cazurile prevăzute la alin.(2) al prezentului articol, creditorul este în drept să aleagă un alt executor judecătoresc, conform procedurii stabilite la art.32 din prezentul cod.

(2²) Hotărîrile judecătorești străine recunoscute pe teritoriul Republicii Moldova se prezintă de instanța de judecată spre executare din oficiu doar în cazurile prevăzute la alin.(2) al prezentului articol.

(3) În cazurile enumerate la alin. (2), instanța de judecată expediază documentele executorii conform competenței teritoriale prevăzută la art. 30 alin. (3) și (4) din prezentul cod și informează părțile despre prezentarea acestora spre executare. Acest fapt nu limitează creditorii în exercitarea dreptului prevăzut la art.60 alin.(2) din prezentul cod.

(4) În cazul prezentării unui nou titlu executoriu, în condițiile art. 13 alin. (4) din prezentul cod, procedura de executare continuă, actele anterioare avînd efect juridic deplin în măsura în care nu contravin dispozitivului noului titlu executoriu.

(5) Documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală, bugetelor unităților administrativ-teritoriale, precum și din contul autorităților/instituțiilor publice, se execută în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014.

În temeiul principiului disponibilității stabilit la art. 4 alin. (1) CE, creditorul dispune de dreptul de a cere executarea silită în limitele prescripției dreptului stabilit a documentelor executorii, precum și de a renunța la executarea începută sau de a amâna pornirea ei. Scopul prezentării spre executare a documentului executoriu ține de realizarea dreptului material subiectiv stabilit prin hotărâre judecătorească. Astfel, este de discreția creditorului dacă dorește sau nu să obțină executarea hotărârii. La fel, această libertate este valabilă și pentru momentul în care acesta alege să-și valorifice dreptul, în perioada de 3 ani din momentul devenirii definitive a hotărârii judecătorești. În acest context, în reglementarea condițiilor de intentare a

procedurii de executare, art. 60 alin. (1) CE, a stabilit suplimentar că procedura de executare se intentează la cererea creditorului urmăritor sau, în cazurile prevăzute de prezentul cod, la demersul instanței de judecată, cu prezentarea documentului executoriu spre executare. Concomitent, art. 61 alin. (1) lit. d) CE, a stabilit sancțiunea procedurală pentru prezentarea documentului executoriu de către persoană neîmputernicită, prin faptul că executorul judecătoresc va refuza în primirea documentului executoriu, dacă acesta este înaintat de persoana care nu are împuternicirile respective, stabilite în modul prevăzut de legislație. În concluzie, poate fi determinat că prezentarea spre executare a documentului executoriu constituie un drept al creditorului, care va fi realizat discreționar în funcție de opțiunea de a realiza dreptul material stabilit în titlul executoriu.

Articolul comentat reflectă excepția de la principiul disponibilității, atunci când instanța de judecată din oficiu prezintă spre executare titlul executoriu. În vederea explicării mecanismului de punere în executare de către instanța de judecată, din oficiu a titlurilor executorii, prin pct. 56 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 39 din 14.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin. (2) lit. d) și 38 alin. (4) lit. f) din Codul de executare, s-a stabilit că “ (...) *nici o dispoziție constituțională nu interzice ca, prin lege, să se instituie în vederea protejării interesului superior al copilului reguli speciale de procedură pentru urmărirea pensiei de întreținere(..)*”. Astfel, rațiunea pentru care legiuitorul a stabilit cazuri în care instanța de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu spre executare este de a proteja interesele unor titulari de drepturi constatate prin hotărâre judecătorească care se află într-o poziție dezavantajată social. În particular, ele se referă la salariați, persoanele care au suferit o vătămare a sănătății sau deces, urmărirea sumelor ce urmează a fi făcute venit la stat. Prin urmare, punerea în executare din oficiu de către instanța de judecată denotă contribuția instanței de judecată în vederea executării efective a hotărârii judecătorești.

Prezentarea spre executare din oficiu de către instanța de judecată a documentului executoriu, nu înlătură acțiunea principiului disponibilității, care pentru creditor, presupune libertatea de a decide asupra cursului executării silite. Astfel, în temeiul art. 32 alin. (1) lit. c) CE, documentul executoriu va fi strămutat de către executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea creditorului la un alt executor judecătoresc, stabilit în condițiile art. 30 din prezentul cod, la cererea motivată a creditorului. Concomitent, pentru a nu periclita procedura de executare prin realizarea unor acțiuni formale, art. 30 alin. (4) CE, a stabilit suplimentar că documentele executorii indicate la art. 15 alin. (2) lit. c) din prezentul cod, se remit din oficiu de către instanța de judecată spre executare executorului judecătoresc indicat de creditor în cererea de eliberare a titlului executoriu.

Procedura de recunoaștere și încuviințare a executării silite a hotărârilor judecătorești străine pe teritoriul Republicii Moldova este prevăzută de Capitolul

XLII Cod de procedură civilă. În temeiul hotărârii judecătorești străine și a încheierii prin care s-a admis cererea de recunoaștere și încuviințare a executării silite, instanța judecătorească eliberează titlul executoriu care servește drept temei pentru inițierea procedurii de executare. Instituirea regulii prin care hotărârile judecătorești străine, care au obiect identic cu cel al art. 15 alin. (2) CE, se prezintă în mod similar, din oficiu de către instanța de judecată este determinată de aplicarea principiului egalității, în partea accesului la proceduri.

Documentele executorii privind încasarea plăților periodice și documentele executorii indicate la art. 15 alin. (2) CE, cu excepția celor de la lit. c), se prezintă spre executare executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului ori instituția penitenciară în care își ispășește pedeapsa debitorul. Competența teritorială a executorilor judecătorești, este stabilită prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nr.1 din 26 septembrie 2010³⁸, privind circumscripțiile camerelor teritoriale ale executorilor judecătorești din Republica Moldova. Documentele executorii indicate la art. 15 alin. (2) lit. c) CE se remit din oficiu de către instanța de judecată spre executare executorului judecătoresc indicat de creditor în cererea de eliberare a titlului executoriu.

Declanșarea executării silite anticipat momentului devenirii definitive a hotărârii judecătorești comportă riscul unor modificări referitor la obligația pusă în executare, urmare a parcurgerii căilor de atac. Astfel, în cazul modificării hotărârii de către instanța ierarhic superioară, instanța de fond va elibera un titlu executoriu nou în corespundere cu dispozitivul modificat.

Documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național, precum și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, se prezintă obligatoriu de către creditor direct administratorilor de bugete și/sau, după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective, după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. În cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de Codul de executare.

Recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a hotărârii judecătorești de 3 luni (art. 68 alin. (2¹) Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014³⁹).

---

³⁸ Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nr.1 din 26 septembrie 2010.
<https://unej.md/en/executori/1>

³⁹ Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Articolul 16. Termenele de prezentare a documentelor executorii spre executare

(1) Titlul executoriu poate fi prezentat spre executare în decursul a 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești în al cărei temei a fost emis, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Documentul executoriu privind urmărirea plăților periodice își menține valabilitatea în cursul întregii perioade în care urmează să se efectueze plățile. Termenul stabilit la alin. (1) se aplică fiecărei plăți periodice în parte, iar curgerea lui începe de la scadența fiecărei plăți.

(3) Hotărârile judecătorești în contencios administrativ se prezintă spre executare în decursul a 30 de zile de la data expirării termenului de executare benevolă stabilit de lege sau de instanța de judecată.

(4) Hotărârile cu privire la contravenții se prezintă spre executare în termenele stabilite de Codul contravențional, dacă legea nu prevede altfel.

(5) Termenele de prezentare a documentelor executorii se calculează în conformitate cu art. 111 din Codul de procedură civilă.

În temeiul principiului disponibilității, stabilit la art. 4 alin. (1) CE, creditorul dispune de dreptul de a cere executarea silită a documentelor executorii, precum și de a renunța la executarea începută sau de a amâna pornirea ei. Explicând scopul reglementării termenului de prezentare a titlului executoriu spre executare, Curtea Constituțională, în Decizia nr.76 din 09.07.2018⁴⁰, privind inadmisibilitatea sesizării nr. 88g/2018, referitor la excepția de neconstituționalitate a articolelor 16 alin. (1) și 61 alin. (1) lit. b) din Codul de executare, a statuat *inter alia* că (...) *legislatorul a pus la dispoziția creditorului suficiente mecanisme și garanții pentru asigurarea executării hotărârilor judecătorești definitive. Totuși având în vedere principiul disponibilității în procesul civil și interesul creditorului în executarea hotărârii judecătorești, acesta din urmă trebuie să acționeze cu diligență pentru exercitarea dreptului de a cere executarea silită (...). În consecință, instituirea termenelor de prezentare a documentului executoriu, permit creditorului să beneficieze de posibilitatea executării silite doar în limite determinate de timp. În mod corelativ, pentru debitor expirarea termenului de prezentare a documentului executoriu îl eliberează de obligația de a se supune executării silite. Concomitent, obligația civilă stabilită prin hotărâre judecătorească se transformă într-o obligație naturală, care*

---

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126152&lang=ro#

⁴⁰ Decizia Curții Constituționale nr.76 din 9 iulie 2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 88g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 16 alin. (1) și 61 alin. (1) lit. b) din Codul de executare (termenul de prescripție pentru prezentarea titlului executoriu spre executare).

<https://constcourt.md/ccdocview.php?l=ro&tip=decizii&docid=488>

nu va putea fi executată silit. Împlinirea termenului de prezentare spre executare a documentului executoriu nu afectează existența obligației în sensul dreptului material, dar exclude posibilitatea declanșării procedurii de executare silită a acesteia. În consecință, expirarea termenului de prescripție pentru executare nu poate fi calificată ca o stingere a obligației, iar executarea făcută benevol de către debitor după expirarea termenului de 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii, nu va constitui un act juridic lipsit de temei.

Termenul de prezentare spre executare a documentului executoriu este un termen de prescripție. O atare natură juridică, îi este recunoscută și prin reglementarea instituției întreruperii și repunerii în termen de către Codul de executare, care sunt specifice pentru termenele de prescripție. În cazul prezentării spre executare a documentelor executorii prescripția operează diferit de mecanismul prescripției extinctive reglementat de Codul civil, ultimul referindu-se la termenele de adresare în instanța de judecată, în vederea apărării unui drept subiectiv. Corespunzător, normele privind termenele de prescripție extinctivă au o aplicabilitate separată și nu completează cadrul juridic de aplicare a prescripției pentru punerea în executare a documentelor executorii. Pentru aceste raționamente expirarea termenului de prescripție pentru punerea în executare a documentului executoriu va determina pierderea dreptului procedural de către creditor, iar debitorul va beneficia de această consecință prin efectul legii și nu pe calea formulării unei obiecții procesual juridice. Nemijlocit, în cazul prezentării spre executare a unui document executoriu în privința căruia creditorul a omis termenul de prescripție pentru punere în executare, executorul judecătoresc din oficiu, constatând tardivitatea, va refuza intentarea procedurii de executare în conformitate cu art. 61 lit. b) CE.

Hotărârea judecătorească poate stabili obligații a căror scadență este ulterioară datei eliberării titlului executoriu. În acest caz, procedura de executare va putea fi intentată doar dacă există obligații neexecutate, într-un termen nu mai mare 3 ani, anterior momentului prezentării spre executare a documentului executoriu. Prin efectul intentării procedurii de executare, creditorul va putea solicita executarea silită doar în privința prestațiilor, referitor la care nu ar fi expirat termenul de prescripție, dacă acestea ipotetic erau puse în executare în mod individual. Documentul executoriu va constitui un act sesizabil, inclusiv în cazul în care conține obligații stabilite de către instanța de judecată, pentru executarea cărora a expirat termenul de punere în executare.

Procedura de executare silită a hotărârilor instanțelor de judecată, în cauzele de contencios administrativ este reglementată de Capitolul VI din Codul administrativ, intrat în vigoare la 01 aprilie 2019. Conform art. 249 alin. (1) Cod administrativ, este stabilit că hotărârile judecătorești și alte titluri executorii se execută conform prevederilor Codului administrativ. În consecință, reglementarea

separată a procedurii de executare silită a actelor judecătorești, în cauzele de contencios administrativ, exclude incidența normelor din Codul de executare. Articolul comentat, se referă la hotărârile judecătorești pronunțate în contencios administrativ ca documente executorii până la data de 31 martie 2019.

Articolul 30 alin. (10) Cod contravențional, stabilește că termenul de prescripție a punerii în executare a sancțiunii contravenționale este de un an, calculat din data la care decizia sau hotărârea prin care aceasta a fost aplicată a rămas definitivă. Deciziile de sancționare aplicate de către agentul constatator devin definitive, la data expirării termenului de contestare, care în conformitate cu art. 475³ și art. 448 alin. (3) Cod contravențional, este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8) Cod contravențional. Atunci când sancțiunea contravențională a fost aplicată prin hotărârea judecătorească, ultima devine definitivă prin neatacare la expirarea termenului de 15 zile de la data pronunțării hotărârii judecătorești sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de judecare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe hotărârea judecătorească, în condițiile art. 463 alin. (1) Cod contravențional.

Hotărârile judecătorești cu privire la contravenții, în temeiul art. 15 alin. (2) lit. b) CE, se prezintă din oficiu spre executare. În acest sens, art. 478 alin. (2) Cod contravențional, stabilește că în termen de 10 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești, președintele instanței trimite dispoziția de executare a hotărârii, împreună cu o copie de pe hotărârea definitivă, organului (persoanei) responsabil de punerea în executare a hotărârii conform prevederilor legislației de executare. În cazul în care cauza a fost judecată cu recurs, la copia de pe hotărâre se anexează copia de pe decizia instanței de recurs.

Calcularea termenului de prescripție pentru prezentarea documentelor executorii spre executare urmează a fi realizată conform dispozițiilor art. 111 CPC, care stabilește modalitatea de calcul a termenelor de procedură. Astfel, documentul executoriu urmează a fi prezentat spre executare în interiorul termenului general de 3 ani din momentul când hotărârea judecătorească a devenit definitivă, în al cărei temei a fost emis. Realizarea acestui drept este posibilă pentru toată perioada. Ziua începutului curgerii termenului nu se include în termen.

Articolul 17. Întreruperea termenului de prescripție pentru prezentarea documentului executoriu spre executare

(1) Termenul de prescripție pentru prezentarea documentului executoriu spre executare se întrerupe:

- a) prin intentarea procedurii de executare;***
- b) prin executarea parțială înainte de începerea executării silite sau prin***

îndeplinirea de către debitor (reprezentantul sau fidejutorul acestuia) a unui act de recunoaștere, în orice alt mod, a obligației.

(2) După întrerupere, curgerea prescripției începe din nou. La calcularea noului termen de prescripție, perioada scursă până la întrerupere nu se ia în considerare.

(3) În caz de restituire a documentului executoriu care nu a fost executat sau a fost executat parțial, noul termen pentru prezentarea documentului executoriu spre executare se calculează din ziua în care documentul a fost restituit creditorului.

(4) Prescripția nu este întreruptă dacă intentarea procedurii de executare a fost refuzată de către executorul judecătoresc sau dacă persoana la a cărei cerere sau în al cărei interes a fost inițiată executarea silită a solicitat restituirea documentului executoriu.

Curgerea termenului de prescripție pentru prezentarea spre executare a documentului executoriu, poate fi afectată prin survenirea unor evenimente ce determină întreruperea termenului. Astfel, termenul de prescripție pentru prezentarea documentului executoriu spre executare se întrerupe prin intentarea procedurii de executare sau prin executarea parțială înainte de începerea executării silită sau prin îndeplinirea de către debitor (reprezentantul sau fidejutorul acestuia) a unui act de recunoaștere, în orice alt mod, a obligației. În acest sens, temeiurile care determină întreruperea curgerii termenului de prescripție sunt limitativ prevăzute de lege, iar invocarea oricăror altor motive nu poate determina aceleași efecte juridice.

Competența în stabilirea întreruperii curgerii termenului de prescripție aparține executorului judecătoresc. Atunci când dispune asupra intentării procedurii de executare, acesta urmează să reflecte în conținutul actului procedural emis, circumstanțele care au determinat soluția sa. Apărarea debitorului împotriva unei pretense interpretări eronate referitor la aspectele care au determinat întreruperea termenului de prescripție pentru prezentarea spre executare a documentului executoriu urmează a fi realizate pe calea contestării încheierii de intentare a procesului.

Efectul întreruperii termenului de prescripție pentru punerea în executare a documentului executoriu generează curgerea unui nou termen de prescripție. Această regulă este valabilă doar dacă evenimentul care a determinat întreruperea curgerii termenului a survenit până la expirarea termenului general de prezentare spre executare a documentului executoriu. În acest sens, legea stabilește condiția intentării procedurii de executare, nu doar a prezentării spre executare a documentului executoriu.

Restituirea documentului executoriu care nu a fost executat determină începutul curgerii din nou a termenului de prezentare spre executare a documentului executoriu. Perioada de timp dintre momentul când hotărârea judecătorească a

devenit definitivă și prezentarea inițială spre executare a documentului executoriu nu se include în termenul de prescripție nou instituit.

Pentru ca termenul de prezentare spre executare a documentului executoriu să fie întrerupt, este necesară intentarea proceduri de executare. Astfel, nu este suficient ca documentul executoriu să fie adresat executorului judecătoresc cu cererea de intentare, legea condiționând întreruperea termenului de emiterea efectivă a încheierii de intentare. Concomitent, dacă documentul executoriu este restituit la cererea persoanei sau în al cărei interes a fost intentată procedura de executare, termenul de prescripție pentru prezentarea documentului executoriu nu se consideră întrerupt. În acest mod, este înlăturată posibilitatea creditorului de a-și menține în mod perpetuu dreptul la prezentare spre executare a documentului executoriu, reînnoind curgerea termenului de prescripție prin depunerea cererii de intentare a procedurii de executare.

Articolul 18. Repunerea în termen

(1) Creditorul care a omis termenul de prezentare a documentului executoriu spre executare poate fi repus în termen de către instanța de judecată.

(2) Cererea de repunere în termen se depune la instanța de judecată de la locul de executare, cu anexarea probelor care dovedesc imposibilitatea prezentării în termen a documentului executoriu spre executare.

(3) Cererea se examinează în ședință de judecată, cu înștiințarea prealabilă a părților despre locul, data și ora examinării. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea cererii.

(4) Încheierea privind cererea de repunere în termen poate fi atacată cu recurs.

Natura prescriptibilă a termenului pentru prezentarea documentului executoriu îi conferă o flexibilitate, care atunci când au intervenit circumstanțe ce l-au împiedicat pe creditor să acționeze îi oferă șansa restabilirii în drepturi. Termenele de prezentare spre executare a documentelor executorii sunt stabilite la art. 16 CE. Expirarea termenelor de prezentare spre executare este o situație juridică, care este stabilită din oficiu de către executorul judecătoresc și nu pe calea formulării unei obiecții procesual-juridice de către debitor. Temeiurile pentru repunerea în termenul de prezentare spre executare a documentului executoriu, se referă la motive obiective ce au determinat imposibilitatea creditorului de a solicita executarea silită în termenii prevăzuți de lege.

Competența pentru examinarea cererilor privind repunerea în termenul de prezentare spre executare a documentelor executorii aparține instanței de judecată de la locul de executare. Determinarea locului de executare nu poate fi privită ca o acțiune abstractă de procedura de executare silită. Astfel, pentru determinarea locului de executare, creditorul urmează să sesizeze inițial executorul judecătoresc

cu o cerere privind intentarea procedurii de executare. Urmare a emiterii unei încheieri de refuz în intentare, motivate pe expirarea termenului de prezentare spre executare a documentului executoriu, creditorul va adresa cererea privind repunerea în termen instanței de la locul executării.

Sarcina probațiunii în litigiile privind repunerea în termenul de prezentare spre executare a documentelor executorii aparține reclamantului. Astfel, legea stabilește că la cerere urmează să fie anexate probe care dovedesc imposibilitatea prezentării în termen a documentului executoriu spre executare.

Desfășurarea procedurilor judiciare privind repunerea în termenul de prezentare spre executare a documentului executoriu se va desfășura cu respectarea principiului contradictorialității, asigurând fiecărui participant la proces posibilitatea de a se expune asupra cererii. Fiind calificat ca un incident procedural, asupra soluționării cererii de repunere în termen, instanța de judecată se va expune prin pronunțarea unei încheieri. Neprezentarea părților în ședință de judecată, nu va împiedica examinarea cererii, limitând cercetarea judecătorească la actele dosarului.

Norma indicată stabilește posibilitatea contestării încheieri de soluționare a cererii de repunere în termen indiferent de soluția instanței de judecată, atunci când a fost admisă sau respinsă cererea. Încheierea privind repunerea în termenul de prezentare a documentului executoriu nu este executorie din momentul emiterii, aceasta devenind definitivă prin neatacare sau urmare a examinării de către instanța de recurs.

Articolul 19. Eliberarea duplicatului titlului executoriu.

(1) În caz de pierdere sau deteriorare a titlului executoriu, instanța de judecată care a emis titlul executoriu va elibera, în cel mult 5 zile, un duplicat al acestuia.

(2) Cererea de eliberare a duplicatului poate fi înaintată de creditor sau de executorul judecătorească, cu anexarea dovezilor care confirmă pierderea sau deteriorarea titlului executoriu. Cererea de eliberare a duplicatului se examinează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere.

(3) În cazul în care refuză să emită duplicatul titlului executoriu, instanța de judecată va emite o încheiere motivată, care poate fi contestată cu recurs.

Eliberarea duplicatului titlului executoriu constituie o acțiune procesuală realizată în vederea reconstituirii unui titlu executoriu eliberat anterior și care a fost pierdut sau deteriorat. Acest mecanism garantează posibilitatea exercitării dreptului creditorului la executarea silită a hotărârii judecătorești indiferent dacă deține sau nu în posesie efectivă documentul executoriu emis anterior. Pierderea sau deteriorarea substanțială a titlului executoriu nu poate afecta substanța dreptului de a cere

executarea silită a hotărârii judecătorești, deținerea acestuia reprezentând doar o condiție tehnică de realizare a dreptului. Duplicatul titlului executoriu este un act procesual identic ca valoare juridică cu titlul executoriu emis anterior și reprezintă o reproducere textuală exactă a acestuia.

Competența pentru eliberarea duplicatului titlului executoriu pierdut sau deteriorat aparține instanței de judecată care a eliberat titlul executoriu. Condițiile ce determină temeinicia cererii privind eliberarea duplicatului titlului executoriu se referă la constatarea de către instanța de judecată a faptului pierderii sau deteriorării. Deși, în sens gramatical, noțiunea de duplicat al titlului executoriu aparent se referă doar la al doilea exemplar al titlului executoriu, acest concept urmează să fie atribuit și exemplarelor succesiv eliberate și după eliberarea primului duplicat. Într-un alt aspect, urmează a fi remarcat că eliberarea duplicatului titlului executoriu nu se suprapune situațiilor de eliberare a mai multor titluri executorii în temeiul condițiilor stabilite la art. 13 CE, atunci când există o pluralitate de debitori sau creditori sau când executarea ar urma să se desfășoare în mai multe locuri, acestea constituind situații diferite prin premisele apariției lor.

Termenul legal în interiorul căruia urmează să fie soluționată cererea privind eliberarea duplicatului titlului executoriu este până la 5 zile. Dispoziția referitor la termen nu este o normă imperativă și prin urmare depășirea acesteia nu este de natură să afecteze valabilitatea potențialului act emis, dar ar putea constitui o încălcare a dreptului creditorului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Cererea privind eliberarea duplicatului titlului executoriu se adresează instanței de judecată care a eliberat titlul executoriu și care în sensul articolului 12 alin. (1) CE, este instanța de fond. Prin sintagma din propoziția a doua din aliniatul (2), *se examinează pe baza dosarului și/sau materialelor anexate*, cererea privind eliberarea duplicatului titlului executoriu a fost calificată drept un incident procedural, derivat din acțiunea principală. Drept consecință, procedura de soluționare a cererii nu are o natură autonomă, fiind accesorie cauzei deja soluționate. Ca efect subsidiar, ține de competența judecătorului care inițial a întocmit titlul executoriu să soluționeze posibilitatea întocmirii și eliberării duplicatului titlului executoriu, dacă se constată că cel precedent a fost pierdut sau deteriorat. În mod complementar acțiunile realizate de către instanța de judecată la soluționarea cererii, vor constitui lucrări ale dosarului deja soluționat, ce vizează chestiuni procedurale de punere în executare silită a hotărârii pronunțate.

Referitor la cuprinsul cererii privind eliberarea duplicatului titlului executoriu, legea nu stabilește anumite elemente de conținut, nerespectarea cărora nu ar permite punerea pe rol și soluționarea cererii. Reieșind din faptul că cererea privind eliberarea duplicatului titlului executoriu este o cerere depusă în cadrul unui proces care a fost finisat sau posibil încă se află în curs de desfășurare, cercul participanților la proces și statutul lor procedural, va coincide cu cercul participanților, în măsura

în care succesiunea în drepturi nu se impune. De altfel, ca impedimente în examinarea cererii privind eliberarea duplicatului titlului executoriu nu pot fi opuse lipsa premiselor și condițiilor dreptului la acțiune, or, ultima nu reprezintă în sine, o acțiune separată. Drept consecință, sunt inaplicabile instituțiile refuzului, restituirii și de a nu da curs cererii de chemare în judecată, sau dacă a fost acceptată, scoaterea de pe rol a cererii sau încetare a procesului. Concomitent, procedura de desfășurare a ședinței de judecată se va rezuma doar la expuneri asupra temeiniciei cererii adresate.

Stabilind aspectele ce urmează a fi probate în vederea admiterii cererii privind eliberarea duplicatului titlului executoriu, inițial trebuie determinat dacă anterior titlul executoriu a fost eliberat de instanța de judecată, precum și dacă acesta a fost pierdut sau deteriorat de către creditor sau executorul judecătoresc. Privită individual, probațiunea circumstanței pierderii documentului executoriu are un caracter interpretativ, or este practic imposibil să probezi faptul că nu deții în posesie un înscris. În acest sens, se atestă practici ale creditorilor, potrivit cărora, pentru a demonstra pierderea documentului executoriu creditorul sau executorul judecătoresc, prealabil adresării în instanța de judecată publică un anunț într-o ediție de presă periodică, informația despre faptul că titlul executoriu deținut a fost pierdut. Această acțiune nu este una prescrisă de lege și nu constituie o condiție obligatorie ce urmează a fi respectată, însă este utilă pentru confirmarea veridicității declarațiilor reclamantului. În situația descrisă, copia avizului publicitar, urmează a fi raportată la mijloacele de probă sub formă de înscrisuri, care conțin proba unei declarații publice despre faptul pierderii documentului executoriu. Dovada pierderii documentului executoriu poate fi făcută inclusiv prin explicațiile date de către participant în fața instanței de judecată, ce ar descrie în mod credibil și detaliat circumstanțele în care actul a fost pierdut. De altfel, în situația în care partea adversă nu prezintă probe opuse, declarațiile pot fi acceptate de către instanța de judecată ca fiind veridice.

Circumstanța deteriorării titlului executoriu, pentru care se solicită emiterea duplicatului, în mod general, poate fi probată prin relaționarea cu circumstanțele care au determinat deteriorarea sau distrugerea. Concomitent aceasta poate fi probată prin administrarea părții din înscris care nu a fost distrusă, dar care nu are un conținut integru care ar conține toate elementele esențiale pentru cuprinsul titlului executoriu, stabilite la art. 14 CE.

Cererea privind eliberarea duplicatului titlului executoriu se soluționează prin încheiere judecătorească. Din conținutul art. 19 CE coroborat cu art. 269 alin. (4) CPC, este determinabil că soluționarea cererii are loc unipersonal, de către judecător, iar atunci când este necesar, părțile pot fi convocate în ședință de judecată. Eliberarea duplicatului titlului executoriu constituie o operațiune procedurală, care nu presupune cercetarea unor circumstanțe de fond a cauzei. De notat, prin dispoziția

art. 19 alin. (3) CE, legiuitorul stabilește obligația emiterii unei încheieri motivate, atunci când este emisă o încheiere de refuz de a elibera duplicatul titlului executoriu.

Noțiunea de refuz, nu este corelată cu refuzul în sensul dispozițiilor Codului de procedură civilă și nu determină consecința imposibilității unei adresări repetitive, dar urmează a fi interpretată în sensul netemeinicii cererii. Atunci când este sesizată cu cererea privind eliberarea duplicatului titlului executoriu, instanța de judecată va dispune dacă admite sau respinge cererea. Accentul normei citate, se referă la reglementarea posibilității contestării cu recurs a încheierii de respingere în eliberarea duplicatului titlului executoriu și nu a faptului că încheierea judecătorească urmează neapărat să fie motivată, or, legea nu admite pronunțarea de acte judecătorești nemotivate. Dacă instanța de judecată a admis cererea de eliberare a duplicatului titlului executoriu, acest fapt va constitui temei pentru eliberarea unui nou titlu. Încheierea privind admiterea cererii privind eliberarea duplicatului titlului executoriu similar va fi una motivată pe argumentele factice și juridice ce au determinat emiterea respectivei soluții. În cazul dispunerii eliberării duplicatului, încheierea nu va putea fi contestată cu recurs, or, legea nu prevede acest drept.

Articolul 20. Corectarea erorilor și omisiunilor din titlul executoriu

(1) Instanța de judecată poate, din oficiu sau la cererea participanților la proces ori a executorului judecătoreasc, să corecteze greșelile sau omisiunile din titlul executoriu referitoare la datele de identificare și la cele fiscale (bancare) ale părților, calitatea procesuală, orice alte erori materiale sau de calcul evidente, care nu schimbă esența dispozitivului hotărârii. Problema corectării unor astfel de greșeli se soluționează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoreasc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere.

(2) Încheierea prin care instanța judecătorească se pronunță asupra cererii poate fi atacată cu recurs.

Obligativitatea asigurării plenitudinii titlului executoriu este derivată din principiul certitudinii juridice. Atunci când urmează să fie executată silit o hotărâre judecătorească, părțile trebuie să cunoască indicii referitor la prestație și identitatea subiecților în raport cu care aceasta urmează să fie executată. Lipsa elementelor de formă și de conținut stabilite la art. 14 CE, constituie un impediment în intentarea și desfășurarea procedurii de executare și determină în consecință refuzul în intentarea procedurii de executare, conform art. 61 alin. (1) lit. c) CE. În accepțiunea Hotărârii

Curții Constituționale nr. 22 din 08.10.2019⁴¹, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 61 alin. (1) din Codul de executare, pct. 60 [...] art. 61 alin.(2), conține o clauză de salvagardare, potrivit căreia refuzul executorului judecătoresc de a intenta procedura de executare nu constituie un obstacol pentru prezentarea repetată a documentului executoriu spre executare, după înlăturarea neajunsurilor. Astfel, corectarea erorilor și omisiunilor stabilite în titlul executoriu poate fi apreciată ca fiind un remediu pentru înlăturarea carențelor de formă și conținut, ce împiedică intentarea și desfășurarea procedurii de executare silită.

Instanța de judecată, în calitate de emitent al titlului executoriu este competentă oricând să corecteze greșelile sau omisiunile admise în textul titlului executoriu. Această obligație a instanței de judecată este de o natură pozitivă și urmărește sarcina emiterii de acte procesuale complete. Rectificarea cuprinsului titlului executoriu, chiar și sub aspect formal, nu ține de competența executorului judecătoresc, acesta fiind doar subiect de sesizare a instanței de judecată.

Competența pentru soluționarea cererii privind corectarea erorilor și omisiunilor din titlul executoriu aparține instanței de judecată care a soluționat cauza și care a eliberat titlul executoriu. Examinarea cererii de corectare a erorilor și omisiunilor din titlul executoriu, constituie un incident procedural, derivat din cauza principală ce se soluționează în cadrul dosarului de bază, reieșind din materialele anexate la cerere. O atare situație este conturată și de specificul probațiunii în cererile privind contestarea actelor executorului judecătoresc, or oricare inadvertențe referitor la date sau omisiuni din titlul executoriu urmează a fi constatate în contrapondere cu actele procedurale din conținutul dosarului. Legea nu stabilește un termen exact în interiorul căruia urmează a fi soluționată cererea depusă, însă reieșind din necesitatea asigurării caracterului prompt al acțiunilor de executare, desfășurarea procedurilor judiciare privind examinarea cererii de corectare a erorilor sau omisiunilor urmează să se realizeze în termeni restrânși.

Depunerea cererii de corectare sau înlăturare a omisiunilor de către participanții la proces, după intentarea procedurii de executare, nu are efect suspensiv și nu împiedică desfășurarea de mai departe a procedurii de executare. În acest sens, nici articolul 78 CE, ce stabilește obligația executorului judecătoresc de a suspenda procedura de executare și concomitent nici art. 79 CE, intitulat dreptul instanței de judecată de a suspenda procedura de executare, nu stabilesc un atare temei.

---

⁴¹ Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 08.10.2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 61 alin. (1) din Codul de executare (sesizarea nr.152g/2019).
<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=710&l=ro>

Aprecierea termenului în interiorul căruia poate fi depusă o cerere privind corectarea erorilor sau omisiunilor din titlul executoriu, derivă din natura juridică a unei astfel de cereri. Urmărind conținutul normelor legale, este sesizabil că legea nu prevede anumiți termeni până la care poate fi adresată cererea privind corectarea greșelilor sau înlăturarea omisiunilor din titlul executoriu. De altfel, relaționarea acestei acțiuni procedurale cu termenul de 3 ani stabilit la art. 16 CE este una eronată, or inclusiv dreptul de a cere eliberarea titlului executoriu nu este unul prescriptibil, acest termen referindu-se la acțiunea de prezentare pentru executare. În consecință, cererea de corectare a erorilor sau omisiunilor din titlul executoriu, poate fi depusă oricând, indiferent de data devenirii definitive a hotărârii judecătorești.

Subiecții care pot depune cereri privind corectarea erorilor sau omisiunilor din titlul executoriu sunt participanții la proces sau nemijlocit executorul judecătoresc ce desfășoară procedura de executare. În ipoteza în care se constată că cererea este adresată de o altă persoană decât cele stabilite de lege, instanța de judecată sau judecătorul urmează să respingă cererea. De menționat că instituția refuzului, restituirii sau de a nu se da curs cererii de chemare în judecată nu sunt aplicabile în acest caz, or ultimele se referă la acțiuni separate, ce au un mod de examinare autonom.

În contextul stabilirii limitelor examinării cererii privind corectarea erorilor sau omisiunilor din titlul executoriu, instanța de judecată urmează să se expună individual supra temeiniciei cererilor depuse de participanții la proces, dar nu este limitată la obiectul indicat în cerere, având posibilitatea de a corecta erori sau omisiuni pe care participanții la proces nu le-au sesizat. În vederea respectării principiului contradictorialității, prealabil dispunerii asupra corectărilor sau omisiunilor din titlul executoriu, instanța de judecată urmează să consulte opinia participanților la proces.

Referitor la obiectul cererii privind corectarea erorilor sau omisiunilor din titlul executoriu, legea spune expres că acestea pot viza strict aspecte cu privire la datele de identificare și la cele fiscale (bancare) ale părților, calitatea procesuală, orice alte erori materiale sau de calcul evidente, care nu schimbă esența dispozitivului hotărârii. Datele de identitate, calitatea procesuală, precum și alte erori materiale și de calcul evidente, ce se regăsesc în conținutul hotărârii judecătorești, urmează a fi o transpunere exactă a textelor de acolo. De altfel, este posibil ca informații eronate sau omisiuni să se regăsească și în conținutul hotărârii judecătorești, în a căreia temei a fost eliberat titlul executoriu. În acest context, soluționarea cererii privind corectarea titlului executoriu, va fi precedată de examinarea posibilității corectării hotărârii judecătorești, în temeiul art. 249 CPC, or, titlul executoriu este un act accesoriu hotărârii judecătorești.

Stabilind sensul operațiunilor juridice de corectare și înlăturare a omisiunilor din titlul executoriu, inițial urmează a fi sesizată divergența dintre titlu art. 20 CE,

corectarea erorilor din titlu executoriu, și conținutul alin. (1), cu noțiunea de corectarea greșelilor. Aplicând interpretarea gramaticală a noțiunii de eroare și greșeală este sesizabil că ultimele sunt identice ca sens și corespunzător juridic nu determină careva diferențe. În mod distinct, înlăturarea omisiunilor ar presupune completarea titlului executoriu cu date necesare, care nu au fost introduse la momentul întocmirii. Nu poate fi considerată omisiune situația când, în titlul executoriu nu a fost inclusă o dispoziție din conținutul dispozitivului hotărârii judecătorești, această carență fiind posibil de a fi remediată pe calea eliberării unui titlu executoriu separat. La fel, în circumstanța în care sumele adjudecate prin hotărârea judecătorească au fost modificate de către instanța de judecată în ordinea controlului judiciar, ajustarea sumelor conform noii hotărâri nu va putea fi făcută pe calea corectării sau înlăturării omisiunii, dar va constitui temei pentru anularea titlului executoriu și eliberarea unui nou titlu, conform noii hotărâri.

Soluționarea corectării erorilor sau înlăturării omisiunilor din titlul executoriu are loc prin încheiere judecătorească. Atunci când soluționează cererea, instanța de judecată poate admite sau respinge cererea participanților la proces sau a executorului judecătorec. Dacă procedura de corectare este declanșată din oficiu, instanța de judecată pronunță o încheiere prin care dispune corectarea erorilor sau înlăturarea omisiunilor din conținutul titlului executoriu. Încheierea prin care s-a dispus corectarea titlului executoriu face corp comun cu titlul executoriu și va constitui temei pentru stabilirea datelor conform modificărilor dispuse. Astfel, este greșit conceptul conform căruia în temeiul încheierii privind corectarea erorilor sau înlăturarea omisiunilor, urmează a fi eliberat un titlu nou, cel vechi fiind anulat, or, legea nu stabilește desființarea titlului executoriu emis pe această cale. Similar, în temeiul unei încheieri de înlăturare a omisiunilor nu va putea fi dispusă eliberarea unui titlu executoriu nou. De notat, că atât încheierea prin care s-a dispus corectarea erorilor, precum și încheierea prin care s-a respins cererea, nu este una imediat executorie, fiind pasibile de contestare cu recurs în termen de 15 zile de la pronunțare.

Capitolul III **EXECUTORUL JUDECĂTORESC**

Articolul 21. Executorul judecătorec

(1) Executorul judecătorec este unica persoană autorizată să efectueze executarea silită a documentelor executorii.

(2) Efectuarea actelor de executare silită de către alte persoane atrage răspunderea prevăzută de lege.

Executorul judecătoresc este persoană fizică învestită de stat cu competența de a îndeplini activități de interes public prevăzute de actele normative. În exercitarea atribuțiilor de serviciu, executorul judecătoresc este exponentul puterii de stat. Doar executorul judecătoresc licențiat și învestit în condițiile prezentei Legii nr.113/2010 poate efectua executarea silită. Executorul judecătoresc activează în baza licenței pentru activitatea de executor judecătoresc eliberată la cerere de către ministrul justiției pe un termen nelimitat, conform hotărârii Comisiei de licențiere și care a depus jurământul executorului judecătoresc, conform prevederilor art. 13 din Legea nr. 113/2010. Executorul judecătoresc este independent în activitatea sa și se supune numai legii. Orice imixtiune în activitatea de executare a documentelor executorii este inadmisibilă și atrage răspundere în condițiile legii.

Comentând acest articol, ținem să menționăm că legea interzice altor persoane efectuarea actelor de executare silită stabilite conform Codului de executare, în afară de executorul judecătoresc. Astfel, conform prevederilor art. 319 alin. (3) Cod contravențional, efectuarea actelor de executare silită de către altă persoană decât executorul judecătoresc, se sancționează cu amendă de la 45 la 90 de unități convenționale, iar reieșind din prevederile art. 421 Cod contravențional, agent constator în cazul dat este executorul judecătoresc.

Articolul 22. Drepturile și obligațiile executorului judecătoresc

(1) Executorul judecătoresc este în drept:

- a) să emită acte procedurale în limitele competenței prevăzute de lege;*
- b) să citeze, la sediul biroului său și la locul efectuării actelor de executare, debitorul și alți participanți implicați în procesul de executare;*
- c) să solicite și să primească gratuit pe suport de hârtie și în regim on-line din partea autorităților publice centrale și locale, a instituțiilor (inclusiv financiare), din partea altor organizații (indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare) deținătoare de registre de stat și de informații relevante pentru procedura de executare orice informație care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării lor, dacă nu are acces la sistemul informațional ce conține informația respectivă;*
- d) să sesizeze autoritățile și persoanele competente referitor la faptele constatate de neconformare cerințelor înaintate legal de executorul judecătoresc;*
- e) să prezinte cerințe legale persoanelor fizice și juridice părți în procedura de executare în vederea întreprinderii anumitelor acțiuni de executare;*
- f) să intre, cu acordul debitorului sau al membrilor lui de familie adulți (iar în lipsa acordului, cu concursul organelor de drept), în încăperile ce reprezintă domiciliul sau sediul debitorului, în alte încăperi și depozite ce aparțin debitorului, precum și în cele aflate în folosința acestuia, și să le cerceteze;*
- g) să calculeze dobânzi, penalități, alte sume rezultate din întârzierea*

executării unei obligații ce decurge dintr-un document executoriu;

h) să acorde asistență părților în procedura de executare și altor solicitanți, explicându-le consecințele juridice ale actelor de procedură;

i) să concilieze părțile în faza prejudiciară și în procedura de executare;

j) să constate, la cererea persoanei interesate, fapte și stări de fapt;

k) să comunice, la solicitarea părții interesate, actele procedurale;

l) să ridice, să depoziteze, să administreze și să vândă bunurile sechestrate în procesul de executare, precum și bunurile gajate;

m) să recupereze datoriile pe cale amiabilă;

n) să aplice în regim on-line măsuri asigurătorii;

o) să elibereze copii de pe actele din dosarul de executare către terți neimplicați în procedura de executare doar în condițiile legii și în baza unei solicitări scrise;

p) să primească, în condițiile legii, onorarii și taxe pentru activitățile efectuate;

q) să urmărească mijloacele bănești ale debitorului (atât în numerar, cât și de pe conturile lui bancare) și veniturile lui (salariul, pensia, bursa, alte venituri) și să exercite controlul asupra corectitudinii în executarea indicațiilor sale privind urmărirea mijloacelor bănești și a veniturilor debitorului;

r) să solicite instituției bancare informații despre soldul sumei din contul debitorului, existent la momentul recepționării solicitării, cu eliberarea imediată și necondiționată a unui extras bancar și comunicat informativ;

s) să primească informația de la instituțiile bancare privind operațiunile efectuate la conturile bancare ale debitorului, procedura și modul de înregistrare a actelor parvenite de la executorii judecătorești, precum și informații din registrele accesului persoanelor la celulele (safeurile) metalice închiriate de debitor și soțul/soția acestuia;

ș) să oblige instituțiile bancare să îl informeze despre deschiderea în viitor a unor conturi bancare de către debitor;

t) să urmărească mijloacele bănești și bunurile debitorului care se află la terți, inclusiv în instituții financiare;

ț) să ridice de la debitor obiectele indicate în documentul executoriu;

u) să beneficieze la timp și necondiționat de asistența organelor de drept, a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale;

v) să solicite persoanelor fizice și juridice întreprinderea acțiunilor sau inacțiunilor ce rezultă din lege sau dintr-un raport juridic, în vederea executării eficiente a unui document executoriu;

w) să dispună anunțarea în căutare și reținerea mijloacelor de transport, să identifice bunurile debitorului;

x) să solicite instanței judecătorești, la cererea creditorului, aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești;

y) să solicite, după caz, organelor care au emis documentele executorii explicarea motivată a expunerilor dispozitive ale acestora, precum și explicarea modului și a ordinii de executare;

z) să folosească, în exercitarea atribuțiilor, mijloace de înregistrare audio, foto și video.

(2) Executorul judecătoresc este obligat să întreprindă măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentelor executorii și să explice participanților la procesul de executare drepturile și obligațiile lor.

Articolul respectiv enumeră drepturile executorului judecătoresc, care sunt dezvoltate în întreaga legislație procesuală aplicabilă etapei de executare silită.

Astfel, executorul judecătoresc este în drept:

a) să emită acte procedurale în limitele competenței prevăzute de lege;

Acest drept se referă la actele emise de către executorul judecătoresc. Astfel, conform prevederilor art. 65 alin. (1) CE la îndeplinirea atribuțiilor și a îndatoririlor sale legate de punerea în executare a documentelor executorii, executorul judecătoresc emite încheieri, întocmește procese-verbale și alte acte de procedură.

b) să citeze, la sediul biroului său și la locul efectuării actelor de executare, debitorul și alți participanți implicați în procesul de executare;

Astfel, executorul judecătoresc în cadrul procedurii de executare citează părțile și alți participanți pentru a le explica drepturile și obligațiile părților stabilite conform prevederilor art. 44 CE; pentru a stabili modalitatea de executare a documentului executoriu și consecutivitatea urmăririi bunurilor conform prevederilor art. 90 CE; pentru a fi comunicate acte de procedură, prin prisma art. 67 CE; specialistul și expertul sunt citați pentru a oferi explicații referitoare la actele pe care le efectuează; pentru a participa la actele de executare stabilite conform art. 72 și art. 115 CE; pentru întocmirea procesului-verbal de contravenție, în cazurile prevăzute la art. 318-319 Cod contravențional; pentru prezentarea declarației de venit și a bunurilor pe care le deține cu drept de proprietate, conform prevederilor art. 44 alin. (3) CE; pentru prezentarea explicațiilor.

c) să solicite și să primească gratuit pe suport de hârtie și în regim on-line din partea autorităților publice centrale și locale, a instituțiilor (inclusiv financiare), din partea altor organizații (indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare) deținătoare de registre de stat și de informații relevante pentru

procedura de executare orice informație care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării lor, dacă nu are acces la sistemul informațional ce conține informația respectivă;

Respectivul drept asigură promptitudinea și operativitatea activității de executare silită, reieșind din faptul că garanția accesului la informațiile privind patrimoniul debitorului și alte informații relevante pentru procedura de executare este una dintre componentele esențiale ale procedurii de executare silită. În acest sens menționăm și prevederile art. 37 alin. (1) din Legea privind executorii judecătorești nr.113/2010 conform căruia autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile (inclusiv financiare), organizațiile (indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare) deținătoare de registre de stat și de informații relevante pentru procedura de executare sunt obligate ca, în termen de cel mult o lună de la data solicitării de către Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, să încheie contracte de furnizare on-line a informațiilor relevante pentru identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării acestora.

Totodată, conform Recomandării Rec (2003)17 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei⁴² către statele membre cu privire la executare, trebuie să existe posibilitate să se colecteze repede și eficient informații despre bunurile debitorului, prin accesul la informații relevante, conținute în registre și alte surse. Astfel, informația este solicitată de la autorități publice centrale și locale, instituții (inclusiv financiare), din partea altor organizații (indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare) deținătoare de registre de stat și de informații relevante pentru procedură, acestea la rândul său având obligația prin prisma art. 8 CE. Neexecutarea cerințelor executorului judecătoresc atrag răspunderea prevăzută de lege (art. 319 Cod contravențional). Informațiile pot fi solicitate și în regim on-line, utilizând documentul electronic și semnătură electronică, conform prevederilor Legii nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic⁴³. Informațiile pot fi solicitate de către executorul judecătoresc în temeiul normei comentate, doar în cazul în care acesta nu are acces la sistemul informațional ce conține informația respectivă. În virtutea legii, executorul judecătoresc este îndreptățit la prelucrarea datelor cu caracter personal, dar și a celor ce constituie secret bancar sau comercial.

d) să sesizeze autoritățile și persoanele competente referitor la faptele constatate de neconformare cerințelor înaintate legal de executorul judecătoresc;

Reieșind din prevederile art. 8 CE cerințele executorului judecătoresc sunt obligatorii, iar art. 23 CE (va fi comentat ulterior), prevede consecințele neexecutării

---

⁴² https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805df135

⁴³ Legea nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112497&lang=ro

cerințelor executorului judecătoresc. Astfel, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal cu privire la contravenție, pe care îl înaintează spre examinare instanței de judecată. În cazul în care aceste acțiuni conțin elemente ale infracțiunii, executorul judecătoresc expediază materialele organelor de urmărire penală.

e) să prezinte cerințe legale persoanelor fizice și juridice părți în procedura de executare în vederea întreprinderii anumitelor acțiuni de executare;

Executorul judecătoresc poate solicita debitorului executarea documentelor executorii, prevăzute la art. 11 CE și prezentarea informațiilor referitoare la bunurile sale și locului aflării lor, pentru a fi urmărite; poate solicita părților procedurii de executare achitarea cheltuielilor de executare; poate solicita participarea la actele de executare stabilite conform prevederilor codului de executare; poate solicita sprijinul creditorului în vederea executării cu succes a documentului executoriu.

f) să intre, cu acordul debitorului sau al membrilor lui de familie adulți (iar în lipsa acordului, cu concursul organelor de drept), în încăperile ce reprezintă domiciliul sau sediul debitorului, în alte încăperi și depozite ce aparțin debitorului, precum și în cele aflate în folosința acestuia, și să le cerceteze;

Respectivul drept acordă posibilitatea executorului judecătoresc de a eficientiza actele de executare silită, și anume - proceduri de cercetare și sechestrare a bunurilor debitorului. Astfel, executorul judecătoresc este în drept cu acordul debitorului sau al membrilor adulți ai familiei lui să intre în încăperile ce reprezintă domiciliul sau sediul debitorului, în alte încăperi și depozite ce aparțin debitorului, precum și în cele aflate în folosința acestuia. Totodată, în lipsa acordului debitorului sau al membrilor lui de familie, executorul judecătoresc la fel este în drept să intre în încăperile menționate, dar cu concursul organelor de drept. Art. 115 alin. (4) CE prevede că dacă debitorul, reprezentantul său ori un membru adult al familiei lui nu permite pătrunderea în domiciliu, iar documentul executoriu nu conține autorizare de pătrundere forțată, executorul judecătoresc solicită autorizația instanței de judecată. La fel, alin. (5) al aceluiași articol prevede că în cazul în care există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea pătrunderii forțate, executorul judecătoresc efectuează sechestrarea în prezența a doi martori asistenți, a colaboratorului organului afacerilor interne, urmând să înștiințeze instanța de judecată imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării, cu prezentarea materialelor respective în care se vor indica motivele efectuării sechestrării. Judecătorul va confirma legalitatea acestei acțiuni procesuale printr-o mențiune pe procesul-verbal de sechestrare.

g) să calculeze dobânzi, penalități, alte sume rezultate din întârzierea executării unei obligații ce decurge dintr-un document executoriu;

Conform prevederilor art. 24 alin. (1) CE la cererea creditorului, executorul judecătoresc este în drept să calculeze și să încaseze dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 Codul civil. Cererea privind calcularea sumelor rezultate din întârzierea executării poate fi depusă doar executorului judecătoresc ce deține documentul executoriu prin care se stabilește obligația principală, până la stingerea acesteia. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și până la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de CE. Temeinicia calculării dobânzilor de întârziere reiese și din prevederile art. 942 Cod civil, care prevede că în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

h) să acorde asistență părților în procedura de executare și altor solicitanți, explicându-le consecințele juridice ale actelor de procedură;

Astfel, executorul judecătoresc este în drept să explice părților procedurii de executare și altor solicitanți despre răspunderea prevăzută de lege pentru nerespectarea obligațiilor debitorului prevăzute de Codul de Executare; despre consecințele neacordării de către creditor executorului judecătoresc a sprijinului efectiv pentru aducerea la îndeplinire a executării silită, punându-i la dispoziție și mijloacele necesare în acest scop, care duce la restituirea documentului executoriu în temeiul prevederilor art. 86 alin. (1) lit. e) CE; despre faptul că procesul-verbal servește drept temei pentru încetarea procedurii de executare; despre faptul că prescripția nu este întreruptă dacă intentarea procedurii de executare a fost refuzată de către executorul judecătoresc sau dacă persoana la a cărei cerere sau în al cărei interes a fost inițiată executarea silită a solicitat restituirea documentului executoriu; despre faptul că încheierea executorului judecătoresc este executorie de drept din momentul emiterii și poate fi contestată, în termen de 10 zile de la data comunicării, în instanța de judecată în a cărei rază teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul său; despre faptul că restituirea documentului executoriu către creditor nu împiedică prezentarea lui repetată spre executare, în condițiile Codului de executare și servește drept temei pentru depunerea dosarului de executare în arhivă; despre faptul că dacă actele de aplicare a sechestrului asupra bunurilor nu au fost contestate în termenul prevăzut la art. 118 alin. (5) CE, executorul judecătoresc este obligat să inițieze, în cel mult 10 zile, procedura de vânzare a bunurilor sechestrate; despre faptul că participanții la procedura de executare, alte

persoane interesate ale căror drepturi ori interese ocrotite de lege au fost încălcate printr-un act de executare pot ataca actul în conformitate cu legea; executorul judecătoresc este în drept să explice că faptele constatate prin actul întocmit de executorul judecătoresc pot fi utilizate ca probe în procesul de judecată și ele nu necesită a fi probate suplimentar, fiind valabile până la proba contrară; despre faptul că actele de executare efectuate anterior strămutării documentului executoriu au efect juridic deplin; despre faptul că din momentul intentării procedurii de executare, toate achitățile între debitor și creditor se fac prin intermediul biroului executorului judecătoresc, cu excepția cazului în care aceștia încheie o tranzacție în condițiile art. 62 din prezentul cod; despre faptul că urmărirea bunurilor debitorului constă în sechestrarea, în ridicarea și în vânzarea lor.

i) să concilieze părțile în faza prejudiciară și în procedura de executare;

Menționăm că potrivit prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea privind executorii judecătorești nr.113/2010, exercitarea activității de executor judecătoresc este compatibilă cu activitatea de mediator sau arbitru. Referitor la concilierea părților în cadrul procedurii de executare, menționăm că în cazul în care părțile convin asupra condițiilor de executare, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care indică aceste condiții, ele devenind obligatorii pentru părți. Astfel, executorul judecătoresc are posibilitate de a executa un document executoriu și a preveni un litigiu în instanța de judecată, pe cale amiabilă.

j) să constate, la cererea persoanei interesate, fapte și stări de fapt;

Art. 25 alin. (1) CE prevede că la solicitarea persoanei interesate, executorul judecătoresc poate constata orice fapt și stare de fapt, inclusiv în vederea executării încheierii de asigurare a probelor. Constatarea se face printr-un act care are forță probantă. Faptele constatate prin actul întocmit de executorul judecătoresc pot fi utilizate ca probe în procesul de judecată. Ele nu necesită a fi probate suplimentar, fiind valabile până la proba contrară (analiza detaliată a constatării faptelor și a stărilor de fapt va fi efectuată la comentarea art. 25).

k) să comunice, la solicitarea părții interesate, actele procedurale;

Conform prevederilor art. 28 alin. (1) CE cererea de chemare în judecată, actele de procedură emise de instanța de judecată sau de executorul judecătoresc, alte documente pot fi comunicate, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, participanților la proces și persoanelor interesate, la solicitarea părții interesate (analiza detaliată a procedurii de comunicare a actelor va fi efectuată la comentarea art. 28-29).

l) să ridice, să depoziteze, să administreze și să vândă bunurile sechestrate în procesul de executare, precum și bunurile gajate;

Reieșind din prevederile art. 88 alin. (1) CE urmărirea bunurilor debitorului constă în sechestrarea, în ridicarea și în vânzarea lor. Sechestrarea bunurilor constă în întocmirea unui proces-verbal în condițiile art. 118 CE. Prin ridicare se subînțelege deposedarea debitorului de bun și predarea acestora către creditor sau altor persoane, pentru administrare. Prin administrare se subînțelege predarea bunurilor debitorului către terțe persoane, care au obligația să administreze bunul, îndreptând o parte din profitul net pentru executarea hotărârii judecătorești. Bunurile sechestrate se vând, de regulă, la licitație sau prin organizații comerciale specializate, în bază de contract de comision.

m) să recupereze datoriile pe cale amiabilă;

Comentând litera data menționăm că reieșind din prevederile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 113/2010, doar executorul judecătoresc este persoană investită de stat cu competența de a îndeplini activități de interes public prevăzute de lege. Astfel, activitatea altor instituții specializate în recuperarea datoriilor nu are un temei legal, iar reieșind din normele menționate doar executorul judecătoresc are atribuții de recuperare a datoriilor.

n) să aplice în regim on-line măsuri asigurătorii;

Pornind de la prevederile art. 37 din Legea nr.113/2010 referitor la interacțiunea executorului judecătoresc cu alte autorități menționăm că executorul judecătoresc are acces la unele sisteme informaționale ce conțin informația privind bunurile deținute cu drept de proprietate de către debitor. Prin urmare, cu utilizarea mijloacelor electronice cum ar fi documentul electronic și semnătura electronică calificată avansată, care este reglementată de Legea nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic. Astfel, conform art. 5 alin. (2) din Legea nr.91/2014 semnătura electronică avansată calificată are aceeași valoare juridică ca și semnătura olografă, iar conform art. 13 alin. (1) documentul electronic semnat cu semnătură electronică avansată calificată este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. La fel, pentru a asigura optimizarea cheltuielilor poștale suportate în comunicarea cu instituțiile financiar-bancare, în sistemul electronic pus la dispoziția executorilor judecătorești de organul profesional a fost deschis modulul creării și expedierii încheierilor către instituțiile financiar-bancare cu aplicarea semnăturii electronice a executorului judecătoresc.

o) să elibereze copii de pe actele din dosarul de executare către terți neimplicați în procedura de executare doar în condițiile legii și în baza unei solicitări scrise;

Dreptul prevăzut la norma comentată este în strictă interacțiune și reiese din art. 164 CE, care se referă la procedura de apărare a drepturilor unor alte persoane. Astfel, persoana care consideră că sechestrul a fost aplicat pe bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate poate adresa executorului judecătoresc o solicitare scrisă în vederea eliberării copiilor actelor referitoare la bunurile pretinse a fi în proprietatea acesteia, iar executorul judecătoresc având temeiul normei comentate este în drept să elibereze persoanei date copiile actelor din dosarul de executare.

p) să primească, în condițiile legii, onorarii și taxe pentru activitățile efectuate;

Astfel, art. 38 alin. (1) din Legea nr. 113/2010 executorul judecătoresc are dreptul la remunerarea lucrului său și la rambursarea cheltuielilor legate de activitatea sa. Totodată, dreptul executorului judecătoresc la remunerarea lucrului său este întemeiat și pe prevederile art. 7 alin. (1) Codul muncii nr.154/2003⁴⁴ care prevede că munca forțată (obligatorie) este interzisă.

q) să urmărească mijloacele bănești ale debitorului (atât în numerar, cât și de pe conturile lui bancare) și veniturile lui (salariul, pensia, bursa, alte venituri) și să exercite controlul asupra corectitudinii în executarea indicațiilor sale privind urmărirea mijloacelor bănești și a veniturilor debitorului;

Comentând litera dată menționăm că procedura urmăririi mijloacelor bănești ale debitorului reiese și din prevederile art. 63 alin. (1), art. 74 lit. a) și lit. b), art. 92 CE (analiza căroră va fi efectuată detaliat la fiecare articol).

r) să solicite instituției bancare informații despre soldul sumei din contul debitorului, existent la momentul recepționării solicitării, cu eliberarea imediată și necondiționată a unui extras bancar și comunicat informativ;

Astfel, reieșind din prevederile art. 64/¹ CE măsurile de asigurare în procedura de executare se aplică și se mențin doar dacă aplicarea sau menținerea lor este necesară și proporțională. Prin urmare, respectând prevederile art. 64/¹ executorul judecătoresc, inițial aplicării sechestrului solicită instituției bancare informații privind soldul sumei din contul bancar al debitorului, pentru a decide ulterior asupra necesității aplicării sechestrului asupra mijloacelor bănești respective.

s) să primească informația de la instituțiile bancare privind operațiunile efectuate la conturile bancare ale debitorului, procedura și modul de înregistrare a actelor parvenite de la executorii judecătorești, precum și informații din registrele

---

⁴⁴ Codul muncii al Republicii Moldova. Nr.154/2003. În Monitorul Oficial, 29.07.2003, nr.159-162.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126038&lang=ro#

accesului persoanelor la celulele (safeurile) metalice închiriate de debitor și soțul/soția acestuia;

Rațiunea dreptului dat reiese din faptul că executorul judecătoresc poate verifica rulajul mijloacelor bănești din conturile bancare ale debitorului pentru a stabili destinația acestora, precum și persoanele de la care parvin mijloacele bănești sau sunt transferate. În acest context executorul judecătoresc va stabili drepturile de creanță ale debitorului față de terțe persoane, inclusiv va putea aplica procedura prevăzută la art. 98 – 99 CE, sau va putea interzice terțelor persoane efectuarea în privința debitorului a careva acte (conform prevederilor art. 63 alin. (1) lit. c)). Dreptul dat oferă posibilitatea executorului judecătoresc de a stabili instituția de la care debitorul beneficiază de salariu sau de alte venituri, pentru a purcede ulterior la urmărirea acestuia prin prisma prevederilor art. 105 CE. La fel, prin prisma dreptului prevăzut la norma dată executorul judecătoresc poate primi informații de la instituțiile bancare privind operațiunile efectuate și la conturile bancare ale soților, prin urmare va fi aplicată procedura de urmărire a bunurilor proprietate comună prevăzută la art. 95 CE. Totodată, executorul judecătoresc poate solicita de la instituția financiară informații din registrele accesului persoanelor la celulele (safeurile) metalice închiriate de debitor și soțul/soția acestuia, fapt care va acorda posibilitate executorului judecătoresc de a identifica bunurile debitorului sau a soțului/soției aflate în celulele (safeurile) deținute, instituția la care sunt deschise, iar prin urmare va putea purcede la urmărirea acestora.

ș) să oblige instituțiile bancare să îl informeze despre deschiderea în viitor a unor conturi bancare de către debitor;

Astfel, dreptul dat acordă posibilitate executorului judecătoresc de a urmări mijloacele bănești din conturile debitorului deschise în viitor.

t) să urmărească mijloacele bănești și bunurile debitorului care se află la terți, inclusiv în instituții financiare;

Această prerogativă a executorului judecătoresc este dezvoltată procedural în art. 98 – 99 CE.

t) să ridice de la debitor obiectele indicate în documentul executoriu;

Acest drept se referă la unele situații specifice când documentul executoriu dispune ridicarea anumitor bunuri individualizate și expres indicate în documentul executoriu, a căror ridicare nu este făcută în scopul evaluării și realizării lor ulterioare, ci pentru transmiterea lor creditorului. Particularitățile realizării acestui drept sunt prevăzute la art. 155 CE.

u) să beneficieze la timp și necondiționat de asistența organelor de drept, a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale;

Acest drept este regăsit și în art. 22 lit. g) al Legii nr. 320/2012 cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului⁴⁵. Totodată, art. 37 alin. (3) din Legea nr. 113/2010 prevede că colaboratorii de poliție și reprezentanții administrației publice locale sunt obligați, la prima solicitare, scrisă sau verbală, a executorului judecătoresc, să asigure ordinea publică și să participe la realizarea unor măsuri procesuale prevăzute de legislație. Totodată, participarea la actele de executare a reprezentanților organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale este necesară pentru a identifica bunurile debitorului pentru a fi urmărite, pentru a stabili locul aflării debitorului, precum și pentru a fi comunicate acestuia actele procedurii de executare conform prevederilor art. 67 CE.

Remarcăm că aceste prevederi legale largesc cercul persoanelor a căror asistență poate fi solicitată de executorul judecătoresc.

v) să solicite persoanelor fizice și juridice întreprinderea acțiunilor sau inacțiunilor ce rezultă din lege sau dintr-un raport juridic, în vederea executării eficiente a unui document executoriu;

Respectivul drept acordă executorului judecătoresc posibilitatea de a impune nu doar anumite obligații pozitive (de a face, de a comunica, de a transmite etc.), ci și obligații negative (de a nu face, a nu elibera, a nu permite, a nu înstrăina, a nu folosi etc.), aceste obligații impuse având, de regulă, menirea de a asigura integritatea patrimoniului debitorului sau a constrânge debitorul să se conformeze cerințelor legale ale executorului judecătoresc.

w) să dispună anunțarea în căutare și reținerea mijloacelor de transport, să identifice bunurile debitorului;

Reținem că dreptul de anunțare în căutare a mijloacelor de transport este exercitat direct de către executorul judecătoresc, nefiind necesară implicarea instanței de judecată în acest proces, spre deosebire de procedura de anunțare în căutare a debitorului. Acest drept este inerent exercitării activității de executare silită și este corelat direct cu dreptul prevăzut la lit. c) al articolului comentat, or, identificarea și urmărirea bunurilor în lipsa accesului la informații este imposibilă.

---

⁴⁵ Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120699&lang=ro#

x) să solicite instanței judecătorești, la cererea creditorului, aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești;

Dreptul executorului judecătoresc de a solicita instanței judecătorești, la cererea creditorului, aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești este dezvoltat procesual în art. 64 și art. 72 CE.

y) să solicite, după caz, organelor care au emis documentele executorii explicarea motivată a expunerilor dispozitive ale acestora, precum și explicarea modului și a ordinii de executare;

Astfel, conform prevederilor art. 71 CE și art. 251 CPC dacă sensul, extinderea sau modul de aplicare a actului de dispoziție al instanței de judecată ce urmează a fi executat nu sunt clare sau au incidență asupra procedurii de executare ori dacă actul de dispoziție al instanței cuprinde dispoziții contradictorii, executorul judecătoresc poate solicita, din oficiu sau la cererea participanților la procedura de executare, instanței de judecată sau organului emitent explicarea actului în modul stabilit de lege pentru explicarea hotărârii judecătorești. Astfel, explicarea hotărârii este admisibilă dacă nu a fost executată și nu a expirat termenul de executare silită. Explicarea hotărârii se face în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică explicarea hotărârii. Încheierea judecătorească privind explicarea hotărârii se supune recursului, după cum încheierea judecătorească privind respingerea cererii de a explica hotărârea de asemenea este pasibilă de recurs prin prisma art. 423 CPC, or, o atare încheiere face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului civil, parte componentă esențială a căruia este etapa executării silite.

z) să folosească, în exercitarea atribuțiilor, mijloace de înregistrare audio, foto și video.

Astfel, pentru a fixa obiectele și documentele sechestrate, numărul acestora, măsura, genul, elementele de individualizare, gradul de uzură și executorul judecătoresc folosește mijloace de înregistrare audio, foto și video.

În alin. (2) al articolului comentat sunt prevăzute obligațiile executorului judecătoresc. Astfel, obligația executorului judecătoresc de a întreprinde măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentelor executorii derivă și din prevederile art. 8 lit. a) CE care prevede că executorul judecătoresc este obligat să aibă un rol activ pe parcursul întregului proces de executare, depunând efort pentru realizarea prin mijloace legale a obligației prevăzute în documentul executoriu, respectând drepturile părților în procedura de executare și ale altor

persoane interesate. Totodată, în cadrul procedurii de executare părțile procedurii de executare au drepturi și obligații prevăzute la art. 44 CE, iar executorul judecătoresc are obligația de a le explica drepturile respective.

Articolul 23. Consecințele neexecutării cerințelor executorului judecătoresc

(1) În cazul în care acțiunile (inacțiunile) cu elemente ale contravenției ale persoanelor care, fără motive justificative, nu îndeplinesc cerințele executorului judecătoresc sau împiedică executarea documentului executoriu, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal cu privire la contravenție, pe care îl înaintează spre examinare instanței de judecată. În cazul în care aceste acțiuni conțin elemente ale infracțiunii, executorul judecătoresc expediază materialele organelor de urmărire penală.

(2) În cazul când persoanele care nu sunt părți în procedura de executare nu îndeplinesc prevederile art. 63 alin. (1), art. 92, 98, 99, ale capitolului VIII secțiunea a 2-a din prezentul cod sau în cazul când aceste persoane furnizează informații eronate, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, creditorul poate pretinde încasarea de la acestea a sumei ce urma a fi încasată de la debitor, dar nu a fost încasată din vina lor, precum și reparația prejudiciilor cauzate.

Pornind de la prevederile art. 8 CE conform căruia cerințele executorului judecătoresc înaintate în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, persoanele juridice, persoanele cu funcție de răspundere și persoanele fizice și art. 44 alin. (3) CE care prevede că debitorul este obligat să execute documentul executoriu, legiuitorul a prevăzut 2 fapte în cazul cărora executorul judecătoresc are calitatea de agent constator, și anume pentru faptele prevăzute la art. 318 (Neexecutarea hotărârii instanței de judecată) și art. 319 (Neexecutarea obligațiilor prevăzute de Codul de executare) din Codul contravențional. Prin urmare, executorul judecătoresc este în drept să constate contravențiile săvârșite de către participanții procedurii de executare, prevăzute de art. 318 și art. 319 Cod contravențional și să încheie procese-verbale în acest sens. Executorul judecătoresc încheie procese-verbale doar în circumscripția camerei teritoriale a executorilor judecătorești în care își are sediul biroul său. Astfel, procesul-verbal cu privire la contravenție urmează să corespundă cerințelor prevăzute la art. 443 Cod contravențional. La întocmirea procesului-verbal de contravenție, executorul judecătoresc urmează să probeze vinovăția persoanelor în comiterea contravențiilor prevăzute la art. 318 – 319 Cod contravențional, probele urmând a fi anexate la procesul-verbal.

Obiectul juridic nemijlocit al contravențiilor prevăzute la art. 318–319 Cod contravențional îl constituie relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a

activității de serviciu a organelor administrației publice, organelor drept și altor organe de stat.

Latura obiectivă a contravenției se realizează prin acțiune sau inacțiune. Acțiunea se manifestă prin neexecutarea intenționată, eschivarea de la executarea hotărîrii judecătorești sau prin neîndeplinirea cerințelor executorului judecătoresc, inacțiunea persoanei poate fi exprimată verbal sau în scris și prin neîntreprinderea acțiunilor necesare pentru executarea hotărîrii judecătorești (de exemplu, consider că hotărârea nu este corectă).

Subiectul contravenției este autorul raportului de conflict declanșat cu vinovăție. Acesta poate avea și calitate de subiect activ (persoana care comite cu vinovăție o faptă contravențională).

Latura subiectivă se realizează prin intenție directă sau indirectă. În ambele cazuri făptuitorul urmează să-și dea seama că acțiunea atinge atât interesul public, cât și drepturile, interesele ocrotite prin lege ale persoanelor fizice și juridice și creează o stare de pericol pentru buna desfășurare a activității autorităților publice și a administrației publice în care activează persoana cu funcții de răspundere.

Prin prisma prevederilor art. 421 alin. (3) Cod contravențional, procesele verbale cu privire la contravenții se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente, care urmează să verifice legalitatea procesului-verbal, să analizeze cuprinsul acestuia prin raportare la cerințele prevăzute de lege sub sancțiunea nulității absolute, să examineze materialele prezentate de către agentul constator și se aplice sancțiunea contravențională făptuitorului. La aplicarea sancțiunii contravenționale, instanța de judecată va ține cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de caracteristica persoanei, cât și de circumstanțele atenuante și cele agravante. În cazul în care acțiunile participanților procedurii de executare conțin elemente ale infracțiunii, executorul judecătoresc expediază materialele organelor competente de urmărire penală.

În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege, poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. (art. 19 Cod civil). Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Astfel, legiuitorul a prevăzut expres cazurile în care creditorul poate pretinde încasarea de la terțele persoane a sumelor ce urmau a fi încasate de la debitor, dar nu a fost încasată din vina lor, precum și reparația prejudiciilor cauzate.

În cazul prevăzut în art. 99 alin. (4) CE părțile în procedura de executare pot înainta în procedura în ordonanță în instanța de judecată o cerere privind încasarea din contul terțului a sumei datorate debitorului, cazul dat fiind ca temei pentru emiterea ordonanței judecătorești (art. 345 lit. m) CPC), iar în restul cazurilor creditorul urmează să înainteze în instanța de judecată acțiune de regres împotriva persoanelor din intenția cărora acestuia i-au fost cauzate prejudicii. În concluzie, instituția regresului, în cazurile menționate la art. 23 alin. (2) CE are scopul de a garanta drepturile creditorului recunoscute printr-un act judecătoresc.

Articolul 24. Calcularea dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc este în drept să calculeze și să încaseze dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Cererea privind calcularea sumelor rezultate din întârzierea executării poate fi depusă doar executorului judecătoresc ce deține documentul executoriu prin care se stabilește obligația principală, până la stingerea acesteia. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și până la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

(2) Încheierea executorului judecătoresc se emite, în condițiile alin.(1) al prezentului articol, doar la momentul încasării/executării sumei obligației principale. Încheierea respectivă este document executoriu și poate fi contestată în termen de 10 zile de la data emiterii. Încheierea respectivă este executorie după devenirea sa definitivă, numai dacă debitorul nu consimte expres asupra executării ei imediate. Competent pentru emiterea și executarea acestei încheieri este executorul judecătoresc care stabilește obligația principală.

(3) Sub incidența prezentului articol nu se află documentele executorii prin care s-a dispus aplicarea de sancțiuni contravenționale sau de pedepse penale.

Articolul comentat instituie un instrument foarte util și comod pentru creditor de actualizare a creanței sale și compensare a pierderilor cauzate de durata executării. Reținem că aplicarea prevederilor art. 24 CE este un drept al creditorului, iar calculul dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării se face doar la cererea acestuia.

Alin. (1) al articolului comentat face trimitere la prevederile art. 619 Cod civil, însă în redacția actuală a Codului civil această normă este trecută în art. 942 Cod civil.

Astfel, art. 942 Cod civil, reglementează dobânda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare, stabilind următoarele:

“(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

(2) Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 (rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, completarea noastră) plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art. 874 cu rata dobânzii prevăzute de contract.

(3) Debitorul consumator are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății este mai mic decât rata legală a dobânzii de întârziere.

(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.

(5) Pe perioada în care suma de bani nu este plătită la scadență cu justificare, debitorul datorează doar dobânda de întârziere la rata prevăzută la art. 874. Debitorul consumator nu datorează asemenea dobândă de întârziere.

(6) Orice clauza contrară dispozițiilor prezentului articol în detrimentul consumatorului este lovită de nulitate absolută.”

Articolul 874 Cod civil stabilește, la rândul său, următoarele:

“(1) În cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei aplicabilă conform alin. (2) dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

(2) Rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei aplicabilă:

a) pentru primul semestru al anului în cauză, este rata în vigoare la data de 1 ianuarie din anul respectiv;

b) pentru al doilea semestru al anului în cauză, este rata în vigoare la data de 1 iulie din anul respectiv.”

Vom menționa că, spre deosebire de norma din Codul civil care stabilește că “creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata”, norma comentată din Codul de executare indică că “sumele menționate se calculează de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte

documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și până la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea”. Astfel, în cazul când obligația rezultă dintr-o hotărârea judecătorească, punctul de pornire a calculelor va fi data devenirii definitive a hotărârii judecătorești, pentru alte documente executorii – actul notarial investit cu formulă executorie, de exemplu, perioada de calcul va începe din data scadenței obligației.

Comentând acest articol, e necesar să indicăm că pentru aplicarea corectă a acestuia este necesar de a califica corect dacă debitorul este consumator sau nu, or, acest lucru schimbă quantumul sumei plusate la rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei. În acest sens relevante sunt prevederile art. 3 Cod civil, care definește calitatea de consumator după cum urmează: *“orice persoană fizică care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează predominant în scopuri ce nu țin de activitatea de întreprinzător sau profesională. Persoana fizică nu are calitatea de consumator dacă cealaltă parte a raportului juridic civil nu are calitatea de profesionist.”*

În contrast, calitatea de profesionist e definită de același articol astfel: *“are calitatea de profesionist orice persoană fizică sau juridică de drept public sau de drept privat care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează în scopuri ce țin de activitatea de întreprinzător sau profesională, chiar dacă persoana nu are scopul de a obține un profit din această activitate.”*

Alin. (3) art. 3 Cod civil oferă și o soluție tranșantă pentru situațiile când există suprapuneri de statute: *“persoana care, într-un raport juridic civil, corespunde atât dispozițiilor alin.(1), cât și dispozițiilor alin.(2) se consideră consumator dacă recunoașterea acestei calități îi oferă o anumită protecție juridică, iar în celelalte cazuri persoana se consideră profesionist.”*

Un alt aspect care trebuie detaliat este faptul că în perioada de calcul a penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării este inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de Codul de executare. În acest sens, trebuie să se țină cont de prevederile alin. (4) al art. 84 CE, care stabilește că pe durata suspendării procedurii de executare, suspendare dispusă la cererea debitorului din alte motive decât exercitarea, în privința fondului cauzei pe care a fost emis titlul executoriu, a căilor de atac suspensive de executare, se calculează penalități de întârziere. Astfel, deducem de aici că penalitățile/dobândă nu se vor calcula pe durata când executarea este suspendată din motivul depunerii, spre exemplu, a apelului, în privința fondului cauzei din care a rezultat documentul executoriu.

Cererea privind calcularea sumelor rezultate din întârzierea executării poate fi depusă de creditor doar executorului judecătorec ce deține documentul executoriu prin care se stabilește obligația principală și doar până la stingerea acesteia. Aceste limitări au fost impuse de legiuitor pentru a asigura sincronizarea sorții juridice a

obligației principale și a celei accesorii, dar și pentru a limita durata exercitării dreptului de a cere penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării.

Indiferent de momentul depunerii de către creditor a cererii de calculare și încasare a sumelor rezultate din întârzierea executării, încheierea executorului judecătoresc se va emite doar la momentul încasării/executării sumei obligației principale. Încheierea respectivă este document executoriu și poate fi contestată în termen de 10 zile de la data emiterii.

Contrar regulii generale, stabilite la alin. (2) art. 66 CE, încheierea de calculare a sumelor rezultate din întârzierea executării este executorie după devenirea sa definitivă.

Totuși, debitorul poate consimți expres asupra executării ei imediate. Consimțământul ar trebui să ia forma unei cereri/informații scrise adresate executorului judecătoresc.

Articolul 24¹. Vânzarea bunurilor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist

(1) Executorul judecătoresc poate vinde bunurile gajate/ipotecate în condițiile și modalitățile prevăzute de Legea nr.449-XV din 30 iulie 2001 cu privire la gaj și Legea nr.142-XVI din 26 iunie 2008 cu privire la ipotecă.

(2) Organizarea licitației de vânzare a bunului gajat la cererea creditorului gajist se face conform procedurilor stabilite la art.128–135 din prezentul cod, cu derogările stabilite de prezentul articol, Codul civil, Legea nr.449-XV din 30 iulie 2001 cu privire la gaj și Legea nr.142-XVI din 26 iunie 2008 cu privire la ipotecă.

(3) Condițiile și modalitățile de vânzare a bunului gajat/ipotecat vor fi stabilite prin contractul încheiat de către creditorul gajist/ipotecar cu executorul judecătoresc, fără a aduce atingere prevederilor alin.(2) al prezentului articol.

(4) Prețul inițial al bunului vândut la licitație va fi prețul indicat în raportul de evaluare. Cu acordul debitorului gajist, acesta poate fi redus în limitele cuantumului indicat la art.132 alin.(1) din prezentul cod.

(5) Câștigătorul licitației semnează cu creditorul ipotecar contractul de vânzare-cumpărare a bunului, acesta servind temei de înregistrare a dreptului de proprietate asupra bunului vândut.

(6) În cazurile indicate la art.139 alin.(1) lit.a)–d) din prezentul cod, la solicitarea creditorului gajist, executorul judecătoresc organizează o licitație repetată, cu respectarea condițiilor de anunțare a licitației și cu posibilitatea aplicării reducerii prețului într-un cuantum ce nu va depăși cuantumul stabilit la art.140 din prezentul cod.

(7) În cazul în care bunul gajat/ipotecat este urmărit silit de alți creditori, vânzarea bunului se realizează prin organizarea licitației, cu excepția cazului în care toți creditorii sunt de acord ca vânzarea să fie realizată în alt mod.

Articolul comentat reglementează procedura de vânzare a bunurilor ipotecate/gajate la solicitarea creditorului gajist - deci cu titlu de serviciu, oferit în condițiile Codului de executare și ale Codului Civil.

Chiar dacă alin. (1) al articolului comentat, pe lângă cele 2 acte indicate mai sus, face trimitere și la *Legea nr.449-XV din 30 iulie 2001 cu privire la gaj și Legea nr.142-XVI din 26 iunie 2008 cu privire la ipotecă*, vom reține că **aceste 2 legi au fost abrogate** prin Legea nr.133 din 15.11.18 (în vigoare din 01.03.19)⁴⁶, însă spre regret, legiuitorul nu a adus încă în concordanță actele normative cu legea menționată supra.

Astfel, rezumând, organizarea licitației de vânzare a bunului gajat la cererea creditorului gajist se face conform procedurilor stabilite la art. 128 – 135 CE, cu derogările stabilite de prezentul articol și Codul civil, cu respectarea condițiilor și modalităților de vânzare a bunului gajat/ipotecat stabilite prin contractul încheiat de către creditorul gajist/ipotecar cu executorul judecătoresc, fără a aduce atingere prevederilor de mai sus.

Vom analiza mai jos derogările specifice acestui tip de vânzare, stabilite de articolul comentat. Astfel, potrivit alin. (4) art. 24/1 CE prețul inițial al bunului vândut la licitație va fi prețul indicat în raportul de evaluare. Cu acordul debitorului gajist, acesta poate fi redus în limitele cuantumului indicat la art. 132 alin. (1) din prezentul cod. Această derogare derivă din faptul că potrivit art. 764 Cod civil, creditorul gajist trebuie să vândă bunurile gajate fără întârziere nejustificată, la un preț comercial rezonabil la data vânzării.

Alin. (5) la fel stabilește prevederi derogatorii – astfel, câștigătorul licitației semnează cu creditorul ipotecar contractul de vânzare-cumpărare a bunului, acesta servind temei de înregistrare a dreptului de proprietate asupra bunului vândut. În procedura clasică de vânzare silită, nu există vreun contract de vânzare silită, iar actul care servește temei de înregistrare a dreptului de proprietate asupra imobilului este încheierea instanței de judecată prin care se confirmă procesul-verbal de vânzare la licitație.

La aplicarea prevederilor articolului comentat urmează să se țină cont de prevederile art. 764 – 773 Cod civil.

Totodată, alin. (7) al articolului comentat, prevede că în cazul în care bunul gajat/ipotecat este urmărit silit de alți creditori, vânzarea bunului se realizează prin organizarea licitației, cu excepția cazului în care toți creditorii sunt de acord ca vânzarea să fie realizată în alt mod. Această normă este menită să protejeze interesele altor creditori negarantați, oferind șansa de a vinde bunul la un preț mai mare,

---

⁴⁶ Legea nr.133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=34327&lang=ro

datorită licitației. Astfel, celelalte modalități de vânzare a bunului gajat – tenderul, negocierile directe – vor putea fi aplicate doar dacă există acceptul tuturor celorlalți creditori.

Acest alineat urmează a fi aplicat complementar cu prevederile alin. (1) art. 764 Cod civil, care stabilește că *“În cazul vânzării bunului ipotecat ca urmare a exercitării silită a dreptului de ipotecă în temeiul actului notarial investit cu formulă executorie, creditorul ipotecar sau, după caz, executorul judecătoresc aplică, ca modalitate de vânzare, licitația publică, cu excepția cazului în care există acordul scris al debitorului ipotecar, eliberat creditorului ipotecar după apariția dreptului său de exercitare a dreptului de ipotecă, de a vinde bunul în alt mod prevăzut de dispozițiile prezentului alineat.”*

Conchidem că acest serviciu oferit de executorul judecătoresc ar putea prezenta interes pentru creditorii gajiști, având în vedere că executorul judecătoresc este un profesionist în organizarea licitațiilor, care poate aduce plus-valoare acestor proceduri prin asigurarea echilibrului între interesele contrare ale participanților și verificarea respectării cerințelor legale.

Articolul 25. Constatarea faptelor și a stărilor de fapt

(1) La solicitarea persoanei interesate, executorul judecătoresc poate constata orice fapt și stare de fapt, inclusiv în vederea executării încheierii de asigurare a probelor. Constatarea se face printr-un act care are forță probantă. Faptele constatate prin actul întocmit de executorul judecătoresc pot fi utilizate ca probe în procesul de judecată. Ele nu necesită a fi probate suplimentar, fiind valabile până la proba contrară.

(2) La întocmirea actului de constatare, executorul judecătoresc va reflecta doar stările și faptele prezente obiectiv, fără a formula concluzii și aprecieri.

(3) La constatarea faptelor și a stărilor de fapt, executorul este în drept să utilizeze mijloace tehnice.

(4) Taxele pentru constatarea faptelor și a stărilor de fapt se achită de partea care a solicitat constatarea.

(5) La constatarea faptelor și a stărilor de fapt, executorul judecătoresc nu aplică măsurile de executare silită.

(6) Actului de constatare i se atribuie un număr unic, în modul stabilit de Consiliul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

Reieșind din dispozițiile art. 22 alin. (1) lit. j) CE și ale art. 7 lit. k) a Legii privind executorii judecătorești nr.113/2010, una din atribuțiile executorului judecătoresc este de a constata fapte sau stări de fapt. Acțiunea de constatare a faptelor sau stărilor de fapt nu reprezintă în sine o acțiune de executare silită, fiind realizată în afara unei proceduri de executare. Corespunzător, pentru întocmirea

procesului-verbal privind constatarea faptelor și stărilor de fapt de către executorul judecătoresc este suficientă cererea solicitantului cu indicarea circumstanțelor referitor la care urmează să se facă observații. Corespunzător, normele referitoare la competența teritorială a executorului judecătoresc, stabilite la art. 30 CE, nu sunt aplicabile, or operațiunea de constatare se desfășoară în afara unei proceduri de executare intentate.

Într-o aplicare disociată de art. 127 CPC, ce reglementează procedura de asigurare a probelor și care reține posibilitatea de a solicita constatarea faptelor sau stărilor de fapt ca fiind un drept procedural, art. 25 CE nu limitează atribuția executorului judecătoresc de a constata fapte sau stări de fapt doar la procesele judiciare. În consecință, tine de disponibilitatea solicitantului de a cere executorului judecătoresc constatarea faptelor sau stărilor de fapt indicate.

Stabilind natura juridică a actului de constatare a faptelor și a stărilor de fapt urmează a fi concretizat că acesta nu este un act juridic care în mod separat determină drepturi sau eliberează de obligații, exprimând doar o situație de fapt. Pe cale de consecință procesul-verbal de constatare a faptelor sau stărilor de fapt nu poate fi supus controlului judecătoresc, iar în cazul în care este sesizată cu o astfel de cerere, instanța de judecată urmează să refuze în primirea cererii sau să înceteze procesul, dacă acesta a fost intentat (art. 169 alin. (1) lit. a) sau art. 265 lit. a) CPC). De altfel, procesele-verbale de constatare a faptelor sau stărilor de fapt ale executorilor judecătorești într-un proces civil, constituie probe, ce se raportează la mijloace de probe sub formă de înscrisuri, iar pentru desființarea informațiilor care le conțin, participanții la proces, pot cere în conformitate cu art. 227 alin. (1) CPC, declararea ca fiind falsă a probei și excluderea din lista mijloacelor de probă.

La aprecierea valorii probante a procesului-verbal al executorului judecătoresc de constatare a faptelor sau stărilor de fapt, trebuie aplicată regula stabilită la art. 130 alin.(2) CPC, potrivit căreia nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Corespunzător, aprecierea veridicității informațiilor ce derivă din procesul-verbal întocmit de executorul judecătoresc, va fi stabilită doar după judecarea fondului cauzei. Astfel, faptele constatate în procesul-verbal nu sunt obligatorii pentru instanța de judecată și pot fi combătute prin alte probe, inclusiv prin alte procese-verbale de constatare întocmite de către terți. Totuși, reieșind din calitatea specială a emitentului și garanția independenței sale, care este consacrată în art. 6 Legea nr.113/2010 privind executorii judecătorești credibilitatea informațiilor constatate este una înaltă.

Conținutul procesului-verbal cu privire la constatarea faptelor sau stărilor de fapt, conform sensului său gramatical, urmează să reflecte fapte sau stări de fapt, atestate într-o anumită perioadă de timp. Sintagma “*fapte*” este echivalentă după sens cu o acțiune săvârșită de cineva sau ipotetic, o anumită împrejurare. Stările de fapt

semnifică condițiile în care se află ceva sau cineva, la fel și modul sau felul desfășurării unor acțiuni. În contextul constatărilor făcute de executorul judecătoresc, acestea se vor putea referi exclusiv la circumstanțe și elemente factice și nu va putea reproduce proprii aprecieri sau concluzii. Constatarea făcută de executorul judecătoresc nu poate reflecta concluzii despre elucidarea aspectelor din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale sau alte domenii pentru care sunt necesare cunoștințe speciale și care țin de competența expertului sau specialistului. Concomitent, prin procesul-verbal de constatare a faptelor, executorul judecătoresc nu va putea constata caracterul întemeiat sau neîntemeiat al acțiunilor terțului, acest aspect constituind obiect al potențialelor polemici judiciare. Totodată, printr-un atare instrument procesual, nu este posibilă atât constituirea de obligații, cât și constatarea transmiterii de drepturi.

Executorul judecătoresc poate să utilizeze diverse mijloace tehnice în vederea constatării faptelor și a stărilor de fapt. Mijloacele foto și video pot facilita procesul de constatare a faptelor și stărilor de fapt, fiind posibil a fi anexate la procesul-verbal de constatare. Legiuitorul nu a prevăzut care mijloace tehnice pot fi folosite de către executor. Dată fiind gama de fapte care pot fi constatate și mijloacele tehnice pot fi din cele mai diferite, ex: de măsurare (distanță, greutate, suprafață, concentrație, umiditate etc.), înregistrare (sunet, imagine) ș.a. Mijloacele tehnice pot fi indispensabile în conservarea de urgență a stării de fapt care ar putea să înceteze sau să se schimbe până la administrarea acesteia ca probă într-un proces de judecată.

Constatarea faptelor și a stărilor de fapt este un serviciu oneros. Taxele pentru acesta se achită de partea care a solicitat constatarea. În cazul în care constatarea a fost solicitată în cadrul unui proces judiciar, cheltuielile efectuate, sunt asimilate cheltuielilor de judecare a cauzei și la cerere pot fi puse pe seama părții care a pierdut procesul.

Cuantumul taxei pentru constatarea faptelor și a stării de fapt variază în funcție de factori, cum ar fi: complexitatea acțiunii, timpul necesar pentru constatare și întocmirea actului, distanța la care trebuie să se deplaseze executorul judecătoresc etc. Totodată, aceasta include și taxa de înregistrare a actului de constatare în Registrul de evidență a actelor de constatare a faptelor și a stărilor de fapt ținut de UNEJ⁴⁷.

Constatarea faptelor sau stărilor de fapt este o acțiune disociată, ce se desfășoară în afara procedurii de executare silită și nu constituie în sine un act de executare. Acțiunile posibile a fi întreprinse de executorul judecătoresc în contextul executării cererii privind constatarea faptelor sau stărilor de fapt, sunt limitate la drepturile de care dispune solicitantul serviciului, în cazul în care cererea de constatare este adresată extrajudiciar. Astfel, dacă solicitantul nu dispune de dreptul

---

⁴⁷ <https://unej.md/en/cadrul/1>

de a intra într-o încăpere sau acțiunea de constatare ar determina necesitatea restrângerii drepturilor și libertăților altor persoane, executorul judecătoresc nu este îndreptățit la desfășurarea respectivelor proceduri. Atunci când cererea privind constatarea faptelor sau stărilor de fapt, derivă din executarea încheierii de asigurare a probelor, emisă conform art. 127 CPC, limitele acțiunilor executorului judecătoresc vor fi determinate de conținutul actului judecătoresc executat. Prin urmare, trebuie distinse acțiunile executorului judecătoresc realizate în vederea executării unei încheieri de asigurare a probelor de inadmisibilitatea aplicării măsurilor de asigurare a acțiunii, în procedura de constatare a faptelor sau stărilor de fapt.

Numerotarea și înregistrarea actelor de constatare are ca scop excluderea posibilității întocmirii actelor de constatare la o altă dată decât cea indicată în act. Prin Hotărârea nr.23 din 26.07.2017 Consiliul Uniunii Executorilor Judecătorești din Republica Moldova a aprobat Regulamentul privind procedura de înregistrare de către UNEJ a actelor de constatare a faptelor și a stărilor de fapt și cerințele minime privind conținutul actului de constatare (modificat prin hotărârea Consiliului UNEJ nr. 4 din 18.01.2018⁴⁸).

Potrivit pct. 3 și 4 din Regulamentul evocat, în cel mult 5 zile lucrătoare de la ziua finalizării actului de constatare, executorul judecătoresc remite, la adresa electronică, comunicată de UNEJ, actul integral, scanat, cu solicitarea de înregistrare a acestuia. Anexele la act nu vor fi remise, însă existența și indicii calitativi și cantitativi ai acestora vor fi menționați în act. Actul de constatare se înregistrează în Registrul de evidență a actelor de constatare a faptelor și stărilor de fapt.

Articolul 26. Efectuarea înregistrărilor audio, foto și video în procesul de executare

(1) La efectuarea actelor de executare, executorul judecătoresc poate efectua, din oficiu sau la cererea participanților la procedura de executare, înregistrări audio, foto și video. Despre efectuarea înregistrărilor sunt informate persoanele care participă la acțiunile de executare și se fac mențiunile respective în procesul-verbal.

(2) Înregistrările făcute de executorul judecătoresc în procesul de executare se anexează la dosarul de executare.

Articolul dat instituie dreptul executorului judecătoresc de a efectua, în timpul acțiunilor de executare, înregistrări audio, foto și video. Aceste înregistrări pot fi făcute la inițiativa executorului judecătoresc sau la cererea căruiva dintre participanții la procedura de executare. Efectuarea înregistrărilor audio, foto sau

---

⁴⁸ <https://unej.md/en/cadru/1>

video poate fi considerată necesară de executorul judecătoresc sau alt participant la procedura de executare din motive de securitate personală sau pentru a facilita probarea ulterioară a unor circumstanțe (cum ar fi starea bunului, bunurile identificate într-un imobil, explicarea drepturilor și obligațiilor către părțile procedurii de executare etc.).

Vom menționa că efectuarea înregistrărilor audio, foto și video de către executorul judecătoresc nu necesită acceptul participanților la procedura de executare, fapt care rezultă din prevederile alin. (5) art. 5 al Legii nr.133/2011 privind datele cu caracter personal⁴⁹. Reciproca însă nu este valabilă - astfel, dacă cineva dintre participanții la procedura de executare dorește să efectueze înregistrări audio, foto și video în timpul acțiunilor de executare, acesta o poate face doar cu consimțământul valabil exprimat al tuturor persoanelor ale căror date cu caracter personal vor fi prelucrate.

Executorul judecătoresc va informa persoanele care participă la acțiunile de executare despre efectuarea înregistrărilor și va face mențiunile respective în procesul-verbal. Ulterior, înregistrările efectuate vor fi atașate la dosarul de executare.

Considerăm necesar să menționăm că efectuarea înregistrărilor audio, foto sau video nu substituie prezența martorilor, atunci când necesitatea acestora este expres prevăzută de lege. (cum ar fi cazurile prevăzute de alin. (1) art. 54 CE “Prezența martorului asistent este obligatorie la pătrunderea în locuință, dacă legea nu prevede altfel.”; alin. (4) art. 91 CE “Deschiderea, fără consimțământul reprezentantului debitorului sau în lipsa acestuia, a locurilor și a localurilor în care se păstrează numerarul se efectuează în prezența a doi martori asistenți.”; alin. (5) al art. 115 CE “În cazul în care există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea pătrunderii forțate, executorul judecătoresc efectuează sechestrarea în prezența a doi martori asistenți” etc.)

Articolul 27. Executarea măsurilor de asigurare a acțiunii și a măsurilor de asigurare a probelor dispuse de instanța de judecată

(1) Documentele executorii, eliberate de instanța de judecată, prin care s-a dispus aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii sau de asigurare a probelor, sau de anulare a lor se pun în executare prin intermediul executorului judecătoresc.

(2) – abrogat.

(3) Încheierea de asigurare a acțiunii se execută imediat, iar cea de anulare a lor, după rămânerea definitivă a încheierii.

---

⁴⁹ Legea nr.133/2011 privind datele cu caracter personal.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126192&lang=ro#

(4) *Executorul judecătoresc aplică măsurile de asigurare a acțiunii în limitele valorii revendicărilor din acțiune. În cazul în care instanța de judecată nu indică expres bunurile pe care se aplică măsurile de asigurare ori măsurile ce urmează a fi întreprinse, executorul judecătoresc este în drept să aplice interdicții sau sechestruturilor bunurilor pârâtului, ținând cont de prevederile art. 176 din Codul de procedură civilă. La cererea pârâtului, în cazul când acesta demonstrează documentar că valoarea bunurilor sechestrate depășește esențial valoarea acțiunii, se mențin sub sechestrul doar bunurile a căror valoare acoperă valoarea acțiunii.*

(4¹) *După aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, bunurile rămân la locul de păstrare indicat de instanța de judecată. În cazul în care acesta nu este indicat se aplică reglementările generale ale prezentului cod. Măsurile de asigurare se aduc la îndeplinire imediat, fără a fi necesară înștiințarea părților.*

(5) *Executarea categoriilor de documente executorii, prevăzute în prezentul articol, se face conform prezentului cod și Codului de procedură civilă, cu derogările stabilite de prezentul articol.*

(6) *Măsurile de asigurare a acțiunii aduse la îndeplinire de executorul judecătoresc își păstrează efectul până la executarea hotărârii judecătorești asigurate sau până la anularea încheierii în al cărei temei acestea au fost aplicate.*

(7) *Despre măsurile întreprinse de executorul judecătoresc este informat solicitantul.*

(8) *În temeiul hotărârii judecătorești definitive privind anularea măsurilor de asigurare a acțiunii, executorul judecătoresc dispune anularea acestor măsuri.*

(9) *Cheltuielile de punere în executare a măsurilor de asigurare a acțiunii sunt puse pe seama reclamantului și sunt compensate ulterior în condițiile art.94–97 din Codul de procedură civilă.*

(10) *La cererea persoanei interesate, executorul judecătoresc constată, în condițiile art.25 din prezentul cod, respectarea măsurilor de asigurare aplicate.*

(11) *Repararea prejudiciilor rezultate din asigurarea acțiunii poate fi pretinsă reclamantului conform prevederilor art.182 din Codul de procedură civilă*

Aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii se dispune prin încheiere judecătorească, dacă neaplicarea măsurilor ar face imposibilă executarea hotărârii judecătorești și distinct pentru asigurarea probelor, atunci când există riscuri privind dispariția ori imposibilitatea administrării în viitor a unei probe materiale. Ambele măsuri sunt interimare, derivă dintr-un proces judiciar, au un caracter urgent și înlătură riscuri ireparabile. Atunci când dispune admiterea cererii de asigurare a acțiunii sau a probelor, instanța de judecată emite o încheiere cu executare imediată, prezentarea pentru executare a căreia este determinată exclusiv de disponibilitatea în drepturi a reclamantului. Acțiunea principului disponibilității în cazul măsurilor asiguratorii se manifestă în două etape. Inițial aceasta se referă la opțiunea

reclamantului de a solicita instanței de judecată aplicarea măsurilor asigurătorii și, ulterior, în cazul când cererea este admisă, prin discreția de a prezenta sau nu încheierea spre executare.

Noțiunea cadru de “*documente executorii*” prin care s-a dispus aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, inclusă în art. 27 alin. (1) CE, se raportează la actele procesuale indicate la art. 11 CE. În mod evident, numai prin acte procedurale determinate de lege se pot dispune măsuri asigurătorii. Acest grup de acte include încheierile de asigurare a acțiunii, emise în temeiul art. 174 – 178 CPC și hotărârile judecătorești, în partea dispoziției referitoare la aplicarea măsurii de asigurare a executării hotărârii, conform art. 258 CPC.

Încheierile de asigurare a acțiunii sunt recunoscute ca documente executorii autonome, în temeiul art. 11 lit. b) CE. Modificările operate prin Legea de modificare și completarea unor acte legislative nr. 17 din 25.04.2018⁵⁰, în vigoare din 01.06.2018, pct. 48, au redefinit condițiile de executare a încheierii de asigurare a acțiunii, prin excluderea obligației de emitere a titlului executoriu, concomitent cu încheierea de admitere a cererii de asigurare a acțiunii. În consecință, începând cu 01.06.2018, eliberarea titlului executoriu, pentru asigurarea acțiunii este o acțiune procesuală neprevăzută de lege, contestarea căreia ar fi de natură să determine anularea actului. În consecință, încheierea de asigurare a acțiunii este susceptibilă de a fi pusă direct în executare silită. Recunoașterea încheierii de asigurare a acțiunii, în calitate de document executoriu impune și condiția respectării exigențelor de conținut. Astfel, toate elementele de formă și cuprins prevăzute de lege, pentru un document executoriu, urmează să se regăsească în încheierea de asigurare a acțiunii. Consecvent, urmează a fi respectată și regula de unicitate a documentului executoriu, fiind emis doar câte un exemplar, participanților îndreptățiți.

Apreciind calitatea de document executoriu pentru hotărârea judecătorească, în partea dispoziției despre admiterea cererii de asigurare a executării hotărârii, este determinant caracterul normei de reglementare. Astfel, art. 258 CPC, conține o normă de trimitere, conform căreia (...) instanța, la cererea părții interesate, depusă cel târziu în timpul pledoariilor, este în drept să dispună în dispozitivul hotărârii aplicarea măsurilor de asigurare, potrivit prevederilor capitolului XIII CPC. Prin urmare, reglementările referitoare la asigurarea acțiunii sunt aplicabile și pentru procedura de executare a dispozițiilor despre aplicarea măsurilor de asigurare a executării hotărârii. Legea nu prescrie necesitatea eliberării titlului executoriu și recunoaște calitatea de document executoriu inclusiv și în cazul măsurilor de asigurare a executării hotărârii. În acest caz, deși documentul executoriu va conține mai multe clauze, obiectul executării se va referi doar la executarea măsurilor

---

⁵⁰ Legea nr.17/2018 privind modificarea și completarea unor acte legislative.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105404&lang=ro

asiguratorii, excluzând potențialele interferențe cu dispozițiile referitoare la fondul cauzei.

Stabilind modul prin care instanța de judecată dispune asupra asigurării probelor, propoziția a doua de la art. 127 alin. (2) CPC, prescrie că (...) *asigurarea se face prin audierea martorului, efectuarea expertizei, cercetarea la fața locului și prin alte modalități*. În continuare art. 129 alin. (4) CPC, reține că documentele executorii eliberate de instanța de judecată prin care s-a dispus asigurarea probelor se pun în executare prin intermediul executorului judecătoresc. Deși aparent, întreg cadrul normei evidențiate nu prevede excepții pentru care la asigurarea probelor nu s-ar elibera titlul executoriu, mecanismul de asigurare a probelor urmează a fi apreciat prin necesitatea unei executări forțate a dispoziției instanței. Urmărind modul de executare a modalităților de asigurare a probelor, prescrise de lege prin, audierea martorului, efectuarea expertizei, cercetarea la fața locului, este notabil că executarea acestora nu presupune acțiuni de executare silită exterioare procesului de judecată și care ar putea fi puse în aplicare reieșind din disponibilitatea creditorului.

Competența pentru punerea în executare a documentelor executorii privind asigurarea acțiunii aparține exclusiv executorului judecătoresc, acesta fiind unicul subiect investit de lege cu dreptul de a realiza acțiuni de executare silită. Aceeași competență îi revine și în cazul anulării măsurilor de asigurare.

Trebuie de accentuat că asigurarea probelor de către executorul judecătoresc se face în baza încheierii corespunzătoare doar dacă se solicită și se admite acest lucru înainte de intentarea procesului (art. 127 alin. (1) CPC). Ulterior, dacă instanța judecătorească decide asigurarea probelor pe parcursul unui proces pendinte, ea poate adopta încheieri, care să fie puse în executare de către executorul judecătoresc (art. 129 alin. (4) CPC).

Atunci când dispune admiterea cererii de asigurare a acțiunii instanța de judecată emite o încheiere cu executare imediată, prezentarea pentru executare a căreia este determinată exclusiv de disponibilitatea în drepturi a reclamantului. Încheierea prin care s-a admis cererea de asigurare a acțiunii constituie document executoriu. În cazul încheierilor instanței de judecată prin care s-a dispus anularea măsurilor de asigurare, acestea devin executorii din momentul devenirii definitive.

În cazul în care instanța de judecată nu indică expres bunurile pe care se aplică măsurile de asigurare ori măsurile ce urmează a fi întreprinse, executorul judecătoresc este în drept să aplice interdicții sau sechestrare tuturor bunurilor pârâtului, ținând cont de prevederile art. 176 CPC. La cererea pârâtului, în cazul când acesta demonstrează documentar că valoarea bunurilor sechestrare depășește esențial valoarea acțiunii, se mențin sub sechestrare doar bunurile a căror valoare acoperă valoarea acțiunii.

Atunci când admite cererea de asigurare a acțiunii, instanța de judecată instituie măsuri asiguratorii ce sunt proporționale și corespund scopului de aplicare.

Primind spre executare documentul executoriu de asigurare a acțiunii, executorul judecătoresc va desfășura strict acțiunile stabilite de instanța de judecată. Măsurile dispuse de către executor nu pot depăși limitele stabilite de instanța de judecată în încheierea de asigurare a acțiunii, or, actul executorului judecătoresc este de o natură accesorie în raport cu actul judiciar prezentat spre executare.

Măsurile de asigurare a acțiunii pot fi structurate în două categorii: determinate și generice. Atunci când se revendică drepturi asupra unor bunuri determinate este notabil interesul reclamantului pentru bunul litigios. În consecință, măsura asiguratorie se va referi la instituirea de sarcini referitor la bunul pentru urmărirea căruia reclamantul are un interes. Consecvent, actul de dispoziție al executorului judecătoresc, va dubla conținutul măsurii de asigurare a acțiunii. Distinct, în contextul acțiunilor privind încasarea sumelor de bani, formula măsurii de asigurare a acțiunii prin aplicarea sechestrului va fi una generică. Astfel, executarea dispoziției instanței de judecată de aplicare a sechestrului, rezultată dintr-o acțiune de încasare a sumei, denotă lipsa interesului creditorului pentru urmărirea unui bun determinat. În ultimul caz, executorul judecătoresc, va aplica sechestrul reieșind din consecutivitatea acțiunilor stabilite la art. 176 alin. (1) CE.

Evaluarea bunurilor sechestrate în cazul executării încheierii de asigurare a acțiunii este efectuată de executorul judecătoresc. Caracterul prompt și imediat al acestor proceduri nu permite antrenarea pe moment a unui terț calificat pentru evaluarea bunurilor sechestrate. Pentru acest considerent, estimarea valorii bunurilor asupra cărora se instituie sechestrul asigurătoriu, va fi efectuată de executorul judecătoresc, reieșind din principiul bunei-credințe. Determinarea prețului bunurilor sechestrate nu constituie un proces total arbitrar, bazat pe convingeri subiective. Atunci când atestă că valoarea bunurilor, asupra cărora a fost aplicat sechestrul, depășește valoarea acțiunii, la cererea pârâtului, dacă ultimul demonstrează documentar că valoarea bunurilor sechestrate depășește esențial valoarea acțiunii, sechestrul va putea fi diminuat.

Este necesar de menționat că demonstrarea documentară la stabilirea prețului contestat la cererea pârâtului se face de un specialist/expert în domeniu potrivit cu art. 56 – 59 CE, și care se avertizează de răspunderea pe care o poartă conform art. 312 Cod penal pentru concluzia falsă.

Imposibilitatea soluționării în fața organului de executare a chestiunii privind diminuarea sechestrului poate fi soluționată de instanța de judecată în ordinea prevăzută de art. 179 CPC.

În contextul aplicării măsurilor de asigurare a acțiunii este esențial de a distinge măsura de asigurare a acțiunii stabilită la art. 175 alin. (1) lit. a) CPC, prin care s-a dispus aplicarea sechestrului pe bunurile pârâtului ca măsură de asigurare a acțiunii stabilită la art. 175 alin. (1) lit. b) CPC, prin care s-a dispus interzicerea pârâtului săvârșirii unor acte de dispoziție, în raport cu bunul litigios. Sechestrul

presupune o grevare mai largă decât aplicarea interdicției efectuării actelor de dispoziție. Într-o primă aparență, în privința bunurilor imobile, efectele juridice ale măsurilor de asigurare evidențiate coincid. Modul de executare a măsurii de asigurare a acțiunii sub formă de sechestru, va presupune desfășurarea procedurilor stabilite în Secțiunea 2 din Capitolul IX Cod de executare, intitulată păstrarea bunurilor sechestrate. Astfel, prin reglementările de la art. 120 CE, sunt stabilite condițiile de păstrare a bunurilor sechestrate, care cu consimțământul creditorului, se transmit spre păstrare debitorului sau membrilor lui de familie, iar în cazul în care creditorul nu este de acord cu faptul că debitorului i se transmit bunurile sechestrate sau atunci când creditorul refuză să preia la păstrare bunurile, acestea se dau la păstrare în baza unui contract de depozit. Pentru acest considerent aplicarea măsurii de asigurare sub formă de sechestru pe bunuri imobile, presupune și deposedarea debitorului sau a altor persoane care dețin posesia de bunurile indicate. În mod distinct, prin efectul interdicției efectuării actelor de dispoziție asupra bunurilor imobile, se instituie doar o sarcină a debitorului referitor la bunul deținut cu drept de proprietate. Executarea măsurilor de asigurare a acțiunii are loc imediat, fără înștiințarea părților despre inițierea și îndeplinirea lor.

Structural, art. 27 CE, ce stabilește mecanismul de executare a încheierii de asigurare a acțiunii, face corp comun și este o continuitate funcțională a art. 178 alin. (1) CPC, în acord cu care, încheierea de asigurare a acțiunii se execută imediat, în ordinea stabilită pentru executarea actelor judecătorești. Astfel, acest mecanism urmează a fi privit ca unul separat, reglementat prin norme speciale. Codul de executare stabilește o modalitate *atipică* de punere în executare a documentelor executorii, privind aplicarea măsurilor de asigurare. Această modalitate este distinctă, având particularități proprii, în raport cu alte documente executorii. Într-o primă aparență, este determinabil că obligația inclusă în conținutul unui astfel de document executoriu nu este una clasică, ce ar statua asupra executării efective a unui drept material. Măsurile de asigurare a acțiunii derivă din conținutul art. 175 alin. (1) și (2) CPC și sunt instituite în vederea asigurării posibilității executării hotărârii judecătorești. De esență, acestea se suprapun cu măsurile de asigurare a executării a documentului executoriu.

Caracterul *urgent* al aplicării măsurilor de asigurare a acțiunii, nu se conciliază cu conceptul de *termen rezonabil* acordat pentru executarea tuturor documentelor executorii. Oportunitatea instituirii măsurilor de asigurare a acțiunii ține de înlăturarea unui risc de neexecutare atestat pe moment, motiv pentru care executarea încheierii de asigurare a acțiunii trebuie să se desfășoare în termeni prompti. Concomitent, tergiversarea procesului de executare a încheierilor de asigurare a acțiunii ar fi în măsură să lipsească de eficiență întregul proces de judecată.

Caracterul specific al modului de executare a documentelor executorii privind aplicarea măsurilor asigurătorii în raport cu alte categorii de documente executorii,

reiese din interpretarea tehnico-legislativă a normei de reglementare, de la art. 27, care este inclusă în Capitolul III Cod de executare, intitulat *Executorul judecătoresc*. Astfel, acesta este structurat în mod separat și autonom de Capitolul II, cu titlul: *Executarea silită a documentelor executorii*. Observând atât denumirea, cât și conținutului art. 27 CE, este sesizabil că executarea documentelor executorii privind asigurarea acțiunii nu este apreciată ca fiind una “silită”. În continuare, art. 10 CE, definește conceptul de executare silită, ca fiind un ansamblu de măsuri, prevăzute de prezentul cod, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile. Astfel, legiuitorul a stabilit inițial condiția unei neexecutări benevole pentru declanșarea procedurii de executare silită și constrângerea debitorului în vederea executării obligațiilor sale. Apreciind necesitatea acordării unui termen de executare benevolă debitorului, la executarea încheierilor de asigurare a acțiunii, este de remarcat că atare acțiuni sunt inconsecvente în coraport cu rațiunea și esența măsurilor asiguratorii. Executarea măsurilor de asigurare a acțiunii nu poate fi realizată benevol de către debitor în afara unei proceduri de executare. Concomitent, este exclusă și necesitatea acordării unui termen de executare benevolă, urmare a recepționării și declanșării procedurii de executare.

Lipsa trăsăturilor clasice pentru o procedură de executare silită comportă și consecințe procedurale. Astfel, executarea măsurii de asigurare a acțiunii constituie o acțiune de executare unică complexă, ce nu presupune parcurgerea tuturor etapelor de executare silită: intentarea, desfășurarea, restituirea sau încetarea. În consecință, la executarea unor astfel de documente executorii, nu este necesară emiterea de către executorul judecătoresc a actelor ce țin nemijlocit de desfășurarea succesivă a procedurii de executare.

Aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii are loc în vederea asigurării executării hotărârii judecătorești. Măsurile de asigurare constituie o garanție a reclamantului că în perioada dintre desfășurarea procedurilor judiciare și până la momentul punerii în executare a documentului executoriu, pârâtul nu va întreprinde acțiuni ce pot afecta posibilitatea executării hotărârii.

Procedura de executare a încheierii instanței de judecată prin care s-a dispus aplicarea măsurilor asiguratorii este o acțiune de executare unică și complexă. În acest context, executarea documentului executoriu nu presupune parcurgerea tuturor etapelor procedurale inerente desfășurării procedurii de executare silită, circumstanțe în care creditorul este în imposibilitate de a cunoaște despre finalitatea executării. Pentru aceste motive, legea instituie o obligație legală a executorului judecătoresc de a comunica solicitantului despre măsurile de asigurare întreprinse.

Emiterea încheierii de asigurare a acțiunii este determinată de necesitatea asigurării executării potențialei hotărâri de admitere a acțiunii. Încheierea de

asigurare a acțiunii nu constituie o acțiune izolată care poate exista separat de un proces aflat în curs de realizare. Astfel, atunci când hotărârea judecătorească prin care a fost respinsă acțiunea pentru executarea căreia au fost aplicate măsuri asiguratorii, determină necesitatea anulării măsurilor asiguratorii. În acest sens, la pronunțarea hotărârii, instanța de judecată urmează să se expună asupra menținerii măsurilor de asigurare.

Cheltuielile pentru punerea în executare a documentelor executorii privind aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii sunt apreciate ca cheltuieli de judecare a cauzei incluse în art. 90 lit. h) CPC. Corespunzător, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză, cheltuielile de executare, ca o varietate a cheltuielilor de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Constatarea faptelor și a stărilor de fapt de către executorul judecătoresc în contextul executării încheierii de asigurare a acțiunii, constituie o observație asupra unei bune executării a debitorului pentru obligațiile stabilite în conținutul documentului executoriu.

Dispoziția art. 27 alin. (11) CE, constituie o transpunere a art. 182 CPC. Astfel, emiterea unei hotărâri de respingere integrală sau parțială a acțiunii, devenită irevocabilă, acordă dreptul pârâtului de a intenta împotriva reclamantului o acțiune în reparație a prejudiciului cauzat prin măsurile de asigurare a acțiunii, luate la cererea acestuia, indiferent de vinovăția reclamantului. În acest context, probațiunea în litigiul inițiat, va reține ca fapt prejudicial stabilit circumstanța existenței unui litigiu și aplicării măsurilor asiguratorii, urmând a se expune doar asupra existenței și întinderii prejudiciului.

Articolul 28. Comunicarea actelor de procedură și altor documente

(1) Cererea de chemare în judecată, actele de procedură emise de instanța de judecată sau de executorul judecătoresc, alte documente pot fi comunicate, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, participanților la proces și persoanelor interesate, la solicitarea părții interesate.

(2) Executorul judecătoresc are obligația ca, în cel mult 3 zile lucrătoare de la depunerea cererii și achitarea taxelor pentru serviciile sale, să organizeze personal sau prin intermediul angajaților săi comunicarea actelor de procedură.

(3) Taxele de comunicare a actelor de procedură sunt achitate de partea care a solicitat comunicarea.

(4) Actele de procedură se comunică prin înmânarea lor sau prin alte modalități prevăzute de prezentul cod și de Codul de procedură civilă.

Art. 28 detaliază încă unul dintre serviciile prestate de executorul judecătoresc – comunicarea actelor. Menționăm că această novație, apărută în anul 2010 în Codul de executare, reprezintă o timidă transpunere a practicilor numeroaselor țări europene (a se vedea Titlul XVII al Codului de procedură civilă al Republicii Franceze⁵¹), în care comunicarea actelor se consideră a fi legitim făcută prin executorul judecătoresc. Mai mult, această modalitate de comunicare a actelor este prevăzută și reglementată în spațiul Uniunii Europene prin Regulamentul nr.1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13.11.2007⁵² privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială („notificarea sau comunicarea actelor”).

În Republica Moldova acest tip de comunicare a actelor nu are încă amploarea cuvenită, chiar dacă în țări precum ar fi Franța, Portugalia etc. comunicarea actelor constituie majoritatea din volumele de lucru ale executorilor judecătorești.

Alin. (1) indică actele susceptibile a fi comunicate prin intermediul biroului executorului judecătoresc. Astfel, cererea de chemare în judecată, actele de procedură emise de instanța de judecată sau de executorul judecătoresc, alte documente pot fi comunicate participanților la proces și persoanelor interesate, la solicitarea părții interesate. Reținem din conținutul acestui alineat că pot fi comunicate prin modalitatea descrisă de acest articol nu doar actele procesuale, emise de instanța de judecată sau de executorul judecătoresc, ci și oricare alte documente/acte. Comunicarea actelor prin modalitatea prevăzută de acest articol se face la cererea și pe cheltuiala persoanei interesate, or, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.886 din 23.09.2010⁵³, acest serviciu este prestat de executorul judecătoresc contra cost. Asupra aceluiași lucru indică și alin. (3) al articolului comentat.

Alin. (2) indică asupra faptului că executorul judecătoresc are obligația ca, în cel mult 3 zile lucrătoare de la depunerea cererii și achitare a taxelor pentru serviciile sale, să organizeze personal sau prin intermediul angajaților săi comunicarea actelor de procedură. Astfel, comunicarea actelor este un serviciu pentru organizarea căruia este responsabil executorul judecătoresc, însă care poate fi executat de către angajații biroului său.

Alin. (4) indică asupra formelor de comunicare a actele de procedură. Potrivit acestui text legal, comunicarea poate avea loc:

- prin înmânarea actelor (ceea ce înseamnă transmitere personală);

---

⁵¹https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070716/LEGISCTA000006117241/#LEGISCTA000006117241

⁵² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32007R1393>

⁵³ Hotărârea Guvernului nr.886/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=20772&lang=ro

- prin alte modalități prevăzute de prezentul cod (relevante în acest sens sunt prevederile art. 67 CE);
- prin alte modalități prevăzute de Codul de procedură civilă (aplicabile fiind prevederile Capitolului VIII CPC).

Reținem că aceste modalități de comunicare se aplică pentru actele de procedură. Pentru alte acte solicitate spre a fi comunicate se pot aplica și alte modalități de comunicare.

Articolul 29. Procesul-verbal privind înmânarea actului de procedură și altor documente

(1) La înmânarea actelor de procedură și altor documente se întocmește un proces-verbal privind înmânarea actului de procedură, care va cuprinde:

- a) anul, luna și ziua întocmirii lui;*
- b) numele, prenumele și funcția celui care l-a întocmit;*
- c) numele, prenumele și domiciliul destinatarului;*
- d) denumirea autorității care a emis actul de procedură și denumirea actului;*
- e) conținutul actului care se înmânează;*
- f) numele, prenumele și calitatea celui căruia i se înmânează actul;*
- g) semnătura celui care a întocmit procesul-verbal.*

(2) Refuzul de a semna procesul-verbal ca dovadă de primire a actului de procedură sau a unui alt document sau imposibilitatea de a-l semna se menționează în procesul-verbal. Acesta se transmite părții care a solicitat înmânarea.

Articolul comentat continuă reglementarea specificului serviciului de comunicare a actelor prin intermediul biroului executorului judecătoresc. Acest articol detaliază modul în care se va proba efectuarea serviciului și conținutul actului probator.

Astfel, potrivit alin. 1 al articolului comentat, înmânarea actului va fi confirmată prin întocmirea procesului-verbal corespunzător, care va cuprinde elementele enumerate la lit. a) – g) ale alin. 1 al acestui articol. Vom insista în mod special asupra lit. e) a acestui alineat – aceasta impune reproducerea în procesul-verbal de comunicare a actului a conținutului lui. Acest element este cel ce dă o valoare suplimentară comunicării actelor prin executorul judecătoresc și îl diferențiază, în sensul eficienței, de orice altă modalitate de comunicare. Prin reproducerea în procesul-verbal a conținutului actului comunicat se exclude orice posibilitate de a afirma că în conținutul actului primit de destinatar erau alte informații, decât cele care pretinde expeditorul că au fost expediate.

Alin. (2) prevede că refuzul de a semna procesul-verbal ca dovadă de primire a actului de procedură sau a unui alt document sau imposibilitatea destinatarului de

a-l semna se menționează în procesul-verbal. Procesul-verbal se transmite părții care a solicitat înmânarea, ca și dovadă a prestării serviciului.

Articolul 30. Competența teritorială

(1) *Executorul judecătoresc poate întreprinde acțiuni de executare silită doar în circumscripția camerei teritoriale a executorilor judecătorești în care biroul său își are sediul.*

(2) *Prin derogare de la alin. (1):*

a) în cazul executării măsurilor de asigurare a acțiunii sau al executării prin urmărirea mijloacelor de transport, a mijloacelor bănești de pe conturile debitorului, a valorilor mobiliare sau a participațiunii debitorului la capitalul social, competența teritorială a executorului judecătoresc se extinde pe întreg teritoriul țării;

b) în cazul executării documentelor executorii prin urmărirea salariului sau unui alt venit al debitorului, competent în executare este executorul judecătoresc în a cărui circumscripție teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află sediul instituției (organizației) de la care debitorul primește venituri.

(3) *Documentele executorii privind încasarea plăților periodice și documentele executorii indicate la art.15 alin.(2) din prezentul cod, cu excepția celor de la lit. c), se prezintă spre executare executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului ori instituția penitenciară în care își ispășește pedeapsa debitorul.*

(4) *Documentele executorii indicate la art. 15 alin. (2) lit. c) din prezentul cod se remit din oficiu de către instanța de judecată spre executare executorului judecătoresc indicat de creditor în cererea de eliberare a titlului executoriu.*

Articolul comentat stabilește limitele competenței teritoriale a executorului judecătoresc, distingând 3 nivele de competență – competența generală/obișnuită, competența extinsă și cea îngustă, numită și imperativă.

Potrivit regulii generale, derivate din principiul disponibilității, documentul executoriu va fi pus în executare de către creditor, care este liber să aleagă orice executor judecătoresc, ținând cont de prevederile art. 30 CE (alin. (1) art. 15 și alin. (2) art. 60 CE).

Art. 30 CE, definește limitele alegerii ce o are la îndemână creditorul. Libertatea acestuia de a alege este corelată cu unele limitări de competență teritorială stabilite de lege executorilor judecătorești.

Competența teritorială a executorilor judecătorești din Republica Moldova este una reglementată deosebit față de alte state cu sistem de executare organizat

similar. Competența teritorială a executorilor judecătorești, așa cum o reglementează legiuitorul național, are 3 nivele de extindere:

- 1) competența teritorială generală (obișnuită) – prevăzută de alin. (1) art. 30 CE – stabilește că executorul judecătoresc poate întreprinde acțiuni de executare silită doar în circumscripția Camerei teritoriale a executorilor judecătorești în care biroul său își are sediul. Circumscripțiile Camerelor teritoriale ale executorilor judecătorești au fost aprobate la 26.09.2010 prin Hotărârea nr. 1 a Consiliului UNEJ⁵⁴, astfel încât raioanele Republicii Moldova au fost distribuite în circumscripțiile a 3 Camere teritoriale ale executorilor judecătorești (CTEJ). Așadar, creditorul poate solicita primirea documentului executoriu oricărui executor judecătoresc din circumscripția CTEJ în care se află bunurile sau domiciliul debitorului, sub rezerva excepțiilor stabilite de lege, care vor fi analizate mai jos.
- 2) competența teritorială îngustă – documentele executorii indicate în art. 15 alin. (2) CE (cu excepția celor de la lit. c) a acestui articol) se prezintă spre executare executorului judecătoresc în a cărei competență teritorială, stabilită de Camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului. Aceste categorii de documente țin:
  - de confiscarea bunurilor;
  - de urmărirea sumelor ce urmează a fi făcute venit la stat;
  - de încasarea sumelor pentru repararea prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă repararea s-a efectuat sub formă de prestații bănești periodice;
  - de repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești;
  - de repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești; de restabilirea la locul de muncă și de încasarea salariului mediu pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă;
  - încasarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale prevăzute de lege.
- 3) competența teritorială extinsă – implică dreptul executorului judecătoresc de a acționa pe întreg teritoriul țării în cazul executării măsurilor de asigurare a acțiunii sau al executării prin urmărirea mijloacelor de transport, a mijloacelor bănești de pe conturile debitorului, a valorilor mobiliare sau a participațiunii debitorului la capitalul social. Determinant pentru această extindere a

---

⁵⁴ <https://unej.md/en/executori/1>

competenței teritoriale de către legiuitor a fost sporirea eficienței și celerității executării – or, urmărirea mijloacelor bănești de pe conturile debitorului, a valorilor mobiliare sau a participațiunii debitorului la capitalul social poate fi făcută fără a fi necesară deplasarea la locul aflării bunurilor, astfel încât restrângerea competenței pentru astfel de urmăriri sau asigurări a acțiunii nu se justifică. În cazul urmării mijloacelor de transport, derogarea ce le vizează derivă din natura mobilă a acestui bun.

Raportat la prevederile lit. a) alin. (2) al articolului comentat, vom menționa că analizând conținutul alin. (1) al articolului, corelat cu alin. (2), care expres este indicat drept normă derogatorie, ajungem la concluzia că ar fi incorect ca competența teritorială a unui executor să fie stabilită prin norma derogatorie, fiind logic și corect ca executarea în privința unui debitor să fie pornită anume în circumscripția Camerei teritoriale a executorilor judecătorești unde acesta își are domiciliul/reședința și/sau bunurile.

Aceeași concluzie o induce și sintagma ”se extinde” din lit. a) alin. 2 al aceluiași articol – or, pentru a putea fi extinsă, competența trebuie de principiu să existe inițial, în condițiile de stabilire a acesteia prevăzute la alin. (1) art. 30 CE.

Astfel, extinderea competenței conform prevederilor lit. (a) alin. (2) art. 30 poate fi aplicată doar pentru un executor judecătoresc competent în condițiile alin. (1).

Prevederile lit. b) alin. (2) al articolului comentat prevăd o limitare a competenței de urmărire a salariului sau a altor bunuri ale debitorului, stabilind competența exclusivă de urmărire a acestora de către executorul judecătoresc în a cărui circumscripție teritorială, stabilită de Camera teritorială a executorilor judecătorești, se află sediul instituției (organizației) de la care debitorul primește venituri. Rațiunea acestei limitări este asigurarea respectării rigorilor legale care fixează cuantumul urmărilor din salariu și alte venituri ale debitorului în intervalul 20-70% din total⁵⁵. Neglijarea acestor norme ar putea aduce atingere gravă intereselor și drepturilor protejate de lege ale debitorului și familiei sale. Pentru a evita depășirea cuantumului admisibil de urmărire a salariului și a altor venituri, toate urmărirea îndreptate asupra acestora urmează a fi efectuate de un singur executor judecătoresc, competent, în condițiile lit. b) alin. (2) al articolului comentat. Pentru această situație, documentele executorii vor fi strămutate către executorul judecătoresc competent, din oficiu sau la cererea creditorului. La fel, creditorul are la îndemână posibilitatea solicitării eliberării de la instanța de judecată încă a unui document executoriu, pentru ca acesta să fie pus în executare silită distinct, la executorul judecătoresc competent pentru urmărirea salariului sau a altui venit al debitorului.

---

⁵⁵ A se vedea articolul 106 Cod de executare.

Apreciem drept judicioasă modalitatea de distribuire a competenței teritoriale adoptată de legiuitorul național, dat fiind că ea prezintă soluții și avantaje pentru mai multe situații, dintre care vom enumera câteva:

- asigură suficientă libertate creditorului în alegerea executorului judecătoresc, căruia să-i încredințeze executarea documentului executoriu;
- stimulează concurența între executorii judecătorești, în acest mod determinându-i să fie eficienți în acțiuni;
- protejează creditorii-titulari ai unor documente executorii mai puțin atractive din punct de vedere financiar de riscul de a nu găsi vreun executor judecătoresc gata să le accepte documentul, prin fixarea competenței teritoriale înguste;
- asigură un minim volum de lucru tuturor birourilor de executori judecătorești (și în acest mod permite întreținerea lor) – lucru deosebit de important, dacă e să ținem cont de obligația statului de a garanta accesul la serviciile executorului judecătoresc tuturor cetățenilor în toate raioanele republicii.

Potrivit lit. 1) art. 21 al Legii privind executorii judecătorești nr.113/2010, exercitarea calității de executor judecătoresc pe durata suspendării activității sau exercitarea activității de executor judecătoresc contrar prevederilor legale privind competența teritorială constituie abatere disciplinară.

La fel, Codul de etică a executorului judecătoresc⁵⁶ califică nerespectarea competenței teritoriale drept una dintre manifestările de concurență profesională neloială. Astfel, potrivit lit. i) pct. 2 din art. 32 al codului menționat, refuzul sau eschivarea de la primirea documentului executoriu, pentru care este competent potrivit normelor legale imperative privind competența teritorială și/sau îndrumarea părților la alt executor judecătoresc sau acceptarea documentelor executorii pentru care legea prevede norme imperative de competență teritorială, contrar competenței teritoriale ce i-a fost stabilită de Cameră, constituie manifestare de concurență neloială.

Remarcăm că norma deontologică se axează pe competența imperativă, calificând drept manifestare de concurență neloială anume neglijarea acestui tip de competență teritorială (prin eludarea ei sau încălcarea competenței altor executori judecătorești), pe când norma legală conținută la lit. 1) art. 21 al Legii nr.113/2010 privind executorii judecătorești este mai extinsă, nefăcând distincție între tipurile de competență teritorială.

Alin. (3) al articolului comentat stabilește că documentele executorii privind încasarea plăților periodice și documentele executorii indicate la art.15 alin. (2) din prezentul cod, cu excepția celor de la lit. c), se prezintă spre executare executorului

---

⁵⁶https://unej.md/attached_files/2021/03/12/CODUL%20DE%20ETIC%C4%82%20AL%20EXECUTORULUI%20JUDEC%C4%82TORESC.docx

judecătorească în a cărei competență teritorială, stabilită de Camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului ori instituția penitenciară în care își ispășește pedeapsa debitorul.

Vom indica în acest context că, potrivit art. 38 Codul civil, domiciliul persoanei fizice „este locul unde aceasta își are reședința obișnuită. Se consideră că persoana își păstrează domiciliul atât timp cât nu și-a stabilit un altul.”

Același articol stabilește la alin. (2) – (6) următoarele:

„(2) *Reședința obișnuită demonstrează o legătură apropiată și stabilă a persoanei fizice cu locul vizat. La determinarea reședinței obișnuite se iau în considerare toate elementele de fapt relevante, în special durata și regularitatea prezenței persoanei în locul vizat, precum și condițiile și motivele acestei prezențe.*

(3) *Reședința temporară a persoanei fizice este locul unde își are locuința temporară sau secundară.*

(4) *Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenția de a avea acolo reședința obișnuită. Dovada intenției rezultă din declarațiile persoanei făcute la autoritățile competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declarații, din orice alte împrejurări de fapt.*

(5) *Persoana al cărei domiciliu nu poate fi stabilit cu certitudine se consideră domiciliată la locul reședinței sale temporare.*

(6) *În lipsă de reședință temporară, persoana este considerată că domiciliază la locul ultimului domiciliu, iar dacă acesta nu se cunoaște, la locul unde acea persoană se găsește.”*

Potrivit art. 39 Cod civil, până la proba contrară, domiciliul sau reședința temporară a persoanei fizice se prezumă că se află la locul menționat ca atare în buletinul de identitate sau, după caz, în alt act de identitate prevăzut de lege.

În lipsa acestor mențiuni ori atunci când acestea nu corespund realității, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reședinței temporare nu va putea fi opusă altor persoane, cu excepția situațiilor când domiciliul sau reședința temporară a fost cunoscută prin alte mijloace de cel căruia i se opune.

Articolul 40 Cod civil stabilește reglementări specifice privind domiciliul minorului și al persoanei lipsite de capacitate de exercițiu, indicând că domiciliul minorului în vârstă de până la 14 ani este la părinții săi sau la acel părinte la care locuiește permanent. Domiciliul minorului dat în plasament de instanța de judecată unui terț rămâne la părinții săi. În cazul în care aceștia au domiciliu separat și nu se înțeleg la care dintre ei minorul va avea domiciliul, asupra acestuia decide instanța de judecată. Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul din părinți îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, este la reprezentantul legal.

Merită interes și prevederile art. 41 Cod civil, care se referă la sediul profesional. Potrivit acestei norme, persoana fizică care practică o activitate de întreprinzător sau profesională își are domiciliul, în tot ceea ce privește acea activitate, și la sediul formei de exercitare a activității.

Articolul 42 Cod civil instituie și posibilitatea deținerii unui domiciliu ales. Astfel, potrivit acestei norme, partea unui act juridic poate să-și aleagă un domiciliu în vederea exercitării drepturilor sau a executării obligațiilor născute din acel act. Alegerea domiciliului nu se prezumă, ci trebuie făcută în scris, sub sancțiunea nulității.

Cât privește noțiunea de ”sediul”, articolul 183 Cod civil indică următoarele:

„(1) *Persoana juridică are un sediu, indicat în actele de constituire.*

(2) *Stabilirea și schimbarea sediului sunt opozabile terților din momentul înregistrării de stat.*

(3) *Adresa poștală a persoanei juridice este cea de la sediu. Persoana juridică poate avea și alte adrese pentru corespondență.*

(4) *Toate documentele și scrisorile intrate la sediu se consideră recepționate de către persoana juridică.*

(5) *Persoana juridică este obligată să publice un aviz în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova” despre modificarea sediului sub sancțiunea plății de despăgubiri.”*

Articolul 240 Cod civil se referă la sucursala persoanei juridice, stabilind următoarele reglementări privind sediul acesteia:

“(1) *Sucursala este o subdiviziune separată a persoanei juridice, situată în afara sediului acesteia, care are aparența permanenței, propria conducere și dotarea materială necesară pentru a desfășura o parte sau toate activitățile persoanei juridice.*

(2) *Persoana juridică constituită în Republica Moldova poate institui sucursale în Republica Moldova și în străinătate dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel.*

(3) *Sucursala nu este persoană juridică. Sucursala funcționează conform propriului regulament, aprobat de organul care a hotărât instituirea ei.”*

De regulă, competența teritorială se determină după adresa debitorului indicată în documentul executoriu. De aceea este important ca la primirea documentului executoriu de la instanța de judecată sau de la autoritatea competentă, creditorul să verifice corectitudinea datelor indicate în documentul executoriu (art. 14 CE), inclusiv a adresei și numelui (denumirii) debitorului.

Prin prisma prevederilor art. 13 CE, deducem că executarea s-ar putea face concomitent în mai multe locuri, dacă bunurile debitorului se află în mai multe locuri.

Pentru documentele executorii privind urmărirea sumelor încasate din contul statului, din contul întreprinderilor de stat și al celor municipale, al societăților comerciale cu capital majoritar de stat, Codul de executare prevede că acestea se vor remite din oficiu de către instanța de judecată spre executare executorului judecătoresc indicat de creditor în cererea de eliberare a titlului executoriu. În mod evident, la indicarea de către creditor a executorului judecătoresc, se va ține cont de prevederile alin. (1) art. 30 CE.

Această normă trebuie corelată cu hotărârea Curții Constituționale nr. 39 din 14.12.2017, și prevederile alin. (5) art. 15 CE (“Documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală, bugetelor unităților administrativ-teritoriale, precum și din contul autorităților/instituțiilor publice, se execută în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014⁵⁷”), cât și prevederile articolului 68 al legii menționate, care stabilește următoarele:

"(1) Documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național, precum și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, se prezintă obligatoriu de către creditor direct administratorilor de bugete și/sau, după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

(2) În cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silită, conform procedurii stabilite de Codul de executare.

(2¹) Recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a hotărârii judecătorești prevăzut la alin.(2).

(3) Plățile pentru executarea silită a sumelor adjudecate conform documentelor executorii se efectuează în limita bugetului aprobat al autorității/ instituției bugetare.

(4) Suma plăților pentru executare silită nu poate depăși 20 la sută din bugetul aprobat al autorității/instituției bugetare pe anul respectiv.

(4¹) Ordinul incaso, emis de executorul judecătoresc, se execută în decurs de 10 zile lucrătoare din momentul recepționării.

---

⁵⁷ Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126152&lang=ro#

(4²) Onorariul executorului judecătoresc pentru executarea silită a documentului executoriu va fi calculat în conformitate cu Codul de executare, dar nu va depăși 5 000 de lei.

(4³) Actele de executare silită ale executorului judecătoresc care nu corespund prevederilor legale în vigoare și/sau nu sunt însoțite de documentul executoriu în original și de dovada expirării termenului prevăzut la alin. (2) se restituie fără executare.

(5) Pentru documentele executorii care au parvenit prin intermediul executorului judecătoresc cu încălcarea procedurii stabilite la alin. (1) al prezentului articol, debitorul va fi scutit de plata onorariului și a altor cheltuieli de executare prevăzute la art. 36–41 din Codul de executare."

Articolul 31. Conexarea urmăririlor și soluționarea conflictelor de competență

(1) În cazul în care referitor la aceleași bunuri se efectuează mai multe executări silită de către executori judecătorești diferiți, aceștia pot conveni de sine stătător asupra efectuării unei singure executări a bunului/bunurilor respective, aplicând procedura înștiințării reglementată la art.101 din prezentul cod. În acest caz, executorul judecătoresc care continuă urmărirea întocmește actul de preluare, care este remis în adresa părților procedurii de executare și executorilor judecătorești care s-au alăturat urmării.

(2) În cazul în care, în urma aplicării prevederilor alin.(1) al prezentului articol, apare un conflict de competență, manifestat prin necomunicarea în conformitate cu art.101 alin.(1) din prezentul cod a alăturării la urmărire sau prin expedierea unei înștiințări reciproce, camera teritorială în a cărei circumscripție activează executorii judecătorești va dispune, în termen de 5 zile, la cererea persoanei interesate sau a unuia dintre executorii judecătorești, efectuarea unei singure executări de către executorul judecătoresc a cărui procedură de executare se află la o etapă mai avansată de urmărire a bunului/bunurilor respective, iar dacă executările sunt la aceeași etapă – de către executorul judecătoresc care a început primul executarea, apoi de cel la care se află documentul executoriu prin care se dispune spre încasare cea mai mare sumă, dacă legea nu prevede altfel. În cazul în care unul dintre executorii judecătorești face parte din organele de conducere ale camerei teritoriale, competența de soluționare a conflictului va fi stabilită conform reglementărilor interne ale Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

(3) În toate cazurile de conexare a urmării, onorariul convenit pentru fiecare executare va fi repartizat între executorii judecătorești după cum urmează: 1/3 va reveni executorilor judecătorești care s-au conexat urmării bunului, iar 2/3 vor reveni celui care a realizat urmărirea.

(4) Odată cu conexarea procedurilor, executorul judecătoresc transmite copia documentului executoriu și borderoul de calcul al cheltuielilor de executare.

- (5) După conexare, urmărirea bunurilor la care aceasta s-a referit continuă de la actul de executare cel mai înaintat. Actul privind conexarea se publică în cel mult 3 zile de la data emiterii pe pagina web a Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și este opozabil inclusiv executorilor judecătorești care vor iniția urmărirea aceluiși bun ulterior conexării. Dacă ulterior conexării apar alte grevări/sechestre asupra bunului vizat în conexare, creditorii în favoarea cărora acestea au fost instituite participă la distribuirea sumei obținute prin valorificarea bunului. În cazul vânzării/transmiterii bunului în privința urmării căruia s-a dispus conexarea, anularea tuturor măsurilor asigurătorii va fi dispusă de executorul judecătoresc care a vândut/transmis bunul.
- (6) Renunțarea la urmărire, după conexare, a oricăruia dintre creditori nu poate să împiedice continuarea executării de la actul de executare cel mai înaintat.
- (7) Conflictul de competență între executorii judecătorești situați în circumscripția aceleiași camere teritoriale a executorilor judecătorești se soluționează de aceasta la sesizarea părții interesate.
- (8) În cazul în care conflictul prevăzut la alin.(2) al prezentului articol intervine între executorii judecătorești al căror sediu se află în circumscripția unor camere teritoriale ale executorilor judecătorești diferite, competența de soluționare a conflictului aparține Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.
- (9) Conflictul de competență se soluționează în cel mult 5 zile, prin emiterea unei dispoziții motivate care nu poate fi contestată.
- (10) Soluționarea conflictelor legate de neexecutarea dispozițiilor camerei teritoriale a executorilor judecătorești ține de competența Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

Instituția conexării urmăririlor este una relativ nouă, care a apărut în procedura de executare odată cu reformarea formei de organizare a activității executorilor judecătorești. Or, din moment ce activitatea executorilor judecătorești, ca și a altor liber profesioniști se fundamentează pe principiul concurenței, iar competența teritorială este lărgită până la limitele circumscripției Camerei teritoriale a executorilor judecătorești, apar situații când același bun este urmărit de mai mulți executori judecătorești pentru diferite creanțe. Pentru a rezolva aceste situații, legiuitorul a oferit câteva soluții, prevăzute la art. 31 CE, care se aplică succesiv, dacă cea precedentă nu a dezlegat situația.

Astfel, prima opțiune oferită de legiuitor este cea amiabilă – când executorii judecătorești pot conveni de sine stătător asupra efectuării unei singure executări a bunului/bunurilor respective, aplicând procedura înștiințării reglementată la art. 101 CE. În acest caz, fiind solicitați de unul dintre executorii judecătorești care urmărește bunul, ceilalți vor comunica, în termen de 10 zile de la recepționarea înștiințării, confirmarea alăturării la urmărirea acelui bun, însoțită de copiile certificate ale

documentelor executorii, borderoul de calcul al cheltuielilor de executare și informația actualizată privind cuantumul creanței nestinse din documentele executorii a căror alăturare a fost comunicată. Ulterior recepționării tuturor confirmărilor de alăturare, executorul judecătoresc care continuă urmărirea întocmește actul de preluare și îl remite în adresa părților procedurii de executare și executorilor judecătorești care s-au alăturat urmării, aceștia având obligația de a comunica părților procedurilor de executare pe care le gestionează despre continuarea urmăririi de către alt executor judecătoresc. Despre toate măsurile întreprinse în sensul urmăririi bunului, executorul judecătoresc, care a preluat urmărirea bunului prin conexare, va informa toți creditorii, în a căror interes se face urmărirea, la adresele comunicate acestuia.

Dacă opțiunea unei alăturări amiabile la urmărirea efectuată de unul dintre executorii judecătorești a eșuat, se va considera că există un conflict de competență, a cărui soluționare, de regulă, ține de atribuțiile Camerei teritoriale a executorilor judecătorești.

Astfel, alin. (2) al articolului comentat consideră drept conflict de competență 2 situații derivate din aplicarea procedurii de conexare la urmărire descrise la alin. (1)

- necomunicarea în conformitate cu art. 101 alin. (1) CE a alăturării la urmărire sau
- expedierea unei înștiințări reciproce.

Reținem că în cazul urmăririi bunurilor, legiuitorul a considerat inadmisibilă continuarea urmăririi acestuia dacă cel puțin unul dintre executorii judecătorești vizați în înștiințarea de alăturare nu au răspuns acesteia sau nu au răspuns pozitiv acesteia. În cazul urmăririi mijloacelor bănești din contul debitorului, efectuată de mai mulți executori judecătorești, soluția legiuitorului e alta (a se vedea alin. (3) art. 92 CE).

Așadar, dacă intervine una dintre situațiile de conflict de competență, soluționarea lui va fi realizată de CTEJ, în a cărei circumscripție activează executorii judecătorești, în termen de 5 zile. Sesizarea CTEJ despre existența unui conflict de competență referitor la continuarea urmăririi unui bun poate fi făcută nu doar de executorii judecătorești, ci și de persoana interesată – care poate fi atât creditorul (interesat de recuperarea mai rapidă a banilor), cât și debitorul (interesat de reducerea perioadei de recuperare și, implicit, reducerea eventualelor penalități etc.).

Procedura de examinare a cererilor de soluționare a conflictului de competență este detaliată de pct. 34-43 ale Regulamentului de activitate a Camerelor teritoriale a executorilor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Congresului V al

executorilor judecătorești din 19.10.2012⁵⁸. Potrivit Regulamentului menționat, procedura de examinare a acestui incident procedural va decurge după cum urmează:

“Examinând cererea privind soluționarea conflictului de competență, președintele camerei va stabili data, ora și locul soluționării acesteia, invitând, totodată, solicitantul soluționării conflictului de competență și executorii judecătorești să participe la ședința la care se va examina aceasta. Neprezentarea solicitantului soluționării conflictului de competență și/sau executorilor judecătorești vizați de aceasta la ședință, precum și neprezentarea informației de către executorii judecătorești nu împiedică adoptarea unei soluții.

Executorii judecătorești între care a apărut conflictul de competență și procedurile cărora se solicită a fi conexe, vor prezenta, până la data stabilită, notă informativă privind măsurile de executare în privința bunului urmărit, anexând copiile actelor justificative ale acțiunilor întreprinse.

Pentru un management eficient al resurselor biroului executorului judecătorec, se permite executorilor judecătorești a transmite doar nota informativă, cu condiția prezentării, în original, a actelor din dosarul de executare la care s-a făcut referire în aceasta.

Întru motivarea deciziei luate la soluționarea cererii privind soluționarea conflictului de competență, se permite președintelui camerei a face copii ale materialelor prezentate de executorul judecătorec“.

Conflictul de competență va fi soluționat în termen de 5 zile din momentul recepționării cererii. Dacă cererea privind soluționarea conflictului de competență nu a fost depusă conform competenței, aceasta, împreună cu materialele aferente, va fi remisă spre soluționare, conform competenței, în condițiile art. 31 CE, în termen de trei zile lucrătoare din momentul depistării acestui fapt.

Soluționarea conflictului de competență apărut între executorii judecătorești al cărui sediu se află în circumscripția unor camere teritoriale diferite, va fi efectuată de către UNEJ.

În cazul în care conflictul de competență vizează președintele camerei, acesta urmează a fi soluționat de către vicepreședintele Camerei. În cazul lipsei vicepreședintelui, conflictul de competență va fi soluționat în ordinea stabilită la pct. 42. Punctul 42, la rândul său stabilește că în cazul în care conflictul de competență vizează președintele și vicepreședintele camerei, acesta urmează a fi soluționat de către un executor judecătorec din camera respectivă, desemnat de către președintele UNEJ. Dispoziția privind soluționarea conflictului de competență și conexarea

---

⁵⁸ Hotărârea Congresului V al executorilor judecătorești din 19.10.2012 privind aprobarea Regulamentului de activitate a Camerelor teritoriale a executorilor judecătorești.

https://www.unej.md/dox/documente_cadru_normativ/20-regulament%20CTEJ%20final%20PDF.pdf

urmăririlor va conține în mod obligatoriu elementele minime stabilite de Consiliul UNEJ.

Vom puncta că în situația când un bun este urmărit de mai mulți executori judecătorești și urmare a aplicării procedurii de alăturare amiabilă toți, cu excepția unuia, au dat acceptul pentru alăturarea la urmărire, se va considera că există un conflict de competență între executorul la care s-au alăturat ceilalți executori judecătorești și cel ce nu a acceptat alăturarea – deci vom considera că există conflict între 2 executori judecătorești doar.

Desemnarea executorului judecătoresc competent să continue urmărirea bunului va fi dispusă de CTEJ conform criteriilor legal stabilite la alin. (2) art. 31 CE – astfel, efectuarea unei singure executări va fi dispusă către executorul judecătoresc, a cărui procedură de executare se află la o etapă mai avansată de urmărire a bunului/bunurilor respective. Acest prim criteriu de stabilire a executorului judecătoresc competent pornește de la premisa reducerii duratei procedurii de executare. Aprecierea etapei mai avansate de urmărire a unui bun provoacă uneori dificultăți practice. În acest sens trebuie să se țină cont de consecutivitatea acțiunilor legal stabilite pentru urmărirea unui bun și să se aprecieze cine dintre executorii judecătorești vizați în conflictul de competență a avansat mai mult în aplicarea acestor măsuri. Evident, în situația în care unul dintre executorii judecătorești a efectuat evaluarea bunului, în timp ce alții doar aplicarea sechestrului asupra acestuia, prioritate va avea executorul judecătoresc care deține și evaluarea bunului.

Dacă executările sunt la aceeași etapă, atunci conflictul de competență se va soluționa prin dispunerea continuării executării de către executorul judecătoresc care a început primul executarea, apoi de cel la care se află documentul executoriu prin care se dispune spre încasare cea mai mare sumă, dacă legea nu prevede altfel.

Pentru a nu admite existența unor conflicte de interese la soluționarea conflictului de competență, legiuitorul a stabilit că în cazul în care unul dintre executorii judecătorești face parte din organele de conducere ale Camerei teritoriale (președinte sau vicepreședinte al acesteia), competența de soluționare a conflictului va fi stabilită conform reglementărilor interne ale Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești. În acest sens, potrivit pct. 41 al Regulamentului de activitate a Camerelor teritoriale a executorilor judecătorești, s-a stabilit că în cazul în care conflictul de competență vizează președintele camerei, aceasta urmează a fi soluționată de către vicepreședintele camerei. În cazul lipsei vicepreședintelui, conflictul de competență va fi soluționat în ordinea stabilită la pct. 42, care indică că în cazul în care conflictul de competență vizează președintele și vicepreședintele camerei, acesta urmează a fi soluționat de către un executor judecătoresc din camera respectivă, desemnat de către președintele UNEJ.

Reglementările privind criteriile de soluționare a conflictului de competență vor rămâne neschimbate în acest caz, fiind modificată doar instituția abilitată cu rezolvarea lui.

Tot UNEJ, potrivit alin. (8) al articolului comentat, îi revine competența de soluționare a conflictului prevăzut la alin. (2) art. 31 CE, intervenit între executorii judecătorești al căror sediu se află în circumscripția unor camere teritoriale ale executorilor judecătorești diferite.

Pentru această situație la fel se vor aplica prevederile actului normativ menționat mai sus.

În toate cazurile de conexare a urmăririi (fie prin alăturarea amiabilă, fie prin soluționarea conflictului de urmărire), onorariul convenit pentru fiecare executare va fi repartizat între executorii judecătorești după cum urmează: 1/3 va reveni executorilor judecătorești care s-au conexas urmăririi bunului, iar 2/3 vor reveni celui care a realizat urmărirea. Onorariile vor fi calculate din quantumul sumei stinse prin urmărirea bunului și vor fi repartizate conform proporției indicate de lege, prin emiterea încheierii de distribuire.

După conexare, urmărirea bunurilor la care aceasta s-a referit continuă de la actul de executare cel mai înaintat. Astfel, dacă în una dintre urmărirea alăturate executarea, către momentul conexării, se afla la etapa numirii datei ieșirii la locul aflării bunului imobil pentru aplicarea sechestrului, iar în procedura la care s-a dispus alăturarea deja fusese efectuată evaluarea bunului imobil, urmărirea bunului va continua de la faza evaluării, aceasta fiind comunicată tuturor creditorilor în interesul cărora se face urmărirea. Rațiunea acestei reglementări este de a reduce durata procedurilor, dar și a costurilor executării, prin evitarea unor proceduri repetitive.

Pentru ca efectele conexării să se perpetueze și să fie durabile, chiar dacă ulterior conexării apar alte urmăririi asupra aceluiași bun, articolul comentat stabilește că actul privind conexarea se publică în cel mult 3 zile de la data emiterii pe pagina web a Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și este opozabil inclusiv executorilor judecătorești care vor iniția urmărirea aceluiași bun ulterior conexării. Această condiție este destinată pentru efectul ultra activ, orientat spre viitoarele urmăririi ale bunului, astfel încât conexarea să fie opozabilă altor executori judecătorești, eventual, creditorii. Totuși, realizarea practică a acestui deziderat este dificilă, pare a fi mai oportună notarea în registrele de publicitate a actului de conexare.

Dacă ulterior conexării apar alte grevări/sechestre asupra bunului vizat în conexare, creditorii în favoarea cărora acestea au fost instituite participă la distribuirea sumei obținute prin valorificarea bunului. În cazul vânzării/transmiterii bunului în privința urmăririi căruia s-a dispus conexarea, anularea tuturor măsurilor asigurătorii va fi dispusă de executorul judecătoresc care a vândut/transmis bunul.

Totodată, menționăm că alăturarea altor executori judecătorești la urmărire nu poate fi realizată mai târziu de emiterea încheierii de distribuire a sumelor obținute din vânzarea bunului. Deducem această concluzie din aplicarea cumulativă a prevederilor alin. (5) al articolului comentat și ale alin. (3) art. 144 CE.

Pornind de la premisele asigurării stabilității și previzibilității raporturilor juridice, legiuitorul indică la alin. (6) al articolului comentat că renunțarea la urmărire, după conexare, a oricăruia dintre creditorii nu poate să împiedice continuarea executării de la actul de executare cel mai înaintat.

Conflictul de competență se soluționează în cel mult 5 zile, prin emiterea unei dispoziții motivate care nu poate fi contestată. Totuși, soluționarea conflictelor legate de neexecutarea dispozițiilor Camerei teritoriale a executorilor judecătorești ține de competența Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

Articolul 32. Strămutarea documentului executoriu

(1) Documentul executoriu va fi strămutat de către executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea creditorului la un alt executor judecătoresc, stabilit în condițiile art. 30 din prezentul cod, în următoarele cazuri:

- a) executorul judecătoresc nu mai este competent teritorial, în conformitate cu art. 30 din prezentul cod;*
- b) documentul executoriu a fost primit cu încălcarea competenței teritoriale;*
- c) la cererea motivată a creditorului.*

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b), executorul judecătoresc strămută documentul executoriu printr-o încheiere, care poate fi contestată în instanță de judecată. În cazul strămutării pe motivul indicat la alin. (1) lit. c), încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

(3) După rămânerea definitivă a încheierii, executorul judecătoresc transmite documentul executoriu, împreună cu copia, certificată de el, de pe procedura de executare, anexând borderoul de calcul al cheltuielilor de executare.

(4) Executorul judecătoresc care a primit documentul executoriu după strămutare întocmește un act de preluare a executării, copia de pe care o remite părților în procedura de executare și executorului judecătoresc de la care a preluat documentul executoriu.

(5) Dacă executorul judecătoresc nu activează mai mult de 5 zile lucrătoare consecutive din motive întemeiate ori dacă activitatea sa a fost suspendată sau a încetat, un alt executor judecătoresc este împuternicit conform reglementărilor interne ale Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

(6) Actele de executare efectuate anterior strămutării documentului executoriu au efect juridic deplin.

Strămutarea documentului executoriu este o acțiune procesuală care poate fi realizată doar după intentarea procedurii de executare, în temeiul circumstanțelor prevăzute de alin. (1) al articolului comentat. Acesta este un moment esențial, care diferențiază procedura strămutării documentului executoriu de cea a refuzului în primire a documentului executoriu în condițiile lit. a) alin. (1) art. 55 CE.

Sunt situații, în practica judiciară, când în contextul examinării contestației la încheierea de refuz în intentarea procedurii de executare (pe motivul indicat la lit. a) alin. (1) art. 61 CE – documentul executoriu nu este de competența executorului judecătoresc), instanța de judecată indică că executorul urma să strămute documentul executoriu conform competenței. Apreciem eronată o asemenea concluzie, din motiv că strămutarea dosarului de executare poate fi aplicată doar pentru o procedură intentată.

Astfel, dacă procedura de executare a fost deja intentată și încheierea respectivă a intrat în vigoare, iar executorul judecătoresc stabilește că debitorul și-a schimbat domiciliul/sediul sau că bunurile/veniturile acestuia ce pot fi urmărite se află în altă localitate, în afara ariei de competență a executorului judecătoresc, acesta va emite o încheiere de strămutare a documentelor executorii după competență unui alt executor judecătoresc, identificat potrivit prevederilor art. 30 și 15 CE.

Prevederile lit. b) alin. (1) a articolului comentat au menirea de a repara o eroare admisă la emiterea încheierii de intentare a procedurii de executare, când documentul executoriu a fost primit spre executare contrar competenței teritoriale. Remarcăm că prin oferirea acestei soluții, legiuitorul evită efectul nulității actelor întreprinse cu încălcarea competenței teritoriale, lipsind alte careva sancțiuni procedurale pentru acest fapt. Totodată, neglijarea, în mod intenționat și vădit, a competenței teritoriale de către executorul judecătoresc poate atrage consecințe de ordin disciplinar pentru acesta – or, potrivit prevederilor lit. 1) alin. (2) art. 21 al Legii nr.113/2010, aceasta constituie abatere disciplinară. La fel, Codul de etică al executorului judecătoresc la art. 32 lit. i) califică aceste fapte drept manifestări de concurență profesională neloială, cităm: *„Constituie manifestare de concurență neloială profesională: i. refuzul sau eschivarea de la primirea documentului executoriu, pentru care este competent potrivit normelor legale imperative privind competența teritorială și/sau îndrumarea părților la alt executor judecătoresc sau acceptarea documentelor executorii pentru care legea prevede norme imperative de competență teritorială, contrar competenței teritoriale ce i-a fost stabilită de Cameră.”*

Din cele expuse, deducem că preocuparea legiuitorului a fost de a minimaliza impactul negativ al eventualei încălcări de competență pentru părțile procedurii de executare, instituind concomitent mecanisme de penalizare a executorului judecătoresc pentru aceste fapte.

Temeiul de strămutare prevăzut la lit. c) alin. (1) a articolului comentat este una dintre manifestările principiului disponibilității creditorului, garantându-i acestuia posibilitatea de a alege un alt executor judecătoresc, care să continue executarea silită a documentului executoriu, în cazul existenței unor motive întemeiate. Observăm că legiuitorul specifică că cererea de strămutare trebuie să fie motivată, însă nu detaliază care ar fi motivele necesare și suficiente pentru admiterea unei astfel de cereri. Am aprecia că drept motive neîntemeiate ar putea servi pierderea încrederii în executorul judecătoresc, datorată unor perioade nejustificat de lungi de inactivitate, refuz neîntemeiat de a întreprinde acțiunile prevăzute de lege etc.

O problemă pusă de practică este dacă și pentru documentele executorii de competență imperativă este aplicabilă posibilitatea strămutării la cererea creditorului. Având în vedere că legea nu distinge în acest sens, opinăm că și pentru documentele executorii de competență imperativă (încasare pensie de întreținere, de exemplu) era aplicabilă posibilitatea strămutării documentului executoriu, dacă există acceptul altui executor judecătoresc de a primi acest document executoriu, având în vedere că până la intervenția Curții Constituționale prin Hotărârea nr. 22 din 08.10.2019 în cuprinsul alin. (1) art. 61 CE, executorul judecătoresc avea o marjă de discreție în a refuza documentul care nu este de competența sa sau a-l primi. Or, din moment ce cuvântul „poate” din alin. (1) art. 61 CE a fost declarat neconstituțional, textul a devenit imperativ, astfel că ar rezulta că strămutarea unui document atribuit de lege în competența teritorială imperativă a executorului judecătoresc nu poate fi realizată la cererea creditorului.

Conform alin. (2) al articolului dat, în cazurile strămutării documentului executoriu pe motiv că executorul judecătoresc nu mai este competent teritorial sau pe motiv că documentul executoriu a fost primit cu încălcarea competenței teritoriale, încheierea de strămutare poate fi contestată în instanță de judecată. Instanța competentă pentru examinarea contestației se stabilește în condițiile art. 161 CE.

În cazul strămutării pe motivul indicat în alin. (1) lit. c) CE, încheierea nu se supune nici unei căi de atac, oferind un plus de siguranță creditorului.

Reținem că alin. (3) al articolului comentat stabilește un caz care constituie excepție de la prevederile alin. (2) art. 66 CE, care indică, ca și regulă generală, că încheierea executorului judecătoresc este executorie de drept din momentul emiterii. Or, acest alineat stabilește că după rămânerea definitivă a încheierii, executorul judecătoresc va transmite documentul executoriu, împreună cu copia, certificată de el, de pe procedura de executare, anexând borderoul de calcul al cheltuielilor de executare. Transmiterea procedurii de executare în copie certificată este indispensabil necesară pentru a continua procedura de executare, or, potrivit alin. (6)

al acestui articol, actele de executare efectuate anterior strămutării documentului executoriu au efect juridic deplin.

Executorul judecătoresc care a primit documentul executoriu după strămutare întocmește un act de preluare a executării, copia de pe care o remite părților în procedura de executare și executorului judecătoresc, de la care a preluat documentul executoriu. Recepționarea actului de preluare servește temei pentru executorul judecătoresc care a strămutat dosarul de executare să treacă dosarul în arhivă.

Remarcăm că la alin. (5) al articolului comentat este inserată o normă cu reglementări care derivă de la temeiurile de suspendare, dar care, potrivit conceptului legiuitorului, ar fi asimilată cu strămutarea. Astfel, acest alineat stabilește că dacă executorul judecătoresc nu activează mai mult de 5 zile lucrătoare consecutive din motive întemeiate ori dacă activitatea sa a fost suspendată sau a încetat, un alt executor judecătoresc este împuternicit conform reglementărilor interne ale Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

Pentru aceste situații nu se emite încheiere de strămutare, așa cum stabilește alin. (2) al articolului comentat.

În cazul când activitatea unui executor judecătoresc a fost suspendată sau a încetat, se va proceda conform reglementărilor art. 20 al Legii nr.113/2010 și Capitolul III al Regulamentului de activitate a CTEJ, aprobat prin Hotărârea Congresului V al executorilor judecătorești din 19.10.2012⁵⁹.

Ultimul alineat al articolului comentat stabilește că actele de executare efectuate anterior strămutării documentului executoriu au efect juridic deplin. Astfel, acestea sunt obligatorii atât pentru executorul judecătoresc care a preluat dosarul de executare, cât și pentru părțile procedurii de executare/terți. Așadar, la primirea documentului executoriu strămutat executorul judecătoresc nu va aplica repetat măsurile asigurătorii (în cazul aplicării lor anterioare), nu va oferi repetat termenul de executare benevolă etc.

Punctul 46 al Regulamentului de activitate a CTEJ stabilește încă un temei de strămutare a dosarului de executare - care cumva deriva din lit. a) alin. 1 al articolului comentat. Astfel, potrivit punctului menționat din Regulament “*Ca și consecință a admiterii recuzării sau abținerii de la executare a executorului judecătoresc, ultimul, în termen de 15 zile de la data la care i-au fost comunicate încheierea de recuzare/abținere de la executare și, după caz, dispoziția privind stabilirea unei alte competențe teritoriale imperative pentru prezentarea spre executarea a respectivului document executoriu, va strămuta documentul executoriu*

---

⁵⁹ Hotărârea Congresului V al executorilor judecătorești din 19.10.2012 privind aprobarea Regulamentului de activitate a Camerelor teritoriale a executorilor judecătorești.

https://www.unej.md/dox/documente_cadru_normativ/20-regulament%20CTEJ%20final%20PDF.pdf

executorului judecătoresc indicat în cererea creditorului, iar în lipsa acesteia – executorului judecătoresc stabilit prin dispoziția președintelui camerei.”

Articolul 34. Recuzarea și abținerea de la executare a executorului judecătoresc

(1) Executorul judecătoresc poate fi recuzat dacă:

a) se află cu debitorul sau cu soțul/soția acestuia în raporturi de rudenie de până la gradul al treilea inclusiv sau de afinitate de până la gradul al doilea inclusiv;

b) este tutore, curator sau adoptator al debitorului;

c) există un conflict de interese între el și creditor.

(2) Dacă există temeiurile specificate la alin. (1), executorul judecătoresc este obligat să se abțină de la executare și să înștiințeze în cel mult 3 zile părțile despre acest fapt. În cazul în care nu se abține de la executare, executorul judecătoresc poate fi recuzat de părțile în procedura de executare.

(3) Recuzarea și abținerea de la executare se fac în scris și trebuie să fie motivate.

(4) În cadrul executării nu se admite înaintarea repetată a recuzării aceluiași executor judecătoresc pentru aceleași motive dacă, anterior, recuzarea a fost respinsă.

(5) În cazul abținerii de la executare, executorul judecătoresc aplică măsurile de asigurare a executării dacă creditorul a plătit taxele și spezele pentru aceste acțiuni.

În vederea garantării respectării drepturilor părților procedurii de executare și asigurării caracterului obiectiv al procedurii de executare, legiuitorul a instituit posibilitatea recuzării executorului judecătoresc în cazurile existenței suspiciunilor în obiectivitatea și nepărtinirea acestuia.

Instituția recuzării are drept scop crearea încrederii maxime a părților procedurii de executare, precum și altor persoane care asistă la realizarea procedurii de executare, că procesul de executare se realizează dezinteresat și obiectiv.

Profilul executorilor judecătorești așa cum este prezentat în Recomandarea 17/2003 a Comitetului de miniștri al Consiliului Europei⁶⁰ (principiul IV.4), pune în evidență că executorul judecătoresc are un profil de o credibilitate înaltă ca persoană autorizată de stat care, în orice moment, trebuie să acționeze într-o manieră adecvată (competentă) în conformitate cu standarde profesionale și etice înalte, recunoscute, potrivite pentru profesie. Statele trebuie să asigure că executorii judecătorești sunt onorabili și competenți în executarea îndatoririlor lor. Cităm în continuare din recomandarea menționată:

“Executorii judecătorești trebuie să fie onorabili și competenți în executarea îndatoririlor și trebuie să acționeze în orice moment în conformitate cu standarde

⁶⁰ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805df135

profesionale și etice înalte recunoscute. Ei trebuie să fie nepărtinitori în tranzacțiile cu părțile și să se supună verificării minuțioase și monitorizării profesionale care poate include controlul judiciar.”

*“Statele trebuie să întreprindă măsuri pentru a defini regulile de etică profesională a executorilor și funcționarilor judecătorești.”*⁶¹

În deplină concordanță cu dezideratele enunțate supra, Codul de executare indică în articolul comentat că, la existența anumitor circumstanțe prevăzute de alin. (1), recuzarea executorului judecătoresc poate fi solicitată de părțile procedurii de executare, dacă executorul judecătoresc în prezența acestor temeuri nu se abține.

Astfel, și pentru abținere, și pentru recuzare, temeiurile sunt comune, fiind prevăzute de alin. (1) al articolului comentat. Astfel, părțile pot solicita recuzarea executorului judecătoresc, iar executorul este obligat să se abțină de la executare în cazul când:

- a) executorul judecătoresc se află cu debitorul sau cu soțul/soția acestuia în raporturi de rudenie de până la gradul al treilea inclusiv sau de afinitate de până la gradul al doilea inclusiv;
- b) este tutore, curator sau adoptator al debitorului;
- c) există un conflict de interese între el și creditor.

Remarcăm că recuzarea/abținerea de la executare se întemeiază doar pe rudenia/afinitatea existentă între executorul judecătoresc și debitor sau soțul/soția acestuia.

Potrivit articolului 45 Codul familiei nr.1316/2000⁶², rudenia este legătura bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun. În primul caz, rudenia este în linie dreaptă, iar în al doilea caz - în linie colaterală.

Potrivit aceluiași articol, gradul de rudenie se stabilește prin numărul de nașteri, iar rudele unuia dintre soți sunt afinii celuilalt soț. Linia și gradul de afinitate sunt similare liniei și gradului de rudenie.

Astfel, în linie dreaptă părintele și copilul sunt rude de gradul I, bunicul și nepotul de gradul II etc.; în linie colaterală: frații și surorile sunt rude de gradul II, unchiul (mătușa) și nepotul (nepoata) sunt rude de gradul III etc.

Prevederile lit. b) se aplică pentru cazul când executorul judecătoresc este tutore, curator sau adoptator al debitorului.

Reținem că odată cu modificarea Codului civil, prin Legea nr.133 din 15.11.2018, au fost reglementate și alte modalități de ocrotire a persoanei fizice,

---

⁶¹ Codul mondial de executare, articolul 19. <https://www.uihj.com/downloads/global-code-of-enforcement/>

⁶² Codul familiei al Republicii Moldova. Nr.1316/2000. În Monitorul Oficial, 26.04.2000, nr.47-48. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122974&lang=ro#

decât tutela și curatela. Astfel, potrivit art. 65 Cod civil, măsurile de ocrotire pot fi contractuale (contractul de asistență, mandatul de ocrotire în viitor) și judiciare (ocrotirea provizorie, curatela, tutela).

Ultimul temei de recuzare/abținere se referă la existența unui conflict de interese cu creditorul procedurii de executare. Astfel, în situația când interesul personal al executorului judecătoresc este în conflict cu interesul creditorului în procedura de executare, participarea acestui executor judecătoresc nu trebuie să fie admisă, urmând a fi exclusă prin recuzare sau abținere.

Dacă părțile dispun de date veridice ce confirmă circumstanțele indicate mai sus, sunt îndreptățite să solicite prin cererea depusă la CTEJ în care activează executorul judecătoresc, recuzarea acestuia.

Recuzarea din partea părților sau declararea abținerii de la executare se face în scris și trebuie să fie motivată. Persoana care solicită recuzarea executorului judecătoresc, trebuie să invoce temeiurile concrete de recuzare, conținute în prevederile art. 34 CE.

Totuși, ca și măsură prudentială, pentru a nu zădărnici eficiența executării silite, legiuitorul pune în sarcina executorului judecătoresc ca și în cazul abținerii de la executare, să aplice măsurile de asigurare a executării, dacă creditorul a plătit taxele și spezele pentru aceste acțiuni. În acest mod, se evită înstrăinarea bunurilor debitorului pe durata examinării cererii de recuzare. Reținem că aplicarea acestei măsuri e condiționată și de buna-credință a creditorului, ca și persoană interesată de conservarea patrimoniului debitorului.

Dacă cererea de recuzare a fost respinsă, depunerea unei cereri repetate de recuzare a aceluiași executor pentru aceleași temeiuri nu se admite.

Articolul 35. Procedura de soluționare a cererii de recuzare sau de abținere de la executare a executorului judecătoresc

Cererea de recuzare sau de abținere de la executare a executorului judecătoresc se soluționează în cel mult 10 zile de camera teritorială a executorilor judecătorești în a cărei circumscripție se află biroul executorului judecătoresc, prin emiterea unei încheieri. Cererea de recuzare nu suspendă executarea.

Instituțiile abținerii de la executare și a recuzării sunt destinate ca și modalități de garantare a independenței și caracterului nepărtinitor al activității executorului judecătoresc.

Ca și regulă generală, executorii judecătorești trebuie să fie obligați să-și îndeplinească sarcina ori de câte ori sunt obligați prin lege să facă acest lucru, cu excepția când există un motiv întemeiat de a nu desfășura executarea. În acest sens, Liniile directoare CEPEJ indică următoarele:

„Executorii judecătorești trebuie să fie obligați să-și îndeplinească sarcina ori de câte ori sunt obligați prin lege să facă acest lucru, cu excepția cazurilor de impedimente sau de legătură de sânge sau căsătorie cu una dintre părți. Se exclude ca executorilor judecătorești să li se repartizeze cauze cu implicarea drepturilor sau acțiunilor care fac obiectul litigiilor.”⁶³”

Codul mondial de executare prevede și el că:

„Executorul autorizat sau funcționarul judecătoresc trebuie să desfășoare măsurile de executare necesare cu fiecare ocazie când acest lucru li se cere prin lege, cu excepția impedimentelor prevăzute de lege din orice altă cauză justificată de motivele respective, fiind lăsate la discreția profesionistului de executare și în conformitate cu regulile eticii profesionale.”⁶⁴”

Articolul comentat aduce unele precizări referitoare la procedura de soluționare a cererilor de recuzare și/sau abținere de la executare a executorului judecătoresc. Astfel, acesta indică că competența soluționării celor 2 tipuri de cereri revine Camerei teritoriale a executorilor judecătorești în a cărei circumscripție se află biroul executorului judecătoresc, vizat în cerere.

Regulamentul de activitate a Camerelor teritoriale a executorilor judecătorești, adoptat de Congresul V ordinar al executorilor judecătorești (în vigoare din 19 octombrie 2012) detaliază, la pct. 44-47 unele momente procedurale de emitere și comunicare a actelor de dispoziție privind soluționarea cererilor de recuzare și/sau abținere de la executare.

Astfel, pct. 44 al Regulamentului indică că *“Cererile de recuzare și abținere de la executare a executorului judecătoresc se soluționează, în termen de cel mult zece zile, de către președintele camerei, prin emiterea unei încheieri motivate, exclusiv în baza probelor prezentate de către solicitant, fără a fi necesară numirea unei ședințe la care ar participa solicitantul și/sau executorul judecătoresc.”*

Punctul 45 al aceluiași Regulament stabilește că în cazul admiterii cererii de recuzare sau abținere de la executare a executorului judecătoresc ce gestionează un document executoriu pentru punerea în executare a căruia există reglementări legale imperative referitor la teritorialitate, președintele camerei, din oficiu, va emite o dispoziție prin care va stabili unui alt executor judecătoresc competență teritorială imperativă pentru prezentarea spre executare a respectivului document executoriu. Remarcăm că prin această prevedere se instituie un gen de competență teritorială ad-hoc, destinată unui caz singular și bine determinat. E o soluție excepțională oferită

---

⁶³ Liniile directoare pentru o mai bună implementare a Recomandării nr.17(2003) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, privind executarea hotărârilor judecătorești) din 2009 nr. 35 https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805cfc45

⁶⁴ Codul mondial de executare, articolul 17. <https://www.uihj.com/downloads/global-code-of-enforcement/>

de legiuitor pentru situația când executorul judecătoresc competent teritorial este în imposibilitate de a acționa, fiind admisă recuzarea sau abținerea sa.

Pct. 46 al Regulamentului indică că urmare a admiterii recuzării sau abținerii de la executare a executorului judecătoresc, ultimul, în termen de 15 zile de la data la care i-au fost comunicate încheierea de recuzare sau de admitere a abținerii de la executare și, după caz, dispoziția privind stabilirea unei alte competențe teritoriale imperative pentru prezentarea spre executare a respectivului document executoriu, va strămuta documentul executoriu executorului judecătoresc indicat în cererea creditorului, iar în lipsa acesteia – executorului judecătoresc stabilit prin dispoziția președintelui camerei. Reținem din această prevedere că beneficiul de a indica executorul judecătoresc căruia să-i fie strămutat documentul executoriu revine exclusiv creditorului procedurii de executare, or, admiterea recuzării/abținerii de la executare nu poate întemeia dreptul debitorului de a alege executorul judecătoresc căruia să-i fie încredințată de către creditor executarea contra sa.

Actele, prin care au fost soluționate problemele de conexare a executărilor, recuzare și abținere de la executare a executorului judecătoresc vor fi expediate în termen de 2 zile de la adoptare, persoanelor vizate în acestea – pentru executare, și UNEJ – pentru plasarea pe pagina web oficială în compartimentul dedicat executorilor judecătorești.

Cererea de recuzare nu suspendă executarea, fapt ce înseamnă că pe durata examinării cererii de recuzare, executorul judecătoresc este obligat să întreprindă toate acțiunile prevăzute de lege, exercitând în deplinătate atribuțiile sale funcționale.

Capitolul IV

CHELTUIELILE DE EXECUTARE

Articolul 36. Cheltuielile de executare

(1) Cheltuielile de executare se compun din taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc, spezele procedurii de executare și onorariul executorului judecătoresc.

(2) Debitori ai taxelor pentru efectuarea actelor de executare și ai spezelor procedurii de executare sunt în mod solidar creditorul și debitorul procedurii de executare, dacă legea nu prevede altfel. În cazul în care creditorul a avansat integral cheltuielile de executare, debitor al cheltuielilor devine debitorul procedurii de executare.

(3) Partea care solicită îndeplinirea unui act sau întreprinderea unei acțiuni în cadrul procedurii de executare este obligată să avanseze taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare necesare în

acest scop. Pentru actele sau acțiunile dispuse și efectuate din oficiu de către executorul judecătoresc, cheltuielile se avansează de către creditor.

(4) Dacă, potrivit documentului executoriu, calitatea de debitor o au mai multe persoane, acestea achită solidar cheltuielile de executare.

(5) Partea interesată poate pretinde restituirea cheltuielilor de executare avansate prin înaintarea unei cereri executorului judecătoresc și prezentarea dovezilor de achitare a cheltuielilor. Sumele ce urmează a fi încasate în calitate de cheltuieli de executare se încasează în baza unei încheieri emise de executorul judecătoresc, fără citarea părților. Încheierea este un document executoriu. În cazul în care cheltuielile nu au fost avansate, executorul judecătoresc emite o încheiere de încasare a acestora în temeiul borderoului de calcul al cheltuielilor de executare.

(6) Cererea creditorului, documentele care confirmă achitarea, borderoul de calcul al cheltuielilor de executare și originalul încheierii de încasare a acestor cheltuieli se anexează la dosarul de executare.

(7) Încheierea privind încasarea cheltuielilor de executare sau refuzul de emitere a unei astfel de încheieri pot fi contestate în modul prevăzut la art.66 al prezentului cod.

Înainte de a demara în comentarea nemijlocită a textului articolului, vom menționa că mărimea și modul de formare a plăților pentru actele de executare (taxe și speze), cât și a onorariilor executorului judecătoresc sunt factori care contribuie la fortificarea independenței executorului judecătoresc, or, în cazul insuficienței acestora, riscul erodării independenței executorului judecătoresc sporește considerabil. În plus, stabilirea acestora în maniera ce ar asigura independența (inclusiv financiară) a agenților de executare este în concordanță cu prevederile Recomandării nr. (2003)17 privind executarea hotărârilor judecătorești, adoptată de Comitetul Miniștrilor în 9 septembrie 2003, la a 851-a reuniune a delegaților miniștrilor Consiliului Europei.

Articolul dat determină conținutul noțiunii de “*cheltuieli de executare*”, indicând că acestea se compun din 3 elemente:

- taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc;
- spezele procedurii de executare;
- onorariul executorului judecătoresc.

Remarcăm că în conținutul cheltuielilor de executare se includ: un element cu mărime prestabilită (taxa de stat și onorariul executorului judecătoresc) și elemente pluricomponente, cu quantum variabil (cheltuielile de judecare a pricinii și taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc, spezele procedurii de executare). Astfel, conținutul cheltuielilor de executare este similar celui al cheltuielilor de judecată.

Potrivit dexonline.ro⁶⁵, cei 3 termeni ce intră în componența noțiunii de cheltuieli de executare, așa cum este ea definită de alin. (1) al articolului comentat, semnifică următoarele:

Taxă – sumă de bani care se plătește unei instituții în schimbul unor servicii prestate sau al anumitor drepturi.

Speze – cheltuieli pe care trebuie să le suporte o persoană, o instituție etc. pentru sine sau pentru alții, în scopul îndeplinirii unei obligații, a unui proiect etc.

Onorariu – plată, retribuție dată unui intelectual (avocat, medic etc. liber-profesionist) pentru un serviciu prestat în sfera ocupațiilor sale.

Astfel, din definițiile celor 3 termeni deducem că taxele pentru acțiunile de executare au menirea de a acoperi costurile activității executorului judecătoresc și de a asigura derularea procedurii de executare, spezele – a acoperi costurile activităților externe biroului executorului judecătoresc (servicii ale terțelor persoane, deplasări, alte activități), iar onorariul reprezintă remunerația muncii executorului judecătoresc.

Potrivit alin. (2) al articolului comentat, debitorii ai taxelor pentru efectuarea actelor de executare și ai spezelor procedurii de executare sunt în mod solidar creditorul și debitorul procedurii de executare, dacă legea nu prevede altfel. În cazul în care creditorul a avansat integral cheltuielile de executare, debitor al cheltuielilor devine debitorul procedurii de executare. Reținem din acest text legal că obligația de a acoperi taxele și spezele de executare revine în mod solidar debitorului, cât și creditorului – ceea ce înseamnă că ele pot fi pretinse în egală măsură ambelor părți ale procedurii de executare. Or, inițierea unei proceduri de executare este un act voluntar și deliberat al creditorului, corespunzător, acesta are obligațiile corelative desfășurării acestei proceduri, inclusiv prin avansarea cheltuielilor necesare pentru derularea acțiunilor procedurale.

În cazul când creditorul a avansat integral cheltuielile de executare, unic debitor al cheltuielilor devine debitorul procedurii de executare.

Alin. (3) stabilește regula generală, conform căreia obligația de a avansa taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare revine părții care solicită îndeplinirea unui act sau întreprinderea unei acțiuni. Astfel, dacă evaluarea repetată a unui bun este solicitată de debitor, acestuia îi va reveni obligația avansării cheltuielilor de executare aferente evaluării (deplasări la locul aflării bunului, costul evaluării, comunicarea rezultatelor evaluării etc.).

Pentru actele sau acțiunile dispuse și efectuate din oficiu de către executorul judecătoresc, cheltuielile se avansează de către creditor.

---

⁶⁵ <https://dexonline.ro/>

Ulterior avansării cheltuielilor de executare, partea interesată poate pretinde restituirea acestora prin înaintarea unei cereri executorului judecătoresc și prezentarea dovezilor de achitare a cheltuielilor. Menționăm că această cerere urmează a fi înaintată anterior emiterii încheierii de distribuire a sumelor obținute din executare silită, pentru a se respecta consecutivitatea stingerii creanțelor și corectitudinea distribuirii.

Sumele ce urmează a fi încasate în calitate de cheltuieli de executare se încasează în baza unei încheieri emise de executorul judecătoresc, fără citarea părților. Încheierea este un document executoriu.

În situația când cheltuielile nu au fost avansate, executorul judecătoresc menține dreptul la recuperare a acestora și emite o încheiere de încasare a lor în temeiul borderoului de calcul final al cheltuielilor de executare sau a totalului sumelor indicate în borderourile intermediare întocmite pe durata procedurii de executare.

Alin. (6) al articolului comentat indică că cererea creditorului, documentele care confirmă achitarea, borderoul de calcul al cheltuielilor de executare și originalul încheierii de încasare a acestor cheltuieli se anexează la dosarul de executare.

În cazul când executorul judecătoresc consideră neîntemeiată cererea creditorului de a încasa cheltuielile de executare, acesta va refuza emiterea încheierii de încasare. Atât încheierea privind încasarea cheltuielilor de executare, cât și refuzul de emitere a unei astfel de încheieri pot fi contestate în modul prevăzut la art. 66 CE, adică în termen de 10 zile de la comunicare, prin depunerea cererii în instanța de judecată competentă.

Articolul 37. Taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare

(1) Taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc sunt plățile, a căror mărime este stabilită de Guvern, pe care creditorul sau partea care solicită efectuarea acestor acțiuni le va achita pentru toate acțiunile efectuate de executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea părților în procedura de executare.

(2) Spezele procedurii de executare, modul de determinare a mărimii cărora este stabilit de Guvern, se constituie din cheltuielile pentru:

- a) transportul, păstrarea și vânzarea bunurilor debitorului;*
- b) deschiderea forțată și închiderea încăperilor, strămutarea sau înlăturarea îngrădirilor;*
- c) remunerarea specialiștilor, experților, martorilor asistenți și altor persoane antrenate în procesul de executare, în conformitate cu legea;*
- d) deplasările executorului judecătoresc efectuate în cadrul procedurii de executare;*
- e) căutarea debitorului și a bunurilor lui;*

- f) transferul (expedierea) sumelor încasate;
- g) transmiterea sau înmânarea încheierilor, înștiințărilor, telegramelor etc.;
- h) asigurarea aducerii forțate a debitorului;
- i) organizarea și desfășurarea licitației;
- j) plățile bancare pentru transferul și convertirea mijloacelor bănești;
- k) eliberarea copiilor și duplicatelor de pe actele procedurale;
- l) comunicarea actelor executorului judecătoresc.

(3) Nu sunt considerate cheltuieli de executare cheltuielile suportate de părțile în procedura de executare pentru asistență juridică.

(4) Spezele procedurii de executare pot fi plătite fie prin intermediul biroului executorului judecătoresc, fie nemijlocit furnizorilor de servicii.

(5) La solicitarea persoanei interesate, executorul judecătoresc este în drept să accepte eșalonarea achitării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc.

(6) Taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare vor fi avansate de către creditor sau de persoana care solicită efectuarea acestor acte, conform borderoului întocmit de executorul judecătoresc, în cel mult 3 zile de la data comunicării sau pe măsura identificării necesității cheltuielilor de executare. Sumele destinate avansării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și avansării spezelor procedurii de executare pot fi plătite atât prin virament la contul executorului judecătoresc, cât și direct în numerar.

(7) De obligația avansării taxelor pentru efectuarea din oficiu a actelor executorului judecătoresc sunt scutiți creditorii conform documentelor privind:

- a) încasarea pensiei de întreținere;
- b) încasarea sumelor bănești pentru reparația prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă reparația se efectuează sub formă de prestații bănești periodice;
- c) restabilirea la locul de muncă;
- d) încasarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale prevăzute de lege;
- e) încasarea sumelor în beneficiul statului și confiscările.

(8) Pentru documentele executorii conform cărora calitatea de creditor o are statul se vor achita în avans taxele de intentare și de arhivare a dosarului de executare, precum și spezele procedurii de executare.

Art. 37 este dedicat definirii și clasificării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezelor procedurii de executare.

Astfel, alin. (1) al acestuia definește taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc drept “plățile, a căror mărime este stabilită de Guvern, pe

care creditorul sau partea care solicită efectuarea acestor acțiuni le va achita pentru toate acțiunile efectuate de executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea părților în procedura de executare.”

Vom analiza elementele-cheie din această definiție. Așadar, remarcăm că mărimea taxelor nu este liber și arbitrar determinată. Legiuitorul s-a îngrijit ca aceste taxe să fie stabilite de Guvern, asigurând în acest mod în primul rând previzibilitatea și cuantificarea clară a lor. Actul normativ prin care Guvernul a realizat această sarcină, este Hotărârea Guvernului nr.886 din 23.09.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare. Acest act normativ conține o listă exhaustivă a taxelor pentru efectuarea actelor de executare, care cuprinde 22 de tipuri de taxe, clasificate în 3 categorii, indicate la pct. 10 al Regulamentului menționat. Cuantumul tuturor taxelor este stabilit în unități convenționale, mărimea unei unități convenționale, potrivit pct. 9 al Regulamentului, fiind echivalentă cu 20 de lei. Am crede că norma respectivă, cu o vechime de peste 10 ani, nu mai corespunde realităților economice și ar trebui revizuită – or, din 2010 și până în prezent cuantumul unității convenționale existent în actele normative naționale a fost ajustat atingând suma de 50 lei.

De altfel, aceeași concluzie rezultă și din pct. 2 al Hotărârii Guvernului nr. 886/2010, care impune obligația ajustării anuale a cuantumului taxelor și spezelor la rata inflației.

Un alt element important în definiția de la alin. (1) este faptul că taxele se vor achita pentru toate acțiunile efectuate de executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea părților în procedura de executare. Astfel, indiferent de faptul dacă acțiunea de executare este întreprinsă la cererea unei părți sau din oficiu de executorul judecătoresc, taxele aferente acestora se vor achita - fie de creditor, fie de partea care a solicitat-o.

La alin. (2) al articolului comentat legiuitorul indică că și cuantumul spezelor este stabilit de Guvern – fapt care se regăsește realizat prin capitolul III al Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 886/2010. Acest capitol enumeră 15 tipuri de speze ale procedurii de executare, cuantumul cărora în unele cazuri este indicat în unități convenționale, însă în majoritatea cazurilor este stabilit fie conform tarifelor contractuale, fie conform unor acte normative aplicabile (de exemplu, a se vedea subpunctul 6) al pct. 15).

Reținem din cuprinsul alin. (2), dar și din conținutul capitolului III al Regulamentului menționat *supra* că spezele constituie sume, care, de regulă, revin unor terți în procedura de executare – evaluatorului, hamalilor, depozitarului, prestatorului de servicii poștale, transportatorului, instituției financiar-bancare etc.

Din acest aspect specific al lor derivă și prevederile alin. (4) al articolului comentat, care stabilesc că spezele procedurii de executare pot fi plătite fie prin intermediul biroului executorului judecătoresc, fie nemijlocit furnizorilor de servicii. Mai mult, pct. 16 al Regulamentului menționat mai sus indică și o a treia modalitate de a acoperi spezele – prin acordarea asistenței necesare de sine stătător – evident valabilă doar pentru unele cazuri, cum ar fi – asigurarea transportului, lucrului hamalilor etc.

Alin. (5) al articolului menționat instituie dreptul executorului judecătoresc să accepte eșalonarea achitării taxelor pentru efectuarea actelor sale, la cererea persoanei interesate.

Reținem că legiuitorul a oferit posibilitatea solicitării eșalonării doar pentru taxele procedurii de executare, nu și pentru speze. Decizia executorului judecătoresc de a accepta sau nu eșalonarea achitării taxelor pentru efectuarea actelor sale trebuie să se fundamenteze pe analiza situației economice a biroului său și posibilitatea preluării temporare de către birou a costurilor pentru aceste acțiuni. În acest sens, este recomandabilă o prudență sănătoasă la examinarea acestor solicitări, pentru a evita prejudicierea bunului curs al procedurii de executare și a nu pune în dependență biroul executorului judecătoresc de unii creditori.

Alin. (6) al articolului comentat reglementează procedura de avansare a taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare, fiind fixat termenul de 3 zile de la comunicarea lor pentru avansare. Reținem că legiuitorul indică încă un termen alternativ pentru avansarea cheltuielilor de executare – pe măsura identificării lor. Menționăm că în practică pot apărea situații ce generează cheltuieli de executare care apar spontan și urmează a fi rapid acoperite – de exemplu, când condițiile de păstrare a bunurilor nu permit asigurarea conservării lor în bune condiții și trebuie imediat identificat un alt spațiu de păstrare sau când un automobil al debitorului este reținut în cealaltă extremitate a republicii și el urmează de urgență a fi adus la locul de păstrare.

Sumele destinate avansării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și avansării spezelor procedurii de executare pot fi plătite atât prin virament la contul executorului judecătoresc, cât și direct în numerar. În ultima ipoteză, sumele urmează fie a fi depuse la cont de executorul judecătoresc, fie a fi achitate către destinatar, dacă ne referim la spezele procedurii de executare.

Vom menționa că sumele destinate pentru acoperirea taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și avansării spezelor procedurii de executare vor fi depuse la contul curent special al executorului judecătoresc, reglementat de art. 28 al Legii privind executorii judecătorești nr.113/2010.

Alin. (7) al articolului comentat stabilește categoriile de creditori care sunt scutiți de obligația avansării taxelor pentru efectuarea din oficiu a actelor executorului judecătoresc. De reținut că legiuitorul prevede doar scutirea de

obligația avansării taxelor, nu și a altor componente ale cheltuielilor de executare, și doar pentru acțiunile întreprinse din oficiu de către executorul judecătoresc. Astfel, categoriile de creditori enumerate la alin. (7) art. 37 CE nu vor fi scutite de obligația avansării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc, întreprinse la solicitarea acestora.

Potrivit acestui text legal, sunt scutiți de obligația avansării taxelor pentru efectuarea din oficiu a actelor executorului judecătoresc creditorii conform documentelor privind:

- a) încasarea pensiei de întreținere;
- b) încasarea sumelor bănești pentru reparația prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă reparația se efectuează sub formă de prestații bănești periodice;
- c) restabilirea la locul de muncă;
- d) încasarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale prevăzute de lege;
- e) încasarea sumelor în beneficiul statului și confiscările.

Alin. (8) al articolului comentat mai instituie unele limitări privind obligația avansării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc. Astfel, statul, în calitate de creditor va achita în avans doar taxele de intentare și de arhivare a dosarului de executare, precum și spezele procedurii de executare. Probabil, logica acestei limitări este de a favoriza statul, ferindu-l de cheltuieli prea mari, din considerent că acesta este creditorul cel mai masiv al procedurilor de executare.

Articolul 38. Onorariul executorului judecătoresc

(1) Onorariul executorului judecătoresc este încasat de la debitor, dacă legea nu prevede altfel, în temeiul unei încheieri emise de executorul judecătoresc, în toate cazurile de stingere, totală sau parțială, a obligației stabilite în documentul executoriu sau de încetare a procedurii de executare.

(2) Pentru documentele executorii cu caracter pecuniar, onorariul executorului judecătoresc va fi calculat în cotă procentuală din suma datoriei stinse, după cum urmează:

a) pentru sumele de până la 100.000 de lei, onorariul va constitui 10% din suma stinsă. În toate cazurile, cu excepția documentelor executorii privind încasările periodice și încasarea amenzilor, onorariul nu va fi mai mic de 500 de lei. În cazul documentelor executorii privind încasarea amenzilor, onorariul nu va fi mai mic de 200 de lei;

b) pentru sumele cuprinse între 100.001 lei și 300.000 de lei, onorariul va fi de 10.000 de lei plus 5% din suma ce depășește 100.001 lei;

c) pentru sumele de peste 300.000 de lei, onorariul va fi de 20 de mii de lei plus 3% din sumele ce depășesc 300.000 de lei, dar nu va fi mai mare de 300.000

de lei.

(3) Mărimea onorariului pentru documentele executorii cu caracter nepecuniar va fi stabilită în conformitate cu anexa la prezentul cod.

(3¹) Onorariul executorului judecătoresc pentru vânzarea locuințelor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist, care au fost procurate prin intermediul Programului de stat „Prima casă” va fi calculat în conformitate cu prevederile prezentului articol, dar nu va depăși 5000 de lei.

(4) În cazul încetării procedurii de executare în alte temeuri decât cele indicate la alin.(1), onorariul va fi achitat după cum urmează:

a) în cazul indicat la art.83 lit. b) – onorariul va fi achitat de debitor cu aplicarea coeficientului de 0,7 la mărimea obișnuită a acestuia;

b) în cazul indicat la art.83 lit.e) – onorariul va fi achitat de creditor;

c) în cazul încetării din viață, al declarării dispariției fără urmă sau al declarării decesului creditorului, când creanța nu admite succesiunea de către succesorul său de drepturi, onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de debitor;

d) în cazul încetării din viață, al declarării dispariției fără urmă sau al declarării decesului debitorului, când obligația nu admite succesiunea de către succesorul său de drepturi, onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de către succesorii de drepturi;

e) în cazul indicat la art.83 lit.g) – onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de creditor;

f) în cazul executării documentului executoriu în termenul prevăzut la art. 60 alin. (3), onorariul va fi achitat de debitor în proporție de 50% din mărimea obișnuită a acestuia.

(5) Executorii judecătorești pot negocia avansarea totală sau parțială a onorariului de către creditor, nu însă și să condiționeze punerea în executare a documentelor executorii de achitarea anticipată a onorariului.

Art. 38 se referă la cea de-a treia componentă a cheltuielilor de executare – onorariul executorului judecătoresc. Această componentă, spre deosebire de precedentele 2, nu are o destinație procedurală și reprezintă remunerația ce-i revine executorului judecătoresc pentru finalizarea procedurii de executare.

Potrivit regulii generale, instituite prin alin. (1) al articolului comentat, onorariul executorului judecătoresc este încasat de la debitor, dacă legea nu prevede altfel, în temeiul unei încheieri emise de executorul judecătoresc, în toate cazurile de stingere, totală sau parțială, a obligației stabilite în documentul executoriu sau de încetare a procedurii de executare.

Reținem că, de principiu, onorariul constituie o plată pusă în sarcina debitorului, cu excepția situațiilor când legea dispune altfel. Situațiile ce constituie

excepții de la această regulă sunt enumerate în alin. (4) al articolului comentat și vor fi analizate ulterior.

Actul procesual necesar pentru încasarea onorariului este încheierea executorului judecătoresc, care poate fi emisă în situația când:

- obligația stabilită în documentul executoriu este stinsă total;
- obligația stabilită în documentul executoriu este stinsă parțial;
- procedura de executare este încetată.

Alin. (2) al articolului comentat reglementează modul de determinare și quantumul onorariului pentru documentele executorii cu caracter pecuniar. Pentru acest tip de documente executorii, onorariul executorului judecătoresc va fi calculat în cotă procentuală din suma datoriei stinse, stabilită în quantum de la 3 la 10 %, în sensul invers proporțional mărimii sumei stinse.

De la regula general stabilită există și câteva excepții. Astfel,

- în toate cazurile, onorariul nu va fi mai mic de 500 de lei (cu excepția documentelor executorii privind încasările periodice și încasarea amenzilor);
- onorariul nu va fi mai mare de 300.000 de lei;
- pentru documentele executorii privind încasările periodice nu există un quantum minim garantat - ceea ce înseamnă că onorariul va fi calculat în cota procentuală aplicabilă, chiar dacă mărimea sa va fi sub 500 lei. (astfel, dacă pensia lunară de întreținere constituie 500 de lei, onorariul executorului judecătoresc va constitui 45,46 lei);
- în cazul documentelor executorii privind încasarea amenzilor, onorariul minim va constitui 200 lei;
- pentru vânzarea locuințelor gajate/ipotecate la solicitarea creditorului gajist, care au fost procurate prin intermediul Programului de stat „Prima casă”, onorariul nu va depăși 5000 de lei;
- pentru executarea silită a documentului executoriu privind încasarea din contul bugetului public național, onorariul executorului judecătoresc nu va depăși 5000 de lei (art. 68 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014).

Analiza acestor excepții denotă că unele dintre ele sunt fundamentate pe raționamente străine principiilor procedurii de executare, dar și recomandărilor dreptului european aplicabile materiei și au un efect derutant asupra procedurii de executare. Ne referim în mod special asupra ultimelor două excepții din enumerarea de mai sus.

Motivele ce au condiționat plafonarea la 5000 lei a onorariului încasat de la debitorii care au beneficiat de Programul de stat “Prima casă” este foarte opacă și pune într-o poziție nejustificat de favorabilă acești debitori, în raport cu alții, care au procurat imobile în lipsa unor condiții preferențiale.

Cât privește prevederile art. 68 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, apreciem că ele favorizează nejustificat statul în calitate de debitor, lucru care este contrar spiritului justiției și Convenției europene a drepturilor omului. Or, potrivit pct. 36 al Opiniei 13 (2010) a Consiliului Consultativ al judecătorilor europeni privind rolul judecătorilor în executarea hotărârilor judecătorești⁶⁶, ca și în cazul în care executarea este îndreptată împotriva entităților private, aceiași executori judecătorești trebuie să aibă competențe și aceleași principii procedurale trebuie să fie aplicate și în executarea hotărârilor judecătorești în materie administrativă, adică îndreptate contra instituțiilor publice. De asemenea, tot CtEDO și Consiliului Consultativ al judecătorilor europeni consideră că, într-o țară guvernată de supremația legii, instituțiile publice, mai presus de toate celelalte, sunt obligate să respecte hotărârile judecătorești și să le execute într-o manieră rapidă “*ex officio*”. Însăși ideea că un organ al statului refuză supunerea în fața unei hotărâri judecătorești subminează conceptul preeminenței legii.

Când este necesară recurgerea la executare silită, statele trebuie să asigure în legislația lor națională prevederea unor sancțiuni penale și disciplinare împotriva funcționarilor responsabili de refuzul sau întârzierea executării, precum și posibilitatea ca aceștia să răspundă în ordine civilă. Totodată, statele trebuie să se îndrepte împotriva unor astfel de funcționari pentru a recupera costurile generate de refuzul sau întârzierea executării.

Aceeași opinie indică că judecătorii nu trebuie să aibă restricții în aplicarea aceluiași prevederi legale și în asigurarea compensațiilor eficiente pentru întârzieri în procedura de executare, cum ar fi: actualizare cu indicii de inflație, dobândă de întârziere în quantum general aplicabil, daune interese, alte penalități. Intervențiile legislative în cauze în care executarea este în desfășurare nu sunt permise, mai ales atunci când o entitate publică este debitor.

Pentru documentele executorii cu caracter nepecuniar, mărimea onorariului va fi stabilită în conformitate cu anexa la Codul de executare. Anexa respectivă stabilește mărimea onorariului, de regulă, în sumă fixă, exprimată în unități convenționale.

Alin. (4) al articolului comentat stabilește unele situații particulare, când quantumul onorariului se va stabili prin derogare de la prevederile alin. (1) sau (3) ale aceluiași articol, în virtutea specificului motivului de încetare a procedurii de executare. Astfel,

- în cazul indicat la art. 83 lit. b) – între creditor și debitor a fost încheiată o tranzacție, în condițiile Codului de executare – onorariul va fi achitat de debitor cu aplicarea coeficientului de 0,7 la mărimea obișnuită a acestuia;

---

⁶⁶ <https://rm.coe.int/1680747643>

- în cazul indicat la art. 83 lit. e) – hotărârea, decizia sau încheierea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă – onorariul va fi achitat de creditor; În situația dată, având în vedere că întreaga sumă dispusă spre încasare a fost anulată, onorariul va fi calculat din suma anulată, în privința căreia s-a dispus încetarea procedurii de executare;
- în cazul încetării din viață, al declarării dispariției fără urmă sau al declarării decesului creditorului, când creanța nu admite succesiunea de către succesorul său de drepturi – onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de debitor;
- în cazul încetării din viață, al declarării dispariției fără urmă sau al declarării decesului debitorului, când obligația nu admite succesiunea de către succesorul său de drepturi – onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de către succesorii de drepturi, or, obligația de plată a onorariului este pasibilă de succesiune și urmează a fi stinsă de către debitor;
- în cazul indicat la art. 83 lit. g) – creditorul a renunțat la executare – onorariul, calculat din valoarea creanței, va fi achitat de creditor;
- în cazul executării documentului executoriu în termenul prevăzut la art. 60 alin. (3) (15 zile) – onorariul va fi achitat de debitor în proporție de 50% din mărimea obișnuită a acestuia.

Reținem din șirul situațiilor reglementate *supra* că există cel puțin 2 situații când obligația de plată a onorariului revine creditorului – când hotărârea, decizia sau încheierea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă și atunci când creditorul renunță la executare.

Tot din acest alineat deducem că, quantumul onorariului poate fi micșorat în situația când între creditor și debitor a fost încheiată o tranzacție, în condițiile Codului de executare și când documentul executoriu a fost executat în termenul prevăzut la art. 60 alin. (3). Corelarea acestor prevederi cu cele ale alin. (3) care stabilesc quantumul minim al onorariului – după caz 500 sau 200 lei – provoacă dificultăți practice, având în vedere că sintagma cu caracter imperativ “*nu va fi mai mic de...*” exclude coborârea sumei sub limita legal stabilită. Și dacă lit. a) alin. (4) nu provoacă dificultăți majore în aplicare, deoarece alin. (4) se referă la situații derogatorii de la alin. (2) (adică la acele situații când procedura este încetată pe alte motive decât executarea creanței), situația de la lit. f) a alineatului (4) prevede un caz clasic de încetare a procedurii de executare pe motivul executării creanței, însă a fost impropriu încadrat în alin. (4) de legiuitor, odată cu modificarea conținutului alin. (3) al art. 60 CE. În atare situație, ținând cont de sintagma “*În toate cazurile*”

din alin. (2), înclinăm să considerăm că situația de la lit. f) alin. (4) va subscrie regulii onorariului minim.

Ultimul alineat al articolului comentat stabilește dreptul executorilor judecătorești de a negocia avansarea totală sau parțială a onorariului de către creditor, nu însă și să condiționeze punerea în executare a documentelor executorii de achitare anticipată a onorariului. Or, condiționarea punerii în executare a documentului executoriu de achitare anticipată a onorariului ar însemna limitarea accesului la ultima fază a procesului civil și ar constitui o cerință excesivă.

Articolul 39. Restituirea cheltuielilor de executare

În cazul anulării, prin decizie irevocabilă, a hotărârii judecătorești în al cărei temei a fost eliberat titlul executoriu, taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare avansate la contul executorului judecătoresc se restituie de către acesta din urmă, la cererea persoanei interesate, în măsura în care acțiunile pentru care au fost destinate nu au început la momentul depunerii cererii.

Articolul dat oferă soluția legală pentru cheltuielile de executare avansate în vederea executării unei hotărâri judecătorești, care ulterior a fost anulată prin decizie irevocabilă.

Legiuitorul stabilește că taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare avansate la contul executorului judecătoresc se restituie, la cererea persoanei interesate, în măsura în care acțiunile pentru care au fost destinate nu au început la momentul depunerii cererii. Reținem că în cazul când spezele au fost avansate prin plata directă a acestora către prestator, obligația de restituire nu va reveni executorului judecătoresc.

În acest articol este reglementată doar situația cheltuielilor de executare avansate într-o procedură de executare intentată în temeiul unui titlu executoriu. Pentru alte categorii de documente executorii legiuitorul nu prevede soluții, însă am crede că soluția de la art. 39 ar fi aplicabilă prin analogie și celorlalte situații.

Chiar dacă legiuitorul nu prevede expres acest lucru, am considera că cererea de restituire a cheltuielilor de executare urmează a fi depusă până la emiterea încheierii de încetare a procedurii de executare, pentru a nu ignora prevederile art. 85 CE.

Articolul 40. Depunerea de către executorul judecătoresc a sumelor bănești pe contul curent special

(1) Din momentul intentării procedurii de executare, toate achitățile între debitor și creditor se fac prin intermediul biroului executorului judecătoresc, cu excepția cazului în care aceștia încheie o tranzacție în condițiile art.62 din prezentul cod.

(2) Sumele destinate creditorilor se transferă de către debitor pe contul curent special al executorului judecătoresc ori se remit în numerar executorului judecătoresc. Sumele menționate se depun sau se transferă de către debitor în monedă națională, precum și în valută străină, inclusiv în numerar, de către persoanele fizice în cazurile în care Legea nr. 62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară permite primirea/efectuarea pe teritoriul Republicii Moldova a plăților și a transferurilor în valută străină în privința datoriei dintre creditor și debitor.

(3) Executorul judecătoresc depune neîntârziat sumele destinate creditorilor pe contul său curent special.

(4) Sumele încasate în folosul statului se depun de către debitor sau de către executorul judecătoresc nemijlocit în instituția financiară.

Articolul dat stabilește anumite reguli prudențiale referitoare la mijloacele bănești aferente procedurii de executare. Astfel, potrivit alin. (1) al articolului, din momentul intentării procedurii de executare, toate achitățile între debitor și creditor se fac prin intermediul biroului executorului judecătoresc. Excepție poate constitui doar situația în care părțile procedurii de executare încheie o tranzacție în condițiile art. 62 CE.

Impunerea de către legiuitor a necesității efectuării achităților prin intermediul biroului executorului judecătoresc este dictată de mai multe momente: excluderea oricăror interpretări asupra destinației și scopului cu care au fost achitate mijloacele bănești; stabilirea certă a duratei perioadei pe care urmează a fi calculate sumele rezultate din întârzierea executării (dacă acestea sunt aplicabile); excluderea eludării de către debitor a stingerii altor creanțe (în situația când acesta este urmărit de mai mulți creditori și se impune necesitatea distribuirii sumelor conform categoriilor de creanțe) etc.

Alin. (2) și (3) indică că sumele destinate creditorului se transferă sau se depun neîntârziat pe contul curent special al executorului judecătoresc – cont cu un regim juridic de protecție sporită, pe care se acumulează, pe lângă aceste sume, și sumele avansate cu titlu de taxe pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare.

Dacă însă sumele sunt încasate în folosul statului, ele se vor depune de către debitor sau de către executorul judecătoresc nemijlocit în instituția financiară. În acest caz, debitorului îi va reveni sarcina de a informa executorul judecătoresc despre depunerea acestor mijloace bănești în beneficiul statului.

Articolul 41. Eliberarea sumelor de pe contul curent special

(1) Sumele de pe contul curent special se eliberează creditorului persoană fizică în

numerar sau se virează în contul acestuia, iar creditorului persoană juridică i se virează în contul lui.

(2) Numerarul se eliberează creditorului sau unei alte persoane care are procură ce confirmă acest drept.

(3) Sumele aflate în contul executorului judecătoresc se eliberează ori se transferă imediat, dar nu mai mult de 4 zile lucrătoare. În cazul transferării sumelor la contul creditorului, creanța se consideră stinsă din momentul în care suma datorată este înscrisă în contul creditorului.

Art. 41 reglementează modalitatea și termenii de eliberare a sumelor de pe contul curent special al executorului către creditor.

Astfel, sumele din acest cont pot fi eliberate în numerar sau transferate în conturile indicate – creditorului – persoanei fizice. Dacă creditorul este persoană juridică sumele sunt transmise exclusiv prin transfer, adică nu pot fi eliberate în numerar. Eliberarea numerarului poate fi făcută doar către persoana fizică-creditor sau persoana împuternicită corespunzător de acesta. Dreptul de a primi mijloace bănești în numerar este un drept special care trebuie să fie expres prevăzut în procură, sub sancțiunea nulității.

Termenul de eliberare/transfer a mijloacelor bănești din contul curent special este de cel mult 4 zile lucrătoare. Evident, curgerea acestui termen se va suspenda, dacă creditorul nu comunică rechizitele bancare pentru transfer sau acestea sunt greșite, ori dacă creditorul înștiințat, prin modalitățile prevăzute de Codul de executare, despre necesitatea prezentării pentru ridicarea mijloacelor bănești, nu se prezintă la biroul executorului judecătoresc.

Capitolul V

PARTICIPANȚII LA PROCEDURA DE EXECUTARE

Articolul 42. Participanții la procedura de executare

Participanți la procedura de executare sunt: părțile, creditorii intervenienți, reprezentanții, specialiștii, experții, interpreții și martorii asistenți.

În cadrul procedurii de executare participă în diferită măsură diferiți subiecți. Legiuitorul enumeră exhaustiv lista acestora, astfel încât alte persoane, cu pretinse alte calități procesuale decât cele prevăzute de prezenta normă nu pot fi implicate sau nu se pot implica în procedura de executare. De aceea, participarea la procedura de executare se poate realiza doar în una din calitățile enumerate, altele nefiind admise de legislație.

Evident că statutul procesual al fiecărui participant în procedura de executare este determinat de volumul de drepturi și obligații, care vor fi detaliate în comentariile articolelor ce urmează.

Articolul 43. Părțile în procedura de executare

(1) Părți în procedura de executare sunt: creditorul și debitorul.

(2) Creditor este persoana fizică sau juridică în al cărei interes a fost emis documentul executoriu. În cazul în care sumele se încasează în beneficiul statului, calitatea de creditor o exercită Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat.

(3) Debitor este persoana fizică sau juridică obligată, prin documentul executoriu, să efectueze anumite acțiuni ori să se abțină de la efectuarea lor.

Întrucât procedura de executare este etapa finală a unui proces civil, menită să excludă caracterul iluzoriu al justiției civile și al hotărârilor judecătorești, părțile în procedura de executare sunt aceiași subiecți care au fost părți în cadrul procesului civil finalizat. Drepturile și obligațiile acestora sunt specificate în dispozitivul hotărârii judecătorești devenite executorii și sunt stipulate și în textul documentului executoriu, indiferent de categoria documentului, fie el titlul executoriu, eliberat de instanța de judecată în condițiile legii, fie hotărâre judecătorească în cauzele de contencios administrativ, încheiere sau ordonanță a instanței de judecată.

Trebuie însă să ținem cont de faptul că lista documentelor executorii este mult mai vastă (art. 11 CE), motiv pentru care executarea silită este procedura aplicabilă nu doar ca etapă finală a unui proces civil clasic. Astfel, nu trebuie să identificăm în mod absolut noțiunile de „creditor” și „debitor” cu cele de „reclamant” și „pârât”.

În acest sens definiția creditorului este suficient de clară: *creditorul este persoana fizică sau juridică în al cărei interes a fost emis documentul executoriu.*

Tehnic vorbind, creditorul este indicat în cuprinsul documentului executoriu, cu toate datele necesare așa cum prevede art. 14 alin. (1) lit. e) CE - *numele, prenumele și data nașterii sau denumirea debitorului și a creditorului, codul fiscal, domiciliul ori sediul lor, datele bancare de identificare.*

Statul ca și creditor își valorifică această calitate în procedura de executare silită prin specificarea autorității publice cu care interacționează executorul judecătoresc – Serviciul Fiscal de Stat, acesta fiind conform Hotărârii de Guvern nr.395/2017⁶⁷, autoritate administrativă din subordinea Ministerului Finanțelor, împuternicită să administreze impozitele, taxele și alte plăți în interesul statului.

---

⁶⁷ Hotărârea Guvernului nr.395/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Serviciului Fiscal de Stat. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125352&lang=ro#

Partea opusă din punct de vedere juridic în procedura de executare este debitorul. Legiuitorul specifică că *debitor este persoana fizică sau juridică obligată, prin documentul executoriu, să efectueze anumite acțiuni ori să se abțină de la efectuarea lor*. Datele despre debitor, de asemenea sunt indicate în documentul executoriu.

Însă executarea silită, care de fapt este menită să determine o persoană fizică sau juridică în limitele legii să facă, să dea sau să nu facă ceva, deseori nu poate fi realizată fără instituirea acelorași obligații pentru alte persoane neantrenate în proces. De regulă, este vorba de autoritățile statale sau instituțiile publice care, nefiind părți ale procedurii de executare, trebuie să contribuie la realizarea acesteia. Efectele executorii ale actelor judecătorești de dispoziție sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova, fapt prevăzut expres în art. 16 CPC. În concluzie, deși debitorul este parte a procedurii de executare, cercul subiecților în sarcina cărora se pot pune anumite obligații sau pot rezulta anumite obligații în scopul executării efective a documentelor executorii este mai larg.

În cadrul executării silite s-a conturat deja practica, potrivit căreia nu executorul judecătoresc, ci instanța de judecată sau alt emitent de document executoriu sunt responsabili de indicarea corectă a creditorului și debitorului. Și asta chiar dacă persoana fizică, creditor sau debitor, este sub ocrotire judiciară, persoana juridică, creditor sau debitor, este sau nu solvabilă. În mod elementar, subiecții respectivi trebuie să existe. Faptul că persoana fizică nu este pe teritoriul Republicii Moldova nu constituie un impediment al executării silite, întrucât, de cele mai dese ori, executarea silită este îndreptată asupra bunurilor acesteia. Faptul că persoana fizică este sub ocrotire judiciară indică doar asupra obligației executorului judecătoresc de a interacționa și cu reprezentantul legal al acesteia sau cu persoana în care are încredere persoana pusă sub ocrotire.

Faptul că o persoană juridică intră în insolvabilitate nu este un impediment ca executorul judecătoresc să se eschiveze de la procedura de executare silită fie în interesul acesteia, ca și creditor, fie împotriva acesteia, ca debitor.

În ultimul caz, se impune specificarea că, executorul judecătoresc este obligat să suspende executarea documentului executoriu în cazul insolvabilității debitorului – până la examinarea în fond a cauzei de insolvabilitate (art. 78 alin. (1) lit. d) CE).

Articolul 44. Drepturile și obligațiile părților

(1) În procesul executării, părțile au dreptul:

- a) să ia cunoștință de materialele procedurii de executare;*
- b) să facă extrase și copii de pe materialele procedurii de executare;*
- c) să depună cereri și demersuri;*

- d) să participe la actele de executare;*
  - e) să-și prezinte argumentele și considerentele asupra tuturor chestiunilor;*
  - f) să dea executorului judecătoresc explicații verbale și scrise;*
  - g) să facă obiecții împotriva cererilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participanți la procedura de executare;*
  - h) să solicite recuzarea executorului judecătoresc;*
  - i) să încheie tranzacții;*
  - j) să se expună asupra apartenenței și valorii bunurilor urmărite;*
  - k) să conteste actele executorului judecătoresc;*
  - l) să exercite alte drepturi prevăzute de legislație.*
- (2) În tot cursul executării silite, creditorul și debitorul pot conveni, sub supravegherea executorului judecătoresc, ca executarea să se efectueze, total sau parțial, numai asupra veniturilor bănești ale debitorului sau ca stingerea obligației să se facă în alt mod permis de lege.*
- (3) Debitorul este obligat să execute documentul executoriu, să declare în scris, pe propria răspundere, executorului judecătoresc, la solicitarea acestuia, toate veniturile, drepturile de creanță deținute și bunurile sale, inclusiv cele care se află în proprietate comună pe cote-părți, în devălmășie sau care sunt gajate, precum și locul aflării lor. Aceeași obligație revine și conducătorilor, contabililor și fondatorilor persoanei juridice debitor. Nerespectarea acestei obligații atrage răspunderea prevăzută de lege.*
- (4) Debitorul ale cărui bunuri au fost sechestrate anterior este obligat să aducă la cunoștință executorului judecătoresc care sechestrează aceleași bunuri existența sechestrului anterior și organul (persoana) care l-a aplicat, predând executorului o copie de pe procesul-verbal de sechestr.*
- (5) Creditorul este obligat să acorde executorului judecătoresc sprijin efectiv pentru aducerea la îndeplinire a executării silite, punându-i la dispoziție și mijloacele necesare în acest scop.*
- (6) Părțile sunt obligate să respecte întocmai cerințele legislației privind executarea.*

În alin. (1) al prezentului articol sunt enumerate drepturile ambelor părți ale procedurii de executare. Este o dovadă elocventă a *egalității de arme* care, fiind un principiu fundamental al procedurii civile, se manifestă plenar și la etapa executării silite. Adică atât creditorul, cât și debitorul pot valorifica în egală măsură aceleași drepturi generale prevăzute de Codul de executare și de alte norme speciale.

Sensul lit. l) alin. (1) art. 44 CE permite ca în procedura de executare să fie utilizate prevederi normative speciale. De exemplu, debitorul are dreptul de a vinde cu 5 zile până la licitație bunul sechestrat (art. 125 alin. (5) CE), are dreptul să solicite ridicarea sechestrului de pe bunuri dacă depune cauțiune (art. 80 alin. (3) CE).

Creditorul are dreptul de a solicita primirea bunului în contul datoriei (art. 140 alin. (8) CE), a cere strămutarea documentului executoriu (art. 32 CE), a renunța la executare (art. 81 alin. (1) lit. g) CE).

Însă, astfel de norme *in extenso* nicidecum nu trebuie să încurajeze părțile să-și permită conduite care sunt în afara oricăror prevederi normative. Altfel spus, dacă partea pretinde exercitarea unui alt drept general decât cele prevăzute de art. 44 alin. (1) CE, este absolut necesar ca acesta să fie prevăzut într-o altă normă de drept.

Totuși, ținem să menționăm, că pe lângă aceste drepturi generale, părțile dispun de unele drepturi specifice, care nu sunt enunțate în art. 44 CE, dar se regăsesc în alte norme procesuale (cum ar fi: dreptul la restituirea cheltuielilor de executare avansate (art. 36 alin. (5) CE), dreptul de a solicita anunțarea în căutare a debitorului (art. 72 CE)).

Așadar, părțile în procedura de executare pot exercita și drepturi speciale. Unele din ele fiind chiar specifice doar unei părți. Drepturile speciale ale creditorului și drepturile speciale ale debitorului, de regulă nu sunt aceleași dar acest fapt nu are menirea dezechilibrării procedurii de executare. Dimpotrivă, confruntarea dintre părți amplifică caracterul contradictoriu al procedurii de executare. Important este ca un drept special al unei părți să nu creeze celeilalte părți un dezavantaj juridic insurmontabil. De exemplu, creditorul are dreptul la executarea promptă a drepturilor sale, care însă se va realiza, ținând cont de dreptul debitorului la păstrarea unui minim necesar de bunuri/venituri necesare pentru viață.

E lesne de observat, că drepturile prevăzute la acest articol preiau în mare parte drepturile enumerate în art. 56 CPC, cu excepția drepturilor ce țin de prezentarea, cercetarea și reclamarea probelor (acestea nefiind relevante pentru procedura de executare, căci la etapa executării silite, litigiul este deja soluționat, drepturile și obligațiile părților sunt stabilite). Dar în privința anumitor aspecte ale procedurii de executare părțile se pot sau chiar sunt ținute de obligația administrării de probe, dar nu sunt relevante fondului cauzei, însă sunt necesare unei executări efective. De exemplu, exercitarea dreptului prevăzut de lit. j) „*să se expună asupra apartenenței și valorii bunurilor*” implică indispensabil și prezentarea de probe pertinente.

Printre drepturile generale ale părților este încheierea tranzacțiilor (lit. i) alin. (1) art. 44 CE). Acest drept general al părților nu se exercită decât de comun acord. Conform art. 1917 Cod civil „*Tranzacția este contractul prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă, termină un proces început sau rezolvă dificultățile ce apar în procesul executării unei hotărâri judecătorești.*”

Concilierea, adică împăcarea părților cu interese opuse, este cel mai râvnit scop al oricărei proceduri. De aceea, atât judecătorul, cât și executorul judecătoresc trebuie să depună diligență să le explice părților acest drept și să contribuie diligent ca părțile să identifice un compromis pentru a evita confruntările interminabile.

Bineînțeles executorul judecătoresc trebuie să țină cont de limitele admise de lege pentru încheierea tranzacțiilor la respectiva etapă procedurală. De exemplu, „*nu se poate face tranzacție cu privire la capacitatea persoanei sau la alte chestiuni care interesează ordinea publică. Dar, se poate încheia o tranzacție asupra unei acțiuni civile ce derivă dintr-o infracțiune*” (art. 1918 Cod civil).

Faptul că tranzacția încheiată de părți pentru a rezolva dificultățile ce apar în procesul executării unei hotărâri judecătorești nu poate fi atribuită conform prevederilor Codului civil nici la tranzacții judiciare, nici la cele extrajudiciare, nu trebuie să diminueze din efectele juridice ale acesteia.

În acest sens, în cazul în care părțile au convenit asupra încheierii unei tranzacții, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care consemnează condițiile tranzacției, acest proces-verbal servind drept temei pentru încetarea procedurii de executare. Procesul-verbal al executorului judecătoresc prin care se întărește tranzacția este un document executoriu (art. 62 alin. (3) CE).

Alin. (2) art. 44 CE realmente este o varietate a concilierii părților în procedura de executare, care poate fi specificată în scris într-o tranzacție și care se referă la executarea silită pe cauze patrimoniale. Esența prevederii este de a exclude alte bunuri decât mijloacele bănești de la executare silită. Bineînțeles că această prevedere oferă părților o anumită libertate de a gestiona procedura de executare, dar în mod obligatoriu sub supravegherea executorului judecătoresc. În această ordine de idei, stingerea obligației în alt mod permis de lege semnifică de fapt schimbarea conținutului executării, fără a-i denatura finalitatea. Executorul judecătoresc este în drept să nu accepte remanierele convenite de părți conform alin. (2) art. 44 CE. De exemplu, atunci când executarea se referă la urmărirea pensiei de întreținere, iar părțile convin un mod de executare în detrimentul copilului.

Modul de formulare a prevederii alin. (2) art. 44 CE este într-o aparentă contradicție cu art. 77 CE și art. 252 CPC, care *inter alia* se referă și la schimbarea modului și ordinii de executare a ei. Astfel, *în funcție de situația materială a părților sau de alte circumstanțe, instanța emitentă, la cererea participanților la proces sau la propunerea executorului judecătoresc, amână ori eșalonează executarea hotărârii, de asemenea schimbă modul sau ordinea de executare a acesteia*. Diferența este că alin. (2) art. 44 CE este aplicabil doar în situațiile în care ambele părți agreează și convin asupra altui mod de stingere a obligației.

Respectarea unor elementare rigori de procedură este necesară în cazul examinării cererii de schimbare a modului de executare a hotărârii, iar soluționarea se face printr-o încheiere judecătorească recurabilă. Considerăm necesar a puncta că, chiar dacă instanța de judecată este sesizată de către o parte la proces cu cererea de a schimba modul de executare a hotărârii, este obligatoriu ca executorul judecătoresc să se expună în acest sens la demersul instanței. Încheierea judecătorească prin care s-a schimbat modul de executare a hotărârii rămasă

definitivă este parte integrantă a procedurii de executare și în baza acesteia nu urmează a fi emis un nou titlu executoriu, după cum nu urmează a fi intentată o nouă procedură de executare.

În afară de drepturi, părțile procedurii de executare sunt ținute de anumite obligații. În mod general acestea sunt specificate în alin. (6) art. 44 CE „*părțile sunt obligate să respecte întocmai cerințele legislației privind executarea*”. Însă această prevedere bineînțeles că se concretizează în obligații speciale atât pentru creditor, cât și pentru debitor.

Vom începe cu debitorul pentru că acesta este identificat cu obligația executării documentului executoriu. Însă această generică obligație este o finalitate a procedurii de executare și constă, în funcție de diferite situații, din obligații specifice, cu conținut mai îngust, exprimate în acțiuni concrete. În acest sens, declararea scrisă a tuturor veniturilor și bunurilor de care dispune și a locului aflării acestora este un aparent exces. Limita executării silite rezultă din valoarea creanței, însă quantumul obligației debitorului este mai mare, întrucât include cheltuielile de executare, spezele, onorariul executorului. Mai mult decât atât, legiuitorul nu stabilește careva corelații între această obligație și caracterul executării opozabile debitorului conform documentului executoriu. De exemplu, obligația de declarare a bunurilor și veniturilor revine debitorului chiar și în cazul când obligația stabilită acestuia prin documentul executoriu are caracter nepatrimonial. Această concluzie se justifică și prin faptul că neexecutarea unei obligații nepatrimoniale (nelegate de remiterea unor sume bănești sau bunuri) are drept consecință aplicarea unor sancțiuni pecuniare, care, respectiv, vor fi încasate din bunurile (veniturile) debitorului.

Dacă debitor este o persoană fizică această obligație specială îi este pe deplin opozabilă. Dacă debitor este o persoană juridică această obligație revine conducătorilor, contabililor și fondatorilor.

Răspunderea pentru nerespectarea acestei obligații este prevăzută de art. 319 Cod contravențional (Neexecutarea obligațiilor prevăzute de Codul de executare) și eventual art. 352/1 Cod penal (Falsul în declarații).

Pe lângă obligația debitorului de a declara la solicitarea executorului judecătoresc toate bunurile și veniturile de care dispune, acesta mai este ținut de obligația informării executorului despre existența sechestrului aplicat deja în privința bunurilor. Trebuie să nuanțăm această obligație în funcție de anumite circumstanțe. În primul rând, debitorul trebuie să cunoască despre existența sechestrului și să dețină actul corespunzător – procesul-verbal de sechestru. Exceptând executorul judecătoresc, sechestrul pe bunuri pot aplica Serviciul Fiscal de Stat, organele de urmărire penală. Dacă bunurile debitorului sunt gajate sau ipotecate, el, de asemenea, este ținut de obligația informării executorului judecătoresc.

În al doilea rând, această obligație se referă doar la bunurile debitorului asupra cărora executorul judecătoresc a decis aplicarea sechestrului, nu la toate bunurile pe care debitorul conform alin. (3) art. 44 CE trebuie să le declare.

Chiar dacă debitorul se identifică cu obligația de executare, creditorul de asemenea are anumite obligații în acest sens. Obligația generală a acestuia este de a acorda executorului judecătoresc sprijin în activitatea desfășurată în procedura de executare silită. Și aici atribuim, nu doar avansarea cheltuielilor și suportarea spezelor, dar și informațiile relevante, de exemplu despre locul de aflare a debitorului sau a bunurilor acestuia.

Articolul 45. Creditorii intervenienți

Până la data fixată de executorul judecătoresc pentru vânzarea bunurilor asupra cărora dețin drepturi reale, creditorii debitorului, garantați prin dreptul de ipotecă sau de gaj, pot, în condițiile prezentului cod, să intervină în procedura de executare silită aflată în curs, iar după depunerea sau consemnarea sumelor realizate din vânzare la contul executorului judecătoresc, pot să participe la distribuirea acestora, potrivit dispozițiilor prezentului cod.

În privința bunurilor debitorului care formează obiectul executării silite se poate produce așa numita concurență juridică între creditori. Pe lângă creditorul care are deja o procedură de executare declanșată, în privința bunurilor debitorului mai pot avea interes juridic creditorii ipotecari sau gajiști.

Dreptul de gaj sau de ipotecă sunt drepturi reale de garanție (art. 454 alin. (2) lit. f) Cod civil). Gajul este dreptul real în al cărui temei titularul (creditorul gajist) poate pretinde, din valoarea obiectului gajului, satisfacerea creanțelor sale garantate cu preferință față de ceilalți creditori ai titularului obiectului gajului (debitorul gajist) (art. 667 alin. (1) Cod civil). Este creditor gajist (creditor ipotecar) persoana în a cărei favoare s-a constituit gajul (art. 670 Cod civil).

Acestor persoane legea le oferă dreptul de a interveni în procedura de executare, alături de creditorul la cererea căruia a fost aceasta declanșată. Intervenția se face prin depunerea unei cereri scrise către executorul care a stabilit data vânzării bunurilor.

Creanțele garantate prin gaj sau ipotecă constituite asupra bunurilor vândute se plătesc din suma obținută, în ordine prioritară, înainte de satisfacerea celorlalte creanțe, dar nu înainte de cheltuielile de executare (art. 146 CE).

Articolul 46. Participarea minorilor la procedura de executare

(1) Minorii care au împlinit vârsta de 16 ani își pot exercita drepturile și își pot asuma obligații în procedura de executare dacă au dobândit capacitate de exercițiu deplină.

(2) *Drepturile și interesele ocrotite de lege ale minorilor în procedura de executare sunt apărute de părinții, înfietorii, tutorii și curatorii lor.*

(3) *În cazurile prevăzute de legislație, la punerea în executare a documentelor executorii în cauzele ce izvorăsc din relații civile, de familie, de muncă și din acte juridice legate de dreptul de a dispune de salariul primit, de bursă, minorii între 16 și 18 ani pot să-și exercite de sine stătător drepturile și să-și asume obligații în procedura de executare.*

Nu putem exclude că în calitate de creditor sau debitor în procedura de executare să compară persoane fizice care nu au atins încă majoratul. De regulă, este vorba de situații în care obiect al executării silită sunt drepturile și obligațiile patrimoniale ale minorilor. Reprezentarea minorilor în procedura de executare, similar procedurii civile, este făcută de către părinții, înfietorii, tutorii sau curatorii acestora.

Conform art. 50 alin. (2) Cod civil ”*Tutela sau curatela asupra minorului se instituie în cazul în care acestuia i s-a atribuit statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau statut de copil rămas fără ocrotire părintească*”.

Tutela se instituie asupra minorilor în vârstă de până la 14 ani (art. 51 alin. (1) Cod civil).

Curatela se instituie asupra minorilor cu vârstă cuprinsă între 14 și 18 ani (art. 52 alin. (1) Cod civil).

În ambele cazuri, calitatea de reprezentant legal al minorului se confirmă prin dispoziția autorității tutelare teritoriale de la domiciliul acestuia, în conformitate cu prevederile Legii nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți⁶⁸.

De la 16 ani minorul poate să participe de sine stătător ca parte în procedura de executare, doar dacă a dobândit capacitatea deplină de exercițiu.

Este vorba de căsătorie în condițiile prevăzute de Codul familiei sau de emancipare (art. 14 Codul familiei, art. 26 Cod civil și art. 294-296 CPC).

Certificatul de căsătorie, hotărârea autorității tutelare sau a instanței de judecată de emancipare a minorului de 16 ani, sunt documentele care trebuie verificate și anexate în copie de către executorul judecătoresc, în cazul în care în procedura de executare sunt implicați minori de 16 ani.

Întrucât raporturile juridice de drept material admit participarea minorilor de la 16 la 18 ani fără necesitatea reprezentării, respectiv apărarea acestor drepturi se poate produce fără implicarea reprezentanților. Trebuie să atenționăm că este vorba

---

⁶⁸Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=123160&lang=ro#

de minorii care, deși au împlinit 16 ani, nu au dobândit în condițiile legii capacitate deplină de exercițiu.

Conform art. 58 alin. (5) CPC, *în cazurile prevăzute de lege, în cauzele ce nasc din raporturi juridice civile, matrimoniale, familiale, de muncă și din alte raporturi juridice, minorii își apără personal în judecată drepturile, libertățile și interesele legitime. Instanța constată necesitatea introducerii în proces a reprezentantului legal al minorului.*

Codul de executare prevede practic același lucru, cu excepția faptului că executorul nu este ținut de necesitatea introducerii în proces a reprezentantului legal.

De exemplu, minorul de 16 ani lucrează în baza unui contract individual de muncă. Acest lucru este în corespundere cu Codul muncii, care în art. 46 alin. (2) prevede că persoana fizică dobândește capacitate de muncă la împlinirea vârstei de 16 ani.

Atenționăm că simpla angajare la muncă nu determină în mod obligatoriu emanciparea minorului, deci la 16 ani acesta nu are capacitate deplină de exercițiu. Respectivului minor, în calitate de salariat i s-au cauzat prejudicii de către angajator, motiv pentru care acesta poate ajunge în calitate de creditor în procedura de executare silită. Sau respectivul minor a fost pârât într-un litigiu de reparare de prejudicii (răspundere delictuală – art. 2009 Cod civil), motiv pentru care a ajuns debitor în procedura de executare silită.

Articolul 47. Succesiunea de drepturi în procedura de executare

(1) În cazul ieșirii uneia dintre părți din procedura de executare (decesul persoanei fizice, dizolvarea persoanei juridice sau reorganizarea ei, cesiunea creanței, preluarea datoriei), instanța de judecată examinează cererea privind înlocuirea acestei părți cu succesorul ei în drepturi în conformitate cu art.70 din Codul de procedură civilă.

(2) Toate actele săvârșite în cadrul procedurii de executare până la înlocuirea părții în procedura de executare cu succesorul ei în drepturi sunt obligatorii pentru acesta din urmă în măsura în care actele ar fi fost obligatorii pentru partea care a fost înlocuită.

(3) Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procedurii de executare.

(4) Încheierea privind admiterea succesiunii de drepturi poate fi atacată cu recurs.

Constatăm cu regret o formulare neinspirată a denumirii articolului 47 CE, care din motive neclare se referă doar la drepturi. Or, succesiunea procedurală presupune subrogarea unei persoane prin alta, care preia toate drepturile și obligațiile procesuale ale predecesorului său.

Sucesiunea procesuală este posibilă oricând, atât cât durează executarea silită, din data emiterii încheierii de intentare a procedurii de executare până la adoptarea încheierii de încetare a executării.

Sucesiunea în procedura de executare este o instituție de drept care se produce practic în baza aceluiași temeiuri ca și în cazul procedurii civile.

În acest context atenționăm că normele referitoare la succesiunea de drepturi în procedura de executare sunt aplicabile doar documentelor executorii ce rezultă din raporturi civile, inclusiv celor de reparare a prejudiciului material cauzat prin infracțiune. În cazul celor ce rezultă din raporturi contravenționale sau penale și care țin de aplicarea unei sancțiuni, succesiunea în drepturi nu se admite, dat fiind faptul că legislația contravențională, cât și cea penală prevăd caracterul personal al răspunderii și individualizarea pedepsei aplicate; totodată aceasta ar contraveni scopului sancțiunilor contravenționale și penale – educarea contravenientului/infractorului. Însă, obligațiile de reparare a prejudiciilor cauzate prin comiterea de infracțiuni sau contravenții sunt transmisibile către succesori.

Temeiurile succesiunii procesuale sunt:

a) **decesul persoanei fizice**, care participă în calitate de creditor sau debitor, confirmat prin certificatul de deces. Declararea decesului creditorului sau debitorului persoană fizică produce aceleași efecte juridice ca și decesul fizic constatat (art. 168 alin. (4) Cod civil). Însă aici trebuie să punctăm că nu întotdeauna este posibilă succesiunea procesuală la faza executării silite în baza acestui temei. Doar dacă drepturile și obligațiile care fac obiectul executării silite sunt transmisibile către succesori, instituția respectivă este aplicabilă. Obiect al executării silite pot fi drepturi și obligații personale nepatrimoniale, care sunt inseparabile de titular, iar decesul acestuia duce inevitabil la stingerea dreptului sau obligației (de exemplu, obligarea la dezmințirea sau scuzele publice) sau drepturi și obligații patrimoniale care nu se transmit prin succesiune (de exemplu, obligația de achitare a pensiei de întreținere este inseparabilă de persoana debitorului ca titular al obligației). Întru confirmarea acestei rațiuni vin și prevederile art. 78 CE (*Obligația de a suspenda executarea*) și 83 CE (*Încetarea procedurii de executare*).

Executorul judecătoresc este obligat să suspende executarea documentului executoriu în cazul: a) încetării din viață a debitorului, al declarării dispariției lui fără urmă sau al declarării decesului lui, dacă raportul juridic stabilit de instanța de judecată admite succesiunea în drepturi – până la determinarea succesorului în drepturi și admiterea succesiunii în procedura de executare;

Procedura de executare încetează în cazul în care: c) după încetarea din viață, după declararea dispariției fără urmă sau după declararea decesului creditorului ori al debitorului, creanța sau obligația adjudecată nu admite succesiunea de către succesorul de drepturi al acestor persoane;

Atât suspendarea executării documentului executoriu, cât și încetarea procedurii de executare se dispune de către executorul judecătoresc prin încheiere care poate fi contestată în judecată. (art. 78 și 84 CE). Dar, înainte de a decide suspendarea sau încetarea procedurii de executare, executorul judecătoresc trebuie să califice corect natura juridică a dreptului sau a obligației deduse executării silite.

În cazul în care dreptul sau obligația supusă executării sunt transmisibile, executorul emite o încheiere de suspendare a procedurii de executare. Abia după determinarea succesorului, persoana interesată sau executorul judecătoresc se va adresa în instanța de judecată pentru admiterea succesiunii procesuale.

Cererea părții interesate sau demersul executorului privind admiterea succesiunii procesuale se soluționează (se admite sau se respinge) prin încheiere judecătorească pasibilă de recurs.

b) **dizolvarea persoanei juridice sau reorganizarea ei** ca temei de succesiune procesuală trebuie să fie racordată normei relevante din Codul civil.

Potrivit art. 204 Cod civil persoana juridică se reorganizează prin fuziune (contopire și absorbție), dezmembrare (divizare și separare) sau transformare.

Dizolvarea persoanei juridice, menționată în articolul comentat, este un efect al contopirii și absorbției (art. 208 Cod civil) motiv pentru care nu trebuie considerată ca temei separat de succesiune procesuală.

Potrivit art. 78 alin. (1) lit. c) CE, executorul judecătoresc este obligat să suspende executarea documentului executoriu în cazul înregistrării, în urma reorganizării persoanei juridice debitor, a unei noi persoane juridice – până la admiterea succesiunii în procedura de executare.

Deși succesiunea în procedura de executare se admite atât în privința creditorului, cât și a debitorului persoană fizică în condițiile sus-enunțate urmare a adresării în instanța de judecată. Doar încheierea judecătorească executorie va servi temei juridic pentru schimbarea uneia din părțile procedurii de executare.

Primele două temeiuri de succesiune determină obligația suspendării procedurii de executare. Pe când următoarele două temeiuri – cesiunea de creanță și preluarea de datorie – nu sunt temeiuri de suspendare, fiindcă nu implică un termen relativ îndelungat, iar durata acestuia este determinabilă.

c) **cesiunea creanței** este temei de succesiune procesuală doar în privința creditorului, persoană fizică sau juridică, ca parte într-o procedură de executare demarată în condițiile legii. Conform art. 823 Cod civil, o creanță transmisibilă și sesizabilă poate fi cesionată de titular (cedent) unui terț (cesionar) în baza unui contract. Din momentul încheierii unui astfel de contract, cedentul este substituit de cesionar în drepturile ce decurg din creanță, dacă din contractul de cesiune nu rezultă un moment ulterior. Din punct de vedere practic, cedentul și/sau cesionarul trebuie să comunice executorului judecătoresc despre cesiunea creanței, să prezinte contractul de cesiune și să solicite instanței succesiunea procesuală. Executorul

judecătoresc poate, dar nu este obligat, să se adreseze instanței de judecată pentru adoptarea unei încheieri privind admiterea sau neadmiterea succesiunii procesuale.

Sunt incesibile, sub sancțiunea nulității absolute, creanțele privitoare la încasarea pensiei alimentare și la repararea prejudiciului cauzat vieții și sănătății persoanei, precum și la alte drepturi legate de persoana creditorului (art. 823 alin. (4) Cod civil).

d) **preluarea datoriei**, așa cum este reglementată în art. 840 Cod civil, poate determina succesiunea procesuală în procedura de executare chiar dacă este completă, incompletă sau se mai adaugă un debitor. Important este ca să existe consimțământul creditorului (art. 842 Cod civil) și să fie respectată forma în care a fost încheiată preluarea datoriei (art. 841 Cod civil).

Deși Codul de executare nu putea prevedea în 2004 toate cazurile de succesiune procesuală, considerăm justă completarea prevederilor acestuia cu normele juridice mai noi. De exemplu, Codul civil prevede în art. 852 – 857 *subrogația*. Este vorba de terțul care plătește în locul debitorului și care se subrogă în drepturile creditorului, în forma în care acestea se aflau la data subrogației. Un astfel de terț care plătește în locul debitorului obține calitatea de creditor al acestuia, deci poate la cerere să-i succedă creditorului din procedura de executare silită dacă instanța de judecată acceptă prin încheiere respectiva circumstanță.

Cererea privind admiterea succesiunii de drepturi în procedura de executare o pot depune atât oricare dintre părțile interesate, cât și executorul judecătoresc din oficiu, la instanța de la locul executării.

Atunci când instanței i s-a adresat o parte a procedurii de executare cu cerere de admitere a succesiunii procesuale, instanța este obligată să atragă executorul judecătoresc în proces și în funcție de temeii și partea adversă a procedurii de executare.

Alin. (2) al articolului comentat indică asupra faptului că toate actele săvârșite în cadrul procedurii de executare până la înlocuirea părții în procedura de executare cu succesorul ei de drepturi sunt obligatorii pentru acesta din urmă în măsura în care ele ar fi fost obligatorii pentru partea care a fost înlocuită, ceea ce înseamnă că în cazul ieșirii uneia din părți din procedura de executare și substituirii ei cu altă persoană, procedura de executare continuă, nefiind preluată de la început.

Alin. (3) stabilește că succesiunea de drepturi este posibilă în orice fază a procedurii de executare, adică din momentul intentării ei în conformitate cu art. 54 și 56 CE și până la încetarea acesteia conform prevederilor art. 79 CE. Ultimul alineat indică asupra faptului că încheierea instanței de judecată privind admiterea succesiunii de drepturi poate fi atacată cu recurs. Iar art. 70 alin. (3) CPC stipulează că încheierea instanței despre refuzul în admiterea succesului poate fi atacată cu recurs. Corelând aceste prevederi cu alin. (1) art. 47 CE *instanța de judecată examinează cererea privind înlocuirea acestei părți cu succesorul ei în drepturi în*

conformitate cu art.70 din Codul de procedură civilă, susținem cu fermitate că indiferent ce încheiere emite instanța de judecată – de admitere sau de refuz în admiterea succesorului procesual la etapa executării silite – partea interesată poate contesta cu recurs încheierea respectivă.

Mai mult decât atât, în încheierea de admitere a succesiuni, întru facilitatea procedurii de executare, este obligatoriu de indicat datele succesorului.

Articolul 48. Exercițarea prin reprezentanți a drepturilor în procedura de executare

(1) Persoana fizică în privința căreia nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei își poate exercita personal sau prin reprezentanți drepturile în procedura de executare.

(2) Participarea personală nu atrage decăderea din dreptul de a avea în procedura de executare un reprezentant.

(3) Debitorul nu poate realiza prin reprezentant obligațiile indicate în documentul executoriu dacă acestea au caracter strict personal.

(4) Creditorul nu poate fi reprezentat la executarea documentelor executorii care implică participarea sa personală.

(5) Persoana juridică poate fi reprezentată în procedura de executare de către organele sale, care acționează în limitele împuternicirilor acordate prin lege, statut sau prin regulament, ori de către reprezentanți.

Articolul comentat stabilește limitele și modalitățile exercitării drepturilor în cadrul procedurii de executare nemijlocit (personal), cât și prin intermediul reprezentanților.

Astfel, alin. (1) al articolului dat indică asupra faptului că persoana fizică care nu se află sub ocrotire judiciară își poate exercita drepturile în procedura de executare personal sau prin reprezentanți. Așadar, acționează în cazul dat principiul disponibilității, persoana fizică cu capacitate de exercițiu deplină fiind în drept să decidă asupra faptului dacă își va exercita drepturile personal sau prin reprezentant. În situația persoanelor aflate sub ocrotire în modul stabilit de lege se vor aplica prevederile art. 48 CE, care determină situațiile de participare la procedura de executare a reprezentanților legali.

Persoanele fizice aflate sub ocrotire judiciară pot fi reprezentate de către diferiți reprezentanți legali, fiecare dintre care vor trebui să-și justifice calitatea prin anumite documente.

Dacă persoana fizică nu este sub ocrotire judiciară își poate desemna benevol un reprezentant.

Spre deosebire de Codul de procedură civilă, în procedura executării silite nu se impune exigența reprezentării contractuale de către avocați sau avocați-stagiari.

Astfel încât, orice persoană fizică cu capacitate deplină de exercițiu (care nu se află sub tutelă ca măsură de ocrotire judiciară) poate fi reprezentant al creditorului sau debitorului într-o procedură de executare silită, ținând cont de interdicțiile din art. 51 CE. Contează corectitudinea perfectării împuternicirilor.

Alin. (2) al articolului comentat indică asupra faptului că în procedura de executare este posibilă simultan atât participarea personală, cât și cea prin intermediul unui reprezentant. Oferirea acestei posibilități asigură plenitudinea și siguranța protecției juridice a participantului la procedura de executare.

Norma inserată în alin. (3) urmează a fi înțeleasă ca o limitare a posibilității debitorului de a-și realiza obligațiile prin reprezentant, în cazul când acestea au un caracter personal, adică sunt determinate de personalitatea acestuia. De exemplu, obligația dezmințirii unei informații, aducerii scuzelor publice, plata pensiei de întreținere etc. Limitarea în cauză are drept scop asigurarea realizării întocmai a obligației stabilite prin documentul executoriu, căci din moment ce obligația dată este strâns legată de personalitatea celui ținut să o execute, executarea de către o altă persoană ar afecta esența ei.

Ultimul alineat al articolului comentat indică asupra faptului că persoanele juridice au, în toate cazurile, o participare mediată la procedura de executare, fiind reprezentate fie de organele sale, fie de reprezentanți; lucru lesne de înțeles, din moment ce persoana juridică reprezintă o entitate unică, dar abstractă, voința căreia poate fi manifestată prin intermediul organului său executiv (administratorului său).

Persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator. Persoana juridică poate avea unul sau mai mulți administratori. Are calitatea de administrator persoana fizică sau, în cazurile expres prevăzute de lege, persoana juridică care, în condițiile legii și ale actului de constituire, este desemnată să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe contul persoanei juridice (art. 177 Cod civil). Acest gen de reprezentare este numit în doctrina procesuală – reprezentare statutară. Raporturilor juridice dintre persoana juridică și administrator li se aplică dispozițiile legale cu privire la reprezentare și mandat, dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel.

Astfel, în cazul persoanelor juridice părți ale procedurii de executare, executorul judecătoresc va verifica actele care confirmă funcția administratorului și actele ce stabilesc limitele împuternicirilor sale (actul de constituire, statutul, actul normativ, după caz). Norma comentată expres stabilește că organele ce reprezintă persoana juridică în procedura de executare vor acționa în limitele împuternicirilor ce le sunt acordate prin lege, statut sau regulament.

Articolul 49. Formularea împuternicirilor reprezentantului

(1) Împuternicirile reprezentantului trebuie să fie formulate în procură sau în

contract, întocmite în condițiile legii.

(2) Conducătorii de organizații își confirmă împuternicirile prin documente ce atestă funcția sau calitatea lor de serviciu ori, după caz, prin actele de constituire. În caz de dizolvare sau de lichidare a persoanei juridice, interesele ei pot fi reprezentate de administratorul din oficiu sau de lichidator, desemnat în condițiile legii.

Ținând cont de faptul că reprezentarea contractuală în procedura de executare nu ține obligatoriu de calitatea de avocat, actele scrise care justifică respectiva calitate și împuternicirile reprezentantului sunt procura sau contractul în condițiile legii. Atenționăm că nu este vorba de reprezentanții legali care trebuie doar să își justifice în scris calitatea prezentând actele corespunzătoare.

Prevederile legislative referitoare la forma, conținutul, termenul și valabilitatea procurii sunt stabilite de art. 374 – 377 Cod civil.

Procura este înscrisul întocmit pentru atestarea împuternicirilor conferite de reprezentat unui sau mai multor reprezentanți. Procura poate fi eliberată de persoana fizică sau de persoana juridică.

Întrucât reprezentantul în procedura de executare nu înfăptuiește acte juridice în formă autentică, procura eliberată reprezentantului nu necesită, la rândul ei, autentificare (art. 374 alin. (2) Cod civil).

Procurile eliberate în numele persoanei juridice conform actelor de constituire se semnează de către administrator sau de către altă persoană împuternicită (art. 80 alin. (3) CPC).

Dacă termenul valabilității nu este indicat în procură, ea este valabilă timp de 3 ani de la data întocmirii. De asemenea, termenul valabilității poate fi indicat prin stipularea unei condiții la îndeplinirea căreia procura încetează (art. 376 alin. (1) Cod civil).

Cât privește contractele, în temeiul cărora poate fi efectuată reprezentarea în procedura de executare, acestea ar fi contractul de mandat, de reprezentare, prestări servicii etc.

Art. 374 alin. (6) Cod civil prevede că *dispozițiile legale privind procura se aplică și în cazul în care împuternicirile se cuprind fie într-un contract la care este parte reprezentatul, inclusiv într-un contract între reprezentat și reprezentant sau într-un contract între reprezentat și terț, fie în procesul-verbal al organului competent al reprezentatului, dacă din lege nu rezultă altfel.*

Alin. (2) al articolului vizat stabilește modalitatea de confirmare a împuternicirilor de către conducătorii de organizații, la care ne-am referit anterior, în contextul art. 48 CE, motiv din care nu vom insista asupra acesteia și la comentarea articolului de față.

Dizolvarea unei persoane juridice se produce în temeiurile prevăzute de art. 223 sau 224 Cod civil.

Dizolvarea persoanei juridice are ca efect deschiderea procedurii lichidării, cu excepțiile stabilite de lege.

La data dizolvării persoanei juridice, administratorul acesteia devine lichidator dacă organul competent sau instanța de judecată nu desemnează o altă persoană în calitate de lichidator, art. 223 alin. (6) Cod civil. *Poate fi lichidator orice persoană fizică majoră care nu este supusă unei măsuri de ocrotire judiciare, are cetățenia Republicii Moldova și domiciliază pe teritoriul ei. Prin lege, pot fi stabilite condiții suplimentare pentru persoana lichidatorului* (art. 227 Cod civil).

În cazul dizolvării persoanei juridice de către instanța de judecată (art. 224 Cod civil), aceasta desemnează unul sau mai mulți administratori fiduciar și determină limitele împuternicirilor lor.

Credem că anume termenul de administrator fiduciar trebuie utilizat în corelare cu prevederile Codului civil, chiar dacă Codul de executare utilizează sintagma administrator din oficiu.

În cazul reprezentării prin avocat, împuternicit prin mandat, întru respectarea exigenței impuse de alin. (1) al articolului comentat, executorul va putea solicita avocatului și contractul, pentru confirmarea obiectului reprezentării agreat de către client.

Articolul 50. Împuternicirile reprezentantului

(1) Împuternicirea de reprezentare dă dreptul de a efectua toate actele legate de procedura de executare, cu excepția celor de prezentare sau de retragere a documentului executoriu, de transmitere a împuternicirilor către o altă persoană (substituire), de încheiere a tranzacției, de contestare a actelor executorului judecătoresc, de schimbare a modului de executare, de amânare sau de eșalonare a executării, de primire a mijloacelor bănești sau a bunurilor, despre care se va menționa expres în procura eliberată de reprezentat, sub sancțiunea nulității.

(2) Creditorul persoană juridică nu poate împuternici un reprezentant să primească în numele său mijloacele bănești ce-i revin în urma executării silite.

Articolul comentat nu se referă la reprezentanții legali, ci doar la reprezentanții contractuali ai părților în procedura de executare.

Potrivit art. 42 CE reprezentantul este participant al procedurii de executare, considerent din care ar trebui să afirmăm că are drepturi și obligații proprii. Însă conceptual acest lucru nu este foarte corect, întrucât reprezentantul execută drepturile altui subiect – reprezentatul. Partea în procedura de executare poate sa-și exercite drepturile nemijlocit sau prin reprezentant. În ultimul caz reprezentantul nu exercită drepturi, ci împuternici. Evident, reprezentatul nu poate transmite

reprezentantului careva drepturi de care nu dispune. Concomitent, acesta poate transmite doar o parte din drepturile ce-i revin persoanei care-l reprezintă. Așadar, întinderea împuternicirilor reprezentantului contractual depinde de doi factori – volumul drepturilor de care dispune reprezentatul și volumul împuternicirilor acordate reprezentantului.

Interpretarea prevederilor acestui articol permite să conchidem că împuternicirile reprezentantului se divizează în generale și speciale.

Împuternicirile generale sunt acte procesuale pe care le poate efectua reprezentantul care doar își confirmă respectiva calitate, adică prezintă executorului o procură sau un contract din care rezultă cert cine pe cine împuternicește. În acest caz reprezentantul poate face orice acte/acțiuni procesuale care rezultă din drepturile de care beneficiază partea reprezentată.

Din această categorie fac parte drepturile generale ale părților prevăzute la art. 44 și alte prevederi ale Codului de executare, cu excepția celor care pot fi exercitate de către reprezentant doar dacă sunt expres menționate în procura.

Din toate drepturile prevăzute în art. 44 alin. (1) CE, doar dreptul de a încheia tranzacții și dreptul de a contesta actele executorului judecătoresc (lit. j) și k)) sunt împuterniciri speciale.

Atenționăm că împuternicirile speciale sunt exhaustiv prevăzute de lege și pot fi inserate doar în procură. Dacă împuternicirile speciale se conțin într-un alt document, de exemplu contractul care atestă calitatea de reprezentant, acestea nu produc efectele juridice scontate. Or, împuternicirea specială se va menționa expres în procura eliberată de reprezentat, sub sancțiunea nulității.

Împuternicirile speciale sunt:

- de prezentare sau de retragere a documentului executoriu;
- de transmitere a împuternicirilor către o altă persoană (substituire);
- de încheiere a tranzacției;
- de contestare a actelor executorului judecătoresc;
- de schimbare a modului de executare;
- de amânare sau de eșalonare a executării;
- de primire a mijloacelor bănești sau a bunurilor.

Primirea mijloacelor bănești ce revin în urma executării silite unei persoane juridice nu poate constitui împuternicire specială. Adică în acest caz, din numele unei persoane juridice nu poate acționa un reprezentant contractual, ci doar organul său de conducere. Această interdicție imperativă este prevăzută în alin. (2) al articolului comentat.

Dintre toate împuternicirile enunțate, care sunt comentate în alte articole ale Codului de executare, o să ne focusăm doar pe una dintre ele, cea care este într-o

disonanță legislativă cu Codul civil. Este vorba de transmiterea împuternicirilor către o altă persoană (substituire) așa cum prevede Codul de executare.

Însă această situație în esență este deja altfel reglementată de Codul civil care a instituit instituția procurii ulterioare în art. 375.

(1) Persoana căreia îi este eliberată procura (procură inițială) poate elibera o procură prin care se delegă împuternicirile sau se substituie reprezentantul conform art. 364 (procură ulterioară).

(2) În toate cazurile, procura ulterioară emisă de o persoană fizică trebuie autentificată notarial chiar dacă procura inițială nu este autentificată.

(3) Reprezentantul căruia i s-a eliberat procura conform art. 374 alin. (5) nu poate elibera procură ulterioară.

(4) Persoana căreia îi este eliberată procura ulterioară poate elibera o nouă procură ulterioară numai dacă acest drept este stipulat expres în procura inițială și cea ulterioară.

Articolul 51. Persoanele care nu pot fi reprezentanți

(1) Nu pot fi reprezentanți în procedura de executare persoanele în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei.

(2) În procedura de executare, de asemenea, nu pot fi reprezentanți judecătorii, procurorii, ofițerii de urmărire penală, cu excepția cazurilor când ei apar în calitate de reprezentanți legali (părinți, înfietori, tutori, curatorii), precum și în calitate de reprezentanți ai instanței de judecată, ai organelor procuraturii și ai organelor afacerilor interne.

(3) Nu poate fi reprezentant în procedura de executare executorul judecătoresc, cu excepția cazurilor când el apare în calitate de reprezentant legal, precum și în calitate de reprezentant al biroului sau al organizațiilor executorilor judecătorești, de persoana care acordă sau a acordat anterior în cauze asistență juridică unor persoane ale căror interese contravin intereselor celui pe care îl reprezintă, sau a participat în calitate de judecător, de procuror, de ofițer de urmărire penală, de expert, de specialist, de interpret ori de martor asistent, sau care se află în raport de rudenie de până la al treilea grad cu executorul judecătoresc în a cărui procedură se află executarea.

(4) Dacă există circumstanțele menționate la alin.(3), reprezentantul poate fi recuzat de partea în procedura de executare interesată.

(5) Cererea de recuzare se examinează de executorul judecătoresc care adoptă o încheiere motivată. Încheierea executorului judecătoresc poate fi contestată.

Articolul comentat prevede un șir de restricții pentru persoanele care intenționează să fie reprezentanți în procedura de executare. Unele referindu-se la

capacitatea de exercițiu, altele la incompatibilități funcționale sau potențiale conflicte de interese.

În primul rând, reprezentant nu poate fi persoana fizică în privința căreia a fost instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei.

Tutela se instituie prin hotărâre judecătorească doar dacă nici prin ocrotirea provizorie și nici prin curatelă nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei (art. 102 alin. (4) Cod civil).

Celelalte măsuri de ocrotire instituite contractual (contractul de asistență, mandatul de ocrotire în viitor) sau judiciar (ocrotirea provizorie, curatela) art. 65 alin. (3) Cod civil nu împiedică persoana fizică să fie reprezentant în procedura de executare.

Alin. (2) stabilește un criteriu specific, care limitează participarea în calitate de reprezentanți în procedura de executare a judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală. Persoanele enumerate pot avea calitatea de reprezentant în procedura de executare doar în situația, când apar drept reprezentanți legali (părinți, înfietori, tutori, curatorii) ai unei părți sau când reprezintă instituția în care activează (instanța de judecată, procuratura, organele afacerilor interne).

Alin. (3) specifică că nu poate fi reprezentant în procedura de executare:

- executorul judecătoresc, cu excepția cazurilor când el apare în calitate de reprezentant legal, precum și în calitate de reprezentant al biroului sau al organizațiilor executorilor judecătorești;
- persoana care acordă sau a acordat anterior în pricină asistență juridică unor persoane ale căror interese contravin intereselor celui pe care îl reprezintă;
- persoana care a participat în calitate de judecător, procuror, ofițer de urmărire penală, expert, specialist, interpret ori martor asistent la judecarea cauzei în urma căreia a fost emis documentul executoriu;
- persoana care se află în raporturi de rudenie de până la al treilea grad cu executorul judecătoresc în a cărei procedură se află executarea.

De remarcat că alineatul dat lărgeste cercul persoanelor enumerate în alineatul precedent, iar pentru persoanele enumerate în alin. (2) precizează că, chiar dacă aceștia nu mai dețin deja calitatea procesuală care excludea participarea lor ca reprezentanți în virtutea prevederilor alin. (2) al articolului comentat, în cazul când ei au participat anterior în calitate de judecător, procuror, ofițer de urmărire penală, ei nu pot avea calitatea de reprezentant la faza executării.

Alin. (4) stipulează că prezența circumstanțelor indicate la alin. (3) este temei de recuzare a reprezentantului de către participanții la procedura de executare, iar alineatul (5) indica modul și persoana competentă să examineze cererea de recuzare. Astfel, executorul judecătoresc va examina cererea în cauză și va emite o încheiere motivată, care poate fi contestată în modul prevăzut de art. 161 – 163 CE.

Articolul 52. Reprezentanții legali

- (1) Drepturile și interesele ocrotite de lege ale minorilor sunt apărute, în procedura de executare, de către părinții, înfietorii, tutorii sau curatorii lor, care prezintă executorului judecătoresc documentele ce le certifică împuternicirile.*
- (1¹) În cazul în care în privința participantului la procedura de executare este instituită o măsură de ocrotire judiciară, capacitatea de exercițiu în procedura de executare se determină conform art.58¹ din Codul de procedură civilă.*
- (2) Reprezentanții legali săvârșesc, în numele persoanelor reprezentate, toate actele de procedură pe care un reprezentat are dreptul să le săvârșească, cu restricțiile prevăzute de lege.*
- (3) În cazurile prevăzute la alin.(1) și (2), părinții, înfietorii, tutorii sau curatorii pot încredința unei alte persoane, pe care și-au ales-o în calitate de reprezentant, să participe la procedura de executare.*
- (4) În procedura de executare la care trebuia să participe o persoană declarată, în modul stabilit, dispărută fără urmă, în calitate de reprezentant al ei va participa administratorul, desemnat în condițiile legii.*
- (5) În procedura de executare la care trebuia să participe moștenitorul unei persoane decedate sau declarată, în modul stabilit, decedată, dacă succesiunea încă nu a fost acceptată de nimeni, în calitate de reprezentant al moștenitorului va participa executorul testamentar, desemnat de testator, sau custodele, numit de notar.*

Articolul dat reprezintă continuarea logică a prevederilor art. 44 CE, indicând asupra celei de a doua categorii de reprezentanți – reprezentanții legali. Prevederile articolului de față vizează protecția juridică a intereselor și drepturilor minorilor, persoanelor aflate sub ocrotire, persoanelor declarate în modul stabilit dispărute fără urmă și a moștenitorilor persoanei decedate sau declarate decedate la etapă când succesiunea încă nu a fost acceptată de nimeni.

Alin. (1) prevede că drepturile și interesele ocrotite de lege ale minorilor, sunt apărute în procedura de executare de către părinții, înfietorii, tutorii sau curatorii lor. Reprezentarea legală prin intermediul părinților sau adoptatorilor rezultă din calitatea lor firească, naturală de părinți, obținută prin naștere sau prin adopție (aceasta din urmă asimilând adoptatorii părinților).

Condițiile și modalitatea de instituire a curatelei și tutelei sunt prevăzute de normele Codului civil (art. 50 – 53) și Codul familiei (art.142 – 147). În cadrul procedurii de executare, executorul judecătoresc va verifica existența actelor ce confirmă calitatea de reprezentanți legali. Astfel, părinții vor prezenta executorului judecătoresc buletinul de identitate și certificatul de naștere al copilului, aceleași acte vor fi prezentate și în cazul adopției.

Tutorele sau curatorul va prezenta decizia autorității administrației publice locale despre instituirea tutelei sau curatelei asupra copilului sau a consiliului de familie, dacă acesta este instituit.

În condițiile art. 57 Cod civil, tutorele sau curatorul pot fi supleanți sau speciali desemnați de consiliul de familie sau autoritatea tutelară.

Mai mult decât atât, în cazul necesității administrării permanente a bunurilor imobile și mobile de valoare ale persoanei puse sub tutelă, consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară încheie un contract de administrare fiduciară a proprietății cu administratorul pe care la desemnat (art. 61 Cod civil).

Cu referire la majorii aflați sub ocrotire, reprezentarea acestora în cadrul procedurii de executare este mult mai dificilă, decât până la modificările operate în Codul civil și de procedură civilă.

Astfel, persoanele fizice aflate sub ocrotire judiciară pot fi reprezentate de către diferiți reprezentanți legali, fiecare dintre care vor trebui să-și justifice calitatea prin anumite documente:

1) curator, tutore (art. 107 Cod civil) – *hotărâre judecătorească de desemnare sau actul consiliului de familie (plus hotărâre judecătorească adoptată conform art. 114 Cod civil)*;

2) tutore/curator supleant (art. 112 Cod civil) – *hotărâre judecătorească de desemnare*;

3) tutore/curator special (art. 113 Cod civil) – *actul consiliului de familie (plus hotărâre judecătorească adoptată conform art. 114 Cod civil) sau a autorității tutelare*;

4) ocrotitorul autorizat (art. 67 Cod civil) – *hotărâre judecătorească de desemnare*;

5) mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor (art. 78 Cod civil) – *un contract de mandat, într-o procură sau într-un alt act juridic*;

6) ocrotitorul provizoriu (art. 97 Cod civil) – *hotărâre judecătorească de desemnare*;

7) oricare dintre membrii consiliului de familie (art. 114 Cod civil) – *hotărâre judecătorească de desemnare*.

Persoana ocrotită are capacitate de exercițiu a drepturilor procedurale civile pe care le poate exercita de sine stătător, adică ceea ce poate exercita de sine stătător, poate apăra fără reprezentant legal.

Racordând procedura de executare la alin. (7) art. 58/1 CPC putem afirma că în toate cazurile în care persoana ocrotită este debitor, actele de procedură în cauzele civile se îndeplinesc în numele persoanei ocrotite de către reprezentantul legal corespunzător.

Tutorele poate reprezenta persoana ocrotită în vederea apărării drepturilor personale nepatrimoniale ale acesteia doar după autorizarea consiliului de familie

sau, în absența consiliului, a autorității tutelare ori dacă reprezentarea i-a fost prescrisă de către una dintre acestea. Consiliul de familie sau, în absența acestuia, autoritatea tutelară poate prescrie tutorelui renunțarea la acțiune sau încheierea unui contract de tranzacție (art. 129 Cod civil).

Atenționăm că dacă persoana fizică sub ocrotire este însoțită de un asistent, acesta nu este reprezentant legal, or, *prin contractul de asistență, asistentul se obligă să fie prezent la încheierea actelor juridice și la luarea altor decizii de către persoana ocrotită, să îi ofere informația și consultația necesare și să o ajute în comunicarea cu terții, indiferent de forma de comunicare* (art. 74 Cod civil).

Articolul comentat stabilește limitele împuternicirilor reprezentanților legali. Astfel, aceștia sunt în drept să săvârșească în numele persoanelor reprezentate toate actele de procedură pe care au dreptul să le săvârșească reprezentații, cu restricțiile prevăzute de lege. Ținem să menționăm aici că indicând asupra *“tuturor actelor pe care au dreptul să le săvârșească reprezentații”*, legiuitorul s-a referit la capacitatea de folosință a acestora.

Restricțiile de fapt sunt prevăzute în actele prin care se desemnează reprezentarea legală.

Conform art. 127 alin. (2) Cod civil, *în cazul în care persoana nu este lipsită în totalitate de discernământ, în scopul respectării dispozițiilor art. 92 alin. (2), instanța de judecată, în hotărârea judecătorească privind instituirea tutelei, va enumera actele juridice pe care persoana ocrotită are capacitatea să le încheie de sine stătător sau cu asistența tutorelui, fără a fi necesare alte autorizări.*

Deși alin. (3) interpretat *ad litteram* se referă doar la dreptul reprezentanților legali ai minorilor de a încredința unei alte persoane, pe care și-au ales-o în calitate de reprezentant, să participe la procedura de executare, considerăm că acest drept poate fi valorificat și de reprezentanții legali ai majorilor sub ocrotire.

Altfel spus, un reprezentant legal al unui minor sau major sub ocrotire poate împuternici prin procură sau contract o altă persoană ca reprezentant contractual, regulile privind valabilitatea împuternicirilor speciale fiind aplicabile în egală măsură.

Trebuie să menționăm, că necesitatea punerii sub ocrotire a persoanei fizice implicată ca parte în procedura de executare impune suspendarea procedurii până la numirea persoanei însărcinate cu ocrotirea, adică a reprezentantului legal (art. 78 alin. (1) lit. b) CE).

Ultimele două aliniate ale articolului comentat se referă la situația când în procedura de executare trebuie să participe o persoană declarată, în modul stabilit, dispărută fără veste sau moștenitorul unei persoane decedate sau declarate, în modul stabilit, decedată, iar succesiunea încă nu a fost acceptată de nimeni. Normele juridice în cauză indică asupra faptului cine va apare în calitate de reprezentant legal al acestor persoane în situațiile enunțate mai sus.

Astfel, declararea dispariției persoanei nu atrage modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor acesteia (art. 166 alin. (2) Cod civil), motiv pentru care nu poate fi exclusă din procedura de executare.

Faptul că potrivit art. 78 CE declararea dispariției lui fără urmă a debitorului este temei de suspendare obligatorie a procedurii de executare până la determinarea succesorului în drepturi și admiterea succesiunii în procedura de executare este un regretabil exces al legiuitorului. Admiterea confuziei între declararea absenței fără veste și declararea decesului nu trebuie să determine executorul judecătoresc să nu interacționeze în condițiile legii cu reprezentantul legal al creditorului sau debitorului declarat absent fără veste. În condițiile art. 166 alin. (1) Cod civil acesta este administratorul numit de instanța de judecată cu care autoritatea tutelară încheie un contract de administrare fiduciară. Numai dacă drepturile și obligațiile creditorului sau debitorului declarat absent fără veste sunt de natură nepatrimonială inseparabile pe care nu le poate pretinde sau care nu i se pot impune administratorului, s-ar justifica suspendarea procedurii de executare până la apariția persoanei dispărută fără veste, anularea hotărârii judecătorești și desființarea administrării (art. 167 Cod civil).

Până la identificarea succesorului părții în procedura de executare care a decedat sau a fost declarată decedată, interesele acesteia vor fi reprezentate de către custodele masei succesoriale desemnat de către notar (art. 2412 – 2414 Cod civil).

Autoritățile publice centrale și locale, organele de poliție, judecătorii, notarii, avocații și executorii judecătorești sunt obligați să informeze despre necesitatea aplicării măsurilor de custodie dacă le-a devenit cunoscută una din împrejurările prevăzute la alin. (1) art. 2412 Cod civil.

De asemenea, ca reprezentant legal al succesorilor testamentari poate fi executorul testamentar, care este obligat să administreze masa succesorală (art. 2356 Cod civil).

După determinarea succesorului, reprezentarea va înceta, fiind realizată succesiunea de drepturi în procedura de executare, chiar dacă fizic persoana va fi aceeași.

Articolul 53. Participarea interpretului

(1) Procedura de executare se efectuează în limba de stat. În cadrul procedurii de executare, părțile pot beneficia de serviciile unui interpret. Interpret poate fi persoana autorizată pentru această activitate în modul prevăzut de lege.

(2) Cheltuielile pentru atragerea traducătorului sau a interpretului le suportă participantul care a solicitat atragerea.

(3) Executorul judecătoresc avertizează în scris interpretul asupra răspunderii pe care o poartă în conformitate cu prevederile Codului penal.

Normele articolului comentat stabilesc regulile procesuale referitoare la limba de efectuare a procedurii de executare. Astfel, legiuitorul stabilește expres că limba aplicabilă în cadrul procedurii de executare este cea română (moldovenească). Dar, în caz de necesitate, părțile procedurii de executare pot beneficia de serviciile interpretului. Trebuie să accentuăm că părțile procedurii de executare sunt obligate să-și asigure comunicarea lingvistică cu executorul judecătoresc. În acest sens, anume partea interesată va suporta cheltuielile de traducere orală sau scrisă. Statul are doar obligația de a autoriza interpreți și/sau traducători, garantând astfel corectitudinea traducerii.

Conform prevederilor art. 2 al Legii nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, *interpretul* este persoana specializată în traducerea orală, mijlocind astfel înțelegerea dintre două sau mai multe persoane care vorbesc limbi diferite.

Dacă participantul la procedura de executare nu înțelege actul întocmit în scris în limba română (moldovenească) de către executorul judecătoresc, atunci poate recurge, pe cheltuială proprie, la traducerea acestuia în limba în care îl va înțelege.

Potrivit prevederilor art. 5 al legii nominalizate, interpretul antrenat în acțiuni procesuale urmează să posede o diplomă de licență ori echivalentă din care rezultă specializarea în limba sau în limbile străine pentru care solicită autorizarea; să aibă o vechime în muncă pe specialitate de cel puțin 2 ani; să cunoască limba de stat vorbită și scrisă; să nu aibă antecedente penale nestinse. Prevederea referitoare la deținerea diplomei de licență nu este obligatorie în cazul interpreților și traducătorilor din/sau într-o limbă orientală ori rar folosită (japoneză, chineză, turcă, arabă etc.). De asemenea e de menționat, că potrivit prevederilor legii menționate anterior, interpreții ce participă la acțiuni procesuale urmează să fie atestați și autorizați în modul stabilit de către Ministerul Justiției.

Prin legea menționată a fost precizată și lărgită răspunderea interpreților. Astfel, conform prevederilor art. 8, interpretul poartă răspundere pentru neveridicitatea traducerilor și a actelor traduse, pentru încălcarea obligațiilor sale, pentru două refuzuri nejustificate, în termen de un an, de a presta serviciile solicitate și care intenționat a divulgat date privind actele și faptele care le-au devenit cunoscute în exercițiul funcției, în condițiile legii. Prejudiciul cauzat de către interpreți și traducători în urma activității acestora se repară în modul stabilit de legislație. Interpretul și traducătorul poartă răspundere penală pentru prezentarea, cu bună știință, a traducerii sau a interpretării incorecte. În acest sens ținem să menționăm că art. 312 Cod penal prevede răspunderea pentru prezentarea, cu bună știință, a traducerii sau a interpretării incorecte, dacă aceasta a avut loc în cadrul judecării cauzei, aceeași normă fiind aplicabilă pentru acțiuni similare efectuate în cadrul procedurii de executare, care constituie faza finală a procesului civil. Statul nu răspunde pentru paguba pricinuită de către interpret.

Articolul 54. Participarea martorilor asistenți

(1) Prezența martorului asistent este obligatorie la pătrunderea în locuință, dacă legea nu prevede altfel. La pătrunderea în încăpere, în depozit, în alt local, la cercetarea lor, la sechestrarea și la ridicarea bunurilor debitorului pot fi atrași martori asistenți sau utilizate mijloace tehnice (foto/video).

(2) La latitudinea executorului judecătoresc, pot fi invitați martori asistenți și în alte cazuri.

(2¹) În cazul în care debitorul consimte efectuarea acțiunilor executorului judecătoresc, prezența martorilor asistenți nu este necesară.

(3) Martor asistent poate fi persoana în privința căreia nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei, care nu este interesată de săvârșirea actelor de executare, nu se află în relații de rudenie cu părțile în procedura de executare și nu este supusă controlului din partea lor.

La etapa actuală, modalitatea de executare silită cel mai frecvent utilizată este urmărirea bunurilor debitorului, realizată prin sechestrarea și vânzarea acestora. Această modalitate de executare silită este nu doar printre cele mai frecvent utilizate, ci și printre cele mai dificile de realizat pentru executorii judecătorești, atât din considerente fizice (opunerea de rezistență a debitorului, împiedicarea accesului etc.), cât și din motive procesuale, unul din impedimente fiind și problema atragerii martorilor asistenți.

În articolul comentat legiuitorul a stabilit situațiile când prezența martorilor asistenți este obligatorie, când este la discreția executorului judecătoresc sau la cererea părților și a indicat asupra cerințelor cărora trebuie să le corespundă persoana atrasă în procedura de executare în calitate de martor-asistent.

Alin (1) al articolului stabilește situația în care prezența martorilor asistenți este obligatorie, aceasta fiind pătrunderea în locuință, dacă legea nu prevede altfel.

În alte câteva cazuri executorul este în drept să implice martorii asistenți, având alternativa de utilizare a mijloacelor tehnice audio/video pentru înregistrarea faptelor.

Executorul poate antrena martori asistenți:

- la pătrunderea în încăpere, în depozit, în alt local;
- la cercetarea lor;
- la sechestrarea și la ridicarea bunurilor debitorului;
- precum și alte cazuri când consideră necesar.

Menționăm că legislatorul nu a specificat că locuința în care urmează să pătrundă executorul judecătoresc trebuie să aparțină debitorului, motiv pentru care martorii asistenți pot fi necesari și atunci când au loc pătrunderi în locuințele altor

persoane, decât debitorul (de exemplu, la pătruderea în locuința dată în locațiune sau în locuințele comune).

Scopul participării martorilor asistenți la procedura de executare este asigurarea transparenței acțiunilor executorului judecătoresc la săvârșirea unor acte de executare silită care aduc atingere drepturilor patrimoniale ale părților procedurii de executare și care ulterior pot constitui obiectul unui litigiu. În ipoteza că acțiunile executorului judecătoresc vor fi contestate, prezența martorilor asistenți este binevenită, depozițiile acestora, putând fi ulterior utilizate drept probe în fața instanței de judecată. Din aceste considerente, prin prevederile alin. (2) al articolului comentat, legiuitorul a stabilit posibilitatea atragerii martorilor asistenți și în alte cazuri, la discreția executorului judecătoresc. De exemplu, în cazul întocmirii procesului-verbal de constatare a imposibilității executării etc. Cel mai indicat caz de implicare a martorilor asistenți neprevăzut expres de lege este evacuarea silită a persoanelor.

De fapt, martorii asistenți sunt o reminiscență sovietică, menită să anticipeze ca mijloc probatoriu acuzele de abuzuri din partea executorului judecătoresc atunci când realmente se produc confruntări între acesta și debitor. De aceea, este salutară completarea art. 54 CE cu alin. (2/1) *în cazul în care debitorul consimte efectuarea acțiunilor executorului judecătoresc, prezența martorilor asistenți nu este necesară.*

Cât privește exigențele față de persoanele care pot să apară în calitate de martori asistenți, legislatorul le-a enumerate în alin. (3) al articolului comentat. Așadar, martor asistent în cadrul procedurii de executare poate fi persoana care:

- nu se află sub tutelă ca măsură de ocrotire judiciară. Celelalte măsuri de ocrotire nu împiedică implicarea persoanei fizice ca martor asistent;
- nu este interesată de săvârșirea actelor de executare;
- nu se află cu participanții la procedura de executare în legături de rudenie, de subordonare și nu este supusă controlului din partea lor.

Ținând cont de prevederile alin. (3) al articolului comentat, vom indica că până a admite participarea unei persoane în calitate de martor asistent la procedura de executare, executorul judecătoresc va verifica existența tutelei, existența legăturilor de rudenie cu participanții la procedura de executare, a raporturilor de subordonare, lipsa interesului în săvârșirea unor acte de executare. Deși legea nu prevede expres posibilitatea recuzării martorilor asistenți, formularea expresă și exhaustivă a restricțiilor enumerate mai sus, permite să deducem că executorul judecătoresc nu va admite participarea în calitate de martor asistent a persoanei, referitor la care a fost informat că se află în una din situațiile de incompatibilitate. Or, admiterea participării unor martori asistenți “viciați” ar compromite întreaga acțiune procesuală.

Articolul 55. Drepturile și obligațiile martorilor asistenți

(1) Martorul asistent trebuie să ateste faptul, conținutul și rezultatele actelor de executare la care a asistat. El este îndreptățit să știe pentru săvârșirea căror acte de executare este invitat, să facă observații în legătură cu actele efectuate.

(2) Observațiile martorului asistent se consemnează în proces-verbal de către executorul judecătoresc sau personal de către fiecare martor asistent. Înainte de a începe derularea actelor de executare la care urmează să participe martori asistenți, executorul judecătoresc le va explica drepturile și obligațiile lor.

(3) Martorului asistent i se păstrează salariul mediu la locul său de muncă pe toată durata lipsei în legătură cu participarea la actele de executare, iar dacă nu lucrează, i se poate plăti o remunerație achitată în avans de către creditor cu încasarea ulterioară de la debitor, în cuantumul stabilit de Guvern.

Articolul comentat determină drepturile și obligațiile martorilor asistenți în cadrul procedurii de executare, definind și rolul lor în efectuarea actelor de executare silită.

Alin. (1) al articolului comentat oferă formularea “misiunii” martorilor asistenți, indicând asupra rolului acestora la efectuarea actelor de executare silită. Astfel, legiuitorul indică că “*martorul asistent trebuie să ateste faptul, conținutul și rezultatele actelor de executare la care a asistat.*” Formularea citată implică prezența martorului asistent pe toată durata acțiunii de executare, de la începutul acesteia și până la finalizare, participarea sa fiind încheiată prin semnarea procesului-verbal întocmit de executorul judecătoresc.

Astfel, deducem că obligația martorului asistent este de a asista la săvârșirea acțiunilor procesuale pentru confirmarea cărorora a fost invitat până la momentul încheierii acestora și de a semna procesul-verbal întocmit în urma efectuării acestor acțiuni.

Cât privește drepturile martorului asistent, acestea sunt următoarele:

- până la începerea actelor de executare martorul asistent este în drept să afle care sunt drepturile și obligațiile sale;
- martorul asistent este îndreptățit să știe pentru săvârșirea căror acte de executare este invitat;
- martorul asistent este în drept să facă observații în legătură cu actele efectuate și să le consemneze personal în procesul-verbal;
- martorului asistent i se păstrează salariul mediu la locul său de muncă pe toată durata lipsei în legătură cu participarea la actele de executare, iar persoanei care nu lucrează i se poate plăti o remunerație din contul debitorului, în cuantumul stabilit de către Guvern.

Cu referință la dreptul martorului asistent de a primi o remunerație, vom menționa că cuantumul acesteia este stabilit prin Hotărârea Guvernului

nr.270/2006⁶⁹, iar sumele care i se cuvin se atribuie, în conformitate cu prevederile art. 37 alin. (2) lit. c) CE, la spezele procedurii de executare. Conform art. 36 alin. (3) CE, *partea care solicită îndeplinirea unui act sau întreprinderea unei acțiuni în cadrul procedurii de executare este obligată să avanseze (...) spezele procedurii de executare necesare în acest scop.*

Deși titlul articolului comentat face referire la drepturile și obligațiile martorului asistent, normele inserate în el indică și asupra unor obligații ale executorului judecătoresc în legătură cu participarea martorilor asistenți la procedura de executare. Așadar, din textul articolului comentat rezultă că executorul judecătoresc are următoarele obligații:

- să informeze martorul asistent despre actele de executare la care este invitat să asiste;
- să explice martorului asistent, până la începerea acțiunilor de executare, drepturile și obligațiile sale;
- să consemneze în procesul-verbal observațiile făcute de martorul asistent și să permită acestuia consemnarea personală a acestora în procesul-verbal.

Articolul 56. Participarea specialistului

(1) Pentru lămurirea problemelor care apar în cadrul actelor de executare, executorul judecătoresc, din oficiu ori la cererea debitorului sau a creditorului, poate dispune participarea la procedura de executare a unui sau a mai multor specialiști, după caz.

(2) În calitate de specialist poate participa persoana care posedă cunoștințele necesare în domeniul respectiv, nu este interesată de rezultatele actelor care se efectuează și nu se află în raporturi de rudenie cu participanții la procesul de executare.

(3) Specialistul face concluzii verbale sau scrise.

Articolul comentat stabilește modul și condițiile de atragere a specialiștilor pentru participarea la procedura de executare, ca o formă de utilizare a cunoștințelor speciale în cadrul activităților procesuale de executare.

Specialiștii sunt considerați, conform prevederilor art. 42 CE, participanți la procedura de executare. Aceștia sunt persoane care contribuie la efectuarea procedurii de executare. Specialiștii sunt atrași pentru participare în procedura de

---

⁶⁹ Hotărârea Guvernului nr.270/2006 cu privire la aprobarea mărimilor sumelor bănești achitate persoanelor fizice citate de către instanța judecătorească, organele de urmărire penală, de examinare a materialelor administrative și cele de executare a documentelor executorii. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=27128&lang=ro

executare în vederea clarificării unor probleme apărute în procesul de executare, soluționarea cărora implică anumite cunoștințe speciale.

Conform prevederilor legislației în vigoare, la sechestrarea bunurilor, se întocmește un proces-verbal, în care se indică toate obiectele și documentele sechestrate, numărul, măsura, greutatea lor, genul, elementele de individualizare, gradul de uzură și, pe cât e posibil, valoarea lor. Dat fiind faptul că bunurile supuse sechestrării sunt eterogene după natura sa, cunoștințele executorului judecătoresc nu sunt suficiente pentru realizarea întocmai a prevederilor legale citate mai sus, din aceste considerente este necesară atragerea specialistului și, se poate întâmpla, nu doar a unuia.

Specialiștii ajută executorul judecătoresc să soluționeze corect unele probleme legate, spre exemplu, de determinarea valorii și caracteristicilor bunurilor sechestrate. Există situații, când prezența specialistului este iminent necesară pentru executarea întocmai a documentului executoriu, un exemplu elocvent ar fi executarea unui document executoriu privind strămutarea hotarelor unui teren, atribuirea unui teren etc.

Alin. (1) al articolului comentat indică asupra faptului că atragerea specialistului la efectuarea unor acțiuni de executare poate fi dispusă de executorul judecătoresc din oficiu (în cazul când consideră că soluționarea problemei identificate necesită cunoștințe speciale) sau la cererea părților procedurii de executare.

Art. 117 CE expres prevede că dacă evaluarea bunurilor este dificilă ori debitorul sau creditorul nu este de acord cu valoarea bunului determinată de executorul judecătoresc, acesta din urmă va antrena în evaluare un evaluator în domeniu. Evaluatorul fiind participant la procedura de executare ca specialist (art. 42 CE).

Pentru efectuarea evaluării va fi atras evaluatorul, care conform Legii nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare⁷⁰, este *persoană fizică cu o reputație bună, cu studii superioare corespunzătoare, titular al certificatului de calificare al evaluatorului, care posedă o experiență de muncă suficientă în domeniul evaluării, un înalt nivel profesional și competența necesară pentru desfășurarea activității de evaluare.*

Restricțiile stabilite de articolul comentat pentru persoana care participă în calitate de specialist la procedura de executare se reduc la faptul că ea urmează să nu fie interesată de rezultatele actelor care le efectuează și să nu fie în raporturi de rudenie cu participanții la procesul de executare. Legea cu privire la activitatea de evaluare stabilește un cerc de restricții mai dure, astfel, nu se admite efectuarea

---

⁷⁰ Legea 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=108062&lang=ro

evaluării de către evaluatorul care este fondator, acționar sau persoană cu funcție de răspundere a persoanei juridice titulare de drepturi patrimoniale asupra obiectului evaluării.

Ultimul alineat al articolului comentat permite ca specialistul să-și poată formula concluziile verbal sau în scris.

Articolul 57. Drepturile și obligațiile specialistului

(1) Specialistul este obligat:

- a) să se prezinte la citare;*
- b) să participe la actele de executare, folosindu-și cunoștințele de specialitate pentru a acorda participanților ajutor în soluționarea problemelor;*
- c) să dea explicații în legătură cu actele pe care le efectuează;*
- d) să facă declarații, care vor fi consemnate în proces-verbal de către executorul judecătoresc sau, personal, de către specialist.*

(2) Specialistul are dreptul la o remunerație din contul debitorului, dacă prezentul cod nu prevede altfel.

Articolul dat stabilește drepturile și obligațiunile procesuale ale specialistului antrenat în efectuarea unor acțiuni de executare, indicând și consecințele ce survin pentru refuzul sau eschivarea de la executarea obligațiilor sale.

Obligațiile specialistului sunt enumerate în alin. (1) al articolului comentat, iar dreptul specialistului la achitarea unei remunerații este stabilit de alin. (2) al articolului dat. Remunerarea va depinde de gradul de calificare al acestora și complexitatea lucrului îndeplinit.

Deși alin. (2) al articolului reglementează că achitarea remunerației specialistului se va face din contul debitorului, art. 117 CE prevede altfel. Astfel, alin. (3) art. 117 CE stabilește că, cheltuielile de evaluare a bunurilor efectuată de evaluator le suportă persoana care a contestat valoarea determinată de executorul judecătoresc.

Articolul 58. Participarea expertului

(1) Pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, al meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, aspecte care au apărut în procesul de executare și care cer cunoștințe speciale, executorul judecătoresc poate dispune, din oficiu ori la cererea debitorului sau a creditorului, efectuarea unei expertize.

(2) Poate fi numită în calitate de expert persoana care dispune de cunoștințe speciale, nu este interesată de rezultatele actelor pe care le efectuează și nu se află în raporturi de rudenie cu părțile în procedura de executare.

(3) Expertiza judiciară se efectuează de către un expert judiciar înscris în

Registrul de stat al experților judiciari. În cazul în care în Registrul de stat al experților judiciari nu sunt experți de specializarea necesară sau în cazul în care nu poate fi numit un alt expert judiciar din motive de incompatibilitate, în calitate de expert judiciar poate fi recunoscută ad-hoc o persoană competentă în specializarea solicitată pentru efectuarea expertizei judiciare.

Expertiza este un mijloc de probație, iar concluziile expertului inserate într-un raport de expertiză reprezintă probă în cadrul examinării unei cauze civile. Din aceste axiomatiche considerente, pare cel puțin neclară participarea unui expert într-o procedură de executare. Or, toate probele necesare și posibile au fost deja administrate în instanța de judecată care a examinat și soluționat cauza civilă în fond.

Necesitatea elucidării unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, al meșteșugurilor artisanale și din alte domenii, desigur poate apărea într-o procedură de executare silită, însă trebuie să recunoaștem că cele mai frecvente necesități la această etapă procedurală țin de evaluarea bunurilor (de exemplu, bijuterii, icoane, opere de artă etc.). Respectiva sarcină poate fi realizată cu succes conform rigorilor Legii nr.989/2002.

Totuși nu putem exclude în mod absolut dreptul oricăreia din părțile la procedura de executare de a solicita desemnarea unei expertize. Aici trebuie să accentuăm că toate costurile de efectuare a expertizei sunt suportate de partea interesată (creditorul sau debitorul). Mai dificilă pare a fi situația în care executorul judecătoresc din oficiu dispune efectuarea unei expertize (necesitatea ei fiind impusă de situații cum ar fi cazul identificării unor bunuri ale debitorului care ar putea avea valoare artistică sau istorică - icoane, tablouri etc.). În această situație costurile se împart în mod egal între părți.

Alin. (2) se referă în linii foarte mari la niște exigențe cărora trebuie să corespundă un expert, deși în alineatul (3) se face referire expresă la Registrul de stat al experților, grație căruia calitatea de expert nu poate fi pusă la îndoială, doar lipsa de obiectivitate în efectuarea expertizei ar putea afecta încrederea în rezultatul expertizei.

Spre deosebire de Codul de procedură civilă unde sunt expres prevăzute temeiurile de recuzare a expertului, în articolul comentat există doar două repere pe care părțile sau executorul, ori chiar expertul judiciar desemnat le-ar putea invoca fie ca temei de recuzare fie ca temei de abținere – interesul pentru rezultatele actelor pe care le efectuează sau raporturile de rudenie cu părțile în procedura de executare.

Mult mai interesantă pare prevederea extinderii calității de expert pentru persoane competente în specializarea solicitată pentru efectuarea expertizei judiciare – așa numitul expert *ad-hoc*.

Din păcate, Codul de executare explică în ce caz se poate produce așa o situație, dar nu explică cine recunoaște această calitate unei persoane care nu este

înscrisă în Registrul de stat al experților. Această prevedere este o preluare din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar⁷¹.

Articolul 59. Drepturile și obligațiile expertului

(1) Expertul este în drept:

a) să ia cunoștință de materialele procedurii de executare referitoare la obiectul expertizei;

b) să pună participanților la procesul de executare întrebări referitor la obiectul expertizei;

c) să se abțină de a da raport dacă problemele depășesc sfera cunoștințelor sale speciale sau dacă materialele puse la dispoziție sunt insuficiente;

d) să i se compenseze cheltuielile de efectuare a expertizei și să primească onorariul pentru lucrul efectuat.

(2) Expertul este obligat să nu întreprindă, fără încuviințarea executorului judecătoresc, a debitorului sau a creditorului, cercetări care să distrugă total ori parțial obiectul cercetării ori care să schimbe calitatea sau însușirea lui.

(3) Pentru depunerea cu bună știință a unui raport fals, expertul răspunde în conformitate cu legislația penală.

Drepturile expertului prevăzute în alin. (1) art. 59 CE sunt aproape la fel enumerate și în Legea nr. 68/2016. Chiar în situațiile destul de rare în care s-ar ajunge la o expertiză judiciară într-o procedură de executare, considerăm că toată gama de drepturi din art. 51 al Legii nr. 68/2016 sunt aplicabile, de altfel ca și obligațiile.

Art. 312 Cod penal prevede răspunderea penală pentru prezentarea, cu bună-știință, a concluziei false de către specialist sau expert, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată ori internațională.

Capitolul VI PROCEDURA DE EXECUTARE

Articolul 60. Intentarea procedurii de executare

(1) Procedura de executare se intentează la cererea creditorului urmăritor sau, în cazurile prevăzute de prezentul cod, la demersul instanței de judecată, cu prezentarea documentului executoriu spre executare.

(1¹) În cazul executării dreptului de ipotecă în temeiul contractului de ipotecă

---

⁷¹ Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93158&lang=ro

investit cu formulă executorie, procedura de executare se intentează cu prezentarea și examinarea documentelor prevăzute la art. 34 alin. (6) lit. c) din Legea nr. 142-XVI din 26 iunie 2008 cu privire la ipotecă.

(2) Creditorul este liber să depună documentul executoriu la orice executor judecătoresc, ținând cont de prevederile art.30 din prezentul cod.

(3) În termen de 3 zile de la primirea documentului executoriu, executorul judecătoresc emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o expediază părților în procedura de executare în cel mult 3 zile de la emitere, și propune debitorului de a executa documentul executoriu în termen de 15 zile, fără să întreprindă acțiuni de punere în executare a documentului executoriu. La încheierea cu privire la intentarea procedurii de executare va fi anexat borderoul de calcul al cheltuielilor de executare legate de plata taxei de intentare și de arhivare a dosarului de executare. Debitorului i se va expedia și copia documentului executoriu, certificată de executorul judecătoresc. Curgerea termenului începe din momentul comunicării debitorului a încheierii cu privire la intentarea procedurii de executare în condițiile art.67 din prezentul cod.

(3¹) În cazul documentelor executorii cu executare imediată, cu excepția celui menționat la art.27 din prezentul cod, executorul judecătoresc propune debitorului executarea documentului executoriu în termen de 3 zile, fără întreprinderea acțiunilor de punere în executare a documentului executoriu în acest termen.

(3²) În cazul în care debitorul nu execută documentul executoriu în termenul menționat la alin.(3) sau (3¹) al prezentului articol, executorul judecătoresc continuă procedura de executare, expediind părților o încheiere în acest sens, însoțită de borderoul de calcul al altor cheltuieli de executare, cu mențiunea că suma acestora, care urmează a fi încasată de la debitor, se va stabili ulterior în condițiile legii.

(4) Încheierea privind intentarea procedurii de executare poate fi contestată doar de debitor, în temeiul prevăzut la art.61 lit. b), e) și f) din prezentul cod, în instanța de judecată în a cărei circumscripție teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul sau, în cazul municipiului Chișinău, în instanța de judecată în a cărei circumscripție camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc. Contestația depusă împotriva încheierii de intentare a procedurii de executare nu are efect suspensiv.

Art. 60 CE oferă detalii privind etapa incipientă a procedurii de executare – intentarea acesteia. Potrivit alin. (1) al articolului comentat, procedura de executare se intentează la cererea creditorului urmăritor sau, în cazurile prevăzute de prezentul cod, la demersul instanței de judecată, cu prezentarea documentului executoriu spre executare. Așadar, intentarea procedurii de executare poate fi cerută doar de 2 categorii de subiecți:

- creditorul (direct sau prin reprezentant) și
- instanța de judecată (în anumite cazuri prevăzute de cod, în particular de alin. (2) art. 15 CE).

Totuși, în cazul când documentul executoriu prevăzut de alin. (2) art. 15 CE a fost prezentat spre executare inițial de către instanța de judecată, iar ulterior restituit creditorului pe motivul imposibilității executării sau ca și parțial executat, punerea repetată în executare a acestuia se va face de către creditor. Este un non-sens ca și în aceste cazuri punerea în executare să se facă prin instanța de judecată.

Potrivit normei generale, pentru examinarea posibilității intentării procedurii de executare este necesară prezentarea documentului executoriu și a cererii corespunzătoare. Însă, pentru unele documente executorii, suplimentar acestora, se mai prezintă unele acte, specificate expres de lege. Astfel, potrivit alin. (1¹) al articolului comentat, în cazul executării dreptului de ipotecă în temeiul contractului de ipotecă investit cu formulă executorie, procedura de executare se intentează cu prezentarea și examinarea documentelor prevăzute în art. 34 alin. (6) lit. c) din Legea nr.142/2008 cu privire la ipotecă. Legea la care face trimitere alineatul citat **a fost abrogată** prin Legea nr.133 din 15.11.2018 , în vigoare din 01.03.2019.

În prezent, aceste reglementări se conțin în art. 764 Cod civil. Potrivit alin. (8) al acestui articol, în cazul exercitării silite în temeiul contractului de ipotecă investit cu formulă executorie – originalul contractului de ipotecă investit cu formulă executorie, care conține clauza privind dreptul creditorului ipotecar de a exercita dreptul de ipotecă în temeiul formulei executorii aplicate de notar, copia contractului de credit bancar sau de împrumut, care atestă faptul că creanța a devenit exigibilă, însoțită de extrasele de evidență financiară, care atestă datoriile debitorului la data expirării termenului indicat în avizul de executare, copiile avizului de executare expediat pe adresa debitorului și dovada înregistrării lui în registrul bunurilor imobile, conform cerințelor stabilite în art. 752 Cod civil, precum și declarația pe propria răspundere a creditorului că nu există un litigiu judiciar în legătură cu contractul de ipotecă investit cu formulă executorie a cărui executare este solicitată și că creanța este exigibilă.

Menționăm că și art. 757 Cod civil conține norme derogatorii aplicabile intentării procedurii de executare a dreptului de gaj. Astfel, alin. (4) al acestui articol stabilește că, prin derogare de la dispozițiile Codului de executare, la transmiterea silită în posesia creditorului gajist a bunurilor corporale gajate se aplică următoarele reguli: creditorul gajist prezintă executorului judecătoresc în original contractul de gaj, avizul de executare a gajului înregistrat în registrul garanțiilor și lista bunurilor gajate, care urmează a fi ridicate, iar executorul judecătoresc reține copii ale acestora și certifică corespunderea lor cu originalul.

Alin. (2) stabilește că creditorul este liber să depună documentul executoriu la orice executor judecătoresc, ținând cont de prevederile art. 30 CE. Norma

respectivă oferă creditorului o anumită doză de libertate în alegerea executorului judecătoresc, însă impune corelarea acesteia cu limitările de competență teritorială stabilite de art. 30 CE.

Potrivit alin. (3) al articolului comentat, termenul de soluționare a cererii de intentare a procedurii de executare este de 3 zile de la primirea documentului executoriu. În acest termen executorul judecătoresc va emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o va expediază părților în procedura de executare în cel mult 3 zile de la emitere, și va propune debitorului de a executa documentul executoriu în termen de 15 zile.

Pe durata acestui termen, executorul judecătoresc nu va întreprinde acțiuni de punere în executare a documentului executoriu. Însă, aplicarea măsurilor de asigurare a executării rămâne necesară chiar și pe această perioadă. Aceasta reiese din prevederile alin. (1) art. 63 CE, care stabilește că *în scopul asigurării executării eficiente a documentului executoriu, odată cu intentarea procedurii de executare și pe tot parcursul acesteia, executorul judecătoresc este în drept să aplice măsuri de asigurare a executării documentului executoriu.*

Încheierea cu privire la intentarea procedurii de executare va fi expediată părților de rând cu borderoul de calcul al cheltuielilor de executare legate de plata taxei de intentare și de arhivare a dosarului de executare. Suplimentar, debitorului i se va expedia și copia documentului executoriu, certificată de executorul judecătoresc – acest lucru fiind o garanție a faptului că debitorul cunoaște **????** existența obligației și conținutul acesteia.

Curgerea termenului de 15 zile, pe durata căruia nu se vor întreprinde măsuri de executare silită, începe din momentul comunicării debitorului a încheierii cu privire la intentarea procedurii de executare în condițiile art. 67 CE.

Menționăm că, reieșind din prevederile alin. (3¹), chiar și în cazul documentelor executorii cu executare imediată (cu excepția asigurării acțiunii), executorul judecătoresc va propune debitorului executarea documentului executoriu în termen de 3 zile, fără întreprinderea acțiunilor de punere în executare a documentului executoriu în acest termen.

Astfel, constatăm din conținutul acestui articol că debitorul, pe lângă faptul că are posibilitatea executării documentului executoriu în mod benevol până la intentarea procedurii de executare, mai are o oportunitate de a executa în condiții mai confortabile obligațiile sale în 15 zile de la primirea încheierii de intentare. Pentru unele situații legiuitorul prevede termene mai scurte. De exemplu, alin. (3/1) art. 60 CE prevede termenul de 3 zile. Astfel, apreciem că legiuitorul oferă suficiente posibilități debitorului a evita executarea prin metode silite, dovedind bună-credință în executarea obligațiilor sale.

Totuși, dacă debitorul nu execută documentul executoriu în termenul menționat la alin.(3) sau (3¹) al prezentului articol, executorul judecătoresc continuă procedura

de executare. Acest moment este formalizat prin emiterea și expedierea către părți a unei încheieri de continuare a executării, însoțită de borderoul de calcul (al altor cheltuieli de executare, decât cele menționate la alin. (3), cu mențiunea că suma acestora, care urmează a fi încasată de la debitor, se va stabili ulterior în condițiile legii.

Emiterea încheierii de continuare a procedurii de executare este un moment formal, menit să semnaleze debitorului că procedura de executare va putea fi realizată deja și prin urmărirea silită a bunurilor sau alte modalități prevăzute de cod.

Juridic vorbind, nu întrevădem rostul unui asemenea act, or, continuarea procedurii de executare intentată este de la sine înțeleasă, firească și necesară, atâta timp cât procedură nu a fost încetată. Mai mult, emiterea acestui act poate atrage tergiversări nejustificate a procedurii de executare, ocazionate de contestații referitoare la acest act care nu aduce valoare cursului procedurii de executare.

Alin. (4) al articolului comentat se referă la contestarea încheierii de intentare a procedurii de executare. Aceasta poate fi contestată doar de debitor, în temeiurile prevăzute la lit. b), e) și f) art. 61 CE.

Instanța de judecată competentă pentru examinarea acestei contestații este cea, în a cărei circumscripție teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul sau, în cazul municipiului Chișinău, în instanța de judecată în a cărei circumscripție camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc. Redacția actuală a alin. (4) art. 60 CE nu este ajustată cu realitățile hărții judecătorești.

Contestația depusă împotriva încheierii de intentare a procedurii de executare nu are efect suspensiv.

Articolul 61. Refuzul de a intenta procedura de executare

(1) Executorul judecătoresc refuza intentarea procedurii de executare dacă:

- a) documentul nu este de competența sa;*
- b) termenul de prezentare a documentului spre executare a expirat;*
- c) documentul nu este întocmit în conformitate cu prevederile art.14 din prezentul cod;*
- d) documentul este înaintat de persoana care nu are împuternicirile respective, stabilite în modul prevăzut de legislație;*
- e) termenul de executare benevolă acordat prin lege sau indicat în documentul executoriu nu a expirat;*
- f) documentul a fost executat.*

(2) Refuzul executorului judecătoresc de a intenta procedura de executare nu este o piedică pentru prezentarea repetată a documentului executoriu spre executare după înlăturarea neajunsurilor.

(3) Încheierea privind refuzul de a primi documentul executoriu spre executare

poate fi contestată de creditor în instanța de judecată în a cărei circumscripție teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul.

Art. 61 CE se referă la situațiile care pot întemeia refuzul intentării procedurii de executare, cât și la aspectele procedurale de contestare a acestei încheieri.

Alin. (1) al acestui articol, după intervenția Curții Constituționale, prin Hotărârea nr. 22 din 08.10.2019, a devenit normă imperativă, care impune soluția de refuz în următoarele circumstanțe:

- a) documentul nu este de competența executorului judecătoresc – această prevedere încorporează atât lipsa competenței teritoriale, cât și a celei materiale a executorului judecătoresc;
- b) termenul de prezentare a documentului spre executare a expirat – termenul va fi calculat în conformitate cu prevederile art. 16 și 17 CE;
- c) documentul nu este întocmit în conformitate cu prevederile art. 14 CE – lipsa unuia dintre elementele obligatorii ale documentului executoriu va determina refuzul de intentare a procedurii de executare;
- d) documentul este înaintat de persoana care nu are împuternicirile respective, stabilite în modul prevăzut de legislație;
- e) termenul de executare benevolă acordat prin lege sau indicat în documentul executoriu nu a expirat – această normă impune executorului judecătoresc verificarea termenilor de executare benevolă specifici fiecărui document executoriu, care rezultă din lege sau din documentul executoriu;
- f) documentul a fost executat – verificarea și cunoașterea de către executorul judecătoresc a acestui temei este foarte dificilă a fi realizată. Or, executarea unei obligații de a plăti o sumă de bani nu este un lucru public și nu poate fi cunoscută executorului judecătoresc la data primirii documentului executoriu.

Am sugera legiuitorului completarea listei temeiurilor de refuz în intentarea procedurii de executare cu unul, a cărui lipsă este resimțită de practicieni – lipsa obiectului executării silită (de exemplu, anularea vizei de reședință sau anularea unor clauze contractuale etc). Or, legislația de executare a omis reglementarea soluției pentru situațiile când documentul executoriu impune o obligație, care nu necesită executare pe cale silită – de exemplu, constatarea paternității sau a nulității unui act.

Legiuitorul indică că refuzul de a intenta procedura de executare nu este o piedică pentru prezentarea repetată a documentului executoriu spre executare după înlăturarea neajunsurilor.

Astfel, singura condiție impusă de legiuitor pentru solicitarea repetată a intentării procedurii de executare este înlăturarea neajunsurilor care au cauzat restituirea documentului executoriu.

În contrast cu încheierea de intentare, încheierea privind refuzul de a primi documentul executoriu spre executare poate fi contestată doar de creditor,

competență fiind instanța de judecată în a cărei circumscripție teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul.

Articolul 62. Concilierea părților în procedura de executare

- (1) În termenul stabilit de executorul judecătoresc în încheierea de intentare a procedurii de executare, părțile sunt obligate să se prezinte în fața executorului judecătoresc pentru a li se comunica drepturile și obligațiile lor, inclusiv posibilitatea de conciliere sau, după caz, de determinare a modalității de executare și/sau a consecutivității de urmărire a bunurilor debitorului.
- (2) În cazul în care părțile convin asupra condițiilor de executare, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care indică aceste condiții, ele devenind obligatorii pentru părți.
- (3) În cazul în care părțile au convenit asupra încheierii unei tranzacții, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care consemnează condițiile tranzacției, acest proces-verbal servind drept temei pentru încetarea procedurii de executare. Procesul-verbal al executorului judecătoresc prin care se întărește tranzacția este un document executoriu.
- (4) În cazul în care părțile sau una dintre părți nu se prezintă ori concilierea nu finalizează cu încheierea unei tranzacții, executorul judecătoresc consemnează faptul într-un proces-verbal și continuă urmărirea patrimoniului debitorului.
- (5) Procesele-verbale întocmite în condițiile prezentului articol sunt semnate obligatoriu de părțile în procedura de executare prezente la procedura de conciliere sau de reprezentanții acestora, sunt certificate cu semnătura și cu ștampila executorului judecătoresc și înmânate părților în procedura de executare. Procesele-verbale nu pot fi contestate.
- (6) Procedura de conciliere a părților poate fi reluată la orice etapă a procedurii de executare, la cererea unei părți în procedura de executare.
- (7) Prevederile prezentului articol nu se aplică în cazul documentelor executorii conform cărora calitatea de creditor o are statul.
- (8) Măsurile asigurătorii aplicate de executorul judecătoresc până la încheierea tranzacției, în condițiile prezentului articol, pot fi ridicate total sau parțial de acesta doar la cererea scrisă a creditorului sau în baza unui proces-verbal de constatare a executării.
- (9) În cazul în care părțile în procedura de executare încheie, până la aplicarea măsurilor de executare silită, o tranzacție în condițiile prezentului articol, executorul judecătoresc beneficiază de un onorariu în proporție de 50% din onorariul stabilit pentru executarea integrală a documentului executoriu.

Articolul dat oferă încă o posibilitate pentru debitor de a identifica modalități de executare a obligațiilor sale cât mai adaptate situației proprii, însă agreeate și de creditor.

Aceste reglementări din Codul de executare sunt foarte progresiste și în deplin acord cu standardele internaționale aplicabile domeniului, oferind posibilități largi părților procedurii de executare de a modela cursul executării conform intereselor și aranjamentelor comune, pentru a o face cât mai puțin dureroasă pentru debitor, dar și acceptabilă pentru creditor.

Pe lângă Recomandarea CoE nr. (2003)17, angajarea activă a părților în procedura de executare (executarea participativă) este salutăată și recomandată în standardele internaționale. Astfel, Liniile directe CEPEJ pentru o mai bună implementarea recomandărilor Consiliului Europei în domeniul executării din 2009 indică că *prioritate întotdeauna trebuie să se acorde ajungerii părților la un acord în vederea coordonării cadrului temporal de executare. Dacă părțile convin între ele asupra unui termen de executare, atunci nicio procedură stabilită de statul-membru nu trebuie să împiedice executarea acordurilor respective.*

În același sens, Codul mondial de executare⁷², în art. 10 prevede: *Statele trebuie să se asigure că profesionistul însărcinat cu executarea are opțiunea de a adopta o procedură de executare consensuală la solicitarea debitorului. Pentru a adapta executarea la situația creditorului și a debitorului, Statele trebuie să permită participarea activă a părților la executare.*

Astfel, din această perspectivă, Codul de executare al Republicii Moldova oferă părților posibilitatea la orice etapă a procedurii de executare a se concilia și a conveni asupra modului și condițiilor executării.

Mai mult, potrivit alin. (1) al articolului comentat, procedura de conciliere este un element obligatoriu după intentarea procedurii de executare. Astfel, în termenul stabilit de executorul judecătoresc în încheierea de intentare a procedurii de executare, părțile sunt obligate să se prezinte în fața executorului judecătoresc pentru a li se comunica drepturile și obligațiile lor, inclusiv posibilitatea de conciliere sau, după caz, de determinare a modalității de executare și/sau a consecutivității de urmărire a bunurilor debitorului.

Este o măsură impusă de legiuitor pentru a informa încă o dată părțile despre drepturile și obligațiile ce le revin în procedura de executare, dar și pentru a le oferi oportunități de negocieri.

Alin. (2)-(4) ale articolului comentat reglementează situațiile cu care poate finaliza procedura de conciliere. Astfel, dacă părțile convin asupra condițiilor de

---

⁷² <https://www.uihj.com/fr/telechargements/code-mondial-de-lexecution/>

executare, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care indică aceste condiții, ele devenind obligatorii pentru părți.

În cazul în care părțile au convenit asupra încheierii unei tranzacții, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care consemnează condițiile tranzacției, acest proces-verbal servind drept temei pentru încetarea procedurii de executare. Procesul-verbal al executorului judecătoresc prin care se întărește tranzacția este un document executoriu.

Deosebirea între situația reglementată de alin. (2) și cea reglementată de alin. (3) este că în prima dintre ele procedura de executare silită continuă, însă conform unor condiții asupra cărora părțile au convenit. De exemplu, că executarea se va face doar supra veniturilor debitorului sau că obligația va fi executată eșalonat pe durata unui an etc, iar în cea de-a doua situație procedura de executare încetează, din motiv că părțile au convenit asupra stingerii ei prin diverse metode (prin novație, prin darea în plată sau alte modalități).

Alin. (4) se referă la situația în care părțile sau una dintre părți nu se prezintă ori concilierea nu finalizează cu încheierea unei tranzacții. În acest caz executorul judecătoresc consemnează faptul într-un proces-verbal și continuă urmărirea patrimoniului debitorului.

Alin. (5) al articolului comentat indică că procesele-verbale întocmite în condițiile prezentului articol sunt semnate obligatoriu de părțile în procedura de executare prezente la procedura de conciliere sau de reprezentanții acestora, sunt certificate cu semnătura și cu ștampila executorului judecătoresc și înmânate părților în procedura de executare. Procesele-verbale nu pot fi contestate.

Alin. (7) al articolului exclude documentele executorii conform cărora calitatea de creditor o are statul de la aplicarea prevederilor articolului comentat. Însă, pentru situațiile când statul este debitor, procedurile descrise de art. 62 CE sunt aplicabile.

Măsurile asigurătorii aplicate de executorul judecătoresc până la încheierea tranzacției, în condițiile articolului comentat, pot fi ridicate total sau parțial de executorul judecătoresc doar la cererea scrisă a creditorului sau în baza unui proces-verbal de constatare a executării. Menirea acestei norme este a nu compromite șansele executării, în eventualitatea când debitorul nu va respecta condițiile tranzacției.

Alin. (9) reglementează încă un beneficiu ce i-ar reveni unui debitor cooperant – astfel, în cazul în care părțile în procedura de executare încheie, până la aplicarea măsurilor de executare silită, o tranzacție în condițiile prezentului articol, executorul judecătoresc beneficiază de un onorariu în proporție de 50% din onorariul stabilit pentru executarea integrală a documentului executoriu.

Analiza acestui articol indică foarte clar că posibilitatea de a colabora/negocia/concilia, prin metodele reglementate de acest articol este în

beneficiul atât al debitorului, cât și al creditorului. Creditorul cooperant poate fi mai deschis să convină cu debitorul asupra bunurilor ce urmează să fie sechestrare sau asupra aranjamentelor de plată (de exemplu, plata în rate), obținând în acest fel – deseori – o executare mai rapidă, decât dacă ar fi mers pe calea urmăririi bunurilor. Debitorul, la rândul său, adoptând un comportament cooperant, poate obține concesiuni în ceea ce privește termenii de executare, modalitățile de executare și costurile executării. Și, evident, un rol important de facilitare a cooperării respective revine către executorul judecătoresc, care, în ideal, ar fi trebuit să beneficieze de instruire specializată în acest domeniu.

Capitolul VII

EXECUTAREA DOCUMENTELOR EXECUTORII PRIVIND APLICAREA MĂSURILOR DE ASIGURARE A ACȚIUNII ȘI APLICAREA MĂSURILOR DE ASIGURARE ÎN PROCEDURA DE EXECUTARE

Articolul 63. Măsurile de asigurare a executării documentului executoriu aplicate de către executorul judecătoresc

(1) În scopul asigurării executării eficiente a documentului executoriu, odată cu intentarea procedurii de executare și pe tot parcursul acesteia, executorul judecătoresc este în drept să aplice măsuri de asigurare a executării documentului executoriu în măsura în care acestea au o legătură cauzală directă cu dispozitivul documentului executoriu sau rezultă direct din acesta, după cum urmează:

- a) să aplice sechestrul pe mijloacele bănești sau pe bunurile debitorului;*
- b) să interzică debitorului de a săvârși anumite acte;*
- c) să interzică altor persoane de a transmite debitorului bunuri sau de a îndeplini față de el alte obligații;*
- d) să interzică persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, efectuarea anumitor acte în privința debitorului sau a bunurilor lui, inclusiv a bunurilor care vor fi dobândite în viitor, care ar putea duce la împiedicarea executării documentului executoriu.*

(1¹) Executorul judecătoresc este obligat să țină un registru de evidență a măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu.

(2) Încheierea privind asigurarea executării documentului executoriu poate fi contestată în instanță de judecată. În cadrul examinării cererii de contestare a aplicării măsurilor de asigurare, instanța de judecată nu poate dispune suspendarea executării încheierii prin care acestea au fost aplicate.

(3) Recursul depus împotriva încheierii instanței de judecată privind anularea sau

substituirea măsurilor de asigurare a executării suspendă executarea încheierii.
(5) *Sistarea executării încheierilor de aplicare a măsurilor de asigurare a executării, în cazul anulării acestora de către instanță, se admite doar în temeiul hotărârii judecătorești definitive și se execută imediat de executorul judecătoresc care are în procedura sa documentul executoriu în baza căruia s-a dispus aplicarea măsurilor de asigurare a executării.*
(6) *Ridicarea măsurilor de asigurare se dispune prin încheiere a executorului judecătoresc, din oficiu, în cazul în care debitorul achită datoria și restituie cheltuielile de executare.*

Reglementările conținute în articolul 63 CE se referă la un element indispensabil și extrem de valoros – dacă nu chiar determinant – pentru succesul procedurii de executare. Măsurile de asigurare a executării au menirea de a conserva patrimoniul debitorului, în vederea valorificării lui ulterioare și/sau a determina debitorul pentru executarea obligației stabilite de documentul executoriu.

Potrivit alin. (1) al articolului comentat, în scopul asigurării executării eficiente a documentului executoriu, odată cu intentarea procedurii de executare și pe tot parcursul acesteia, executorul judecătoresc este în drept să aplice măsuri de asigurare a executării documentului executoriu în măsura în care acestea au o legătură cauzală directă cu dispozitivul documentului executoriu sau rezultă direct din acesta, după cum urmează:

- a) să aplice sechestru pe mijloacele bănești sau pe bunurile debitorului;
- b) să interzică debitorului de a săvârși anumite acte (cum ar fi — să dea dispoziții cu privire la anumite bunuri);
- c) să interzică altor persoane de a transmite debitorului bunuri sau de a îndeplini față de el alte obligații (de exemplu, locatorilor sau creditorilor debitorului li se poate interzice transmiterea banilor către debitor);
- d) să interzică persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, efectuarea anumitor acte în privința debitorului sau a bunurilor lui, inclusiv a bunurilor care vor fi dobândite în viitor, care ar putea duce la împiedicarea executării documentului executoriu (organului de stat competent i se poate impune interzicerea înregistrării unor modificări la actele constitutive ale debitorului sau autorizarea deschiderii unor conturi noi, sau eliberarea unor acte către debitor etc.).

Apreciem că sintagma “*în măsura în care acestea au o legătură cauzală directă cu dispozitivul documentului executoriu*” din textul alin. (1) al articolului comentat este pasibilă de interpretări neechivoce și scade gradul de claritate al normei.

Alin. (1¹) obligă executorul judecătoresc să țină un registru de evidență a măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu. Obligația dată este

orientată spre a evita situațiile când odată cu încetarea procedurii de executare se omite ridicarea măsurilor asigurătorii.

Disponerea aplicării măsurilor asigurătorii se face prin încheiere, care poate fi contestată în instanță de judecată, însă în cadrul examinării cererii de contestare a aplicării măsurilor de asigurare, instanța de judecată nu poate dispune suspendarea executării încheierii prin care acestea au fost aplicate. Această interdicție legală protejează creditorul și interesul public de eventualii debitori de rea-credință, care ar putea profita de suspendarea efectului măsurilor de asigurare a executării.

Similar reglementărilor din Codul de procedură civilă aplicabile măsurilor de asigurare a acțiunii și Codul de executare prevede că recursul depus împotriva încheierii instanței de judecată privind anularea sau substituirea măsurilor de asigurare a executării suspendă executarea încheierii.

Din aceleași rațiuni prudențiale, legiuitorul a prevăzut că sistarea executării încheierilor de aplicare a măsurilor de asigurare a executării, în cazul anulării acestora de către instanță, se admite doar în temeiul hotărârii judecătorești definitive și se execută imediat de executorul judecătoresc care are în procedura sa documentul executoriu în baza căruia s-a dispus aplicarea măsurilor de asigurare a executării.

Ridicarea măsurilor de asigurare se dispune prin încheiere a executorului judecătoresc, din oficiu, în cazul în care debitorul achită datoria și restituie cheltuielile de executare.

Articolul 64. Interdicția de a părăsi țara

(1) Interdicția de a părăsi țara în cel mult 6 luni se aplică de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, doar atunci când prezența debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu și doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții. Încheierea instanței de judecată se execută imediat, însă poate fi atacată cu recurs. Demersul executorului judecătoresc privind interdicția de a părăsi țara se examinează pe baza materialelor anexate la demers, fără participarea părților. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.

(1¹) Încheierea instanței de judecată prin care se dispune aplicarea interdicției de a părăsi țara se trimite spre executare Poliției de Frontieră din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

(2) Dacă este necesară menținerea interdicției pe un termen mai mare, aceasta poate fi aplicată în mod repetat în urma unui demers motivat al executorului judecătoresc, dar nu mai mult de 3 ori în cadrul aceleiași proceduri de executare.

(3) În cazul încetării procedurii de executare în condițiile art.83 lit.a)–c) și e)–g)

din prezentul cod sau restituirii documentului executoriu, interdicția de a părăsi țara se revocă de către executorul judecătoresc. În cazul în care în procesul de executare a documentului executoriu dispăre necesitatea menținerii interdicției de a părăsi țara, precum și în cazul încetării procedurii de executare în condițiile art.83 lit.d) din prezentul cod, această interdicție se revocă de către judecător la cererea executorului judecătoresc sau a părților în procedura de executare.

Potrivit Recomandării nr. (2003)17 a Comitetului de miniștri ai Consiliului Europei din 09.09.2003 în materia executării silite, ”în procedura de executare urmează să fie găsit un echilibru între interesele creditorului și cele ale debitorului”. Articolul comentat reprezintă un caz tipic când legiuitorul ia în calcul interesele și drepturile creditorului, dar asigură un echilibru al acestora cu drepturile debitorului.

Menționăm că această modalitate de constrângere a debitorului, înscrisă în seria măsurilor de asigurare a executării, a fost instituită în legislația națională în anul 2008 și aceasta a fost elaborată în vederea asigurării corespunderii legislației naționale cu standardele formulate în jurisprudența CtEDO. De fapt, toate exigentele expuse de CtEDO referitor la prevederile legale privind restricționarea dreptului de a părăsi țara sunt enumerate în conținutul art. 64 CE și în mai bine de 13 ani de aplicare a acestor norme Republica Moldova nu a fost condamnată nici o dată de înaltul for european pe motivul acesta. Această soluție o considerăm optimă atât sub raport de echitate, cât și sub aspect de proporționalitate și echilibru între interesele debitorului și ale creditorului.

În conformitate cu art. 27 din Constituția Republicii Moldova, dreptul la libera circulație în țară este garantat. Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară. Art. 28 din Constituția Republicii Moldova prescrie că, statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.

Art. 54 din Constituția Republicii Moldova prevede că, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Prevederile alin. (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Conform pct. 1 art. 2 Protocolul nr. 4 al Convenției Europene a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale oricine se găsește în mod legal pe teritoriul unui stat are dreptul să circule în mod liber și să-și aleagă în mod liber reședința sa. Totodată, pct. 3 al aceluiași articol prevede că exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

Astfel, în ceea ce privește aspectul limitării dreptului la libera circulație, evocăm în acest sens Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 05.04.2011 pentru controlul constituționalității art. 8 lit. g), art. 11 alin. (4) din Legea nr.269-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, cu modificările și completările ulterioare, art. 64 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004 în redacția Legii nr.143 din 2 iulie 2010 pentru modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova⁷³, în care Curtea a reținut următoarele: *„potrivit art. 27 din Constituție, dreptul la libera circulație în țară este garantat. Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară. În virtutea prevederilor coroborate ale art.19 și art.27 din Constituție, tuturor cetățenilor, cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară le este garantat dreptul la libera circulație în interiorul statului și de a ieși din țară. Dreptul persoanei la libera circulație, protejat de prevederile art.27 din Constituția Republicii Moldova și de instrumentele internaționale, nu face parte din categoria drepturilor absolute, a căror restrângere se exclude. Acest drept poate fi restrâns, exercitarea lui impunând respectarea condițiilor prevăzute de lege.*

Curtea reține că orice limitare a dreptului persoanei la libera circulație, manifestată fie prin refuzul eliberării actelor de călătorie necesare exercitării acestei libertăți, fie prin interdicția de a părăsi țara, trebuie să corespundă anumitor exigențe de ordin material și procedural, care să garanteze proporționalitatea acesteia cu scopul urmărit.

Astfel, potrivit art. 54 din Constituție, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund

---

⁷³ Hotărârea Curții Constituționale nr.7 din 05.04.2011 pentru controlul constituționalității art.8 lit.g), art.11 alin.(4) din Legea nr.269-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, cu modificările și completările ulterioare, art.64 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004 în redacția Legii nr.143 din 2 iulie 2010 pentru modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova. <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=35&l=ro>

normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

De asemenea, art.2 alin.3 din Protocolul nr.4 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale stipulează că exercitarea dreptului la libera circulație nu poate face obiectul altor restrângeri decât al celor care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora. Conform prevederilor contestate, refuzul de a elibera pașaportul sau documentul de călătorie, de a prelungi termenul de valabilitate a acestuia din cauză că nu au fost onorate obligațiile patrimoniale față de stat, persoane fizice sau juridice rezultă din hotărârea instanței judecătorești și conduce la limitarea temporară a libertății de circulație a persoanei, dar nu la privarea de libertate. Or, în cazul neexecutării unei obligații contractuale, debitorul nu poate fi arestat sau reținut.

Curtea subliniază că refuzul de a elibera pașaportul sau documentul de călătorie sau de a prelungi termenul de valabilitate a acestuia, interdicția de a părăsi țara, fiind măsuri legale de asigurare a executării efective a hotărârii judecătorești, nu reprezintă o ingerință nejustificată în dreptul la libera circulație, garantat de art.27 din Constituție și normele actelor internaționale.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în contextul unor litigii având ca subiect ingerința în dreptul de a părăsi țara, măsura de restricționare a trecerii frontierei de stat a unei persoane debitoare ar putea fi dispusă în cazul în care este necesară protejarea drepturilor altor persoane, și anume protejarea drepturilor și intereselor legitime ale creditorilor ce dispun de un titlu executoriu. În speța Reiner contra Bulgariei (nr. 46343/99 din 23 mai 2006) Curtea Europeană a estimat că „...din principiul proporționalității reiese că restricția privind dreptul de a părăsi țara sa din cauza unei datorii neachitate nu poate fi justificată decât în măsura în care urmărește un scop, perceperea datoriei, iar faptul că debitorul părăsește țara ar putea compromite șansele de a percepe suma în cauză.” Conform constatărilor Curții Europene, măsura restrictivă trebuie să fie prevăzută expres de lege, să aibă la origine un temei legal și să fie aplicată doar după expirarea termenului de executare benevolă a titlului executoriu și după întreprinderea unor eforturi rezonabile pentru a percepe datoria prin alte mijloace, astfel, încât restricția să fie o ultimă soluție de natură a influența conduita și responsabilitatea debitorilor pentru executarea titlurilor executorii.

Curtea relevă că stipulațiile privind refuzul de a elibera pașaportul sau documentul de călătorie sau de a prelungi termenul de valabilitate a acestuia și interdicția de a părăsi țara, fiind prevăzute de lege, având scopul de a proteja drepturile altor persoane și de a asigura executarea hotărârilor instanțelor judecătorești, nu încalcă art.27 și art.54 din Constituție.”

În aceeași privință, în speța Gochev contra Bulgariei (nr. 34383/03 din 26.11.2009)⁷⁴, CtEDO reiterează că articolul 2 din Protocolul nr. 4 la CEDO garantează oricărei persoane dreptul la libertate de mișcare, inclusiv dreptul de a părăsi orice țară pentru o altă țară din alegerea persoanei la care el sau ea poate fi admisă. Orice măsură care restrânge acest drept trebuie să fie legală, să urmărească unul dintre scopurile legitime menționate la al treilea paragraf din Convenția menționată mai sus dispoziție și un echilibru corect între interesul public și drepturile individuale (a se vedea *Baumann c. Franței*, nr. 33592/96, § 61, CED 2001-V, și *Riener v. Bulgaria*, nr. 46343/99, § 109, 23 mai 2006) (punctul 44). Curtea consideră, de asemenea, că impunerea unei măsuri, cum ar fi că, în cazul de față a fost destinat să garanteze interesele creditorilor și că, în principiu, acesta a urmărit un scop legitim, și anume protecția drepturilor altora (punctul 48). Totodată, Curtea a admis încă o dată că, în principiu, o astfel de interdicție poate fi în concordanță cu articolul 2 din Protocolul nr. 4 la Convenție, atât timp cât aceasta este justificată și numai pentru perioada în care servește scopului de a garanta recuperarea creanței (punctul 49). Cu toate acestea, Curtea a considerat că interdicția avea un caracter automat, fără vreo limitare în privința domeniului de aplicare sau a duratei acesteia și, prin urmare, nu era justificată și proporțională cu interesul legitim pe care se pretindea că îl urmărește (punctul 57).

În legislația națională restricționarea dreptului la libera circulație este reglementată în conformitate cu rigorile formulate de jurisprudența CtEDO (măsura nu se aplică în mod automat, este prevăzută de lege, aplicarea ei este dispusă de instanța de judecată, măsura are o durată limitată în timp, ea este previzibilă pentru debitor și pasibilă de contestare; restricționarea urmărește un scop legitim).

Totodată, art. 54 din Constituția Republicii Moldova prevede că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri, decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Astfel, restricționarea anumitor drepturi este admisibilă – iar

---

⁷⁴ <http://hrlibrary.umn.edu/research/bulgaria/GOCHEV.pdf>

mai sus am indicat că restricționarea dreptului la libera circulație corespunde condiționalităților constituționale și rigorilor CtEDO, or, aceasta are drept scop protejarea ordinii publice, protejarea drepturilor și libertăților altor persoane și garantarea autorității justiției și vine să asigure respectarea prevederilor art. 120 din Constituție. Considerentele respective au cunoscut o amplă dezvoltare în Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.1 din 15.01.2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 60, al. (3) și al. (31) din Codul de Executare⁷⁵.

Dincolo de aceste considerente generale – dar foarte importante în contextul probabil celei mai disputate măsuri de asigurare a executării – vom analiza procedura și competențele aferente aplicării interdicției de a părăsi țara.

La aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara ca măsură de asigurare a executării se poate recurge doar în cazurile când executorul judecătoresc anterior a aplicat măsurile de asigurare a executării, însă bunurile susceptibile de urmărire nu au fost identificate sau acestea nu sunt suficiente ori există informații că debitorul ar putea părăsi țara și acest lucru ar face mai dificilă executarea sau ar diminua șansele ei. În fiecare caz instanța de judecată va lua decizia de a aplica sau nu această restricție, pe baza probelor prezentate de către creditor sau executorul judecătoresc. Această măsură de constrângere poate fi aplicată față de debitor pe o perioadă limitată de timp, însă de mai multe ori în cadrul aceleiași proceduri de executare. Remarcăm că la aplicarea acestei restricții, legiuitorul impune o serie de rigori, cărora urmează să li se conformeze atât instanța de judecată, cât și executorul judecătoresc, și anume:

- aplicarea restricției pe un termen limitat (până la 6 luni);
- restrângerea numărului de aplicări repetate în cadrul aceleiași proceduri (nu mai mult de 3 ori);
- verificarea periodică a necesității menținerii interdicției.

Controlul din partea executorului judecătoresc privind necesitatea menținerii acestei interdicții, constă în verificarea schimbărilor în situația patrimonială a debitorului, verificarea veniturilor sale și identificarea posibilităților de executare efectivă a hotărârii.

Încheierea instanței de judecată prin care se dispune aplicarea interdicției de a părăsi țara se trimite spre executare Poliției de Frontieră din subordinea Ministerului Afacerilor Interne. În practică apar situații când expedierea către organul competent să asigure executarea interdicției de a părăsi țara are loc cu

---

⁷⁵ Hotărârea Curții Constituționale nr.1 din 15.01.2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 60 alin. (3) și alin. (31) din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004. <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=439&l=ro>

întârzieri, care raportate la durata aplicării acesteia (cel mult 6 luni) sunt considerabile. Pentru a evita efectul descurajant al acestor situații și a nu zădărnici efectul interdicției, ar fi recomandabil ca la dispunerea aplicării acestei măsuri, instanța să menționeze că termenul pentru care aceasta este aplicată începe să curgă din data aplicării notării interdicției de către organul competent, adică Poliția de Frontieră.

În cazul încetării procedurii de executare în condițiile art. 83 lit. a)–c) și e)–g) din prezentul cod sau restituirii documentului executoriu, interdicția de a părăsi țara se revocă de către executorul judecătoresc. În cazul în care în procesul de executare a documentului executoriu dispăre necesitatea menținerii interdicției de a părăsi țara, precum și în cazul încetării procedurii de executare în condițiile art. 83 lit. d) din prezentul cod, această interdicție se revocă de către judecător la cererea executorului judecătoresc sau a părților în procedura de executare.

Articolul 64¹. Condițiile aplicării și menținerii măsurilor de asigurare

Măsurile de asigurare în procedura de executare se aplică și se mențin doar dacă aplicarea sau menținerea lor este necesară și proporțională.

Articolul dat conține o aserțiune atât de generală, încât comentarea acesteia este o adevărată provocare. Intenția nobile a legiuitorului urmărită la formularea acestui text - cea de a limita eventualele abuzuri asupra drepturilor și intereselor debitorului – a fost realizată destul de stângaci și pleonastic.

Afirmăm acest lucru pentru că textul legal vizat nu aduce nici un plus de claritate, nici un plus de valoare suplimentar principiilor procedurii de executare analizate anterior.

Să încercăm să analizăm cele 2 criterii menționate în acest articol ca și măsură de apreciere a necesității aplicării/menținerii măsurilor de asigurare.

Astfel, măsurile de asigurare în procedura de executare se aplică doar dacă aplicarea lor este necesară și proporțională. De exemplu, în situația când debitorul este o persoană cu o bună reputație, care deține în proprietate un imobil foarte valoros, bine întreținut și amplasat, iar creanța constituie echivalentul a 1% din valoarea acestui bun – ar fi oare justificat ca executorul judecătoresc să considere că buna reputație a debitorului și deținerea unor active valoroase suficiente pentru a acoperi creanța pot întemeia concluzia că aplicarea măsurilor de asigurare nu este necesară? Și din contra, dacă executorul judecătoresc ar aplica măsurile de asigurare asupra acestui bun imobil, ar fie ele considerate proporționale? Și cine ar fi autoritatea competentă să aprecieze proporționalitatea acestei măsuri?

Să vedem cum s-ar prezenta lucrurile în cazul aplicării celor 2 criterii pentru acțiunea de menținere a măsurilor asigurătorii. În situația executării unui document executoriu de încasare a pensiei de întreținere (minorul având doar 1,5 ani) sau a

unui de încasare a pensiei viagere, faptul că la moment debitorul nu înscrie restanțe, însă nu dispune de venituri constante și are în proprietate doar un bun imobil sau mijloc de transport, este sau nu justificată concluzia necesității menținerii măsurilor de asigurare a executării?

Sau în situația când debitorul dispune de 3 bunuri imobile, a căror valoare cumulativă este în mod evident mai mare decât valoarea creanței puse în executare, însă 2 dintre acestea sunt grevate de careva sarcini (gaj, măsuri de asigurare a acțiunii) pot fi menținute măsurile de asigurare a executării și pe acestea?

Situațiile practice sunt atât de complexe, dificile și controversate, încât încercarea de a le reglementa printr-o normă lipsită de orice concretică, se pare, mai mult dăunează, decât aduce aport proactiv.

Articolul 65. Actele executorului judecătoresc

(1) La îndeplinirea atribuțiilor și a îndatoririlor sale legate de punerea în executare a documentelor executorii, executorul judecătoresc emite încheieri, întocmește procese-verbale și alte acte de procedură.

(2) Erorile materiale sau formale comise la întocmirea actelor indicate la alin.(1) se pot corecta de către executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea motivată a părții interesate și nu pot servi temei de contestare sau de anulare a actului executorului judecătoresc.

(3) Cererea privind corectarea erorilor menționate la alin.(2) va fi soluționată de executorul judecătoresc în cel mult 5 zile de la primire, prin emiterea fie a unui alt act procedural, fie a unei încheieri de refuz în corectarea actelor, după caz.

(4) Încheierea privind refuzul corectării actelor poate fi contestată în instanță de judecată în decursul a 5 zile de la comunicare.

Caracterul scris al procedurii de executare impune și condiția întocmirii de acte procedurale pentru fiecare acțiune de executare. Prin folosirea sintagmei *emite* din art. 65 CE, legiuitorul a determinat aplicabilitatea noțiunii de acte doar pentru documente, adică înscrisuri elaborate de către executorul judecătoresc. Astfel, nu cad sub incidența normei indicate, acțiunile sau inacțiunile executorului judecătoresc. Reieșind din caracterul reglementar al procedurii de executare, actele executorului judecătoresc urmează a fi emise în limitele competenței stabilite de lege. Circumstanța că procedura de executare silită nu admite desfășurarea altor acțiuni decât cele prevăzute de lege, permite și obligă executorul judecătoresc să emită doar acte reglementate de lege. În acest context, se remarcă că denumirea incorectă a actului de executare nu îi afectează valabilitatea și substanța. Totuși atribuirea unei denumiri veritabile este de natură să confere precizie procedurilor de executare silită.

Conform art. 3 alin. (1) al Legii nr.113/2010 privind executorii judecătorești, actul de executare este actul întocmit de executorul judecătoresc, în limitele competențelor sale legale, este act procesual de autoritate publică, ce are forță probantă, se prezumă a fi legal, iar în cazul când este întocmit în cadrul procedurii de executare, poate fi contestat în modul stabilit de Codul de executare. Fiind emis în vederea realizării unei competențe legale, actul emis de executorul judecătoresc trebuie să dispună referitor la o operațiune sau la organizarea unei operațiuni din cadrul procedurii de executare. Emitentul actului de executare așa cum rezultă însăși din interpretarea textuală a normei comentate este doar executorul judecătoresc, persoană investită de stat, cu competențe de a îndeplini activități de interes public.

Actele executorului judecătoresc se emit fără participarea sau notificarea părților, dacă legea nu prevede altfel. Astfel, rezerva este determinată de necesitatea participării părților la desfășurarea anumitor acte de executare. În vederea asigurării efectului opozabilității, prin dispozițiile art. 67 CE s-a instituit obligația executorului judecătoresc de expediere și înmânare a actelor de executare către destinatari.

Competența pentru corectarea erorilor materiale sau formale admise la întocmirea actelor de executare aparține executorului judecătoresc. Din oficiu sau la cererea părții interesate, executorul judecătoresc va dispune asupra corectării erorilor, prin emiterea unui alt act procedural. Nu va fi considerată eroare materială sau formală, situația când modificarea se referă la un aspect de esență care la data emiterii actului a fost stabilit corect de către executorul judecătoresc. Atestarea unei erori materiale sau formale în conținutul actului executorului judecătoresc nu constituie temei pentru anularea acestuia, iar atunci când instanța de judecată este sesizată cu o contestație în acest sens, în conformitate cu art. 163 alin. (3¹) CE, urmează să scoată de pe rol cererea de chemare în judecată din motivul nerespectării căii prealabile de soluționare a litigiului. Erorile de redactare se pot referi la date despre identitatea și statutul procesual al părților, indici despre dată, lună, an, loc, denumiri, obiect al executării sau oricare alte date, atât timp cât corectarea nu este de natură să modifice scopul și sensul actului emis.

Asupra cererii privind corectarea erorilor materiale sau formale executorul judecătoresc urmează să se expună în cel mult 5 zile de la primire. În cazul în care atestă că cererea este întemeiată, executorul judecătoresc va emite un alt act procedural, care în partea de motivare va conține mențiunea despre admiterea cererii de corectare a erorilor. Noul act emis, nu va determina repunerea faptică în termenii de contestare, referitor la aspectele care nu au constituit obiect al corectării. Dacă constată că cererea privind corectarea erorilor este neîntemeiată, executorul judecătoresc va emite o încheiere de refuz în corectarea actului, ce va fi susceptibilă de a fi contestată direct în instanța de judecată.

Atunci când se constată că cererea de corectare a erorii indicate de către persoana interesată este neîntemeiată, executorul judecătoresc va emite o încheiere

prin care va dispune refuzul corectării actului. Contestarea încheierii privind refuzul în corectarea erorii materiale sau formale nu are efect suspensiv asupra procedurii de executare.

Articolul 66. Încheierile executorului judecătoresc

(1) Intentarea, amânarea, suspendarea și încetarea executării silite, eliberarea sau distribuirea sumelor obținute din executare, aplicarea și ridicarea măsurilor de asigurare a executării, alte măsuri prevăzute de lege se dispun de executorul judecătoresc prin încheiere, care trebuie să cuprindă:

- a) data și locul adoptării, numărul procedurii de executare;*
- b) numele executorului judecătoresc, adresa juridică a biroului său;*
- c) procedura de executare asupra căreia se adoptă încheierea;*
- d) chestiunea asupra căreia se adoptă încheierea;*
- e) motivele care au determinat adoptarea încheierii și legea care a fost aplicată la adoptare;*
- f) dispoziția executorului judecătoresc;*
- g) calea și termenul de contestare a încheierii;*
- h) semnătura și ștampila executorului judecătoresc.*

(2) Încheierea executorului judecătoresc este executorie de drept din momentul emiterii și poate fi contestată, în termen de 10 zile de la data comunicării, în instanța de judecată în a cărei rază teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul sau, în cazul municipiului Chișinău, în instanța de judecată în a cărei circumscripție camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc, dacă legea nu prevede altfel. Contestarea încheierilor executorului judecătoresc nu poate fi temei de suspendare a executării, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod.

Încheierea este un act de dispoziție al executorului judecătoresc prin care se dispune referitor la intentarea, amânarea, suspendarea și încetarea executării silite, eliberarea sau distribuirea sumelor obținute din executare, aplicarea și ridicarea măsurilor de asigurare a executării, sau alte măsuri prevăzute de lege. În lipsa unei prevederi legale despre faptul întocmirii unei încheieri, actul emis de către executorul judecătoresc va avea alt regim juridic. Astfel, pentru constatarea efectuării acțiunilor de executare, în lipsa unei prevederi contrare, se vor întocmi procese-verbale. Reieșind din faptul că încheierea în procedura de executare este emisă doar în anumite cazuri stabilite de lege, elementele esențiale ale conținutului acesteia sunt prestabilite și trebuie să cuprindă:

- a) data și locul adoptării, numărul procedurii de executare;***

Indicarea datei în conținutul încheierii executorului judecătoresc stabilește momentul când aceasta a fost întocmită. Astfel, poate fi determinat dacă încheierea a fost emisă în termenul și în consecutivitatea prevăzute de lege.

Locul emiterii încheierii stabilește dacă actul a fost emis la sediul biroului executorului judecătoresc sau locul de executare. Pentru anumite cazuri prevăzute de lege, nerespectarea prevederii referitor la locul întocmirii actului, este de natură să afecteze valabilitatea acestuia.

Specificarea în conținutul încheierii executorului judecătoresc a numărului procedurii de executare denotă faptul că acesta nu are un caracter izolat, dar este parte integrantă a procedurii de executare. Mențiunea este utilă pentru ordonarea și buna gestiune a actelor procedurii de executare.

b) numele executorului judecătoresc, adresa juridică a biroului său;

Datele despre numele executorului judecătoresc incluse în încheiere, identifică executorul judecătoresc care a emis actul. În așa mod poate fi stabilit dacă a fost respectată competența generală sau teritorială a emitentului. Mențiunea despre adresa juridică a biroului executorului judecătoresc stabilește adresa de corespondență la care participanții la procedura de executare urmează să desfășoare comunicarea actelor.

c) procedura de executare asupra căreia se adoptă încheierea;

Specificarea procedurii de executare în conținutul încheierii emise de executorul judecătoresc, presupune transpunerea exactă a acestui element din conținutul titlului executoriu. Utilitatea includerii datelor despre procedura de executare asupra căreia se adoptă este de a stabili relația dintre încheierea emisă și procedura de executare desfășurată.

d) chestiunea asupra căreia se adoptă încheierea;

Aspectul asupra căreia se adoptă încheierea coincide cu acțiunile pentru care legea prevede necesitatea emiterii unei încheieri de către executorul judecătoresc. Chestiunea asupra căreia se adoptă încheierea reprezintă și operațiunea procedurală desfășurată de executorul judecătoresc. În acest context, urmează a fi specificat dacă emiterea încheierii de către executorul judecătoresc a avut loc la cererea participanților ori a unei alte părți interesate sau dacă acest fapt s-a dispus din oficiu.

e) motivele care au determinat adoptarea încheierii și legea care a fost aplicată la adoptare;

Mențiunea despre motivele care au determinat adoptarea încheierii este importantă prin faptul că nu permite emiterea de acte în mod arbitrar fără careva rațiuni juridice. Concomitent, se asigură și dreptul părților de a fi informați referitor la considerentele pentru care a fost emisă încheierea de executare. Neindicarea motivelor sau temeiului juridic ce a determinat emiterea încheierii este în măsură să afecteze valabilitatea actului.

f) dispoziția executorului judecătoresc;

Dispoziția executorului judecătoresc îmbracă forma operațiunii procedurale care o dispune și de fapt reprezintă scopul emiterii încheierii. Categoriile dispozițiilor care pot fi emise sunt prestabilite de lege și sunt enumerate în art. 66 alin. (1) CE. Dispoziția executorului judecătoresc urmează să fie de un caracter clar, necondiționat și să nu admită interpretări contradictorii. O singură încheiere poate conține mai multe dispoziții ale executorului judecătoresc, fapt care nu îi afectează valabilitatea.

g) calea și termenul de contestare a încheierii;

Mențiunea despre calea de atac și termenul de contestare a încheierii vine să explice destinatarilor condițiile în care pot supune controlului judecătoresc încheierea de executare. Această exigență de conținut, deși este una obligatorie, nu este în măsură să afecteze valabilitatea actului procedural. În ipoteza în care, calea sau termenul de atac sunt indicate în mod eronat, această circumstanță nu suprimă și nici nu extinde dreptul persoanei de a depune contestație, or procedura se reglementează doar prin conținutul legii.

h) semnătura și ștampila executorului judecătoresc;

Semnătura din textul încheierii de executare, este elementul care confirmă dacă persoana semnatară avea sau nu calitatea cerută de lege pentru a-l întocmi. În cazul când actele executorului judecătoresc sunt emise pe suport de hârtie, semnătura urmează a fi realizată olograf sau electronic de către executorul judecătoresc. De menționat că conform art. 13 alin. (1) al Legii nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic, documentul electronic semnat cu semnătură electronică avansată calificată este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. Astfel, având în vedere că legea nu cere ca documentul să fie perfectat sau prezentat pe suport de hârtie și semnat cu semnătură olografă, documentul electronic se consideră a fi corespunzător acestei cerințe.

Data semnării actului corespunde cu momentul din care acesta începe a produce efecte juridice, iar lipsa semnăturii echivalează cu neemiterea actului. Corespunzător, lipsa semnăturii executorului judecătoresc pe încheierea emisă, nu va constitui temei de anulare, or faptul că actul de executare nu este semnat urmează a fi interpretat că acesta niciodată nu a produs efecte juridice. Semnarea și aplicarea concomitentă a ștampilei pe actul de executare îi conferă un caracter oficial, evidențiind statutul de persoană investită cu dreptul de a desfășura activități de interes public.

Eficiența actelor de executare poate de fi asigurată doar prin desfășurarea unor proceduri prompte astfel încât să fie reduse incidentele care periclitizează continuitatea procedurii de executare. Caracterul imediat executoriu al încheierii de executare, vine să stabilească măsuri, a căror întârziere sunt de natură să compromită executarea. Efectul executoriu al încheierii apare de drept, din momentul emiterii, și

nu este condiționat de comunicarea sau notificarea către persoanele cointeresate. Astfel, partea va putea invoca doar inopozabilitatea conținutului încheierii în coraport cu aceasta, nu și caracterul executoriu.

Termenul de contestare a încheierii executorului judecătoresc este unul special, fața de alte categorii de acte, și anume de 10 zile din momentul comunicării, dacă legea nu prevede altfel. Fiind un termen procedural, calcularea acestuia va avea loc conform dispozițiilor Capitolului IX Cod de procedură civilă. În acest sens, calcularea termenului acordat de 10 zile de la data comunicării, va începe cu ziua următoare, în acord cu art. 111 alin. (3) CPC.

Competența în soluționarea contestațiilor împotriva încheierilor executorului judecătoresc aparține instanței de judecată din a cărei rază teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul. În cazul municipiului Chișinău, competența aparține instanței de judecată în a cărei circumscripție camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc. De notat, că în temeiul Hotărârii Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nr. 1 din 26 septembrie 2010, au fost aprobate circumscripțiile camerelor teritoriale ale executorilor judecătorești din Republica Moldova.

Contestarea încheierii executorului judecătoresc nu are efect suspensiv asupra actului. Acest fapt nu suspendă desfășurarea procedurii de executare, decât în cazurile prevăzute de lege. Situația prevăzută de lege, se regăsește în art. 78 alin. (1) lit. e) CE, potrivit căruia executorul judecătoresc este obligat să suspende procedura de executare în cazul contestării de către debitor a actelor executorului judecătoresc, cu condiția depunerii cauțiunii – până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a examinat contestarea.

Articolul 67. Expedierea și înmânarea actelor executorului judecătoresc

(1) Actele executorului judecătoresc se trimit destinatarului prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, sau prin orice alt mijloc care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui (telegramă, fax, email etc.) ori se înmânează personal destinatarului ori altor persoane indicate la alin.(2) de către executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea părții interesate.

(2) În cazul absenței destinatarului persoană fizică, documentele menționate la alin.(1) se înmânează unui membru adult al familiei lui, rudelor, afinilor acestuia sau unei persoane care locuiește cu destinatarul, unei persoane cu funcție de răspundere din primărie sau președintelui asociației locatarilor de la domiciliul destinatarului, pentru a i se transmite lui. Persoana care a primit documentele este responsabilă de transmiterea sau de comunicarea lor neîntârziată destinatarului, răspunde pentru prejudiciile cauzate prin necomunicarea sau prin comunicarea

tardivă a actelor. Documentul se consideră înmănat destinatarului la data indicată în avizul de primire.

(3) În cazul persoanei juridice, documentele se expediază pe adresa ei juridică și se consideră recepționate la data intrării lor în sediu sau la data înmânării lor unui angajat din administrație, din oficiul sau din secretariatul debitorului pentru a fi transmise destinatarului.

(4) În cazul în care înmânarea actului executorului judecătoresc către persoanele indicate la alin.(2) și (3) nu a fost posibilă, actul va fi comunicat prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(5) Atât destinatarul, cât și persoana care a primit documentele pentru a le transmite semnează și restituie avizul de primire.

(6) Refuzul de a primi actele executorului judecătoresc se atestă de către executorul judecătoresc în proces-verbal. Acest fapt însă nu împiedică efectuarea actelor de executare.

(7) Termenul de contestare curge de la data indicată în avizul de primire, în confirmarea transmiterii documentului sau în procesul-verbal de înmânare a actului persoanelor indicate la alin.(2) și (3), sau de la data comunicării actului în modul prevăzut la alin.(4).

Actele de executare se emit unipersonal, fără participarea părților, dacă legea nu prevede altfel. Participanții la procedura de executare precum și alte persoane vizate sunt în drept să cunoască despre oricare acțiune a executorului judecătoresc. Într-un prin aspect, obligația de informare este evidențiată în art. 22 alin. (1) lit. x) CE, potrivit căruia, executorul judecătoresc este obligat să comunice, la solicitarea părții, actele de executare. Concomitent art. 67 alin. (1) CE stabilește că (..) actele executorului se trimitе destinatarului sau altor persoane (..) de către executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea părții interesate. Astfel, dreptul participanților sau a altor persoane interesate, de a fi informați despre actele de executare întocmite de către executorul judecătoresc este un drept de o natură deductibilă din interpretarea coroborată a normelor indicate, fiind desprins și din principiul legalității.

Expedierea actului de executare destinatarului sau altor persoane indicate, nu este o condiție de valabilitate. Această operațiune are scopul juridic de a informa și de a genera opozabilitatea actului în raport cu destinatarul. Prin efectul comunicării, nu se va putea invoca faptul că destinatarul nu a cunoscut informația din cuprinsul actului de executare. Concomitent, legea stabilește momentul comunicării actului executorului judecătoresc ca dată de referință de la care se calculează termenii de contestare în instanța de judecată sau termenii pentru realizarea altor acțiuni de executare. Ignorarea condiției de expediere și înmânare a actelor de executare, este

în măsură să afecteze buna desfășurare a procedurii de executare, încălcând dreptul la apărare al celor vizați.

Pentru ca expedierea sau înmânarea actelor executorului judecătoresc să fie considerată realizată, legea stabilește condiția notificării întregului cuprins al textului și existența unei confirmări despre recepționare de către destinatar. În vederea facilitării acestui proces, executorul judecătoresc poate înmâna direct, la cerere sau din oficiu, destinatarului actele de executare.

Mecanismul de la art. 67 CE, ce descrie procedura de expediere și de înmânare a actelor executorului judecătoresc, este aplicabil pentru toate actele procedurale emise în cadrul unei proceduri de executare. Acesta are o acțiune separată și nu se suprapune cu dispozițiile art. 28 CE, care reglementează comunicarea actelor de procedură și a altor documente, în afara unei proceduri de executare aflate în curs de desfășurare. În ultim caz, comunicarea se referă la actele instanței de judecată sau acte ale altui executor judecătoresc, ce urmează a fi comunicate oricărui destinatar indicat de solicitant.

Explicând alternativele de comunicare a actelor de executare Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 31 din 17.12.2020, privind excepția de neconstituționalitate a unor texte din articolul 67 alin. (2) și (7) din Codul de executare⁷⁶, pct. 64, a statuat că “[.] metoda respectivă de comunicare a documentelor se bazează pe obligația generală a tuturor persoanelor fizice și juridice, prevăzută de articolul 120 din Constituție, de a respecta o hotărâre pronunțată de o instanță de judecată și de a contribui la realizarea acesteia. Doar atunci când se atestă cu certitudine că destinatarul actului este absent, se impun metode alternative de comunicare a actelor executorului judecătoresc aplicate gradual. Legislatorul a reglementat mai multe modalități prin care se va încerca comunicarea actului respectiv către destinatar, astfel încât să se asigure că au fost depuse toate diligențele necesare pentru a nu fi lezate drepturile și interesele destinatarului”.

Articolul indicat stabilește cercul subiecților prin intermediul cărora pot fi înmânate actele de executare, dacă destinatarul este absent la domiciliu. Obligația de transmitere a documentelor primite de la executorul judecătoresc, pusă în sarcina persoanelor indicate, derivă din faptul că acestea se află într-o poziție mai apropiată în comparație cu executorul judecătoresc, pentru a cunoaște situația destinatarului, locul de aflare a acestuia, pentru a-i comunica actele care îl vizează în măsura în care

---

⁷⁶ Hotărârea Curții Constituționale nr.31 din 17.12.2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor texte din articolul 67 alineatele (2) și (7) din Codul de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004 (momentul înmânării actelor executorului judecătoresc către destinatar).

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=752&l=ro>

acest fapt este posibil. Prealabil, adresării actelor către membri familiei destinatarului, rudelor sau afinilor unei persoane cu care locuiește împreună, persoanei cu funcție de răspundere din primărie sau președintelui asociației de locatarei unde trăiește destinatarul, executorul judecătoresc trebuie să facă dovadă că înmânarea directă către cel vizat este imposibilă și a eșuat. Condiția citării prin intermediul altor persoane stabilite de lege este una succesivă și nu alternativă.

Actele de executare comunicate categoriilor de subiecți evidențiați, alții decât destinatarul, sunt opozabile ultimului. Suplimentar, legea instituie obligația legală de transmitere sau comunicare de către persoana care a primit documentele către cel vizat, sub sancțiunea reparării prejudiciului cazat prin acest fapt.

Conform art. 179 alin. (1) Cod civil, persoana juridică se consideră constituită în momentul înregistrării ei de stat, dacă legea nu prevede altfel. Iar potrivit art. 183 alin. (3) și (4) Cod civil, adresa poștală a persoanei juridice este cea de la sediu. Persoana juridică poate avea și alte adrese pentru corespondență. Toate documentele și scrisorile intrate la sediu se consideră recepționate de către persoana juridică. Astfel, în materia expedierii și înmânării actelor de executare, Codul de executare vine să completeze dispozițiile privind înștiințarea și comunicarea actelor de executare către persoana juridică. Astfel, la data intrării corespondenței în sediu persoanei juridice, actele adresate se consideră a fi comunicate.

În cazul în care înmânarea directă către destinatar a actelor de executare a eșuat urmare a epuizării căilor stabilite de lege în art. 67 alin. (2) și (3) CE, executorul judecătoresc poate dispune comunicarea actelor prin publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În acest mod, prin efectul publicității textului actelor de executare, ultimele devin opozabile destinatarului. Pentru ca metoda de comunicare a actelor să fie una viabilă, este necesară asigurarea unui termen redus dintre data publicării și momentul când înștiințarea prin metoda expedierii scrisorilor recomandare cu aviz de recepție a eșuat. În caz contrar, acțiunea de înștiințare directă prin publicarea în Monitorul Oficial, la o perioadă distantă, fără a se ține cont de posibilitatea schimbării circumstanțelor este una inefficientă și care nu corespunde scopului urmărit.

În cazul actelor de executare cu conținut voluminos, o soluție pentru o publicare valabilă va presupune publicarea doar a părții dispozitive a actului. Totodată, în textul publicației se face mențiunea despre publicarea parțială. În cazul actelor ce conțin informații ce se atribuie la secret bancar sau comercial, elementele ce expun date protejate de lege vor fi extrase din textul publicării. În mod similar, se va face o mențiune în acest sens.

Dovada înmânării actelor de executare este considerată valabilă dacă este confirmată de către destinatar sau o de o altă persoană stabilită de lege. Aplicarea semnăturii olografe este suficientă pentru a constata faptul recepționării. Atunci când actele de executare sunt înmânate unei alte persoane, decât destinatarul, din cercul

celor evidențiate la alin. (2), recepționarea va fi confirmată nu doar prin propria semnătură dar și prin includerea datelor de identitate ale acesteia.

Refuzul de a primi actele executorului judecătoresc nu înlătură condiția opozabilității în raport cu destinatarul. Pentru a statua asupra refuzului de a recepționa actele de executare, executorul judecătoresc urmează să întocmească un proces-verbal prin care să constate acest fapt, descriind toate circumstanțele. Procesul-verbal de constatare a refuzului va conține mențiuni despre data exprimării refuzului, identitatea persoanei care a refuzat recepționarea, faptul că ultimei i-a fost comunicat despre posibilitatea recepționării actelor de executare. După caz, cu acordul destinatarului, ultimul poate contrasemna procesul-verbal.

Stabilirea datei de la care începe a curge termenul de contestare a actelor executorului judecătoresc constituie o garanție a dreptului la apărare pentru participanții la procedura de executare. În sensul normei evidențiate, termenul de contestare curge de la data indicată în avizul de primire sau în cazul refuzului de la data menționată în procesul-verbal de înmânare a actului, iar în cazul publicării, de la data ediției Monitorului Oficial. Astfel, la depunerea cererii de contestare a actelor executorului judecătoresc, termenul curs de până la data înmânării actelor, nu va fi inclus în termenul de contestare, motiv pentru care nu este necesară adresarea unei cereri de repunere în termenul.

Articolul 68. Obligația părților de a comunica schimbarea domiciliului ori a sediului

(1) Dacă, în procesul executării documentului executoriu, își schimbă domiciliul sau sediul, adresa poștală sau electronică, numărul de telefon/fax, părțile în procedura de executare sunt obligate să comunice executorului judecătoresc noua adresă, noul număr de telefon, de fax etc. În caz contrar, documentele afișate sau înmânate la ultima adresă sau expediate la numărul de fax cunoscut executorului judecătoresc se consideră comunicate.

(2) În cazul neîndeplinirii obligației de a comunica schimbarea domiciliului sau a sediului, executorul judecătoresc poate prezenta instanței de judecată procesul-verbal respectiv pentru aplicarea unei sancțiuni contravenționale.

Desfășurarea procedurii de executare presupune implicarea activă a părților în acest proces. Codul de executare stabilește anumite acțiuni care pot fi desfășurate de către executorul judecătoresc doar la cererea creditorului sau cu participarea obligatorie a debitorului. În consecință, interacțiunea executorului judecătoresc cu părțile procedurii de executare este asigurată conform datelor comunicate de către ultimii. Articolul comentat vine să legifereze printr-o normă imperativă obligația părților de a comunica executorului judecătoresc datele despre schimbarea domiciliului sau sediului, adresa poștală sau electronică, numărul de

telefon/fax. Sancțiunea civilă pentru nerespectarea acestei obligații este aplicarea efectului opozabilității pentru actele procedurale care au fost comunicate conform informației vechi. Astfel, în cazul în care partea nu și-a executat obligația de informare despre schimbul datelor de contact, ultima nu va putea invoca necunoașterea despre actul de executare, dacă acesta a fost adresat conform ultimelor date cunoscute.

Nerespectarea obligației de comunicare despre schimbarea domiciliului sau a sediului către executorul judecătoresc, constituie temei pentru atragerea la răspundere contravențională. În acest caz executorul judecătoresc în calitate de agent constator, în temeiul art. 421 Cod contravențional, va întocmi procesul-verbal cu privire la contravenție, cu remiterea acestuia spre examinare în fond instanței de judecată competente. Componenta incriminată subiectului este stabilită la art. 319 alin. (2) Cod contravențional, potrivit căruia, neîndeplinirea obligației de către părțile procedurii de executare de a comunica executorului judecătoresc schimbarea domiciliului sau a sediului se sancționează cu amendă de la 30 la 60 unități contravenționale.

Articolul 69. Timpul efectuării actelor de executare

(1) Actele de executare pot fi efectuate în zile lucrătoare, între orele 6.00 și 22.00.

(2) Executarea începută va putea fi continuată peste aceste ore în aceeași zi sau în zilele următoare.

(3) Executarea silită în zile nelucrătoare sau în alt timp decât cel indicat la alin.(1) se admite la cererea motivată a creditorului.

Activitatea de executare silită este limitată în timp, fiind posibil a fi desfășurată în zilele lucrătoare, între orele 06.00 și 22.00. Termenul de zile nelucrătoare include și zilele de sărbătoare nelucrătoare, stabilite conform art. 111 Codul muncii. Norma care prescrie timpul efectuării actelor de executare este o normă imperativă. În consecință, efectuarea de acte de executare în timpul stabilit de lege este în măsură să afecteze valabilitatea actului emis de executorul judecătoresc. Folosirea verbului *efectuate*, recunosc pentru acte de executare doar sensul de acțiuni de executare. Corespunzător, actele de executare sub formă de înscrisuri, pot fi emise inclusiv și în zilele de odihnă.

Noțiunea de timp de efectuare a actelor de executare este un parametru al procesului de executare silită și nu se suprapune cu noțiunea de program de activitate al executorului judecătoresc, ultimul fiind un element de organizare al activității.

Cu titlu de excepție, operațiunea de executare silită începută în intervalul orelor stabilite de lege, poate continua peste program, dacă întreruperea acțiunii de executare este de natură să afecteze utilitatea actelor deja desfășurate. Sintagma *poate* asigură o discreție a executorului judecătoresc, care pentru fiecare caz

individual va decide asupra posibilității continuării desfășurării acțiunii de executare peste orele stabilite de lege. În vederea prelungirii duratei nu este necesară emiterea unui act procedural intermediar la momentul depășirii termenului, or, continuarea acțiunii de executare denotă acest fapt. În actul de executare final urmează să fie reflectate raționamentele executorului judecătoresc pentru care procedura de executare a continuat peste termenul general, stabilit de lege.

Necesitatea protejării dreptului la viața privată a determinat interdicția de urmărire a bunurilor debitorului în zilele nelucrătoare sau în alt timp decât cel dintre orele 06:00 și 22:00. În cazuri urgente, atunci când desfășurarea acțiunii de executare, la o dată ulterioară este de natură să creeze consecințe ireparabile sau dificultăți juridice, la cererea motivată a creditorului, executorul judecătoresc poate desfășura acte de executare și în zilele nelucrătoare, precum și în afara orelor de program. Persistența unor riscuri de pierdere a bunurilor sau de sporire a costurilor de administrare, ar putea fi considerate motive suficiente de justificate pentru desfășurarea operațiunilor de executare în afara timpului stabilit de lege. Motivele care au fost reținute de către executorul judecătoresc în vederea desfășurării executării silite în zilele nelucrătoare, urmează a fi descrise în conținutul actului de executare final.

Articolul 70. Termenul de executare

(1) Documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc.

(1¹) Titlul executoriu privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești va fi executat în cel mult 3 luni de la prezentarea sa spre executare.

(2) Executorul judecătoresc urmează să întreprindă imediat toate acțiunile necesare în vederea executării hotărârii judecătorești. Dacă legea nu prevede altfel, termenul dintre acțiunile complexe ce urmează a fi întreprinse de executorul judecătoresc nu va depăși 15 zile. Curgerea acestui termen se suspendă pe durata suspendării sau amânării executării, strămutării procedurii de executare, imposibilității executorului judecătoresc de a acționa din motive ce nu depind de voința sa, precum și în cazul în care nu au fost avansate cheltuielile necesare pentru efectuarea actului următor.

(3) Cu acordul creditorului, termenul prevăzut la alin.(2) poate fi prelungit.

Termenul de executare a documentului executoriu corespunde noțiunii de durată a procedurii de executare silită. Calcularea termenului începe din momentul prezentării spre executare a documentului executoriu și durează până la încetarea procedurii sau, în anumite cazuri, până la restituirea documentului executoriu. Dreptul la executare în termen rezonabil este atribuit executării unei hotărâri judecătorești concrete. Atunci când executarea a presupus intentarea mai multor proceduri de executare în temeiul aceluiași titlu, termenul de executare va fi apreciat ca durata totală pentru desfășurarea tuturor procedurilor de executare.

Adoptarea Legii nr.87 din 21 aprilie 2011⁷⁷, a avut ca scop crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Acțiunea legii indicate stabilește doar un mecanism compensatoriu, care permite repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului. Ca efect complementar, legiferarea dreptului la judecare în termen rezonabil garantează un standard minim pentru durata procedurilor de executare. Aprecierea rezonabilității termenelor de executare este configurată de mai multe criterii obiective, cum ar fi: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc. Astfel, pentru fiecare caz aparte, în mod individual, în funcție de indicii desprinși din criteriile evidențiate, se va stabili dacă este sau nu încălcat dreptul la executare în termen rezonabil a hotărârii.

În calitate de remediu procesual pentru a înlătura pericolul încălcării dreptului la executare în termen rezonabil, părțile pot contesta inacțiunea executorului judecătoresc de a efectua acte de executare, în condițiile art. 161-163 CE. Acest mecanism, este de natură să accelereze desfășurarea procedurii de executare prin obligarea executorului judecătoresc de a efectua acte de executare determinate. Instanța de judecată poate obliga executorul judecătoresc să întreprindă anumite acțiuni de executare, care au constituit obiectul acțiunii, dacă se constată că ultimul neîntemeiat se opune acestui fapt. Formula prin care executorul judecătoresc este obligat în mod general să desfășoare cu celeritate și în termeni rezonabili procedura de executare este de o natură incoerentă, această obligație reieșind direct din textul legii. Pentru asigurarea unui caracter eficient al procedurii de executare, contestația se va referi la îndeplinirea unor acte concret individualizate.

Standardul termenului rezonabil este recunoscut duratei întregii proceduri de executare silită. Astfel, reclamația despre nerespectarea termenului rezonabil nu poate să se refere la anumite acțiuni de executare silite separate, cum ar fi: durata

---

⁷⁷ Legea nr.87/2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=106544&lang=ro

aplicării sechestrului, durata confirmării procesului-verbal al licitației, durata adresării demersului privind anunțarea în căutare a debitorului. În acest context, urmează a fi stabilit dacă durata rezonabilă a acțiunii de executare, a fost sau nu în măsură să influențeze în ansamblu durata rezonabilă a procedurii de executare.

Art. 6 alin. (1) al Legii nr.87/2011 conține o normă de blanchetă potrivit căreia hotărârea judecătorească privind constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare se execută după ce devine definitivă, în modul stabilit de legislația în vigoare. În continuare, articolul comentat completează cadrul de executare a hotărârii judecătorești, stabilind că titlurile executorii privind repararea prejudiciului urmare a încălcării dreptului la judecare sau executare în termen rezonabil, va fi executat în cel mult 3 luni de la prezentarea spre executare. Instanța de judecată va prezenta din oficiu spre executare Ministerului Justiției titlul executoriu, emis în baza hotărârii judecătorești definitive, și va informa părțile despre acest fapt.

Principiul rolului activ al executorului judecătoresc este dedus din art. 8 lit. a) al Legii nr. 113/2010, potrivit căruia executorul judecătoresc este obligat să depună efort maxim pentru realizarea prin mijloace legale a obligației prevăzute în documentul executoriu, respectând drepturile părților în procedura de executare și ale altor persoane interesate. În cadrul procedurii de executare executorului îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procedurii de executare. Acțiunile procedurale de executare sunt realizate de executorul judecătoresc din oficiu, conform consecutivității stabilite de Codul de executare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Pentru asigurarea celerității procedurii de executare, legea instituie o obligație de desfășurare periodică și sistematică a acțiunilor de executare. Dacă legea nu prevede altfel, termenul dintre acțiunile complexe ce urmează a fi întreprinse de executorul judecătoresc nu va depăși 15 zile. Respectiva dispoziție este de natură să mobilizeze executorul judecătoresc în frecvența acțiunilor de executare întreprinse. Contextual urmează a fi menționat că norma legală prin care se stabilește termenul dintre acțiunile de executare este o normă dispozitivă, încălcarea căreia nu determină consecințe procedurale și nu afectează valabilitatea actelor ulterior emise. Totuși, în contextul examinării cererii privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil, aspectul depășirii termenului legal dintre acțiunile executorului judecătoresc, constituie unul din criteriile determinante pentru concluziile instanței de judecată.

În cazul în care creditorul își exprimă acordul pentru ca intervalul de timp, dintre acțiunile executorului judecătoresc să depășească 15 zile, termenul poate fi prelungit. Acordul creditorului urmează să ia forma unei notificări adresate executorului judecătoresc. Perioada pentru care poate fi prelungit termenul

intermediar dintre acțiunile executorului judecătoresc nu este una reglementată de lege, fiind aparent de o natură discreționară. Totuși, reieșind din rolul activ al executorului judecătoresc, acțiunile de executare urmează să fie efectuate într-o periodicitate rezonabilă.

Articolul 71. Explicarea hotărârii, a ordinii și modului ei de executare

Dacă sensul, extinderea sau modul de aplicare a actului de dispoziție al instanței de judecată ce urmează a fi executat nu sunt clare sau au incidență asupra procedurii de executare ori dacă actul de dispoziție al instanței cuprinde dispoziții contradictorii, executorul judecătoresc poate solicita, din oficiu sau la cererea participanților la procedura de executare, instanței de judecată sau organului emitent explicarea actului în modul stabilit de lege pentru explicarea hotărârii judecătorești.

Potrivit art. 71 CE, precum și art. 251 CPC, executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea participanților la proces poate solicita instanței explicarea hotărârii. Cererea în cauză se va depune instanței care a emis hotărârea.

Procedura de examinare a cererii de explicare a hotărârii este prevăzută în art. 251 alin. (3) CPC. La această etapă instanța poate decide și suspendarea executării documentului executoriu la solicitarea executorului judecătoresc sau a părților din procedura de executare.

În sensul normei art. 71 CE, noțiunea de “hotărâre” va avea un sens mai larg, incluzând și deciziile pronunțate de instanțele de apel sau recurs, dacă acestea au modificat hotărârea instanței de fond sau au pronunțat o nouă hotărâre, precum și încheierile de încetare a procesului urmare a confirmării tranzacției de împăcare a părților. Cererea se va examina numai dacă nu a fost executată, sau nu a expirat termenul de executare a hotărârii. Aceste două condiții de admisibilitate a cererii reies din obligațiunea respectării principiului securității raporturilor juridice. Formal, Codul de procedură civilă nu prevede procedura declarării inadmisibilității respectivelor cereri pentru respectivele temeuri, fapt care ne obligă să conchidem că instanța va adopta o încheiere de refuz în explicarea actului de dispoziție.

Prin prisma normei enunțate este de înțeles că examinarea modalității de executare a hotărârii judecătorești nu constituie prin sine și schimbarea modului de executare a acesteia. Instanța doar explică hotărârea judecătorească, or, explicarea hotărârii este necesară atunci, când nu este clar sensul, extinderea sau modul de aplicare a dispozitivului hotărârii, ce urmează să fie executată, sau dacă hotărârea cuprinde dispoziții contradictorii.

Explicarea nu va modifica cuprinsul hotărârii, ci doar va cuprinde precizări referitor la extinderea, sensul și modalitatea de executare a dispozitivului dat de instanță anterior sau, în cazul extinderii dispozițiilor contradictorii, va omite

contradicțiile existente, dând o rezolvare neechivocă cazului. Ea nu poate fi considerată ca un mijloc destinat modificării sau anulării titlului executoriu, această finalitate, fiind posibil de realizat doar prin intermediul căilor de atac.

La examinarea cererii de explicare a hotărârii nu se vor discuta circumstanțe, care ar repune în discuție o hotărâre judecătorească irevocabilă, deoarece acest fapt contravine direct autorității lucrului judecat. Obiectul explicațiilor se va referi la înțelesul hotărârii, limitele și modalitatea executării prestațiilor, precum și la cercul persoanelor vizate prin hotărâre.

Încheierile judecătorești privind explicarea hotărârii, cât și de refuz în explicare, se supun recursului și vor rămâne irevocabile peste 15 zile de la pronunțare, dacă nu s-au contestat, sau de la data pronunțării deciziei instanței de recurs (art. 251, 423-428 CPC).

Încheierea prin care se explică dispozitivul hotărârii va facilita înțelegerea, extinderea sau modul de aplicare a acestuia, de aceea în cazul emiterii încheierii privind explicarea hotărârii, a ordinii și modului ei de executare nu se eliberează un nou titlu executoriu, or, normele juridice prevăzute la art. 251 CPC și art. 71 CE nu obligă instanța să elibereze un nou titlu executoriu în urma explicării hotărârii. Totuși încheierea privind explicarea hotărârii urmează a fi prezentată executorului judecătoresc.

Articolul 72. Căutarea debitorului și a bunurilor sale

(1) În cazul când prezența debitorului la anumite acțiuni de executare este impusă de lege, de documentul executoriu sau când executorul judecătoresc ori creditorul o consideră necesară, iar locul de aflare a debitorului nu este cunoscut, instanța de judecată, la demersul executorului judecătoresc sau la cererea creditorului, adoptă o încheiere de căutare a debitorului. Demersul executorului judecătoresc privind căutarea debitorului se examinează pe baza materialelor anexate la demers. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.

(2) Căutarea debitorului persoană fizică se efectuează de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află ultimul domiciliu al debitorului.

(3) Căutarea debitorului persoană juridică se efectuează de către executorul judecătoresc, la cererea creditorului.

(4) Încheierea privind căutarea debitorului sau privind refuzul de a da debitorul în căutare poate fi contestată cu recurs.

(5) Mijloacele de transport declarate în căutare de executorul judecătoresc prin emiterea unei încheieri. În temeiul încheierii de declarare în căutare a mijlocului de transport, posesorul acestuia poate fi înlăturat de la conducere de către colaboratorii organului afacerilor interne, iar mijlocul de transport poate fi

reținut pe un termen de până la 3 zile lucrătoare de la comunicarea faptului reținerii, la expirarea căruia mijlocul de transport este restituit proprietarului sau posesorului legal, după caz.

Articolul comentat se referă la 3 situații distincte – căutarea debitorului persoană fizică; căutarea debitorului persoană juridică și căutarea mijloacelor de transport.

Fiecare dintre ele are specificul său în sensul procedurii și competenței de aplicare și realizare.

Pentru efectuarea anumitor acțiuni de executare silită este necesară prezența nemijlocită a debitorului, de asemenea deseori este necesară stabilirea locului unde acesta domiciliază, din aceste considerente legiuitorul a prevăzut procedura de căutare a debitorului, care, deși nu este o modalitate de executare silită propriu-zisă, este utilizată drept un mijloc de a constrânge debitorul de a se prezenta personal la executorul judecătoresc, cât și de a identifica posibilele bunuri aflate la domiciliul/sediul său.

Potrivit alin. (1) al articolului comentat, înaintarea cererii de anunțare în căutare a debitorului este condiționată de câteva situații:

- prezența debitorului la anumite acțiuni de executare este impusă de lege;
- prezența debitorului la anumite acțiuni de executare este impusă de documentul executoriu;
- executorul judecătoresc ori creditorul consideră necesară prezența debitorului, iar locul de aflare a debitorului nu este cunoscut.

Cererea/demersul de anunțare în căutare poate fi înaintată de către creditor sau de către executorul judecătoresc. Cererea sau demersul trebuie să fie motivate și să facă trimitere la cel puțin una din circumstanțele indicate *supra* și probată prin materiale anexate.

Instanța poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere/demers.

Instanța de judecată se pronunță asupra cererii/demersului de anunțare în căutare prin încheiere, care potrivit alin. (4) al articolului comentat poate fi contestată cu recurs – atât în cazul admiterii, cât și în cazul respingerii.

Căutarea debitorului persoană fizică se efectuează de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială se află ultimul domiciliu al debitorului, în temeiul încheierii instanței de judecată. Căutarea debitorului persoană juridică se efectuează de către executorul judecătoresc, la cererea creditorului.

Căutarea debitorului persoană juridică presupune un set de măsuri specifice, legate de identificarea sediului acestuia, filialelor și/sau a reprezentanțelor sale, verificarea existenței fizice a acestora, acumularea altor informații care ar putea fi utile pentru identificarea bunurilor debitorului și locului aflării acestora.

Mijloacele de transport sunt declarate în căutare de executorul judecătoresc prin emiterea unei încheieri.

În temeiul încheierii de declarare în căutare a mijlocului de transport, posesorul acestuia poate fi înlăturat de la conducerea acestuia de către colaboratorii organului afacerilor interne, iar mijlocul de transport poate fi reținut pe un termen de până la 3 zile lucrătoare de la comunicarea faptului reținerii. La expirarea respectivului termen mijlocul de transport este restituit proprietarului sau posesorului legal, după caz.

Apreciem că termenul prevăzut la alin. (5) al articolului comentat este unul destul de scurt și deseori ar putea fi omis din motive obiective - zile de sărbătoare, cazul de boală sau aflarea executorului judecătoresc în concediu, existența unor acțiuni procedurale ce nu pot fi amânate și care împiedică respectarea acestui termen etc. Privit prin prisma principiilor constituționale a obligativității cooperării puterilor în stat, dar și a obligativității tuturor persoanelor de a contribui la executarea hotărârilor judecătorești, fixarea de către legiuitor a unui termen atât de restrâns pare a fi nejustificată și pasibilă de consecințe juridice în cazul când prin restituirea mijlocului de transport către proprietar s-ar compromite executarea drepturilor creditorului.

Articolul 73. Aducerea forțată a debitorului

~~(1) În cazul în care debitorul nu se prezintă repetat la solicitarea executorului judecătoresc, instanța de judecată, la demersul acestuia din urmă, va dispune aducerea forțată în fața lui a debitorului și a altor persoane indicate la art.44 alin.(3) din prezentul cod. Demersul executorului judecătoresc privind aducerea forțată a debitorului se examinează pe baza materialelor anexate la demers. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.~~

~~(2) Aducerea forțată a debitorului se face de către organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială debitorul își are domiciliul sau sediul.~~

~~(3) Cheltuielile de aducere forțată se încasează de la debitor în beneficiul statului de către instanța de judecată în modul prevăzut la capitolul XXXV din Codul de procedură civilă.~~

[Art.73 declarat neconstituțional prin HCC11 din 25.03.21, MO96-99/09.04.21 art.57; în vigoare 25.03.21]

Articolul 74. Modalitățile de executare silită

Executarea silită se efectuează prin:

a) urmărirea mijloacelor bănești (inclusiv în valută străină) în numerar ale debitorului;

- b) urmărirea mijloacelor bănești (inclusiv în valută străină) de pe conturile bancare ale debitorului;*
- c) urmărirea bunurilor debitorului prin aplicarea sechestrului pe bunuri și prin vânzarea sau administrarea lor silită;*
- d) urmărirea salariului, pensiei, bursei și altor venituri ale debitorului;*
- e) urmărirea mijloacelor bănești (inclusiv în valută străină) și bunurilor debitorului care se află la terți;*
- f) ridicarea de la debitor și predarea către creditor a obiectelor indicate în documentul executoriu;*
- g) alte măsuri prevăzute de lege.*

Articolul dat efectuează o trecere în revistă a modalităților de executare silită, adică acele măsuri prin care se asigură aducerea la îndeplinire a documentelor executorii. Totuși, lista acestora prezentată la art. 74 nu este una exhaustivă. Remarcăm că toate modalitățile enumerate expres la acest articol țin de urmărirea patrimoniului debitorului (lit. a-f).

Litera g) face trimitere la alte măsuri prevăzute de lege. În acest sens, vom menționa că printre acestea ar fi:

- executarea de către creditor a actelor, la săvârșirea cărora este obligat debitorul din contul acestuia;
- urmărirea creanțelor debitorului;
- instalarea creditorului în domiciliu, etc.

Menționăm că legislația națională admite utilizarea concomitentă a mai multor modalități de executare silită, fapt expres indicat în art. 10 CE.

Toate modalitățile de executare silită enumerate în articolul dat, cât și altele generic cuprinse prin conținutul literei g) a articolului comentat, sunt detaliate prezentate în titlul III al Codului de executare, fiind comentate la articolele respective.

Articolul 75. Procesul-verbal

Acțiunile întreprinse de executorul judecătoresc se consemnează în proces-verbal, care va cuprinde:

- a) data întocmirii lui, numărul procedurii de executare;*
- b) denumirea și adresa juridică a biroului executorului judecătoresc;*
- c) numele și prenumele executorului judecătoresc care a întocmit procesul-verbal;*
- d) documentul executoriu în al cărui temei se efectuează actul de executare;*
- e) numele, prenumele și domiciliul sau denumirea și sediul debitorului și al creditorului;*
- f) mențiunea că participanților li s-au explicat drepturile prevăzute la art.44*

din prezentul cod;

g) măsurile întreprinse de executorul judecătoresc sau constatările acestuia;
h) mențiunea cu privire la explicațiile date de participanți la procedura de executare și la obiecțiile lor;

i) mențiunea despre efectuarea înregistrărilor audio, foto sau video în cadrul procedurilor executorii;

j) mențiunea, atunci când este cazul, despre absența creditorului sau a debitorului ori despre refuzul și motivele refuzului de a semna procesul-verbal;

k) mențiunea despre numărul de exemplare în care s-a întocmit procesul-verbal, precum și despre persoanele cărora li s-a înmânat acesta;

l) alte mențiuni prevăzute de lege sau considerate de executorul judecătoresc ca fiind necesare;

m) semnătura executorului judecătoresc, a altor persoane interesate în executare sau a persoanelor care asistă la efectuarea actelor de executare;

n) ștampila executorului judecătoresc.

Articolul dat stabilește elementele pe care trebuie să la conțină procesele-verbale întocmite de executorii judecătorești. Prevederile acestui articol vor fi aplicate ori de câte ori executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal în care va consemna actele de executare întreprinse (ieșire la domiciliul/sediul debitorului, aplicarea sechestrului, evacuare etc.).

În cele ce urmează, vom analiza fiecare din elementele ce trebuie să le cuprindă procesele-verbale ale executorului judecătoresc.

Elementele prevăzute la lit. a) servesc la identificarea procedurii de executare în cadrul căreia sunt efectuate acțiunile de executare silită. La fel, data întocmirii procesului-verbal este esențială pentru determinarea momentului de când curge termenul de contestare a acestuia (art. 114 CE). Totuși, omisiunea includerii acestor elemente – în special dacă ele (data întocmirii și dosarul de executare în contextul căruia este întocmit) pot fi deduse din alte elemente/circumstanțe – nu poate atrage nulitatea actului întocmit de executorul judecătoresc, acestea fiind elemente de formă, care potrivit art. 163 CE, nu pot atrage nulitatea actului, după cum nu pot întemeia contestarea acestuia.

Lit. b) prevede denumirea și adresa juridică a biroului executorului judecătoresc, date necesare pentru identificarea persoanei care a întocmit procesul-verbal, moment esențial și important în cazul când careva dintre părțile procedurii de executare sau un terț va intenționa să conteste procesul-verbal, căci instanța de judecată competentă teritorial va fi determinată în funcție de sediul biroului executorului judecătoresc care a întocmit procesul-verbal.

Lit. c) prevede necesitatea indicării datelor de identificare nemijlocită a executorului judecătoresc care a întocmit procesul-verbal – adică a numelui și

prenumelui acestuia. Menționăm că datele indicate la lit. c) și cele de la lit. b) nu întotdeauna vor fi identice, or, executorul judecătoresc poate activa într-un birou asociat de executori judecătorești, care ar avea o denumire distinctă de numele/prenumele său.

Lit. d) prevede necesitatea indicării documentului executoriu în temeiul căruia se efectuează actul de executare silită. Indicarea acestui element asigură legitimitatea acțiunilor întreprinse și reflectate în procesul-verbal de executorul judecătoresc.

Lit. e) prevede includerea în procesul-verbal a numelui, prenumelui și domiciliului sau denumirii și sediului debitorului și al creditorului. Acest element permite identificarea neechivocă a părților dosarului de executare.

Lit. f) se referă la mențiunea privind explicarea drepturilor participanților la procedura de executare prevăzute de art. 44, 50, 53, 55 CE, asigurând astfel pe de o parte, executarea obligației executorului judecătoresc de a informa participanții la procedura de executare despre drepturile și obligațiile lor, pe de altă parte, garantând realizarea dreptului debitorului, creditorului și altor participanți de a fi informați despre drepturile și obligațiile ce le revin.

Dacă conținutul literelor precedente se referă la unele elemente formale ale procesului-verbal, care oferă informații despre momentul întocmirii, persoana care l-a întocmit, procedura executorie și părțile ei, aceste elemente fiind comune oricărui tip de proces-verbal, lit. g) individualizează și concretizează conținutul acțiunii reflectate în procesul-verbal, indicând măsurile concrete întreprinse de executorul judecătoresc sau constatările făcute de acesta, constituind miezul procesului-verbal.

Lit. h) și i) prevăd includerea în procesul-verbal a mențiunilor despre explicațiile și obiecțiile participanților la procedura de executare, cât și a mențiunii despre efectuarea înregistrărilor audio, foto sau video în cadrul procedurilor executorii. Acest element al procesului-verbal asigură reflectarea obiectivă a acțiunilor întreprinse de executorul judecătoresc și transparența acțiunilor de executare silită.

Lit. j) prevede necesitatea consemnării absenței creditorului sau debitorului la efectuarea actelor de executare sau a refuzului acestora să semneze procesul-verbal, cât și a motivului refuzului. În acest mod se asigură reflectarea obiectivă a situației de fapt și se probează posibilitatea oferită părților de a semna actul întocmit de executorul judecătoresc.

Lit. k) se referă la includerea în procesul-verbal a mențiunilor cu privire la numărul de exemplare întocmite și la persoanele cărora acestea le-au fost înmânate. Prin aceste mențiuni se confirmă aducerea la cunoștință a prevederilor procesului-verbal.

Lit. l) prevede posibilitatea includerii altor mențiuni prevăzute de lege sau considerate de executorul judecătoresc ca fiind necesare. Acestea s-ar putea referi la

comportamentul părților, starea unor bunuri, propunerile de soluționare a unor situații dificile apărute în timpul efectuării acțiunilor etc.

Lit. m) prevede semnarea procesului-verbal de către executorul judecătoresc și alte persoane interesate în executare sau care asistă la efectuarea actelor de executare (martorii asistenți, specialistul, interpretul, etc.), astfel fiind confirmată veridicitatea procesului-verbal întocmit și corespunderea conținutului acestuia cu acțiunile efectuate de executorul judecătoresc. La fel, semnăturile participanților confirmă că prevederile procesului-verbal le-au fost aduse la cunoștință la momentul întocmirii acestuia, lucru important în cazul unor eventuale solicitări de repunere în termenul de contestare a procesului-verbal.

Ultima literă – lit. n) a articolului dat prevede obligativitatea confirmării procesului-verbal prin ștampila executorului judecătoresc, care fiind unică și individuală, conferă procesului-verbal caracter oficial și autentic.

Așadar, elementele indicate *supra* vor fi preluate în toate procesele-verbale întocmite de executorul judecătoresc și suplimentate cu elemente specifice fiecărui tip de proces-verbal, determinate de norme speciale ale codului.

În final vom prelua remarca judicioasă făcută de autorii primei ediții a Comentariului Cărții I a Codului de Executare, care au menționat că „*spre deosebire de încheierile emise de executorii judecătorești (...), care au un caracter dispozitiv (prin ele fiind dispusă intentarea procedurii de executare, aplicarea sechestrului (...)) etc.), procesele-verbale au un caracter de constatare sau de confirmare a unor fapte, acțiuni, și implică, în majoritatea cazurilor, ieșirea la locul executării, la terți etc. Încă o deosebire esențială ține de faptul că încheierile sunt acte procedurale emise unilateral de executorul judecătoresc (...), în timp ce procesele –verbale sunt întocmite în prezența martorilor-asistenți și, frecvent, cu implicarea altor participanți ai procedurii de executare (cum ar fi, specialiștii, bunăoară), aceștia având dreptul să facă și mențiuni în procesul-verbal.*”⁷⁸

Articolul 76. Amânarea executării

(1) *Executorul judecătoresc poate amâna executarea la cererea unei părți sau din oficiu, ținând cont de interesele primordiale ale creditorului, cu înștiințarea părților în modul stabilit de prezentul cod.*

(2) *Motivele care stau la baza suspendării executării prevăzute la art.78-79 din prezentul cod, precum și alte motive de natură juridică, nu pot servi drept temei de amânare a executării.*

---

⁷⁸ Visternicean D., Pascari A., Devderea V., Talmaci R., Novicov O., Furdui I. Comentariul Codului de executare al Republicii Moldova (Cartea 1: Executarea hotărârilor cu caracter civil). Chișinău, Bonns Offices SRL, 2010, 304 p. - pag.150.

Întru realizarea unei executări efective a hotărârilor judecătorești în materie civilă, legiuitorul a pus la discreția părților și/sau a executorului judecătoresc posibilitatea amânării executării, drept care, potrivit principiului disponibilității, revine și debitorului.

Rezumând asupra condițiilor de realizare a dreptului debitorului de a solicita amânarea unor activități execuționale, este necesar de a preciza că această disponibilitate are un caracter relativ, deoarece modul de realizare a acestui drept este condiționat de decizia executorului judecătoresc, cu excepția cazului când acesta se va realiza în baza unei încheieri judecătorești irevocabile.

Pornind de la aspectul legal al acestei opțiuni desprinse din dispoziția alin. (1) art. 76 CE, se înțelege că amânarea executării silită se admite la cererea uneia dintre părți sau din oficiu de către executorul judecătoresc. Este evident că prin această precizare debitorului i se legitimează și dreptul de a solicita amânarea executării pentru anumite situații, când realizarea anumitei activități de urmărire a bunurilor ar putea afecta careva drepturi ale acestuia.

Alin. (1) al articolului dat prevede că, amânarea executării poate fi făcută de executor printr-o încheiere la cererea unei părți sau din oficiu în cazul existenței unor circumstanțe, care obiectiv împiedică sau fac dificilă efectuarea actelor de executare la un moment concret determinat și care nu pot fi înlăturate (de exemplu, condițiile climaterice nefavorabile ce împiedică efectuarea evacuării sau neavansarea cheltuielilor pentru transport în cazul ridicării bunurilor etc). În aceste situații se dispune amânarea executării actului concret de executare, nu a întregii proceduri de executare, or, condițiile climaterice ce împiedică sechestrarea și ridicarea bunurilor, nu împiedică urmărirea mijloacelor bănești din cont sau efectuarea reținerilor din salariu.

În consecință, temeiul amânării executării îl constituie totalitatea circumstanțelor privind situația materială a părților și alte circumstanțe care indică incontestabil asupra faptului că situația părților nu permite executarea în termenul stabilit sau că există un alt impediment legal care ar face imposibilă sau dificilă executarea efectivă a hotărârii judecătorești.

Chiar dacă legislatorul n-a stabilit concret temeiurile de amânare a executării, considerăm că, în sensul normei date se oferă posibilitatea executorului de a-și amâna actele sale de executare doar pentru acele tipuri de acțiuni de executare silită care obiectiv împiedică sau fac dificilă efectuarea actelor de executare la un moment concret determinat și care nu pot fi înlăturate. Condiția principală pentru amânare este dovada documentară a motivelor (certificate, concluzii, rapoarte, etc). Amânarea este stabilită cert în timp și nu durează, de regulă foarte mult.

În această perioadă, nici creditorul, nici executorul judecătoresc nu au dreptul să întreprindă acțiunile la care se referă amânarea. Cu toate acestea, la sfârșitul termenului, obligațiile trebuie îndeplinite integral.

Pe lângă aceste situații, putem menționa că debitorul își mai poate realiza dreptul său de dispoziție în privința amânării unor acte de executare și în temeiul unei încheieri judecătorești emise de către instanța de judecată care a pronunțat hotărârea judecătorească dedusă spre executare. Această modalitate de amânare este prevăzută de art. 252 alin. (1) CPC, în care se prevede că *„în funcție de situația materială a părților sau de alte circumstanțe, instanța emitentă poate, la cererea participanților la proces sau la propunerea executorului judecătoresc, să amâne ori să eșaloneze executarea ei, precum și să schimbe modul sau ordinea de executare”*.

În încheierea privind amânarea executării, executorul în mod obligatoriu va indica termenul amânării executării, indicând și data calendaristică exactă la care va continua executarea silită.

Cel de al doilea alineat al acestui articol stabilește distincția clară între incidentele procedurale *“amânarea”* și *“suspendarea”* executării.

Amânarea executării este prevăzută de art. 76 CE și art. 252 CPC și reprezintă trecerea la îndeplinirea unei acțiuni într-un moment ulterior celui stabilit inițial, însă suspendarea executării silite reprezintă *„incidentul procedural care constă în oprirea temporară a executării silite”*.

Dacă temeiurile de suspendare a executării sunt stabilite expres și exhaustiv, temeiurile de amânare sunt lăsate la discreția executorului, ținându-se cont de interesele primordiale ale creditorului.

Articolul 77. Schimbarea modului și a ordinii de executare

(1) Dacă există circumstanțe care fac executarea dificilă sau imposibilă, executorul judecătoresc sau părțile în procedura de executare vor înainta în instanța de judecată care a eliberat documentul executoriu o cerere privind schimbarea modului și a ordinii de executare a hotărârii.

(2) Cererea de schimbare a modului și a ordinii de executare a hotărârii se examinează în modul prevăzut la art.252 din Codul de procedură civilă, în cel mult 30 de zile.

Articolul dat oferă executorului judecătoresc sau părților în procedura de executare, dreptul de a solicita instanței de judecată, care a eliberat titlul executoriu, schimbarea modului și a ordinii de executare a hotărârii, în condițiile în care există anumite circumstanțe care fac executarea dificilă sau chiar imposibilă, cerere ce va fi examinată în modul prevăzut de art. 252 CPC.

Schimbarea modului și a ordinii de executare se referă în egală măsură tuturor documentelor executorii.

Schimbarea modului și a ordinii de executare a hotărârii nu va modifica cuprinsul hotărârii, urmând să se respecte sensul hotărârii, modificându-se doar modul de realizare a acțiunilor de executare a acesteia.

Schimbarea *modului* de executare reprezintă transformarea felului de executare a hotărârii, care nu va afecta obiectul acesteia, iar schimbarea *ordinii* de executare reprezintă modificarea succesiunii acțiunilor din care constă obiectul executării hotărârii.

Atât schimbarea modului de executare, cât și schimbarea ordinii de executare nu pot modifica esența hotărârii.

În cazul pronunțării unei încheieri de schimbare a ordinii sau a modului de executare **nu** se eliberează un nou titlu executoriu. Încheierea emisă va face corp comun cu documentul executoriu inițial. Situația e similară cu corectarea titlului executoriu, or, eliberarea unui nou titlu executoriu ar putea determina intentarea unei noi proceduri de executare, fapt care nu corespunde scopului unei executări efective.

Este important ca la momentul depunerii unei astfel de cereri, obligația să nu fie îndeplinită integral, iar părțile urmează să demonstreze instanței imposibilitatea executării hotărârii în modul stabilit.

Această acțiune procesuală nu poate fi considerată ca un mijloc destinat modificării sau anulării titlului executoriu, această finalitate fiind posibilă de realizat doar prin intermediul căilor de atac.

La examinarea cererii de schimbare a modului și a ordinii de executare a hotărârii, nu se vor discuta împrejurări, care ar repune în discuție o hotărâre judecătorească irevocabilă, deoarece acest fapt contravine direct autorității lucrului judecat.

Potrivit art. 77 CE și art. 252 CPC, cererea privind schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii, se va înainta instanței de judecată care a eliberat documentul executoriu.

Instanța de judecată va comunica participanților la proces locul, data și ora ședinței, examinând cererea în ședință de judecată. Neprezentarea acestora nu împiedică examinarea cererii, în privința cărei instanța se va pronunța în cel mult 30 de zile de la depunere (art. 77 CE).

Chiar dacă norma dată, inclusiv și prevederile art. 252 CPC, nu prevăd expres condiția de înaintare a cererii de schimbare a modului și ordinii de executare a hotărârii, cererea dată se va depune sub condiția dacă hotărârea a fost prezentată spre executare de creditor și a fost intentată procedura de executare. Această condiție rezultă din coroborarea sistemică a normelor de drept în materie de executare și anume, din rațiunea faptului că acest incident de executare trebuie să se stabilească într-o procedură de executare deja intentată.

Instanța se va pronunța în privința cererii printr-o încheiere, urmând să respecte sensul hotărârii, modificând doar modul de realizare a acesteia.

Încheierea privind schimbarea ordinii sau modului de executare va fi susceptibilă de recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Articolul 78. Obligația de a suspenda executarea și termenele de suspendare a executării

(1) Executorul judecătoresc este obligat să suspende executarea documentului executoriu în cazul:

a) încetării din viață a debitorului, al declarării dispariției lui fără urmă sau al declarării decesului lui, dacă raportul juridic stabilit de instanța de judecată admite succesiunea în drepturi – până la determinarea succesorului în drepturi și admiterea succesiunii în procedura de executare;

b) instituirii în privința debitorului a unei măsuri de ocrotire judiciare – până la numirea persoanei însărcinate cu ocrotirea;

c) înregistrării, în urma reorganizării persoanei juridice debitor, a unei noi persoane juridice – până la admiterea succesiunii în procedura de executare;

d) insolvenței debitorului – până la examinarea în fond a cauzei de insolvență;

e) contestării de către debitor a actelor executorului judecătoresc, cu condiția depunerii cauțiunii – până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a examinat contestarea;

f) anulării hotărârii în a cărei bază a fost emis titlul executoriu, cu remiterea cauzei la rejudecare – până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

(2) În cazul suspendării procedurii de executare în temeiul indicat la alin.(1) lit.f), executorul judecătoresc, la cererea debitorului, poate dispune substituirea unei măsuri de asigurare a executării documentului executoriu cu alta, care ar asigura integral valoarea creanței.

(3) Prevederile alin.(1) lit.a)-d) nu se aplică în cazul evacuării sau al transmiterii bunurilor gajate.

(4) După înlăturarea împrejurărilor care au provocat suspendarea, procedura de executare se reia la cererea creditorului sau din oficiu.

(5) Încheierea privind suspendarea executării documentului executoriu poate fi contestată în instanță de judecată în termen de 15 zile.

Suspendarea procedurii de executare presupune oprirea temporară a desfășurării acțiunilor de executare silită până la încetarea temeiului de suspendare stabilit de lege și indicat în actul de suspendare. După natura sa juridică, instituția suspendării executării reprezintă un incident cu efect temporar, nedeterminat exact, dar determinabil ca durată. În cazul apariției unor circumstanțe care împiedică continuarea procedurii de executare sau atunci când desfășurarea procedurii de

executare ar putea crea dificultăți juridice iremediabile, aplicarea instituției suspendării constituie un mecanism de depășire a acestor deficiențe.

Suspendarea procedurii de executare nu afectează acțiunea sau valabilitatea actelor emise anterior de executorul judecătoresc, operând doar pentru viitor. Efectul suspendării nu permite efectuarea acțiunilor de executare silită, cu excepția celor prevăzute de lege. De asemenea, suspendarea executării are incidență directă asupra termenului de executare în condițiile art. 70 alin. (2) CE.

Un asemenea deziderat, derivă pe de o parte din efectele firești ale suspendării prevăzute la art. 84 alin. (2) CE, în conformitate cu care pe durata suspendării, orice act de executare este interzis, cu excepția aplicării măsurilor de asigurare. Iar pe de altă parte, de conceptul general al instituției suspendării în sens civil, conform căruia termenii care au curs pe durata suspendării, nu se includ în calculul general al termenilor în cadrul raporturilor juridice de drept civil.

Competența dispunerii suspendării procedurii de executare aparține executorului judecătoresc, în condițiile art. 78 CE (suspendarea obligatorie) și instanței de judecată pentru temeiurile stabilite la art. 79 CE (suspendarea facultativă).

Survenirea circumstanțelor enumerate de lege stabilește obligația necondiționată a executorului judecătoresc de a suspenda procedura de executare. Aspectul suspendării se soluționează de către executor din oficiu sau la cerere, cu înștiințarea creditorului și a debitorului, conform procedurii stabilite la art. 84 CE. În cazul existenței circumstanțelor ce determină obligația de suspendare a procesului, executorul judecătoresc în termeni proximi urmează să emită o încheiere în acest sens. Deși condiția de suspendare a procedurii de executare apare prin efectul legii, executorul judecătoresc urmează să formalizeze această stare printr-o încheiere. Emiterea actelor de executare după survenirea faptică a circumstanțelor care impun suspendarea până la emiterea încheierii de suspendare poate constitui un viciu fundamental pentru aceste acte și ar putea fi în măsură să afecteze valabilitatea lor, în funcție de situația concretă și circumstanțele specifice ce au întemeiat suspendarea (de exemplu, circumstanța faptică de declarare a decesului poate fi considerată opozabilă executorului în sensul validității actelor doar după ce i-a fost adus la cunoștință actul prin care se declară decesul).

Totuși, măsurile de asigurare a executării dispuse în acest răstimp sunt valabile.

Inacțiunea sau refuzul executorului judecătoresc de a suspenda procedura de executare în circumstanțele în care această acțiune este prescrisă de lege, poate constitui obiect al unei contestații conform art. 161 – 163 CE. În acest caz, contestația împotriva refuzului executorului judecătoresc de a suspenda procedura de executare, va avea ca efect obligarea aceluiași executor să întreprindă actul de executare solicitat.

Temeiurile pentru care executorul judecătoresc este obligat să suspende procedura de executare, sunt indicate expres, iar art. 78 alin. (1) CE, nu conține dispoziții de trimitere sau de blanchetă. Corespunzător, suspendarea procedurii de executare pentru alte temeiuri decât cele prescrise de lege este inadmisibilă.

Executorul judecătoresc este obligat să suspende executarea documentului executoriu în cazul:

a) încetării din viață a debitorului, al declarării dispariției lui fără urmă sau al declarării decesului lui, dacă raportul juridic stabilit de instanța de judecată admite succesiunea în drepturi – până la determinarea succesorului în drepturi și admiterea succesiunii în procedura de executare;

Situația ieșirii debitorului din procedura de executare, cauzate de încetarea din viață sau lipsa îndelungată, urmată de declararea dispariției acestuia fără urmă, constituie un impediment în continuarea procedurii de executare. În temeiul actelor confirmative a decesului sau hotărârii judecătorești definitive privind declararea dispariției fără urmă sau a decesului debitorului, atunci când raportul juridic material permite succesiunea, executorul judecătoresc va suspenda procedura de executare până la admiterea succesiunii, prin mecanismul stabilit la art. 47 CE. Acest incident procesual este aplicabil doar dacă raportul juridic este transmisibil către succesorii de drept. Nu poate fi admisă succesiunea care vizează obligații personale ale debitorului. În situația în care creanța sau obligația adjudecată nu admite succesiunea către succesorul de drepturi, instituția suspendării nu va fi aplicabilă, urmând a se proceda la încetarea procedurii de executare, potrivit 83 alin. (1) lit. c) CE.

b) instituirii în privința debitorului a unei măsuri de ocrotire judiciare – până la numirea persoanei însărcinate cu ocrotirea;

Plenitudinea actului judecătoresc prin care se instituie măsuri de ocrotire judiciară, impun condiția desemnării persoanei investite cu ocrotirea. La data dispunerii măsurilor de ocrotire judiciară, persoana ocrotită deja are un reprezentat în vederea administrării patrimoniului său. Obligația de suspendare a procedurii de executare de către executorul judecătoresc, persistă atunci când mandatul persoanei investite cu ocrotirea nu conține dreptul de reprezentare în cadrul procedurilor de executare sau ocrotitorul este limitat în categoria respectivă de acțiuni. În acest sens, este vorba de necesitatea ocrotirii judiciare a debitorului, apărută în procesul executării silite. Fie că este vorba de măsuri de ocrotire contractuale, fie că este necesitatea instituirii acestora pe cale judiciară, procesul este de durată și suspendarea executării se impune obiectiv până la finalizarea acestuia.

c) înregistrării, în urma reorganizării persoanei juridice debitor, a unei noi persoane juridice – până la admiterea succesiunii în procedura de executare;

În urma reorganizării persoanei juridice – debitor și înregistrarea unei noi persoane juridice, debitorul inițial va pierde capacitatea de folosință, condiție

inerentă pentru a fi subiect procesual. O atare situație va determina suspendarea obligatorie a procedurii de executare, doar începând cu momentul înregistrării modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice. Inițierea și desfășurarea procedurilor administrative ce se referă la reorganizarea persoanei juridice – debitor nu impun condiția suspendării procedurii de executare, or, debitorul pierde capacitatea de folosință începând cu momentul radierii. Admiterea succesiunii în drepturi determină substituirea în procedura de executare silită a vechiului debitor cu persoana juridică nou înregistrată. În conformitate cu art. 204 Cod civil, reorganizarea persoanei juridice se valorifică prin fuziune (contopire și absorbție), dezmembrare (divizare și separare) sau transformare. Reorganizarea produce efecte numai după data înregistrării de stat a noilor persoane juridice, cu excepția reorganizării prin absorbție, care produce efecte la data înregistrării modificărilor în actele de constituire ale persoanei juridice absorbante.

d) insolvabilității debitorului – până la examinarea în fond a cauzei de insolvabilitate;

Consecința primirii cererii introductive spre examinare înlătură posibilitatea urmării individuale de către un singur creditor a patrimoniului debitorului. Art. 24 alin. (2) lit. (d) din Legea insolvabilității nr.149/2012, stabilește că pe lângă măsurile de asigurare prevăzute de Codul de procedură civilă, instanța de insolvabilitate aplică măsura de asigurare prin care suspendă urmărirea individuale ale creditorilor și executările silite asupra bunurilor debitorului, precum și curgerea prescripției dreptului de a cere executarea silită a creanțelor acestora contra debitorului. De asemenea, în acord cu art. 81 Legea nr.149/2012, pentru creditorii chirografari este interzisă executarea silită în mod individual a masei debitoare pe întregul proces de insolvabilitate, iar pentru creditorii garantați, interdicția de valorificare a bunurilor grevate cu garanții este valabilă pe parcursul a 180 de zile de la data intentării procedurii de insolvabilitate, cu excepțiile expres prevăzute. În cazul inițierii procedurii de restructurare a debitorului, interdicția de executare silită a bunurilor grevate cu garanții se prelungește pe perioada moratoriului conform art. 184 Legea nr.149/2012.

Procedura stabilită de Legea insolvabilității nr.149/2012, stabilește un mecanism distinct de urmărire colectivă de către creditorii a bunurilor debitorului insolubil. În consecință, creditorul în calitate de titular al unei creanțe rezultate dintr-o hotărâre judecătorească este în drept să ceară validarea acesteia și includerea în tabelul creanțelor pentru executarea în cadrul procedurii de insolvabilitate. Starea de insolvabilitate sau lichidare a debitorului persoană juridică impune îndatorirea executorului de a transmite documentul executoriu și încheierea de încasare a cheltuielilor de executare comisiei de lichidare/lichidatorului, potrivit art. 104 CE. În cazul anulării hotărârii privind lichidarea sau declararea insolvabilității

debitorului, administratorul va restitui, în termen de 10 zile, executorului judecătoresc documentele executorii, informând despre acest fapt creditorii.

e) contestării de către debitor a actelor executorului judecătoresc, cu condiția depunerii cauțiunii – până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a examinat contestația;

În cazul contestării de către debitor a actelor executorului judecătoresc, depunerea cauțiunii determină obligația executorului judecătoresc de a suspenda procedura de executare. În acest caz, durata suspendării procedurii de executare se va extinde până la momentul când actul de dispoziție a instanței de judecată prin care va fi soluționată contestația va deveni definitiv.

Din esența acestei prevederi reiese că pentru dispunerea suspendării este necesară întrunirea cumulativă a două condiții; prima fiind exercitarea de către debitor a unei contestații împotriva actelor executorului judecătoresc, iar cea de a doua – plata unei cauțiuni.

La depunerea contestării debitorul trebuie să respecte condițiile generale pentru acceptarea cererii, în condițiile Codului de procedură civilă, precum arată art. 163 alin. (1) CE. Întrucât norma de drept, stabilește condiția cauțiunii pentru contestare, contestatarul trebuie să anexeze dovada plății cauțiunii când înregistrează cererea respectivă în instanța de judecată. Condiționarea suspendării executării de achitarea cauțiunii este o măsură chemată să descurajeze exercitarea abuzivă a instituției suspendării în detrimentul drepturilor creditorului la executarea în termen rezonabil a documentului executoriu.

Codul de executare nu indică în mod direct cuantumul cauțiunii ce urmează a fi depusă de debitor pentru angajarea suspendării obligatorii. Dar art. 81 CE prevede că, cauțiunea se depune în cuantum de 120% din suma bănească ce urmează a fi încasată de la debitor sau din valoarea bunurilor ce urmează a fi transmise în temeiul hotărârii judecătorești. Totuși, efectele cauțiunii pentru contestarea de către debitor a actelor executorului judecătoresc nu se regăsesc în obiectul de reglementare al art. 82 CE. Însă nu se exclude însușirea acestor efecte și prin raportare la soluția instanțelor pe marginea contestării valorificate conform art. 78 CE.

f) anulării hotărârii în a cărei bază a fost emis titlul executoriu, cu remiterea cauzei la rejudecare – până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Anularea hotărârii judecătorești în baza căreia a fost emis titlul executoriu înlătură temeiul de executare. Totuși, remiterea cauzei la rejudecare este de natură să conserveze acțiunile de executare desfășurate până la soluționarea ulterioară a cauzei. Dacă hotărârea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu și declanșată procedura de executare silită, ulterior suspendată conform temeiului analizat, a fost totuși anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, procedura de executare urmează a fi reluată și încetată în temeiul art. 83 alin. (1) lit. e) CE.

În cazul suspendării procedurii de executare în temeiul indicat la alin. (1) lit. f), executorul judecătoresc, la cererea debitorului, poate dispune substituirea unei măsuri de asigurare a executării documentului executoriu cu alta, care ar asigura integral valoarea creanței.

În vederea protecției intereselor debitorului, legea admite posibilitatea substituiri unei măsuri de asigurare a executării documentului executoriu cu alta, care ar asigura integral valoarea creanței. În acest context, substituirea măsurilor de asigurare a executării nu trebuie să afecteze interesele creditorului, asigurând efectiv executarea hotărârii. Este de notat, că executorul judecătoresc nu poate dispune substituirea unei măsuri de asigurare a executării documentului executoriu cu alta din propria lui inițiativă. Este necesară o cerere în acest scop depusă de către debitor, pe care executorul o va putea satisface sau va putea refuza satisfacerea acesteia integral sau parțial prin încheiere recurabilă.

Prevederile alin. (1) lit. a)-d) nu se aplică în cazul evacuării sau al transmiterii bunurilor gajate. Or, decesul debitorului nu împiedică efectuarea evacuării sau a transmiterii bunului gajat, la fel cum nici intrarea în insolabilitate a debitorului nu poate împiedica evacuarea acestuia. Această normă are drept temei situația specifică a 2 categorii de documente executorii, al căror obiect este în mod obiectiv autonom circumstanțelor ce condiționează suspendarea.

După înlăturarea împrejurărilor care au provocat suspendarea, procedura de executare se reia la cererea creditorului sau din oficiu.

Reluarea procedurii de executare se dispune prin încheierea executorului judecătoresc. Astfel, la cererea creditorului, atunci când au decăzut temeiurile pentru care a fost suspendată procedura de executare, executorul judecătoresc va emite o încheiere, pe care o va aduce la cunoștința părților și va continua executarea hotărârii. Aceiași regulă este aplicabilă și în cazul reluării din oficiu.

Încheierea privind suspendarea executării documentului executoriu poate fi contestată în instanța de judecată în termen de 15 zile.

Norma indicată stabilește posibilitatea contestării în ambele cazuri a încheierii executorului judecătoresc privind suspendarea procedurii de executare, atunci când a fost admisă și atunci când a fost respinsă.

Articolul 79. Dreptul de a suspenda executarea

(1) Instanța de judecată care a eliberat documentul executoriu poate suspenda executarea acestuia, la cererea executorului judecătoresc sau a părților în procedura de executare, în cazul:

1) depunerii de către executorul judecătoresc, în instanța de judecată sau la organul care a eliberat documentul executoriu, a unei cereri de explicare a hotărârii adoptate;

2) contestării eliberării documentului executoriu;

2¹) depunerii cauțiunii la exercitarea cererii de apel în afara termenului legal;

3) depunerii recursului, atunci când:

a) recursul a fost depus împotriva unei hotărâri privind strămutarea hotarelor, distrugerea plantațiilor și semănăturilor, demolarea construcțiilor sau a oricărui bun imobil;

b) recurentul a depus cauțiune;

c) recursul a fost depus după eliberarea documentului executoriu, cu condiția depunerii cauțiunii.

(2) Instanța de judecată competentă, în condițiile art.161 alin.(2) din prezentul cod, poate suspenda executarea în următoarele cazuri:

a) aflarea debitorului într-o delegație îndelungată în interes de serviciu peste hotarele Republicii Moldova sau cu o misiune de stat atunci când obligația are un caracter personal;

b) aflarea debitorului într-o instituție curativ-profilactică;

c) căutarea debitorului sau identificarea locului aflării copilului;

d) înaintarea de către terți a unei acțiuni privind ridicarea sechestrului de pe bunuri, în partea ce ține de aceste bunuri.

(3) Încheierea privind suspendarea executării documentului executoriu poate fi atacată cu recurs.

(4) Prevederile alin.(2) lit.a)–c) din prezentul articol nu se aplică în cazul evacuării sau transmiterii bunului gajat.

Suspendarea facultativă a procedurii de executare este un drept al instanței de judecată. Spre deosebire de suspendarea obligatorie prevăzută în art. 78 CE, care este aplicată exclusiv de către executorul judecătoresc, temeiurile de suspendare facultativă enumerate în art. 79 CE, formează incidente voluntare, pasibile soluționării doar de către instanța de judecată.

Acest drept al instanței nu urmează a fi interpretat ca o atribuție realizată în mod arbitrar, în lipsa oricăror rațiuni. Considerentele pentru care legea a stabilit dreptul instanței de judecată de a suspenda procedura de executare, rezidă dintr-o abordare individuală, reieșind din proporționalitatea aplicării unei asemenea măsuri pentru fiecare caz. În particular, atunci când este sesizată cu o atare cerere, instanța de judecată urmează să dispună referitor la suspendarea procedurii de executare reieșind din consecințele nefaste pe care le-ar avea desfășurarea în continuare a procedurii de executare. Astfel, urmările nefavorabile cauzate prin continuarea de mai departe a procedurii de executare vizează survenirea unor prejudicii ireparabile sau a dificultăților juridice.

Utilizarea sintagmei *instanță de judecată* în întreg conținutul articolului comentat nu urmează a fi redusă doar la instanța de judecată în calitate de subiect obligatoriu al raportului de procedură civilă, ce desfășoară ședințele de judecată ulterior intentării procesului. Corespunzător, noțiunea de *instanță de judecată* echivalează inclusiv și cu noțiunea de *judecător*, subiect procesual ce emite acte unipersonale.

Dreptul instanței de judecată de a suspenda procedura de executare apare într-un dublu context procesual. Astfel, instanța de judecată poate dispune suspendarea procedurii de executare ca măsură asiguratorie accesorie unei cereri adresate instanței de judecată sau ca soluționare a unui incident procedural separat la etapa executării silite. Totodată, instanța de judecată nu este îndreptățită de a dispune suspendarea executării, decât la cererea executorului judecătoresc sau a oricăreia dintre părți în procedura de executare, ceea ce presupune pentru fiecare caz în parte existența unor motive temeinice. Insistăm asupra acestei condiții reieșind din jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, care fundamentează neadmiterea încălcării principiului de acces la justiție, consacrat de art. 6 CEDO, prin suspendarea nejustificată a executării unei hotărâri judecătorești definitive⁷⁹.

Suspendarea facultativă a procedurii de executare de către instanța de judecată se produce în cazul:

1) depunerii de către executorul judecătoresc, în instanța de judecată sau la organul care a eliberat documentul executoriu, a unei cereri de explicare a hotărârii adoptate;

Depunerea unei cereri de explicare a hotărârii este determinată de incertitudinea participanților la proces referitor la modul de executare a documentului executoriu. Desfășurarea acțiunilor de executare silită, atunci când există confuzii referitor la sensul hotărârii, sunt în măsură să nu corespundă scopului urmărit, depășind conținutul documentului executoriu. În acest caz, la soluționarea cererii privind suspendarea procedurii de executare, instanța de judecată nu va da apreciere temeiniciei cererii privind explicarea hotărârii pentru a nu prejudicia esența acestei cereri.

În instanță se poate adresa executorul judecătoresc sau oricare dintre părți pentru a cere suspendarea executării, dacă pe rolul instanței se află cererea de explicare a hotărârii care constituie sau în baza căreia s-a emis titlul executoriu, indiferent cine a solicitat explicarea.

2) contestării eliberării documentului executoriu;

---

⁷⁹ Abramiuc contra României (nr.37411/02 din 24.02. 2009), pct.88-89.
I.D. contra României (nr.3271/04 din 23 martie 2010), pct.45-46.

Efectul admiterii cererii privind contestarea eliberării documentului executoriu este de natură să influențeze valabilitatea actelor de executare desfășurate ulterior intentării procedurii de executare. Cererea privind suspendarea procedurii de executare poate fi una accesorie cererii privind contestarea eliberării documentului executoriu. Corespunzător, aceasta este apreciată ca o veritabilă măsură asiguratorie, admiterea căreia ar fi de natură să preîntâmpine potențiale dificultăți judecătorești. Într-un sens restrâns, suspendarea pentru contestarea eliberării documentului executoriu presupune încălcarea procedurii de eliberare a documentului, care, la rândul său, este reglementată strict de Codul de executare.

Reținem însă că titlul executoriu se întocmește, dar nu se eliberează de către instanța de judecată creditorului până nu rămâne definitivă hotărârea judecătorească, și respectiv în acest caz, nu constituie un act juridic susceptibil de a produce efecte, care să determine drepturi sau să elibereze de obligații.

Corespunzător titlul executoriu capătă forță obligatorie și devine act juridic oficial la momentul eliberării lui. Într-un sens mai larg, Codul de procedură civilă admite ca formă de asigurare a acțiunii, suspendarea urmăririi, întemeiate pe un document executoriu, contestat de către debitor pe cale judiciară.

Disponerea măsurii provizorii trebuie făcută doar pentru motive de temeinicie pentru fiecare caz în parte ținând cont de obiectul contestării, într-o manieră capabilă să nu producă ingerințe în executarea unei hotărâri judecătorești definitive.

2¹) depunerii cauțiunii la exercitarea cererii de apel în afara termenului legal;

Pentru suspendarea procedurii de executare în contextul depunerii cauțiunii la exercitarea cererii de apel în afara termenului legal, debitorul urmează să adreseze o cerere separată instanței de apel. Depunerea cauțiunii constituie o garanție a executării corespunzătoare a documentului executoriu. Norma ce dezvoltă procedura suspendării pentru motive de garantare prin cauțiune a cererii de apel în afara termenului de exercițiu este prevăzută de art. 363/¹ CPC, în conformitate cu care, la cererea apelantului, instanța de apel dispune suspendarea executării hotărârii atacate cu apel exercitat în afara termenului legal dacă apelantul a depus cauțiune în condițiile art. 80 și 81 CE.

Competența jurisdicțională la dispunerea suspendării aparține Curții de apel sesizate cu cererea corespunzătoare. În cazul în care cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă și se adoptă o decizie de respingere a acțiunii, cauțiunea depusă se restituie. În cazul în care cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, cu remiterea cauzei la rejudecare, cauțiunea rămâne în cont până la adoptarea unei hotărâri irevocabile. Dacă cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, iar ca urmare a examinării cererii de apel hotărârea s-a menținut sau dacă cererea de

repunere în termenul de apel a fost respinsă, suma depusă se folosește pentru executarea hotărârii în modul prevăzut de lege.

În cauzele nepatrimoniale, executarea hotărârii poate fi suspendată de către instanța de apel la cererea motivată a apelantului.

3) depunerii recursului, atunci când:

a) recursul a fost depus împotriva unei hotărâri privind strămutarea hotarelor, distrugerea plantațiilor și semănăturilor, demolarea construcțiilor sau a oricărui bun imobil;

Rațiunea suspendării procedurii de executare este justificată în cazul depunerii cererii de recurs împotriva unei hotărâri privind strămutarea hotarelor, distrugerea plantațiilor și semănăturilor, demolarea construcțiilor sau a oricărui bun imobil rezidă din necesitatea asigurării eficienței căii de atac exercitată de către partea în proces. Pentru cazurile descrise executarea anticipată a hotărârii judecătorești ar determina imposibilitatea repunerii părților în poziția anterioară urmare anulării actului judecătoresc contestat. Această prevedere se suprapune cu art. 435 CPC, care prevede că recursul suspendă executarea hotărârii în cazul strămutării de hotare, distrugerii de plantații și semănături, demolării de construcții sau de orice bun imobil, dezafectării incontestabile a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, precum și în alte cazuri prevăzute de lege. Observăm că exercitarea recursului suspendă prin efectul valorificării căii de atac executarea hotărârii. De asemenea nu se atestă nici posibilitatea antrenării instanței la exercițiul dreptului de suspendare și pentru depunerea cererii de recurs peste termenul prevăzut la art. 434 CPC, similar exercitării unui apel peste termenul prevăzut, care poate fi repus. Termenul de recurs împotriva deciziilor/hotărârilor instanței/curții de apel este un termen de decădere, iar conform art. 434 alin. (2) CPC nu este admisă repunerea acestuia. Chiar dacă norma comentată este contrară normei procesuale, remediul aplicării rezidă din prevederile art. 2 alin. (2) CPC, potrivit căruia, în caz de discordanță între normele codului și cele ale unei alte legi organice, se aplică reglementările legii adoptate ulterior. Deși, normele Codului de executare, fiind adoptate ulterior (24.12.2004) Codului de procedură civilă (30.05.2003) prevalează. Concilierea acestor prevederi aparent contradictorii este posibilă investind cu prerogativa suspendării procedurii de executare instanța de recurs – Curtea Supremă de Justiție – și calificând această prerogativă ca obligație și nu ca drept al respectivei instanțe.

b) recurentul a depus cauțiune;

Regimul juridic al cauțiunii depuse concomitent cu cererea de recurs rezultă din punerea în aplicare a alin. (2) art. 435 CPC, care consacră dreptul instanței de

recurs la suspendarea executării dacă recurentul a depus cauțiune. Competența suspendării pentru acest temei aparține instanței investite cu judecarea recursului. Cauțiunea se depune în cauzele patrimoniale în care hotărârile nu au fost executate, în cuantumul stabilit în art. 81 CE, aplicabile fiind și regulile prevăzute la art. 80 CE. Confirmarea eliberată de executorul judecătoresc recurentului urmează să fie anexată la cererea de suspendare. În cazul în care recursul este admis cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea este respinsă, suma depusă se restituie în temeiul acestei hotărâri. În cazul remiterii cauzei la rejudecare, cauțiunea va rămâne, până la adoptarea unei noi hotărâri irevocabile, iar dacă instanța de recurs menține hotărârile atacate, suma respectivă se utilizează în contul executării hotărârii. Similar, cazului prevăzut în art. 79 alin. (1) lit. 2¹) CE, în cauzele nepatrimoniale, executarea hotărârii se suspendă doar la cererea motivată a recurentului, cauțiunea nefiind necesară.

c) recursul a fost depus după eliberarea documentului executoriu, cu condiția depunerii cauțiunii.

Regulile cu privire la depunerea cauțiunii pentru un recurs depus după eliberarea documentului executoriu, sunt reglementate în art. 80 și 81 CE. În cazul în care hotărârea judecătorească se află în proces de executare, executorul judecătoresc dispune, după verificarea depunerii cauțiunii, amânarea executării pentru 15 zile, termen în care partea interesată urmează să prezinte încheierea judecătorească de suspendare a executării. În cazul în care încheierea de suspendare a executării nu este prezentată în termen, executorul judecătoresc, la cererea scrisă a creditorului, poate elibera acestuia suma depusă.

De fapt, efectele executorii ale hotărârilor judecătorești intervin după rămânerea acestora definitive. Adică după pronunțarea deciziei/hotărârii de către curtea de apel, creditorul poate deja solicita documentul executoriu și solicita începerea executării silite. Recurentul-debitor poate depune recurs în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei/hotărârii motivate. Deci, ambele părți: intimatul-creditor și recurentul-debitor se pot confrunta fiind în situații absolut legale. Pentru ca debitorul care a făcut recurs să poată pretinde suspendarea executării este necesară cauțiunea. Și aici trebuie să punctăm că legiuitorul nu s-a referit la cauze nepatrimoniale, care cad sub incidența art. 435 alin. (8) CPC.

Instanța de judecată competentă, în condițiile art. 161 alin. (2) din prezentul cod, poate suspenda executarea în următoarele cazuri:

- a) aflarea debitorului într-o delegație îndelungată în interes de serviciu peste hotarele Republicii Moldova sau cu o misiune de stat atunci când obligația are un caracter personal;
- b) aflarea debitorului într-o instituție curativ-profilactică;
- c) căutarea debitorului sau identificarea locului aflării copilului;

d) înaintarea de către terți a unei acțiuni privind ridicarea sechestrului de pe bunuri, în partea ce ține de aceste bunuri.

Articolul menționat atribuie competența pentru soluționarea cererii privind suspendarea procedurii de executare instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află biroul executorului judecătoresc sau, în cazul municipiului Chișinău, în instanța de judecată în a cărei circumscripție camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc. Procedura pentru soluționarea cererii privind suspendarea procedurii de executare nu este similară celei pentru soluționarea contestațiilor împotriva actelor executorului judecătoresc. În acest sens, cererea privind suspendarea procedurii de executare constituie o situație procedurală, soluționarea căreia urmează să implice toți participanții la proces.

Aflarea debitorului ce urmează să execute o obligație personală în interes de serviciu peste hotarele țării sau în misiune de stat, poate constitui temei de suspendare a executării, în virtutea faptului că însuși debitorul ce urmează să presteze nu se află în jurisdicția de executare. Împrejurările legate de aflarea debitorului peste hotare sau cu o misiune urmează a fi dovedite și temeinic justificate de către acesta. Pentru confirmarea unor asemenea circumstanțe se admit mijloacele de probațiune ce dovedesc statutul și regimul juridic al deplasării în interes de serviciu sau a misiunii de stat, perioada de aflare în împrejurările date, temeiul deplasării, alte probe.

Îmbolnăvirea debitorului și plasarea lui într-o instituție curativ-profilactică implică efecte ce pot antrena suspendarea executării și desfășurarea în continuare a procedurii în absența fizică a debitorului. Chiar dacă la prima vedere, în funcție de gradul de îmbolnăvire și perioada de internare, ar fi posibilă întreruperea executării și prin alte incidente procesuale care afectează continuitatea procedurii, cum ar fi amânarea, Codul de executare prin art. 76 interzice aplicarea motivelor care stau la baza suspendării executării prevăzute la art. 78-79 precum și alte motive de natură juridică, pentru angajarea amânării executării. Aflarea debitorului într-o instituție curativ-profilactică trebuie să fie confirmată de instituția respectivă, iar la aprecierea temeiniciei suspendării urmează a se ține cont de legătura de cauzalitate între durata aflării debitorului în instituția curativ-profilactică și termenul rezonabil de executare.

Înaintarea de către terți a unei acțiuni privind ridicarea sechestrului de pe bunuri, în partea ce ține de aceste bunuri reprezintă un domeniu reglementat de art. 164 CE. Art. 161 CE reglementează posibilitatea părților, participanților la procesul de executare, precum și ale terților de a contesta actele de executare sau acțiunile/inacțiunile executorului judecătoresc, ceea ce nu este echivalent cu înaintarea unei acțiuni de ridicare a sechestrului de bunuri și care nu presupune anularea actului de aplicare. În primul caz, obiectul de reglementare se rezumă la

contestarea nemijlocită a actelor și acțiunilor executorului judecătoresc, pe când în al doilea caz, ridicarea (radierea, scoaterea, anularea) sechestrului.

Observăm o disonanță, pe de o parte, între dreptul instanței de a suspenda executarea pentru înaintarea de către terți a unei acțiuni privind ridicarea sechestrului de pe bunuri, caz reglementat de art. 164 CE, însă neprevăzut în art. 79 CE, și dreptul la suspendare conform art. 161 alin. (2) CE pentru acțiuni ce nu constituie obiectul de reglementare a normei ce încubă materiei de scoatere a sechestrului. Chiar dacă din interpretarea normei reiese intenția legiuitorului de a oferi posibilitatea instanței de judecată la suspendarea executării pentru cazul depunerii unei contestații împotriva actelor de sechestru potrivit art. 161 CE, redacția normativă cu privire la acțiunea de ridicare a sechestrului este confuză. În cazul unei acțiuni de ridicare a sechestrului, reclamantul poate opta pentru solicitarea aplicării instituției asigurării acțiunii potrivit art. 174 CPC, în sensul că neaplicarea măsurilor ar face imposibilă executarea hotărârii judecătorești.

Norma indicată stabilește posibilitatea contestării în ambele cazuri a încheierii privind suspendarea procedurii de executare, atunci când a fost admisă și atunci când a fost respinsă. Încheierea prin care s-a admis cererea privind suspendarea procesului împiedică desfășurarea procedurii de executare până la decăderea circumstanțelor pentru care a fost emisă.

Articolul 80. Reguli cu privire la cauțiune

(1) În cazul acțiunilor cu caracter patrimonial, când debitorul atacă hotărârea judecătorească în temeiurile prevăzute în capitolul XXXVIII secțiunea a 2-a și capitolul XXXIX din Codul de procedură civilă, pentru suspendarea executării hotărârii atacate cu recurs sau supuse revizuirii el depune o cauțiune la contul executorului judecătoresc unde se află documentul executoriu spre executare, iar în cazul în care documentul executoriu nu este depus spre executare, el depune cauțiunea la biroul executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul debitorului. În cazul în care documentul executoriu a fost pus în executare concomitent sau ulterior depunerii cauțiunii, procedura de executare va fi transmisă către executorul judecătoresc la al cărui cont a fost depusă cauțiunea. În toate cazurile, depunerea cauțiunii va fi efectuată cu înaintarea unei cereri de acceptare a cauțiunii executorului judecătoresc. Sumele încasate sau primite de executorul judecătoresc până la depunerea cererii de acceptare a cauțiunii vor fi folosite de executorul judecătoresc pentru executarea documentului executoriu, conform regulilor generale.

(1¹) Cauțiunea se depune în monedă națională. Cauțiunea poate fi depusă în valută străină, inclusiv în numerar, de către persoanele fizice în cazul în care suma, conform documentului executoriu, poate fi încasată în valută străină.

(2) *În baza documentului de plată, executorul judecătoresc este obligat să elibereze debitorului confirmarea depunerii cauțiunii, înștiințând despre aceasta creditorul.*

(3) *În cazul în care hotărârea judecătorească se află în proces de executare, executorul judecătoresc dispune, după verificarea depunerii cauțiunii, amânarea executării pentru 15 zile, termen în care partea interesată urmează să prezinte încheierea judecătorească de suspendare a executării. În asemenea caz, executorul judecătoresc poate dispune ridicarea totală sau parțială a sechestrului de pe bunurile debitorului.*

(4) *În cazul în care încheierea de suspendare a executării nu este prezentată în termen, executorul judecătoresc, la cererea scrisă a creditorului, poate elibera acestuia suma depusă.*

(5) *Persoana care depune cauțiunea, dacă nu este parte a procedurii de executare, are obligația de a achita taxa de primire a cauțiunii în mărime de 3% din suma depusă, dar nu mai mult de 500 de lei.*

(6) *Cauțiunea depusă de reclamant în condițiile art.182 din Codul de procedură civilă va fi depusă la contul executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul reclamantului.*

Cauțiunea reprezintă, pe de o parte, un mijloc de garantare de către debitor a executării obligațiilor sale cu caracter patrimonial, iar pe de altă parte, o modalitate de a se proteja, pentru o anumită perioadă, de executarea silită. Cauțiunea se depune la contul executorului judecătoresc de către debitor pentru a se asigura de neaplicarea față de el a măsurilor de executare silită pe durata examinării cauzei sale în apel, recurs sau revizuire.

Suma încasată de către executorul judecătoresc în urma aplicării măsurilor de executare silită nu poate fi considerată cauțiune.

Alin. (1) al articolului dat stabilește cazurile când debitorul poate depune cauțiunea, făcând trimitere la situațiile prevăzute în capitolul XXXVIII, secțiunea a doua a CPC și capitolul XXXIX al CPC (depunerea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel și revizuirea hotărârilor).

Trebuie însă să punctăm că și depunerea tardivă a apelului conform art. 363/1 CPC este dependentă de cauțiune, dacă se referă la cauze patrimoniale.

Art. 435 CPC indică că la cererea recurentului, instanța investită cu judecarea recursului dispune suspendarea executării hotărârii atacate cu recurs dacă recurentul a depus cauțiune. Cauțiunea se depune în cauzele patrimoniale în care hotărârile nu au fost executate, în cuantumul stabilit la art. 81 CE. Cauțiunea se depune pe contul executorului judecătoresc în conformitate cu prevederile art. 80 CE. Confirmarea

eliberată de executorul judecătoresc recurentului urmează să fie anexată la cererea de suspendare a executării hotărârii atacate cu recurs.

Art. 451 CPC, la rândul său, face trimitere tot la prevederile art. 435 CPC, indicând că instanța de revizuire este în drept să suspende executarea hotărârii, a cărei revizuire se cere, dacă se depune o cauțiune în condițiile art. 435 CPC.

De reținut că cauțiunea poate fi depusă chiar și atunci când executarea silită nu a fost încă inițiată de creditor. Astfel, în cazul în care documentul executoriu nu este depus spre executare, debitorul depune cauțiunea la biroul executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul său.

În cazul în care documentul executoriu a fost pus în executare concomitent sau ulterior depunerii cauțiunii, procedura de executare va fi transmisă către executorul judecătoresc la al cărui cont a fost depusă cauțiunea. Altfel spus, dosarul merge acolo, unde sunt banii. Pentru a asigura realizarea acestei prevederi, prin reglementările interne ale organului profesional, executorul judecătoresc care a recepționat cauțiunea în lipsa unui dosar de executare intentat, urmează să informeze toți executorii judecătorești despre acest fapt.

În toate cazurile, pentru depunerea cauțiunii se adresează o cerere către executorul judecătoresc de acceptare a cauțiunii. Sumele încasate sau primite de executorul judecătoresc până la depunerea cererii de acceptare a cauțiunii vor fi folosite de executorul judecătoresc pentru executarea documentului executoriu, conform regulilor generale.

Din alin. (1¹) al articolului comentat, rezultă că, cauțiunea se depune în monedă națională. Cauțiunea poate fi depusă în valută străină, inclusiv în numerar, de către persoanele fizice în cazul în care suma, conform documentului executoriu, poate fi încasată în valută străină.

Executorul judecătoresc este obligat să elibereze debitorului confirmarea depunerii cauțiunii, în baza documentului de plată corespunzător. Totodată, despre faptul depunerii cauțiunii va fi înștiințat și creditorul – în ambele situații – și atunci când procedura de executare este intentată, și atunci când nu a fost încă pornită.

În cazul în care hotărârea judecătorească se află în proces de executare, executorul judecătoresc dispune, după verificarea depunerii cauțiunii, amânarea executării pentru 15 zile. În acest termen partea interesată urmează să prezinte încheierea judecătorească de suspendare a executării. Dacă în termenul menționat *supra*, încheierea de suspendare nu va fi prezentată executorului judecătoresc, amânarea fiind epuizată, suma cauțiunii va putea fi utilizată pentru executarea hotărârii judecătorești. Asupra acestui fapt indică expres alin. (4) al articolului comentat, specificând că în cazul în care încheierea de suspendare a executării nu este prezentată în termen, executorul judecătoresc, la cererea scrisă a creditorului, poate elibera acestuia suma depusă. Menționăm că pentru a solicita eliberarea sumei,

persoana interesată urmează să depună la executorul judecătoresc și documentul executoriu în original, or, în lipsa lui, procedura nu poate fi intentată, iar nefiind intentată nu pot fi eliberate/distribuite mijloacele bănești și constatată stingerea obligației.

Totodată, legiuitorul indică că executorul judecătoresc poate dispune ridicarea totală sau parțială a sechestrului de pe bunurile debitorului, în cazul depunerii cauțiunii.

Alin. (5) al articolului comentat stabilește și anumite costuri suportate de persoana care depune cauțiunea – dacă aceasta nu este parte a procedurii de executare (în situația când procedura de executare nu a fost încă intentată la data depunerii cauțiunii sau cauțiunea se depune în condițiile art. 182 CPC). Această persoană are obligația de a achita taxa de primire a cauțiunii în mărime de 3% din suma depusă, dar nu mai mult de 500 de lei.

Cauțiunea, depusă de reclamant în condițiile art. 182 CPC (pentru asigurarea reparației prejudiciului cauzat pârâtului prin asigurarea acțiunii), va intra în contul executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul sau sediul reclamantului. Suplimentar reglementărilor din Codul de executare, pentru această situație se vor aplica și prevederile din Codul de procedură civilă.

Articolul 81. Cuantumul cauțiunii

Cauțiunea se depune în cuantum de 120% din suma bănească ce urmează a fi încasată de la debitor sau din valoarea bunurilor pe care acesta este obligat să le transmită în temeiul hotărârii judecătorești, cu includerea cheltuielilor de judecată.

Raționamentul stabilirii cuantumului cauțiunii în mărime de 120% reiese din faptul că pe lângă 100% din suma bănească care urmează a fi distribuită creditorului cu titlu de datorie sau valoare a bunurilor pe care debitorul este obligat să le transmită în temeiul hotărârii judecătorești definitive, urmează a fi încasate cheltuielile de executare calculate în cadrul procedurii de executare și dobânzile de întârziere rezultate din neexecutarea în termen a documentului executoriu, sume care ar urma să fie acoperite din diferența de 20%.

În cazul cauțiunii depuse conform procedurii prevăzute la art. 127/2 CPC (cauțiunea în cazul asigurării probelor până la intentarea acțiunii), cuantumul acesteia este stabilit în proporție de 20% din valoarea bunurilor a căror asigurare se solicită, iar în cazul cererilor al căror obiect nu este evaluabil, suma cauțiunii constituie până la 50 000 (cincizeci mii) de lei.

Articolul 82. Efectul cauțiunii

(1) În cazul în care recursul a fost admis cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea creditorului este respinsă, cauțiunea depusă se restituie debitorului. Cheltuielile de executare efectuate până la data depunerii cauțiunii se scad din cauțiune. Cauțiunea constituită în valută străină poate fi restituită și în numerar în cazul persoanei fizice.

(2) În cazul în care recursul a fost admis cu casarea hotărârii și remiterea cauzei la rejudecare, cauțiunea rămâne la contul pe care a fost depusă până la adoptarea unei noi hotărâri irevocabile.

(3) Dacă instanța de recurs menține hotărârea atacată, suma respectivă se folosește în contul executării hotărârii, în modul prevăzut de lege.

În articolul dat se indică cum urmează a fi utilizată cauțiunea în funcție de rezultatele examinării recursului sau al revizuirii în contextul căruia aceasta a fost depusă. Cu referire la apelul tardiv în cauze patrimoniale, soarta cauțiunii este prevăzută în art. 363/1 CPC.

Alin. (1) al articolului dat se referă la situația când cererea a fost admisă, fiind adoptată o nouă hotărâre prin care acțiunea creditorului a fost respinsă. În aceste circumstanțe cauțiunea depusă de către debitor îi va fi restituită. În cazul instanței de recurs restituirea se dispune prin decizie. Însă, până la restituirea acesteia din suma cauțiunii va fi scăzută suma necesară pentru acoperirea cheltuielilor de executare efectuate până la depunerea cauțiunii. Cauțiunea constituită în valută străină poate fi restituită și în numerar în cazul persoanei fizice, reieșind din raționamentul prevăzut în art. 41 alin. (1) CE.

Alin. (2) se referă la situația când cererea a fost admisă cu casarea hotărârii și remiterea cauzei la rejudecare. În aceste circumstanțe cauțiunea se va păstra în contul la care a fost depusă până la adoptarea unei hotărâri irevocabile. După rămânerea irevocabilă a hotărârii cauțiunea, în funcție de soluția dată de instanță, va fi, după caz, restituită debitorului, sau utilizată pentru executarea hotărârii.

Cea de-a treia situație posibilă este menținerea de către instanța de recurs a hotărârii atacate. În acest caz, cauțiunea va fi folosită pentru executarea hotărârii menținute.

În cazurile prevăzute în art. 182 CPC dacă hotărârea de respingere a acțiunii reclamantului a devenit irevocabilă, pârâtul este în drept să intenteze împotriva reclamantului acțiune în reparație a prejudiciului cauzat prin măsurile de asigurare a acțiunii, luate la cererea acestuia, indiferent de vinovăția reclamantului.

Este de menționat că persoana care a depus cauțiunea are dreptul să solicite restituirea acesteia în cazul în care partea care se consideră prejudiciată prin măsurile de asigurare a acțiunii nu depune o acțiune pentru compensarea prejudiciilor în termen de cel mult două luni de la data la care a rămas irevocabilă hotărârea judecătorească prin care a fost soluționată cauza ori s-a emis încheierea

judecătorească irevocabilă prin care a fost încetat procesul sau prin care cererea a fost scoasă de pe rol.

Totodată, este de reținut – cauțiunea se depune de partea interesată și se menține până la dispariția circumstanțelor pentru care a fost depusă. În situația în care aceeași cauțiune se pretinde a fi depusă pentru exercitarea mai multor temeuri/capete de contestare, partea interesată poate uza de prevederile art. 61 CPC. Astfel, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

În caz de folosire cu rea-credință a drepturilor procedurale, instanța de judecată, la cererea părții interesate, obligă partea vinovată să repare prejudiciul cauzat.

Participanții la proces care exercită drepturile procedurale în mod abuziv se sancționează de către instanța de judecată cu amendă în mărime de până la 50 de unități convenționale.

Articolul 83. Încetarea procedurii de executare

(1) Procedura de executare încetează în cazul în care:

- a) obligația a fost stinsă;*
- b) între creditor și debitor a fost încheiată o tranzacție, în condițiile prezentului cod;*
- c) după încetarea din viață, după declararea dispariției fără urmă sau după declararea decesului creditorului ori al debitorului, creanța sau obligația adjudecată nu admite succesiunea de către succesorul de drepturi al acestor persoane;*
- d) bunurile persoanei juridice lichidate nu sunt suficiente pentru satisfacerea deplină a creanțelor creditorului;*
- e) hotărârea, decizia sau încheierea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă;*
- f) debitorul a prezentat spre executare o hotărâre de încasare de la creditor în folosul său a unei sume egale cu suma debitoare sau mai mare decât aceasta;*
- g) creditorul a renunțat la executare.*

(2) La solicitarea creditorului, procedura de executare privind restabilirea la locul de muncă sau efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii poate fi reluată dacă se dovedește că, după încetarea procedurii de executare în condițiile alin.(1) lit.a) din prezentul articol, debitorul continuă neexecutarea obligației stabilite în documentul executoriu. În acest caz se aplică reglementările privind cheltuielile de

executare a acestor categorii de documente executorii. Reluarea procedurii se poate face doar pe durata termenului de prescripție a punerii în executare.

Procedura de executare se poate finaliza prin 2 moduri: prin restituirea documentului executoriu sau prin încetarea procedurii de executare.

Spre deosebire de restituirea documentului executoriu, încetarea procedurii de executare are efecte ireversibile, atrăgând după sine imposibilitatea reluării respectivei proceduri de executare și ridicarea tuturor măsurilor de asigurare a executării. Încetarea procedurii de executare semnifică încetarea raporturilor procesuale existente între părțile procedurii de executare

Articolul citat mai sus prevede limitativ toate cazurile de încetare a procedurii de executare. Tratarea extensivă a temeiurilor de încetare a procedurii de executare nu poate fi admisă.

Lit. a) a articolului comentat prevede drept temei de încetare a procedurii de executare stingerea obligației. Menționăm că stingerea unei obligații se poate face nu doar prin executarea deplină a acesteia și a accesoriilor ei, ci și prin alte modalități, inclusiv cele prevăzute de art. 966 – 991 Cod civil.

Astfel, potrivit Capitolului VII al Cărții a treia a Codului civil, stingerea obligației se poate face prin executare, prin consemnare, prin compensare, prin confuziune, prin remiterea de datorie, prin novație etc.

Reglementările civile menționate *supra* urmează a fi aplicate ca și temei de stingere a obligației, inclusiv în procedura de executare.

Lit. b) a articolului comentat indică drept temei de stingere a obligației încheierea unei tranzacții, în condițiile Codului de executare între creditor și debitor. Acest temei de încetare a procedurii de executare constituie o modalitate a novației, ca și varietate de stingere a obligației, dar care impune respectarea exigențelor prevăzute de Codul de executare și atrage consecințele stabilite de acesta.

Lit. c) se referă la situația când după încetarea din viață, după declararea dispariției fără urmă sau după declararea decesului creditorului ori al debitorului, creanța sau obligația adjudecată nu admite succesiunea de către succesorul de drepturi al acestor persoane. Acest temei de încetare are o aplicabilitate relativ redusă fiind admisibil doar pentru drepturi/obligații personale, netransmisibile (cum ar fi dreptul la pensie de întreținere sau obligația de plată a acesteia; dreptul la primirea scuzelor publice sau obligația de oferire a acestora).

Lit. d) instituie temeiul de încetare a procedurii de executare care intervine în situația când bunurile persoanei juridice lichidate nu sunt suficiente pentru satisfacerea deplină a creanțelor creditorului. În situația când debitorul – ca și entitate juridică – își încetează existența și nu există bunuri pentru a acoperi creanța, intervine încetarea procedurii de executare, dată fiind imposibilitatea obiectivă de a executa obligația cu caracter patrimonial.

Lit. e) se referă la situația când hotărârea, decizia sau încheierea în al cărei temei a fost eliberat documentul executoriu a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă. Având în vedere desființarea documentului executoriu, în temeiul căruia a fost intentată procedura de executare, e firesc că dispare și obligația ce rezulta din acesta. Totuși, în această situație, obligațiile rezultate din cheltuielile procedurii de executare supraviețuiesc, fiind opozabile ex-creditorului.

Situația reglementată de lit. f) a articolului comentat este o varietate a compensării, ca și modalitate de stingere a obligației, condiționată de prezentarea spre executare a obligației corelative. La aplicarea compensării ca și modalitate de stingere a obligației se vor aplica, acolo unde nu contravin reglementărilor Codului de executare, prevederile art. 974- 985 Cod civil.

Temeiul prevăzut de lit. g) a articolului comentat este un derivat al principiului disponibilității creditorului, care poate decide asupra solicitării declanșării sau încetării procedurii de executare. Totuși, având în vedere că prevederile art. 111 Codul familiei în lista exhaustivă a temeiurilor de stingere a obligației de întreținere în baza hotărârii judecătorești, nu prevede și acest temei – renunțarea la executare, această prevedere se consideră inaplicabilă documentelor executorii de încasare a pensiei de întreținere.

Încetarea procedurii de executare se dispune prin încheierea executorului judecătoresc, care, spre deosebire de alte încheieri emise de acesta, nu este executorie din momentul emiterii, ci doar după ce devine definitivă – fie prin necontestare, fie prin menținerea ei de către instanța de judecată în urma examinării cererii de contestare. Această derogare de la generalul caracter imediat executoriu al încheierilor emise de executorul judecătoresc se explică prin consecințele ireversibile pentru creditor ce le comportă intrarea în vigoare a respectivei încheieri.

Articolul 84. Modul de suspendare sau de încetare a procedurii de executare

(1) Asupra suspendării sau încetării procedurii de executare decide executorul judecătoresc, cu înștiințarea creditorului și a debitorului. Neprezentarea lor însă nu împiedică luarea deciziei.

(2) Pe durata suspendării procedurii de executare, orice act de executare este interzis, cu excepția aplicării măsurilor de asigurare.

(3) Încheierea privind suspendarea sau încetarea procedurii de executare poate fi contestată în instanță de judecată.

(4) Pe durata suspendării procedurii de executare, suspendare dispusă la cererea debitorului din alte motive decât exercitarea, în privința fondului cauzei pe care a fost emis titlul executoriu, a căilor de atac suspensive de executare, se calculează penalități de întârziere.

Articolul comentat oferă unele detalii referitoare la faptul cum urmează a fi dispusă suspendarea procedurii de executare sau încetarea acesteia.

Atât suspendarea, cât și încetarea procedurii de executare se dispun de executorul judecătoresc prin încheiere, care se aduce la cunoștința părților și poate fi contestată în instanța de judecată.

Acest articol prevede 2 momente importante referitoare la suspendarea procedurii de executare:

- pe durata suspendării procedurii de executare, orice act de executare este interzis, cu excepția aplicării măsurilor de asigurare;
- pe durata suspendării procedurii de executare, dispusă la cererea debitorului, se calculează penalități de întârziere, cu excepția situației când suspendarea se datorează exercitării, în privința fondului cauzei pe care a fost emis titlul executoriu, a căilor de atac suspensive de executare.

Articolul 85. Consecințele încetării procedurii de executare

(1) După intrarea în vigoare a încheierii privind încetarea procedurii de executare, executorul judecătoresc dispune, în decurs de 3 zile lucrătoare, anularea măsurilor de asigurare a executării. Documentul executoriu, în care au fost făcute mențiunile de rigoare, se restituie instanței de judecată sau altor organe emitente. În cazul încetării executării pe motivele prevăzute la art.83 lit. b) din prezentul cod, documentul executoriu se restituie creditorului, cu o mențiune despre încheierea tranzacției.

(2) Procedura de executare care a încetat nu poate fi reluată.

Articolul comentat stabilește consecințele de ordin procesual al încetării procedurii de executare, dar și unele proceduri tehnico-administrative pe care urmează să le întreprindă executorul judecătoresc după încetarea procedurii de executare.

Astfel, în termen de 3 zile lucrătoare după intrarea în vigoare a încheierii privind încetarea procedurii de executare, executorul judecătoresc va dispune anularea măsurilor de asigurare a executării. Legiuitorul prevede un termen expres și scurt pentru efectuarea acestor acțiuni în scopul protejării drepturilor debitorului de perpetuarea nejustificată a limitărilor aduse acestora. *Intrarea în vigoare* este un termen juridic calchiat din limba rusă, semnificând în doctrina juridică contemporană efectele unui act definitiv. Încheierea executorului privind încetarea procedurii de executare ajunge definitivă prin necontestare după expirarea termenului de 10 zile din data comunicării sau, dacă a fost contestată după rămânerea definitivă a încheierii judecătorești.

Suplimentar acestor acțiuni, orientate spre drepturile și bunurile debitorului, executorul judecătoresc urmează să efectueze și o serie de acțiuni tehnico-

administrative – să includă în documentul executoriu mențiunile privind încetarea procedurii de executare, indicând temeiul legal al acesteia, certificate cu semnătura și ștampila sa, după care să îl restituie instanței emitente sau organului emitent.

În situația când procedura de executare este încetată pe motivul încheierii unei tranzacții între creditor și debitor, documentul executoriu se va restitui creditorului, cu o mențiune despre încheierea tranzacției. Ulterior, în cazul neexecutării condițiilor tranzacției confirmate de executorul judecătoresc în condițiile alin. (3) art. 62 CE, documentul executoriu inițial, cât și procesul-verbal al executorului judecătoresc privind confirmarea tranzacției vor fi prezentate spre executare silită în condițiile și termenii prevăzuți de Codul de executare.

Potrivit alin. (2) al articolului comentat, efectele încetării procedurii de executare au caracter ireversibil, aceasta nemaiputând fi reluată.

Totuși, Codul de executare prevede 2 situații când procedurile de executare încetate pot fi reluate – acestea sunt reglementate în alin. (3) art. 150 CE și art. 83 CE (aceste excepții se referă la procedura de executare privind restabilirea la locul de muncă, efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii sau instalării creditorului într-un spațiu).

Articolul 86. Restituirea documentului executoriu

(1) După achitarea cheltuielilor de executare, documentul executoriu care nu a fost executat ori care a fost executat parțial se restituie creditorului în cazul în care:

- a) o cere creditorul;*
- b) debitorul nu are bunuri ori venituri sau bunurile lui nu sunt suficiente pentru satisfacerea creanțelor;*
- c) creditorul refuză să preia bunurile nevândute în procesul executării hotărârii, iar debitorul nu dispune de alte bunuri;*
- d) debitorul nu locuiește ori nu lucrează la adresa indicată de creditor sau în documentul executoriu sau la adresa aceea nu se află bunurile lui, cu excepția cazului când debitorul este dat în căutare;*
- e) creditorul împiedică prin acțiune (inacțiune) executarea documentului executoriu sau nu avansează în termenul stabilit de prezentul cod cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de executare;*
- f) creditorul refuză să primească bunurile ridicate de la debitor, care, conform hotărârii, urmează să-i fie predate.*

(2) În cazurile menționate la alin.(1) lit. b)a-f), executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal.

(3) Restituirea documentului executoriu către creditor nu împiedică prezentarea lui repetată spre executare, în condițiile prezentului cod. În acest caz, noul termen de prezentare a documentului executoriu spre executare se calculează conform

art.17 alin.(3) din prezentul cod.

(4) Documentul executoriu se restituie în baza încheierii motivate a executorului judecătoresc. Încheierea poate fi contestată în instanță de judecată.

(5) În cazurile indicate la alin.(1) lit.a), b) și d), măsurile asigurătorii se vor menține pe întregul termen de prescripție a executării sau până la stingerea obligației stabilite prin documentul executoriu.

(6) Încheierea privind restituirea documentului executoriu servește drept temei pentru depunerea dosarului de executare în arhivă.

Restituirea documentului executoriu nu are drept efect încetarea procedurii de executare și/sau imposibilitatea reluării acesteia. Astfel, creditorul căruia i-a fost restituit documentul executoriu poate oricând, în interiorul termenului de prescripție, să-l înainteze repetat spre executare. Restituirea documentului executoriu fără executare este aplicabilă doar documentelor executorii neexecutate sau executate parțial și poate fi dispusă doar în situațiile enunțate în alin. (1) al articolului comentat.

În toate cazurile când restituirea documentului executoriu e cauzată de alt motiv, decât cererea creditorului, circumstanțele ce întemeiază restituirea urmează a fi confirmate printr-un proces-verbal întocmit de executorul judecătoresc.

Restituirea documentului executoriu către creditor nu împiedică prezentarea lui repetată spre executare, în condițiile Codului de executare. În acest caz, noul termen de prezentare a documentului executoriu spre executare se calculează conform alin. (3) art. 17 CE. Documentul executoriu se restituie în baza încheierii motivate a executorului judecătoresc, care poate fi contestată în instanța de judecată. Încheierea privind restituirea documentului executoriu servește drept temei pentru depunerea dosarului de executare în arhivă.

În cazurile când restituirea s-a făcut la cererea creditorului, pe motivul lipsei sau insuficienței bunurilor debitorului sau din cauza că la adresa indicată în documentul executoriu nu a fost găsit debitorul sau bunurile sale, măsurile asigurătorii (interdicțiile aplicate) se vor menține pe întregul termen de prescripție a executării sau până la stingerea obligației stabilite prin documentul executoriu. Aceste reglementări sunt menite să asigure reușita unei eventuale puneri repetate în executare a documentului executoriu de către creditor.

Articolul 87. Reconstituirea dosarului de executare pierdut

Dosarul de executare pierdut poate fi reconstituit de către instanța de judecată în conformitate cu capitolul XXXIV din Codul de procedură civilă, la cererea creditorului sau a executorului judecătoresc.

Cererea de reconstituire a procedurii de executare pierdute reprezintă o categorie de cereri care se examinează de instanța de judecată în procedură specială.

Această procedură este necesară pentru restabilirea – în volum deplin sau parțial – a procedurii de executare sau a unor acte procesuale, care au făcut parte din aceasta și care, din anumite motive, au fost pierdute.

Prin modalitatea prevăzută la acest articol nu vor putea fi reconstituite documentele executorii, ce făceau parte din procedura de executare pierdută, dacă documentul executoriu a fost restituit creditorului. Pentru restabilirea acestora se va recurge la eliberarea duplicatelor, conform procedurii stabilite de legislația în vigoare.

Cererea de reconstituire a procedurii de executare pierdute se depune de către participanții la procedura de executare la instanța locului de executare a hotărârii (art. 336 CPC).

În cererea de reconstituire a procedurii de executare pierdute se indică procedura a cărei reconstituire se solicită, circumstanțele cunoscute solicitantului referitor la dispariția procedurii de executare, posibilitatea identificării copiilor de pe documentele procedurii pierdute, deținătorii acestor copii, documentele a căror reconstituire o solicită petiționarul, scopul restituirii lor, alte date. La cerere se anexează documentele care se referă la proces și copiile care s-au păstrat de pe ele, chiar dacă nu sunt autentificate în modul stabilit. Modalitatea de examinare a cererii de reconstituire a procedurii de executare pierdută este definită de prevederile art. 338–343 CPC.

Titlul III

OBIECTUL EXECUTĂRII SILITE

Capitolul VIII

OBIECTUL EXECUTĂRII SILITE

Secțiunea 1

Urmărirea patrimoniului

Articolul 88. Dispoziții generale cu privire la urmărirea bunurilor

(1) Urmărirea bunurilor debitorului constă în sechestrarea, în ridicarea și în vânzarea lor.

(2) Poate fi urmărit orice bun corporal ori universalitate de bunuri ale debitorului, care se află în circuit civil, indiferent de faptul la cine se află în posesiune, precum

și orice drept patrimonial sau creanță bănească, cu excepția celor care nu sunt pasibile de urmărire silită.

(3) Bunurile supuse unui circuit civil limitat pot fi urmărite numai în condițiile prevăzute de lege.

(4) La cererea executorului judecătoresc, deținătorii de registre și de informații relevante pentru procedura de executare, instituțiile financiare, Serviciul Fiscal de Stat, organele cadastrale, alte persoane fizice sau juridice sunt obligate să îi comunice, în cel mult 10 zile, informațiile necesare pentru efectuarea executării silite.

Urmărirea silită a bunurilor debitorului constă în sechestrarea, ridicarea și vânzarea acestora. Astfel, doar în prezența acestor activități putem afirma că are loc urmărirea silită a bunurilor – moment definitoriu pentru a deosebi *asigurarea unei executări silite* (etapă la care se aplică anumite *interdicții*, restricționându-se unele drepturi ale debitorului, fără a fi efectiv adusă atingere patrimoniului său) de executarea nemijlocită (care presupune implicare directă în patrimoniu, prin sechestrarea bunurilor (și deci, lipsirea de dreptul de a se folosi de acestea – art. 122 CE), ridicarea și vânzarea lor.).

Remarcăm că majoritatea măsurilor de executare silită indicate la art. 74 CE (lit. a)-e)) se referă la urmărirea patrimoniului debitorului. Potrivit art. 284 Cod civil, patrimoniul reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive strâns legate între ele, aparținând unor persoane fizice și juridice determinate. Toate bunurile persoanei fizice sau juridice fac parte componentă a patrimoniului ei.

Potrivit art. 88 CE, poate fi urmărit orice bun corporal ori universalitate de bunuri ale debitorului, care se află în circuit civil, indiferent de faptul la cine se află în posesiune, precum și orice drept patrimonial sau creanță bănească, cu excepția celor care nu sunt pasibile de urmărire silită. Bunurile supuse unui circuit civil limitat pot fi urmărite numai în condițiile prevăzute de lege.

Desprindem din această normă câteva momente semnificative:

- pot fi supuse urmăririi doar bunurile aflate în circuitul civil – astfel bunurile prohibite unei libere vânzări-cumpărări nu pot fi obiect de urmărire silită (de exemplu, substanțele stupefiante depistate la debitor);
- bunurile a căror circuit civil este limitat (cum ar fi armele de foc) pot fi urmărite, dar cu respectarea condițiilor impuse de lege;
- legea exclude sau limitează, din rațiuni umanist-sociale, posibilitatea urmăririi anumitor bunuri, chiar dacă acestea sunt bunuri din circuitul civil – dispoziții în acest sens se conțin în art. 89 CE.

Legiuitorul prevede că bunurile pasibile urmăririi silite vor fi urmărite în ordinea stabilită de comun acord de către părțile procedurii de executare, ținându-

se cont de prioritatea intereselor creditorului. Dacă debitorul nu va indica consecutivitatea în care solicită a-i fi urmărite bunurile sau creditorul nu o va accepta, ordinea urmăririi bunurilor va fi stabilită de către creditor, în comun cu executorul judecătoresc, ținând cont de reglementările art. 90 CE – care au drept scop asigurarea unui echilibru între drepturile și interesele părților procedurii de executare.

Potrivit alin. (4) al articolului comentat, la cererea executorului judecătoresc, deținătorii de registre și de informații relevante pentru procedura de executare, instituțiile financiare, Serviciul Fiscal de Stat, organele cadastrale, alte persoane fizice sau juridice sunt obligate să îi comunice, în cel mult 10 zile, informațiile necesare pentru efectuarea executării silită. Norma respectivă este una de importanță crucială pentru succesul procedurii de executare, or, în lipsa unor informații certe și actuale, prompt obținute, nu poate fi efectuată o executare silită eficientă.

Reținem din această normă că cercul subiecților cui revine obligația de furnizare a informațiilor nu se limitează la autorități și instituții publice, acesta încorporează orice deținător de informații relevante pentru procedura de executare. În acest sens este important a defini clar care ar fi informațiile relevante procedurii de executare. Vom aprecia că relevanța unei anumite informații pentru derularea procedurii de executare trebuie să rezulte din acțiunile procedurale pertinente procedurii de executare și/sau să fie motivată de executorul judecătoresc/creditor astfel încât deținătorul informației să înțeleagă legătura cauzală și necesitatea acestei informații pentru derularea procedurii de executare silită. Spre exemplu, executorul ar putea solicita unui operator de servicii de telefonie fixă sau de TV informații privind adresa de domiciliu declarată în contractele semnate cu debitorul. La fel, executorul judecătoresc ar putea solicita Agenției Servicii Publice informația despre adresa de email declarată de debitor în cereri, formulare. În exemplele indicate, informația solicitată facilitează comunicarea actelor către debitor, iar în cazul adresei de domiciliu – poate fi utilă și pentru identificarea bunurilor urmăribile aflate la domiciliul debitorului. Neexecutarea cerințelor legitime ale executorului judecătoresc poate atrage răspunderea prevăzută de legislația contravențională.

Art. 319 Cod contravențional prevede că acțiunile (inacțiunile) persoanelor care, fără motive întemeiate, nu îndeplinesc cerințele executorului judecătoresc în cadrul procedurii de executare sau împiedică executarea documentului executoriu se sancționează cu amendă de la 18 la 30 de unități convenționale.

Neîndeplinirea obligației de către părțile procedurii de executare de a comunica executorului judecătoresc schimbarea domiciliului sau a sediului, precum și necomunicarea în termenele prevăzute de Codul de executare a informațiilor solicitate de executorul judecătoresc în virtutea atribuțiilor sale se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale.

Articolul 89. Bunurile debitorului care nu pot fi urmărite

Nu pot fi urmărite:

1) bunurile strict necesare uzului personal sau casnic al debitorului persoană fizică și al membrilor lui de familie:

a) îmbrăcămintea, pentru fiecare persoană: un palton de iarnă și unul de toamnă, un costum de iarnă și unul de vară (pentru bărbați), două rochii sau două costume de vară și două de iarnă (pentru femei), o pălărie și o căciulă de iarnă, două broboade de vară și două de iarnă (pentru femei), altă îmbrăcămintă întrebuințată timp îndelungat și care nu are valoare;

b) încălțăminte, lenjeria de corp și de pat, cu excepția obiectelor confecționate din materiale prețioase, precum și a obiectelor care au valoare artistică;

c) toate bunurile copiilor;

d) mobila: câte un pat și un scaun pentru fiecare persoană, o masă, un dulap pentru familie;

e) icoanele și portretele de familie, verighetele;

f) ordinele, medaliile, alte semne distinctive cu care a fost decorat debitorul sau membrii lui de familie;

g) obiectele (inclusiv manualele și cărțile) necesare debitorului pentru a-și continua exercitarea profesiei;

h) mijloacele de transport speciale pentru persoanele cu dezabilități, obiectele necesare persoanelor cu dezabilități și bolnavilor, destinate îngrijirii lor;

i) produsele alimentare în cantități necesare pentru hrană debitorului și a membrilor lui de familie pe 3 luni;

j) combustibilul necesar în prepararea bucatelor și încălzirea locuinței familiei în perioada rece a anului;

2) semințele de culturi agricole pentru însămânțare și sădire, în limitele necesare uzului personal al debitorului și familiei sale, când acestea aparțin unui debitor persoană fizică, a cărui activitate nu ține de producerea sau comercializarea acestora;

3) nutrețul pentru vitele care nu au fost urmărite, necesar până la strânsul nutrețurilor noi sau până la scoaterea vitelor la pășunat, după caz;

5) bunurile din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale;

6) alte bunuri care, conform legii, nu pot fi urmărite.

Articolul dat reprezintă o realizare *in concreto* a principiului umanismului, afirmat la art. 5 CE.

Norma dată limitează urmărirea anumitor bunuri. Astfel, prin enumerarea bunurilor ce nu pot fi supuse urmăririi silite, legislatorul a avut drept scop asigurarea

unui minim de bunuri intacte, care ar permite debitorului și familiei sale să existe. Un alt criteriu pus la baza acestei limitări este interesul public, astfel încât bunurile din domeniul public al statului și unităților administrativ-teritoriale fiind excluse de la urmărire.

Conform punctului 1) al prezentului articol, sunt exceptate de la urmărirea silită bunurile strict necesare uzului personal sau casnic al debitorului-persoană fizică și membrilor familiei sale. La lit. a) – j) ale acestui punct, sunt enumerate acele bunuri care se includ în categoria de ”*strict necesare*”.

Potrivit punctului 2) al acestui articol, nu pot fi urmărite semințele de culturi agricole pentru însămânțare și sădire, în limitele necesare uzului personal al debitorului și familiei sale, când acestea aparțin unui debitor persoană fizică, a cărui activitate nu ține de producerea sau comercializarea acestora. Reținem că norma dată exclude de la urmărire bunurile enumerate pentru situația când ele aparțin unei persoane fizice și doar atunci când activitatea acesteia nu ține de producerea sau comercializarea semințelor și materialului de sădire. Precizările respective delimitează situația unui profesionist sau comerciant de cea a unei persoane care are nevoie de acele semințe pentru a asigura traiul și întreținerea sa și a familiei.

Nutrețul pentru vitele care nu au fost urmărite necesar până la strânsul nutrețurilor noi sau până la scoaterea vitelor la pășunat de asemenea nu va fi urmărit. Această prevedere este justificată de neîmpiedicarea debitorului să desfășoare activitatea de creștere a animalelor, dar și pentru a asigura animalelor rămase în proprietatea debitorului hrana necesară.

Atât bunurile indicate la punctul 2) ale articolului comentat, cât și cele de la punctul 3), pot fi supuse urmăririi în situația când au fost gajate pentru garantarea creanței sau când cele indicate la punctul 3) fac obiectul activității comerciale a debitorului.

La fel, sunt exceptate de la urmărire bunurile din domeniul public al statului sau unităților administrativ-teritoriale. Potrivit art. 127 din Constituție, proprietatea publică aparține statului și unităților administrativ-teritoriale, iar alin. (4) al articolului sus-citat reglementează că bogățiile de orice natură ale subsolului, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonelor economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite prin lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

Precum indică norma constituțională citată, bunurile care fac parte din domeniul public pot fi reglementate și prin lege. Astfel de reglementări se regăsesc în Codul civil, Legea privind administrația publică locală nr.436/2006⁸⁰, Codul silvic nr.887/1996⁸¹ etc.

---

⁸⁰ Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126165&lang=ro#

⁸¹ Codul silvic al Republicii Moldova. Nr.887/1996. În Monitorul Oficial, 16.01.1997, nr.4-5.

Potrivit art. 471 Cod civil, bunurile care aparțin statului sau unităților administrativ-teritoriale fac parte din domeniul privat dacă, prin lege sau în modul stabilit de lege, nu sunt trecute în domeniul public.

Din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum și bunurile care, prin natura lor, sunt de uz sau de interes public. Interesul public implică bunul la un serviciu public sau la orice activitate care satisface nevoile colectivității fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației menționate.

Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

Bunurile domeniului public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. Dreptul de proprietate asupra acestor bunuri nu se stinge prin neutilizare și nu poate fi dobândit de terți prin uzucapiune.

Punctul 6) al articolului comentat indică asupra exceptării de la urmărirea silită a altor bunuri expres prevăzute de lege (a se vedea în acest sens art. 110 CE).

Vom reține drept judicioasă concluzia autorilor Comentariului Codului de executare (ediția 2010), potrivit căreia în cazul când prin documentul executoriu s-a dispus transmiterea unui obiect anume, acesta urmează a fi transmis creditorului, chiar dacă el este inclus în lista de la articolul comentat, deoarece în acel caz bunul nu este urmărit și sechestrat, el este ridicat și transmis în temeiul unei hotărâri judecătorești⁸², fiind realmente obiectul în litigiu, soarta căruia a fost hotărâtă de către instanța de judecată.

Articolul 90. Consecutivitatea urmăririi bunurilor

(1) Consecutivitatea urmăririi bunurilor debitorului poate fi stabilită, de comunul acord al părților în procedura de executare, ținându-se cont de prioritatea intereselor creditorului.

(2) În cazul în care debitorul nu indică în ce consecutivitate solicită să fie urmărite bunurile sale, consecutivitatea va fi stabilită de creditor, în comun cu executorul judecătoresc, ținându-se cont de următoarea consecutivitate:

a) în primul rând vor fi urmărite bunurile personale ale debitorului libere de gaj sau de ipotecă și mijloacele bănești;

b) în al doilea rând vor fi urmărite bunurile debitorului care se află în

---

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=118482&lang=ro#

⁸² Visternicean D., Pascari A., Devderea V., Talmaci R., Novicov O., Furdui I. Comentariul Codului de executare al Republicii Moldova (Cartea 1: Executarea hotărârilor cu caracter civil). Chișinău, Bonns Offices SRL, 2010, 304 p. – pag. 180

proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, libere de gaj sau de ipotecă;
c) în al treilea rând vor fi urmărite bunurile gajate sau ipotecate;
d) în ultimul rând va fi urmărit bunul imobil în care domiciliază debitorul.

Legiuitorul prevede că bunurile pasibile urmăririi silite vor fi urmărite în ordinea stabilită de comun acord de către părțile procedurii de executare, ținându-se cont de prioritatea intereselor creditorului. Dacă debitorul nu va indica consecutivitatea în care solicită a-i fi urmărite bunurile sau creditorul nu o va accepta, ordinea urmăririi bunurilor va fi stabilită de către creditor, în comun cu executorul judecătoresc, ținând cont de reglementările art. 90 CE – care au drept scop asigurarea unui echilibru între drepturile și interesele părților procedurii de executare. Potrivit acestei norme, în primul rând vor fi urmărite bunurile personale ale debitorului libere de gaj sau de ipotecă și mijloacele bănești. Legiuitorul plasează în capul listei de bunuri urmăribile anume aceste bunuri, pentru a asigura respectarea drepturilor coproprietarilor debitorului și a creditorilor săi garantați.

În al doilea rând vor fi urmărite bunurile debitorului care se află în proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, libere de gaj sau de ipotecă, iar în al treilea rând vor fi urmărite bunurile gajate sau ipotecate.

Astfel legiuitorul asigură că urmărirea bunurilor grevate de garanții reale va fi efectuată doar în lipsa altor bunuri negrevate.

În ultimul rând va fi urmărit bunul imobil în care domiciliază debitorul.

Articolul 91. Urmărirea mijloacelor bănești în numerar

(1) Urmărirea mijloacelor bănești în numerar, inclusiv în valută străină, se efectuează prin sechestrarea și ridicarea lor.

(2) Pentru ridicarea mijloacelor bănești de la debitor, executorul judecătoresc controlează locurile și localurile în care debitorul păstrează numerarul, precum și rețeaua lui comercială.

(3) La ridicarea mijloacelor bănești în numerar de la persoana juridică participă casierul (gestionarul) sau un angajat suplinitor, care este obligat să prezinte documentele necesare și să asigure acces liber la seiful casei debitorului, în încăperea izolată a casei, precum și în rețeaua lui comercială.

(4) Deschiderea, fără consimțământul reprezentantului debitorului sau în lipsa acestuia, a locurilor și a localurilor în care se păstrează numerarul se efectuează în prezența a doi martori asistenți. Până la sosirea acestora, executorul judecătoresc sigilează locurile și localurile.

(5) Faptul ridicării numerarului și al deschiderii locurilor și a localurilor fără consimțământul reprezentantului debitorului se consemnează într-un proces-verbal, care se semnează de cei prezenți. Procesul-verbal se întocmește în două exemplare. Exemplarul al doilea se remite debitorului sau reprezentantului

acestui contra semnătură pe primul exemplar ori se expediază recomandat debitorului în aceeași zi sau în următoarea zi lucrătoare.

(6) Mijloacele bănești ridicate se depun pe contul executorului judecătoresc în decursul a 24 de ore.

(7) Valuta străină se depune pe contul în valută străină al executorului judecătoresc, iar în cazul în care valoarea creanței este stabilită în monedă națională, se vinde băncii comerciale în care executorul judecătoresc are deschis contul la cursul valutar stabilit de bancă, cu înregistrarea echivalentului în monedă națională în contul curent special al executorului judecătoresc.

În conformitate cu art. 91 alin. (1) CE urmărirea mijloacelor bănești în numerar, inclusiv în valută străină, se efectuează prin sechestrarea și ridicarea lor. Ridicarea și sechestrarea mijloacelor bănești în numerar se efectuează cu respectarea prevederilor art. 115, 118 CE, executorul judecătoresc fiind obligat să întocmească procesul-verbal cu privire la sechestrarea și ridicarea mijloacelor bănești.

Pentru ridicarea mijloacelor bănești de la debitor, executorul judecătoresc controlează locurile și localurile în care debitorul păstrează numerarul, precum și rețeaua lui comercială. Astfel, executorul judecătoresc va verifica safeurile, alte locuri unde pot fi păstrați banii, dar și localurile - adică birourile casieriei, persoanei ce gestionează întreprinderea. La fel pot fi supuse verificării și localurile, locurile din rețeaua unde debitorul își comercializează bunurile. Pentru depistarea numerarului pot fi verificate registrul de casă, cât și aparatul de casă.

La ridicarea mijloacelor bănești în numerar de la persoana juridică participă casierul (gestionarul) sau un angajat suplinitor, care este obligat să prezinte documentele necesare și să asigure acces liber la seiful casei debitorului, în încăperea izolată a casei, precum și în rețeaua lui comercială.

Dacă persoanele nominalizate nu permit controlul locurilor și localurilor în care se păstrează mijloacele bănești sau nu s-au prezentat la fața locului, atunci executorul judecătoresc va sigila aceste locuri/localuri și va invita 2 martori asistenți, care vor participa la deschiderea acestora, sechestrarea și ridicarea banilor. În cazul în care debitorul sau reprezentantul acestuia permite verificarea localurilor, prezența martorilor asistenți nu este obligatorie. Astfel, pentru pătrunderea în aceste localuri nu este necesară autorizația instanței de judecată. Odată cu identificarea mijloacelor bănești în numerar la persoana juridică, ridicarea lor se efectuează în prezența casierului (gestionarului) sau în prezența unui angajat care îl înlocuiește și care este obligat să-i prezinte executorului judecătoresc documentele necesare, să-i asigure accesul liber la safeul casei debitorului, în încăperea izolată a casei, precum și în rețeaua lui comercială. În cazul în care reprezentantul debitorului nu dă acordul la deschiderea încăperilor și localurilor în care se păstrează numerarul, executorul judecătoresc deschide încăperea sau localul în prezența a doi martori asistenți. În

cazul în care debitorul pleacă de la locul executării, executorul judecătoresc sigilează încăperea sau localul. Executorul judecătoresc va consemna într-un proces-verbal, semnat de cei prezenți, faptul deschiderii locurilor sau localurilor și ridicării numerarului.

Faptul participării a 2 martori asistenți va fi în mod necesar consemnat în procesul-verbal, exemplarul doi al căruia se remite debitorului sau reprezentantului acestuia contra semnătură pe primul exemplar sau se expediază recomandat debitorului în aceeași zi sau în următoarea zi lucrătoare.

Mijloacele bănești ridicate se depun pe contul executorului judecătoresc în decursul a 24 de ore, acest termen fiind calculat de la momentul ridicării acestora. Prin urmare, în procesul-verbal de sechestrare și ridicare a mijloacelor bănești va fi indicată ora finalizării acestor acțiuni de executare silită.

Valuta străină se depune pe contul valutar al executorului judecătoresc, iar în cazul în care valoarea creanței este stabilită în monedă națională, se vinde băncii comerciale în care executorul judecătoresc are deschis contul, la cursul valutar stabilit de bancă, cu înregistrarea echivalentului în monedă națională în contul curent special al executorului judecătoresc.

Articolul 92. Urmărirea mijloacelor bănești de pe conturi

(1) Executorul judecătoresc este în drept să urmărească mijloacele bănești aflate sau parvenite ulterior în instituțiile financiare pe conturile debitorului ori să aplice sechestru pe mijloacele bănești care vor fi transferate în viitor. Această prevedere nu se aplică conturilor bancare deschise conform acordurilor de împrumut încheiate între Republica Moldova și donatorii externi.

(1¹) Valuta străină se transferă la contul în valută străină al executorului judecătoresc. În cazul în care ordinul de incaso emis prevede încasarea în monedă națională, valuta străină se vinde băncii comerciale plătitoare la cursul valutar stabilit de aceasta, cu înregistrarea sumei în contul curent special al executorului judecătoresc.

(2) Ordinul incaso, emis de executorul judecătoresc, se execută de instituția financiară în ziua primirii.

(3) În toate cazurile când mijloacele bănești de pe contul debitorului sunt urmărite ori sechestrate de executorul judecătoresc și de alte organe abilitate prin lege, iar mijloacele bănești disponibile în cont nu sunt suficiente, instituția financiară va informa executorul judecătoresc despre existența unor alte sechestre și despre organul care le-a aplicat. În acest caz, executorul judecătoresc va propune, în cel mult 3 zile, organelor respective să se alătore urmăririi în termenul indicat la art.101 alin.(1) din prezentul cod. După ce toate organele informate au comunicat că se alătură urmăririi, dar nu mai târziu de expirarea termenului stabilit pentru alăturare, executorul judecătoresc emite ordinele incaso respective potrivit

sumelor indicate în documentele executorii a căror alăturare la executare a fost solicitată, iar după executarea ordinului incaso, va distribui sumele în condițiile prezentului cod. Dacă alăturarea la urmărire nu are loc, executorul judecătoresc emite un ordin incaso privind încasarea sumei indicate în documentul executoriu aflat în procedura sa, executarea lui fiind obligatorie pentru instituția financiară, indiferent de existența unor alte grevări la contul debitorului.

(4) În cazul când mijloacele bănești ale debitorului sunt urmărite de mai mulți executori judecătorești, iar ele nu sunt suficiente pentru executarea tuturor documentelor executorii, urmărirea o va face executorul judecătoresc care are în procedură mai multe documente executorii în privința aceluși debitor, iar în cazul când numărul documentelor executorii este egal, urmărirea se va face de executorul care execută creanța mai mare, fiind somat de ceilalți executori judecătorești, în termenul indicat la art.101 alin.(1), despre existența și mărimea creanței. În acest caz, se vor aplica prevederile art.31 referitor la repartizarea onorariului.

(5) Cererile privind alăturarea la urmărire sau somațiile depuse după expirarea termenului de 10 zile nu se iau în calcul la emiterea ordinelor incaso și la distribuirea sumelor.

(6) Suspendarea operațiunilor din contul debitorului și aplicarea sechestrului pe acesta de către alte organe nu împiedică executarea ordinului incaso emis de executorul judecătoresc.

Executorul judecătoresc este în drept să urmărească mijloacele bănești aflate sau parvenite ulterior în instituțiile financiare pe conturile debitorului ori să aplice sechestrul pe mijloacele bănești care vor fi transferate în viitor. Aplicarea sechestrului pe mijloacele bănești aflate pe conturile bancare ale debitorului permite imobilizarea sumelor aflate deja în cont, cât și captarea celor care vor fi transferate pentru viitor. Suspendarea operațiunilor din conturile bancare se efectuează de către organele abilitate prin lege cu acest drept și are ca scop limitarea dreptului contribuabililor și al altor persoane asupra cărora poate fi aplicată procedura de suspendare, de a folosi mijloacele bănești care se află și/sau se vor depune la conturile bancare, cu excepția celor de împrumut și provizorii (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social), precum și celor ale persoanelor fizice care nu sunt subiecți ai activității de întreprinzător. Organele abilitate prin lege cu dreptul de suspendare a operațiunilor din conturile bancare emit documente de suspendare (dispoziții, ordonanțe etc.) pe care le prezintă prin intermediul reprezentanților lor sau prin intermediul oficiilor poștale băncilor în care contribuabilii și alte persoane asupra cărora poate fi aplicată procedura de suspendare au deschise conturi bancare. La primirea spre executare a documentului de suspendare banca este obligată:

- să înregistreze documentul de suspendare în conformitate cu procedurile interne ale băncii;
- să sisteze operațiunile în conturile bancare în conformitate cu prevederile documentului de suspendare, cu excepția operațiunilor care pot fi efectuate în conformitate cu legislația în vigoare;
- să informeze organul care a emis documentul de suspendare privind disponibilul de mijloace bănești în conturi, în cazul în care astfel de informație a fost solicitată.

În perioada suspendării operațiunilor din conturile bancare, banca informează suplimentar organul care a emis documentul de suspendare privind acumularea mijloacelor bănești în conturile bancare, dacă astfel de informație a fost solicitată. Banca încetează executarea documentului de suspendare în ziua în care primește decizia instanței de judecată sau înștiințarea organului care l-a emis privind sistarea sau retragerea acestuia. În cazul încetării executării documentului de suspendare, originalul documentului de suspendare se restituie organului care l-a emis cu mențiunile relevante, iar copia acestuia se păstrează la bancă. Sechestrarea mijloacelor bănești din conturile bancare se efectuează de către organele abilitate prin lege cu acest drept în vederea asigurării executării documentelor executorii. Organele abilitate prin lege cu dreptul de sechestrare a mijloacelor bănești din conturile bancare emit documente executorii (încheieri, decizii, hotărâri, ordonanțe etc.) pe care le prezintă prin intermediul reprezentanților săi sau prin intermediul oficiilor poștale băncilor în care debitorii au deschise conturi bancare. La primirea spre executare a documentului executoriu banca este obligată:

- a) să înregistreze documentul executoriu în conformitate cu procedurile interne ale băncii;
- b) să aplice sechestrul pe sumele indicate în documentul executoriu;
- c) să aplice pe copia documentului executoriu al organului care l-a emis, data și ora primirii spre executare a acestuia.

În cazul în care mijloacele bănești în cont nu sunt suficiente, banca aplică sechestrul în limita mijloacelor disponibile, cu informarea organului care a emis documentul executoriu cu privire la suma pe care a fost aplicat sechestrul. Pe măsura acumulării mijloacelor bănești în cont, banca este obligată să aplice sechestrul pe acestea până la asigurarea sumei integrale indicate în documentul executoriu. Banca încetează executarea documentului executoriu în ziua în care primește decizia instanței de judecată sau înștiințarea organului care l-a emis privind sistarea sau retragerea acestuia. În cazul încetării executării documentului executoriu, precum și executării depline a acestuia, originalul documentului se restituie organului care l-a emis cu mențiunile relevante, iar copia se păstrează la bancă.

Valuta străină se transferă la contul în valută străină al executorului judecătoresc. În cazul în care ordinul *incaso* emis prevede încasarea în monedă națională, valuta străină se vinde băncii comerciale plătitoare, la cursul valutar stabilit de aceasta, cu înregistrarea sumei în contul curent special al executorului judecătoresc. Astfel, operațiunile date sunt permise în toate cazurile în care Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară⁸³ permite primirea/efectuarea pe teritoriul Republicii Moldova a plăților și a transferurilor în valută străină în privința datoriei dintre creditor și debitor.

Perceperea în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare ale contribuabilului/debitorului se efectuează de către bancă în baza ordinului *incaso* emis de către persoana abilitată prin lege cu acest drept, cu excepția perceperei în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare ale Trezoreriei de Stat. Ordinul *incaso* se emite în limba de stat și se înaintează atât la contul deschis în lei moldovenești, cât și la contul deschis în valută străină, în dependență de contul și valuta indicată în ordinul *incaso*. Ordinul *incaso* se emite:

a) în două exemplare – în cazul în care emitentul ordinului *incaso* este în calitate de beneficiar;

b) în trei exemplare – în cazul în care emitentul este împuternicit prin lege cu dreptul de a emite ordin *incaso* în numele unei terțe persoane.

Primul exemplar al ordinului *incaso* se legalizează cu semnăturile persoanelor cu drept de semnătură și amprenta ștampilei emitentului. În cazul în care ordinul *incaso* se emite de către persoana împuternicită de a emite ordin *incaso* în numele unei terțe persoane, în acesta se indică rechizitele beneficiarului (terței persoane). Ordinul *incaso* se prezintă nemijlocit de către emitent sau de persoana împuternicită a acestuia la banca în care se deservește emitentul, nu mai târziu de o zi lucrătoare după ziua emiterii. În cazul prezentării ordinului *incaso* emis în baza documentului executoriu, emitentul este obligat să anexeze originalul acestuia. Banca care deservește emitentul aplică pe primul exemplar al ordinului *incaso* mențiunile necesare în conformitate cu pct. 1.12 - 1.14 din Anexa 3 la Regulament aprobat prin Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.375 din 15.12.2005⁸⁴ și îl remite băncii plătitoare, dacă s-a constatat că:

a) emitentul are dreptul conform prevederilor actelor normative în vigoare de a emite ordin *incaso*;

---

⁸³ Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121168&lang=ro

⁸⁴ Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.375 din 15.12.2005 cu privire la aprobarea Regulamentului privind suspendarea operațiunilor, sechestrarea și perceperea în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare. <https://www.bnm.md/ro/content/regulamentul-privind-suspendarea-operatiunilor-sechestrarea-si-perceperea-mod-incontestabil>

b) ordinul *incaso* a fost întocmit în conformitate cu prevederile prezentului Regulament;

c) informația din documentul executoriu corespunde cu informația indicată în ordinul *incaso* (în cazul existenței documentului executoriu).

Ordinul *incaso* se remite de către banca care deservește emitentul în aceeași zi spre executare băncii plătitoare cu documentul executoriu (dacă acesta a fost emis în baza documentului executoriu) prin intermediul poștei sau al persoanei împuternicite a emitentului. Ordinul *incaso* care nu poate fi remis băncii plătitoare spre executare, se restituie emitentului împreună cu documentele aferente. Pe versoul ordinului *incaso* se indică motivul restituirii, data, luna, anul și se aplică semnătura funcționarului responsabil și ștampila băncii. În cazul în care plătitorul (contribuabilul/debitorul) este un titular de cont bancar al băncii în proces de insolabilitate sau lichidare sau în cazul în care plătitorul este o bancă în proces de insolabilitate sau lichidare, ordinul *incaso*, după verificare, se remite de către banca care deservește emitentul sau de către emitent spre executare nemijlocit administratorului în oficiu/administratorului insolabilității comisiei de lichidare (lichidatorului).

Banca plătitoare acceptă spre executare ordinul *incaso*, dacă sunt respectate următoarele condiții:

a) ordinul *incaso* este emis de către persoana abilitată prin lege;

b) ordinul *incaso* este întocmit în conformitate cu prevederile Regulamentului aprobat prin Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.375 din 15.12.2005;

c) ordinul *incaso* este însoțit de originalul documentului executoriu (în cazul în care acesta a fost întocmit în baza documentului executoriu);

d) informația din documentul executoriu corespunde cu informația indicată în ordinul *incaso* (în cazul existenței documentului executoriu);

e) pe ordinul *incaso* sunt aplicate semnătura și amprenta ștampilei băncii în care se deservește emitentul;

f) mijloacele bănești în cont sunt suficiente pentru executarea totală sau parțială a sumei înscrise în ordinul *incaso* și disponibile pentru a fi utilizate (asupra acestora nu este aplicată procedura de suspendare/sechestrare sau în urma aplicării acesteia a fost asigurată suma necesară).

Ordinul *incaso* neacceptat spre executare se restituie de către banca plătitoare băncii în care se deservește emitentul sau nemijlocit emitentului, cu mențiunea aplicată pe verso despre motivele neexecutării, data, luna, anul, semnătura funcționarului responsabil și ștampila băncii. Pe ordinul *incaso* acceptat spre executare, banca plătitoare aplică mențiunile necesare în conformitate cu pct. 1.15 - 1.19 din Anexa 3 la Regulament aprobat prin Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.375 din 15.12.2005 și îl execută în conformitate cu procedurile interne ale băncii. La efectuarea plății parțiale, banca aplică pe versoul tuturor exemplarelor ordinului

incaso mențiunea cu privire la suma plății parțiale, data, luna și anul, semnătura și ștampila băncii, iar în cazul existenței documentului executoriu, mențiunile nominalizate se aplică și pe versoul acestuia. Banca plătitoare trece la scăderi suma totală sau parțială înscrisă în ordinul *incaso* în ziua primirii acestuia spre executare. Ordinul *incaso* se transmite cu suma totală sau parțială în aceeași zi:

a) prin intermediul sistemului automatizat de plăți interbancare în adresa băncii beneficiare;

b) prin sistemul intern al băncii în adresa beneficiarului, în cazul în care plătitorul și beneficiarul se deservesc în aceeași bancă;

c) prin alt sistem utilizat de bancă, în cazul transferului în valută străină.

Primul exemplar al ordinului *incaso* împreună cu copia documentului executoriu (în cazul în care acesta a fost emis în baza documentului executoriu) se includ de către banca plătitoare în dosar. Al doilea exemplar al ordinului *incaso* și copia documentului executoriu (în cazul în care acesta a fost emis în baza documentului executoriu) se remit plătitorului (contribuabilului/debitorului) alăturat la extrasul de cont bancar. Al treilea exemplar al ordinului *incaso* se remite băncii în care se deservește emitentul împuternicit cu dreptul de a emite ordin *incaso* în numele unei terțe persoane, pentru a fi prezentat emitentului. După executarea ordinului *incaso* în sumă totală sau parțială, banca plătitoare aplică pe versoul originalului documentului executoriu suma executată, data efectuării plății, semnătura funcționarului responsabil și ștampila băncii și îl remite emitentului prin intermediul băncii în care se deservește acesta.

Ordinul *incaso* emis de executorul judecătoresc se execută de instituția financiară în ziua primirii.

În toate cazurile când mijloacele bănești de pe contul debitorului sunt urmărite ori sechestrate de executorul judecătoresc și de alte organe abilitate prin lege, iar mijloacele bănești disponibile în cont nu sunt suficiente, instituția financiară va restitui documentul emis de executorul judecătoresc și îl va informa despre existența unor alte sechestre și despre organul care le-a aplicat. În acest caz, executorul judecătoresc va propune, în cel mult 3 zile, organelor respective să se alătore urmăririi în termenul indicat la art. 101 alin. (1) din prezentul cod. După ce toate organele informate au comunicat că se alătură urmăririi, dar nu mai târziu de expirarea termenului stabilit pentru alăturare, executorul judecătoresc emite ordinele *incaso* respective potrivit sumelor indicate în documentele executorii a căror alăturare la executare a fost solicitată, iar după executarea ordinului *incaso*, va distribui sumele în condițiile prezentului cod. Dacă alăturarea la urmărire nu are loc, executorul judecătoresc emite un ordin *incaso* privind încasarea sumei indicate în documentul executoriu aflat în procedura sa, executarea lui fiind obligatorie pentru instituția financiară, indiferent de existența unor alte grevări la contul debitorului.

În cazul când mijloacele bănești ale debitorului sunt urmărite de mai mulți executori judecătorești, iar ele nu sunt suficiente pentru executarea tuturor documentelor executorii, urmărirea o va face executorul judecătoresc care are în procedură mai multe documente executorii în privința aceluși debitor, iar în cazul când numărul documentelor executorii este egal, urmărirea se va face de executorul care execută creanța mai mare, fiind somat de ceilalți executori judecătorești, în termenul indicat la art. 101 alin. (1), despre existența și mărimea creanței. În acest caz, se vor aplica prevederile art. 31 referitor la repartizarea onorariului.

Cererile privind alăturarea la urmărire sau somațiile depuse după expirarea termenului de 10 zile nu se iau în calcul la emiterea ordinului *incaso* și la distribuirea sumelor. Astfel, rațiunea regulii date reiese din prevederile art. 1 alin. (1) CE care prevede că procedura de executare are sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare, în modul stabilit de lege și art. 70 alin. (1), conform căruia documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil.

Suspendarea operațiunilor din contul debitorului și aplicarea sechestrului pe acesta de către alte organe nu împiedică executarea ordinului *incaso* emis de executorul judecătoresc. Astfel, după respectarea procedurii prevăzute la art. 92 alin. (3) CE executorul judecătoresc înaintează instituției financiare ordinul *incaso*, chiar dacă alte organe nu s-au alăturat la urmărire, iar instituția financiară are obligația de a executa ordinul *incaso* emis de executorul judecătoresc.

Articolul 93. Urmărirea valorilor mobiliare

(1) Urmărirea valorilor mobiliare se face prin ridicarea lor de la debitor sau prin aplicarea sechestrului.

(2) În cazul ridicării sau sechestrării valorilor mobiliare, executorul judecătoresc remite o copie de pe procesul-verbal entității care ține evidența deținătorilor de valori mobiliare. Entitatea menționată va consemna neîntârziat în registrul corespunzător sechestrarea valorilor mobiliare.

(3) După aplicarea sechestrului, exercitarea oricăror drepturi ce rezultă din deținerea valorilor mobiliare nu se admite fără acordul executorului judecătoresc.

(4) Valorile mobiliare se expun de către executorul judecătoresc spre vânzare în modul stabilit de legislația privind piața de capital.

(5) Dacă valorile mobiliare nu sunt vândute în termen de 3 luni de la plasarea lor spre vânzare, executorul judecătoresc dispune reevaluarea lor prin aplicarea unei alte metode de evaluare care să permită reducerea prețului. În cazul în care aceste valori nu sunt vândute în termen de 3 luni după reevaluare, executorul judecătoresc înaintează instanței de judecată un demers privind explicarea

modului de executare a hotărârii sau, după caz, transmiterea acestora către creditor în contul achitării datoriei.

Valorile mobiliare pot fi urmărite dacă debitorul nu dispune de mijloace bănești în numerar sau pe conturile bancare. Conform art. 6 din Legea nr.171/2012 privind piața de capital⁸⁵, valorile mobiliare se divizează în 3 tipuri:

- *valori mobiliare ce nu sunt titluri de capital* – obligațiuni și alte tipuri de valori mobiliare de creanță, precum și orice alt tip de valori mobiliare, care pot fi convertite sau care oferă dreptul de a cumpăra obligațiuni și alte tipuri de valori mobiliare de creanță ale aceluiași emitent;
- *valori mobiliare emise în mod continuu sau repetat* – valori mobiliare de aceeași clasă emise continuu sau în cel puțin două tranșe distincte pe un termen de un an;
- *valori mobiliare transferabile*, care la rândul lor se divizează în următoarele tipuri de valori mobiliare:
  - a) acțiuni și alte valori echivalente acțiunilor (denumite acțiuni);
  - b) obligațiuni și alte titluri de creanță (denumite obligațiuni);
  - c) orice alte valori negociabile care dau dreptul de a achiziționa astfel de valori mobiliare pe calea subscrierii sau schimbului. Valorile mobiliare care vor constitui obiectul unei oferte publice și/sau vor fi admise spre tranzacționare pe piața reglementată sau în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare (M.T.F.) al Bursei de Valori a Moldovei, cu excepția valorilor mobiliare de stat, urmează a fi înregistrate de Comisia Națională.

Urmărirea valorilor mobiliare se face prin ridicarea lor de la debitor sau prin aplicarea sechestrului.

Prin prisma prevederilor art. 7 din Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare⁸⁶, executorul judecătoresc aplică sechestrul asupra valorilor mobiliare deținute de participanți în conturile deschise de către Depozitarul central unic. Astfel, executorul judecătoresc remite Depozitarului central unic o copie de pe procesul-verbal, iar ultimul va consemna neîntârziat în registrul corespunzător sechestrarea valorilor mobiliare. După aplicarea sechestrului, exercitarea oricăror drepturi ce rezultă din deținerea valorilor mobiliare nu se admite fără acordul executorului judecătoresc.

Valorile mobiliare se transmit organelor competente spre vânzare, în modul stabilit. Dacă valorile mobiliare nu sunt vândute în termen de 3 luni de la plasarea lor spre vânzare, executorul judecătoresc dispune reevaluarea lor prin aplicarea unei

---

⁸⁵ Legea nr.171/2012 privind piața de capital.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121985&lang=ro#

⁸⁶ Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121175&lang=ro#

alte metode de evaluare care să permită reducerea prețului. În cazul în care aceste valori nu sunt vândute în termen de 3 luni după reevaluare, executorul judecătoresc înaintează instanței de judecată un demers privind explicarea modului de executare a hotărârii sau, după caz, transmiterea acestora către creditor în contul achitării datoriei, în condițiile art. 139-140 CE. La acest capitol menționăm că la data de 06.02.2014 Curtea Constituțională a pronunțat Hotărârea nr.4⁸⁷ prin care a menționat că prevederile art. 139 și art. 140 Cod de Executare al Republicii Moldova au fost adoptate de legiuitor pentru asigurarea satisfacerii eficiente a drepturilor creditorilor și executarea calitativă a hotărârilor judecătorești.

Valorile mobiliare se emit doar în formă nominativă nematerializată, care reprezintă înscrieri făcute la conturile personale ale persoanelor înregistrate în registrul deținătorilor de valori mobiliare. Valorile mobiliare reglementate de Legea nr. 171/2012 pot fi emise numai în monedă națională. Astfel, valorile mobiliare constituie un bun, deoarece au existență materială și valoare economică, fiind susceptibile de drepturi patrimoniale. Prin urmare, ele pot fi urmărite pentru satisfacerea creanțelor creditorilor.

Articolul 94. Urmărirea bunurilor imobile și a celor mobile

(1) Urmărirea unui bun imobil include prin natura sa și urmărirea bunurilor accesorii și a obiectelor care servesc la exploatarea acestuia sau care sunt legate solid de pământ, precum și tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat în acest bun.

(2) Despre sechestrarea bunului imobil executorul judecătoresc informează organul cadastral teritorial, iar dacă bunul este ipotecat, informează și creditorul ipotecar.

(3) Bunurile mobile nesupuse înregistrării de stat, aflate în posesiunea debitorului se prezumă a fi proprietatea acestuia până la proba contrară.

Urmărirea silită asupra bunurilor imobile reprezintă cea mai importantă formă de executare silită indirectă, prin intermediul căreia creditorul care are o creanță asupra debitorului stabilită printr-un titlu executoriu încearcă să și-o valorifice din suma obținută în urma vânzării bunurilor imobile ale debitorului. Din punct de vedere al naturii juridice, această procedură execuțională constituie o vânzare silită, întrucât efectul determină o transmitere a dreptului de proprietate asupra bunurilor din patrimoniul debitorului în cel al terțului participant la licitație.

---

⁸⁷ Hotărârea Curții Constituționale nr.4 din 06.02.2014 pentru controlul constituționalității articolelor 139 alin. (3)-(4), 140 alin. (1), (3)-(10) din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004 și a unor prevederi ale articolului 28 alin. (1) lit. e) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998. <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=489&l=ro>

Normele de drept procesual civil stabilesc că, pentru a exista o procedură de vânzare silită asupra unui imobil, trebuie mai întâi să existe un subiect activ-creditor-titular al unei creanțe recunoscute într-un titlu executoriu, un bun imobil determinat susceptibil a face obiectul executării silite, aflat în patrimoniul unui subiect pasiv-debitorul urmărit, sau al unui terț obligat, iar toate acestea să facă obiectul unei proceduri de executare silită.

Urmărirea unui bun imobil include prin natura sa și urmărirea bunurilor accesorii și a obiectelor care servesc la exploatarea acestuia sau care sunt legate solid de pământ, precum și tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat în acest bun. Despre sechestrarea bunului imobil executorul judecătoresc informează organul cadastral teritorial, iar dacă bunul este ipotecat, informează și creditorul ipotecar.

Executorul judecătoresc poate recurge la urmărirea bunului imobil cu respectarea unei condiții - ca mijloacele bănești și bunurile mobile ale debitorului să nu fie suficiente pentru satisfacerea creanței. La fel, executorul judecătoresc va purcede la urmărirea bunului imobil al debitorului în cazul în care suma urmărită depășește 150 de unități convenționale, în caz contrar, va fi aplicată procedura prevăzută la art. 105 alin. (1) lit. b) CE, cu excepția cazului în care debitorul nu lucrează.

Până la aplicarea sechestrului pe bunul imobil, executorul judecătoresc verifică dacă bunul îi aparține debitorului cu drept de proprietate și este înregistrat în modul stabilit la Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, organ care furnizează la solicitare informația respectivă. La fel, executorul judecătoresc va verifica dacă debitorul este unicul proprietar al bunului, iar în cazul când acesta este coproprietar, va urmări doar cota- parte ce revine debitorului.

Urmărirea silită poate avea loc nu doar asupra bunurilor imobile, dar și asupra bunurilor accesorii ale acestora, a obiectelor ce servesc la exploatarea lor sau sunt legate solid de pământ, precum și asupra a tot ceea ce în mod natural sau artificial este încorporat în acestea.

Despre sechestrarea bunului imobil executorul judecătoresc informează organul cadastral teritorial, iar dacă bunul este ipotecat, și creditorul-gajist. La fel, încheierea cu privire la aplicarea sechestrului pe bunul imobil, se înmânează debitorului sau în cazul absenței destinatarului persoană fizică, încheierea se înmânează unui membru adult al familiei lui, rudelor, afinilor acestuia sau unei persoane care locuiește cu destinatarul, unei persoane cu funcție de răspundere din primărie sau președintelui asociației locatarilor de la domiciliul destinatarului, pentru a i se transmite lui. În cazul persoanei juridice, documentele se expediază pe adresa ei juridică și se consideră recepționate la data intrării lor în sediu sau la data înmânării lor unui angajat din administrație, din oficiul sau din secretariatul debitorului pentru a fi transmise destinatarului.

Bunurile care nu sunt raportate la categoria de bunuri imobile, inclusiv banii și titlurile de valoare, sunt considerate bunuri mobile. Urmărirea silită a bunurilor mobile este acea formă de executare silită indirectă prin care creditorul ce are o creanță asupra debitorului stabilită printr-un titlu executoriu și-o realizează prin valorificarea bunurilor mobile deținute de acesta. Din punct de vedere al naturii juridice, executarea silită asupra bunurilor mobile este o vânzare, pentru că prin ea se transmite proprietatea unui bun în schimbul unui preț, cu particularitatea că ea nu se face în mod voluntar de către proprietar, ci în mod forțat de către executorul judecătoresc. Bunurile mobile nesupuse înregistrării de stat, aflate în posesiunea debitorului se prezumă a fi proprietatea acestuia până la proba contrară.

Articolul 95. Urmărirea bunurilor proprietate comună

(1) Urmărirea unei cote-părți din bunurile proprietate comună pe cote-părți și în devălmășie, inclusiv a celor indivizibile, se efectuează conform regulilor stabilite la art.353 din Codul civil.

(2) În cazul bunurilor comune determinate generic, poate fi urmărită cota-parte de bunuri egală cu cota-parte a debitorului.

(3) La data întocmirii procesului-verbal de sechestrare sau la data primirii lui, debitorul este obligat să informeze executorul judecătoresc despre bunurile care sunt proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie. În caz contrar, debitorul este lipsit de dreptul de a contesta procesul-verbal invocând această circumstanță, iar prejudiciile rezultate din urmărirea bunului îi sunt opozabile.

Conform art. 95 alin. (1) CE urmărirea unei cote-părți din bunurile proprietate comună pe cote-părți și în devălmășie, inclusiv a celor indivizibile, se efectuează conform regulilor stabilite în art. 553 Cod civil. Creditorii unui coproprietar pot urmări cota-parte ideală a acestuia din bunurile proprietate comună pe cote-părți sau pot cere instanței de judecată împărțirea bunului, caz în care urmărirea se face asupra părții din bun sau, după caz, asupra sumei de bani convenite debitorului. În cazul vânzării silite a unei cote-părți, executorul judecătoresc va notifica pe ceilalți coproprietari cu cel puțin 10 zile înainte de data vânzării. La preț egal, coproprietarii vor avea dreptul de preemțiune la adjudecarea cotei-părți. Creditorii care au un drept de garanție asupra bunului proprietate comună pe cote-părți ori cei a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia, au dreptul să urmărească silit bunul comun ori sumele rezultate din împărțire. Actele de suspendare a împărțirii pot fi opuse creditorilor dacă sunt autentificate sau, după caz, sunt îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege. Creditorii personali ai unui coproprietar pot, de asemenea, să intervină pe cheltuiala lor la împărțirea cerută de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot însă ataca o împărțire săvârșită, decât în cazul când aceasta a avut loc în lipsa lor, fără a se ține seama de opoziția pe care

au făcut-o și în cazul când împărțirea este simulată ori se efectuează astfel încât creditorii nu pot face opoziție. Regimul juridic al bunurilor comune ale soților este stabilit în art. 572 Cod civil și art. 19 Codul familiei. Astfel, bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sunt proprietatea lor comună în devălmășie dacă, în conformitate cu legea sau contractul încheiat între ei, nu este stabilit un alt regim juridic pentru aceste bunuri. Orice bun dobândit de soți în timpul căsătoriei se prezumă proprietate comună în devălmășie până la proba contrară. Fiecare soț răspunde pentru obligațiile proprii cu bunurile proprietate personală și cu cota-parte din proprietatea în devălmășie, care poate fi determinată de către instanța judecătorească la cererea creditorului. În unele cazuri, însă, bunurile proprietate comună în devălmășie a soților pot fi urmărite fără a fi necesară împărțirea prealabilă a acestora. Astfel, art. 24 Codul familiei prevede că soții răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligațiile care au fost asumate în interesul familiei, fie și numai de unul dintre ei, precum și pentru repararea prejudiciului cauzat ca urmare a săvârșirii de către ei a unei infracțiuni, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soților. Dacă bunurile proprietate comună în devălmășie ale soților nu satisfac pe deplin creanțele creditorilor, vor fi urmărite și bunurile personale ale soților.

În cazul bunurilor comune determinate generic, poate fi urmărită cota-parte de bunuri egală cu cota-parte a debitorului. În acest caz se va urmări cota-parte de bunuri egală cu cota-parte a debitorului. Bunurile determinate generic sunt acele bunuri care posedă semne caracteristice tuturor bunurilor de același gen și care se individualizează prin număr, măsurare, cântărire.

La data întocmirii procesului-verbal de sechestrare sau la data primirii lui, debitorul este obligat să informeze executorul judecătoresc despre bunurile care sunt proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, obligație care reiese din prevederile art. 44 alin. (3) CE. În caz contrar, debitorul este lipsit de dreptul de a contesta procesul-verbal invocând această circumstanță, iar prejudiciile rezultate din urmărirea bunului îi sunt opozabile.

Articolul 96. Urmărirea fructelor și administrarea forțată a bunurilor

(1) Pot fi urmărite fructele și orice venituri ale unui bun al proprietarului sau al uzufructuarului debitor.

(2) La cererea creditorului urmăritor, executorul judecătoresc este în drept să dispună instituirea administrării silită asupra bunurilor debitorului. În acest caz, veniturile obținute în urma administrării bunului vor fi virate la contul executorului judecătoresc și utilizate pentru stingerea datoriei stabilite prin documentul executoriu. Cheltuielile de administrare silită a bunului se vor achita prioritar din veniturile rezultate din administrare. În cazul în care pe durata a 3 luni consecutive cheltuielile de administrare silită depășesc veniturile, administrarea va înceta.

Urmărirea silită a fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcini, ca modalitate de executare silită indirectă, constă în indisponibilizarea fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcinii ce aparțin debitorului în vederea vânzării lor, iar, din suma astfel obținută, creditorul să poată să-și recupereze creanța pe care o are împotriva debitorului.

Prin intermediul urmării veniturilor generale ale imobilelor pot fi urmărite toate veniturile prezente și viitoare ale imobilelor ce sunt proprietatea debitorului sau asupra cărora el are un drept de uzufruct, precum și veniturile debitorului arendaș sau chiriaș provenite din exploatarea imobilelor arendate sau închiriate.

Urmărirea silită a fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcini are natura juridică a unei urmăriri mobiliare, neavând nici-un fel de relevanță că dreptul de proprietate sau uzufructul unui imobil sunt drepturi imobiliare, căci fructele și recoltele neculese nu sunt urmărite decât în momentul în care vor fi culese și vor deveni, astfel, bunuri mobile.

Conform art. 96 alin. (1) CE pot fi urmărite fructele și orice venituri ale unui bun al proprietarului sau al uzufructuarului debitor. Prin fruct se înțelege tot ceea ce produce un lucru, fără alterarea sau diminuarea considerabilă a substanței sale. Spre exemplu, recoltele produse de pământ sunt fructe care se produc periodic și care nu scad substanța pământului. Este de menționat că termenul „*fruct*” include „*venitul*” și „*produsele*”.

Fructele sunt produsele directe și periodice ale unui bun obținute cu sau fără intervenția omului, cum ar fi produsele periodice ale pământului: fructe de pădure, iarba, fructele din livezi, sporul animalelor: lâna, laptele, brânza, ouăle etc.

Produsele sunt foloasele obținute dintr-un bun prin diminuarea sau consumarea substanței, acestuia, cum ar fi copacii unei păduri, piatra de carieră.

Veniturile sunt sumele de bani sau alte produse rezultate din folosirea bunului de către o altă persoană, precum chiriile, arenzile, dobânzile, venitul rentelor, dividendele și partea din venitul net, distribuit în urma lichidării unui patrimoniu.

Uzufructul este dreptul unei persoane (uzufructuar) de a folosi pentru o perioadă determinată sau determinabilă bunul unei alte persoane (nuda proprietar) și de a culege fructele bunului, întocmai ca proprietarul, însă cu îndatorirea de a-i conserva substanța. Uzufructuarul are dreptul de a posedea bunul, nu și de a-l înstrăina.

La cererea creditorului urmăritor, executorul judecătoresc este în drept să dispună instituirea administrării silite asupra bunurilor debitorului. În acest caz, veniturile obținute în urma administrării bunului vor fi virate la contul executorului judecătoresc și utilizate pentru stingerea datoriei stabilite prin documentul executoriu. Cheltuielile de administrare silită a bunului se vor achita prioritar din

veniturile rezultate din administrare. În cazul în care pe durata a 3 luni consecutive cheltuielile de administrare silită depășesc veniturile, administrarea va înceta.

Articolul 97. Urmărirea cotelor-părți din capitalul social

Executorul judecătoresc poate urmări cota-parte a debitorului din capitalul social:

- a) al societății în nume colectiv;*
- b) al societății cu răspundere limitată;*
- c) al cooperativei (valoarea participațiunii sau bunurile corespunzătoare participațiunii sale din patrimoniu).*

Capitalul social al societății se constituie din aporturile asociaților și reprezintă valoarea minimă a activelor, exprimată în lei, pe care trebuie să le dețină societatea.

Urmărirea participațiunii din capitalul social al membrului societății în nume colectiv pentru datoriile lui nelegate de participarea la societate (datorii personale) se permite doar în cazul insuficienței unui alt patrimoniu al acestuia pentru onorarea datoriilor. Creditorii unui astfel de membru sunt în drept să ceară societății separarea unei părți din patrimoniul ei, proporțional participațiunii debitorului la capitalul social pentru urmărirea acestei părți. Partea din patrimoniul societății susceptibilă separării sau valoarea ei se determină conform unui bilanț întocmit la momentul înaintării pretențiilor creditorilor cu privire la separare.

Partea socială în societatea cu răspundere limitată a debitorului poate fi urmărită numai dacă creanțele nu pot fi satisfăcute din contul altor bunuri ale acestuia. Creditorii asociatului pot urmări partea socială numai în temeiul titlului executoriu în cazul în care creanțele nu pot fi satisfăcute din contul altor bunuri ale asociatului.

Valoarea participațiunii sau bunurile corespunzătoare participațiunii debitorului din patrimoniul cooperativei pentru datorii personale se permite doar în cazul insuficienței unui alt patrimoniu pentru achitarea lor în modul prevăzut de lege sau de statutul cooperativei.

Articolul 98. Urmărirea bunurilor debitorului care se află la alte persoane

(1) Bunurile debitorului care se află la alte persoane în baza unor contracte de împrumut, de arendă, de închiriere, de păstrare etc. se includ, în baza documentelor de care dispune debitorul referitor la aceste bunuri, în lista bunurilor sechestrate. După semnarea actului de sechestru, persoanei la care se află bunurile i se remite o somație despre sechestrarea bunurilor debitorului, despre obligația ei de a asigura integritatea lor și despre interdicția de a le transmite debitorului sau unor terți fără acordul executorului judecătoresc.

Bunurile se examinează, după caz, la locul aflării lor.

(2) Dacă, ulterior, se descoperă că bunurile debitorului se află la o altă persoană și că ele nu au fost sechestrate anterior, acestei persoane i se remite o somație despre sechestrarea bunurilor debitorului, despre faptul că îi revine obligația de a asigura integritatea lor și despre interdicția de a le transmite debitorului sau unor terți fără acordul executorului judecătoresc.

Bunurile debitorului care se află la alte persoane în baza unor contracte de împrumut, de arendă, de închiriere, de păstrare etc., se includ, în baza documentelor de care dispune debitorul referitor la aceste bunuri, în lista bunurilor sechestrate. După semnarea actului de sechestrare, persoanei la care se află bunurile i se remite o somație despre sechestrarea bunurilor debitorului, despre obligația ei de a asigura integritatea lor și despre interdicția de a le transmite debitorului sau unor terți fără acordul executorului judecătoresc, prin urmare aceasta este pasibilă de răspundere penală prevăzută la art. 251 Cod penal, conform căruia însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege tănuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate ori utilizarea lor în alte scopuri, săvârșită de o persoană căreia i-au fost încredințate aceste bunuri sau care era obligată, conform legii, să asigure integritatea lor se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 1850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Bunurile se examinează, după caz, la locul aflării lor, iar despre aplicarea sechestrului asupra bunurilor supuse înregistrării de stat executorul judecătoresc informează neîntârziat organele care efectuează înregistrarea de stat pentru a se face în registrul respectiv o mențiune cu privire la interdicția de înstrăinare a bunului sau de aplicare a sechestrului (conform prevederilor art. 115, al. (9) CE).

Dacă, ulterior, se descoperă că bunurile debitorului se află la o altă persoană și că ele nu au fost sechestrate anterior, acestei persoane i se remite o somație despre sechestrarea bunurilor debitorului, despre faptul că îi revine obligația de a asigura integritatea lor și despre interdicția de a le transmite debitorului sau unor terți fără acordul executorului judecătoresc, persoane care la fel sunt pasibile de răspundere penală.

Articolul 99. Urmărirea creanțelor debitorului

(1) Creanțele debitorului se urmăresc dacă legea nu prevede altfel.

(2) Pentru a urmări creanțele pecuniare, executorul judecătoresc remite persoanei care este obligată să plătească debitorului creanța o somație despre obligația de a

nu plăti debitorului următor suma datorată. Concomitent, debitorului i se expediază o somație de a nu da dispoziții cu privire la creanța în cauză. Creanța pecuniară se consideră sechestrată de la data înmânării somației.

(3) În termen de 15 zile de la primirea somației, terțul va consemna suma datorată la contul executorului judecătoresc.

(4) Dacă terțul nu își îndeplinește obligația prevăzută la alin.(3), părțile în procedura de executare pot înainta în procedura în ordonanță în instanța de judecată o cerere privind încasarea din contul terțului a sumei datorate debitorului.

În conformitate cu art. 99 alin. (1) CE creanțele debitorului se urmăresc dacă legea nu prevede altfel. Pentru a urmări creanțele pecuniare, executorul judecătoresc remite persoanei care este obligată să plătească debitorului creanța o somație despre obligația de a nu plăti debitorului următor suma datorată. Concomitent, debitorului i se expediază o somație de a nu da dispoziții cu privire la creanța în cauză. Creanța pecuniară se consideră sechestrată de la data înmânării somației. Astfel, pot fi urmărite nu numai bunurile ce aparțin debitorului sau se află în posesia terțelor persoane, dar și creanțele debitorului. Prin urmare, executorul judecătoresc va verifica dacă debitorul nu are creanțe față de alte persoane.

În cazul când executorul judecătoresc dispune de asemenea informații, el va lua măsurile respective pentru asigurarea executării creanțelor debitorului. De către executorul judecătoresc pot fi urmărite doar creanțele pecuniare ale debitorului. În acest caz, executorul judecătoresc remite persoanei care este obligată să plătească debitorului creanța o somație, prin care îl obligă să nu plătească debitorului suma datorată, ea fiind considerată sechestrată din momentul înmânării somației, iar terțul este pasibil de răspundere penală conform prevederilor art. 251 Cod penal pentru înstrăinarea acesteia. Totodată, debitorului i se va interzice prin somație să dea careva dispoziții referitor la acea creanță. Contractul de înstrăinare a bunului încheiat după introducerea interdicției de înstrăinare a bunului sau după întocmirea procesului-verbal de sechestră este nul. În termen de 15 zile de la primirea somației, terțul va consemna suma datorată la contul executorului judecătoresc. Dacă terțul nu își îndeplinește obligația prevăzută la alin. (3), părțile în procedura de executare pot înainta în procedura în ordonanță în instanța de judecată o cerere privind încasarea din contul terțului a sumei datorate debitorului, în condițiile art. 344 CPC.

Articolul 100. Urmărirea bunurilor gajate

(1) Bunurile gajate pot fi urmărite de executorul judecătoresc în cazul în care debitorul nu dispune de alte bunuri sau bunurile lui nu sunt suficiente pentru a acoperi întreaga sumă urmărită. În asemenea cazuri, executorul judecătoresc înștiințează creditorul gajist, care va prezenta calculul datoriei la contractul a

cărui asigurare este garantată prin gaj, însoțit de extrasele de evidență financiară. În toate cazurile când bunurile gajate sunt urmărite și în favoarea altor creditori, negarantați, vânzarea bunurilor se va face la licitație, dacă toți creditorii nu au acceptat o altă modalitate de executare.

(2) După satisfacția deplină a creanțelor creditorilor gajiști, bunurile rămase sau suma realizată care depășește creanțele creditorilor gajiști se distribuie altor creditori în ordinea categoriilor stabilite la art.145 din prezentul cod.

(3) La cererea creditorului gajist care face dovada înregistrării avizului de executare a gajului, executorul judecătoresc este obligat să îi transmită posesiunea bunului gajat, în cel mult 3 zile, pentru executarea gajului.

Bunurile gajate pot fi urmărite de executorul judecătoresc în cazul în care debitorul nu dispune de alte bunuri sau bunurile lui nu sunt suficiente pentru a acoperi întreaga sumă urmărită. În asemenea cazuri, executorul judecătoresc înștiințează creditorul gajist, care va prezenta calculul datoriei la contractul a cărui asigurare este garantată prin gaj, în termenul de 10 zile, prevăzut la art. 88 alin. (4) CE. În lipsa documentului executoriu, aceste creanțe nu sunt puse în executare, dar vor participa, în condițiile legii, la distribuirea sumelor realizate prin urmărirea sau prin administrarea silită a bunului gajat.

Astfel, creditorul gajist/ipotecar intervine în procedura de executare în condițiile art. 45 CE, care prevede că creditorii debitorului, garantați prin dreptul de ipotecă sau de gaj, pot, în condițiile prezentului cod, să intervină în procedura de executare silită aflată în curs, iar după depunerea sau consemnarea sumelor realizate din vânzare la contul executorului judecătoresc, pot să participe la distribuirea acestora, potrivit dispozițiilor prezentului cod.

Gajul este dreptul real în al cărui temei titularul (creditorul gajist) poate pretinde, din valoarea obiectului gajului, satisfacerea creanțelor sale garantate cu preferință față de ceilalți creditori ai titularului obiectului gajului (debitorul gajist). Gajul se constituie în vederea garantării executării obligației și reprezintă un raport de drept accesoriu față de obligația garantată, fiind condiționat în timp de durata acesteia, dacă legea sau contractul de gaj nu prevede altfel.

Gajul se constituie asupra unui bun mobil sau imobil ori asupra unei universalități de bunuri mobile. Gajul bunurilor imobile este denumit ipotecă. Dispozițiile privitoare la gaj se aplică în mod corespunzător ipotecii în măsura în care nu contravin dispozițiilor speciale cu privire la ipotecă. Obiect al gajului poate fi orice bun corporal sau incorporeal, prezent sau viitor, determinat individual sau generic, sau o universalitate de bunuri, cu excepția bunurilor scoase din circuit civil, bunurilor inalienabile sau insesizabile. Obiect al gajului poate fi orice drept patrimonial, inclusiv dreptul de creanță al debitorului gajist față de creditorul gajist. Obiectul ipotecii poate fi unul sau mai multe bunuri imobile prezente sau viitoare ce

pot fi individualizate prin numere cadastrale separate. Dispozițiile privind ipoteca se aplică în mod corespunzător în cazul ipotecării drepturilor reale limitate dacă legea nu interzice ipotecarea lor.

În toate cazurile când bunurile gajate sunt urmărite și în favoarea altor creditori, negarantați, vânzarea bunurilor se va face la licitație, dacă toți creditorii nu au acceptat o altă modalitate de executare, iar distribuirea mijloacelor bănești realizate prin executare silită va fi efectuată conform prevederilor art. 144-146 CE.

Conform art. 765 alin. (1) Cod civil vânzarea bunurilor este comercial rezonabilă dacă are loc în conformitate cu regulile prevăzute prin contractul de gaj sau, dacă nu s-au prevăzut asemenea reguli, după caz:

a) așa cum se dispune în mod obișnuit de bunuri de același fel pe o piață organizată;

b) la prețul stabilit pe o piață organizată și valabil în momentul vânzării;

c) în conformitate cu practicile comerciale rezonabile urmate de cei care vând în mod obișnuit bunuri de același fel.

După satisfacția deplină a creanțelor creditorilor gajiști, bunurile rămase sau suma realizată care depășește creanțele creditorilor gajiști se distribuie altor creditori în ordinea categoriilor stabilite la art.145 CE.

La cererea creditorului gajist care face dovada înregistrării avizului de executare a gajului, executorul judecătoresc este obligat să îi transmită posesiunea bunului gajat, în cel mult 3 zile, pentru executarea gajului. Astfel, conform art. 757 alin. (1) Cod civil, *în termen de 48 de ore de la primirea tuturor documentelor menționate la lit. a), cu excepția cazului în care creditorul gajist consimte la un termen mai mare, executorul judecătoresc inițiază procedura de executare după consultarea registrului garanțiilor cu privire la înregistrarea avizului de executare a gajului și merge la locul indicat de creditorul gajist, ridică bunul gajat și îl predă creditorului gajist sau persoanei desemnate de acesta. Executorul judecătoresc poate solicita asistența organelor indicate la art. 22 alin. (1) lit. u) din Codul de executare. La predarea bunului gajat, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal și transmite câte o copie a acestuia creditorului gajist și debitorului gajist.*

În cazul în care creditorul gajist este în imposibilitate de a indica locul de aflare a bunurilor gajate, debitorul gajist, la cererea executorului judecătoresc, este obligat să indice imediat locul de aflare a bunurilor.

Procedura dată urmează a nu fi confundată cu ridicarea sechestrului prevăzută la art. 127 CE, or, reieșind din prevederile art. 754 alin. (4) Cod civil creditorul gajist care a obținut transmiterea în posesie a bunului gajat poate încheia doar acte juridice de administrare în privința bunurilor gajate până la momentul vânzării.

Articolul 101. Urmărirea bunurilor sechestrate de alte organe

(1) Bunurile, în sensul definit la art.288 din Codul civil, sechestrate de alte organe pentru asigurarea încasării unei datorii pot fi urmărite de executorul judecătoresc în baza documentului executoriu. În acest caz, executorul judecătoresc înștiințează organul care a instituit sechestrul despre posibilitatea de a interveni în decursul a 10 zile de la înștiințare în procedura de executare, alăturându-se urmăririi.

(2) La solicitarea executorului judecătoresc, organul care a instituit sechestrul este obligat să informeze executorul judecătoresc, în termenul stabilit la art.88 alin.(4) din prezentul cod, despre mărimea sumei urmărite. Suma obținută din valorificarea acestui bun va fi distribuită și eliberată creditorilor în condițiile prezentului cod.

Executorul judecătoresc, fiind persoana abilitată prin lege să asigure realizarea drepturilor și libertăților personale stabilite prin hotărâri judecătorești definitive, deține, spre deosebire de alte entități publice, investite cu dreptul de urmărire silită a patrimoniului, dreptul de a urmări inclusiv și bunurile sechestrate de alte organe. De exemplu, conform art. 200 alin. (6) Cod fiscal nr.1163/1997⁸⁸ nu sunt sechestrabile bunurile sechestrate de alte autorități publice. Conform art. 101 CE bunurile sechestrate de alte organe pentru asigurarea încasării unei datorii pot fi urmărite de executorul judecătoresc în baza documentului executoriu. În acest caz, executorul judecătoresc înștiințează organul care a instituit sechestrul despre posibilitatea de a interveni în decursul a 10 zile de la înștiințare în procedura de executare, alăturându-se urmăririi. La solicitarea executorului judecătoresc, organul care a instituit sechestrul este obligat să informeze executorul judecătoresc, în termenul stabilit în art. 88 alin. (4) CE despre mărimea sumei urmărite. La cererea executorului judecătoresc, deținătorii de registre și de informații relevante pentru procedura de executare, instituțiile financiare, organele fiscale, organele cadastrale, alte persoane fizice sau juridice sunt obligate să îi comunice, în cel mult 10 zile, informațiile necesare pentru efectuarea executării silite. Suma obținută din valorificarea acestui bun va fi distribuită și eliberată creditorilor în condițiile prezentului cod.

Articolul 102. Urmărirea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală

(1) Bunurile sechestrate de organele de urmărire penală în procesul urmăririi penale pot fi sechestrate repetat și urmărite pentru satisfacerea unor alte creanțe numai în cazul în care cauza penală a fost clasată, lipsește prejudiciul material sau valoarea acestor bunuri depășește mărimea prejudiciului material asigurat

---

⁸⁸ Codul fiscal al Republicii Moldova. Nr.1163/1997. Republicat în Monitorul Oficial, Ediție Specială, 08.02.2007. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=117668&lang=ro#

prin sechestrul organului de urmărire penală. La solicitarea executorului judecătoresc, organul de urmărire penală este obligat să îl informeze, în termenul stabilit la art.88 alin.(4), despre mărimea sumei prejudiciului asigurat și despre persoana în ale cărei interese a fost instituit sechestrul.

(2) Despre inițierea procedurii de valorificare a bunului sechestrat, executorul judecătoresc va înștiința organul care a instituit sechestrul și partea interesată în al cărei folos a fost instituit sechestrul. Suma obținută se distribuie în condițiile prezentului cod, ținându-se cont și de suma pretinsă de partea interesată în a cărei favoare a fost instituit sechestrul de către organul de urmărire penală. Mijloacele bănești vor fi consemnate pe contul executorului judecătoresc și eliberate după emiterea unei hotărâri judecătorești irevocabile în acest sens.

Conform art. 102 CE bunurile sechestrate de organele de urmărire penală în procesul urmăririi penale pot fi sechestrate repetat și urmărite pentru satisfacerea unor alte creanțe în cazul în care cauza penală a fost clasată, lipsește prejudiciul material sau valoarea acestor bunuri depășește mărimea prejudiciului material asigurat prin sechestrul organului de urmărire penală. La solicitarea executorului judecătoresc, organul de urmărire penală este obligat să îl informeze, în termenul stabilit la art. 88 alin. (4) CE, despre mărimea sumei prejudiciului asigurat și despre persoana în ale cărei interese a fost instituit sechestrul. Despre inițierea procedurii de valorificare a bunului sechestrat, executorul judecătoresc va înștiința organul care a instituit sechestrul și partea interesată în al cărei folos a fost instituit sechestrul.

Astfel, conform prevederilor art. 204 alin. (1) Cod de procedură penală, pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune pot fi puse sub sechestrul bunurile bănuitului, învinuitului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile în suma valorii probabile a pagubei.

Suma obținută în cadrul procedurii de executare se distribuie în condițiile Codului de executare, ținându-se cont și de suma pretinsă de partea interesată în a cărei favoare a fost instituit sechestrul de către organul de urmărire penală. Mijloacele bănești vor fi consemnate pe contul executorului judecătoresc și eliberate după emiterea unei hotărâri judecătorești irevocabile în acest sens.

În cazul în care bunurile sechestrate de organele de urmărire penală sunt gajate/ipotecate, mijloacele bănești obținute din realizarea acestora sunt distribuite conform prevederilor art. 146 alin. (2) CE, conform căruia creanțele garantate prin gaj sau ipotecă constituite asupra bunurilor vândute se plătesc din suma obținută, în ordine prioritară, înainte de satisfacerea celorlalte creanțe.

Prevederile acestui articol nu pot fi aplicate în cazul în care bunurile sechestrate de organele de urmărire penală constituie corp delict (obiecte în cazul în care există temeuri de a presupune că ele au servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor

acțiuni, precum și bani sau alte valori ori obiecte și documente care pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracțiunii, constatarea circumstanțelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii penale) sau bun infracțional (bun care poate fi pus sub sechestru în conformitate cu prevederile prezentului cod, precum și bun care poate fi supus confiscării speciale sau confiscării extinse), fapt despre care organul de urmărire penală urmează să informeze executorul judecătoresc.

Articolul 103. Urmărirea bunurilor debitorului decedat

(1) În cazul decesului debitorului, urmărirea bunurilor lui va continua la ultimul său domiciliu, după admiterea succesiunii de drepturi.

(2) În cazul în care minorii au vocație succesorală, executarea începută se va suspenda până la desemnarea reprezentantului lor legal.

(3) Dacă executarea nu a început până la decesul debitorului, documentele executorii nu se vor executa decât după expirarea a 10 zile de la data expedierii copiei de pe documentul executoriu la locul deschiderii succesiunii pe numele celui care a lăsat moștenirea, fără a se arăta numele și calitatea fiecărui moștenitor.

Conform art. 47 CE în cazul ieșirii uneia dintre părți din procedura de executare (decesul persoanei fizice, dizolvarea persoanei juridice sau reorganizarea ei, cesiunea creanței, preluarea datoriei), instanța de judecată examinează cererea privind înlocuirea acestei părți cu succesorul ei în drepturi în conformitate cu art. 70 CPC, care prevede că în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie și alte cazuri de subrogare), instanța permite înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului. Toate actele săvârșite în cadrul procedurii de executare până la înlocuirea părții în procedura de executare cu succesorul ei în drepturi sunt obligatorii pentru acesta din urmă în măsura în care actele ar fi fost obligatorii pentru partea care a fost înlocuită. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procedurii de executare.

Totodată, legiuitorul a prevăzut în art. 78 alin. (1) lit. a) CE că executorul judecătoresc este obligat să suspende executarea documentului executoriu în cazul încetării din viață a debitorului, al declarării dispariției lui fără urmă sau al declarării decesului lui, dacă raportul juridic stabilit de instanța de judecată admite succesiunea în drepturi – până la determinarea succesului în drepturi și admiterea succesiunii în procedura de executare.

În cazul decesului debitorului, urmărirea bunurilor lui va continua la ultimul său domiciliu, după admiterea succesiunii de drepturi.

În cazul în care minorii au vocație succesorală, executarea începută se va suspenda până la desemnarea reprezentantului lor legal. Dacă executarea nu a început până la decesul debitorului, documentele executorii nu se vor executa decât după expirarea a 10 zile de la data expedierii copiei de pe documentul executoriu la locul deschiderii succesiunii pe numele celui care a lăsat moștenirea, fără a se arăta numele și calitatea fiecărui moștenitor.

Articolul 104. Urmărirea bunurilor persoanelor juridice în caz de reorganizare ori de lichidare sau de declarare a insolvabilității

(1) În cazul reorganizării debitorului persoană juridică, se urmăresc mijloacele bănești și bunurile succesorilor de drepturi potrivit art.70 din Codul civil.

(2) În cazul lichidării debitorului persoană juridică sau al declarării insolvabilității lui, documentul executoriu și încheierea de încasare a cheltuielilor de executare se transmit comisiei de lichidare/lichidatorului, fapt despre care se informează creditorul.

(3) Administratorul/lichidatorul este obligat să informeze executorul judecătoresc despre derularea valorificării masei debitoare și a executării documentelor executorii care i-au fost transmise de către executorul judecătoresc, ultimul acționând în interesele și limitele drepturilor creditorilor pe aceste documente executorii, dacă creditorii nu au renunțat expres la acest lucru. Se admite vânzarea de către administrator/lichidator a bunurilor sechestrate de executorul judecătoresc, cu condiția virării la contul curent special al executorului judecătoresc a sumelor ce revin creditorilor, conform documentelor executorii care i-au fost transmise.

(4) Cheltuielile de executare vor fi considerate obligații ale masei și vor fi achitate de administrator/lichidator prioritar altor categorii de creanțe.

(5) În cazul anulării hotărârii privind lichidarea sau declararea insolvabilității debitorului, administratorul va restitui, în termen de 10 zile, executorului judecătoresc documentele executorii, informând despre acest fapt creditorii.

Conform art. 104 CE în cazul reorganizării debitorului persoană juridică, se urmăresc mijloacele bănești și bunurile succesorilor de drepturi. Astfel, în cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile și obligațiile fiecăreia din ele trec la noua persoană juridică, în conformitate cu actul de transmitere. În cazul absorbției unei persoane juridice de către alta, drepturile și obligațiile persoanei juridice absorbite trec la persoana juridică absorbantă în conformitate cu actul de transmitere. În cazul divizării persoanei juridice, drepturile și obligațiile ei trec la noile persoane juridice în conformitate cu bilanțul de repartitie. În cazul separării, o parte din drepturile și obligațiile persoanei juridice reorganizate trece, la fiecare din persoanele juridice participante la reorganizare (existente sau care iau ființă), în corespundere cu bilanțul

de repartitie. În cazul reorganizării persoanei juridice prin transformare, drepturile și obligațiile persoanei juridice reorganizate trec la noua persoană juridică în conformitate cu actul de transmitere.

În cazul lichidării debitorului persoană juridică sau al declarării insolvabilității lui, documentul executoriu și încheierea de încasare a cheltuielilor de executare se transmit comisiei de lichidare/lichidatorului, fapt despre care se informează creditorul. Instanța de judecată ia măsuri asiguratorii și înlătură debitorul de la gestionarea întreprinderii, iar atribuțiile de administrare și dispoziție asupra bunurilor debitorului se transmit administratorului desemnat de instanță. Pe lângă măsurile de asigurare prevăzute de Codul de procedură civilă, instanța de insolvabilitate aplică următoarele măsuri de asigurare:

a) numește un administrator provizoriu și obligă debitorul ca în perioada de observație deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu;

b) la cererea motivată a creditorilor sau administratorului provizoriu ori din oficiu, dispune înlăturarea debitorului de la gestionarea patrimoniului;

c) pune sub sechestru bunurile debitorului și corespondența lui comercială;

d) suspendă urmărirea individuală ale creditorilor și executările silită asupra bunurilor debitorului, precum și curgerea prescripției dreptului de a cere executarea silită a creanțelor acestora contra debitorului;

e) pune sub interdicție înstrăinarea de către debitor a bunurilor sale ori decide ca acestea să poată fi înstrăinate doar cu învoirea expresă a administratorului provizoriu.

Înaintarea creanțelor de către creditori are loc în strictă conformitate cu reglementările privind procedura de insolvabilitate.

Executarea obligațiilor masei debitoare neîntemeiate pe un act al administratorului insolvabilității/lichidatorului este interzisă pe parcursul a 180 de zile din data intentării procedurii de insolvabilitate sau a procedurii simplificate a falimentului. Pentru creditorii chirografari este interzisă executarea silită în mod individual a masei debitoare pe întregul proces de insolvabilitate. Pentru creditorii garantați interdicția de valorificare a bunurilor grevate cu garanții este valabilă pe parcursul a 180 de zile din data intentării procedurii de insolvabilitate. În cazul inițierii procedurii de restructurare a debitorului, interdicția de executare silită a bunurilor grevate cu garanții se prelungește pe perioada moratoriului conform art. 184 din Legea nr.149/2012. Creditorii garantați sunt în drept să înceapă urmărirea silită a bunurilor grevate cu garanții înaintea expirării termenului de 180 de zile doar în baza unei încheieri a instanței de judecată care examinează procesul de insolvabilitate, emisă la cererea creditorului garantat, în cazul în care acesta dovedește că suportă pierderi prin diminuarea valorii bunului grevat cu garanție reală și că nu există posibilitate de compensare a pierderii valorii bunului în cadrul

procedurii de insolvabilitate sau în cazul neconfirmării planului procedurii de restructurare a debitorului potrivit art. 202 și 205 din Legea nr.149/2012. Valorificarea bunurilor grevate cu garanții, în cazurile prevăzute la alin. (3) și (4), se face conform procedurii stabilite la art. 130–132 din Legea nr.149/2012.

După intentarea procedurii falimentului, lichidatorul valorifică și/sau lichidează neîntârziat, în condiții cât mai avantajoase și în timpul cel mai potrivit, masa debitoare numai cu acordul expres al comitetului creditorilor sau al adunării creditorilor, după caz. Termenul de valorificare și/sau de lichidare a masei debitoare nu va depăși 2 ani de la intentarea procedurii falimentului. Administratorul/lichidatorul este obligat să informeze executorul judecătoresc despre derularea valorificării masei debitoare și a executării documentelor executorii care i-au fost transmise de către executorul judecătoresc. Se admite vânzarea de către administrator/lichidator a bunurilor sechestrate de executorul judecătoresc, cu condiția virării la contul curent special al executorului judecătoresc a sumelor ce revin creditorilor, conform documentelor executorii care i-au fost transmise.

În temeiul hotărârii de intentare a procedurii de insolvabilitate sau a procedurii falimentului, administratorul insolvabilității/lichidatorul intră, inclusiv prin executare silită, în posesia bunului (inclusiv a mijloacelor bănești în valută străină în numerar și fără numerar) afectat cu garanție sau a produselor rezultate din valorificarea acestui bun, precum și în posesia titlurilor și înscrisurilor care constată dreptul de proprietate al debitorului asupra bunului, fără a fi necesară vreo autorizare sau notificare prealabilă și fără a se plăti taxe sau tarife. La solicitarea administratorului insolvabilității/lichidatorului, organele afacerilor interne, alte organe abilitate sunt obligate să acorde tot sprijinul pentru luarea în posesie a bunului.

Cheltuielile de executare vor fi achitate de administrator/lichidator prioritar altor categorii de creanțe. În cazul anulării hotărârii privind lichidarea sau declararea insolvabilității debitorului, administratorul va restitui, în termen de 10 zile, executorului judecătoresc documentele executorii, informând despre acest fapt creditorii.

Secțiunea a 2-a

Urmărirea salariului și a altor venituri

Articolul 105. Urmărirea salariului și a altor venituri ale debitorului

(1) Salariul și alte venituri bănești ale debitorului pot fi urmărite în baza documentelor executorii în cazul în care:

a) se execută hotărârile privind încasările periodice (pensia de întreținere,

repararea prejudiciilor cauzate prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, în legătură cu pierderea întreținătorului etc.);

b) suma urmărită nu depășește 150 de unități convenționale dacă debitorul lucrează;

c) debitorul nu are bunuri sau bunurile lui nu sunt suficiente pentru a acoperi întreaga sumă urmărită;

d) în alte cazuri, la cererea creditorului.

(2) Persoanele fizice și juridice sunt obligate, la cererea executorului judecătoresc, să prezinte în termen informații despre câștigul lunar și despre alte venituri ale debitorului.

Articolul dat reglementează situațiile când vor fi urmărite salariul și alte venituri bănești ale debitorului. Rațiunea acestor reglementări este de a proteja anumite obiecte mai valoroase din patrimoniul debitorului de urmărire în cazul unor sume relativ mici, dar și a proteja interesul creditorului de urmărire excesiv și nejustificat extinse în timp.

Până a demara comentariul conținutului alin. (1) art. 105, vom insista asupra definirii noțiunii de „venit”, care potrivit dexonline.ro⁸⁹ este definită astfel:

- ceea ce se obține din desfășurarea unei activități, din plasarea unei sume de bani etc; câștig, beneficiu.
- sumă de bani care revine unei persoane sau firme dintr-o activitate prestată sau din proprietatea deținută, într-o perioadă de timp; câștig, beneficiu.
- produs periodic al unui fond, al unui capital.

Reținem din toate aceste definiții câteva caracteristici importante pentru aplicarea practică a normei – (i) caracterul periodic, temporar al venitului și (ii) venitul este rezultatul unei activități prestate sau a unei proprietăți deținute.

Astfel, va fi considerat venit și va fi urmărit în condițiile acestui articol câștigul obținut din salariu, dividende, depozite bănești, prestare de servicii, dare în locațiune sau arendă, franciză etc. Nu vor constitui venituri în sensul acestui articol și nu vor fi supuse limitărilor de urmărire prevăzute de Codul de executare sumele obținute din înstrăinarea oneroasă a proprietății sau din donații.

Ca și primă ipoteză de urmărire a salariului și altor venituri bănești ale debitorului legiuitorul stabilește executarea hotărârilor privind încasările periodice (pensia de întreținere, repararea prejudiciilor cauzate prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, în legătură cu pierderea întreținătorului etc.). Având în vedere caracterul periodic și uneori – viager – al acestui tip de încasări, este absolut justificat că încasările să se efectueze cu regularitate din veniturile, care la fel au caracter

---

⁸⁹ <https://dexonline.ro/definitie/venit>

periodic. Totodată, în cazul unor restanțe acumulate la acest tip de plăți, executarea poate continua să fie făcută asupra veniturilor, însă într-un quantum mai mare decât cel reglementat de alin. (2) art. 106 CE.

A doua situație, în care legiuitorul indică asupra urmăririi prioritare a veniturilor este situația când suma urmărită nu depășește 150 de unități convenționale dacă debitorul lucrează. Având în vedere că în Anexa 1 la Codul de executare se indică că o unitate convențională este egală cu 20 de lei, vom considera că același quantum se aplică și pentru stabilirea sumei încasării la care se referă lit. b) alin. (1) al articolului comentat.

Trecând peste situațiile care au la temelie asigurarea echilibrului între quantumul urmăririi și modul în care aceasta se face, la lit. c) alin. (1) al articolului comentat, legiuitorul admite urmărirea veniturilor debitorului fără a o raporta la sumă, dacă debitorul nu dispune de alte bunuri ce pot fi urmărite sau dacă acestea nu sunt suficiente pentru a acoperi suma datorată. Această soluție rămâne a fi o ultimă șansă pentru creditor de a-și primi sumele stabilite prin documentul executoriu.

La fel, dacă creditorul o cere, veniturile pot fi urmărite și în oricare alte cazuri. Alin. (2) al articolului comentat instituie obligația persoanelor fizice și juridice, la cererea executorului judecătoresc, să prezinte în termen informații despre câștigul lunar și despre alte venituri ale debitorului. Subiecți ai acestei obligații sunt angajatorii, contabilii de la locul de unde provine venitul, locatarii debitorului, organul fiscal, instituția financiar-bancară etc. Nerespectarea acestei obligații poate atrage răspunderea prevăzută în art. 318-319 Cod contravențional sau în art. 320 Cod penal, cât și consecințele prevăzute de alin. (2) art. 23 CE.

Articolul 106. Quantumul reținerilor din salariul și din alte venituri ale debitorului

(1) Quantumul reținerilor din salariu și din alte venituri se calculează din suma pe care debitorul urmează să o primească.

(2) Din salariul și din alte venituri ale debitorului pot fi reținute, în baza unui document executoriu, nu mai mult de 20%, iar în baza câtorva documente executorii, nu mai mult de 50% din quantumul lor până la achitarea deplină a sumei urmărite.

(3) În caz de urmărire a pensiei de întreținere, a sumelor pentru repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului, și a sumelor pentru repararea daunei cauzate prin tâlhărie sau prin sustragere de bunuri, reținerea constituie nu mai mult de 70% din salariu și din alte venituri.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică și în privința burselor, pensiilor de

orice fel, precum și a sumelor cuvenite în baza dreptului de autor, a dreptului de inventator sau de inovator.

Articolul dat reglementează cuantumul maxim de efectuare a reținerilor din salariu și alte venituri ale debitorului.

Potrivit alin. (1) al articolului comentat, cuantumul reținerilor indicate la alineatele de mai jos se va calcula din suma care debitorul urmează să o primească. Altfel zis, acest cuantum va fi raportat și calculat din salariul net numit și salariu “curat” – adică suma pe care debitorul o primește după efectuarea tuturor reținerilor (impozite, taxe, alte plăți obligatorii). Această precizare este importantă pentru aplicarea practică a prevederilor articolului de către angajatorul debitorului, dar și de executorul judecătoresc.

Alin. (2) al articolului stabilește regula generală, potrivit căreia din salariul și din alte venituri ale debitorului pot fi reținute, în baza unui document executoriu, nu mai mult de 20%, iar în baza câtorva documente executorii, nu mai mult de 50% din cuantumul lor. Prin norma respectivă legiuitorul realizează în practică principiul umanismului, oferind debitorului garanția păstrării unui minim suficient pentru trai și întreținerea familiei.

Remarcăm că legiuitorul folosește sintagma “câteva” documente executorii, ceea ce înseamnă că în ipoteza existenței a 2 sau 5 documente executorii cuantumul maxim al reținerilor din salariu și/sau alte venituri va fi de 50%.

Astfel, dacă salariul debitorului este urmărit pentru încasarea pensiei de întreținere (stabilită de instanța de judecată la cuantumul de 33%), dar și pentru alte 2 documente de încasare a altor tipuri de datorii (taxe, impozite sau credite nerambursate), cele 50% admisibile de rețineri din salariul net vor fi distribuite după cum urmează: 33% pentru pensia de întreținere, iar 17 % vor fi distribuite proporțional conform celorlalte categorii de creanțe.

Alin. (3) al articolului comentat extinde limita general stabilită pentru urmărirea salariului și a altor venituri pentru situația când urmărirea e realizată întru executarea mai multor documente executorii din categoriile enumerate în cuprinsul acestui articol, cum ar fi urmărirea pensiei de întreținere, a sumelor pentru repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului, și a sumelor pentru repararea daunei cauzate prin tâlhărie sau prin sustragere de bunuri. În aceste situații legiuitorul admite încasarea până la 70 % din cuantumul salariului net și/sau a altor venituri ale debitorului. Astfel, în situația când există restanțe pentru plata pensiei de întreținere stabilită în cuantum de 50% din salariul debitorului, executorul judecătoresc va putea urmări 50% pentru plăți curente și încă 20% pentru stingerea restanței formate, stabilite prin încheierea sa sau a instanței de judecată. La fel, în situația când sunt executate 2 documente executorii – unul privind încasarea pensiei de întreținere în

cuantum de 33% din venituri și unul de încasare a prejudiciului cauzat în legătură cu pierderea întreținătorului, va fi admisibilă urmărirea până la 37 % din salariu/venituri pentru cel de-al doilea document executoriu.

În alineatul final al articolului comentat legiuitorul precizează că dispozițiile acestuia se aplică și în privința burselor, pensiilor de orice fel, precum și a sumelor cuvenite în baza dreptului de autor, a dreptului de inventator sau de inovator. Astfel, în situația când dispozitivul documentului executoriu prevede încasarea unei cote anume din toate veniturile debitorului, atât executorului judecătoresc, cât și creditorului, în egală măsură le revine sarcina de a verifica toate sursele de venit ale debitorului (susceptibile de urmărire), pentru a asigura executarea completă a documentului executoriu.

Articolul 107. Ordinea de urmărire a salariului și a altor venituri

În cazul mai multor urmăriri ale aceleiași salariu și aceleiași tip de alte venituri, în următoarea ordine se satisfac:

- a) obligațiile de întreținere;*
- b) repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului;*
- c) datoriile la impozite, la taxe și la amenzi;*
- d) alte categorii de datorii.*

Art. 107 CE stabilește o ordine specifică de satisfacere a creanțelor din mijloacele bănești reținute din veniturile debitorului. Afirmăm acest lucru pentru că art. 145 CE, care stabilește categoriile de creanțe prevede o altă ordine de stingere a acestora. Astfel, potrivit art. 145 CE, pensiile de întreținere și plățile pentru repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului sunt atribuite aceleiași categorii de creanță, deci sunt egale ca și grad de prioritate. La fel, potrivit art. 145 CE, reparația prejudiciilor cauzate persoanelor fizice prin infracțiune sau contravenție, cât și încasarea contribuțiilor obligatorii de asigurări sociale de stat sunt prioritare plăților pentru achitarea de impozite, taxe și amenzi. Însă, reieșind din prevederile articolului comentat, în cazul când vor fi distribuite mijloace bănești reținute din salarii și/sau alte venituri ale debitorului, impozitele, taxele și amenzile vor avea prioritate față de plățile pentru recuperarea prejudiciilor cauzate persoanelor fizice prin infracțiune sau contravenție, cât și încasarea contribuțiilor obligatorii de asigurări sociale de stat.

Nu sunt foarte clare motivele pentru care legiuitorul a decis să instituie o altă logică de prioritizare a satisfacerii creanțelor, atunci când acestea se sting din venituri, însă aceasta trebuie luată în calcul la efectuarea reținerilor și distribuirea eventuală a sumelor.

Articolul 108. Urmărirea indemnizațiilor de asigurare socială
Indemnizațiile de asigurare socială plătite în caz de incapacitate temporară de muncă pot fi urmărite în baza documentelor executorii privind încasarea pensiei de întreținere și privind repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului.

Art. 108 CE instituie unele excepții, care permit urmărirea indemnizațiilor de asigurare socială plătite în caz de incapacitate temporară de muncă. Acestea sunt 3:

- încasarea pensiei de întreținere;
- repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății;
- repararea prejudiciului în legătură cu pierderea întreținătorului.

Urmărirea indemnizațiilor de asigurare socială plătite în caz de incapacitate temporară de muncă prezintă unele dificultăți practice, din motiv că datorită modificărilor legislative intervenite în Legea nr.289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale⁹⁰, aceste plăți se fac atât de angajator, cât și de Casa Națională de Asigurări Sociale direct către beneficiar. Astfel, art. 4 al legii menționate stabilește că:

“ (2¹) Începând cu anul 2013, plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(3) din prezentul articol, se efectuează în modul următor:

a) primele cinci zile calendaristice de incapacitate temporară de muncă se plătesc din mijloacele angajatorului, însă nu mai mult de 15 zile cumulative pe parcursul unui an calendaristic în cazul mai multor perioade de incapacitate temporară de muncă. În cazul șomerilor, indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă se plătește din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat din prima zi;

b) începând cu a șasea zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă, iar în cazul mai multor perioade de incapacitate temporară de muncă – începând cu prima zi după expirarea celor 15 zile cumulative plătite din mijloacele angajatorului, indemnizația se plătește din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

(3) Plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de tuberculoză, de SIDA, de o maladie oncologică sau de apariția riscului de întrerupere a sarcinii, precum și plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă femeilor gravide care se află la evidență în instituțiile medico-sanitare, se efectuează integral de la bugetul asigurărilor sociale de stat, începând cu prima zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă.

---

⁹⁰ Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121303&lang=ro#

(4) Sumele reprezentând prestații de asigurări sociale a căror sursă de finanțare este bugetul asigurărilor sociale de stat, dar care, potrivit prevederilor legale, se plătesc de angajatorii rezidenți ai parcurilor pentru tehnologia informației angajaților lor, sunt restituite acestora în modul stabilit de Guvern.”

Totodată, începând cu 01.07.2019, stabilirea, calcularea și plata indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă acordate din contul bugetului asigurărilor sociale de stat se efectuează de către casele teritoriale de asigurări sociale în temeiul informației din certificatul medical, transmise prin intermediul conexiunilor intersistemice securizate și autentificate prin semnătura electronică a persoanei responsabile ale prestatorilor de asistență medicală.

Astfel, pentru efectuarea reținerilor și din indemnizațiile de asigurare socială plătite în caz de incapacitate temporară de muncă, e necesar ca un exemplar al documentului executoriu să fie pus în executare și la Casa Națională de Asigurări Sociale, dar și ca executorul judecătoresc să fie informat că într-o anumită perioadă debitorului îi revin și astfel de plăți – obligație care stă pe administrația angajatorului.

Suntem de părerea că la operarea modificărilor ce au schimbat procedura de plată a indemnizațiilor de asigurare socială plătite în caz de incapacitate temporară de muncă, nu s-a ținut cont de prevederile articolului comentat și nu s-a pus problema instituirii unui mecanism ce ar permite urmărirea acestui tip de plăți.

Ținând cont de faptul că urmărirea acestor sume se face doar pentru unele categorii extrem de sensibile de creanțe, ai căror beneficiari sunt mai vulnerabili, considerăm că e o omisiune regretabilă, care ar trebui remediată.

Articolul 109. Urmărirea veniturilor debitorului care execută pedeapsa închisorii
Urmărirea veniturilor debitorului care execută pedeapsa închisorii se face în condițiile legii, fără a se ține seama de reținerile pentru întreținerea lui în penitenciar.

Articolul dat indică asupra faptului că pentru urmărirea veniturilor debitorului care execută pedeapsa închisorii se vor aplica aceleași reguli ca și pentru alte venituri. Precizarea importantă din acest articol se referă la quantumul urmăririlor din aceste venituri, care va fi calculat fără a se exclude din venit suma reținută pentru întreținerea debitorului în penitenciar.

Potrivit art. 234 CE, condamnatul poate fi antrenat la muncă ținându-se seama de starea lui fizică și psihică constatată de către medic. Condamnatul poate fi antrenat la munca social – utilă remunerată în producție, ținându-se cont de aptitudinile lui și, în măsura posibilității, de specialitate.

Art. 236 CE stabilește condițiile de retribuire a muncii condamnaților. Potrivit acestuia, munca condamnaților la pedeapsa închisorii se retribue în conformitate cu

legislația muncii. Salariul lunar al condamnaților nu poate fi mai mic decât salariul minim pe țară, luându-se în considerare indexările și majorările stabilite. Cuantumul minim al salariului este garantat condamnaților numai cu condiția executării de către ei a obligațiilor (normelor) de muncă în orele de program stabilite de legislație și de contract. În cuantumul minim al salariului nu se includ suplimentele, sporurile la salariu, premiile, precum și celelalte recompense. Salariul condamnatului se transferă pe contul lui de peculiu.

Reținerile din salariul condamnatului în temeiul documentelor executorii nu pot depăși 75% din câștigul lunar.

Din salariul condamnatului nu pot fi reținute cheltuielile pentru întreținerea lui în cursul executării pedepsei, inclusiv pentru alimentație, îmbrăcăminte și asistență medicală, cu excepțiile prevăzute în art. 232 alin. (6) și art. 236¹ alin. (1) CE.

Indiferent de mărimea reținerilor, la contul de peculiu al condamnatului se transferă cel puțin 25% din câștigul lunar.

Articolul 110. Veniturile care nu pot fi urmărite

Nu pot fi urmărite următoarele venituri ale debitorului:

- a) sumele plătite în legătură cu deplasarea în interes de serviciu, cu transferul, cu angajarea sau cu trimiterea la muncă în altă localitate, plata suplimentară pentru lucrul legat de deplasări frecvente;*
- b) indemnizațiile plătite mamelor cu mulți copii sau mamelor singure;*
- c) pensiile de întreținere;*
- d) indemnizația unică acordată la nașterea copilului și indemnizația lunară acordată pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani;*
- e) indemnizațiile de deces și de ajutor de deces;*
- f) sporurile pentru muncă în condiții grele sau vătămătoare;*
- g) indemnizațiile de eliberare din serviciu;*
- h) indemnizațiile persoanelor care au avut de suferit de pe urma avariei de la C.A.E. Cernobîl;*
- i) pensia de urmaș stabilită părintelui sau tutorelui (curatorului) pentru copii;*
- j) compensațiile nominative;*
- k) alocațiile sociale de stat;*
- l) partea pensiei în mărimea cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real, cu excepția cazurilor de încasare a pensiei de întreținere.*

Reținem că în virtutea extinderii practicii de achitare a salariilor/indemnizațiilor/pensiilor etc. prin transfer la cont de card, delimitarea și excluderea de la urmărire a sumelor enumerate în acest articol este deseori dificilă.

În acest sens, debitorul sau alte persoane interesate trebuie să informeze executorul judecătoresc despre proveniența acestor mijloace bănești, anexând și actele confirmative (rulajul din cont, informația confirmată de instituția financiar-bancară, ce probează că în contul respectiv intră doar mijloace bănești cu titlu de indemnizație/pensie de întreținere/salariu etc.) în situația când se stabilește că mijlocele bănești asupra cărora executorul judecătoresc a dispus aplicarea de măsuri asiguratorii provin din salariu sau careva indemnizații/pensii, executarea în privința acestor documente executorii va fi continuată de executorul judecătoresc competent teritorial, în condițiile lit. b) art. 30 CE. Executorul judecătoresc care nu deține competență teritorială pentru o astfel de urmărire va strămuta documentul executoriu către executorul judecătoresc competent, sau, în situația când el poate continua executarea asupra altor bunuri ale debitorului, creditorul va putea solicita instanței de judecată eliberarea unui alt titlu executoriu pentru a-l pune în executare în alt loc, - și anume la locul de unde debitorul își primește veniturile.

În cazul când documentul executoriu este expediat către administrația locului de unde debitorul primește veniturile, e de datoria acesteia să efectueze corect calculele și reținerile, ținând cont, inclusiv, de limitările în urmărirea unor sume plătite angajatului (cum ar fi sumele plătite în legătură cu deplasarea în interes de serviciu, cu transferul, cu angajarea sau cu trimiterea la muncă în altă localitate, plata suplimentară pentru lucrul legat de deplasări frecvente indicate la lit. a) a art. comentat).

Cu referință la excepția stabilită de lit. l) a articolului comentat, care stabilește că nu va fi urmărită partea pensiei în mărimea quantumului minim garantat al salariului în sectorul real, cu excepția cazurilor de încasare a pensiei de întreținere, vom menționa că este o normă relativ recent introdusă în legislație. Norma respectivă stabilește prohibiția urmăririi pensiilor, a căror mărime este mai mică sau egală cu quantumul salariului mediu în sectorul real al economiei și face pasibil de urmărire doar partea care depășește acest quantum. Prin aplicarea complexă a normelor legale, vom deduce că din partea care depășește quantumul minim garantat al salariului în sectorul real se vor urmări doar cotele stabilite de art. 106 CE – adică 20 %. Aceste limitări nu se aplică și pentru cazul când pensia este urmărită pentru executarea unui document executoriu privind încasarea pensiei de întreținere. Din rațiuni necunoscute, legiuitorul nu a inclus în categoria excepțiilor și documentele executorii privind repararea prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului, care la fel prezintă un grad de vulnerabilitate sporită a beneficiarilor și ar constitui o preocupare mai mare din partea statului pentru executare eficientă.

Articolul 111. Procedura de urmărire a salariului și altor venituri ale debitorului

(1) Executorul judecătoresc expediază documentul executoriu organizației în care lucrează debitorul sau de unde el primește recompensă, pensie, bursă ori un alt venit, cerând să se facă reținerile cuvenite în baza documentului executoriu și să se trimită creditorului sumele reținute.

(2) Creditorul va fi informat despre expedierea documentului executoriu spre executare.

(3) Indicațiile executorului judecătoresc privind cuantumul reținerilor din salariu ori din alte venituri sunt obligatorii.

Articolul dat reglementează procedura de urmărire a salariului și altor venituri ale debitorului. În contextul acestui articol ținem să reiterăm prevederile lit. b) alin. (2) art. 30 CE, care stabilește că în cazul executării documentelor executorii prin urmărirea salariului sau a unui alt venit al debitorului, competent în executare este executorul judecătoresc în a cărui circumscripție teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află sediul instituției (organizației) de la care debitorul primește venituri.

Astfel, doar acest executor judecătoresc poate înainta documentul executoriu spre executare la locul de muncă sau de plată a venitului debitorului.

Potrivit alin. (1) al articolului comentat, executorul judecătoresc expediază documentul executoriu organizației în care lucrează debitorul sau de unde el primește recompensă, pensie, bursă ori un alt venit, cerând să se facă reținerile cuvenite în baza documentului executoriu și să se trimită creditorului sumele reținute. Totuși, ținem să menționăm că sumele reținute pot fi trimise direct creditorului doar în situația când acesta este unicul creditor pentru care se fac reținerile sau când suma reținută este suficientă pentru achitarea tuturor documentelor executorii în temeiul cărora se fac reținerile. În situația când se impune distribuirea sumelor reținute din contul salariului sau a altui venit al debitorului, acestea vor fi transferate la contul executorului judecătoresc pentru aplicarea procedurilor reglementate de art. 107, 144, 145 CE.

Executorul judecătoresc are obligația de a informa creditorul despre expedierea documentului executoriu spre executare. Acest lucru este necesar pentru ca creditorul să cunoască derularea procedurii de executare și, eventual, să se expună asupra faptului dacă executarea va fi continuată doar prin urmărirea veniturilor sau și prin alte modalități aplicate concomitent.

Alin. (3) al articolului comentat impune caracterul obligatoriu al indicațiilor executorului judecătoresc privind cuantumul reținerilor din salariu ori din alte venituri. Consecința neexecutării acestor cerințe este răspunderea contravențională (art. 318 și 319 Cod contravențional) sau penală (art. 320 Cod penal, care prevede că neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea hotărârii instanței de judecată, dacă aceasta a fost comisă după aplicarea sancțiunii contravenționale, se

pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 650 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, iar neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare de către o persoană cu funcție de răspundere a hotărârii instanței de judecată, precum și împiedicarea executării ei, dacă aceste fapte au fost comise după aplicarea sancțiunii contravenționale, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 650 la 850 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani).

Articolul 112. Obligația administrației și a debitorului de a comunica executorului judecătoresc și creditorului schimbarea locului de muncă al debitorului

(1) Administrația organizației care a efectuat reținerea în baza documentului executoriu este obligată să comunice, în termen de 5 zile, executorului judecătoresc și creditorului concedierea debitorului, precum și noul lui loc de muncă sau noul domiciliu dacă acesta este cunoscut.

(2) Debitorul este obligat să comunice, în termenul indicat la alin.(1), executorului judecătoresc schimbarea locului de muncă sau a domiciliului, precum și schimbările din componența bunurilor și a veniturilor.

Acest articol instituie încă o obligație pusă atât în sarcina angajatorului, cât și în sarcina debitorului - să comunice, în termen de 5 zile, executorului judecătoresc și creditorului concedierea debitorului, precum și noul lui loc de muncă sau noul domiciliu, dacă acesta este cunoscut.

Debitorul, în afară de cele indicate la alin. (1), mai are și obligația de a comunica în termen de 5 zile schimbările din componența bunurilor și a veniturilor sale.

Aceste impuneri sunt necesare pentru a asigura caracterul neîntrerupt al executării și a evita tergiversarea acesteia.

Menționăm că potrivit art. 100 Codul familiei, patronul este obligat să rețină lunar, în baza contractului privind plata pensiei de întreținere, autentificat notarial, sau a titlului executoriu, sau a cererii debitorului întreținerii, pensia de întreținere din salariul și/sau din alte venituri ale debitorului întreținerii și să o transmită sau să o transfere, din contul acestuia, creditorului întreținerii într-un termen de cel mult 3 zile de la data fixată pentru plata salariului și/sau a altor venituri.

Articolul 113. Controlul asupra efectuării reținerilor

- (1) Controlul asupra efectuării corecte și prompte a reținerilor din salariu și din alte venituri ale debitorului revine executorului judecătoresc.*
- (2) Procedura de control se inițiază la necesitate din oficiu de către executorul judecătoresc sau la solicitarea scrisă a părții în procedura de executare.*

Articolul de față instituie reglementări privind controlul asupra efectuării corecte și fără întârzieri a reținerilor din salariu și/sau alte venituri ale debitorului. Potrivit acestui text legal, controlul asupra efectuării corecte și prompte a reținerilor din salariu și din alte venituri ale debitorului revine executorului judecătoresc. Acest lucru înseamnă că periodic executorul judecătoresc va efectua verificări a corectitudinii efectuării reținerilor din veniturile debitorului, fiind în drept, în acest scop, să solicite angajatorului sau altui plătitor de venit, dar și organului fiscal, informații privind toate tipurile de plăți efectuate către debitor, informațiile relevante din contractele cu titlu oneros ce vizează debitorul, informațiile privind dividendele plătite acestuia etc.

Alin. (2) indică că procedura de control poate fi inițiată din oficiu de executorul judecătoresc sau la cererea scrisă a uneia dintre părțile procedurii de executare. Menționăm că cererea ar trebui să conțină motivele solicitării de efectuare a controlului, cât și aspectele, a căror verificare se solicită a fi efectuată.

Articolul 114. Modul de încasare a pensiei de întreținere și a restanțelor la pensie

- (1) Modul de încasare a pensiei de întreținere și a restanțelor la pensie este reglementat de Codul familiei.*
- (2) Dacă creditorul a retras documentul executoriu și procedura a fost încheiată, la prezentarea ulterioară a documentului executoriu spre executare pensia de întreținere se încasează de la data prezentării documentului executoriu, iar cuantumul restanței se stabilește de către instanța de judecată, la cererea creditorului, în modul stabilit de Codul familiei.*
- (3) În cazul în care documentul executoriu este în proces de executare, iar pensia de întreținere nu a fost reținută, cuantumul restanței se determină de către executorul judecătoresc pentru toată perioada anterioară printr-o încheiere motivată.*
- (4) Dacă debitorul nu a lucrat sau nu a beneficiat de prestații sociale în perioada în care s-a format restanță sau nu a prezentat acte ce confirmă salariul și/sau alte venituri ale sale, cuantumul restanței la pensia de întreținere se determină de către executorul judecătoresc, pornindu-se de la salariul mediu pe țară existent la momentul determinării restanței.*

Alin. (1) al articolului comentat este o normă de blanchetă, care face trimitere la prevederile Codului familiei ce se referă la modul de încasare a pensiei de întreținere și a restanțelor la plata acesteia. Relevante în acest sens sunt prevederile art. 97-111 Codul familiei.

Potrivit art. 104 Codul familiei, pensia de întreținere se încasează pentru perioada anterioară în baza contractului privind plata pensiei de întreținere sau a titlului executoriu, în limitele a cel mult 3 ani din momentul prezentării contractului sau a titlului executoriu respectiv.

Dacă pensia de întreținere nu s-a încasat din culpa debitorului întreținerii, restanța ei se reține, prin derogare de la prevederile alin. (1), pentru toată perioada anterioară.

Suma restanței se determină pornindu-se de la cuantumul pensiei de întreținere stabilit de instanța judecătorească sau de contractul corespunzător. Suma restanței la pensia de întreținere pentru copiii minori se determină pornindu-se de la salariul și/sau alte venituri ale debitorului.

Dacă debitorul nu a lucrat în perioada în care s-a format restanța sau nu a prezentat actele ce confirmă salariul și/sau alte venituri ale sale, cuantumul restanței la pensia de întreținere se determină de către executorul judecătoresc, pornindu-se de la salariul mediu pe țară la data determinării restanței.

Cu referire la alineatul de mai sus, menționăm că este foarte importantă reglementarea citată, ea asigurând că mărimea pensiei de întreținere va fi ajustată realităților economice de la data achitării acesteia. Reamintim că cuantumul salariului mediu pe economie este determinat anual prin Hotărâre de Guvern.

Dacă părțile nu sunt de acord cu suma restanței calculate sau situația financiară materială a debitorului nu permite achitarea în conformitate cu cele stabilite în contract sau documentul executoriu, ele sunt în drept să se adreseze cu o cerere în instanța de judecată pentru a se stabili suma concretă a restanței. Suma restanței la pensia de întreținere poate fi contestată în modul stabilit de legislație.

Art. 106 Codul familiei stabilește norme speciale referitoare la răspunderea pentru nerespectarea termenelor de plată a pensiei de întreținere. Astfel, dacă restanța la pensia de întreținere a rezultat din culpa persoanei obligată să o achite în baza hotărârii instanței judecătorești, persoana în cauză va plăti creditorului întreținerii o penalitate în mărime de 0,1 la sută din suma restanței pentru fiecare zi de întârziere. Reținem că această penalitate este mai mare decât cea stabilită de art. 24 CE, fiind calculată per zi de întârziere. Norma din Codul familiei este o normă specială, urmând a fi aplicată derogatoriu de la prevederile art. 24 CE.

Mai mult, potrivit alin. (3) art. 106 Codul familiei, creditorul întreținerii este în drept să ceară repararea daunei, cauzate prin întârzierea executării obligației de întreținere din culpa debitorului, dacă aceasta nu a fost acoperită prin plata de penalități.

Alin. (2) și (3) ale articolului comentat stabilesc competențele pentru stabilirea restanței la plata pensiei de întreținere, în funcție de situația documentului executoriu. Astfel, dacă creditorul a retras documentul executoriu și procedura a fost încheiată, la prezentarea ulterioară a documentului executoriu spre executare pensia de întreținere se încasează de la data prezentării documentului executoriu, iar quantumul restanței se stabilește de către instanța de judecată, la cererea creditorului, în modul stabilit de Codul familiei.

În cazul în care documentul executoriu este în proces de executare, iar pensia de întreținere nu a fost reținută, quantumul restanței se determină de către executorul judecătoresc pentru toată perioada anterioară printr-o încheiere motivată.

Capitolul IX

PROCEDURA DE SECHESTRARE ȘI DE VÎNZARE A BUNURILOR

Secțiunea 1

Sechestrarea bunurilor

Articolul 115. Reguli generale de sechestrare a bunurilor

(1) Sechestrarea bunurilor constă în întocmirea unui proces-verbal în condițiile art.118 din prezentul cod.

(1¹) Sechestrarea bunurilor se efectuează în limitele valorii revendicărilor ce se conțin în documentul executoriu și ale cheltuielilor de executare.

(2) Sechestrarea bunurilor debitorului persoană juridică se efectuează în prezența administratorului, a reprezentantului acestuia sau a unei persoane cu funcție de răspundere a debitorului, iar în cazul gospodăriei țărănești (de fermier) sau al întreprinderii individuale, în prezența debitorului ori a unui alt membru al gospodăriei sau, după caz, a unui membru de familie al fondatorului întreprinderii. Sechestrarea bunurilor debitorului persoană fizică se efectuează în prezența lui ori a reprezentantului său, ori a unui membru al lui de familie adult.

(3) Dacă debitorul sau persoanele indicate la alin.(2) nu participă la sechestrarea bunurilor, cercetarea încăperilor și a altor locuri în care se află bunurile, precum și sechestrarea acestor bunuri, se efectuează în prezența a doi martori asistenți.

(4) Dacă debitorul, reprezentantul său ori un membru al lui de familie nu permite pătrunderea în domiciliu, iar documentul executoriu nu conține autorizare de pătrundere forțată, executorul judecătoresc solicită autorizația instanței de judecată.

(5) În cazul în care există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea pătrunderii forțate,

executorul judecătoresc efectuează sechestrarea în prezența a doi martori asistenți, a colaboratorului organului afacerilor interne, urmând să înștiințeze instanța de judecată imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării, cu prezentarea materialelor respective în care se vor indica motivele efectuării sechestrării. Judecătorul va confirma legalitatea acestei acțiuni procesuale printr-o mențiune pe procesul-verbal de sechestrare.

(6) Prezența creditorului sau a reprezentantului său la aplicarea sechestrului este obligatorie.

(7) Dacă un terț declară că bunurile supuse sechestrului sunt ale sale, în procesul-verbal cu privire la sechestrare se face mențiunea respectivă, iar terțului i se explică dreptul de a intenta o acțiune de ridicare a sechestrului.

(8) Debitorul și creditorul, ceilalți participanți la procedura de executare pot face declarații și observații, care se consemnează în proces-verbal.

(9) Despre aplicarea sechestrului asupra bunurilor supuse înregistrării de stat executorul judecătoresc informează neîntârziat organele care efectuează înregistrarea de stat pentru a se face în registrul respectiv o mențiune cu privire la interdicția de înstrăinare a bunului sau de aplicare a sechestrului. Contractul de înstrăinare a bunului încheiat după introducerea interdicției de înstrăinare a bunului sau după întocmirea procesului-verbal de sechestrare este nul.

(10) Asigurarea bunurilor sechestrate și suportarea riscurilor legate de ridicarea și de transportarea lor sunt puse pe seama debitorului.

Prin sechestrare se înțelege o măsură de indisponibilizare a unui bun, în vederea efectuării asupra acestuia a actelor de executare silită. Prin urmare, sechestrul asupra bunului se aplică de către executorul judecătoresc în prezența părților procedurii de executare și după caz în prezența altor persoane (conform prevederilor art. 45-59 CE), cu întocmirea unui proces-verbal în condițiile prevederilor art. 118 CE.

Sechestrarea bunurilor se efectuează în limitele valorii revendicărilor ce se conțin în documentul executoriu și ale cheltuielilor de executare. Astfel, executorul judecătoresc urmează să aplice sechestrul doar asupra bunurilor debitorului, valoarea cărora este în limita obligației stabilite conform documentului executoriu și în limita cheltuielilor de executare.

Conform art. 177 Cod civil persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator. Persoana juridică poate avea unul sau mai mulți administratori. Astfel, sechestrul asupra bunurilor debitorului persoană juridică se aplică în prezența administratorului. În cazul neparticipării la actul de sechestrare a administratorului, participă un reprezentant al persoanei juridice sau o persoană cu funcție de răspundere, împuternicirile acesteia fiind întocmite în corespundere cu prevederile art. 49-50 CE, inclusiv, acesta fiind în drept de a semna procesul-verbal de sechestrare, de a expune obiecțiile sale asupra

procedurii de sechestrare și de a prelua bunurile sechestrate la păstrare. În cazul gospodăriilor țărănești ținem să menționăm că gospodăria țărăneasă se creează în temeiul declarației de constituire, semnată de fondator și de potențialii membri ai acesteia. Prin urmare, sechestrarea bunurilor gospodăriei țărănești poate fi efectuată în prezența oricărui membru al acesteia. În cazul sechestrării bunurilor debitorului întreprindere individuală, procedura are loc în prezența fondatorului acesteia. Sechestrarea bunurilor debitorului persoană fizică se efectuează în prezența lui ori a reprezentantului său, împuternicirile acestuia urmând a fi întocmite în corespundere cu prevederile art. 49-50 CE ori a unui membru al lui de familie adult.

Dacă debitorul sau persoanele indicate la alin. (2) nu participă la sechestrarea bunurilor, cercetarea încăperilor și a altor locuri în care se află bunurile, precum și sechestrarea acestor bunuri, se efectuează în prezența a doi martori asistenți. Astfel, reieșind din prevederile alin. (2) al articolului comentat, procedura de sechestrare a bunurilor debitorului se efectuează în prezența debitorului sau a unui reprezentat al acestuia. Există, însă cazuri în care debitorul sau reprezentanții acestuia nu participă la procedura de aplicare a sechestrului asupra bunurilor, în cazul dat executorul judecătoresc va efectua actele menționate în prezența martorilor asistenți, conform prevederilor art. 54-55 CE, care vor consemna în procesul-verbal întocmit de către executorul judecătoresc actele de sechestrare.

În cazul în care, debitorul, reprezentantul său ori un membru al lui de familie nu permite pătrunderea în domiciliu, executorul judecătoresc va solicita autorizația instanței de judecată. Solicitarea autorizării pătrunderii forțate în domiciliul debitorului sau în alte încăperi în care se află bunurile va fi efectuată doar în cazul în care documentul executoriu nu conține autorizarea de pătrundere forțată. Procedura dată este necesară pentru a evita cazurile dispariției ori deteriorării bunurilor debitorului care ar urma să fie urmărite, iar instanța de judecată la examinarea demersului executorului judecătoresc privind autorizarea pătrunderii forțate urmează să examineze pe deplin toate circumstanțele și eventualele riscuri care ar putea apărea în cazurile date.

Totodată, în cazul existenței bănuielilor că bunurile debitorului ar putea să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea pătrunderii forțate, executorul judecătoresc va efectua sechestrarea în prezența a doi martori asistenți, a colaboratorului organului afacerilor interne, urmând să înștiințeze instanța de judecată imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării, cu prezentarea materialelor respective în care se vor indica motivele efectuării sechestrării. Rațiunea procedurii date reiese din faptul că prin urmărirea bunurilor debitorului urmează a fi adus la îndeplinire scopul și sarcina procedurii de executare care constă în contribuirea la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare, în modul stabilit de lege. Astfel, în cazul dispariției bunurilor debitorului sau deteriorării

acestora, creditorul va fi în imposibilitate de ași realiza drepturile recunoscute, iar executorul judecătoresc în imposibilitate de a urmări bunurile. În cazul comentat, însă, legiuitorul vine în apărare debitorului, impunând obligația executorului judecătoresc de a informa în cel mult 24 de ore instanța de judecată despre actele efectuate, iar judecătorul va examina circumstanțele menționate și va confirma legalitatea acțiunilor procesuale, printr-o mențiune pe procesul-verbal de sechestru.

Prezența creditorului sau a reprezentantului său la aplicarea sechestrului este obligatorie. Rațiunea faptului dat reiese din prevederile art. 10 alin. (1) CE, conform căruia executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile. Astfel, dat fiind faptul că sechestru asupra bunurilor debitorului se aplică în scopul apărării drepturilor creditorului recunoscute printr-un act judecătoresc și aducere la îndeplinire a actului de justiție, prezența acestuia la procedura de sechestrare este obligatorie.

Dacă un terț la procedura de sechestrare a bunurilor declară că bunurile supuse sechestrului sunt ale sale, în procesul-verbal cu privire la sechestrare se face mențiunea respectivă, iar terțului i se explică dreptul de a intenta o acțiune de ridicare a sechestrului. În acest caz, terțului îi va fi garantat dreptul la expunerea obiecțiilor sale asupra procedurii de sechestrare a bunurilor, iar în cazul în care acesta invocă faptul că bunurile sunt ale sale, terțului îi este garantat dreptul de a se adresa în instanța de judecată cu o cerere în procedură contencioasă privind ridicarea sechestrului de pe bunuri, conform prevederilor art. 164 CE.

Debitorul și creditorul, ceilalți participanți la procedura de executare pot face declarații și observații, care se consemnează în proces-verbal. Dreptul dat reiese din principiile legalității și umanismului procedurii de executare, precum și din prevederile art. 44 CE care asigură drepturile părților procedurii de executare.

Despre aplicarea sechestrului asupra bunurilor supuse înregistrării de stat executorul judecătoresc informează neîntârziat organele care efectuează înregistrarea de stat pentru a se face în registrul respectiv o mențiune cu privire la interdicția de înstrăinare a bunului sau de aplicare a sechestrului. Astfel, prin faptul efectuării înregistrărilor în registrul de stat a mențiunii privind interdicția de înstrăinare a bunului asupra căruia a fost aplicat sechestru, va fi indisponibilizat dreptul debitorului de ași exercita pe deplin dreptul de proprietate asupra acestuia, bunul sechestrat urmând a fi doar în posesia și folosința debitorului, fără posibilitatea înstrăinării acestuia, cu excepția cazurilor în care bunul sechestrat a fost transmis la păstrare creditorului sau altor persoane. În acest sens, va fi adus la îndeplinire scopul aplicării sechestrului asupra bunurilor debitorului.

Contractul de înstrăinare a bunului încheiat după introducerea interdicției de înstrăinare a bunului sau după întocmirea procesului-verbal de sechestru este nul.

Astfel, procesul-verbal de sechestrul este obligatoriu pentru părțile procedurii de executare, iar ca urmare a întocmirii acestuia, debitorul nu va fi în drept să încheie careva contracte de înstrăinare a bunurilor.

Asigurarea bunurilor sechestrate și suportarea riscurilor legate de ridicarea și de transportarea lor sunt puse pe seama debitorului. Astfel, debitorul are obligația de a suporta cheltuielile aferente procedurii de sechestrare a bunurilor, iar în cazul eschivării acestuia de la suportarea cheltuielilor, acestea vor fi avansate de către creditor, cu dispunerea încasării ulterioare a acestora din contul debitorului (conform prevederilor art. 36 CE).

Articolul 116. Cercetarea încăperilor și a depozitelor

- (1) În cadrul aplicării sechestrului pe bunuri, executorul judecătoresc are dreptul să deschidă și să cerceteze încăperile și depozitele încuiate dacă debitorul nu le deschide benevol, evitându-se deteriorarea nejustificată a bunurilor.*
- (2) La deschiderea încăperilor și a depozitelor pot fi utilizate mijloace tehnice, fapt care va fi consemnat în proces-verbal. Încăperea și depozitul pot fi sigilate și/sau puse sub pază, după caz.*
- (3) Executorul judecătoresc este obligat să nu dea publicității circumstanțele vieții intime a persoanei, constatate la aplicarea sechestrului.*
- (4) Dacă în timpul cercetării încăperilor și a depozitelor debitorului se descoperă obiecte și documente a căror circulație este interzisă de lege, executorul judecătoresc informează neîntârziat organul de resort.*
- (5) Prevederile prezentului articol se aplică și în cazul urmăririi bunurilor debitorului care se află la terți.*

În cadrul procedurii de aplicare a sechestrului executorul judecătoresc va întreprinde maximă diligență pentru a evita deteriorarea bunurilor debitorului. La fel, acesta are dreptul să deschidă încăperile și depozitele încuiate de către debitor, dacă acesta nu le deschide benevol, în acest caz executorul judecătoresc va antrena, după caz, în proces un lăcătuș.

La deschiderea încăperilor și a depozitelor pot fi utilizate mijloace tehnice, fapt care va fi consemnat în proces-verbal. Astfel, utilizarea mijloacelor tehnice în cadrul procedurii de sechestrare a bunurilor debitorului are scopul de a confirma legalitatea acțiunilor executorului judecătoresc. Încăperea și depozitul pot fi sigilate și/sau puse sub pază, după caz, cheltuielile urmând a fi suportate de către debitor.

Executorul judecătoresc este obligat să nu dea publicității circumstanțele vieții intime a persoanei, constatate la aplicarea sechestrului. Astfel, executorul judecătoresc este obligat să respecte viața intimă a persoanei garantate de legislația în vigoare și de a nu divulga informațiile devenite cunoscute ca urmare a efectuării actelor de executare silită.

Dacă în timpul cercetării încăperilor și a depozitelor debitorului se descoperă obiecte și documente a căror circulație este interzisă de lege, executorul judecătoresc informează neîntârziat organul de resort. În acest caz, executorul judecătoresc va interacționa cu alte instituții și organe în cadrul procedurii de executare.

Prevederile prezentului articol se aplică și în cazul urmăririi bunurilor debitorului care se află la terți. În cazul dat, după aplicarea sechestrului asupra bunurilor, executorul judecătoresc va informa terțul despre obligația de a asigura integritatea lor și despre interdicția de a le transmite debitorului sau unor terți fără acordul executorului judecătoresc.

Articolul 117. Evaluarea bunurilor

(1) Evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă. Executorul judecătoresc este obligat să înștiințeze în scris părțile despre faptul determinării valorii bunurilor supuse sechestrului și să explice dreptul acestora de a apela la un evaluator în cazul în care nu sunt de acord cu valoarea determinată de executor.

(2) Dacă evaluarea bunurilor este dificilă ori debitorul sau creditorul nu este de acord cu valoarea bunului determinată de executorul judecătoresc, acesta din urmă va antrena în evaluare un evaluator în domeniu.

(3) În cazul în care debitorul sau terțul împiedică accesul evaluatorului la bunul supus evaluării, debitorul sau terțul este lipsit de dreptul de a contesta valoarea stabilită a bunului, iar repararea prejudiciilor rezultate din eventuala diminuare a valorii poate fi pretinsă de la debitor sau terț.

(4) În cazul în care nici o parte în procedura de executare nu contestă în termen prețul stabilit de executorul judecătoresc, evaluarea se prezumă a fi corectă și definitivă.

(5) Cheltuielile de evaluare a bunurilor efectuată de evaluator le suportă persoana care a contestat valoarea determinată de executorul judecătoresc.

Odată cu aplicarea sechestrului asupra bunurilor debitorului, executorul judecătoresc urmează să stabilească și valoarea acestora, corespunzător prețurilor medii de piață din localitatea în care se află bunurile, acest drept fiindu-i acordat prin norma comentată. La fel, în vederea garantării drepturilor debitorului și respectării interesului major al acestuia executorul judecătoresc are obligația de a explica acestuia dreptul de a apela la un evaluator în cazul în care nu este de acord cu valoarea determinată de executor, acest drept fiind garantat și creditorului.

Dacă evaluarea bunurilor este dificilă ori debitorul sau creditorul nu este de acord cu valoarea bunului determinată de executorul judecătoresc, acesta din urmă va antrena în evaluare un evaluator în domeniu. Astfel, conform Legii nr. 989/2002

cu privire la activitatea de evaluare, *activitate de evaluare* constituie activitate desfășurată de întreprinderile de evaluare, care constă în estimarea valorii de piață sau a altei valori a obiectului evaluării. *Evaluator* este persoană fizică cu o reputație bună, cu studii superioare corespunzătoare, titular al certificatului evaluatorului, care posedă o experiență de muncă suficientă în domeniul evaluării, un înalt nivel profesional și competența necesară pentru desfășurarea activității de evaluare. Valoarea bunului este expusă printr-un *raport de evaluare* care este un act întocmit de evaluator, pe hârtie sau pe suport electronic, la finele procesului de determinare a valorii obiectului evaluării.

În cazul în care debitorul sau terțul împiedică accesul evaluatorului la bunul supus evaluării, debitorul sau terțul este lipsit de dreptul de a contesta valoarea stabilită a bunului, iar repararea prejudiciilor rezultate din eventuala diminuare a valorii poate fi pretinsă de la debitor sau terț. Prin urmare, la estimarea valorii obiectelor evaluării se aplică următoarele metode:

a) metoda analizei comparative a vânzărilor, care se bazează pe estimarea valorii obiectului prin compararea lui cu alte obiecte similare, vândute sau propuse spre vânzare;

b) metoda veniturilor, care se bazează pe estimarea viitoarelor venituri și cheltuieli, legate de utilizarea obiectului evaluării;

c) metoda cheltuielilor, care se bazează pe estimarea cheltuielilor pentru crearea unui obiect analogic celui de evaluat sau a cheltuielilor pentru înlocuirea obiectului supus evaluării, iar pentru aplicarea tuturor metodelor menționate de către evaluator urmează să aibă acces la bunurile care constituie obiectul evaluării. Astfel, în cazul lipsei accesului la bunul supus evaluării, evaluatorul este în imposibilitate de a aplica la activitatea de evaluare metodele menționate, iar ca sancțiune aplicată debitorului pentru împiedicarea accesului constituie decăderea acestuia din dreptul de a contesta valoarea stabilită bunului.

În cazul în care nici o parte în procedura de executare nu contestă în termen prețul stabilit de executorul judecătoresc, evaluarea se prezumă a fi corectă și definitivă. Astfel, prin exprimarea tacită a părților procedurii de executare, evaluarea se prezumă a fi corectă, iar efectele apărute în urma evaluării se consideră a fi legale.

Cheltuielile de evaluare a bunurilor efectuate de evaluator le suportă persoana care a contestat valoarea determinată de executorul judecătoresc. Cu titlu de excepție de la regula generală, conform căreia, partea care solicită îndeplinirea unui act sau întreprinderea unei acțiuni în cadrul procedurii de executare este obligată să avanseze taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare necesare în acest scop (art. 36 alin. (3) CE), în cazul contestării valorii determinate de executorul judecătoresc, cheltuielile de evaluare vor fi suportate de partea care contestă valoarea.

Articolul 118. Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor

(1) Despre sechestrarea și/sau ridicarea bunurilor se întocmește un proces-verbal în 3 exemplare, după modelul prevăzut la art.75 din prezentul cod.

(2) În procesul-verbal se enumeră obiectele și documentele sechestrate, indicându-se numărul, măsura, greutatea lor, genul, elementele de individualizare, gradul de uzură și, pe cât este posibil, valoarea lor. În cazul valorilor mobiliare, se indică numărul, emitentul, prețul nominal și alte date cunoscute la momentul sechestrării lor.

(3) Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor se aduce la cunoștință tuturor persoanelor care participă la efectuarea acestor acte procesuale, fapt confirmat prin semnătura fiecăreia. Refuzul de a semna procesul-verbal se consemnează în acesta.

(4) Dacă, în timpul aplicării sechestrului, debitorul sau alte persoane au încălcat ordinea publică ori au încercat să distrugă sau să ascundă bunurile, executorul judecătoresc va consemna în procesul-verbal aceste acțiuni, indicând, totodată, și măsurile pe care le-a întreprins.

(5) Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor poate fi contestat în instanță de judecată în termen de 7 zile de la data întocmirii sau comunicării lui, după caz.

Sechestrarea bunurilor constă într-un complex de acțiuni ce implică deplasarea la locul aflării bunurilor, pătrunderea în încăperea unde se află bunurile, inspectarea și inventarierea lor, după caz – ridicarea, evaluarea lor și reflectarea tuturor acestor acțiuni într-un proces-verbal în condițiile art.118 CE.

Astfel, art. 75 CE prevede conținutul unui proces-verbal de sechestrare întocmit de către executorul judecătoresc (analiza căruia este făcută la comentarea articolului 75).

În procesul-verbal se enumeră obiectele și documentele sechestrate, indicându-se numărul, măsura, greutatea lor, genul, elementele de individualizare, gradul de uzură și, pe cât este posibil, valoarea lor. Astfel, în procesul-verbal de sechestrare executorul judecătoresc va indica caracteristica detaliată a bunurilor supuse procedurii de sechestrare.

În cazul valorilor mobiliare, se indică numărul, emitentul, prețul nominal și alte date cunoscute la momentul sechestrării lor.

Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor se aduce la cunoștință tuturor persoanelor care participă la efectuarea acestor acte procesuale, fapt confirmat prin semnătura fiecăreia. Prin urmare, pentru a asigura transparența actelor procedurii de executare și de a respecta drepturile participanților la procedura de executare, inclusiv dreptul de a contesta actele executorului judecătoresc, ultimul

va da citirii procesul-verbal de sechestrul și va înmâna copia acestuia. Refuzul de a semna procesul-verbal se consemnează în acesta.

Dacă, în timpul aplicării sechestrului, debitorul sau alte persoane au încălcat ordinea publică ori au încercat să distrugă sau să ascundă bunurile, executorul judecătoresc va consemna în procesul-verbal aceste acțiuni, indicând, totodată, și măsurile pe care le-a întreprins. Prin urmare, menționăm că cerințele executorului judecătoresc înaintate în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, persoanele juridice, persoanele cu funcție de răspundere și persoanele fizice. Persoanele care nu execută cerințele executorului judecătoresc sau care împiedică executarea lor poartă răspunderea prevăzută de lege. Astfel, participanții la actele de executare silită au obligația de a respecta ordinea publică și de a îndeplini întocmai cerințele executorului judecătoresc, aflat în exercițiul funcției sale.

Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor poate fi contestat în instanța de judecată în termen de 7 zile de la data întocmirii sau comunicării lui, după caz. În cazul în care o parte consideră că prin sechestrarea unor bunuri în cadrul procedurii de executare i-au fost lezate careva drepturi, legiuitorul a garantat acestora dreptul de a contesta procesul-verbal în instanța de judecată și de a supune controlului judecătoresc legalitatea acestuia, într-un termen de 7 zile, care este unul de decădere.

Articolul 119. Înmânarea copiei de pe procesul-verbal

(1) Copia de pe procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor se înmânează, contra semnătură, debitorului sau reprezentantului său ori unui membru al lui de familie adult, după caz, iar dacă aceștia sunt absenți, se înmânează reprezentantului organizației de exploatare a locuințelor sau, după caz, reprezentantului autorității administrației publice locale de nivelul întâi, cărora li se explică dreptul și modul de contestare a acestor acte procesuale ori se transmit prin alte modalități prevăzute pentru comunicarea actelor executorului judecătoresc.

(2) În cazul sechestrării și/sau ridicării bunurilor debitorului persoană juridică, copia de pe procesul-verbal se înmânează în conformitate cu prevederile stabilite în prezentul cod pentru comunicarea actelor executorului judecătoresc persoanelor indicate la art.115 alin.(2) din prezentul cod.

Pentru a garanta părților procedurii de executare dreptul la contestarea actelor executorului judecătoresc în instanța de judecată și de a asigura transparența procedurii de executare, executorul judecătoresc va întreprinde toate măsurile necesare în vederea comunicării procesului-verbal de sechestrul. Totodată, părțile își

pot expune în procesul-verbal obiecțiile sale asupra actelor efectuate de către executorul judecătoresc.

În cazul debitorului persoanei juridice copia procesului-verbal se înmânează administratorului sau unui reprezentant al acestuia, împuternicit în condițiile art. 49-50 CE.

În practică, aplicarea unora dintre modalitățile de comunicare a procesului-verbal de sechestru se dovedește a fi ineficientă și dificilă – cum ar fi comunicarea actului prin reprezentantul organizației de exploatare a locuințelor sau, după caz, reprezentantul autorității administrației publice locale de nivelul întâi. Am crede mult mai indicată și eficientă – inclusiv pentru buna informare a debitorului – instituirea unor mecanisme de comunicare mai moderne și adaptate la realități (email, fax, mesagerii etc.).

Secțiunea a 2-a

Păstrarea bunurilor sechestrate

Articolul 120. Păstrarea bunurilor sechestrate

(1) Cu consimțământul creditorului, bunurile sechestrate se transmit spre păstrare, contra semnătură, debitorului sau membrilor lui de familie adulți.

(2) În cazul în care creditorul nu este de acord cu faptul că debitorului i se transmit bunurile sechestrate sau în cazul în care creditorul refuză să preia la păstrare bunurile, cu acordul părților se numește un administrator sau bunurile se dau la păstrare în baza unui contract de depozit.

(3) În cazul în care părțile nu ajung la un acord, administratorul este desemnat de către executorul judecătoresc.

(4) Nu pot fi desemnați în calitate de administrator rudele sau afinii de până la gradul al treilea inclusiv ai executorului judecătoresc sau ai părților în procedura de executare.

Având în vedere scopul sechestrării bunurilor – executarea ulterioară din contul lor a documentului executoriu – păstrarea în bune condiții și în siguranță a acestora, este la fel de importantă ca și identificarea și indisponibilizarea lor.

Opțiunea întâi de păstrare a bunurilor sechestrate oferită de legiuitor este lăsarea lor în păstrare la debitor sau membrii adulți ai familiei acestuia. Această primă opțiune este cea mai economicoasă, având în vedere că ea nu implică cheltuieli suplimentare pe care să le avanseze creditorul, ca ulterior acestea să fie încasate din contul debitorului. Însă, aplicarea ei este totalmente dependentă de decizia creditorului, or, lăsarea bunurilor în păstrare la debitor sau membrii adulți ai familiei sale se poate face doar cu consimțământul creditorului.

Dacă însă creditorul nu este de acord cu faptul că bunurile sechestrate să rămână la păstrare la debitor, el poate opta pentru cea de-a doua posibilitate – să le preia la păstrare el. Această opțiune și-o asumă creditorul, nefiind necesar acceptul debitorului. Tot creditorului îi revin responsabilitățile aferente păstrării bunurilor.

Dacă însă creditorul refuză să preia la păstrare bunurile, cu acordul părților se numește un administrator care va asigura păstrarea bunurilor sau bunurile se dau la păstrare în baza unui contract de depozit. Aceste servicii pot fi atât cu titlu oneros, cât și gratuit. Clauzele contractului de depozit urmează a fi deschise spre cunoștință părților procedurii de executare.

Articolul 121. Păstrarea obiectelor de valoare ridicate de la debitor

Bijuteriile și alte obiecte de aur, de argint, de platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și din perle, fragmentele din aceste obiecte, ridicate de la debitor, se depun imediat, de către executorul judecătoresc, la păstrare în instituțiile financiare ale Republicii Moldova.

Art. 121 CE stabilește o reglementare distinctă privind păstrarea bunurilor de valoare – bijuteriilor și altor obiecte de aur, de argint, de platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și din perle, fragmentelor din aceste obiecte. Aceste obiecte nu vor fi păstrate conform reglementărilor din art. 120 CE, ci vor urma singura modalitate de păstrare prevăzută de acest articol – prin depunerea imediată, de către executorul judecătoresc, la păstrare în instituțiile financiare ale Republicii Moldova.

Stabilirea acestei reguli restrictive, care limitează opțiunile de păstrare, este dictată de specificul acestor bunuri, or, ele pot fi ușor deteriorate, substituite etc., lucru care nu va fi vizibil cu ochiul liber și stabilirea acestora va necesita cheltuieli suplimentare pentru expertiză.

Articolul 122. Folosirea bunurilor date spre păstrare

(1) Persoana căreia i-au fost date spre păstrare bunuri sechestrate nu are dreptul să le folosească ori să le înstrăineze, cu excepția cazului în care acestea i-au fost date spre administrare silită.

(2) Persoana căreia i-au fost date bunuri spre păstrare este obligată să informeze executorul judecătoresc despre fructele acestor bunuri.

(3) Persoana căreia i-au fost date bunuri spre păstrare poartă, în conformitate cu legislația, răspundere pentru prejudiciul cauzat intenționat sau din culpă.

(4) Însușirea, înstrăinarea, substituirea, tănuirea bunurilor sechestrate date spre păstrare, utilizarea lor în alte scopuri atrag răspunderea prevăzută de lege.

Articolul dat stabilește limitările în folosirea bunurilor sechestrate și transmise la păstrare, menite să asigure integritatea bunurilor și nediminuarea valorii lor.

Astfel, potrivit alin. (1) persoana căreia i-au fost predate spre păstrare bunuri sechestrate nu are dreptul să le folosească ori să le înstrăineze, cu excepția cazului în care acestea i-au fost date spre administrare silită. Excepția prevăzută la finalul acestui alineat se referă la dreptul de a folosi bunul, nu și la dreptul de înstrăinare a acestuia. Or, înstrăinarea bunului sechestrat transmis la păstrare este susceptibilă de sancțiune penală. Situația în care cel ce deține bunul ar putea să îl vândă ar putea fi legitimată doar prin faptul existenței unui contract de vânzare în comision a bunului de către cel ce îl deține în baza contractului de depozit.

Alin. (2) al articolului comentat stabilește că persoana căreia i-au fost date bunuri spre păstrare este obligată să informeze executorul judecătoresc despre fructele acestor bunuri. Pentru aplicarea corectă a acestei norme, este important să se cunoască cert întinderea și semnificația noțiunii de “*fructe*” ale unui bun. Menționăm că în noua redacție a Codului civil noțiunea de “*fructe*” a fost încorporată în una mai largă și generică de “*produse ale bunului*”.

Astfel, potrivit art. 473 Cod civil, produsele bunurilor sunt fructele și produsele.

Fructele reprezintă acele produse care derivă din folosirea unui bun, fără a diminua substanța acestuia, iar produsele sunt produsele obținute dintr-un bun cu consumarea sau diminuarea substanței acestuia, precum copacii unei păduri, piatra dintr-o carieră și altele asemenea.

Fructele pot fi de câteva tipuri: naturale, industriale și civile. Fructele civile se numesc și venituri.

Fructele naturale sunt produsele directe și periodice ale unui bun, obținute fără intervenția omului, cum ar fi acelea pe care pământul le produce de la sine, producția și sporul animalelor. Fructele industriale sunt produsele directe și periodice ale unui bun, obținute ca rezultat al intervenției omului, cum ar fi recoltele de orice fel.

Fructele civile sunt veniturile rezultate din folosirea bunului de către o altă persoană în virtutea unui act juridic, precum sunt chiriile, arende, dobânzile, venitul rentelor și dividendele.

Fiind clarificat conținutul noțiunii de “*fructe*”, vom mai menționa că art. 1551 Cod civil obligă depozitarul să remită fructele bunului depozitat, Astfel, acest articol prevede:

“(1) Depozitarul este obligat să remită fructele bunului depozitat, percepute în perioada de depozitare. El va răspunde pentru neexecutarea acestei obligații numai în caz de intenție sau culpă gravă.

(2) Deponentul este obligat să compenseze cheltuielile necesare de percepere și păstrare a fructelor.

(3) Depozitarul este obligat să plătească dobândă pentru banii depozitați numai din ziua în care a fost pus în întârziere privind restituirea banilor.”

Alin. (3) și (4) ale articolului comentat stabilesc faptele susceptibile de răspundere aplicabilă persoanei care asigură păstrarea bunurilor sechestrate. Astfel, aceste alineate indică următoarele temeuri de răspundere:

- prejudiciul cauzat intenționat sau din culpă;
- însușirea;
- înstrăinarea;
- substituirea;
- tănuirea;
- utilizarea în alte scopuri a bunurilor sechestrate date spre păstrare.

Norma care prevede sancțiunile pentru aceste acțiuni este art. 251 Cod penal. Acest text legal stabilește următoarele:

“Însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tănuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate ori utilizarea lor în alte scopuri, săvârșită de o persoană căreia i-au fost încredințate aceste bunuri sau care era obligată, conform legii, să asigure integritatea lor, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 1850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.” Remarcăm că în norma din Codul penal lipsește elementul de substituire a bunurilor sechestrate ca și temeii de aplicare a sancțiunii, chiar dacă în Codul de executare acesta este.

Articolul 123. Vânzarea bunului aflat la păstrare în cazul degradării lui

(1) Dacă bunul sechestrat aflat la păstrare este expus degradării ori a suferit schimbări care implică pericolul deprecierei lui și nu mai este timp pentru înlăturarea, prevenirea degradării sau deprecierei bunului, persoana căreia i s-a dat bunul spre păstrare va informa la timp executorul judecătoresc, care este obligat să organizeze vânzarea bunului în condițiile prezentului cod. În acest caz, contestarea procesului-verbal de sechestră nu va suspenda vânzarea bunurilor, iar prevederile art.129 alin. (2) din prezentul cod nu se vor aplica.

(2) Executorul judecătoresc este în drept să vândă bunul sechestrat și în cazul în care păstrarea bunului implică cheltuieli disproporționate.

Art. 123 CE prevede anumite proceduri derogatorii de la regulile generale de vânzare a bunurilor sechestrate, aplicabile unor anumite categorii de bunuri.

Astfel, în cumulul condițiilor expuse mai jos, se va proceda la vânzarea imediată a bunurilor:

- dacă bunul sechestrat aflat la păstrare este expus degradării ori a suferit schimbări care implică pericolul deprecierei lui;
- nu mai este timp pentru înlăturarea/prevenirea degradării/deprecierei bunului.

Dacă aceste circumstanțe sunt cumulate, persoana căreia i s-a dat bunul spre păstrare va informa la timp executorul judecătoresc, acesta fiind obligat să organizeze vânzarea bunului în condițiile Codului de executare, însă cu câteva derogări cuprinse în acest articol.

Una dintre derogări se referă la faptul că vânzarea bunurilor nu va fi suspendată, chiar dacă procesul-verbal de sechestrare este contestat. Cea de-a doua derogare expres prevăzută este neaplicarea prevederilor art. 129 alin. (2) CE. Norma la care indică articolul comentat stabilește conținutul anunțului privind organizarea licitației. Astfel, am putea deduce că în acest caz nu se va emite anunțul cu conținutul indicat în alin. (2) art. 129 CE. Rămâne incertă însă situația cu aplicarea altor norme referitoare la procedura de vânzare prin licitație – termenul vânzării – de minim 15 zile din data publicării anunțului, procedura de înregistrare a participanților etc. Considerăm totuși că iminența intervenirii degradării sau distrugerii bunului ar justifica reducerea termenilor stabiliți de art. 129 CE și comprimarea procedurilor prealabile licitației, păstrând totuși, pe cât e posibil, gradul de transparență și publicitate a vânzării silite efectuate.

La alin. (2) al articolului comentat, legiuitorul indică că executorul judecătoresc este în drept să vândă bunul sechestrat și în cazul în care păstrarea bunului implică cheltuieli disproporționate. Apreciem că intenția legiuitorului, prin reunirea într-un singur articol a acestor 2 situații distincte, a fost de a indica că și pentru cea de-a doua situație se vor aplica procedurile de vânzare descrise la primul alineat. Totuși, ar fi oferit mai multă claritate normei o redacție mai explicită a acestui alineat.

Un alt element care necesită clarificări este noțiunea de cheltuieli de păstrare “disproporționate”, or, pentru justa ei înțelegere ar fi trebuit să fie indicat punctul de referință pentru aprecierea caracterului disproporționat – valoarea bunului, miza executării silite, posibilitățile creditorului sau altceva. Astfel, există un risc de aplicare și interpretare arbitrară a acestei sintagme.

Articolul 124. Remunerarea administratorului

(1) Dacă în calitate de administrator este desemnată o altă persoană decât debitorul, aceasta va avea dreptul la remunerație și la recuperarea cheltuielilor de păstrare a bunurilor.

(2) Executorul judecătoresc determină cuantumul remunerației în conformitate cu tarifele stabilite, iar în lipsa tarifelor, stabilește o remunerație obișnuită.

(3) Cheltuielile de păstrare a bunurilor sechestrate se includ în spezele procedurii de executare și sunt suportate de către debitor.

Acest articol se referă la dreptul administratorului desemnat pentru păstrarea bunurilor – altul, decât debitorul – de a fi remunerat și de a-și recupera cheltuielile de păstrare a bunurilor. Cuantumul remunerației urmează a fi stabilit de executorul judecătoresc conform unor tarife prestabilite – dacă acestea există – sau conform remunerației obișnuite. La fel, la stabilirea remunerației, trebuie să se țină cont de specificul păstrării/administrării bunului – există bunuri a căror păstrare necesită condiții sau îngrijiri speciale, constant verificate și adaptate și aceasta implică un efort și dedicație mai mare din partea administratorului. La fel, dacă pe durata păstrării acesta mai asigură și administrarea bunului, acest factor la fel va influența mărimea remunerației.

În ultimul alineat al articolului, legiuitorul indică că aceste cheltuieli vor face parte din spezele procedurii de executare, care vor fi recuperate din contul debitorului.

Secțiunea a 3-a Vânzarea bunurilor sechestrate

Articolul 125. Modul de vânzare a bunurilor sechestrate

(1) Bunurile sechestrate se vând, de regulă, la licitație sau prin organizații comerciale specializate, în bază de contract de comision.

(2) Bijuteriile și alte obiecte de aur, de argint, de platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și din perle, fragmentele din aceste obiecte, ridicate de la debitor, se vând prin intermediul organizațiilor specializate în achiziționarea obiectelor de valoare de la populație. Cu acordul părților, bunurile indicate în prezentul alineat, cu excepția celor prevăzute de lege, pot fi predate creditorului în contul achitării datoriei la prețul convenit de ei, care nu poate fi mai mic decât prețul determinat de organizația specializată.

(3) Valorile mobiliare sechestrate se vând în conformitate cu reglementările legale privind circulația valorilor mobiliare.

(4) Bunurile debitorului care fac parte din fondurile organizațiilor de stat, precum și ale întreprinderilor și altor obiective incluse în programul de privatizare, se vând de către organele centrale de specialitate ale administrației publice sau de autoritățile administrației publice locale în modul stabilit pentru privatizarea patrimoniului public, sub controlul executorului judecătoresc, cu virarea mijloacelor financiare, obținute din vânzare, la contul executorului judecătoresc în mărime suficientă pentru acoperirea creanței și a cheltuielilor de executare.

(5) Cu cel puțin 5 zile înaintea desfășurării licitației, se admite vânzarea de către

debitor a bunurilor sechestrate la un preț care să nu fie mai mic decât valoarea stabilită în procesul-verbal de sechestrul sau în raportul de evaluare, cu condiția virării sau vărsării sumelor, obținute din vânzare, nemijlocit la contul executorului judecătoresc. În cazul în care suma urmărită este mai mare decât prețul de vânzare a bunului propus de debitor și/sau dacă, în cererea de participare la licitație, cel puțin un participant oferă un preț mai mare decât cel la care debitorul intenționează să vândă bunul, executorul judecătoresc poate refuza debitorului vânzarea de sine stătătoare a bunului.

(5¹) Măsurile asigurătorii aplicate în privința bunului vândut, dreptul de proprietate asupra căruia este supus înregistrării de stat, își pierde efectul din momentul autentificării contractului de vânzare-cumpărare. Autentificarea contractului de vânzare-cumpărare se efectuează doar dacă există confirmarea executorului judecătoresc că suma echivalentă prețului vânzării este depusă la contul său.

(6) În cazul în care bunul sechestrat este gajat, executorul vinde acest bun și distribuie mijloacele obținute din vânzarea bunului gajat, în condițiile prezentului cod.

(7) Dacă nu au fost vândute în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative, bunurile pot fi transmise creditorului următor, iar dacă acesta refuză să le primească, pot fi date debitorului.

Articolul comentat însumează regulile privind procedurile de vânzare aplicabile bunurilor sechestrate.

Astfel, alin. (1) al acestuia indică asupra a 2 modalități de vânzare silită a bunurilor sechestrate:

- licitația, sau
- vânzarea în bază de contract de comision, prin organizații comerciale specializate.

Chiar dacă în acest text legal nu e specificată natura bunurilor la care se referă, totuși vom menționa că cea de-a doua modalitate de vânzare – vânzare prin comision nu este aplicabilă și pentru bunurile imobile – în virtutea naturii lor și imposibilității transmiterii către comisionar.

Alin. (2) se referă la o categorie de bunuri specială care, după cum am indicat mai sus, are un regim aparte de păstrare, dar și de vânzare. Astfel, bijuteriile și alte obiecte de aur, de argint, de platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și din perle, fragmentele din aceste obiecte, ridicate de la debitor, vor fi vândute prin intermediul organizațiilor specializate în achiziționarea obiectelor de valoare de la populație. Prin Hotărârea Guvernului nr.769/1995 au fost stabilite Regulile de achiziționare de la populație a metalelor prețioase și a pietrelor prețioase

ce se conțin în articole și resturi⁹¹. Potrivit acestor reguli, dar și clauzelor contractului de comision vor fi transmise spre vânzare bunurile enumerate la alin. (2) al articolului comentat.

Totodată, legiuitorul oferă părților o altă modalitate de valorificare a acestor bunuri – cu acordul părților. Ele pot fi predate creditorului în contul achitării datoriei la prețul convenit de ei, care nu poate fi mai mic decât prețul determinat de organizația specializată.

Totuși, legiuitorul a specificat că pot fi predate către creditor în contul achitării datoriei bunurile care nu sunt exceptate de lege. Deducem că în categoria celor exceptate de lege ar intra bunurile prohibite pentru achiziție conform pct. 7 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.769/1995, și anume:

- diamant brut și semifabricate, diamant tehnic;
- metale prețioase în stare nativă, sârmă, plăci, detalii;
- foițe de aur, discuri și alte semifabricate giuvaierice și pentru proteză dentară;
- metale prețioase în articole destinate producției și lucrărilor de laborator (contacte, veselă de laborator etc.);
- pietre prețioase (diamant, rubin, safir, smarald, alexandrit, precum și mărgăritar natural) în stare neprelucrată;
- deșeuri de metale prețioase (pilitură);
- ordine și medalii ce conțin metale prețioase.

Alin. (3) se referă la modul de vânzare a valorile mobiliare sechestrate. Legiuitorul nu instituie prin Codul de executare norme aplicabile vânzării acestor bunuri, ci face trimitere generic la “*reglementările legale privind circulația valorilor mobiliare.*” Apreciem că în noțiunea respectivă se înglobează Legea nr.171/2012 privind piața de capital⁹², Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni⁹³, dar și Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.14/5 din 31.03.2016 referitor la aprobarea Regulamentului privind circulația valorilor mobiliare pe piața de capital⁹⁴ și alte acte relevante domeniului.

---

⁹¹ Hotărârea Guvernului nr.769/1995 au fost stabilite Regulile de achiziționare de la populație a metalelor prețioase și a pietrelor prețioase ce se conțin în articole și resturi.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113330&lang=ro#

⁹² Legea nr.171/2012 privind piața de capital.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121985&lang=ro#

⁹³ Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=124769&lang=ro#

⁹⁴ Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.14/5 din 31.03.2016 referitor la aprobarea Regulamentului privind circulația valorilor mobiliare pe piața de capital.

https://www.cnpf.md/storage/files/files/Hot_14_5_2016.pdf

Alin. (4) al articolului comentat reglementează procedura de vânzare a bunurilor debitorului, care fac parte din fondurile organizațiilor de stat, precum și ale întreprinderilor și altor obiective incluse în programul de privatizare.

Potrivit acestui text legal, bunurile menționate se vând de către organele centrale de specialitate ale administrației publice sau de autoritățile administrației publice locale în modul stabilit pentru privatizarea patrimoniului public, sub controlul executorului judecătoresc, cu virarea mijloacelor financiare, obținute din vânzare, la contul executorului judecătoresc în mărime suficientă pentru acoperirea creanței și a cheltuielilor de executare. Legea-cadru care reglementează procedura de privatizare a patrimoniului public este Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice⁹⁵. Potrivit art. 7 al acestei legi, organul abilitat cu administrarea și deetatzarea proprietății publice a statului este Agenția Proprietății Publice, succesor al Agenției Privatizare.

Alin. (5) oferă debitorului încă o posibilitate de a-și valorifica de sine stătător bunurile, evitând vânzarea silită a acestora (și implicit – diminuarea prețului acestora). Astfel, cu cel puțin 5 zile înaintea desfășurării licitației, se admite vânzarea de către debitor a bunurilor sechestrate la un preț care să nu fie mai mic decât valoarea stabilită în procesul-verbal de sechestru sau în raportul de evaluare, cu condiția virării sau vărsării sumelor, obținute din vânzare, nemijlocit la contul executorului judecătoresc. Remarcăm că posibilitatea exercitării acestui drept este limitată ca termen – ea nu poate fi exercitată mai târziu decât cu 5 zile înainte de data fixată pentru desfășurarea licitației. Această limitare este necesară pentru a nu periclita organizarea licitației. În eventualitatea când bunul a fost vândut prin această modalitate de debitor, iar banii au intrat în contul executorului judecătoresc, potențialii participanți la licitație care au depus deja cereri la executorul judecătoresc, vor fi anunțați despre faptul că licitația nu va fi organizată. Considerăm oportun ca acest lucru să fie realizat printr-un anunț public, pentru maximă transparență.

Totuși, legiuitorul a prevăzut 2 situații în care exercitarea dreptului debitorului de a vinde bunul de sine stătător poate fi refuzată:

- în cazul în care suma urmărită este mai mare decât prețul de vânzare a bunului propus de debitor și în cererea de participare la licitație, cel puțin un participant oferă un preț mai mare decât cel la care debitorul intenționează să vândă bunul;
- dacă în cererea de participare la licitație, cel puțin un participant oferă un preț mai mare decât cel la care debitorul intenționează să vândă bunul.

---

⁹⁵ Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125104&lang=ro#

Aceste limitări au rațiunea de a spori șansele recuperării cât mai complete a valorii creanței, dar și vânzarea la un preț cât mai mare a bunului – lucru care este și în interesul debitorului.

În cazul când dreptul de proprietate asupra bunului vândut este supus înregistrării de stat, măsurile asigurătorii aplicate în privința acestuia, își pierd efectul din momentul autentificării contractului de vânzare-cumpărare. Însă, autentificarea contractului de vânzare-cumpărare se efectuează doar dacă există confirmarea executorului judecătoresc că suma echivalentă prețului vânzării este depusă la contul său.

Dacă bunul sechestrat este și gajat, executorul judecătoresc va vinde acest bun și va distribui mijloacele obținute din vânzarea bunului gajat, în condițiile prezentului cod, adică oferind prioritate cheltuielilor de executare și creanțelor garantate, a căror alăturare i-a fost comunicată. Dacă nu au fost vândute în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative, bunurile pot fi transmise creditorului următor, iar dacă acesta refuză să le primească, pot fi date debitorului.

Articolul 126. Termenul de vânzare a bunurilor sechestrat

(1) Dacă actele de aplicare a sechestrului asupra bunurilor nu au fost contestate în termenul prevăzut la art.118 alin.(5) din prezentul cod, executorul judecătoresc este obligat să inițieze, în cel mult 10 zile, procedura de vânzare a bunurilor sechestrat.

(2) În cazul în care actele de aplicare a sechestrului asupra bunurilor au fost contestate, vânzarea bunurilor la care se referă contestarea se suspendă până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Articolul dat indică asupra obligației imperative a executorului judecătoresc de a iniția vânzarea bunului sechestrat în termen de cel mult 10 zile de la expirarea termenului de contestare a actelor de aplicare a sechestrului, dacă contestația nu a fost depusă. Inițierea licitației înseamnă demararea procedurilor prealabile organizării acesteia – verificarea în registrele de publicitate a existenței grevărilor sau a unor notări, informarea titularilor acestora despre intenția de inițiere a vânzării, verificarea existenței coproprietarilor, informarea lor despre posibilitatea exercitării dreptului de preemțiune, evaluarea sumelor necesare a fi avansate de către creditor și solicitarea avansării lor, fixarea datei licitației etc.

Deseori se întâmplă că acest termen este extins la solicitarea creditorului sau în virtutea unor dificultăți de ordin practic – în comunicarea cu creditorul, în avansarea cheltuielilor de executare etc.

În cazul în care actele de aplicare a sechestrului asupra bunurilor au fost contestate, vânzarea bunurilor la care se referă contestarea se suspendă până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Articolul 127. Ridicarea sechestrului

(1) Sechestrul se ridică de pe bunuri în cazul:

- a) achitării de către debitor a datoriei și al recuperării cheltuielilor de executare;*
- b) achitării datoriei și restituirii cheltuielilor de executare din contul altor bunuri vândute sau prin alte modalități de executare;*
- c) necesității sechestrării unor alte bunuri solicitate pe piață, în scopul urgentării executării documentului executoriu;*
- d) vânzării bunului în condițiile art.125 din prezentul cod;*
- e) imposibilității vânzării bunului;*
- f) scoaterii de sub sechestrul a bunului în baza unei hotărâri judecătorești definitive;*
- g) solicitării creditorului, dacă sunt achitate cheltuielile de executare, inclusiv onorariul;*
- h) vânzării de către creditorul gajist a bunului gajat, cu condiția prezentării executorului judecătoresc a documentelor confirmative privind achitarea integrală a prețului de vânzare și calculul creanței și cu condiția virării la contul executorului judecătoresc a diferenței dintre prețul de vânzare și valoarea creanței sale.*

(2) După ridicarea sechestrului de pe bunuri, dacă ele nu se păstrează la debitor, executorul judecătoresc dispune restituirea acestora debitorului. În cazul în care dreptul de proprietate asupra bunurilor a trecut, în modul stabilit de prezentul cod, la persoana care le-a cumpărat sau la creditor, bunurile nu se restituie.

(3) În cazul executării parțiale a documentului executoriu, sechestrul se menține pe bunurile a căror valoare este suficientă pentru a achita partea neexecutată a datoriei și cheltuielile de executare.

Sechestrul fiind măsura de asigurare a executării menită să conserveze patrimoniul debitorului și să limiteze dreptul de folosință a acestuia își justifică menținerea atât timp cât acesta poate determina sau contribui la executarea creanței creditorului și achitarea cheltuielilor de executare. Articolul dat enumeră circumstanțele în care sechestrul de pe bunurile debitorului va fi ridicat.

Prim ipoteză reflectată la lit. a) a articolului comentat se referă la situația când datoria este achitată și cheltuielile de executare sunt recuperate. Menționăm în acest context că ținând cont de textul legal de la alin. (2) art. 10 CE, conform căruia *executarea silită începe prin sesizarea executorului judecătoresc în condițiile legii și se efectuează prin orice formă prevăzută de prezentul cod, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin documentul executoriu, până la achitarea dobânzilor, a penalităților sau a altor sume, acordate potrivit legii,*

precum și a cheltuielilor de executare, prin sintagma “*achitarea datoriei*” se va înțelege atât stingerea datoriei de bază, cât și a eventualelor penalități, dobânzi și alte sume rezultate din întârzierea executării.

Lit. b) se referă la situația când achitarea datoriei și restituirea cheltuielilor de executare s-a realizat din contul altor bunuri vândute sau prin alte modalități de executare. Astfel, dacă au fost sechestrate 2-3 bunuri ale debitorului, însă după vânzarea unuia dintre ele s-a acoperit toată datoria și cheltuielile de executare, sechestrul de pe celelalte, va fi ridicat. La fel, în situația când datoria a fost stinsă prin alte modalități – de exemplu, prin urmărirea creanțelor debitorului, a veniturilor lui sau prin compensare – menținerea sechestrului nu mai este justificată.

Primele 2 situații se refereau la ipoteza stingerii datoriei, cea de-a treia, reflectată la lit. c) alin. (1) al articolului comentat, se referă la situația când bunul sechestrat nu este prea atractiv și nu poate fi valorificat prin vânzare/transmitere în contul stingerii datoriei. În această situație, constatând necesitatea sechestrării unor alte bunuri solicitate pe piață, în scopul urgentării executării documentului executoriu, executorul judecătoresc va ridica sechestrul de pe bunul inițial sechestrat și va sechestra alt bun – dacă acesta există. Ținem să menționăm că aplicarea acestui articol trebuie corelată cu prevederile art. 90 CE, care stabilește reguli privind consecutivitatea urmăririi bunurilor.

Lit. d) a aceluiași alineat se referă la situația când bunul a fost vândut în condițiile art. 125 CE – adică prin licitație sau prin magazine în comision. Astfel, trecerea bunului în proprietatea altei persoane implică și scoaterea sechestrului aplicat pe acesta. În cazul când procesul-verbal de vânzare a bunului urmează a fi confirmat de instanță, sechestrul va fi ridicat doar după devenirea definitivă a acestei încheieri.

Lit. e) alin. (1) al articolului comentat prevede necesitatea ridicării sechestrului de pe bun în cazul imposibilității vânzării bunului. Concluzia imposibilității vânzării bunului poate fi făcută doar dacă în urma numărului admis de lege a licitațiilor efectuate conform rigorilor Codului de executare și/sau a aplicării altor modalități de vânzare, bunul nu a fost vândut și nici acceptat spre preluare de către cineva dintre creditorii. În acest caz, menținerea acestuia sub sechestr nu mai este justificată.

Situația reglementată la lit.f) alin. (1) al articolului comentat – scoaterea de sub sechestr a bunului în baza unei hotărâri judecătorești definitive derivă din forța obligatorie a unui act judecătoresc definitiv. Această situație poate interveni atunci când un terț sau debitorul înaintează în instanța de judecată o contestație la actul de sechestr sau o cerere de radiere din actul de inventar (art. 164 CE).

Lit. g) indică asupra posibilității de a ridica sechestrul la solicitarea creditorului, dacă sunt achitate cheltuielile de executare, inclusiv onorariul. Această

posibilitate derivă direct din principiul disponibilității creditorului, însă totodată garantează și încasarea cheltuielilor către executorul judecătoresc.

Ultima literă – h) alin. (1) al articolului comentat indică drept temei pentru ridicarea sechestrului vânzarea de către creditorul gajist a bunului gajat. În mod evident, creditorul gajist are prioritate în realizarea drepturilor sale, dacă ne referim la urmărirea bunului gajat. Însă chiar și în această situație, pentru respectarea drepturilor altor creditori negarantați, se impune respectarea anumitor condiții. Acestea sunt următoarele:

- prezentarea către executorul judecătoresc a documentelor confirmative privind achitarea integrală a prețului de vânzare (norma respectivă induce ideea că sechestrul va fi ridicat doar după prezentarea dovezii achitării integrale a costului bunului);
- prezentarea către executorul judecătoresc a calculului creanței (adică a tuturor actelor ce întemeiază calculul sumei pretinse de creditorul gajist de la debitorul gajist);
- virarea la contul executorului judecătoresc a diferenței dintre prețul de vânzare și valoarea creanței sale (suma respectivă urmând a fi distribuită către creditorii negarantați).

Alin. (2) al articolului comentat indică asupra acțiunilor ce urmează a fi realizate în privința bunurilor de pe care a fost ridicat sechestrul. Astfel, după ridicarea sechestrului de pe bunuri, dacă ele nu se păstrează la debitor, executorul judecătoresc dispune restituirea acestora debitorului. Reținem din acest text legal că executorul judecătoresc urmează să dispună restituirea bunurilor către debitor. Acest lucru înseamnă emiterea unui act de dispoziție în adresa persoanei care asigură păstrarea bunului, acesteia revenindu-i obligația de a transmite efectiv bunurile preluate anterior la păstrare, iar debitorului revenindu-i obligația de a depune diligența necesară pentru a asigura preluarea bunurilor scoase de sub sechestrul.

Ultimul alineat al articolului comentat menționează că în cazul executării parțiale a documentului executoriu, sechestrul se menține pe bunurile a căror valoare este suficientă pentru a achita partea neexecutată a datoriei și cheltuielile de executare. Aplicarea practică a acestor reglementări implică unele dificultăți, or, deseori valoarea bunului depășește valoarea părții neexecutate a obligației, însă bunul nu poate fi fracționat. În aceste cazuri sechestrul se va menține, dacă debitorul nu va propune alte bunuri/drepturi care pot fi menținute sub sechestrul pentru stingerea deplină a datoriei.

La fel, apar dificultăți în sensul estimării valorii creanței în cazul când obligația debitorului are caracter viager sau periodic. În aceste cazuri considerăm necesară menținerea interdicțiilor asupra bunurilor atunci când debitorul admite formarea restanțelor și/sau nu dispune de surse stabile și suficiente de venit care ar permite în mod rezonabil a achita fără tergiversări obligațiile sale.

Articolul 128. Organizarea licitației

(1) Data și locul desfășurării licitației de vânzare a bunurilor sechestrate se fixează de către executorul judecătoresc, ținându-se cont de necesitatea asigurării integrității bunurilor și de cheltuielile legate de păstrarea lor.

(2) Licitația se organizează la sediul biroului executorului judecătoresc sau într-un alt loc stabilit de acesta.

(3) Licitația poate fi amânată de către executorul judecătoresc la cererea creditorului sau la cererea debitorului, acceptată de creditor. Cheltuielile de organizare a vânzării bunurilor sunt opozabile solicitantului amânării.

Remarcăm că legiuitorul oferă executorului judecătoresc libertatea de a determina data și locul organizării licitației, indicând că la alegerea acestora se va ține cont de necesitatea asigurării integrității bunurilor și de cheltuielile legate de păstrarea lor. Astfel, dacă cheltuielile de păstrare a unui bun sunt considerabile, raportate la valoarea sa, tergiversarea numirii licitației poate diminua semnificativ rata de recuperare, or, cheltuielile de păstrare sunt prioritar reținute din costul bunului vândut. Chiar dacă acest articol nu prevede expres limitarea posibilității de organizare a licitației în zilele de odihnă, considerăm că acesta urmează a fi aplicat în concordanță cu prevederile art. 69 CE, licitația tot fiind un act de executare.

Licitația se organizează la sediul biroului executorului judecătoresc sau într-un alt loc stabilit de acesta – rămâne la discreția executorului judecătoresc să stabilească locul organizării licitației. Important e ca locul să fie corect și concret indicat în anunțul de organizare a licitației. Nu se admite schimbarea locului petrecerii licitației în ajunul sau în ziua petrecerii acesteia. În eventualitatea unei iminente necesități de schimbare a locului petrecerii acesteia, toți participanții și părțile trebuie informați în timp util pentru a putea ajunge la locul nou către ora fixată pentru petrecerea licitației.

Legea oferă posibilitatea amânării organizării licitației la cererea creditorului sau la cererea debitorului, acceptată de creditor. Amânarea se va face prin publicarea unui anunț potrivit art. 129 alin. (5) CE. Reținem totodată că cererea de amânare depusă poate fi respinsă de către executorul judecătoresc.

Cheltuielile de organizare a vânzării amânate a bunurilor sunt opozabile solicitantului amânării.

Articolul 129. Anunțul despre desfășurarea licitației

(1) Anunțul despre desfășurarea licitației se publică într-un ziar de nivel raional ori național sau în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se afișează la sediul biroului executorului judecătoresc. La solicitarea creditorului, pot fi aplicate suplimentar și alte modalități de anunțare a licitației.

- (2) *Anunțul despre desfășurarea licitației va cuprinde:*
- a) data, ora și locul desfășurării licitației;*
  - b) specificarea bunurilor, principalele lor caracteristici tehnico-economice, locul aflării;*
  - c) informații despre proprietarul bunurilor;*
  - d) informații despre terenul pe care sunt amplasate bunurile imobile și condițiile de utilizare a terenului de către proprietar*
  - e) prețul inițial de vânzare a bunurilor*
  - f) specificarea formei de plată;*
  - g) modul în care se ia cunoștință în prealabil de bunurile scoase la licitație;*
  - h) termenul-limită de depunere a cererii și a accontului de 5% din prețul inițial al bunurilor scoase la licitație, contul bancar la care urmează să fie vărsat;*
  - i) termenul-limită de înregistrare a prezenței și de primire a biletului de participare la licitație;*
  - j) cuantumul taxei de participare;*
  - k) datele de contact ale executorului judecătoresc.*
- (3) *Licitația va avea loc la cel puțin 15 zile de la data anunțării organizării ei.*
- (4) *Persoana la care se află bunurile în păstrare este obligată să asigure accesul la ele.*
- (5) *În caz de amânare a licitației, executorul judecătoresc va face un alt anunț în conformitate cu alin. (1) și (2).*

Potrivit alin. (1) al articolului comentat, anunțul despre desfășurarea licitației se publică într-un ziar de nivel raional ori național sau în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se afișează la sediul biroului executorului judecătoresc. Astfel, legiuitorul impune drept obligatorii 2 modalități de comunicare a anunțului: prin ziar raional/republican sau Monitorul Oficial și la sediul biroului executorului judecătoresc.

În acest sens, ținem să precizăm că la alegerea ziarului pentru publicarea anunțului, executorul judecătoresc va evita publicațiile destinate doar unui grup limitat de persoane reunite de un criteriu specific, îngust (confesie, vârstă, gen, profesie etc). Or, în cazul selectării unor asemenea publicații s-ar putea constata o limitare a cercului de potențiali cumpărători și o discriminare a potențialilor cumpărători care nu cad sub aria de interes a acestei publicații.

La solicitarea creditorului, pot fi aplicate suplimentar și alte modalități de anunțare a licitației (prin pagini web specializate de anunțuri, prin afișare la sediul autorității publice locale, unde se află imobilul, prin plasarea anunțului pe pagina web a UNEJ etc). Cheltuielile pentru aplicarea acestor modalități suplimentare de publicitate vor fi suportate de creditor.

Alin. (2) al articolului comentat enumeră exhaustiv elementele obligatorii ale anunțului privind organizarea licitației. Astfel, acesta va cuprinde următoarele elemente:

a) data, ora și locul desfășurării licitației – elemente necesare pentru prezența participanților;

b) specificarea bunurilor, principalele lor caracteristici tehnico-economice, locul aflării – aceste elemente sunt menite să determine interesul pentru un bun la potențialii cumpărători, oferindu-le informații despre caracteristicile acestora, dar și locul unde ele se află;

c) informații despre proprietarul bunurilor;

d) informații despre terenul pe care sunt amplasate bunurile imobile și condițiile de utilizare a terenului de către proprietar – aceste informații sunt utile potențialului cumpărător pentru a clarifica dacă terenul pe care se află construcția este deținut cu drept de proprietate/arendă/superficie etc. de către debitor sau de altă persoană;

e) prețul inițial de vânzare a bunurilor – trebuie indicat ca și o sumă exactă, or, din aceasta urmează a fi calculat acontul depus de participant;

f) specificarea formei de plată – norma se referă atât la modalitatea de plată a costului bunului, cât și a taxei de participare la licitație;

g) modul în care se ia cunoștință în prealabil de bunurile scoase la licitație – executorul judecătoresc urmează să indice unde poate fi văzut bunul și/sau raportul de evaluare;

h) termenul-limită de depunere a cererii și a acontului de 5% din prețul inițial al bunurilor scoase la licitație, contul bancar la care urmează să fie vărsat + aceste informații sunt de importanță maximă, căci nerespectarea lor atrage neadmiterea persoanei la licitație;

i) termenul-limită de înregistrare a prezenței și de primire a biletului de participare la licitație;

j) cuantumul taxei de participare;

k) datele de contact ale executorului judecătoresc – includ adresa biroului și numărul de telefon al executorului judecătoresc.

Articolul 130. Condițiile de participare la licitație

(1) La licitație se admit persoanele care au depus la timp cerere de participare și au prezentat documentele necesare.

(2) Doritorii de a participa la licitație prezintă următoarele documente:

a) cerere de participare la licitație, în care indică prețul propus pentru bunul scos la licitație;

b) copie de pe documentul de plată care confirmă depunerea acontului în mărimea stabilită la art.129 din prezentul cod și a taxei de participare pe contul

bancar indicat în anunțul despre organizarea licitației;

c) procură, după caz, pentru dreptul de a participa la licitație.

(3) Primirea cererilor și a documentelor se încheie cu o zi înainte de data licitației.

(4) Datele despre persoanele care au depus cerere de participare la licitație și numărul cererilor sunt confidențiale.

(5) Executorul judecătoresc înregistrează persoana care a depus cerere în calitate de participant la licitație. În cazul în care persoana nu a respectat cerințele referitoare la întocmirea și la prezentarea documentelor sau nu are dreptul de a participa la licitație, executorul judecătoresc refuză să o înregistreze.

(6) Persoana care a depus cerere de participare la licitație este în drept să o retragă, adresând un demers scris înainte de începutul licitației.

Alin. (1) al articolului comentat indică imperativ asupra a 2 condiții de admitere la licitație:

- depunerea setului complet de acte necesare pentru înregistrare în calitate de participant la licitație și
- depunerea în termen a actelor necesare.

Conținutul primei condiții este detaliat de alin. (2) care enumeră documentele necesare a fi prezentate pentru a participa la licitație. Acestea sunt:

- cererea, în care în mod obligatoriu se va indica prețul propus pentru bun, preț care nu poate fi mai mic decât prețul inițial de expunere la vânzare a bunului;
- copia de pe documentul de plată care confirmă depunerea pe contul bancar indicat în anunțul despre organizarea licitației a accontului în mărime de 5% din costul inițial al bunului expus la vânzare și a taxei de participare;
- procură pentru dreptul de a participa la licitație – acest act nu este obligatoriu, el fiind aplicabil doar dacă participantul mandatează altă persoană pentru participare fizică la licitație.

Chiar dacă enumerarea de la acest alineat nu cuprinde acest act, considerăm că suplimentar celor enumerate, participantul va depune și o declarație pe propria răspundere referitoare la faptul că nu îi sunt aplicabile interdicțiile de participare la licitație, enumerate în art. 131 CE. Această concluzie rezultă din conținutul alin. (5) al articolului comentat, care indică că *“în cazul în care persoana ...nu are dreptul de a participa la licitație, executorul judecătoresc refuză să o înregistreze.”* Depunerea respectivei declarații constituie filtrul pentru a determina dacă persoana este sau nu în drept să participe la licitație.

Referitor la cea de-a doua condiție – depunerea în termen a actelor, alin. (3) al articolului comentat indică asupra termenului-limită de primire a actelor – o zi înainte de data licitației. În practică acest termen este înțeles și aplicat diferit – există opinii potrivit cărora *“o zi înainte”* ar însemna 24 de ore până la ora licitației, dar

există opinii potrivit cărora “o zi înainte”, ar însemna data calendaristică premergătoare datei de organizare a licitației. Ne raliem acestei ultime opinii, din considerentul că legiuitorul operează în norma comentată cu unitatea temporară “zi”, și nu oră, astfel încât calcularea a 24 de ore nu se justifică.

Încă un aspect asupra căruia ținem să atragem atenția este că termenul indicat la alin. (3) este termen de încheiere a primirii actelor, nu a depunerii acestora.

Alin. (4) al articolului comentat impune obligația păstrării confidențialității datelor despre persoanele care au depus cerere de participare la licitație și numărul cererilor depuse.

Persoana care a depus cerere de participare la licitație este în drept să o retragă, adresând un demers scris înainte de începutul licitației. Urmare a recepționării unei asemenea cereri, executorul judecătoresc nu are obligația de emitere a unui act procedural, urmând prin acțiuni concludente să o accepte. Dacă însă cererea e depusă după începerea licitației, ea nu va fi primită de executorul judecătoresc.

Articolul 131. Interdicția de a participa la licitație

Sub sancțiunea nulității absolute, nu pot participa la licitație deputații, judecătorii, avocații, notarii, procurorii, executorii judecătorești, polițiștii, ofițerii de urmărire penală.

Articolul dat stabilește categoriile de persoane a căror participare la licitație este prohibită, din considerente de eliminare a oricărei suspiciuni de influențe exercitate asupra executorului judecătoresc sau asupra instanței la faza confirmării rezultatelor licitației. Reținem că participarea la licitație a persoanelor enumerate la acest articol atrage nulitatea absolută a procedurii de licitație, indiferent de faptul dacă acestea au câștigat sau nu licitația.

Articolul 132. Prețul inițial al bunurilor scoase la licitație

(1) Prețul inițial al bunurilor scoase la licitație este cu 20% mai mic decât cel stabilit la evaluarea lor, indicat în procesul-verbal de sechestrare a bunurilor sau, după caz, în raportul de evaluare a acestora. La cererea creditorului, executorul judecătoresc poate accepta ca prețul inițial să fie cel indicat în procesul-verbal de sechestrare sau, după caz, în raportul de evaluare a bunului.

(2) Bunurile proprietate pe cote-părți vândute în condițiile art.361 alin.(2) lit. b) din Codul civil vor fi expuse la vânzare la prețul stabilit la evaluarea lor dacă coproprietarii/administratorul asigură accesul cumpărătorilor și al executorului judecătoresc la ele. În cazul în care coproprietarii/administratorul nu asigură accesul cumpărătorilor și al executorului judecătoresc la bunuri, acestea vor fi vândute în condițiile alin.(1).

(3) Dacă în cererile de participare la licitație este propus un preț al bunurilor

scoase la licitație care îl depășește pe cel inițial, acesta din urmă va fi cel mai mare preț propus în cererile menționate.

Articolul dat stabilește modalitatea de determinare a prețului bunurilor expuse la licitație. Alin. (1) al articolului indică că prețul inițial de expunere la vânzare a bunului este cu 20 % mai mic decât cel indicat în procesul-verbal de sechestrare a bunului sau, după caz, în raportul de evaluare a acestuia. Diminuarea din start a prețului este justificată de faptul că bunul nu este vândut într-o procedură și modalitate tipică, prin acceptul și acordul celor 2 părți participante la vânzare-cumpărare, ci este vândut în pofida voinței debitorului, într-o procedură litigioasă.

Astfel, pentru a face mai atractivă procurarea bunurilor vândute prin licitația organizată în cadrul procedurii de executare silită, legiuitorul a impus această reducere a prețului inițial de vânzare a bunului.

Totuși, la cererea creditorului, executorul judecătoresc poate accepta ca prețul inițial să fie cel indicat în procesul-verbal de sechestrare sau, după caz, în raportul de evaluare a bunului. Astfel, în cazul când există motive de a crede că bunul este unul atractiv, care este solicitat pe piață și ar putea fi vândut, fiind expus la prețul fără reducerea de 20%, creditorul poate solicita acest lucru executorului judecătoresc.

În alin. (2) al articolului comentat se face trimitere la art. 361 alin. (2) lit. b) Cod civil. Remarcăm că legiuitorul până în prezent nu a adus în concordanță prevederile Codului de executare cu cele ale Codului civil și în acest sens vom indica că norma actuală din Codul civil este lit. b) alin. (3) art. 561 Cod civil.

Pentru a evita prejudicierea intereselor coproprietarilor, legiuitorul indică că, prin excepție, în această situație nu se va aplica diminuarea prețului cu 20%, prevăzută la alin. (1) și bunurile vor fi expuse la vânzare la prețul stabilit la evaluarea lor, dacă coproprietarii/administratorul asigură accesul cumpărătorilor și al executorului judecătoresc la ele. În cazul în care coproprietarii/administratorul nu asigură accesul cumpărătorilor și al executorului judecătoresc la bunuri, acestea vor fi vândute în condițiile alin. (1). Astfel, în cazul vânzării bunurilor proprietate pe cote-părți, vândute în scopul partajării lor, reducerea prețului intervine ca o sancțiune pentru împiedicarea accesului cumpărătorilor și/sau a executorului judecătoresc la bun.

Alin. (3) oferă încă o opțiune ce permite inițierea vânzării la un preț mai mare decât cel stabilit în condițiile alin. (1) al acestui articol. Astfel, dacă în cererile de participare la licitație este propus un preț al bunurilor scoase la licitație care îl depășește pe cel inițial, licitația va începe la cel mai mare preț propus în cererile de participare.

Rezumând, vom conchide că pentru a crește șansele vânzării silită legiuitorul stabilește drept regulă generală reducerea din start a prețului bunului cu 20%, însă oferă mai multe opțiuni pentru derogarea de la aceasta, atunci când bunul este

realmente de interes pentru cumpărători și ar exista șanse de a-l vinde la un preț mai mare.

Articolul 133. Acțiunile premergătoare vânzării la licitație

(1) Înainte de demararea licitației, executorul judecătoresc verifică la organul cadastral teritorial sau la alte organe competente drepturile reale și alte sarcini care grevează bunul urmărit. Titularii acestor drepturi vor fi înștiințați despre desfășurarea licitației.

(2) După expirarea termenului de depunere a cererilor de participare la licitație și până la începutul înregistrării prezenței, executorul judecătoresc este obligat să elaboreze partea întâi a procesului-verbal al licitației.

Articolul dat instituie obligația executorului judecătoresc de a verifica, înainte de demararea licitației, la organul cadastral teritorial sau la alte organe competente drepturile reale și alte sarcini care grevează bunul urmărit. După cum rezultă din textul articolului, această obligație este aplicabilă situațiilor de vânzare prin licitație a bunurilor, drepturile asupra cărora sunt supuse înregistrării de stat. Sintagma “*înainte de demararea licitației*”, urmează a fi înțeleasă ca și etapa anterioară publicării anunțului de organizarea a licitației. Verificarea suplimentară a registrelor de publicitate care trebuie să preceadă organizarea licitației este instituită de legiuitor ca și o măsură prudentială, pentru a evita situațiile când bunul va fi urmărit de executorul judecătoresc, fără a ține cont de interesele și creanțele altor creditori în interesul cărora au fost aplicate măsuri asiguratorii asupra aceluiași bun.

În cazul când, urmare a verificării, se va stabili că asupra bunului sunt aplicate și alte măsuri de asigurare a executării sau măsuri de asigurare a acțiunii, vor deveni aplicabile prevederile legale privind alăturarea la urmărire sau conexare.

Totodată, norma respectivă instituie obligația înștiințării titularilor acestor drepturi despre desfășurarea licitației – lucru necesar pentru a se asigura că aceștia nu au obiecții asupra prețului, dar și pentru a asigura posibilitatea egală tuturor creditorilor de a uza de dreptul de a cere primirea bunului în contul datoriei, în cazul când acesta nu va fi vândut la licitație ori a exercita alte drepturi oferite de legislație.

Acțiunile prevăzute în alin. (2) al articolului menționat, se referă nemijlocit la procedura licitației, fiind niște acțiuni tehnice ce preced deschiderea licitației. Astfel, după expirarea termenului de depunere a cererilor de participare la licitație și până la începutul înregistrării prezenței, executorul judecătoresc este obligat să elaboreze partea întâi a procesului-verbal al licitației. Conținutul părții întâi a procesului-verbal al licitației este prevăzut în alin. 2 art. 135 CE.

Articolul 134. Desfășurarea licitației

- (1) *Licitatia este desfășurată de executorul judecătoresc în a cărei procedură se află documentul executoriu.*
- (2) *În ziua licitației, la înmânarea biletelor de participare, executorul judecătoresc înregistrează participanții prezenți. Înregistrarea se încheie cu 10 minute înainte de începutul procedurii de licitare. Participanții care au întârziat la înregistrare nu sunt admiși la licitație.*
- (3) *Executorul judecătoresc (licitatorul) anunță începutul licitației și dă citire părții întâi a procesului-verbal.*
- (4) *Executorul judecătoresc oferă bunul (lotul) la prețul inițial. Persoana care acceptă prețul ridică biletul de participare.*
- (5) *Executorul judecătoresc oferă bunul spre vânzare de cel puțin 3 ori la rând, la intervale de timp care să permită opțiuni și suprasolicitări. După ce unul dintre participanți ridică biletul, ceilalți pot pretinde la bun (lot), propunând un preț mai mare cu unul sau cu mai mulți pași de ridicare. Dacă nimeni nu oferă un preț mai mare decât cel acceptat, strigat de 3 ori, executorul judecătoresc fixează, prin lovitură de ciocan, vânzarea bunului.*
- (6) *Participantul la licitație care a câștigat bunul (lotul) este obligat să semneze procesul-verbal.*
- (7) *Dacă participantul care a câștigat bunul (lotul) refuză să semneze procesul-verbal, se consideră că licitația nu a avut loc. În acest caz, licitarea reîncepe de la prețul oferit de participantul anterior.*
- (8) *Acontul nu se restituie participantului care:*
  - a) *a refuzat să semneze procesul-verbal de licitație;*
  - b) *nu s-a prezentat la licitație;*
  - c) *nu a achitat în termen costul lotului cumpărat.*
- (9) *Acontul nerestituit rămas la contul executorului judecătoresc se utilizează pentru necesitățile biroului acestuia.*
- (10) *În cazul în care la licitație sunt scoase mai multe loturi separate, iar participantul care a depus acontul nu a câștigat lotul pentru care a depus cerere și acont, el poate fi admis la licitarea următoarelor loturi dacă acontul depus nu este mai mic de 5% din prețul următorului lot.*

Art. 134 descrie procedura de organizare a licitației – unul dintre elementele-cheie în procedura de executare.

Alin. (1) al articolului comentat stabilește că licitația este desfășurată de executorul judecătoresc în a cărei procedură se află documentul executoriu. Acestui articol îi sunt incidente și reglementările referitoare la alăturarea la urmărire, soluționarea conflictelor de competență și conexarea urmărilor.

După cum rezultă din prevederile alin. (2) și (3) în ziua licitației, executorul judecătoresc va asigura întreprinderea următoarelor acțiuni:

- înmânarea biletelor de participare;
- înregistrarea participațiilor prezenți la licitație;
- să anunțe încheierea înregistrării cu 10 minute înainte de începutul procedurii de licitare;
- să restricționeze admiterea la licitație a participațiilor care au întârziat la înregistrare;
- să anunțe începutul licitației și să dea citire părții întâi a procesului-verbal, anterior pregătită în condițiile art. 133 CE.

Licitatia începe prin oferirea bunului (lotului) de către executorul judecătoresc la prețul inițial de vânzare a bunului – cel indicat în anunțul de organizare a licitației sau cel mai mare preț indicat în cerere de către participantul la licitație. Alineatele (5)-(6) ale articolului comentat stabilesc derularea procedurilor de formulare a ofertei de preț, de supralicitare și de declarare a câștigătorului licitației.

Alin. (7) indică asupra consecințelor refuzului de semnare a procesului-verbal de petrecere a licitației de către câștigătorul acesteia – reînceperea licitației de la prețul oferit de participantul anterior. Menționăm că legiuitorul nu a oferit detalii despre faptul dacă reînceperea licitației ar putea avea loc doar în cadrul aceleiași licitații, imediat, în aceeași zi și componentă de participanți sau și în altă zi, cu alți participanți. Totuși, din analiza sistemică a normelor Codului de executare, deducem că noțiunea de reîncepere a licitației diferă de cea de licitație repetată și ar fi aplicabilă pentru licitația în curs.

Articolul 135. Procesul-verbal al licitației

(1) Procesul-verbal al licitației este compus din două părți.

(2) Partea întâi cuprinde:

- a) data, ora și locul desfășurării licitației;*
- b) denumirea biroului executorului judecătoresc și numele licitatorului;*
- c) documentul executoriu pentru a cărui executare se vând bunurile;*
- d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului;*
- e) caracteristica obiectului scos la licitație;*
- f) prețul de la care începe licitarea și pasul de ridicare;*
- g) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul participanților la licitație;*
- h) sumele oferite de fiecare participant.*

(3) Partea a doua cuprinde:

- a) propunerile de ridicare a prețului de către fiecare participant în ordine*

succesivă;

b) prețul la care a fost vândut lotul;

c) numele și prenumele participantului care a câștigat lotul;

d) termenul de achitare a costului lotului de către adjudecător;

e) semnătura executorului judecătoresc și a participantului care a câștigat lotul, a creditorului și/sau a debitorului, dacă ultimii sunt prezenți.

(4) Copia de pe procesul-verbal al licitației se înmânează adjudecătorului după achitarea costului lotului câștigat, iar în cazurile stabilite, după confirmarea procesului-verbal de către instanța de judecată.

(5) Copia de pe procesul-verbal al licitației, după confirmarea de către instanța de judecată a legalității desfășurării licitației conform art.136 din prezentul cod, servește temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate pe numele adjudecătorului.

Art. 135 enumeră elementele constitutive ale unui proces-verbal de petrecere a licitației. Acest tip de proces-verbal este constituit din 2 părți.

Prima parte conține informații stabilite sau cunoscute executorului judecătoresc anterior începerii procedurii de licitație. Aceste informații servesc la identificarea obiectului licitației, locului și datei organizării acesteia, scopului organizării acesteia, proprietarul bunurilor și participanții la licitație.

Partea a doua a procesului-verbal reflectă nemijlocit cursul licitației și elementele de atestare a veridicității conținutului procesului-verbal – semnăturile participanților și a executorului judecătoresc, eventual – a părților procedurii de executare și a executorului judecătoresc.

Potrivit alin. (4) al articolului comentat, copia de pe procesul-verbal al licitației se înmânează adjudecătorului după achitarea costului lotului câștigat, iar în cazurile stabilite, după confirmarea procesului-verbal de către instanța de judecată. Copia de pe procesul-verbal al licitației, după confirmarea de către instanța de judecată a legalității desfășurării licitației conform art. 136 din prezentul cod, servește temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate pe numele adjudecătorului.

Articolul 136. Confirmarea de către instanța de judecată a procesului-verbal al licitației.

(1) În cazul în care dreptul de proprietate asupra bunului adjudecat la licitație trebuie să fie supus înregistrării de stat, executorul judecătoresc, după ce întocmește procesul-verbal al licitației, transmite instanței de judecată în a cărei circumscripție se află sediul biroului său copia de pe procedura de executare pentru confirmarea procesului-verbal al licitației.

(2) *În termen de 5 zile de la primirea copiei de pe procedura de executare, judecătorul constată legalitatea desfășurării licitației, pronunțând în acest sens o încheiere motivată. Prin aceeași încheiere judecătorul dispune anularea măsurilor de asigurare a acțiunii aplicate asupra bunului vândut la licitație, dacă acestea există.*

(3) *În cazul în care constată neregularități în procedura de desfășurare a licitației care nu pot fi înlăturate de îndată, judecătorul pronunță o încheiere motivată în care indică măsurile pe care executorul judecătoresc urmează să le întreprindă.*

(4) *Încheierea judecătorului poate fi contestată cu recurs.*

(5) *În cazul în care judecătorul nu confirmă procesul-verbal al licitației, executorul judecătoresc dispune desfășurarea unei licitații repetate. În acest caz, acotul depus pentru licitația anterioară se menține pentru licitația repetată.*

(6) *Stingerea datoriei după vânzarea bunului la licitație nu poate servi temei de neconfirmare sau de anulare a licitației.*

Licitația reprezintă un mijloc procedural care asigură valorificarea bunurilor debitorului prin vânzarea silită a acestora, la care se recurge ori de câte ori recuperarea creanței nu poate fi făcută pe o altă cale mai convenabilă creditorului.

După închiderea licitației, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul acesteia.

Executorul judecătoresc îi va elibera, sub semnătura sa, fiecărui adjudecat în parte, un certificat de adjudecare care constituie dovada dreptului de proprietate asupra bunurilor vândute iar, în cazul în care dreptul de proprietate asupra bunului adjudecat la licitație trebuie să fie supus înregistrării de stat, executorul judecătoresc, după ce întocmește procesul-verbal al licitației, transmite instanței de judecată pentru confirmarea procesului-verbal al licitației.

Copia de pe procedura de executare pentru confirmarea procesului verbal al licitației este transmisă instanței de judecată în a cărei circumscripție se află sediul biroului, care se va pronunța în privința legalității desfășurării licitației într-un termen de 5 zile de la primirea copiei de pe procedura de executare printr-o încheiere motivată, susceptibilă de recurs.

Dacă bunul nu urmează a fi suspus înregistrării de stat, debitorul, creditorul și/sau peroanele care au participat la licitație și care susțin că le-au fost lezate anumite drepturi sau interese, pot contesta procesul-verbal de desfășurare a licitației în termen de 15 zile, în conformitate cu prevederile art. 142 alin. (1) CE.

Potrivit alin. (1) art. 136 CE, în cazul în care dreptul de proprietate asupra bunului adjudecat la licitație trebuie să fie supus înregistrărilor de stat, executorul judecătoresc transmite instanței de judecată, în a cărei circumscripție se află sediul biroului său, după ce întocmește procesul-verbal al licitației, copia actului privind procedura de executare pentru confirmarea procesului-verbal al licitației.

Cu toate că acest fapt, nu este prevăzut de textul de lege menționat, se prezumă că instanța de judecată este sesizată prin demersul executorului judecătoresc, care trebuie să cuprindă, în mod obligatoriu, descrierea desfășurării întregii proceduri de vânzare a bunului la licitație, adică toate aspectele relevante prevăzute de art. 125-135 CE.

Totodată, în demers se vor indica persoanele care urmează a fi invitate în cadrul ședinței de examinare a cauzei. Astfel, la examinarea demersului respectiv, în afara executorului judecătoresc, se vor cita următorii participanți la proces, ale căror interese pot fi lezate prin încheierea instanței: creditorul, câștigătorul licitației bunului, alți participanți la procedura de licitație.

Neprezentarea părților, a executorului judecătoresc și a altor persoane citate nu va împiedica examinarea demersului, însă, având în vedere faptul că sarcina probării revine executorului judecătoresc și creditorului, este recomandată prezența lor în ședința de judecată pentru a da explicații și a răspunde la întrebările celorlalte părți și a instanței de judecată.

La examinarea demersului privind confirmarea procesului-verbal al licitației, instanța de judecată se va limita la aprecierea respectării condițiilor de fond și formă, respectarea exigențelor acestora, prevăzute de lege pentru legalitatea procedurii de licitație. Sarcina probațiunii necesității încuviințării unei acțiuni de executare de către instanța de judecată revine incontestabil executorului judecătoresc și creditorului, ambii fiind subiecți activi în procedura de executare și având un interes direct în finalitatea acesteia.

În sensul alin. (2) art. 136 CE, legislatorul a stabilit că, instanța se va pronunța în privința legalității desfășurării licitației într-un termen de 5 zile de la primirea copiei de pe procedura de executare printr-o încheiere motivată, susceptibilă de recurs în termenul general de 15 zile.

Prin aceeași încheiere, judecătorul va dispune anularea măsurilor de asigurare a acțiunii aplicate asupra bunului vândut la licitație, dacă acestea există.

Din sensul normei legale citate mai sus derivă că, judecătorul investit cu competența de soluționare a demersului de confirmare a procesului-verbal al licitației, poate anula doar măsurile de asigurare asupra bunului transmis în proprietate creditorului.

În cazul în care se constată neregularități în procedura de desfășurare a licitației ce nu pot fi înlăturate de îndată și care sunt în măsură să fie remediate, cum ar fi neindicarea în procesul-verbal al licitației a termenului de achitare a costului lotului de către adjudecător; caracteristica completă a obiectului scos la licitație ș.a. neregularități ce se referă la procedura de desfășurare a licitației sau forma procesului-verbal de licitație, instanța de judecată pronunță o încheiere motivată în care indică măsurile pe care trebuie să le întreprindă executorul judecătoresc. În acest

mod, instanța asigură eficiența controlului judecătoresc și promptitudinea procesului de executare.

Pentru asigurarea drepturilor părților participante la procesul de executare, orice acțiune ce urmează a fi întreprinsă în vederea executării documentului executoriu trebuie să fie efectuată cu respectarea prevederilor legislației în vigoare, inclusiv și a prevederilor art. 128-140 CE.

Pentru nerespectarea prevederilor privind procedura de desfășurare a licitației sau pentru desfășurarea acesteia cu derogări de la prevederile imperative ale Codului de executare, instanța de judecată nu va confirma procesul-verbal al licitației, iar dacă instanța nu confirmă procesul-verbal al licitației, executorul va dispune desfășurarea unei licitații repetate, care se va desfășura în condițiile și modul prevăzut de art. 128-140 CE, inclusiv evaluarea prealabilă a bunului.

În conformitate cu prevederile alin. (2) art. 858 Cod civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Vânzarea bunurilor debitorului prin licitație, reprezintă obiectul executării silite a unei obligații neexecutate de către acesta în termenul, locul și momentul stabilit, de aceea stingerea obligației după petrecerea licitației nu poate servi temei de anulare a unei licitații care s-a desfășurat cu respectarea prevederilor legale privind procedura de desfășurare a licitației or, neexecutarea în termen a unei obligații nu poate atrage nulitatea unui act emis în condițiile și modul prevăzut de lege. Or, nulitatea este o sancțiune procedurală, care desființează actul atunci când a fost încheiat cu încălcarea condițiilor stabilite de lege.

Articolul 137. Achitarea costului lotului procurat

În termen de 10 zile după încheierea licitației, adjudecătorul este obligat să depună integral la contul executorului judecătoresc costul bunurilor cumpărate. Acontul depus se include în suma de cumpărare a lotului.

Art. 137 CE impune un termen-limită pentru adjudecător în care este obligat să depună integral la contul executorului judecătoresc costul bunurilor cumpărate, ținând cont de suma acontului depus anterior.

Acest termen este unul destul de restrâns și impune maximă responsabilitate din partea câștigătorului licitației. Costul urmează a fi integral achitat și exclusiv la contul executorului judecătoresc, unde mijloacele bănești vor fi menținute până la distribuirea lor către creditor (creditori).

Articolul 138. Transmiterea bunului cumpărat

Bunul cumpărat la licitație se transmite după ce a fost achitat integral costul lui, iar procesul-verbal al licitației a fost confirmat printr-o încheiere judecătorească

definitivă în condițiile legii. Transmiterea bunului se certifică printr-un proces-verbal.

Potrivit acestui articol, dacă dreptul asupra bunului vândut la licitație nu implică necesitatea înregistrării de stat, acesta va fi transmis cumpărătorului după achitarea integrală a costului lui. În cazul când procesul-verbal al licitației urmează a fi confirmat printr-o încheiere judecătorească, bunul va fi transmis către cumpărător după rămânerea definitivă a încheierii judecătorești de confirmare a licitației.

Transmiterea bunului presupune preluarea lui de la persoana care l-a deținut anterior licitației și urmează a fi certificată prin proces-verbal întocmit de executorul judecătoresc.

Articolul 139. Cazurile când se declară că licitația nu a avut loc

(1) Se declară că licitația nu a avut loc în cazul în care:

- a) nu s-au înregistrat cel puțin 2 participanți;*
- b) la licitație s-a prezentat numai un participant sau nu s-a prezentat nici unul;*
- c) nici un participant la licitație nu a propus cel puțin un preț egal cu prețul inițial al bunurilor scoase la licitație;*
- d) adjudecătorul nu a achitat integral, în termen, costul lotului cumpărat;*
- e) judecătorul a pronunțat o încheiere, rămasă irevocabilă, privind neconfirmarea procesului-verbal al licitației.*

(2) Dacă s-a declarat că licitația nu a avut loc, executorul judecătoresc consemnează acest fapt într-un proces-verbal.

(3) În cazul în care s-a declarat că licitația nu a avut loc din motivele indicate la alin.(1) lit.a)–c) din prezentul articol, creditorul este în drept să preia bunurile la prețul stabilit la licitație. Creditorul gajist are dreptul preferențial de a primi bunul gajat. Creditorul care a solicitat primirea bunului în contul achitării datoriei este obligat să restituie suma ce depășește valoarea creanțelor sale.

(4) Prevederile alin.(3) nu se aplică în cazurile indicate la alin.(1) lit.d) și e).

Articolul de față conține o enumerare exhaustivă a situațiilor când se va declara că licitația nu a avut loc, cât și a consecințelor acestui fapt pentru derularea procedurii de executare în continuare.

Astfel, alin. (1) al articolului comentat indică 5 situații în care se va declara că licitația nu a avut loc. Potrivit lit. a) a acestui articol se declară că licitația nu a avut loc în cazul în care la aceasta nu s-au înregistrat cel puțin 2 participanți. Condițiile și termenii de înregistrarea pentru participare la licitație sunt stabilite de

art. 130 CE. Astfel, dacă cel puțin 2 persoane nu au depus cereri de participare cu respectarea tuturor rigorilor de înregistrare pentru licitație, se va considera că aceasta nu a avut loc.

Dacă totuși numărul de participanți înregistrați este mai mare sau egal cu 2, însă la data, ora și locul anunțat de petrecere a licitației se prezintă doar un participant sau nici unul, licitația, la fel, se va declara că nu a avut loc.

Atât condiția de la lit. a), cât și cea de la lit. b) alin. (1) al articolului comentat au drept scop de a crește șansele unei vânzări la preț cât mai mare a bunurilor expuse la vânzare, sporind competitivitatea procedurii de licitație.

Același scop este urmărit de legiuitor și la stabilirea condiției de la lit. c) a alineatului comentat, care se referă la situația când nici unul dintre participanți nu a propus cel puțin un preț egal cu prețul inițial al bunurilor scoase la licitație. Or, având în vedere că art. 132 CE prevede care este modalitatea de stabilire a prețului inițial al bunurilor expuse la licitație, în mod evident, nu poate fi admisă situația ca vânzarea acestuia să fie făcută la un preț mai mic. În cazul când unul dintre participanți propune un preț egal cu cel inițial, iar alți participanți nu supralicitează, bunul va fi vândut la prețul inițial de expunere la licitație.

Cea de-a patra situație când se va considera că licitația nu a avut loc se consumă doar după finalizarea licitației și epuizarea termenului legal prevăzut de art. 137 CE. Aceasta se va întâmpla dacă judecătorul nu a achitat integral, în termen, costul lotului cumpărat. Se va considera că situația dată semnifică fie o renunțare tacită de a cumpăra bunul, fie o încălcare esențială a clauzelor vânzării, motiv din care se va declara că licitația nu a avut loc.

În cazul în care judecătorul a pronunțat o încheiere, rămasă irevocabilă, privind neconfirmarea procesului-verbal al licitației la fel se va considera că licitația nu a avut loc.

Considerăm că utilizarea verbului “*a declara*” în contextul articolului comentat, nu este foarte reușită, or, aceasta presupune în toate cazurile emiterea unui act declarativ – așa cum indică și alin. (2) al articolului comentat – “*Dacă s-a declarat că licitația nu a avut loc, executorul judecătoresc consemnează acest fapt într-un proces-verbal.*” Însă nu în toate situațiile descrise *supra* consemnarea circumstanțelor în proces-verbal este realizabilă. Spre exemplu, pentru situația reglementată de lit. e) alin. (1) nu considerăm oportun ca executorul judecătoresc să emită un proces-verbal anume doar pentru a consemna un fapt, care dispus fiind de instanță, deja are forță deplină juridică.

În toate celelalte cazuri, executorul judecătoresc va consemna în procesul-verbal circumstanțele concrete care au avut ca și consecință declararea faptului că licitația nu a avut loc.

În cazurile când licitația nu a avut loc deoarece:

- a) nu s-au înregistrat cel puțin 2 participanți;

- b) la licitație s-a prezentat numai un participant sau nu s-a prezentat nici unul;
- c) nici un participant la licitație nu a propus cel puțin un preț egal cu prețul inițial al bunurilor scoase la licitație, creditorul va putea prelua bunurile la prețul stabilit la licitație. Această normă permite realizarea drepturilor creditorului printr-o altă modalitate, ca și răspuns la lipsa unui interes al cumpărătorilor pentru bunul expus la vânzare.

Legiuitorul indică că creditorul gajist are dreptul preferențial de a primi bunul gajat. Acest lucru înseamnă că alți creditori ar putea primi bunul doar dacă creditorul gajist refuză primirea lui în termenul indicat de alin. (1) art. 140 CE. Refuzul poate fi exprimat expres sau tacit (prin neprezentarea cererii).

Creditorul care a solicitat primirea bunului în contul achitării datoriei este obligat să restituie suma ce depășește valoarea creanțelor sale. Totodată, reieșind din prevederile alin. (8) art. 140 CE, dacă această sumă nu este suficientă pentru acoperirea cheltuielilor de executare, creditorul va achita și cheltuielile de executare, păstrându-și dreptul de a le pretinde din contul debitorului.

Dacă licitația nu a avut loc din motiv că judecătorul nu a achitat integral, în termen, costul lotului cumpărat sau din motiv că judecătorul a pronunțat o încheiere, rămasă irevocabilă, privind neconfirmarea procesului-verbal al licitației, creditorul nu poate solicita primirea bunului în contul achitării datoriei, urmând să fie dispusă organizarea unei licitații repetate. Legiuitorul a distins între motivele de declarare a faptului că licitația nu a avut loc, dispunând consecințe procesuale diferite, din motiv că situațiile indicate la lit. a) – c) alin. (1) art. 139 CE indică asupra unei atractivități scăzute a bunului sau prețului, pe când situațiile de la lit. d) și e) alin. (1) art. 139 CE nu derivă din rațiuni de coraport neatractiv “*valoare/calitate – preț*”.

Reținem că în cuprinsul alin. (7) art. 134 CE se mai indică asupra unei situații când se va considera că licitația nu a avut loc – când participantul care a câștigat lotul refuză să semneze procesul-verbal. Însă consecințele în acest caz sunt diferite decât în situațiile enumerate la art. 139 CE, licitația fiind reîncepută imediat de la prețul oferit de participantul anterior.

Articolul 140. Licitația repetată

(1) Dacă, în decurs de 5 zile de la data desfășurării licitației, creditorul nu solicită preluarea bunurilor, se organizează licitație repetată în condițiile prezentului cod.

(1¹) Pentru vânzarea unui bun vor fi organizate cel mult 3 licitații. În cazul în care se declară că licitația nu a avut loc din motivul indicat la art.139 alin.(1) lit.e) din prezentul cod, numărul licitațiilor nu este limitat.

(2) În cazurile prevăzute la art.139 alin.(1) lit.a)-c) din prezentul cod, executorul judecătoresc reduce prețul bunului. Reducerea nu poate fi mai mare de 20% din prețul la care a fost expus bunul la licitația precedentă și de 10% în cazul bunurilor imobile. Prețul inițial al bunului expus spre vânzare la a treia licitație

nu poate fi mai mic de 50% din prețul stabilit la evaluarea acestuia. În celelalte cazuri nu se permite reducerea prețului.

(3) Dacă se declară că licitația repetată nu a avut loc, creditorul este în drept să preia bunurile în contul achitării creanței, la prețul inițial stabilit la ultima licitație.

(4) Dacă la bunurile nevândute la licitația repetată pretind mai mulți creditori, acestea se vor transmite în ordinea de satisfacere a creanțelor, stabilită de prezentul cod.

(5) Dacă nu există creanțe care trebuie satisfăcute în primul rând, de dreptul preferențial dispune creditorul la al cărui demers au fost sechestrate bunurile, apoi creditorul care a avansat cheltuielile de executare pentru urmărirea acestui bun.

(6) În cazul în care creditorii se află în situații egale, problema se rezolvă prin tragere la sorți.

(7) În cazul în care creditorul care a solicitat să-i fie transmise bunurile nu se prezintă nemotivat la data stabilită de executorul judecătoresc sau refuză primirea lor, bunurile sunt propuse unui alt creditor, conform ordinii stabilite, iar dacă nu există alți creditori, bunurile sunt vândute prin alte modalități prevăzute de prezentul cod ori sechestrul se ridică dacă cheltuielile de executare sunt achitate integral.

(8) În cazul în care suma restituită de creditor în condițiile art.139 alin.(3) din prezentul cod nu este suficientă pentru acoperirea cheltuielilor de executare, acesta va achita și cheltuielile de executare. Bunul va fi transmis creditorului care a acceptat primirea lui în contul datoriei după achitarea diferenței dintre valoarea bunului transmis și valoarea creanței sale și după achitarea cheltuielilor de executare.

(9) Transmiterea bunului se dispune prin încheiere a executorului judecătoresc. În cazul transmiterii în contul achitării datoriei a bunurilor dreptul de proprietate asupra cărora este supus înregistrării de stat, încheierea executorului judecătoresc de transmitere a bunului se confirmă de instanța de judecată, conform procedurii stabilite la art.136 din prezentul cod. Încheierea instanței de judecată prin care se constată legalitatea transmiterii bunului servește temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate pe numele creditorului care a preluat bunul în contul achitării creanței.

(10) Ridicarea sechestrului de pe bunuri în cazurile prevăzute la alin.(7) se admite în baza unei încheieri.

Potrivit alin. (1) art. 140 CE, dacă, în decurs de 5 zile de la data desfășurării licitației, creditorul nu solicită preluarea bunurilor, se organizează licitație repetată în condițiile Codului de executare. Norma respectivă oferă creditorului dreptul, într-

un timp limitat, să solicite executorului judecătoresc preluarea bunului în contul achitării datoriei. În cazul când până la expirarea termenului indicat la alin. (1) al articolului comentat, creditorul nu solicită preluarea bunului în contul achitării datoriei, executorul judecătoresc va organiza licitație repetată, respectând prevederile referitoare la publicitatea ei, stabilite de art. 128-129 CE.

Legiuitorul a limitat numărul licitațiilor organizate pentru vânzarea unui bun la 3, cu excepția situației când se consideră că licitația nu a avut loc din cauza faptului că judecătorul a pronunțat o încheiere, rămasă irevocabilă, privind neconfirmarea procesului-verbal al licitației. În această situație numărul licitațiilor nu este limitat, având în vedere că prin organizarea repetată a acestora se remediază unele deficiențe admise la anterioarele licitații.

După cum arătam mai sus, situațiile indicate la alin. (1) lit. a)-c) art.139 CE, denotă lipsa unui interes din partea potențialilor cumpărători pentru procurarea bunului expus la licitație. Ca și remediu pentru aceste situații, pentru a crește șansele vânzării bunului, legiuitorul stabilește în alin. (2) al articolului comentat că executorul judecătoresc va reduce prețul bunului la licitațiile repetate.

Reducerea va fi de cel mult 20% din prețul la care a fost expus bunul la licitația precedentă – dacă este un bun mobil și de 10% în cazul bunurilor imobile.

Pentru a treia licitație prețul inițial al bunului expus spre vânzare nu poate fi mai mic de 50% din prețul stabilit la evaluarea acestuia.

Prețul redus al bunului se va indica în anunțul de organizarea a licitației repetate drept preț inițial de vânzare.

În celelalte cazuri când s-a declarat că licitația nu a avut loc (lit. d) și c) art. 139 CE), legea nu admite reducerea prețului.

Dacă se declară că licitația repetată nu a avut loc (din careva din motivele indicate la alin. (1) art. 139 CE), creditorul este în drept să preia bunurile în contul achitării creanței, la prețul inițial stabilit la ultima licitație. Pentru situațiile când există pluralitate de creditori care pretind la primirea bunului în contul stingerii creanțelor, se vor aplica prevederile art. 145 – 146 CE, care stabilesc ordinea de stingere a creanțelor, dar și categoriile de creanțe care au dreptul preferențial de stingere, înaintea tuturor.

Alin. (5) al articolului comentat oferă soluția pentru situațiile când creditorii au drepturi de creanță din aceeași categorie. Prioritate în aceste cazuri va avea creditorul la al cărui demers au fost sechestrate bunurile, apoi creditorul care a avansat cheltuielile de executare pentru urmărirea acestui bun. În aceste situații, executorul judecătoresc urmează să argumenteze și să motiveze în încheierea de transmitere a bunului existența circumstanțelor ce au oferit prioritate unui creditor față de altul. Prin cheltuieli de executare pentru urmărirea bunului legiuitorul se referă la cheltuielile pentru deplasarea la locul aflării bunului, sechestrarea, evaluarea, eventual – ridicarea și păstrarea bunului, organizarea licitației etc. Dacă

creditorii se află în situații egale (adică ambii au depus demersuri pentru sechestrarea aceluși bun și/sau ambii au avansat cheltuielile pentru urmărirea bunului), se va recurge la tragere la sorți pentru a determina cine dintre creditorii va primi bunul în contul stingerii datoriei. Chiar dacă soluția oferită de legiuitor nu este una clasic juridică, ea se justifică prin similitudinea situațiilor juridice în care se află creditorii-pretendenți la preluarea bunului.

Potrivit alin. (6) al articolului comentat, în cazul în care creditorul care a solicitat să-i fie transmise bunurile nu se prezintă fără motive plauzibile la data stabilită de executorul judecătoresc sau refuză primirea lor, bunurile sunt propuse unui alt creditor, conform ordinii stabilite, iar dacă nu există alți creditorii, bunurile sunt vândute prin alte modalități prevăzute de prezentul cod ori sechestrul se ridică dacă cheltuielile de executare sunt achitate integral.

Apreciem că în situația când nu există alți creditorii care ar accepta preluarea bunului imobil în contul stingerii datoriei, norma citată nu ar putea fi pe deplin aplicată. Or, singurul articol din Codul de executare care stabilește o altă modalitate de vânzare a bunului ar fi art. 143, însă aceasta, după cum indică alin. (1) din art. 143 CE, se aplică doar pentru bunuri mobile. Astfel, în situația unor imobile, soluțiile pe care le identificăm în legislație ar fi 2 – scoaterea de sub sechestrul sau administrarea silită în vederea urmării fructelor bunului.

Reținem din acest alineat că ridicarea sechestrului se va dispune doar după achitarea integrală a cheltuielilor de executare. Actul procedural emis de executorul judecătoresc pentru a dispune ridicarea sechestrului este încheierea, care poate fi contestată.

Alin. (8) al articolului comentat stabilește o situație suplimentară, când achitarea cheltuielilor cade în obligația creditorului – în cazul în care suma restituită de creditor în condițiile alin. (3) al art. 139 CE nu este suficientă pentru acoperirea cheltuielilor de executare. Doar ulterior îndeplinirii acestor 2 condiții (achitarea diferenței dintre valoarea bunului transmis și valoarea creanței sale și achitarea cheltuielilor de executare) bunul va fi transmis creditorului.

Transmiterea bunului către creditor se dispune prin încheierea executorului judecătoresc. În cazul transmiterii în contul achitării datoriei a bunurilor dreptul de proprietate asupra cărora este supus înregistrării de stat (bunuri imobile, mijloace de transport etc.), încheierea executorului judecătoresc de transmitere a bunului urmează a fi confirmată de instanța de judecată, conform procedurii stabilite la art. 136 CE. Legiuitorul a stabilit termeni reduși pentru instanță pentru a se expune asupra încheierii de transmitere a bunului în contul stingerii datoriei – 5 zile – pentru a asigura restabilirea drepturilor creditorului în termeni cât mai reduși, dar și pentru a nu prejudicia debitorul, or, pe durata examinării încheierii de confirmare a transmiterii bunului pot fi calculate penalități, întinderea cărora depinde de durata examinării acestei încheieri.

Încheierea instanței de judecată prin care se constată legalitatea transmiterii bunului servește temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate pe numele creditorului care a preluat bunul în contul achitării creanței. Astfel, creditorul va deveni proprietar al bunului doar după ce va obține încheierea instanței de judecată privind confirmarea transmiterii bunului. Legiuitorul nu indică ce urmează să întreprindă executorul judecătoresc dacă instanța de judecată nu confirmă transmiterea bunului. Aplicând analogia cu art. 136 CE, instanța urmează să indice în acest caz care sunt neregulile în procedura de transmitere identificate de ea (fără a depăși aria controlului aplicabil și a aprecia procedura de sechestrul și vânzare a bunului – a căror termeni și proceduri de contestare au fost deja depășite), iar executorul judecătoresc să dispună repetat transmiterea bunului, cu remedierea omisiunilor admise la precedentă transmitere.

Articolul 141. Încetarea vânzării bunurilor în legătură cu achitarea totală a datoriei

Dacă suma obținută din vânzarea unei părți din bunuri este suficientă pentru satisfacerea creanțelor și pentru recuperarea cheltuielilor de executare sau dacă debitorul le-a achitat până la vânzarea bunurilor, executorul judecătoresc, prin încheiere, dispune încetarea vânzării celorlalte bunuri și ridică sechestrul.

Art. 141 CE indică asupra a 2 situații de încetare a vânzării bunurilor în legătură cu stingerea totală a datoriei. Astfel, potrivit acestui articol, executorul judecătoresc va dispune prin încheiere încetarea vânzării bunurilor, dacă:

- din vânzarea unor bunuri din totalitatea celor sechestrate, s-au obținut mijloace bănești suficiente pentru a acoperi toate creanțele și cheltuielile de executare;
- debitorul a achitat până la vânzarea bunurilor toate creanțele și cheltuielile de executare.

În sensul ipotezei a doua enunțate în articolul comentat, prezintă interes și importanță practică sensul sintagmei “*până la vânzarea bunului*”. Faptul vânzării unui bun se consemnează prin procesul-verbal al licitației. Totuși, dacă bunul este un imobil sau un automobil, vânzarea la licitație nu va produce efecte până nu va fi confirmată de instanța de judecată. Însă, ținând cont de faptul că vânzarea la licitație a unui bun implică și apariția unor drepturi/obligații pentru terț – cumpărător al bunului, aprecierea momentului până la care se poate admite achitarea de către debitor a datoriei urmează a fi făcută ținând cont și de interesul cumpărătorului.

Reținem în acest sens și prevederile alin. (6) art. 136 CE, care indică că stingerea datoriei după vânzarea bunului la licitație nu poate servi temei de neconfirmare sau de anulare a licitației. Astfel, apreciem că achitarea de către debitor a datoriei poate fi făcută până la finalizarea licitației de vânzare a bunului – în cazul

când valoarea bunului acoperă întreaga creanță cu toate accesoriile ei și cheltuielile de executare.

Articolul 142. Contestarea rezultatelor licitației

(1) Creditorul, debitorul și/sau persoanele care au participat la licitație pot contesta procesul-verbal de desfășurare a licitației în termen de 15 zile de la data desfășurării.

(2) În cazul transmiterii dreptului de proprietate asupra bunurilor care urmează a fi supuse înregistrării de stat, va fi contestată încheierea judecătorului privind confirmarea licitației.

(3) În termen de 2 luni de la data când trebuiau să afle despre desfășurarea licitației, terții care nu au participat la licitație pot cere anularea rezultatelor ei. Persoanele respective nu vor putea fi repuse în termenul de contestare dacă, din data desfășurării licitației, a trecut mai mult de un an.

(4) În cazul contestării rezultatelor licitației de către părțile în procedura de executare, sumele obținute în urma desfășurării licitației se mențin în contul curent special al executorului judecătoresc până la devenirea irevocabilă a hotărârii judecătorești prin care s-a examinat contestarea.

Alin. (1) al articolului comentat stabilește cercul de subiecți care pot contesta procesul-verbal de desfășurare a licitației, dar și termenul de înaintare a contestației. Potrivit acestui text legal, pot contesta procesul-verbal de desfășurare a licitației creditorul, debitorul și/sau persoanele care au participat la licitație. Deducem din această normă, că persoanele care au depus cereri de participare la licitație, dar nu au participat la ea, nu pot depune contestații referitor la rezultatele licitației. Persoanele enumerate la alin. (1) pot depune contestații în termen de 15 zile de la data desfășurării licitației.

Dacă în urma licitației, a fost transmis dreptul de proprietate asupra unui bun care urmează a fi supus înregistrării de stat, contestația va fi îndreptată asupra încheierii judecătorului privind confirmarea licitației.

Spre deosebire de creditor, debitor și/sau persoanele care au participat la licitație, terții care nu au participat la licitație pot cere anularea rezultatelor ei în termen de 2 luni de la data când trebuiau să afle despre desfășurarea licitației.

Persoanele respective nu vor putea fi repuse în termenul de contestare dacă, din data desfășurării licitației, a trecut mai mult de un an.

În cazul contestării rezultatelor licitației de către părțile în procedura de executare, sumele obținute în urma desfășurării licitației se mențin în contul curent special al executorului judecătoresc până la devenirea irevocabilă a hotărârii judecătorești prin care s-a examinat contestarea.

Norma respectivă instituie o măsură prudentială, care e menită să protejeze interesul cumpărătorului, pentru a-l asigura că în eventualitatea unei anulări a rezultatelor licitației, acesta își va putea primi banii depuși în contul executorului judecătoresc.

Articolul 142¹. Vânzarea prin licitație a drepturilor litigioase

În scopul celerității procedurii, executorul judecătoresc este în drept să vândă drepturile litigioase ale debitorului prin licitație cu strigare, organizată în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod. Prețul inițial nu va fi mai mic de 50% din valoarea lor de bilanț/nominală, iar la licitația repetată prețul poate fi redus până la 30% din valoarea de bilanț/nominală. Creditorii vor beneficia de dreptul de a prelua drepturile litigioase în contul stingerii datoriilor, conform prevederilor art.140 alin.(3) din prezentul cod.

Articolul dat introduce o novatie în procedura de executare silită, instituind pentru prima dată posibilitatea urmăririi prin vânzare a drepturilor litigioase ale debitorului. Ar fi corect să recunoaștem că reglementarea oferită de acest articol este sumară și nu oferă un algoritm clar de urmărire a drepturilor litigioase. La fel, practica în sensul aplicării acestei modalități de executare silită tot este una modesta.

Noțiunea de drept litigios este definită de art. 1153 Cod civil. Potrivit acestei norme, un drept este litigios în cazul în care este incert, contestat sau contestabil de debitor sau în cazul în care a fost intentată o acțiune ori se poate prezuma că acțiunea va fi necesară.

Observăm că și definiția oferită de Codul civil acestei noțiuni este vizibil marcată de elemente susceptibile de aprecieri și interpretări.

E necesar să se înțeleagă că un drept va fi considerat litigios atunci când fie fondul/existența acestuia este contestabilă și incertă, fie întinderea lui.

Modalitatea de vânzare a acestor drepturi este licitația cu strigare, organizată în condițiile Codului de executare, cu derogările stabilite de acest articol. Printre derogările de la procedura specială, specific vânzării acestui tip de drepturi vom reține faptul că prețul inițial de expunere la vânzare este diminuat nu cu 20% din valoarea dreptului, ci cu 50%, iar prețul minim la care poate fi expus spre vânzare un bun litigios constituie 30% din valoarea de bilanț/nominală a acestuia.

La fel, în virtutea prevederilor art. 1154 Cod civil, sub sancțiunea interdicțiilor absolute, cad unele categorii de persoane, și anume: judecătorii, avocații, notarii, procurorii și executorii judecătorești nu pot dobândi drepturi litigioase. Reținem că această prevedere conține un cerc de subiecți nesusceptibili de participare la licitație mai îngust decât cel prevăzut la art. 131 CE.

La fel ca și în cazul vânzării altor bunuri, creditorul procedurii de executare poate prelua drepturile litigioase în contul stingerii datoriei, în condițiile prevederilor alin. (3) art.140 CE.

Totodată, trebuie să se țină cont că potrivit art. 1155 Cod civil, în cazul în care un drept litigios a fost vândut, cel de la care se reclamă este eliberat dacă plătește cumpărătorului prețul vânzării, cheltuielile de vânzare și dobânda pentru preț și pentru cheltuielile de vânzare calculată de la data când prețul și cheltuielile au fost plătite.

Însă, acest drept nu poate fi exercitat în cazul în care vânzarea este făcută față de un creditor pentru a i se plăti ceea ce i se datorează, față de un coproprietar sau față de un moștenitor al bunului care este obiectul dreptului litigios și nici în relațiile dintre profesioniști. De asemenea, nu poate fi exercitat dreptul dacă există o hotărâre judecătorească prin care se confirmă dreptul litigios sau dacă acest drept a fost stabilit și litigiul este pregătit pentru a fi judecat.

Articolul 143. Vânzarea bunurilor mobile prin organizații comerciale

(1) Bunurile mobile pot fi vândute prin organizații comerciale în baza unui contract de comision.

(2) În termen de 3 zile lucrătoare de la vânzarea bunurilor, sumele obținute de organizațiile comerciale din vânzarea bunurilor se transferă la contul curent special al executorului judecătoresc în a cărui procedură se află executarea.

(3) Reevaluarea bunurilor transmise spre vânzare se admite, în condițiile legii, cu participarea executorului judecătoresc. Data, ora și locul reevaluării se comunică debitorului și creditorului. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea chestiunii. Dacă debitorul și creditorul nu au fost prezenți la reevaluare, executorul judecătoresc le comunică reevaluarea operată.

(4) Cuantumul comisionului se stabilește de comunul acord al executorului judecătoresc și al comisionarului și se achită din sumele încasate din vânzarea bunurilor.

Articolul dat reglementează o modalitate alternativă de vânzare a bunurilor în cadrul procedurii de executare silită, aplicabilă doar bunurilor mobile, după cum indică chiar titlul articolului.

La aplicarea acestei modalități de vânzare urmează să se țină cont de anumite reguli specifice vânzării prin organizații comerciale specializate pentru vânzarea bunurilor în comision. Reglementările aplicabile acestui tip de vânzare se conțin în Regulile comerțului de consignație, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1010 din 31.07.1997⁹⁶.

---

⁹⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110637&lang=ro

Astfel, la întocmirea contractului de comision, se vor aplica reglementările din actul normativ indicat *supra*, corelate cu prevederile Codului de executare. Termenii și frecvența revizuirii prețului, modalitatea de afișare a acestuia, cât și de expunere a bunurilor spre vânzare, remunerarea cuvenită comisionarului etc. sunt aspecte reglementate de Hotărârea Guvernului nr.1010/1997.

Totodată, acestea vor fi adaptate prevederilor alin. (2) și (3) ale prezentului articol, care stabilesc termeni specifici pentru transferul sumelor obținute din vânzarea bunurilor, dar și anumite reglementări aparte pentru procedura de reevaluare – cum ar fi obligativitatea prezenței executorului judecătoresc la reevaluarea bunului, informarea debitorului și creditorului despre data, ora și locul efectuării reevaluării, pentru a le oferi posibilitatea de a participa la acestea, informarea părților procedurii de executare despre efectuarea reevaluării. Aceste reglementări specifice derivă din faptul că bunurile expuse spre vânzare în comision nu sunt proprietatea executorului judecătoresc, corespunzător se impune necesitatea asigurării transparenței modului de vânzare a lor.

Capitolul X

MODUL DE SATISFACERE A CREAŢELOR

Articolul 144. Distribuirea și eliberarea sumelor realizate în faza de executare

- (1) Dacă sumele obținute din executare nu sunt suficiente pentru stingerea creanțelor, ele se distribuie creditorilor, în modul stabilit de prezentul cod, proporțional creanței fiecăruia în modul stabilit de lege, până la satisfacerea totală a creanțelor acestora.*
- (2) Creanțele fiecărei categorii ulterioare se satisfac după ce au fost satisfăcute creanțele categoriei anterioare.*
- (3) În cazul în care, până la distribuirea sumelor obținute prin executare, și alți creditori au depus documente executorii, executorul judecătoresc va dispune distribuirea sumelor potrivit ordinii stabilite la art.145 și 146 din prezentul cod, dacă legea nu prevede altfel.*
- (4) Sumele distribuite creditorilor gajști în temeiul art.100 din prezentul cod le vor fi eliberate doar după prezentarea titlului executoriu sau altui document executoriu prevăzut la art. 11, cu condiția ca sumele distribuite să fie indicate în titlul executoriu sau în actul emis de creditorul gajist care însoțește un alt document executoriu. Sumele distribuite în temeiul titlurilor executorii de asigurare a acțiunii vor fi eliberate doar după prezentarea documentului*

executoriu și în mărimea stabilită de acesta spre încasare.

(5) Sumele distribuite se eliberează după expirarea a 5 zile de la data intrării în vigoare a încheierii privind distribuirea lor, cu excepția cazurilor de contestare. Sumele pot fi eliberate creditorilor în valută străină, inclusiv în numerar, persoanelor fizice numai în cazul în care dacă Legea nr. 62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară permite primirea/efectuarea plăților și transferurilor în valută străină pe teritoriul Republicii Moldova în privința creanțelor respective.

(6) Sumele pot fi eliberate prin derogare de la norma prevăzută la alin.(5) în cazul în care debitorul și creditorii solicită, prin cerere, acest lucru. Părțile care au consimțit să li se elibereze sumele până la expirarea termenului de contestare sunt decăzute din dreptul de a contesta încheierea de distribuire.

(7) La întocmirea încheierii de distribuire se va ține cont și de sumele calculate în condițiile art.24 din prezentul cod.

(8) Suma rămasă după satisfacerea tuturor creanțelor se restituie debitorului. Suma în valută străină rămasă după satisfacerea tuturor creanțelor se restituie prin virament. În cazul debitorului persoană fizică, suma în cauză poate fi restituită și în numerar.

Articolul dat se referă la o situație când există o pluralitate de creanțe care nu pot fi stinse integral din mijloacele bănești încasate/obținute în urma vânzării silite a bunurilor debitorului. Prin acest articol legiuitorul instituie o procedură menită să aducă echitate și proporționalitate între creditorii aceluiași debitor sau între diferitele tipuri de creanțe față de un debitor.

Pentru aplicarea articolului 144 CE sunt necesare 2 condiții:

- să existe 2 sau mai multe creanțe față de același debitor;
- mijloacele bănești obținute din executare sa nu fie suficiente pentru stingerea creanțelor.

Fiind întrunite aceste două condiții, executorul judecătoresc va aplica procedura distribuirii mijloacelor bănești ca și o modalitate de satisfacere colectivă a creanțelor. La satisfacerea proporțională a acestora se va ține cont obligatoriu de categoriile de creanțe, așa cum sunt ele stabilite la art. 145 și 146 CE. Or, alin. (2) al articolului comentat indică că creanțele fiecărei categorii ulterioare se satisfac după ce au fost satisfăcute creanțele categoriei anterioare.

Alin. (3) al articolului comentat stabilește că dacă până la distribuirea sumelor obținute prin executare, și alți creditori au depus documente executorii, executorul judecătoresc va dispune distribuirea sumelor potrivit ordinii stabilite la art. 145 și 146 CE, dacă legea nu prevede altfel. Reținem din acest alineat că este suficientă depunerea titlului executoriu de către alți creditori pentru ca și creanțele lor să fie luate în calcul la emiterea încheierii de distribuire. Astfel, pentru aceste situații nu

se vor aplica prevederile alin. (3) art. 60 CE privind acordarea unui termen de 15 zile pentru executarea de către debitor a obligațiilor sale pecuniare fără a fi întreprinse măsuri de executare silită.

Ca și măsuri prudentiale, pentru a asigura caracterul cert al creanțelor incluse în încheierea de distribuire a sumelor obținute din executarea silită, la alin. (4) al articolului comentat se indică că sumele distribuite creditorilor gajști în temeiul art. 100 CE vor fi eliberate doar după prezentarea titlului executoriu sau altui document executoriu prevăzut la art. 11, cu condiția ca sumele distribuite să fie indicate în titlul executoriu sau în actul emis de creditorul gajist care însoțește un alt document executoriu. Sumele distribuite în temeiul titlurilor executorii de asigurare a acțiunii vor fi eliberate doar după prezentarea documentului executoriu și în mărimea stabilită de acesta spre încasare.

În cazul când urmare a soluționării acțiunii pentru asigurarea căreia au fost distribuite sume, acțiunea a fost respinsă printr-un act judiciar definitiv, sumele distribuite vor fi redistribuite pentru ceilalți creditori. Din acest considerent, mijloacele bănești distribuite în temeiul actelor judecătorești privind asigurarea acțiunii alăturate/conexate la urmărire vor rămâne la contul executorului judecătoresc care a dispus distribuirea și nu vor fi transferate la contul executorului judecătoresc care s-a alăturat urmăririi.

Sumele distribuite se eliberează după expirarea a 5 zile de la data intrării în vigoare a încheierii privind distribuirea lor, cu excepția cazurilor de contestare. Atestăm în cuprinsul acestui articol o situație când încheierea emisă de executorul judecătoresc nu este executorie din momentul emiterii, iar contestarea acesteia nu permite executarea celor dispuse prin ea.

Sumele pot fi eliberate creditorilor în valută străină, inclusiv în numerar, persoanelor fizice numai dacă Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară permite primirea/efectuarea plăților și transferurilor în valută străină pe teritoriul Republicii Moldova în privința creanțelor respective. Potrivit alin. (2) art. 21 al Legii menționate *“se admite efectuarea pe teritoriul Republicii Moldova a plăților și transferurilor în valută străină între rezidenți în cazul:*

l) emiterii/eliberării documentelor executorii în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova;

n) dacă alte acte legislative ale Republicii Moldova prevăd, în mod expres, posibilitatea efectuării operațiunilor în valută străină.”

La fel, alin. (1) art. 26 al legii menționate indică că *„persoanele juridice rezidente pot utiliza numerar în valută străină și cecuri de călătorie în valută străină (denumite în continuare numerar) în cazul: n) primirii de la persoane fizice și eliberării în favoarea persoanelor fizice a numerarului potrivit documentelor executorii eliberate/emise în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova”*.

Totuși, dacă debitorul și creditorii solicită, prin cerere scrisă, eliberarea sumelor distribuite, prin derogare de la norma prevăzută la alin. (5) al articolului comentat, acest lucru poate fi admis de executorul judecătoresc. Ținem să atenționăm în acest context că dacă în încheiere sunt vizați mai mulți creditori, cererea doar a unuia dintre ei nu este suficientă pentru eliberarea mijloacelor bănești. Astfel, derogarea de la alin. (5) poate fi admisă doar la existența unui acord din partea tuturor creditorilor și debitorilor vizați în încheiere.

La fel, executorul judecătoresc urmează să comunice părților că dacă acestea au consimțit să li se elibereze sumele până la expirarea termenului de contestare sunt decăzute din dreptul de a contesta încheierea de distribuire.

În alin. (7) al articolului comentat legiuitorul a indicat expres că la întocmirea încheierii de distribuire se va ține cont și de sumele calculate în condițiile art. 24 CE. Această prevedere trebuie aplicată corelând-o cu cea din alin. (5) art. 145 CE, care indică că aceste sume se vor plăti în ultimul rând.

Menționăm că în prezența situațiilor când se impune emiterea mai multor încheieri succesive de distribuire, cea ulterioară nu va putea fi emisă până precedentă nu intră în vigoare. Or, pentru a cunoaște ce sume sunt stinse din fiecare creanță, e necesară devenirea definitivă a încheierii de distribuire precedentă.

Alin. (8) din articolul comentat indică că suma rămasă după satisfacerea tuturor creanțelor se restituie debitorului. Suma în valută străină rămasă după satisfacerea tuturor creanțelor se restituie prin virament. În cazul debitorului persoană fizică, suma în cauză poate fi restituită și în numerar.

După cum am arătat mai sus, distribuirea este o procedură care intervine atunci, când mijloacele bănești obținute din executare silită nu sunt suficiente pentru satisfacerea tuturor creanțelor. Astfel, situația când în urma distribuirii rămân mijloace bănești ce ar trebui restituite debitorului poate interveni doar atunci când careva din documente executorii care au participat la distribuire a fost desființat sau suma dispusă prin el a fost micșorată.

Întru aplicarea corectă a prevederilor acestui articol urmează să se țină cont și de reglementările din art. 875 Cod civil (Imputația executării), care stabilește următoarele:

“(1) În cazul în care debitorul datorează creditorului mai multe obligații de aceeași natură, iar prestația executată nu este suficientă pentru stingerea tuturor obligațiilor, sub rezerva dispozițiilor alin. (6), se stinge obligația pe care o indică debitorul în momentul executării.

(2) Dacă debitorul nu face o astfel de indicație, creditorul poate, într-un termen rezonabil și prin notificarea debitorului, imputa executarea asupra uneia sau, după caz, mai multor obligații, la alegerea sa.

(3) Imputația prevăzută la alin. (2) nu produce efecte dacă se face asupra unei obligații care încă nu este scadentă, este ilegală sau este litigioasă.

(4) Dacă nici debitorul și nici creditorul nu indică imputația conform dispozițiilor corespunzătoare ale alin. (1)-(3), executarea se impută asupra obligației care întrunește unul dintre următoarele criterii, în următoarea ordine:

- a) obligația care este scadentă sau care a ajuns prima la scadență;
- b) obligația pentru care creditorul are cele mai puține garanții;
- c) obligația care este cea mai împovărătoare pentru debitor;
- d) obligația care a apărut prima.

(5) Dacă nu se aplică niciunul dintre criteriile prevăzute la alin. (4), executarea se impută asupra tuturor obligațiilor proporțional, sub rezerva dispozițiilor alin. (6).

(6) În cazul obligației pecuniare, indiferent de imputația indicată de debitor, plata efectuată de către debitor se va imputa, în primul rând, cheltuielilor, în al doilea rând, dobânzii și altor prestații și, la urmă, sumei de bază (capitalului), dacă creditorul nu face o imputație diferită.”

Articolul 145. Categoriile de creanțe

(1) Se stabilesc 3 categorii de creanțe.

(2) La categoria întâi de creanțe sunt atribuite creanțele privind:

- a) plata pensiei de întreținere;
- b) plățile ce decurg din raporturile de muncă;
- c) reparația prejudiciilor cauzate prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului;
- d) reparația prejudiciilor cauzate persoanelor fizice prin infracțiuni sau contravenție;
- e) contribuțiile obligatorii de asigurări sociale de stat.

(3) La categoria a doua de creanțe sunt atribuite creanțele privind:

- a) impozitele, taxele și alte plăți aferente bugetului public național;
- b) taxele de stat, amenzile și penalitățile aferente bugetului public național;
- c) reparația prejudiciilor cauzate prin infracțiuni sau contravenție persoanelor juridice, precum și asociațiilor și societăților care nu au personalitate juridică, dar care dispun de organe de conducere proprii;
- d) plățile pentru drepturile de autor și drepturile conexe;
- e) cheltuielile de asistență juridică.

(4) La categoria a treia de creanțe sunt atribuite celelalte creanțe.

(5) Sumele calculate de executorul judecătoresc în condițiile art.24 din prezentul cod se vor plăti în ultimul rând.

Articolul dat instituie reguli privind consecutivitatea stingerii creanțelor, conform unei ierarhizări a acestora în categorii prestabilite. Delimitarea creanțelor în 3 categorii rezultă din identificarea de către legiuitor a unor priorități, valori

sociale, morale, etice etc. Astfel, legiuitorul a considerat necesar a proteja în primul rând interesele următoarelor categorii de persoane:

- copiilor minori (prin încasarea pensiei de întreținere, conform obligației părinților ce rezultă din prevederile art. 74 Codul familiei);
- copiilor majori inapți de muncă care necesită sprijin material (obligație a părinților prevăzută de art. 78 Codul familiei);
- copiilor majori apți de muncă obligați să-și întrețină și să-și îngrijească părinții inapți de muncă care necesită sprijin material (art. 80 Codul familiei);
- soțului inapt de muncă (care a atins vârsta de pensionare sau este invalid de gradul I, II sau III) și care necesită sprijin material;
- soției în timpul gravidității;
- soțului care îngrijește copilul comun timp de 3 ani după nașterea acestuia;
- soțului care îngrijește până la vârsta de 18 ani un copil comun invalid sau care îngrijește un copil comun invalid de gradul I din copilărie, dacă acest soț nu lucrează și copilul necesită îngrijire (art. 82 Codul familiei);
- fostei soții în timpul gravidității;
- fostului soț, care necesită sprijin material, ocupat cu îngrijirea copilului comun timp de 3 ani după nașterea acestuia;
- fostului soț, care necesită sprijin material, ocupat cu îngrijirea copilului comun invalid până la vârsta de 18 ani sau a copilului comun invalid de gradul I din copilărie;
- fostului soț, care necesită sprijin material, devenit inapt de muncă în timpul căsătoriei sau timp de un an după desfacerea acesteia;
- fostului soț care necesită sprijin material și a atins vârsta de pensionare, în termen de cel mult 5 ani din momentul desfacerii căsătoriei, dacă soții au fost căsătoriți cel puțin 15 ani.
- și altor categorii de persoane (frați, bunici, părinți vitregi) prevăzuți la art. 86-90 Codul familiei.

Plățile ce decurg din raporturile de muncă (de exemplu, plata salariului, indemnizației de concediere etc), din reparația prejudiciilor cauzate prin schilodire sau prin o altă vătămare a sănătății, precum și în legătură cu pierderea întreținătorului; din reparația prejudiciilor cauzate persoanelor fizice prin infracțiune sau contravenție; plățile datorate ca și contribuții obligatorii la bugetul asigurărilor sociale la fel se înscriu în prima categorie de creanțe.

În cea de-a doua categorie de creanțe se includ creanțele ce țin de impozite și alte plăți fiscale; amenzile în bugetul de stat și în bugetele locale; reparația prejudiciilor cauzate prin infracțiune sau contravenție persoanelor juridice, precum și asociațiilor și societăților care nu au personalitate juridică, dar care dispun de organe de conducere proprii; plățile pentru drepturile de autor și drepturile conexe; cheltuielile pentru asistență juridică.

Toate celelalte creanțe sunt considerate de categoria a treia, fiind egale între ele în sensul priorității achitării lor.

Sumele calculate de executorul judecătoresc în condițiile art. 24 CE, adică cele ce se cuvin creditorului cu titlu de plăți datorate pentru întârzierea executării, se vor plăti în ultimul rând. Această prevedere asigură o echitate între creditori, pentru a crește șansele de stingere a creanțelor din toate categoriile, și doar în ultimul rând - și a plăților compensatorii.

Articolul 146. Dreptul preferențial

(1) Cheltuielile de executare se restituie în ordine prioritară înainte de satisfacerea tuturor creanțelor.

(2) Creanțele garantate prin gaj sau ipotecă constituite asupra bunurilor vândute se plătesc din suma obținută, în ordine prioritară, înainte de satisfacerea celorlalte creanțe.

Conform prevederilor art. 36 CE, cheltuielile de executare se compun din taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc, spezele procedurii de executare și onorariul executorului judecătoresc. Articolul comentat stabilește prioritatea absolută a cheltuielilor de executare în raport cu orice alt tip de creanță, inclusiv cu cele garantate.

Impunerea plății acestor cheltuieli cu prioritate față de oricare altele rezultă din necesitatea asigurării recuperării cheltuielilor suportate cu ocazia executării silite.

Alin. (2) al articolului comentat prevede că creanțele garantate prin gaj sau ipotecă constituite asupra bunurilor vândute se vor plăti din suma obținută, în ordine prioritară, înainte de satisfacerea celorlalte creanțe. Această prevedere derivă din natura juridică a gajului/ipotecii, care potrivit articolului 667 Cod civil este “*dreptul real în al cărui temei titularul (creditorul gajist) poate pretinde, din valoarea obiectului gajului, satisfacerea creanțelor sale garantate cu preferință față de ceilalți creditori ai titularului obiectului gajului (debitorul gajist).*”

Capitolul XI EXECUTAREA DOCUMENTELOR EXECUTORII PRIVIND LITIGIILE LOCATIVE

Articolul 147. Evacuarea

(1) Evacuarea constă în eliberarea spațiului locativ indicat (încăperii indicate) în documentul executoriu de către persoanele nominalizate în acest document împreună cu bunurile care le aparțin.

(2) Dacă debitorul nu eliberează benevol spațiul locativ indicat (încăperea indicată) în documentul executoriu, executorul judecătoresc procedează la evacuare silită.

(3) Executorul judecătoresc îl anunță pe debitor despre ziua și ora evacuării silită, însă neprezentarea lui nu împiedică executarea documentului executoriu.

(4) Sunt supuse evacuării silită toate persoanele indicate în documentul executoriu împreună cu bunurile care le aparțin sau, dacă evacuarea se efectuează dintr-o încăpere nedestinată locuitului, împreună cu bunurile aflate în încăpere.

(5) În cazul în care documentul executoriu prevede transmiterea bunului ipotecat, iar debitorul refuză eliberarea lui benevolă, executorul judecătoresc va evacua silit din imobil atât debitorul, cât și persoanele care locuiesc cu acesta.

(6) Dacă persoana care urmează să fie evacuată se ascunde sau nu-i permite executorului judecătoresc să intre în încăperea pe care o ocupă, sau comite alte acte ce împiedică executarea documentului executoriu, evacuarea se face prin pătrundere forțată în încăpere în prezența a 2 martori asistenți, iar la necesitate, și cu participarea colaboratorilor organului afacerilor interne sau a reprezentanților autorității administrației publice locale.

(7) În cazul existenței unor impedimente, executorul judecătoresc amână evacuarea și înaintează, după caz, judecătorului un demers privind explicarea executării, informând creditorul.

(8) Executorul judecătoresc consemnează în procesul-verbal evacuarea silită și transmiterea încăperii către creditor. Procesul-verbal se semnează de către executorul judecătoresc și de persoanele care participă la evacuare.

(9) Cheltuielile legate de evacuarea silită le suportă debitorul.

Articolul comentat definește evacuarea „*eliberarea spațiului locativ indicat (încăperii indicate) în documentul executoriu de către persoanele nominalizate în acest document împreună cu bunurile care le aparțin.*” Astfel, evacuarea presupune eliberarea spațiului atât de către persoanele indicate în documentul executoriu, cât și de lucrurile ce le aparțin.

Dacă persoana care urmează să fie evacuată, se eschivează de la eliberarea benevolă a spațiului, evacuarea se efectuează în mod silit. Executorul judecătoresc îl anunță pe debitor despre ziua și ora evacuării silită, însă neprezentarea lui nu împiedică executarea documentului executoriu.

Sunt supuse evacuării silită toate persoanele indicate în documentul executoriu împreună cu bunurile care le aparțin sau, dacă evacuarea se efectuează dintr-o încăpere nedestinată locuitului - împreună cu bunurile aflate în încăpere.

Pentru situația când documentul executoriu prevede transmiterea bunului ipotecat și debitorul refuză eliberarea lui benevolă, executorul judecătoresc va

evacua silit din imobil atât debitorul, cât și persoanele care locuiesc cu acesta. Aceleași prevederi se conțin și în art. 759 Cod civil.

Totuși, raportat la situația evacuării locatarilor în cadrul exercitării dreptului de ipotecă, urmează să se țină cont de prevederile art. 773 Cod civil, potrivit cărora: „(1) *Dacă nu deține un drept de locațiune opozabil creditorului gajist în sensul art. 743, debitorul ipotecar, precum și celelalte persoane care locuiesc în imobilul ipotecat sunt obligate să elibereze bunul ipotecat la data intrării în vigoare a acordului de transmitere benevolă în posesie, semnat între creditorul ipotecar și debitorul ipotecar, dacă părțile nu au stabilit un alt termen, sau la momentul rămânerii definitive a ordonanței judecătorești ori, după caz, a hotărârii judecătorești – în cazul exercitării silită a dreptului de ipotecă, sau la data indicată în avizul de executare – în cazul exercitării dreptului de ipotecă în temeiul contractului de ipotecă investit cu formulă executorie.*

(2) Dacă persoanele menționate la alin. (1) din prezentul articol refuză să elibereze bunul ipotecat sau dacă nu l-au eliberat la expirarea termenului de 15 zile din data stabilită la alin. (1) din prezentul articol, executorul judecătoresc inițiază evacuarea silită în corespundere cu Codul de executare și ținând cont de dispozițiile art. 743.”

Opoziția manifestată de debitor la evacuarea din spațiul ocupat (prin împiedicarea accesului în încăpere, efectuării executării etc.) va fi înfrântă prin pătrundere forțată în încăpere în prezența a 2 martori asistenți, iar la necesitate, și cu participarea colaboratorilor organului afacerilor interne sau a reprezentanților autorității administrației publice locale.

În cazul existenței unor alte impedimente, executorul judecătoresc amână evacuarea și înaintează, după caz, judecătorului un demers privind explicarea executării, informând creditorul.

Evacuarea silită și transmiterea încăperii către creditor se consemnează de executorul judecătoresc în proces-verbal, semnat de acesta și de persoanele care participă la evacuare.

Conform regulii generale, stabilite de art. 36-38 CE, cheltuielile legate de evacuarea silită le suportă debitorul.

Articolul 148. Executarea hotărârilor privind evacuarea cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi)

(1) Evacuarea debitorului cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi) se efectuează numai după ce acestuia i s-a acordat spațiul locativ (încăperea).

(2) Dacă în documentul executoriu este indicată necesitatea acordării unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi) debitorului, executorul judecătoresc adresează organului obligat să acorde spațiul locativ (încăperea) propunerea de a executa hotărârea, stabilindu-i un termen concret, care nu poate fi mai mare de 6 luni. În cazul în care spațiul locativ nu a fost acordat (încăperea nu a fost acordată) în

termenul stabilit, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal și prezintă documentele respective instanței de judecată care a adoptat hotărârea. Instanța va examina documentele prezentate și va emite, după caz, o încheiere privind:

a) aplicarea de sancțiuni prevăzute de lege organului obligat să acorde un alt spațiu locativ (o altă încăpere);

b) sesizarea organului de urmărire penală;

c) explicarea modului și ordinii de executare a hotărârii.

(3) Dacă evacuarea se efectuează cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi), iar debitorul refuză să ia parte la evacuare, executorul judecătoresc strămută bunurile în prezența martorilor asistenți, după ce a făcut inventarul lor, în spațiul acordat (în încăperea acordată) și îl sigilează. Executorul judecătoresc nu este responsabil de păstrarea bunurilor debitorului.

Art. 148 CE se referă la o modalitate specifică de evacuare, care este dependentă de altă obligație corelativă – cea de acordare a altui spațiu locativ sau nelocativ.

Derogatoriu de la reglementările Codului civil, care stabilesc ca și regulă generală că obligațiile corelative se execută simultan, Codul de executare prevede că evacuarea debitorului cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi) se efectuează numai după ce acestuia i s-a acordat spațiul locativ (încăperea).

Alin. (2) al articolului comentat prescrie acțiunile ce urmează a fi întreprinse de executorul judecătoresc dacă partea obligată să acorde spațiul în schimbul celui din care s-a dispus evacuarea este o autoritate (organul obligat să acorde spațiul locativ). Legea oferă acestuia un termen de maxim 6 luni pentru identificarea și acordarea altui spațiu locativ. În cazul când această obligație nu se realizează, în temeiul procesului-verbal întocmit de executorul judecătoresc prezentat instanței de judecată care a adoptat hotărârea, instanța va emite, după caz, o încheiere privind:

a) aplicarea de sancțiuni prevăzute de lege organului obligat să acorde un alt spațiu locativ (o altă încăpere);

b) sesizarea organului de urmărire penală;

c) explicarea modului și ordinii de executare a hotărârii.

Reținem că remediile propuse de alin. (2) al articolului comentat pentru situația când autoritatea obligată să acorde alt spațiu nu o face sunt limitativ expuse, astfel, instanța de judecată nu ar putea aplica alte soluții, decât cele 3 enunțate mai sus, la examinarea procesului-verbal al executorului judecătoresc.

Dacă evacuarea se efectuează cu acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi), iar debitorul refuză să ia parte la evacuare, executorul judecătoresc strămută bunurile în prezența martorilor asistenți, după ce a făcut inventarul lor, în spațiul acordat (în încăperea acordată) și îl sigilează. Executorul judecătoresc nu este responsabil de păstrarea bunurilor debitorului. În situația descrisă de alin. (3) al

articolului comentat, bunurile debitorului nu sunt sechestrate, respectiv, exigențele aplicabile procedurii de sechestrare a bunurilor nu sunt relevante, la fel precum nu există obligația de a transmite bunurile în păstrarea unei persoane care va fi responsabilă pentru integritatea lor. Legea expres indică că executorul judecătoresc este exonerat de responsabilitatea pentru păstrarea bunurilor. Or, decizia de a nu a-și trece bunurile în spațiul acordat și-o asumă debitorul, pe propria responsabilitate.

Articolul 149. Executarea hotărârilor privind evacuarea fără acordarea unui alt spațiu locativ (unei alte încăperi)

(1) Dacă debitorul nu eliberează benevol spațiul locativ indicat (încăperea indicată) în documentul executoriu, executorul judecătoresc stabilește data și ora executării silite și îl obligă pe debitor să comunice locul unde pot fi strămutate bunurile.

(2) Dacă debitorul nu își îndeplinește obligația de a căuta o încăpere pentru strămutarea bunurilor sau refuză să ia parte la evacuare ori dacă persoana indicată de debitor refuză primirea bunurilor debitorului, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în care indică toate bunurile aflate în încăpere, și transmite bunurile spre păstrare creditorului sau unei alte persoane stabilite de executorul judecătoresc. După expirarea a 3 luni de la data transmiterii bunurilor spre păstrare, executorul judecătoresc poate vinde bunurile în modul stabilit de prezentul cod. Suma obținută se utilizează la recuperarea cheltuielilor de executare și de păstrare, iar suma rămasă se depune la contul executorului judecătoresc, debitorul fiind în drept să o revendice.

(3) Dacă debitorul nu participă la evacuare, dar a comunicat unde trebuie să-i fie strămutate bunurile și a plătit în avans cheltuielile de executare, bunurile se indică în procesul-verbal și se strămută în locul indicat de debitor în aceeași localitate.

Art. 149 CE stabilește reglementări specifice pentru procedura de evacuare fără acordarea altui spațiu, care se vor aplica în cumul cu reglementările de la art. 147 CE.

Astfel, potrivit alin. (1) al acestui articol, dacă debitorul nu eliberează benevol spațiul locativ indicat (încăperea indicată) în documentul executoriu, executorul judecătoresc stabilește data și ora executării silite și îl obligă pe debitor să comunice locul unde pot fi strămutate bunurile. Chiar dacă redacția acestui articol pare să limiteze debitorul în posibilitatea de a-și strămuta bunurile, în situația când acestea nu sunt urmărite (sechestrate), debitorul obligat la evacuarea spațiului poate liber dispune de ele și le poate muta în altă încăpere, reducând în acest mod costurile evacuării silite efectuate și diminuând riscurile deteriorării acestor bunuri.

Dacă însă debitorul nu își îndeplinește obligația de a căuta o încăpere pentru strămutarea bunurilor sau refuză să ia parte la evacuare ori dacă persoana indicată

de debitor refuză primirea bunurilor debitorului, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal, în care va indica toate bunurile aflate în încăpere și le transmite spre păstrare creditorului sau unei alte persoane stabilite de executorul judecătoresc.

Având în vedere că alin. (2) art. 149 CE stabilește că după expirarea a 3 luni de la data transmiterii bunurilor spre păstrare, executorul judecătoresc poate vinde bunurile în modul stabilit de Codul de executare, conchidem că bunurile se vor considera sechestrate. Vânzarea bunurilor în această situație nu este o obligație a executorului judecătoresc, ea este una dintre opțiunile de recuperare a cheltuielilor de executare, cât și a celor de păstrare a bunurilor debitorului. Însă, executorul judecătoresc este îndreptățit și la aplicarea altor modalități de recuperare a cheltuielilor de executare, în special când bunurile nu prezintă valoare sau vânzarea lor este dificilă ori impune cheltuieli și eforturi disproporționate. Obligația executorului judecătoresc însă este de a informa debitorul despre faptul că termenul maxim în care se va asigura păstrarea bunurilor sale este cel indicat la alin. (2) art. 149 CE, cât și despre locul de păstrare a bunurilor, pentru a nu-l priva pe acesta să își ridice bunurile.

Suma obținută din vânzarea bunurilor ce excede necesarul pentru recuperarea cheltuielilor de executare și de păstrare, se depune la contul executorului judecătoresc, debitorul fiind în drept să o revendice. Executorului judecătoresc îi revine obligația de a informa debitorul despre acest fapt.

Articolul 150. Executarea hotărârilor privind instalarea în spațiul locativ (în încăpere)

(1) Instalarea în spațiul locativ (în încăpere) constă în asigurarea de către executorul judecătoresc a accesului creditorului în spațiul locativ indicat (în încăperea indicată) în documentul executoriu și folosirea lui nestingherită. Debitorului i se explică obligația de a nu crea creditorului obstacole la accesul în spațiul locativ (în încăpere) și la folosirea lui. La executarea documentelor executorii privind instalarea în spațiul locativ (în încăpere) se vor aplica prevederile art. 147 alin. (6) din prezentul cod.

(2) Documentul executoriu se consideră executat numai după ce creditorului i s-a asigurat posibilitatea de a se folosi zilnic și nestingherit de spațiul locativ respectiv (încăperea respectivă).

(3) Procedura de executare poate fi reluată pe durata termenului de prescripție dacă debitorul împiedică accesul creditorului în spațiul locativ (în încăpere) și folosirea lui. În acest caz, debitorului îi pot fi aplicate și sancțiunile prevăzute de legislație.

Articolul comentat stabilește reglementările procedurale pentru executarea unei obligații inverse celor de la art. 147-149 CE – a celei de instalare în mod silit a unei persoane într-o încăpere.

Potrivit alin. (1) al articolului comentat, instalarea în spațiul locativ (în încăpere) constă în asigurarea de către executorul judecătoresc a accesului creditorului în spațiul locativ indicat (în încăperea indicată) în documentul executoriu și folosirea lui nestingherită. Un element de maximă importanță în această definiție este sintagma “acces nestingherit” – or, restabilirea drepturilor creditorului pe această categorie de executări silite se poate considera realizată doar când, în prezența executorului judecătoresc, acesta va putea avea acces liber în încăpere.

Întru realizarea acestui deziderat, debitorului i se va explica obligația de a nu crea creditorului obstacole la accesul în spațiul locativ (în încăpere) și la folosirea lui. La executarea documentelor executorii privind instalarea în spațiul locativ (în încăpere) se vor aplica prevederile art. 147 alin. (6) din prezentul cod. Aceasta înseamnă că dacă debitorul se ascunde sau nu-i permite executorului judecătoresc să intre în încăperea pe care o ocupă, sau comite alte acte ce împiedică executarea documentului executoriu, se va recurge la pătrundere forțată în încăpere în prezența a 2 martori asistenți, iar la necesitate, și cu participarea colaboratorilor organului afacerilor interne sau a reprezentanților autorității administrației publice locale.

Potrivit alin. (2) al articolului, documentul executoriu se consideră executat numai după ce creditorului i s-a asigurat posibilitatea de a se folosi zilnic și nestingherit de spațiul locativ respectiv (încăperea respectivă).

Reglementările ce se conțin la alin. (3) sunt o salutabilă inovație instituită de legiuitor, ca răspuns la situațiile când, odată efectuată instalarea creditorului, iar procedura de executare silită fiind încetată, debitorul putea limita iar accesul creditorului în încăpere, iar creditorul nu avea altă soluție decât inițierea unei noi proceduri judiciare. În prezent însă, procedura de executare poate fi reluată pe durata termenului de prescripție, dacă debitorul împiedică accesul creditorului în spațiul locativ (în încăpere) și folosirea lui. În acest caz, debitorului îi pot fi aplicate și sancțiunile prevăzute de legislație – adică sancțiunile contravenționale, dar și cheltuielile de executare ocazionate de punerea repetată în executare a obligației sale.

Articolul 151. Executarea hotărârilor privind strămutarea în alt spațiu locativ (în altă încăpere) sau schimbul forțat al spațiului locativ (încăperii)

Dacă debitorul nu a executat benevol și în termen hotărârea privind strămutarea în alt spațiu locativ (în altă încăpere) sau privind schimbul forțat al spațiului locativ (încăperii), executarea se efectuează în conformitate cu prevederile prezentului capitol.

Art. 151 CE reglementează modalitatea de executare a documentelor executorii privind strămutarea în alt spațiu locativ (în altă încăpere) sau privind schimbul forțat al spațiului locativ (încăperii). În esență această normă, este una de blanchetă, care face trimitere la toate articolele precedente din capitolul XI al Cărții I a Codului de executare. Acestea vor fi aplicate cumulativ, or obiectul executării la care se referă această normă îmbină atât eliberarea unui spațiu (evacuare), cât și instalarea în alt spațiu.

Articolul 151¹. Particularități ale executării documentelor executorii privind litigiile locative

Executorul judecătoresc și persoanele care participă la executarea unui document executoriu privind un litigiu locativ au dreptul să pătrundă în domiciliul debitorului, în condițiile art.147 din prezentul cod, în temeiul titlului executoriu prin care s-a dispus evacuarea. În cazul în care evacuarea este realizată în contextul executării dreptului de ipotecă, se va ține cont de prevederile Legii nr.142-XVI din 26 iunie 2008 cu privire la ipotecă, referitoare la drepturile locatarilor.

Articolul dat indică asupra faptului că pentru pătrunderea în domiciliul debitorului a executorului judecătoresc și persoanelor care participă la executarea unui document executoriu privind un litigiu locativ, este suficientă deținerea titlului executoriu prin care s-a dispus evacuarea, nefiind necesară obținerea altor autorizații.

Cea de-a doua propoziție a articolului se referă la situația specifică a locatarilor dint-un bun ipotecat, dar face trimitere la un act normativ abrogat (or, Legea nr.142/2008 cu privire la ipotecă a fost abrogată prin Legea nr.133 din 15.11.2018, în vigoare 01.03.2019). Trecând peste această omisiune a legiuitorului de a aduce în concordanță cu redacția modernizată a Codului civil alte cate normative, vom menționa că reglementările din Legea cu privire la ipotecă la care se referea norma, se regăsesc în Codul civil (art. 773, 727, 743 etc.).

Capitolul XII
EXECUTAREA HOTĂRÎRILOR PRIVIND EFECTUAREA DE CĂTRE
DEBITOR A UNOR ACTE OBLIGATORII ȘI REMITEREA CĂTRE
CREDITOR A SUMELOR BĂNEȘTI ȘI A BUNURILOR

Articolul 152. Executarea hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii

(1) *La executarea hotărârii prin care debitorul este obligat să efectueze anumite acte nelegate de remiterea unor sume de bani sau a unor bunuri, executorul judecătoresc somează debitorul să-și execute obligația în cel mult 10 zile de la primirea somației, dacă hotărârea nu prevede altfel.*

(2) *În cazul în care debitorul nu execută hotărârea, creditorul este în drept să efectueze, sub controlul executorului judecătoresc, din contul debitorului, actele prevăzute în hotărâre. Executorul judecătoresc consemnează acest fapt într-un proces-verbal.*

(3) *Dacă efectuarea actelor de către creditor este imposibilă, iar debitorul refuză executarea hotărârii, executorul judecătoresc încheie un proces-verbal și înaintează un demers instanței de judecată care a adoptat hotărârea, pentru a stabili modul de executare a acesteia și de aplicare a sancțiunii față de debitor.*

(4) *Hotărârile judecătorești privind efectuarea unor acte obligatorii de către organele colegiale se execută prin adoptarea actului respectiv prin vot nominal în cadrul ședinței acestuia. În cazul în care organul colegial nu a executat hotărârea judecătorească, instanța, în baza procesului-verbal de constatare întocmit de executorul judecătoresc, va aplica membrilor organului colegial, obligați să execute hotărârea, sancțiunea prevăzută de lege.*

Capitolul XII al Cărții I a Codului de executare, deschis de art. 152, conține reglementări speciale privind procedura de executare a hotărârilor judecătorești privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii și remiterea către creditor a unor sume bănești și a bunurilor.

Articolul comentat se referă la executarea hotărârilor privind efectuarea de către debitor a unor acte obligatorii dispuse prin documentul executoriu.

Alin. (1) al acestuia instituie un termen special, diferit de termenul general stabilit de alin. (3) art. 60 CE, în care debitorul poate executa obligația fără intervenția executorului judecătoresc. Acest termen este de cel mult 10 zile, calculate de la comunicarea somației executorului judecătoresc. Acest termen poate fi mai mic, dacă hotărârea judecătorească pusă în executare prevede altfel.

Dacă la expirarea termenului indicat la alin. (1) al articolului comentat, debitorul nu execută hotărârea, creditorul este în drept să efectueze, sub controlul executorului judecătoresc, din contul debitorului, actele prevăzute în hotărâre. Această normă este aplicabilă doar acelor obligații ale debitorului, care pot fi executate și de alte persoane - cum ar fi obligația demolării unei construcții sau a strămutării uni gard, eliberării căilor de acces spre un bun etc. Însă, chiar și pentru astfel de situații, executarea unor obligații impune cunoștințe/abilități și dotări speciale, de care s-ar putea să nu dispună creditorul. În această situație creditorul va

identifica și va atrage la efectuarea acestor lucrări persoane specializate, achitând costul lucrărilor, urmând ca acestea să fie ulterior încasate din contul debitorului.

Executorul judecătoresc consemnează acest fapt într-un proces-verbal, care descrie mersul lucrărilor și reflectă modul și măsura în care hotărârea judecătorească a fost executată.

Dacă însă efectuarea actelor de către creditor este imposibilă, iar debitorul refuză executarea hotărârii, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal și în temeiul lui înaintează un demers instanței de judecată care a adoptat hotărârea, pentru a stabili modul de executare a acesteia și de aplicare a sancțiunii față de debitor. Remarcăm că conjuncția “și” prezentă în alin. (3) al articolului comentat, induce ideea aplicării de către instanță a ambelor soluții – atât explicarea modului de executare a hotărârii, cât și a aplicării față de debitor a sancțiunii pentru neexecutarea hotărârii judecătorești.

Potrivit alin. (4) al articolului comentat, hotărârile judecătorești privind efectuarea unor acte obligatorii de către organele colegiale se execută prin adoptarea actului respectiv prin vot nominal în cadrul ședinței acestuia. În cazul în care organul colegial nu a executat hotărârea judecătorească, instanța, în baza procesului-verbal de constatare întocmit de executorul judecătoresc, va aplica membrilor organului colegial, obligați să execute hotărârea, sancțiunea prevăzută de lege.

În practică, realizarea prevederilor acestui alineat este destul de dificilă, existând impedimente legate de accesul executorului judecătoresc la ședință sau la materialele aferente acesteia, identificarea datelor necesare și suficiente pentru întocmirea procesului-verbal.

Articolul 153. Efectele neexecutării hotărârii privind restabilirea salariatului la locul de muncă

(1) În cazul în care administrația unității sau organul ei colegial nu a executat hotărârea judecătorească privind restabilirea salariatului la locul de muncă, instanța, în baza procesului-verbal de constatare întocmit de executorul judecătoresc, va aplica persoanei cu funcție de răspundere sau, după caz, membrilor organului colegial, obligați să execute hotărârea, sancțiunea prevăzută de Codul contravențional. În acest caz, executorul judecătoresc stabilește debitorului un nou termen de executare.

(2) La cererea creditorului, instanța de judecată dispune prin încheiere să i se plătească salariatului salariul mediu sau diferența de salariu pe timpul dintre data pronunțării hotărârii și data executării.

(3) Hotărârea judecătorească privind restabilirea la locul de muncă substituie hotărârea organului colegial, după caz, ori procedurile interne de desemnare sau de angajare și constituie temei pentru organul executiv de a emite ordinul de rigoare.

Art. 153 CE oferă soluții pentru situațiile când restabilirea salariatului la locul de muncă nu se realizează benevol de angajator. În linii mari, reglementările acestui articol oferă mecanisme suficiente pentru executarea acestui tip de documente executorii. Însă, pentru situația când cel ce urmează fi repus în funcție este conducătorul întreprinderii/organizației, iar funcția sa este deținută de altă persoană, mecanismele reglementate de acest articol nu sunt suficiente, fiind suplimentate în practică de executorii judecătorești cu altele prevăzute de Codul de executare. Am aprecia drept necesară o intervenție a legiuitorului în textul acestui articol pentru a oferi soluții adaptate și situației evocate mai sus.

Articolul 154. Executarea hotărârilor privind stabilirea domiciliului copilului

(1) Hotărârea privind stabilirea domiciliului copilului o execută, în prezența reprezentanților autorității tutelare, executorul judecătoresc, cu participarea persoanei la al cărei domiciliu a fost stabilit domiciliul copilului dat spre îngrijire și educație.

(2) Dacă împiedică executarea hotărârii, debitorului i se aplică prevederile art.152 din prezentul cod.

(3) Executorul judecătoresc poate înainta, după caz, instanței de judecată un demers privind plasarea provizorie a copilului într-o instituție de stat pentru copii.

Art. 154 CE reglementează procedura de executare a unei dintre cele mai dificile și sensibile categorii de documente executorii – celei legate de stabilirea domiciliului copilului. Raportat la aspectul complex al acestui tip de executări silite, reglementarea conținută la acest articol este una foarte laconică, dacă nu chiar lacunară.

Astfel, articolul indică că hotărârea privind stabilirea domiciliului copilului o execută, în prezența reprezentanților autorității tutelare, executorul judecătoresc, cu participarea persoanei la al cărei domiciliu a fost stabilit domiciliul copilului dat spre îngrijire și educație, iar dacă debitorul împiedică executarea hotărârii, acestuia i se aplică prevederile art. 152 CE (adică i se aplică de către instanța de judecată sancțiunea contravențională).

Alin. (3) al acestui articol indică că executorul judecătoresc poate înainta, după caz, instanței de judecată un demers privind plasarea provizorie a copilului într-o instituție de stat pentru copii.

Articolul de față ar fi unul dintre cele mai expuse la critici, pentru reglementare lacunară a unor aspect de maximă importanță cum ar fi securitatea și integritatea psihică și fizică a copilului. Astfel, articolul dat, dar nici alte acte normative, nu oferă soluții clare și prompte pentru situația când debitorul este cel ce se opune stabilirii traiului cu un alt matur (fie părinte, fie tutore etc.); sau pentru

situația când locul de aflare a copilului nu este cunoscut sau este schimbat periodic pentru a îngreuna executarea silită; sau când aflarea minorului cu debitorul pune în pericol sănătatea sau viața minorului etc.

Considerăm că legiuitorul ar trebui de urgență să suplimenteze cadrul normativ cu soluții cumpănite și eficiente pentru aceste situații. Or, aceste reglementări sumare pun în dificultate nu doar executorii judecătorești la executarea acestui tip de documente executorii, ci și creditorii și – cel mai important – minorii vizați de aceste documente.

Articolul 155. Remiterea către creditor a sumelor bănești sau a bunurilor

(1) Dacă debitorul nu remite benevol creditorului sumele sau bunurile indicate în documentul executoriu, executorul judecătoresc ridică aceste sume sau bunuri și le remite creditorului.

(2) La ridicarea sumelor sau a bunurilor, executorul judecătoresc poate recurge la toate măsurile prevăzute de prezentul cod.

În situația când documentul executoriu prevede obligația debitorului de a remite către creditor anumite bunuri, sarcina executorului judecătoresc se reduce la ridicarea acestora și transmiterea lor către creditor.

Dificultăți la executarea acestui tip de documente executorii pot să apară atunci când nu pot fi identificate anume acele bunuri care sunt indicate în documentul executoriu. Pentru aceste situații, credem ar fi aplicabilă solicitarea de la instanța de judecată a schimbării modului de executare a documentului executoriu, dacă părțile în cadrul procedurii de conciliere nu ajung la alte soluții sau dacă însăși hotărârea judecătorească nu prevede substituirea bunului în caz de imposibilitatea de identificare/transmitere prin încasarea contravalorii acestuia sau a altor bunuri cu caracteristici similare.

Alin. (2) prevede că la ridicarea sumelor sau a bunurilor, executorul judecătoresc poate recurge la toate măsurile prevăzute de prezentul cod. Acest alineat deschide calea pentru aplicarea în contextul ridicării bunurilor dispuse a fi transmise, a altor mecanisme de executare silită, cum ar fi pătrunderea forțată în încăpere, sechestrarea și ridicarea bunurilor, sigilarea unor încăperi în care se află bunurile, dacă acestea nu pot fi pe moment ridicate și transmise către creditor etc.

Articolul 156. Executarea hotărârilor judecătorești și a hotărârilor arbitrale străine

(1) Hotărârile judecătorești și hotărârile arbitrale străine se primesc spre executare și se execută numai în cazul în care executarea lor a fost recunoscută și încuviințată conform procedurii stabilite în capitolul XLII din Codul de procedură civilă.

(2) În cazul executării hotărârilor judecătorești și a hotărârilor arbitrale străine, instanță de judecată competentă în a examina demersurile executorului judecătoresc privind explicarea hotărârii, schimbarea modului și a ordinii de executare, amânarea sau eșalonarea executării ei va fi instanța de judecată care a încuviințat executarea hotărârii.

La nivel național, câteva legi conțin prevederi cu privire la recunoașterea și executarea actelor executorii în materie civilă. Potrivit art. 156 alin. (1) CE, hotărârea unei instanțe judecătorești străine sau a arbitrajului internațional poate fi aplicată în cazul în care actul este recunoscut și aprobat în conformitate cu procedura din Capitolul XLII al Codului de procedură civilă.

În ultima perioadă, Uniunea Europeană a adoptat câteva reguli în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială. Cunoașterea acestor instrumente europene este importantă. În vederea aspirațiilor europene ale Republicii Moldova, la nivel național, legislația (viitoare) va trebui să fie armonizată cu *acquis-ul comunitar*. Instrumentele europene sunt un exemplu al modului în care pot fi elaborate instrumente juridice transfrontaliere eficiente în domeniul recunoașterii și executării.

Reieșind din principiul suveranității statelor, hotărârile judecătorești și arbitrale au putere juridică doar în limitele teritoriului statului unde ele au fost adoptate. Pentru a putea produce efecte juridice în afara statului unde ele au fost adoptate, acestea urmează a fi încuviințate în mod corespunzător de către autoritățile statului respectiv.

Procedura recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești și arbitrale străine este reglementată de un șir de acte internaționale, dar și naționale.

Printre izvoarele naționale aplicabile în materia recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești și arbitrale străine vom menționa:

1. Convenția cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, încheiată între statele membre ale Comunității Statelor Independente. Minsk, 22.01.1993. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.402 din 16 martie 1995. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 16, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 262.
2. *Tratat între Republica Moldova și Ucraina privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală din 13 decembrie 1993*. Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.261 din 04.11.1994. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 22, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 85.
3. *Tratat între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 25 februarie 1993*.

Ratificat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.260 din 04.11.1994 În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 21, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 49.

4. *Tratat între Republica Moldova și Republica Letonia cu privire la asistența juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 14 aprilie 1993*. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1487 din 10.06.1993. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 19, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 278.
5. *Tratat între Republica Moldova și Republica Lituania cu privire la asistența juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 09 februarie 1993*. Ratificat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1487 din 10.06.1993. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 19, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 313.
6. *Acordul între Republica Moldova și Republica Turcia cu privire la asistența juridică în materie civilă, comercială și penală din 22 mai 1996*. Ratificat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1017 din 03.12.1996. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 29, Chișinău: Moldpres, 2002, pag. 355.
7. *Tratat între Republica Moldova și România privind asistența juridică în materie civilă și penală din 06 iulie 1996*. Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.1018 din 03.12.1996. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 20, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 364.
8. *Legea cu privire la arbitrajul comercial internațional*. Nr. 24 din 22.02.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 20.05.2008, nr. 88-89;

Pentru unificarea practicii judiciare se aplică și Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09.12.2013 privind practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației ce ține de recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și hotărârilor arbitrale străine⁹⁷.

Procedura de recunoaștere și încuviințare a executării silite (exequatur sau procedura exequatur-ului) este procedura judiciară prin care instanța competentă a Republicii Moldova recunoaște efectele hotărârii străine pe teritoriul Republicii Moldova și încuviințează ca aceasta să fie executată. Noțiunea de recunoaștere, deși folosită de mult timp, apare pentru prima oară în anul 1958, în titulatura Convenției de la New York, fiind preluată apoi în Convenția de la Washington din 1965⁹⁸ și alte convenții internaționale.

---

⁹⁷ Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09.12.2013 privind practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației ce ține de recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și hotărârilor arbitrale străine. http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=282

⁹⁸ Convenția pentru reglementarea diferendelor relative la investiții între state și persoane ale altor state din 18.03.1965, Washington, ratificată de către Republica Moldova prin Legea Nr. 28 din 24.02.2011, *Monitorul Oficial*

Prin recunoașterea unei hotărâri judecătorești sau arbitrale străine trebuie să înțelegem confirmarea efectelor acesteia, a autorității de lucru judecat a acesteia, acceptarea producerii acestor efecte – mai puțin puterea executorie – pe teritoriul altui stat decât cel în care a fost pronunțată, prin aceasta asigurându-se, practic, o asimilare a acesteia cu hotărârile naționale, are loc naturalizarea ei, acceptarea ei cu aceeași valoare ca orice altă sentință națională. Actele normative internaționale și cele naționale în domeniu se limitează doar la a reglementa condițiile care trebuie verificate în vederea recunoașterii unei hotărâri judecătorești sau arbitrale, fără a da o definiție expresă acesteia.

Cât privește a doua parte componentă a procedurii *exequatur-ului*, încuviințarea executării silite a hotărârii judecătorești sau arbitrale străine, aceasta presupune atribuirea forței executorii hotărârii respective. De menționat că invocarea unei hotărâri străine nu întotdeauna pune problema executării.

Legislația națională reglementează două forme de recunoaștere a hotărârilor judecătorești străine:

- recunoașterea hotărârilor judecătorești străine nesusceptibile de executare silită (art. 472-474 CPC);
- recunoașterea hotărârilor judecătorești străine susceptibile de executare silită (art. 467-471 CPC).

Totodată, Codul de procedură civilă reglementează o singură formă de recunoaștere a hotărârilor arbitrale străine – procedura de recunoaștere și încuviințare a executării silite a hotărârilor arbitrale străine, deoarece cu privire la sentințele arbitrale străine se pune problema executării, întrucât ele au, de regulă, un caracter patrimonial⁹⁹.

În conformitate cu prevederile art. 467 alin. (1) CPC, în Republica Moldova sunt recunoscute și se execută de plin drept hotărârile judecătorești străine, inclusiv tranzacțiile, dacă astfel se prevede în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, fie pe principiul reciprocității în ceea ce privește efectele hotărârilor judecătorești străine. Prin hotărâre judecătorească străină se înțelege hotărârea judecătorească pronunțată într-o cauză civilă de o judecată de drept comun sau de o judecată specializată pe teritoriul unui alt stat (art. 467 alin. (2) CPC). Însă, noțiunea de „*hotărâre judecătorească străină*” este tratată diferit în acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.

De exemplu, în art. 51 din Convenția cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală de la Minsk din 22.01.1993 se menționează că fiecare Parte Contractantă, în condițiile prevăzute de Convenție,

---

al Republicii Moldova nr. 43-45 din 25 martie 2011, intrată în vigoare pentru Republica Moldova la 4 iunie 2011. <https://mfa.gov.md/img/docs/Lista-Tratate-Multilaterale.pdf>

⁹⁹ Manualul judecătorilor pentru cauze civile, (coautor). Ediția II, coordonatori: Elena Belei ș.a.// Î.S. F.E.-P. “Tipografia Centrală”, Chișinău, 2013. – 1197 p. - pag. 263.

recunoaște și execută următoarele hotărâri, emise pe teritoriile altor Părți Contractante:

- hotărârile instituțiilor de justiție în cauzele civile și familiale, inclusiv tranzacțiile de împăcare în asemenea cauze aprobate de judecată și actele notariale referitoare la obligațiile bănești;
- hotărârile instanțelor de judecată în cauzele penale de reparare a pagubei.

Conform prevederilor art. 50 din Tratatul între Republica Moldova și România privind asistența juridică în materie civilă și penală din 06.07.1996 prin hotărâri judecătorești străine se înțeleg:

- hotărârile în cauzele civile, patrimoniale și nepatrimoniale, pronunțate de instanțe judecătorești sau alte instituții competente;
- hotărârile judecătorești pronunțate în cauzele penale, cu privire la obligația de despăgubire pentru daunele cauzate;
- hotărârile judecătorești referitoare la cheltuielile de judecată;
- hotărârile arbitrale;
- tranzacțiile judiciare.

Conform reglementărilor naționale în domeniu, nu vor putea fi executate pe teritoriul Republicii Moldova:

- hotărârile judecătorești prin care s-au luat măsuri de asigurare a acțiunii (art. 467 alin. (4) CPC);
- hotărârile judecătorești cu executare provizorie (excepție constituie prevederile art. 47 alin. (1)¹⁰⁰ și art. 49 lit. a)¹⁰¹ din Tratatul între Republica Moldova și Ucraina privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală din 13 decembrie 1993 și art. 51 lit. a) din Tratatul între Republica Moldova și România privind asistența juridică în materie civilă și penală din 06 iulie 1996);
- ordonanțele judecătorești străine;
- actele notariale cu privire la obligații pecuniare (creanțe pecuniare) (cu excepția stabilită la art. 51 lit. a) din Convenția cu privire la asistența juridică

---

¹⁰⁰ Hotărârile definitive adoptate de instanțele judecătorești ale uneia dintre Părțile Contractante în materie civilă nepatrimonială, iar în cauzele privind drepturile părinților hotărârile nedefinitive, dar susceptibile de executare imediată, sunt recunoscute pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără a opera acțiuni de recunoaștere în cazul în care instanțele judecătorești ale celeilalte Părți Contractante nu au adoptat anterior o hotărâre autorizată pe marginea aceleiași cauze sau dacă nu sunt de competență exclusivă în baza prezentului Tratat, iar în cazul lipsei unei asemenea reglementări în Tratat în baza legislației în vigoare a acestei Părți Contractante

¹⁰¹ Hotărârile indicate în articolul 48 sunt susceptibile de recunoaștere și executare pe teritoriul celeilalte Părți Contractante dacă: a) conform legislației acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia a fost adoptată hotărârea, ea a devenit definitivă și este susceptibilă de executare, iar cât privește cauzele referitoare la obligația de a plăti pensia alimentară - și hotărârile nedefinitive, dar susceptibile de executare

și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, încheiată între statele membre ale Comunității Statelor Independente. Minsk, 22.01.1993¹⁰²).

În ceea ce privește noțiunea de „*hotărâre arbitrală străină*” prevederile art. I alin. (1) din Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine de la New York din 10.06.1958 stabilesc că, Convenția se aplică recunoașterii și executării sentințelor arbitrale date pe teritoriul unui alt stat decât acela unde se cere recunoașterea și executarea sentințelor, rezultate între persoane fizice și juridice; ea se aplică, de asemenea, sentințelor arbitrale care nu sunt considerate naționale în statul unde este cerută recunoașterea și executarea lor. Aceste prevederi și-au găsit oglindirea în conținutul art. 475 alin. (1) CPC.

Diferența între recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine și arbitrale străine se pornește de la instanța competentă.

Astfel, conform art. 468 CPC *hotărârea judecătorească străină care nu a fost executată benevol poate fi pusă în executare pe teritoriul Republicii Moldova, la cererea creditorului, în temeiul încuviințării date de instanța judecătorească în a cărei circumscripție urmează să se efectueze executarea. În cazul în care debitorul nu are domiciliu sau sediu în Republica Moldova ori când domiciliul nu este cunoscut, hotărârea se pune în executare la locul de aflare a bunurilor acestuia.*

Conform art. 475/1 CPC *cererea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine se prezintă curții de apel în a cărei circumscripție se află domiciliul/reședința sau sediul părții împotriva căreia este invocată hotărârea arbitrală străină, iar în cazul în care aceasta nu are domiciliul/reședința sau sediul în Republica Moldova ori domiciliul/reședința sau sediul acesteia nu sunt cunoscute – curții de apel în a cărei circumscripție sunt situate bunurile acesteia.*

Dacă judecătoria recunoaște și încuviințează executarea silită a hotărârii judecătorești sau arbitrale străine, se va adopta o încheiere judecătorească de încuviințare a executării ei silită pasibilă de recurs. Dacă încheierea judecătorească rămâne irevocabilă, instanța judecătorească eliberează un titlu executoriu, care se expediază executorului judecătoresc desemnat de creditor. În cazul în care executorul judecătoresc nu a fost desemnat, se aplică prevederile art. 15 și 30 CE (art. 470 alin. (7) CPC).

Dacă curtea de apel recunoaște și încuviințează executarea silită a hotărârii arbitrale străine, în baza încheierii judecătorești irevocabile, eliberează titlul executoriu care servește drept temei pentru inițierea procedurii de executare în condițiile Codului de executare (art. 475/3 alin. (4) CPC).

---

¹⁰² Fiecare Parte Contractantă, în condițiile prevăzute de prezenta Convenție, recunoaște și execută următoarele hotărâri, emise pe teritoriile altor Părți Contractante: a) hotărârile instituțiilor de justiție în cauzele civile și familiale, inclusiv tranzacțiile de împăcare în asemenea cauze aprobate de judecată și actele notariale referitoare la obligațiile bănești (în continuare - hotărâri).

Anume acestor instanțe, care au încuviințat executarea hotărârilor judecătorești străine (judecătoria de la locul executării) sau a hotărârilor arbitrale străine (curtea de apel de la locul executării) li se vor putea adresa ulterior demersuri privind explicarea hotărârii, schimbarea modului și a ordinii de executare, amânarea sau eșalonarea executării.

Deși trebuie să exprimăm suficient scepticism în privința posibilității explicării unei hotărâri judecătorești sau arbitrale străine de către o instanța din Republica Moldova, chiar dacă a fost recunoscută și încuviințată spre executare. Deși eforturi rezonabile în acest sens admitem că pot fi întreprinse.

Capitolul XIII **ÎNTOARCEREA EXECUTĂRII SILITE**

Articolul 157. Întoarcerea executării

(1) În cazul în care hotărârea executată se anulează și, după rejudecarea cauzei, se adoptă o hotărâre prin care acțiunea se respinge parțial sau integral ori o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol, instanța de judecată dispune din oficiu restituirea către pârât (debitor), din contul reclamantului (creditorului), a tot ceea ce s-a încasat în temeiul hotărârii anulate, precum și a cheltuielilor de executare.

(2) Dacă restituirea în natură a bunurilor este imposibilă, instanța de judecată prevede restituirea contravalorii lor, stabilită la data întoarcerii executării.

(3) Restituirea sumelor încasate în valută străină se efectuează prin virament. În cazul pârâtului (debitorului) persoană fizică, restituirea sumelor poate fi făcută și în numerar.

Întoarcerea executării este o instituție procesuală civilă care reglementează principalul mod de apărare a persoanei care a obținut câștig irevocabil de cauză, urmare a casării hotărârii judecătorești pe care deja a executat-o. Normele din art. 157-160 CE sunt în esență de procedură civilă, fapt care denotă caracterul indispensabil al celor două etape procedurale și a celor două legi-cadru. Deși este vorba în titlul capitolului de executare silită, trebuie din start să punctăm că și executarea urmare a concilierii propusă de către executorul judecătoresc urmare a intentării procedurii de executare (art.60 și 62 CE) poate constitui obiectul întoarcerii executării silită.

Esența întoarcerii executării derivă din faptul că efectul executoriu al unei hotărâri judecătorești survine, de regulă, mai devreme decât finalizarea procedurilor într-o cauză civilă. De exemplu, hotărârile judecătorești sunt executorii din

momentul devenirii lor definitive (art. 255 CPC). Conform art. 254 CPC rămân definitive hotărârile judecătorești emise în primă instanță, supuse apelului, după examinarea cauzei în apel. Deci, după examinarea unei cauze civile în apel, persoanele interesate mai pot exercita în condițiile legii recurs împotriva deciziei definitive și executorii. Și dacă potrivit art. 435 CPC nu se suspendă executarea, ne putem pomeni cu o executare silită finalizată înainte de soluționarea cauzei civile în recurs. Soluția în recurs poate fi diferită de cea din apel. Doar în cazul în care recursul a fost respins și decizia instanței de apel menținută, întoarcerea executării silită nu se poate produce. În restul cazurilor, urmare a valorificării împunătorilor instanței de recurs (art. 445 CPC) admiterea recursului dacă este însoțită de casarea hotărârii și adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea se respinge parțial sau integral ori o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol, curtea trebuie să dispună din oficiu întoarcerea executării. În eventualitatea în care nu a făcut acest lucru, recurentul este în drept să solicite adoptarea unei decizii suplimentare.

Disponerea întoarcerii executării este de competența instanței de judecată, fapt care incumbă nu doar efectul just al *restitutio in integrum*, dar și restituirea contravalorii bunurilor care nu pot fi întoarse în natură. Pentru aceasta instanța trebuie să stabilească la data întoarcerii executării contravaloarea bunurilor care au făcut obiectul executării inițiale. Admitem că în acest scop se pot produce suficiente contradicții între părți cu evaluări, expertize etc.

Prevederea comentată nu se referă la întoarcerea executării după anularea încheierii de asigurare a acțiunii civile. De regulă, asigurarea acțiunii civile se referă la interdicții de efectuare a anumitor acțiuni de către anumite persoane în privința anumitor bunuri (art. 175 CPC), iar după anularea încheierii de asigurare a acțiunii în privința bunurilor respective se pot continua acțiunile. Evident că interdicțiile dispuse în scopul asigurării acțiunii pot prejudicia pârâtul, considerent din care legiuitorul a prevăzut posibilitatea reparării post-factum a prejudiciilor. Astfel, conform art. 182 alin. (2) CPC, pârâtul este în drept să intenteze împotriva reclamantului o acțiune în reparație a prejudiciului cauzat prin măsurile de asigurare a acțiunii, luate la cererea acestuia, indiferent de vinovăția reclamantului.

Alin. (3) se referă doar la restituirea mijloacelor financiare – sume de bani urmare a întoarcerii executării. Restituirea sumelor încasate în valută străină se efectuează prin virament. În cazul pârâtului (debitorului) persoană fizică, restituirea sumelor poate fi făcută și în numerar.

Articolul 158. Soluționarea de către prima instanță a întoarcerii executării

(1) Instanța de judecată căreia i s-a trimis cauza spre rejudecare este obligată să examineze din oficiu întoarcerea executării și să o soluționeze în o nouă hotărâre

sau încheiere, prin care se dispune încetarea procesului în cauză.

(2) Dacă instanța de judecată care a rejudecat cauza nu a soluționat întoarcerea executării hotărârii anulate, pârâtul este în drept, în termenele de prescripție, să înainteze în această instanță o cerere de întoarcere a executării în procedură în ordonanță, fără respectarea procedurii prealabile.

(3) Termenul de prescripție începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii de respingere a acțiunii.

(4) Părțile sunt scutite de plata taxei de stat, inclusiv pentru cererea de recurs.

Dacă urmare a examinării căii de atac (apel sau recurs) a fost casată hotărârea cu trimiterea cauzei la rejudecare și dacă urmare a rejudecării soluția pronunțată este alta decât cea inițială, instanța de judecată este obligată să examineze din oficiu întoarcerea executării. Altfel spus, dacă urmare a rejudecării instanța pronunță o nouă hotărâre, chestiunea despre întoarcerea executării trebuie să se conțină în dispozitivul noii hotărâri. Într-un anume fel este de înțeles această normă impusă instanțelor de judecată, întrucât perpetuarea efectelor executate deja a unei hotărâri anulate ar reprezenta în esență un act de injustiție și o îmbogățire fără justă cauză.

Urmare a rejudecării cauzei, instanța poate dispune scoaterea cererii de pe rol sau încetarea procesului, motiv pentru care la fel trebuie din oficiu soluționată și problema întoarcerii executării. Chiar dacă în articolul comentat se impune acest fapt doar în cazul încetării procesului, considerând regretabilă scăparea legiuitorului, totuși o interpretare sistemică împreună art. 157 CE ne permite să afirmăm că scoaterea de pe rol este la fel temei pentru întoarcerea executării.

În pofida accentuării de către legiuitor a necesității soluționării din oficiu de către instanțele de judecată a problemei întoarcerii executării, partea interesată poate recurge și la alte căi legale pentru a-și întoarce bunurile sau banii.

Dacă instanțele de judecată, totuși nu au dispus întoarcerea executării partea interesată este în drept să înainteze o cerere de întoarcere a executării în procedură în ordonanță, fără respectarea procedurii prealabile. Art. 345 lit. o) CPC reconfirmă acest drept. Iar utilizarea procedurii simplificate (în ordonanță) este nu doar un avantaj procesual pentru partea interesată de întoarcere a executării, dar și o consecință firească a caracterului incontestabil al creanței. Un alt avantaj al respectivei posibilități este scutirea de taxa de stat.

Partea interesată poate solicita întoarcerea executării în ordine generală, întrucât aceste reguli nu sunt niciodată excluse, și nici în cazul întoarcerii executării nu putem admite că întoarcerea executării nu ar semnifica un veritabil conflict de drept cu multiple circumstanțe de fapt și de drept material.

Persoana interesată poate solicita adoptarea unei ordonanțe judecătorești în termenul general de prescripție – 3 ani – din data rămânerii definitive a hotărârii de respingere a acțiunii.

Articolul 159. Soluționarea de către instanța de apel sau instanța de recurs a întoarcerii executării

(1) *Instanța de apel sau instanța de recurs este obligată să dispună întoarcerea executării dacă, examinând apelul sau recursul, anulează hotărârea instanței de fond cu adoptarea unei noi hotărâri prin care respinge parțial sau integral acțiunea ori adoptă o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol.*

(2) *În cazul în care instanța de apel sau de recurs nu a dispus întoarcerea executării, pârâtul poate înainta o acțiune în condițiile art.158 din prezentul cod.*

Acest articol este repetitiv și nu face decât să împovăreze textul Codului de executare. În art. 157 și 158 CE este prevăzută aceeași obligație a instanței de judecată de a dispune întoarcerea executării.

Articolul 160. Cazuri de limitare a întoarcerii executării

Nu se admite întoarcerea executării în cauzele de încasare a pensiei de întreținere, de reparare a prejudiciului cauzat prin schilodire sau prin altă vătămare a sănătății, precum și prin pierderea întreținătorului, cu excepția cazurilor când hotărârea anulată a fost întemeiată pe informații sau pe documente false prezentate de reclamant.

Dacă hotărârea instanței de fond a fost executată imediat în cazurile prevăzute de art. 256 CPC, iar urmare a depunerii apelului, hotărârea a fost casată cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea se respinge parțial sau integral ori a unei încheieri de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol în mod firesc trebuie dispusă întoarcerea executării.

Comparând temeiurile de executare imediată cu cele care exclud întoarcerea executării, constatăm că doar pensia de întreținere (lit. a) art. 256 CPC) și repararea prejudiciilor cauzate prin vătămare a integrității corporale sau prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, adică pierderea întreținătorului (lit. c) art. 256 CPC) nu vor putea fi întoarse dacă hotărârea prin care au fost imediat încasate a fost casată de instanța ierarhic superioară.

Celelalte temeiuri de executare imediată impun întoarcerea executării în cazul casării hotărârii judecătorești. Este vorba de întoarcerea:

b) salariului și a altor drepturi ce decurg din raporturi de muncă, precum și a indemnizațiilor prevăzute de statutul șomerilor, în mărimea unui salariu mediu;

d) unui salariu mediu pentru absență forțată de la lucru, în cazul reintegrării în serviciu.

Dacă hotărârea anulată a fost întemeiată pe informații sau pe documente false prezentate de reclamant, instanța ierarhic superioară, care a constatat aceste fapte, trebuie să dispună întoarcerea executării în mod obligatoriu.

Titlul IV

CONTESTAREA ACTELOR EXECUTORULUI JUDECĂTORESC

Capitolul XIV

PROCEDURA DE CONTESTARE A ACTELOR EXECUTORULUI JUDECĂTORESC

Articolul 161. Persoanele care sunt în drept să conteste actele de executare

(1) Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc sau acțiunile/inacțiunea acestuia pot fi contestate de către părți și de alți participanți la procesul de executare, precum și de terții care consideră că prin actele de executare sau acțiunile/inacțiunea executorului judecătoresc le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege. ~~Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc nu pot fi contestate dacă din momentul săvârșirii lor au trecut mai mult de 6 luni.~~

[Art.161 al.(1) teza a doua „Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc nu pot fi contestate dacă din momentul săvârșirii lor au trecut mai mult de 6 luni” declarată neconstituțională prin HCC8 din 05.04.19, MO148-158/26.04.19 art.77; în vigoare 05.04.19]

(2) Cererea privind contestarea actelor de executare sau acțiunilor/inacțiunii executorului judecătoresc se înaintează în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află biroul executorului judecătoresc sau, în cazul municipiului Chișinău, în instanța de judecată în a cărei circumscripție camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc.

(3) Cererea prevăzută la alin.(2) nu se supune taxei de stat

Procedura de contestare a actelor executorului judecătoresc, stabilită în art. 161-163 CE, este procedură civilă de control. Desfășurarea procedurilor judiciare privind contestarea actelor executorului judecătoresc nu presupun examinarea în fond a cauzei și nu determină stabilirea unor circumstanțe de fapt sau cercetarea de

probe. Elementele caracteristice, care configurează procedura de contestare a actelor executorului judecătoresc sunt:

- obiectul special îngust al contestației ce se va referi doar la actele executorului judecătoresc;
- statutul procesual atipic al participanților la proces;
- parcurgerea unei proceduri judiciare specifice unui incident de procedură, soluționarea cererii printr-un act judecătoresc ce nu expune o analiză a fondului cauzei.

Noțiunea de acte, folosită în articolul de referință, este una generală. Sintagma *actele de executare întocmite* sau *acțiuni/inacțiuni*, acoperă ambele sensuri ale noțiunii de *act*, reprezentând atât înscrisuri, cât și fapte. Pentru contestarea actelor executorului judecătoresc este instituită condiția unei aprecieri subiective a reclamantului¹⁰³ despre încălcarea dreptului său. Astfel, în motivarea cererii de contestare a actelor executorului judecătoresc, pentru o structurare coerentă a argumentelor sale, partea urmează să indice ce drept prevăzut de lege consideră că i-a fost încălcat prin actul executorului judecătoresc. Lipsa acestei exigențe de conținut, nu poate constitui un impediment în punerea pe rol a cererii, iar existența sau inexistența dreptului va constitui obiect al aprecierii judiciare.

Înscrisurile/documentele, în calitate de acte de dispoziție ale executorului judecătoresc, sunt reglementate de dispoziția art. 65 alin. (1) CE. Norma evidențiată stabilește că la îndeplinirea atribuțiilor și a îndatoririlor sale, legate de punerea în executare a documentelor executorii, executorul judecătoresc emite încheieri, întocmește procese-verbale și alte acte de procedură. Astfel, este notabil că la realizarea oricărei acțiuni de executare, executorul judecătoresc în limita competenței sale, va emite actul procedural expres prevăzut de lege.

Codul de executare structurează actele de dispoziție întocmite de executorul judecătoresc în încheieri, procese-verbale și alte acte de dispoziție.

Prin încheieri se dispune referitor la intentarea, amânarea, suspendarea și încetarea executării silite, eliberarea sau distribuirea sumelor obținute din executare, aplicarea și ridicarea măsurilor de asigurare a executării sau alte măsuri prevăzute de lege.

Procese-verbale sunt întocmite de executorul judecătoresc pentru constatarea efectuării operațiunilor de executare, atunci când legea nu prevede emiterea de încheieri sau de alte acte de dispoziție.

---

¹⁰³ Considerăm neinspirată utilizarea de către legiuitor a sintagmelor *reclamant* (art.163 alin.(2) CE) și *pârât* în procedurile de control, acolo unde fondul cauzei civile este consumat prin examinare și soluționare. În procedura contestării actelor executorului judecătoresc părți sunt creditorul și debitorul sau debitorul și creditorul, pe care considerăm mult mai relevant dacă legiuitorul i-ar fi numit altfel, pentru evitarea unor confuzii conceptuale. De exemplu, contestatar-debitor sau contestatar-creditor și intimat-creditor sau intimat-debitor.

Sintagma *alte acte de dispoziție*, lasă rezerva unei dispoziții de blanchetă, care include toate actele de executare denumite altfel, decât încheieri și procese-verbale. Cu titlu de exemple, pentru ultima categorie sunt somația, borderoul, actul de inventar.

Desfășurarea procedurii de executare silită presupune și emiterea unor categorii de acte procedurale care, în mod separat, nu produc efecte de natură să afecteze careva drepturi sau obligații. De regulă, acestea sunt acte preparatorii pentru îndeplinirea unor acțiuni de executare silită complexe. Spre exemplu, actele preparatorii emise în contextul desfășurării procedurii de licitație, conform Secțiunii 3, Vânzarea bunurilor la licitație, din Capitolul IX CE. În acest caz, desfășurarea procedurii de vânzare a bunurilor la licitație va constitui o acțiune de executare unică, compusă din mai multe operațiuni juridice, care privesc individual, nu sunt în măsură să aducă atingere drepturilor persoanelor interesate. Finisarea graduală a tuturor operațiunilor juridice legate de licitația de vânzare a bunurilor culminează cu întocmirea procesului-verbal de desfășurare a licitației. Anume procesul-verbal de desfășurare a licitației reprezintă actul final complex, care individual produce efecte juridice exterioare și care, în anumite cazuri, poate constitui obiect al controlului judiciar. Reieșind din aceste considerente, actele procedurale preparatorii, pentru îndeplinirea unor acțiuni de executare complexe pot fi contestate doar concomitent cu actul final. Dacă totuși acestea sunt contestate, judecătorul/instanța va refuza acceptarea cererii sau va înceta procesul conform art. 169 alin. (1) lit. a) CPC sau art. 265 lit.a) CPC.

Desfășurarea procedurii de executare presupune și emiterea unor *acte de executare accesorii*. Această categorie include borderoul de calcul a cheltuielilor de executare (art. 31 alin. (4), art. 32 alin. (3), art. 36 alin. (5), art. 36 alin. (6), art. 36 alin. (7), art. 60 alin. (3), art. 60 alin. (3^{/2}) CE) și actul de inventar (art. 148 alin. (3) CE). Actul de executare accesoriu face corp comun cu actul principal din care derivă. În consecință, valabilitatea actului de executare principal condiționează și valabilitatea actului de executare accesoriu. Separat, actul accesoriu nu produce efecte juridice și în mod similar nu poate constitui obiect al controlului judecătoresc.

O altă varietate a actelor de executare care, prin acțiunea lor separată, nu încalcă nici un drept al persoanei, sunt *demersurile* adresate instanței de judecată în vederea desfășurării anumitor categorii de acțiuni de executare silită (art. 64, 72, 93 CE). În aceste cazuri, demersul executorului judecătoresc nu poate constitui obiectul unei contestații la executare. În esență, acesta este un act procesual civil, de sesizare a instanței de judecată, temeinicia căruia va fi apreciată urmare a examinării judiciare.

Somația este un act procedural prin care se constituie o obligație pentru un terț (art.92, 98, 99, 152 CE). Conținutul somației este adaptabil în toate cazurile scopului pentru care a fost emisă. Obligația constituită prin somație se poate referi la

interdicția de a transmite bunurile către debitor, necesitatea asigurării integrității bunurilor, informarea executorului judecătoresc despre schimbarea circumstanțelor precum și acordarea unui termen pentru realizarea unei acțiuni procedurale. Neexecutarea somației emise de către executorul judecătoresc constituie temei pentru angajarea răspunderii civile. Reieșind din faptul că somația este un act constitutiv de obligații în raport cu persoana vizată, afectându-i astfel drepturile și obligațiile, aceasta este obiect al controlului judecătoresc.

Cercul subiecților care pot contesta actele executorului judecătoresc sunt: părțile, alți participanți la procesul de executare, precum terții care consideră că prin actele de executare sau acțiunile/inacțiunea executorului judecătoresc le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege.

În acest context, art. 43 alin. (1) CE, stabilește că părți în procedura de executare sunt: creditorul și debitorul.

Art. 42 alin. (1) CE, reține că participanți la procedura de executare sunt: părțile, creditorii intervenienți, reprezentanții, specialiștii, experții, interpreții și martorii asistenți.

Noțiunea de terți nu este una prevăzută de lege, dar în mod deductibil, articolul comentat explică că, aceștia sunt subiecții, care nu au un statut procedural în cadrul procedurii de executare, dar care consideră că prin actele de executare le-a fost încălcat un drept. Terții nu datorează nimic creditorului și nu au obligații stabilite prin documentul executoriu.

În toate cazurile, pentru ca acțiunea să fie circumscrisă condițiilor art. 161 – 163 CE, este necesar ca obiectul contestației să se refere la valabilitatea actelor executorului judecătoresc. Astfel, este improprie formularea de către terți a unei acțiuni împotriva executorului judecătoresc obiectul căreia nu se referă la anularea totală sau parțială a actului de executare.

Respectarea competenței materiale și teritoriale a instanței de judecată, în vederea soluționării contestărilor actelor de executare, constituie o cerință de legalitate pentru actul judiciar emis. Prin dispoziții speciale nu este prevăzută competența unor instanțe specializate în vederea soluționării contestărilor actelor executorului judecătoresc, motiv pentru care împuternicirea de soluționare a acestor categorii de dosare aparține instanței de drept comun.

Competența teritorială pentru soluționarea litigiilor privind contestarea actelor executorului judecătoresc este atribuită instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află biroul executorului judecătoresc sau, în cazul municipiului Chișinău, în instanța de judecată în a cărei circumscripție camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc. De notat că, în cazul municipiului Chișinău, urmare a adoptării Legii nr.76 din 21 aprilie

2016, cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești¹⁰⁴, judecătoriile Centru, Buiucani, Râșcani, Botanica și Ciocana din municipiul Chișinău, au fuzionat prin contopire, formând Judecătoria Chișinău. În vederea aplicării legii indicate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 555/25 din 27 noiembrie 2018¹⁰⁵, a dispus inclusiv, ca începând cu 01 ianuarie 2019, sediul Centru al Judecătoriei Chișinău, să fie specializat în materie civilă. În consecință, în cazul municipiului Chișinău, instanța competentă să soluționeze contestațiile împotriva actelor executorului judecătoresc este Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Obiectul contestațiilor împotriva actelor executorului judecătoresc se referă la argumente de ilegalitate a actului de executare, care prin natura sa nu este catalogat ca patrimonial sau nepatrimonial. Obligația legală de plată a taxei de stat este stabilită pentru cererile de chemare în judecată, care presupun judecarea fondului cauzei. Mențiunea despre faptul că cererea privind contestarea actelor executorului judecătoresc nu se supune taxei de stat, nu urmează a fi interpretat ca o scutire legală doar pentru reclamant. Astfel, la judecarea acestor categorii de dosare, participanții la proces sunt eliberați prin efectul legii de obligația plății taxei de stat și nu le suportă indiferent de faptul dacă acțiunea a fost admisă sau nu.

Articolul 162. Termenul de contestare a actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc

(1) Actul de executare întocmit de executorul judecătoresc poate fi contestat de participanții la procesul de executare în termen de 15 zile de la data săvârșirii lui ori a refuzului de a săvârși anumite acte, dacă legea nu prevede altfel. Terții care nu au participat la procesul de executare pot contesta actele de executare, întocmite de executorul judecătoresc, în termen de 15 zile de la data la care au aflat ori trebuie să afle despre aceste acte.

[Art.162 al.(1) textul „de la data săvârșirii lui ori a refuzului de a săvârși anumite acte” declarat neconstituțional prin HCC8 din 05.04.19, MO148-158/26.04.19 art.77; în vigoare 05.04.19]

(2) Persoana poate fi repusă în termenul de contestare în condițiile Codului de procedură civilă. Persoana nu poate fi repusă în termen dacă din data emiterii sau a refuzului emiterii actului contestat au trecut mai mult de 6 luni.

[Art.162 al.(1) teza a doua „Persoana nu poate fi repusă în termen dacă din data emiterii sau a refuzului emiterii actului contestat au trecut mai mult de 6 luni.

---

¹⁰⁴ Legea nr.76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93527&lang=ro

¹⁰⁵ Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 555/25 din 27 noiembrie 2018 cu privire la specializarea sediilor judecătoriei Chișinău. <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2018/25/555-25.pdf>

”declarată neconstituțională prin HCC8 din 05.04.19, MO148-158/26.04.19 art.77; în vigoare 05.04.19]

Actul de executare întocmit de executorul judecătoresc poate fi contestat de participanții la procesul de executare în termen de 15 zile, dacă legea nu prevede altfel. Terții care nu au participat la procesul de executare pot contesta actele de executare, întocmite de executorul judecătoresc, în termen de 15 zile de la data la care au aflat ori trebuie să afle despre aceste acte.

Folosirea termenelor limitative privește asigurarea bunei administrări a justiției și respectarea în special, a principiului securității raporturilor juridice. Pentru procedura de executare, instituirea unor termene reduse de contestare este de natură să accelereze durata potențialelor proceduri judiciare. Termenul de 15 zile, pentru contestarea actelor executorului judecătoresc, are un caracter general, fiind aplicabil pentru toate actele procedurale, cu excepția celor pentru care legea stabilește termene speciale.

Într-o primă refracție a termenelor speciale de contestare a actelor executorului judecătoresc, art. 65 alin. (2) CE, reține că încheierea executorului judecătoresc este executorie de drept din momentul emiterii și poate fi contestată, în termen de 10 zile de la data comunicării (...). Coliziunea dintre termenul general de 15 zile, stabilit pentru contestarea actelor executorului judecătoresc de la art. 162 alin. (1) CE și termenul de 10 zile, acordat pentru contestarea actelor emise sub formă de încheieri din art. 65 alin. (2) CE, urmează a fi interpretată ca o contradicție dintre o normă generală și specială. Pentru acest considerent, toate actele procedurale emise sub formă de încheieri, se contestă în termenul special de 10 zile, dacă legea nu prevede altfel. Un exemplu definitoriu este încheierea privind refuzul corectării actelor de executare, care conform art. 65 alin. (4) CE, poate fi contestată în decursul a 5 zile de la comunicare. Tot diferit, art. 78 alin. (5) CE, stabilește că încheierea privind suspendarea executării documentului executoriu poate fi contestată în instanță de judecată în termen de 15 zile.

Pentru contestarea *proceselor-verbale* este aplicabil termenul general stabilit la art. 162 alin. (1) CE, de 15 zile, dacă legea nu prevede altfel. Singura excepție care prevede un termen special, se referă la art. 118 alin. (5) CE, în acord cu care procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor poate fi contestat în instanță de judecată în termen de 7 zile (...).

Contestarea actelor executorului judecătoresc realizată sub formă de *acțiuni sau inacțiuni* ale executorului se circumscrie termenului general de 15 zile calculat din momentul când executorul judecătoresc a desfășurat acțiunea sau din momentul când executorul judecătoresc urma să desfășoare acțiunea de executare.

În explicarea modului de calculare a termenelor de contestare a actelor executorului judecătoresc, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 05.04.2019¹⁰⁶, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 162 alin. (2) Cod de executare, pct. 60, s-a statuat *inter alia* că “(..) începând cu data pronunțării prezentei hotărâri, termenul pentru contestarea actelor emise de executorii judecătorești în procedura de executare se va calcula potrivit regulilor stabilite de art.66 alin.(2) sau, după caz 67 alin. (7) Cod de executare. În ipoteza în care actele emise de executor sunt contestate de către terții care nu au participat la procedura de executare se vor aplica în continuare prevederile tezei a doua din art. 162 alin.(1) Cod de executare, potrivit cărora, terții care nu au participat la procesul de executare pot contesta actele de executare întocmite de executorul judecătoresc, în termen de 15 zile de la data la care au aflat ori trebuiau să afle despre aceste acte. Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de contestare a actelor emise de către executor vor putea fi repuse în termenul de contestare, în baza tezei întâi a art. 162 alin.(2) din Codul de executare, în condițiile Codului de procedură civilă”.

Astfel, este deductibil că termenul de contestare a actelor procedurale întocmite de executorul judecătoresc, începe a curge de la data comunicării. În cazul în care actul de executare este contestat de către terți, ce nu au un statut procedural în cadrul procedurii de executare, termenul de contestare începe a curge de la data la care au aflat ori trebuiau să afle despre aceste acte. Pentru actele preparatorii, ce se referă la operațiuni intermediare unei acțiuni de executare complexe, termenul de contestare va fi calculat din momentul emiterii actului final.

Termenul de contestare a actelor executorului judecătoresc este un termen de procedură. Această natură juridică este recunoscută pentru termenele acordate în vederea îndeplinirii sau realizării unor drepturi procedurale de către participanții la procedura de executare sau terți. Noțiunea de termen de procedură, este definită în art. 110 CPC, ca fiind intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanți la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Caracterul procedural al termenului de contestare a actelor executorului judecătoresc determină consecința aplicării din oficiu, de către instanța de judecată, a efectelor neîndeplinirii în termen a actelor de procedură. În acest mod, instanța de judecată asigură formalismul și organizarea procedurală a examinării cauzei.

---

¹⁰⁶ Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 05.04.2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 162 alin. (2) din Codul de executare (termenul de decădere din dreptul de a contesta actele executorului judecătoresc) <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=694&l=ro>

Aspectul expirării termenului de contestare a actului executorului judecătoresc, nu va trebui opus de către pârât pe calea formulării unor obiecții procesual juridice, or, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege. Pentru aceste considerente, instituția excepției de tardivitate este inaplicabilă în cazul contestării actelor executorului judecătoresc, or, aceasta stabilește un mecanism procesual aplicabil doar în cazul expirării termenelor de prescripție.

Mecanismul de repunere în termen pentru contestarea actelor executorului judecătoresc este reglementat în art. 116 CPC. Astfel, conform art. 116 alin. (1) CPC persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. În acest context este recunoscută competența instanței de judecată care efectuează actul de procedură pentru a soluționa cererea de repunere în termen. Cererea privind repunerea în termenul de contestare a actelor executorului judecătoresc, nu urmează a fi apreciată ca o acțiune procesuală separată. Concomitent cu contestarea actului procedural, reclamantul (adică contestatarul) poate solicita și repunerea în termen, prezentând probe care ar confirma imposibilitatea adresării în termen. Încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea de repunere în termen poate fi atacată cu recurs. Încheierea prin care s-a făcut repunerea în termen poate fi contestată concomitent cu actul de dispoziție prin care instanța de judecată a soluționat cauza în fond. Chiar dacă art. 269 alin. (4) CPC, reține că încheierile privind procedura de executare se emit unipersonal, fără citarea participanților la proces, cu excepția cazurilor în care judecătorul apreciază că este necesară prezența participanților la ședința de judecată, dispozițiile art. 162 alin. (2) CE nu pot fi aplicate în mod separat în materia repunerii în termen, urmând a se proceda la aplicarea lor consecventă. Astfel, examinarea cererii de repunere în termen potrivit art. 116 CPC, presupune convocarea participanților la proces în ședință pentru examinarea excepției de repunere în termen, iar neprezentarea lor, nu împiedică soluționarea.

Articolul 163. Procedura de judecare a cererii

(1) Reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului. Cererea se judecă în condițiile Codului de procedură civilă. Executorul judecătoresc atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu este obligat să prezinte instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare și să dea explicații scrise referitoare la actele contestate.

(2) În cazul contestării actului întocmit de executorul judecătoresc, sarcina probațiunii este pusă în seama reclamantului.

(3) Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc, legale în fond, nu pot

fi anulate pe motive formale.

(3¹) Nerespectarea cerințelor prevăzute la art.65 alin.(3) din prezentul cod servește drept temei pentru scoaterea cererii de pe rol în conformitate cu prevederile art.267 lit.a) din Codul de procedură civilă.

(3²) Dacă se contestă cuantumul onorariului executorului judecătoresc, reclamația se înaintează împotriva acestuia.

(4) Încheierea instanței de fond poate fi atacată cu recurs.

(5) În cazul respingerii cererii, reclamantul poate fi obligat, la cererea intimatului sau a executorului judecătoresc, la repararea prejudiciului cauzat prin întârzierea executării, iar când contestația a fost depusă cu rea-credință, reclamantul este obligat la plata unei amenzi judiciare în mărime de la 10 la 30 de unități convenționale.

(6) Încheierea judecătorească prin care s-a constatat refuzul neîntemeiat al executorului judecătoresc de a întocmi/a efectua un anumit act și prin care s-a dispus obligarea acestuia la îndeplinirea actului respectiv se execută de către executorul judecătoresc imediat sau în termenul stabilit de instanța de judecată.

(7) În cazul neexecutării fără motive întemeiate a cerinței instanței de judecată privind prezentarea copiei certificate a procedurii de executare sau prezentarea explicațiilor scrise ori în cazul neexecutării în termen a încheierii judecătorești indicate la alin.(6) din prezentul articol, executorul judecătoresc se sancționează de instanța de judecată cu amendă de până la 50 de unități convenționale.

Încheierea instanței de judecată privind aplicarea sancțiunii este executorie din momentul emiterii și poate fi atacată cu recurs odată cu încheierea prin care se soluționează cererea privind contestarea actelor de executare.

Procedura de judecare a cererilor de contestare a actelor executorului judecătoresc este una de control, ce dezleagă problemele litigioase apărute în cadrul executării silite. Soluționarea cauzelor privind contestarea actelor executorului judecătoresc are loc în condițiile Codului de procedură civilă, cu derogările stabilite de Codul de executare. Structura și ordinea de desfășurare a acțiunilor procedurale, în cazul examinării acestor categorii de litigii, este una distinctă de cea prevăzută pentru procedurile clasice contencioase. Pornind de la natură juridică a unei proceduri de control, ce exclude o analiză a fondului cauzei, modul de desfășurare a procedurilor judiciare în cazul contestării actelor de executare este similar unui incident procedural. În consecință, structura procesului se va rezuma la expunerea explicațiilor asupra contestației de către participanții la proces. Explicațiile pot fi date verbal sau în scris.

Distinct de alte drepturi procedurale, dreptul de a contesta actele executorului judecătoresc este de o natură autonomă. Grație acestui caracter, contestarea actelor

de executare nu reprezintă o acțiune procesuală izolată de aplicare a altor instituții ale procesului civil. Acest considerent derivă și din interpretarea funcțională a întregului art. 163 CE, care reglementând procedura de judecare a cererii de contestare a actelor executorului judecătoresc, prescrie și acțiuni procedurale incidentale: atragerea în proces a intervenientului accesoriu în alin. (1), scoaterea de pe rol a cererii în conformitate cu art. 267 lit. a) CPC, în alin. (3¹), obligarea prezentării de înscrisuri la alin. (7), aplicarea amenzii judiciare, în contextul alin. (7). Legiferarea fragmentată a incidenței acțiunilor procedurale enumerate, prezumă aplicabilitatea în totalitate a întregilor instituții juridice din care provin. Corelativ scoaterea de pe rol a cererii de contestare a actelor executorului judecătoresc admite și posibilitatea încetării acestui proces. Concomitent, dacă aceste temeuri se constată până la acceptarea pe rol a cererii, judecătorul va aplica instituția restituirii sau refuzului în primirea cererii. Atunci când apare necesitatea regularizării omisiunilor de formă și conținut pentru cererile neconforme privind contestarea actelor executorului judecătoresc, instanța de judecată va aplica mecanismul de a nu da curs cererii, acordând reclamantului termen pentru remedierea deficiențelor constatate. Distinct, conform art. 50 CE, împuternicirea de reprezentare dă dreptul de a efectua toate actele legate de procedura de executare, cu excepția celor de prezentare sau de retragere a documentului executoriu, de transmitere a împuternicirilor către o altă persoană (substituire), de încheiere a tranzacției, de contestare a actelor executorului judecătoresc, de schimbare a modului de executare, de amânare sau de eșalonare a executării, de primire a mijloacelor bănești sau a bunurilor, despre care se va menționa expres în procura eliberată de reprezentat, sub sancțiunea nulității. Corespunzător, dacă contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se exercită prin reprezentant, actul ce certifică mandatul trebuie să prevadă, sub sancțiunea nulității, împuternicirea de contestare. Lipsa unei asemenea împuterniciri va atrage restituirea pentru temeiul prevăzut la art. 170 alin. (1) lit. e) CPC sau scoaterea cererii de pe rol conform art. 267 lit. c) CPC.

Sesizarea instanței de judecată privind anularea actului executorului judecătoresc poartă denumirea de cerere. Folosirea concomitentă a sintagmelor *reclamație* și *contestație*, în contextul reglementării legale, nu afectează valabilitatea actului procedural, exprimând în esență un sens unic. Conținutul cererii privind contestarea actelor executorului judecătoresc va include elementele esențiale ale unei acțiuni, ce ar permite punerea pe rol și examinarea ei. În mod particular, cererea urmează să conțină mențiunea despre cercul participanților la proces împotriva cărora reclamantul (adică contestatarul) formulează pretenții, calitatea procesuală, cât și statutul lor în cadrul procedurii de executare.

Articolul comentat, vine să specifice statutul procesual corespunzător al participanților la proces în acțiunile privind contestarea actelor executorului

judecătoresc. În acest sens, legea menționează expres că reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului.

La etapa redactării și depunerii cererii de contestare a actelor executorului judecătoresc doar reclamantul (adică contestatarul) este persoana îndreptățită să determine cercul și statutul procesual al participanților la proces. Ca efect subsidiar al principiului disponibilității, instanța de judecată este ținută să judece cauza, strict în limitele cererii depuse. Instanța nu poate exclude sau modifica cerințele, redetermina cercul participanților la proces sau statutul lor procesual. În eventualitatea în care modificarea sau substituirea calității procesuale ar fi admisibilă, instanța ar crea situația unei aparențe de imparțialitate, indicând asupra pârâtului, adică a oponentului procesual corespunzător. În acest context, pot fi identificate două situații ipotetice, referitor la nerespectarea condițiilor de stabilire justă a calității procesuale, care determină sancțiuni procedurale diferite. Atunci când cererea privind contestarea actelor executorului judecătoresc este depusă împotriva executorului judecătoresc, iar partea opusă a procedurii de executare are calitate procesuală de intervenient accesoriu, cererea urmează a fi respinsă ca fiind depusă împotriva unui pârât necorespunzător. Dacă atât părții opuse la executare, cât și executorului judecătoresc le-a fost atribuită calitate procesuală de pârât, acțiunea întemeiată în fond, va fi admisă parțial, iar cerințele împotriva executorului judecătoresc respinse.

Într-o primă aparență, legea nu stabilește statutul procesual corespunzător al executorului judecătoresc și nici nu prescrie necesitatea implicării obligatorii în proces. În mod sugestiv, din propoziția a doua se reține că, executorul judecătoresc atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu este obligat să prezinte instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare și să dea explicații scrise referitoare la actele contestate. Astfel, prin admiterea situației ca executorul judecătoresc va fi atras din oficiu de către instanța de judecată în proces, se instituie o regulă generală potrivit căreia, ultimul urmează să fie implicat în toate procesele judiciare referitor la valabilitatea actelor de executare. Respectiva dispoziție prescrie și un remediu procedural, atunci când reclamantul (adică contestatarul) a omis să atribuie executorului judecătoresc calitate de participant în contestația la executare. Drept consecință, instanța de judecată din oficiu sau la cererea participanților la proces va dispune atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu a executorului judecătoresc.

Executorul judecătoresc va avea calitate procesuală de intervenient accesoriu, dacă prin lege sau reieșind din obiectul special al acțiunii nu se impune calitate de pârât pentru acesta. Interesul executorului judecătoresc în cadrul procedurii de executare este de natură procesuală. Prin efectele executării documentului executoriu, acesta nu va dobândi și nici nu va pierde careva drepturi materiale, or,

finalitatea unui proces de judecată prin care este anulat un act al executorului judecătoresc afectează doar interesele materiale ale părților.

Dacă se contestă cuantumul onorariului executorului judecătoresc, reclamația se înaintează împotriva acestuia. Rațiunea unei asemenea reglementări derivă din statutul executorului judecătoresc consacrat de art. 2 din Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești, potrivit căruia, executorul reprezintă persoană investită de stat cu competența de a îndeplini activități de interes public, fiind exponentul puterii de stat și deci îndeplinește o misiune publică. Respectiv, doar în cazul în care actele executorului judecătoresc privesc cuantumul onorariului și implicit remunerația personală, statutul procesual al executorului în procedura de contestare va însuși calitatea pasivă de pârât (adică intimat).

Acceptând punerea pe rol a cererii, judecătorul are opțiunea de a dispune judecarea contestației în procedură scrisă sau în ședință de judecată, cu prezența participanților la proces. Referitor la caracterul procedurilor judiciare se evidențiază regula generală potrivit căreia judecarea contestațiilor împotriva actelor executorului judecătoresc se desfășoară în procedură scrisă. În acest sens, art. 269 alin. (4) CPC civilă, stabilește că încheierile privind procedura de executare se emit unipersonal, fără citarea participanților la proces, cu excepția cazurilor în care judecătorul apreciază că este necesară prezența participanților la ședința de judecată. Deși aparent, sintagma legală *“cu excepția cazurilor în care judecătorul apreciază că este necesară prezența participanților la ședința de judecată”*, creează percepția unei discreții a judecătorului în a soluționa unipersonal sau în ședință de judecată cauza, reieșind din condiția de previzibilitate a legii, excepția s-ar referi la circumstanțe obiective, pentru care judecarea fără participarea părților este imposibilă. Astfel, putem distinge următoarele situații în care se impune necesitatea convocării participanților în ședință de judecată:

- implicarea în proces a persoanelor a căror drepturi și interese pot fi afectate prin pronunțarea eventualei încheieri și care la momentul depunerii cererii nu au calitatea procesuală;
- necesitatea desfășurării unor acțiuni procesuale privind administrarea și cercetarea probelor (audierea martorilor, specialistului, administrarea probelor);
- simpla solicitare a participantului la proces; necesitatea adresării întrebărilor participanților la proces.

Desfășurarea procedurii scrise de soluționare a contestațiilor împotriva actelor executorului judecătoresc nu este descrisă în mod detaliat în textul legii. În absența unor reglementări procedurale speciale, procedura aplicabilă urmează a fi realizată cu respectarea principiilor generale și asigurarea tuturor garanțiilor inerente unui proces echitabil.

Norma comentată prescrie cu exactitate și conduita executorului în procedura de judecare a cererii, statuând asupra îndatoririi lui, în calitate de intervenient accesoriu, de a prezenta instanței copia certificată a procedurii de executare și a explicațiilor scrise referitoare la actele contestate. Reieșind din considerentul că în virtutea art. 269 alin. (4) CPC, încheierile privind procedura de executare, se soluționează, dacă nu se dispune altfel, unipersonal, prezentarea copiei dosarului de executare, care include întreaga activitate a executorului judecătoresc și explicațiile pe marginea contestației sunt de o importanță fundamentală pentru soluționarea justă a cererii. Lipsa procedurii și a explicațiilor executorului judecătoresc, care reprezintă veritabile mijloace de probațiune, împiedică exercitarea unui control judecătoresc valabil.

Cheltuielile aferente prezentării copiei dosarului de executare revin părții care a pierdut procesul. Această concluzie rezultă din prevederile subpunctului 6) pct. 10 din Regulamentul privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 886 din 23.09.2010, care prevede următoarele: *„În cazul în care solicitarea copiei dosarului de executare este făcută din oficiu de către instanța de judecată, aceste cheltuieli se încasează în conformitate cu prevederile art. 94 al Codului de procedură civilă, executorul judecătoresc urmând să expedieze alăturat copiei dosarului, borderoul de calcul al taxei. În cazul în care solicitarea copiei dosarului de executare este făcută din oficiu de către organele de drept, taxa se achită de persoana care a sesizat respectivul organ.”*

Astfel, având în vedere norma citată, corelată cu art. 94 CPC, la care se face trimitere direct în ea, deducem că concomitent cu soluționarea cereri de contestare, instanța urmează să se expună și asupra repartizării cheltuielilor ocazionate de prezentare a copiei procedurii de executare, dacă executorul judecătoresc a solicitat acest lucru și a prezentat borderoul de calcul respectiv.

Cercetarea elementelor de fapt utile judecării contestărilor actelor executorului judecătoresc, se limitează de regulă la înscrisuri, parte componentă a procedurii de executare. În vederea cercetării multiaspectuale și nemijlocite a acestor înscrisuri și pentru facilitarea procesului de administrare, legiuitorul a stabilit obligația executorului judecătoresc atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu de a prezenta copia certificată a procedurii de executare și de a da explicații scrise referitoare la actele contestate. Pornind de la specificul desfășurării procedurii de executare, ce presupune realizarea succesivă de către executorul judecătoresc a mai multor acțiuni, actul executorului judecătoresc urmează a fi cercetat în mod complex și nu va putea fi apreciat în mod izolat de alte acte.

Specific pentru probațiunea în contestările actelor executorului judecătoresc este repartizarea sarcinii probațiunii. Astfel, în cazul contestării actului întocmit de executorul judecătoresc sarcina probațiunii este pusă în seama reclamantului (adică

contestatarului), conform regulii generale stabilite la art. 118 alin. (1) CPC, potrivit căreia fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel. Scopul atribuirii sarcinii probațiunii reclamantului (adică contestatarului), este de a reduce numărul de acțiuni abuzive, care ar putea periclita durata procedurii de executare afectând eficiența activității executorului judecătoresc.

Instituirea unei prezumții de legalitate a actelor executorului creează la prima vedere un dezechilibru în egalitatea procedurală a participanților la proces, inversând sarcina probațiunii. Totuși, datorită faptului că probațiunea se limitează la înscrisurile parte componentă a procedurii de executare, prezumția inițială de legalitate a actului executorului judecătoresc nu este în măsură să faciliteze poziția procesuală a pârâtului. Respectiva aparență este înlăturată și prin obligația executorului judecătoresc de a prezenta explicații scrise, care în mod firesc, în cadrul altor proceduri nu este proprie pentru un intervenient accesoriu.

Actul executorului judecătoresc este acoperit de prezumția legalității și se bucură de forță juridică atât timp, cât nu este anulat de către instanța de judecată. Anularea actelor de executare silită poate fi dispusă doar dacă acestea contravin normelor imperative ale legii. Constituie prevederi imperative normele a căror încălcare determină încălcarea unui drept general sau unul particular al subiectului. Nu oricare încălcare a legii este de natură să afecteze valabilitatea actului de executare. Articolul indicat, evidențiază necesitatea aplicării sancțiunii anulării actului de executare, doar pentru încălcări de legalitate esențiale. Corespunzător, motivele formale sau neesențiale și care separat nu sunt în măsură să aducă atingere drepturilor unor subiecți, nu sunt în măsură să determine anularea actului.

În conformitate cu art. 65 alin. (3) CE, cererea privind corectarea erorilor menționate la alin. (2) va fi soluționată de către executorul judecătoresc în cel mult 5 zile de la primire, prin emiterea fie a unui alt act procedural, fie a unei încheieri de refuz în corectarea actelor. Astfel, este evidențiat că, competența de soluționare a cererilor privind corectarea erorilor materiale sau formale comise la întocmirea actelor de executare aparține executorului judecătoresc. Concomitent s-a determinat, că admiterea unei erori materiale sau formale în conținutul actului de executare constituie o eroare care poate fi remediată de către emitent. Reieșind din faptul că actele de executare legale în fond, nu pot fi anulate pe motive formale, legea a stabilit sancțiunea scoaterii de pe rol a cererii din motivul nerespectării căii prelabile prevăzute de lege, atunci când atare motive sunt indicate în contestația la executare.

Totuși, dezlegarea procesuală oferită de legiuitor prin art. 267 lit. a) CPC pare a fi neinspirată, întrucât nesoluționarea cererii de corectare a erorilor nu presupune valorificarea unei proceduri prelabile de soluționare extrajudiciară, ci exercițiul unei atribuții funcționale a executorului judecătoresc. Nesocotirea jurisdicției de soluționare nu este echivalentă cu nerespectarea procedurii extrajudiciare în cadrul

unei activități de executare. Chiar dacă remediul procesual indicat nu corespunde temeiului din care derivă, Codul impune finalitatea nerespectării condiției, prin scoaterea cererii de pe rol pentru încălcarea procedurii prealabile de soluționare extrajudiciară, de la care nu se poate devia.

Potrivit regulii generale stabilite la art. 163 alin. (1) CE, reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului. Acest raționament este întemeiat pe efectele pe care le produce soluția instanței de judecată asupra drepturilor materiale care nu aparțin executorului judecătoresc, precum și pe interesul pe care ultimul îl are în finalitatea procedurilor judiciare.

În cazul contestării încheierii executorului judecătoresc privind încasarea onorariului, potențiala anulare a actului prin care s-a dispus încasarea sumelor, afectează în mod evident interesul executorului judecătoresc.

Similar, atunci când se contestă inacțiunea executorului judecătoresc, prin eventuala admitere a acțiunii se va constitui o obligație de a face, opozabilă executorului judecătoresc. În situațiile descrise, actul de dispoziție judecătoresc va determina obligații doar în coraport cu părțile în procesul deja consumat, adică reclamantul și pârâtul. Iar pentru cazurile când se contestă onorariul executorului judecătoresc sau inacțiunea acestuia, ultimul va avea calitatea procesuală de pârât.

Actul de dispoziție prin care se soluționează contestația împotriva actelor de executare se adoptă sub formă de încheiere. Conform art. 14 alin. (3) CE, în formă de încheiere se emite dispoziția primei instanțe prin care nu se soluționează fondul cauzei. Calificarea procedurii de contestare a actelor executorului judecătoresc, în calitate de procedură de control, presupune o verificare incidentală, la cerere a legalității actului de executare, în limita argumentelor invocate de către reclamant (adică contestatar).

Încheierea este emisă în condițiile Capitolului XX din Codul de procedură civilă, fiind pasibilă de contestare în termen de 15 zile de la comunicare. Controlul judiciar se exercită de instanțele de recurs competente potrivit Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă. Având în vedere că valorificarea recursului poate fi făcută de părți în libertate deplină, iar instanța de recurs poate reedita asupra legalității soluției primei instanțe, inclusiv prin soluționarea fondului problemei, garanția dublului grad de jurisdicție asigură eficiența procedurii.

Contestarea actelor executorului judecătoresc ar putea constitui o metodă eficientă de a tergiversa executarea. Instituirea unui mecanism de sancționare pentru acțiunile de rea-credință a participanților la proces, constituie o modalitate de asigurare a ordinii de drept. În acest context art. 56 alin. (3) CPC, reține că participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor

procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă. Norma comentată stabilește posibilitatea aplicării sancțiunii civile de reparare a prejudiciului dacă acțiunile reclamantului (adică contestatarului) au determinat întârzierea executării sau aplicarea unei amenzi judiciare dacă contestația a fost depusă cu rea-credință.

Inacțiunea executorului judecătoresc constituie obiect al controlului judecătoresc și poate fi exprimată sub forma refuzului de a emite un act sau de a îndeplini o acțiune procedurală. Cererea privind contestarea refuzului executorului judecătoresc este de o formă atipică, fiind îndreptată în mod direct împotriva acestuia. Atunci când instanța de judecată dispune referitor la obligarea executorului judecătoresc de a întocmi/efectua un act de executare, încheierea instanței de judecată constituie document executoriu, conform art. 11 lit. b) CE. În consecință, încheierea instanței de judecată privind obligarea executorului judecătoresc de a efectua un anumit act, în cazul în care nu este executată în mod benevol, va fi posibil de a fi pusă în executare în mod silit.

Obligația executorului judecătoresc de a administra la materialele dosarului copia certificată a procedurii de executare constituie un echilibru în sarcina reclamantului (adică contestatarului) de a face proba ilegalității actului. Neexecutarea acesteia sau executarea tardivă a acestei obligații este în măsură să împiedice desfășurarea procesului de judecată sau să tergiverseze examinarea lui. Stabilirea unei sancțiuni procedurale, prin aplicarea amenzii judiciare pentru neexecutarea cerinței instanței de judecată are scopul responsabilizării executorului judecătoresc în vederea executării corespunzătoare a obligațiilor sale procedurale. Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură obligația procesuală a executorului judecătoresc de a executa încheierea instanței de judecată, iar în cazul în care obligația nu a fost executată repetat, constituie temei de aplicare a unei noi sancțiuni.

Articolul 164. Apărarea drepturilor unor alte persoane

(1) Dacă o altă persoană consideră că sechestrul a fost aplicat pe bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate, ea poate intenta în procedură contencioasă o acțiune de ridicare a sechestrului.

(2) Prejudiciile cauzate ca urmare a anulării actului de sechestr, dacă nu rezultă din acțiunile debitorului prevăzute la art.44 alin.(3) din prezentul cod, sunt opozabile părții care a solicitat aplicarea sechestrului, cu excepția bunurilor dreptul de proprietate asupra cărora este supus înregistrării obligatorii de stat.

(3) Acțiunea de ridicare a sechestrului (radierea din actul de inventar) se intentează împotriva debitorului și creditorului urmăritor. Dacă sechestrarea (inventarierea) bunurilor s-a făcut în temeiul unei hotărâri penale privind confiscarea bunurilor, persoana condamnată și organul financiar respectiv vor figura în calitate de pârât.

(4) Acțiunea de ridicare a sechestrului depusă de terți se examinează în procedură contencioasă în condițiile Codului de procedură civilă. Hotărârea judecătorească poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Acțiunea privind ridicarea sechestrului de la art. 164 CE este una distinctă de cererea de contestare a actelor executorului judecătoresc, stabilită la art. 161 – 163 CE. Reglementarea metodei de apărare a dreptului de proprietate de ridicare a sechestrului, în conținutul Codului de executare, nu poate fi apreciată ca una izolată, aceasta de fapt derivând din circumstanța ce a determinat încălcarea dreptului material, și anume aplicarea sechestrului.

Cererea de chemare în judecată privind ridicarea sechestrului constituie o veritabilă acțiune contencioasă. În acest sens, acțiunea urmează să fie depusă de către o altă persoană decât părțile sau participanții la procedura de executare și care se identifică ca proprietar al bunurilor sechestrate. Competența în soluționarea litigiilor privind apărarea asupra bunurilor imobile, aparține instanței de judecată de la locul aflării bunului, în conformitate cu art. 40 alin. (1) CPC. Cererea de chemare în judecată privind ridicarea sechestrului se impune cu taxă de stat, separat pentru fiecare pretenție. Astfel, dacă se solicită ridicarea sechestrelor aplicate prin mai multe încheieri, individual pentru fiecare sechestr urmează să fie achitată taxa de stat în sumă de 500% din mărimea unei unități convenționale, ceia ce constituie 100 lei. Procesul de judecare a cererii privind ridicarea sechestrului presupune parcurgerea celor trei faze obligatorii ale procesului: intentarea, pregătirea pentru dezbateri judiciare și dezbaterile judiciare. Sarcina probațiunii în respectiva categorie de litigii, aparține părților care invocă pretenții și obiecții, conform regulii stabilite la art. 118 alin. (1) CPC. Actul de dispoziție al instanței de judecată prin care se soluționează cererea de chemare în judecată privind ridicarea sechestrului se emite sub formă de hotărâre.

Este esențial de stabilit că în cazul cererilor privind contestarea actelor executorului judecătoresc pretenția se referă strict la motive de ilegalitate a încheierii emise. În mod corelativ, în cazul acțiunilor privind ridicarea sechestrului obiecția de fond nu vizează motive de ilegalitate a sechestrului aplicat, se referă doar la faptul că a fost aplicat în privința unui bun, care de fapt nu aparține debitorului. Astfel, pretențiile din aceste categorii de acțiuni nu se suprapun și constituie două metode diferite de apărare a drepturilor.

Aplicarea abuziva a sechestrului constituie o ingerință nejustificată în realizarea dreptului de proprietate. Astfel, în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă se dispune ridicarea sechestrului aplicat ilegal, proprietarul este îndreptățit să solicite repararea prejudiciilor cauzate prin aplicarea sechestrului.

În acest caz, acțiunea privind repararea prejudiciului va fi opozabilă creditorului, care a solicitat aplicarea măsurilor asigurătorii. Situația prevăzută la art. 44 alin. (3) CE, atunci când debitorul a declarat în scris, pe propria răspundere, executorului judecătoresc, la solicitarea acestuia, toate veniturile, drepturile de creanță deținute și bunurile sale, inclusiv cele care se află în proprietate comună pe cote-părți, în devălmășie sau care sunt gajate, precum și locul aflării lor, nu constituie temei de exonerare de obligația de reparare a prejudiciului.

Acțiunea privind ridicarea sechestrului este opozabilă ambelor părți ale procedurii de executare. Astfel, în situația în care instanța de judecată va dispune ridicarea sechestrului, ambele părți au un interes material în finalitatea procedurilor judiciare. Pentru creditor, menținerea sechestrului asupra bunului ar determina posibilitatea unei potențiale urmăriri în vederea executării hotărârii. În raport cu debitorul, ridicarea sechestrului va determina, necesitatea aplicării altor măsuri de asigurare a executării. În acțiunile privind ridicarea sechestrului, executorul judecătoresc care a aplicat sechestrul, urmează să fie implicat în proces în calitate de intervenient accesoriu, or, o eventuală hotărâre judecătorească de admitere a acțiunii ar influența cursul procedurilor de executare. Atunci când sechestrul derivă din executarea unei sentințe penale, privind confiscarea bunurilor, persoana condamnată și organul financiar respectiv vor figura în calitate de pârât.

Acțiunea privind ridicarea sechestrului, se examinează conform rigorilor procedurii contencioase generale. Actul de dispoziție prin care instanța de judecată se expune asupra temeiniciei cererii privind ridicarea sechestrului se emite sub formă de hotărâre. În mod distinct, hotărârea care se referă la ridicarea sechestrului, poate fi contestată doar cu apel. Raționamentul reducerii căilor de atac este determinat de simplificarea procedurilor judiciare ce urmează a fi parcurse de către părți.

Aceiași procedură s-a dezvoltat jurisprudențial și în cazul contestării bunurilor sub sechestr în procesul penal. Chiar dacă art. 202 Cod de procedură penală prevede că, hotărârea instanței de judecată în privința acțiunii civile privind scoaterea bunurilor de sub sechestr poate fi atacată de către procuror în instanța ierarhic superioară cu recurs în termen de 10 zile, calea de atac care va fi operată cu prilejul contestării hotărârii primei instanțe, va fi doar apelul. Raționamentul unei asemenea dezlegări rezultă din efectul aplicării legislației procesuale arătate la art. 2 CPC, în conformitate cu care, în caz de coliziune între normele Codului de procedură civilă și cele ale unei alte legi organice, se aplică reglementările legii adoptate ulterior. Similar, potrivit art. 3, ce consacră aplicarea legii procesuale în timp, instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum și a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege. Prin urmare, odată ce examinarea acțiunii de ridicare a sechestrului îmbracă procedura contencioasă prevăzută la art. 164 CE, exercitarea

căilor de atac va reprezenta o continuitate a procesului desfășurat conform normelor aplicabile acțiunii examinate.

REPERE NORMATIVE ȘI BIBLIOGRAFICE:

I. Acte internaționale (*ordonate în funcție de data adoptării*):

1. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Roma, 04.11.1950. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298 din 24.07.1997. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte (1990-1998)*. Ediție oficială. Vol. 1, Chișinău: Moldpres, 1998, pag. 341.
2. Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine. New York, 10.06.1958. Aderat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.87 din 10 iulie 1998. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 15, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 169.
3. Convenția europeană de arbitraj comercial internațional. Geneva, 21.04.1961. Aderat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1331 din 26 septembrie 1997. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 14, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 35.
4. Aranjamentul relativ la aplicarea Convenției europene de arbitraj comercial internațional. Paris, 17.12.1962. Aderat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1331 din 26 septembrie 1997. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 14, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 44.
5. Convenția pentru reglementarea diferendelor relative la investiții între state și persoane ale altor state din 18.03.1965, Washington, ratificată de către Republica Moldova prin Legea Nr. 28 din 24.02.2011, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 43-45 din 25 martie 2011, intrată în vigoare pentru Republica Moldova la 4 iunie 2011. <https://mfa.gov.md/img/docs/Lista-Tratate-Multilaterale.pdf>
6. Convenția cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, încheiată între statele membre ale Comunității Statelor Independente. Minsk, 22.01.1993. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.402 din 16 martie 1995. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 16, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 262.
7. Tratat între Republica Moldova și Ucraina privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală din 13 decembrie 1993. Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.261 din 04.11.1994. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Ediție oficială. Vol. 22, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 85.
8. Tratat între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 25 februarie 1993.

- Ratificat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.260 din 04.11.1994 În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte. Ediție oficială. Vol. 21, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 49.
9. Tratat între Republica Moldova și Republica Letonia cu privire la asistența juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 14 aprilie 1993. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1487 din 10.06.1993. În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte. Ediție oficială. Vol. 19, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 278.
  10. Tratat între Republica Moldova și Republica Lituania cu privire la asistența juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 09 februarie 1993. Ratificat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1487 din 10.06.1993. În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte. Ediție oficială. Vol. 19, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 313.
  11. Acordul între Republica Moldova și Republica Turcia cu privire la asistența juridică în materie civilă, comercială și penală din 22 mai 1996. Ratificat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1017 din 03.12.1996. În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte. Ediție oficială. Vol. 29, Chișinău: Moldpres, 2002, pag. 355.
  12. Tratat între Republica Moldova și România privind asistența juridică în materie civilă și penală din 06 iulie 1996. Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.1018 din 03.12.1996. În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte. Ediție oficială. Vol. 20, Chișinău: Moldpres, 1999, pag. 364.
  13. Recomandarea nr. (2003)17 privind executarea hotărârilor judecătorești, adoptată de Comitetul Miniștrilor în 9 septembrie 2003, la a 851-a reuniune a delegaților miniștrilor Consiliului Europei.
https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805df135
  14. Regulamentul nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13.11.2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32007R1393>
  15. Liniile directoare pentru o mai bună implementare a Recomandării nr.17(2003) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, privind executarea hotărârilor judecătorești) din 2009 nr. 35
https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805cfc45
  16. Opinia 13(2010) a Consiliului Consultativ al judecătorilor europeni privind rolul judecătorilor în executarea hotărârilor judecătorești.
<https://rm.coe.int/1680747643>
  17. Codul mondial de executare.

<https://www.uihj.com/downloads/global-code-of-enforcement/>
<https://www.uihj.com/fr/telechargements/code-mondial-de-lececutiun/>

II. Hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului (*ordonate în funcție de data adoptării*):

- 18.Reiner contra Bulgariei (nr.46343/99 din 23.05.2006).
- 19.Prodan contra Moldovei (nr. 49806/99 din 18.05.2004)
- 20.Gochev contra Bulgariei (nr.34383/03 din 26.11.2009).
- 21.Abramiuc contra României (nr.37411/02 din 24.02. 2009).
- 22.I.D. contra României (nr.3271/04 din 23 martie 2010).

III.

- 23.Constituția Republicii Moldova. Din 29.07.1994. În Monitorul Oficial, 12.08.1994, Nr. 1;
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111918&lang=ro

IV. Hotărâri ale Curții Constituționale (*ordonate în funcție de data adoptării*):

- 24.Hotărârea Curții Constituționale nr.7 din 05.04.2011 pentru controlul constituționalității art.8 lit.g), art.11 alin.(4) din Legea nr.269-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, cu modificările și completările ulterioare, art.64 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004 în redacția Legii nr.143 din 2 iulie 2010 pentru modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova.
<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=35&l=ro>
- 25.Hotărârea Curții Constituționale nr.14 din 15.11.2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003.
<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=430&l=ro>
- 26.Hotărârea Curții Constituționale nr.1 din 15.01.2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 60 alin. (3) și alin. (31) din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004.
<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=439&l=ro>
- 27.Hotărârea Curții Constituționale nr.4 din 06.02.2014 pentru controlul constituționalității articolelor 139 alin. (3)-(4), 140 alin. (1), (3)-(10) din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004

și a unor prevederi ale articolului 28 alin. (1) lit. e) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998.

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=489&l=ro>

28. Hotărârea Curții Constituționale nr.32 din 17.11.2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi referitoare la executarea creanțelor împotriva statului.

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=597&l=ro>

29. Hotărârea Curții Constituționale nr.39 din 14.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin.(2) lit. d) și 38 alin.(4) lit. f) din Codul de executare al Republicii Moldova.

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=648&l=ro>

30. Decizia Curții Constituționale nr.76 din 9 iulie 2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 88g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 16 alin. (1) și 61 alin. (1) lit. b) din Codul de executare (termenul de prescripție pentru prezentarea titlului executoriu spre executare).

<https://constcourt.md/ccdocview.php?l=ro&tip=decizii&docid=488>

31. Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 05.04.2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 162 alin. (2) din Codul de executare (termenul de decădere din dreptul de a contesta actele executorului judecătoresc).

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=694&l=ro>

32. Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 08.10.2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 61 alin. (1) din Codul de executare (sesizarea nr. 152g/2019).

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=710&l=ro>

33. Hotărârea Curții Constituționale nr.31 din 17.12.2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor texte din articolul 67 alineatele (2) și (7) din Codul de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004 (momentul înmânării actelor executorului judecătoresc către destinatar).

<https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=752&l=ro>

V. Legi:

a) *Coduri (ordonate în funcție de data adoptării):*

34. Codul jurisdicției constituționale al Republicii Moldova. Nr.502/1995. În Monitorul Oficial, 28.09.1995, nr.53-54.

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122076&lang=ro

35. Codul silvic al Republicii Moldova. Nr.887/1996. În Monitorul Oficial, 16.01.1997, nr.4-5.

- https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=118482&lang=ro#
36. Codul fiscal al Republicii Moldova. Nr.1163/1997. Republicat în Monitorul Oficial, Ediție Specială, 08.02.2007.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=117668&lang=ro#
37. Codul vamal al Republicii Moldova. Nr.1149/2000. Republicat în Monitorul Oficial, Ediție Specială, 01.01.2007, nr.98.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120483&lang=ro
38. Codul familiei al Republicii Moldova. Nr.1316/2000. În Monitorul Oficial, 26.04.2000, nr.47-48.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122974&lang=ro#
39. Codul penal al Republicii Moldova. Nr.985/2002. În Monitorul Oficial, 14.04.2009, nr.72-74.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125325&lang=ro#
40. Codul civil al Republicii Moldova. Nr.1107/2002. Republicat în Monitorul Oficial, 01.03.2019, nr.66-75.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125043&lang=ro#
41. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Nr.122/2003. Republicat în Monitorul Oficial, 05.11.2013, nr.248-251.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126190&lang=ro
42. Codul muncii al Republicii Moldova. Nr.154/2003. În Monitorul Oficial, 29.07.2003, nr.159-162.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126038&lang=ro#
43. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Nr.225/2003. Republicat în Monitorul Oficial, 21.06.2013, nr.130-134.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110220&lang=ro
44. Codul de executare al Republicii Moldova. Nr.443/2004. În Monitorul Oficial, 05.11.2010, nr.214-220.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126029&lang=ro
45. Codul contravențional al Republicii Moldova. Nr.218/2008. În Monitorul Oficial, 16.01.2009, nr.3-6.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125094&lang=ro#
46. Codul administrativ al Republicii Moldova. Nr.116/2018. În Monitorul Oficial, 17.08.2018, nr.nr.309-320.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126027&lang=ro

b) Legi (ordonate în funcție de data adoptării):

47. Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122846&lang=ro#
48. Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni.

- https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=124769&lang=ro#
49. Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122848&lang=ro#
50. Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122745&lang=ro#
51. Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121303&lang=ro#
52. Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126165&lang=ro#
53. Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125104&lang=ro#
54. Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=123162&lang=ro#
55. Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121168&lang=ro
56. Legea nr. 23/2008 cu privire la arbitraj.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95607&lang=ro#
57. Legea nr. 24/2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110184&lang=ro#
58. Legea nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110617&lang=ro
59. Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110342&lang=ro#
60. Legea nr. 87/2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=106544&lang=ro
61. Legea nr. 133/2011 privind datele cu caracter personal.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126192&lang=ro#
62. Legea insolvenței nr. 149/2012.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125332&lang=ro
63. Legea nr. 171/2012 privind piața de capital.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121985&lang=ro#
64. Legea concurenței nr. 183/2012.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121240&lang=ro
65. Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120699&lang=ro#

66. Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=123160&lang=ro#
67. Legea nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112497&lang=ro
68. Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126152&lang=ro#
69. Legea nr.151/2015 cu privire la Agentul guvernamental.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125306&lang=ro#
70. Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110463&lang=ro#
71. Legea nr.76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93527&lang=ro
72. Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121988&lang=ro#
73. Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125235&lang=ro#
74. Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125109&lang=ro#
75. Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121175&lang=ro#
76. Legea nr.174/2017 cu privire la energetică.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125228&lang=ro#
77. Legea nr.17/2018 privind modificarea și completarea unor acte legislative.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105404&lang=ro
78. Legea nr.133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=34327&lang=ro
79. Legea nr.293/2017 cu privire la unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă”.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105741&lang=ro
80. Legea nr.246/2018 privind procedura notarială.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125223&lang=ro#

VI. Acte normative subordonate legilor:

81. Hotărârea Guvernului nr.769/1995 cu privire la aprobarea Regulilor de achiziționare de la populație a metalelor prețioase și a pietrelor prețioase ce se conțin în articole și resturi.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113330&lang=ro#
82. Hotărârea Guvernului nr.1010/1997 cu privire la aprobarea Regulilor comerțului de consignație
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110637&lang=ro
83. Hotărârea Guvernului nr.270/2006 cu privire la aprobarea mărimilor sumelor bănești achitate persoanelor fizice citate de către instanța judecătorească, organele de urmărire penală, de examinare a materialelor administrative și cele de executare a documentelor executorii.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=27128&lang=ro
84. Hotărârea Guvernului nr.886/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de determinare a mărimii taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=20772&lang=ro
85. Hotărârea Guvernului nr.395/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Serviciului Fiscal de Stat.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125352&lang=ro#
86. Hotărârea de Guvern nr.202/2018 cu privire la unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă”
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122601&lang=ro#
87. Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nr.1 din 26 septembrie 2010. <https://unej.md/en/executori/1>
88. Hotărârea Congresului V al executorilor judecătorești din 19.10.2012 privind aprobarea Regulamentului de activitate a camerelor teritoriale a executorilor judecătorești.
https://www.unej.md/dox/documente_cadru_normativ/20-regulament%20CTEJ%20final%20PDF.pdf
89. Hotărârea Consiliul Uniunii Executorilor Judecătorești nr. 23 din 26.07.2017 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de înregistrare de către UNEJ a actelor de constatare a faptelor și a stărilor de fapt și cerințele minime privind conținutul actului de constatare (modificat prin hotărârea Consiliului UNEJ nr. 4 din 18.01.2018). <https://unej.md/en/cadrul/1>
90. Codul de etică a executorului judecătoresc, aprobat de către Congresul VIII al executorilor judecătorești la 18.09.2015
https://unej.md/attached_files/2021/03/12/CODUL%20DE%20ETIC%C4%82%20AL%20EXECUTORULUI%20JUDEC%20TORESC.docx

91. Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.375 din 15.12.2005 cu privire la aprobarea Regulamentului privind suspendarea operațiunilor, sechestrarea și perceperea în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare.
<https://www.bnm.md/ro/content/regulamentul-privind-suspendarea-operatiunilor-sechestrarea-si-perceperea-mod-incontestabil>
92. Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.14/5 din 31.03.2016 referitor la aprobarea Regulamentului privind circulația valorilor mobiliare pe piața de capital.
https://www.cnpf.md/storage/files/files/Hot_14_5_2016.pdf
93. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 555/25 din 27 noiembrie 2018 cu privire la specializarea sediilor judecătorești Chișinău.
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2018/25/555-25.pdf>

VII. Altele:

94. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09.12.2013 privind practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației ce ține de recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și hotărârilor arbitrale străine. http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=282
95. Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr.84 din 20.01.2016 Cu privire la aplicarea dispozițiilor legale ce vizează autorizarea pătrunderii forțate în domiciliul/încăperile debitorului în cazul asigurării acțiunii, precum și modalitatea transiterii bunurilor sechestrate la păstrare.
http://jurisprudenta.csj.md/search_rec_csj.php?id=132
96. Belei E., ș.a. Drept procesual civil. Partea generală. Chișinău. Editura Lexon, 2016. - 461 p.
97. Belei E., ș.a. Drept procesual civil. Partea specială. Chișinău. Editura Lexon, 2016. – 490 p.
98. Manualul judecătorilor pentru cauze civile, (coautor). Ediția II, coordonatori: Elena Belei ș.a.// Î.S. F.E.-P. “Tipografia Centrală”, Chișinău, 2013. – 1197 p.
99. Visternicean D., Pascari A., Devderea V., Talmaci R., Novicov O., Furdul I. Comentariul Codului de executare al Republicii Moldova (Cartea 1: Executarea hotărârilor cu caracter civil). Chișinău, Bonns Offices SRL, 2010, 304 p.
100. Codul de procedură civilă al Republicii Franceze
https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070716/LEGISCTA000006117241/#LEGISCTA000006117241

Abrevieri utilizate în comentariu:

1. CE – Codul de Executare
2. CEDO – Convenția Europeană a Drepturilor Omului
3. CoE – Consiliul Europei
4. CPC – Codul de Procedură Civilă
5. CtEDO - Curtea Europeană a Drepturilor Omului
6. CTEJ – camera teritorială a executorilor judecătorești
7. Nr. - numărul
8. Pct. - punctul
9. Pag. - pagina
- 10.P. - pagini
- 11.UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești